

Lev Tolstoi

ANA KARENINA

Vol. I

Traducere de :

M. SEVASTOS, ȘTEFANA VELISAR TEODOREANU

și R. DONICI

București — 1980

Editura UNIVERS

715891//

WIUOTECA
_ CENTRALA -
ONIVERSITARA
CUM-HArOCA

PARTEA ÎNTÎI

I

TOATE FAMILIILE FERICITE se aseamăna între ele. Fiecare familie nefericită, însă, este nefericită în felul ei.

În familia Oblonski era mare tulburare. Soția aflase că bărbatul său avea legături de dragoste cu guvernanta franceză care fusese în serviciul casei și-1 vestise că nu mai poate trăi sub același acoperământ cu dînsul. Această stare de lucruri ținea de trei zile și-i apăsa greu pe soți, pe ceilalți membri ai familiei și pe servitori. Toți simțeau că traiul lor laolaltă își pierduse rostul și că sînt mai legați între ei oamenii care se întîlnesc întîmplător într-un han decît erau acum membrii familiei și servitorii casei Oblonski. Doamna nu mai ieșea din odăile sale. Soțul nu mai dăduse pe acasă de trei zile. Copiii alergau descumpăniți prin toată casa. Englezoaica se certase cu menajera și scrisese cîteva rînduri unei prietene, rugînd-o să-i caute un alt loc. Bucătarul plecase încă din ajun, la vremea mesei. Ajutoarea de bucătar și vizitiul ceruseră socoteala.

A treia zi după ceartă, prințul Stepan Arkadici Oblonski — Stiva, cum i se spunea în societate — se trezi la ora obișnuită, adică la opt dimineața, dar nu în odaia de culcare a nevastei sale, ci în birou, pe canapeaua îmbrăcată în marochin. Își răsuci pe telurile canartei trupul împlinit și îngrijit, vrînd parcă cu tot dinadinsul să mai doarmă ; strînse cu putere perna în brațe și o lipi de obraz, dar se ridică repede, rămase în capul oaselor pe canapea și deschise ochii.

«Da, da, cum a fost ? se gîndea Stepan Arkadici, încercînd să-și amintească visul. Da, cum a fost ? Ah, da ! Ala-

bin dădea o masă la Darmstadt. Ba nu, nu la Darmstadt... ci undeva în America. Da ! Dar se făcea că Darmstadt-ul se afla în America. Alabin ne dăduse un prînz pe niște mese de sticlă. Da, da, și mesele cîntau *Il raio tesoro* ¹. Ba nu *Il mio tesoro*, ci un cîntec mai frumos, și pe mese se aflau cîteva garafe mici, semănînd cu niște femei", își aminti el.

Ochii lui Stepan Arkadici scăpărară de veselie. Căzu pe gînduri, zîmbind. „Da, a fost frumos, foarte frumos ! Mai erau acolo multe lucruri atît de minunate, încît nici nu sînt cuvinte care să le zugrăvească și nici cu mintea nu le poți născoci cînd ești treaz." Apoi, zărind o fișie de lumină ce se strecura la o margine a draperiei de postav, Stepan Arkadici, plin de voie bună, își scoase repede picioarele din așternut, căutînd din degete papucii de marochin auriu, brodați de soția sa (un dar primit de ziua lui, anul trecut) și, fără să se scoale, după un vechi obicei dobîndit de vreo nouă ani, întinse mîna spre locul unde, în iatac, îi atîrna halatul. Deodată se dumiri de ce nu dormise în odaia de culcare a nevestei sale, ci în birou. Zîmbetul îi pieri de pe față. Fruntea i se încruntă.

„Vai, vai, vai..." gemu el, amintindu-și cele întîmplate. Din nou i se înfățișară în minte toate amănuntele scenei cu soția lui, încurcătura în care se afla și, mai chinuitor decît orice, propria-i vină.

„Da ! N-o să mă ierte și nici nu mă poate ierta. Și — ceea ce-i mai îngrozitor — tot păcatul cade asupra mea, măcar că nu-s vinovat. Aici e toată drama", gîndi el. „Vai, vai, vai !" repeta deznădăjduit, retrăind în minte momentele cele mai chinuitoare ale acestei scene. Cea mai grea a fost prima clipă, cînd Stepan Arkadici, întorcîndu-se de la teatru, vesel și mulțumit, cu o pară mare în mînă pentru soția sa, n-o găsi în salon. Spre marea lui mirare, nu era nici în birou. O găsi în sfîrșit în odaia de culcare, ținînd în mînă biletul blestemat care-i dezvăluise totul.

Dolly cea veșnic copleșită de griji și de treburi — o

femeie mărginită, după părerea lui — stătea ca o stană de piatră, ținând scrisorica în mână, și-l privea cu o expresie de groază, deznădejde și mînie.

---

¹ Comoara mea (it.).

■— Ce-i asta ? Asta ? îl întrebă ea, arătându-i biletul. Amintindu-și toate acestea, Stepan Arkadici — cum se întâmplă adesea — era chinuit nu atât de faptele petrecute cât de felul cum răspunsese el însuși la vorbele soției sale.

În clipa aceea se întâmplase cu dînsul ceea ce se petrece cu oamenii prinși pe neașteptate asupra unei isprăvi prea rușinoase. N-avusese timp să-și pregătească o mină potrivită situației în care se trezi în fața soției după descoperirea păcatului său. Ar fi trebuit să se arate jignit, să tăgăduiască, să se scuze, să ceară iertare, să rămână chiar nepăsător — orice ar fi fost mai potrivit decît ceea ce făcuse el. Fața lui, fără voie, prinse deodată a zîmbi (un „reflex al creierului”, se gîndea Stepan Arkadici, căruia-i plăcea fiziologia) — obișnuitu-i zîmbet bun și de aceea prostesc.

Nu-și putea ierta acest surîs nerod. Văzîndu-și zîmbetul, Dolly tresărise ca străpunsă de o durere fizică. Izbucni cu înflăcărare, ca de obicei, într-un șuvoi de vorbe amare și ieși repede din odaie. De atunci nu vroia să-și mai vadă bărbatul.

„Zîmbetul ăsta prostesc poartă toată vina”, își zicea Stepan Arkadici.

„Dar ce-i de făcut ? Ce-i de făcut ?” se întreba deznădăjduit, fără să găsească răspuns.

II

Stepan Arkadici se simțea sîrcher față de el însuși. Nu se putea înșela singur, căutînd să se convingă că se caia într-adevăr de fapta lui. Nu se putea căi de faptul că el, bărbat de treizeci și patru de ani, frumos și afemeiat, nu era îndrăgostit de soția sa, mai tînără decît dînsul numai cu un an, mamă a cinci copii, fără să mai pună la socoteală pe cei doi care muriseră. Regretă numai un lucru : că nu se știuse ascunde mai bine de ea. Își dădea însă seama de gravitatea situației sale. Îi era milă de soție, copii și de el însuși. Ar fi știut, poate, să-și ascundă mai bine păcatele față de ne-

vastă-sa, dacă ar fi fost în stare să prevadă că știrea asta o
va zgudui atât de puternic ; dar nu se gândise niciodată
serios la așa ceva. Avusese oarecum impresia că soția îl

bănuia încă mai demult de necredință, dar trecea cu vederea acest lucru. își închipuise chiar că ea, femeie sleită de puteri, îmbătrînită, urîțită, simplă — care nu avea nici o altă calitate deosebită decît aceea de a fi o mamă bună — trebuia, dintr-un sentiment de dreptate, să fie îngăduitoare. Se dovedise însă că lucrurile stăteau cu totul altfel.

„Vai, ce grozăvie ! Vai, vai, ce grozăvie ! repeta Stepan Arkadici, fără să poată născoci ceva mai mult. Și ce frumos fusese totul pînă acum ! Ce bine trăiam ! Dolly era mulțumită, fericită chiar cu copiii săi. N-o stingheream deloc. O lăsam să se îngrijească în voia ei de copii și de gospodărie. Ceea ce nu-i frumos, desigur, este faptul că femeia aceasta a fost guvernantă la noi. Nu-i frumos deloc. E chiar josnic, vulgar — să faci curte unei guvernante din casa ta. Dar ce guvernantă ! (își aduse pe dată aminte de ochii negri, drăcoși ai domnișoarei Roland și de zîmbetul ei.) Cît timp a fost însă în casă la noi, nu mi-am îngăduit nimic. Iar pe deasupra, nici nu mă mai... Parcă-i un blestem ! Vai, vai, vai ! Dar ce-i de făcut, ce-i de făcut ?”

N-avea alt răspuns afară de acela pe care viața îl dă îndeobște problemelor celor mai complicate și insolubile : să te iei cu treburile zilei, adică să uiți. Nu mai putea căuta uitare în somn, cel puțin pînă la noapte. Nu mai era în stare să se întoarcă la muzica pe care o cîntau garafele-femei. Nu-i mai rămînea decît să caute uitare în visul vieții.

„Vom vedea !” își zise Stepan Arkadici și, ridicîndu-se, își puse halatul cenușiu cu căptușeală de mătase azurie. în-nodă ciucurii halatului și, după ce trase adînc aerul în coșul pieptului său lat, se apropie de fereastră, mișcîndu-și vioi, ca de obicei, picioarele vînjoase, ce-i purtau cu atîta ușurință trupul împlinit. Ridică storul și sună prelung. La chemarea lui veni îndată valetul Matvei — vechi prieten — care-i aduse hainele, ghetele și o telegramă. După Matvei intră frizerul cu sculele de bărbierit.

—• Am hîrtii de la birou ? îl întrebă Stepan Arkadici
luînd telegrama și așezîndu-se în fața oglinzii.

— Sînt pe masă, răspunse Matvei, privindu-și stăpînul
întrebător, cu compătimire ; și după cîteva clipe de aștep-

tare, adăugă cu un surîs șiret : A fost cineva de la birjar.

Stepan Arkadici nu răspunse nimic. Se uită numai la Matvei, în oglindă. După privirile pe care le schimbă acolo, se vedea cât de bine se înțelegeau amîndoi. Privirea lui Stepan Arkadici părea să întrebe : „De ce mi-o mai spui ? Ce, tu nu știi ?”

Matvei își vîrî mîinile în buzunarele hainei, își trase îndărăt un picior și-și privi stăpînul în tăcere, binevoitor, abia zîbind.

— I-am spus să vină duminica viitoare. Iar pînă atunci să nu se mai ostenească degeaba și nici pe dumneavoastră să nu vă mai supere, rosti el pesemne o frază dinainte pregătită.

Stepan Arkadici înțelese că Matvei vroia să glumească și să-și dea importanță. Desfăcu telegrama, o citi, ghicind cuvintele schimonosite ca de obicei, și fața i se însenină.

— Matvei, sora mea, Anna Arkadievna, sosește mîine, zise el, oprind o clipă mîna lucioasă și grasă a bărbierului, care alegea o cărare trandafirie între favoriții săi lungi și creți.

— Slavă Domnului, spuse Matvei, arătînd prin acest răspuns că înțelege, ca și stăpînul său, însemnătatea acestei vizite, și anume că Anna Arkadievna, sora cea mai iubită a lui Stepan Arkadici, ar putea ajuta la împăcarea soților.

— Singură, sau cu domnul ? întrebă Matvei.

Stepan Arkadici nu putea vorbi, deoarece bărbierul tocmai îi potrivea mustața la buza de sus ; ridică un deget. Matvei dădu din cap în oglindă.

— Singură. Să-i pregătesc odăile de sus ?

— Spune vestea Dariei Alexandrovna. Dumneaei va hotărî unde.

— Dariei Alexandrovna ? repetă Matvei cu oarecare îndoială.

— Da, spune-i. Uite, ia telegrama și dă-i-o. Vezi ce-o să zică.

«Vreți să faceți o încercare», pricepu Matvei, dar nu rosti decît :

— Prea bine.

Stepan Arkadici, spălat, pieptănat, se pregătea să se îmbrace, cînd Matvei se întoarse în odaie cu telegrama în

mîină, **călcînd ușor cu cizmele-i care scîrțiau. Barbierul** plecase.

—■ Daria Alexandrovna mi-a poruncit să vă spun că pleacă. «N-are decît să facă ce poștește dumnealui», adică dumneavoastră, zise Matvei, cu capul plecat într-o parte, cu mîinile în buzunare ; și, zîmbind numai din ochi, rămase cu privirea ațintită asupra stăpînului.

Stepan Arkadici tăcea. Apoi un surfs blînd și oarecum vinovat se ivi pe fața-i frumoasă.

— Ce zici, Matvei ? rosti el clătînd din cap.

— Lăsați, cucoane, că o să se dreagă lucrurile, răspunse Matvei.

— O să se dreagă ?

— Firește !

— Crezi ? Cine-i acolo ? întrebă Stepan Arkadici, au zind un foșnet de rochie în dosul ușii.

— Eu sînt, se auzi un glas de femeie, răspicat și plăcut, în ușă se ivi fața aspră și ciupită de vărsat a dădacei Matriona Filimonovna.

— Ce-i, Matrioșa ? o **cercetă** Stepan Arkadici, ieșindu-i în întîmpinare la ușă.

Deși vinovat în toate privințele în ochii soției sale — lucru pe care-l simțea chiar el însuși — aproape toți ai casei erau de partea lui, pînă și dădaca, cea mai bună prietenă a Dariei Alexandrovna.

— Ce se aude ? întrebă el cu tristețe.

— Conașule, duceți-vă încă o dată și cereți-i iertare ; poate vă ajută Dumnezeu. Tare-i necăjită ! Mi-e și milă să mă uit la dumneaei. Și-apoi, totul merge anapoda în casă. Fie-vă milă, conașule, de copii. Cereți-vă iertare ! Ce să-i faci ? Trebuie să tragi ponosul, dacă...

— Dar nu mă primește...

— Mai încercați. Mare-i bunul Dumnezeu ! Rugați-vă, conașule, rugați-vă lui Dumnezeu.

— Bine, bine, poți pleca, îi spuse Stepan Arkadici, ro

șind deodată. Apoi se întoarse către Matvei : Hai, dă-mi să
mă îmbrac — și cu o mișcare hotărîtă își lepădă halatul.

Matvei îi și ținea cămașa, desfăcută larg ca un ham. Sufală de pe ea un fir de praf nevăzut și, cu vădită plăcere, o trecu pe trupul îngrijit al stăpînului său.

III

După ce se îmbracă, Stepan Arkadici se parfumă, își trase mînele cămășii și, cu gesturile-i obișnuite, împărți prin buzunare : țigările, portvizitul, chibriturile, ceasul cu lanț dublu și brelocuri. Își desfăcu batista și, simțindu-se curat, parfumat, sănătos, într-o bună dispoziție fizică, cu toată nenorocirea lui, trecu în sufragerie cu un mers ușor săltat. Acolo îl aștepta cafeaua, iar alături — scrisorile și hîrțile de la birou.

Citi scrisorile. Una dintre ele era foarte neplăcută : i-o trimisese un negustor care voia să cumpere pădurea de pe moșia soției sale. Pădurea trebuia vîndută ; dar acum, pînă la împăcarea cu soția lui, nici nu putea fi vorba de așa ceva. Era mai ales neplăcut ca în chestiunea apropiatei împăcări să se amestece un interes material. Se simțea adînc jîgnit numai la gîndul că acest interes : vînzarea pădurii, l-ar putea îndemna să caute împăcarea cu nevastă-sa.

După ce isprăvi de citit scrisorile, Stepan Arkadici trase spre el hîrțile cu treburile serviciului său, răsfoi repede două dosare, făcu cîteva însemnări pe ele cu un creion mare și, dîndu-le la o parte, trecu la cafea. În timp ce-și bea cafeaua, desfăcu ziarul de dimineață, încă jilav, și începu să-l citească.

Primea și citea un ziar liberal — nu unul extremist, ci cel adoptat de majoritatea opiniei publice. Deși nici știința, nici arta, nici politica nu-l interesau în mod deosebit, Stepan Arkadici avea păreri hotărîte asupra acestor chestiuni, adică împărtășea vederile majorității oamenilor și ale ziarului său, și nu le schimba decît o dată cu majoritatea publicului său, mai bine zis, nu le schimba, ci părerile se modificau de la sine, pe nesimțite, în mintea lui.

Nu-și alegea nici concepțiile, nici părerile — acestea se lipeau singure de el — așa cum nu alegea forma pălăriei **sau** a redingotei, ci purta numai ceea ce era la modă.

Pentru dînsul, care trăia într-o anumită societate și simțea nevoia unei oarecare activități intelectuale — tendință ce se dezvoltă mai ales în anii maturității — a avea păreri era ceva tot atît de necesar ca și a poseda pălărie. Dacă împărțasea mai mult ideile liberale decît pe cele conservatoare, ca mulți din cercul lui, apoi asta nu se datora faptului că găsea ideile liberale mai înțelepte, ci fiindcă acestea se potriveau mai bine cu felul său de viață. Partidul liberal susținea că în Rusia totul merge rău ; și, ce-i drept, Stepan Arkadici avea multe datorii, iar banii nu-i ajungeau deloc. Partidul liberal spunea că instituția căsătoriei este învechită, că trebuie transformată și, ce-i drept, traiul conjugal îi aducea lui Stepan Arkadici puține plăceri, silindu-l să mintă și să se prefacă — ceea ce era împotriva firii lui. Partidul liberal spunea sau, mai bine zis, lăsa să se înțeleagă că religia este numai un frîu pentru clasa incultă a populației ; și, ce-i drept, Stepan Arkadici nu putea suporta nici măcar un scurt tedeum fără să-1 doară picioarele și nu era în stare să priceapă rostul cuvintelor solemne și înfricoșătoare despre ceea lume, cînd poți să te veselești atît de bine pe lumea de aici. În afară de asta, lui Stepan Arkadici, amator de glume și pozne, îi plăcea să pună uneori în încurcătură pe cîte un om cumsecade, spunîndu-i: «Dacă vrei să te fălești cu străbunii, nu trebuie să te oprești la Riurik, renegînd pe primul strămoș... maimuța». În felul acesta, ideile liberale intraseră în obiceiurile lui Stepan Arkadici, căruia îi plăcea ziarul său ca țigara după prînz, pentru ușoara ceață pe care i-o lăsa în cap. Citi articolul de fond, în care se arăta că degeaba tună și fulgeră unii, susținînd că radicalismul ar amenința să înghită toate elementele conservatoare și că guvernul e dator să ia măsuri pentru zdrobirea hidrei revoluționare. Dimpotrivă, -«după părerea noastră, primejdia o constituie nu așa-zisa hidră revoluționară, ci încăpăținarea tradiționalismului, care frînează progresul» etc. Citi încă un articol financiar, în care

se pomenea că Bentham ¹ și de Mill ² și unde erau strecu-

---

¹ *Bentham, Jeremy* (1748—**183-J**) — filozof și jurist englez, ideolog al liberalismului.

² *Mill, John Stuart* (1806—**1873**) — filozof idealist și economist englez.

rate săgeți la adresa ministerului. Cu agerimea obișnuită a minții sale, înțelese sensul fiecărei săgeți, de cine fusese aruncată, împotriva cui și cu ce prilej — ceea ce-i făcu, ca totdeauna, oarecare plăcere. Astăzi, însă, plăcerea aceasta îi era otrăvită de amintirea sfaturilor Matrionei Filimovna și de faptul că în casă toate treburile mergeau alandala. Mai citi că, după cum se zvonea, contele Beust¹ ar fi plecat la Wiesbaden... că nu mai există păr cărunt... Citi și publicația despre vânzarea unui cupeu ușor și despre oferta de serviciu a unei tinere. Aceste informații nu-i dădură însă, ca mai înainte, o plăcere liniștită, ironică.

După ce isprăvi ziarul, a doua ceașcă de cafea și franzeleuța cu unt, Stepan Arkadici se ridică, își scutură firimiturile de pe vestă și, umflându-și pieptul lat, zîmbi vesel — nu că ar fi avut în suflet vreo bucurie ; zîmbetul vesel se datora unei bune digestii.

Acest zîmbet voios, însă, îi reaminti totul, și căzu iarăși pe gânduri.

În spatele ușii se auziră două glasuri de copii. (Recunosc pe Grișa, mezinul, și pe Tania, fetița cea mai mare.) Scăpaseră jos un lucru pe care-l trăgeau prin casă.

— Ți-am spus să nu urci călătorii pe acoperiș ! țipă fetița în englezește. Acum, adună-i tu !

«Toate merg alandala, își zise Stepan Arkadici. Uite, copiii aleargă de capul lor.» Se apropie de ușă și-i strigă. Copiii lăsară lădița care le ținea loc de tren și intrară la tatăl lor.

Fetița, pentru care tatăl avea o slăbiciune, veni în fugă, cu îndrăzneală, îl îmbrățișa și, rîzînd, rămase atîrnată de gîtul lui, ca de obicei, adulmecînd cu încîntare mirosul cunoscut al parfumului răspîndit de favoriții lui. După ce-i sărută fața strălucitoare de duioșie și îmbujorată din pricina aplecării trupului, fetița își desfăcu mîinile și vru să fugă înapoi. Tatăl însă o reținu.

— Ce face mama ? o întrebă el, trecînd cu mîna pe gî

tul neted și gingaș al fiicei sale. Să trăiești ! răspunse zîmbind băiatului, care-i dăduse bună dimineța.

---

¹ *Beust, Friedrich Ferdinand* (1809—1886) om de stat austriac.

Era conștient că pe băiat îl iubea mai puțin. Dar totdeauna se silea să fie drept cu dînsul. Băiatul însă simțea asta și nu răspunse la zîmbetul rece al tatălui său.

— Mama ? S-a sculat, răspunse fetița.

Stepan Arkadici oftă. -«Iar n-o fi dormit toată noaptea», se gîndi el.

— E veselă ?

Fetița știa că între tata și mama fusese o ceartă, că maică-sa nu putea fi veselă și că tata trebuia să știe asta ; dar se prefăcea, punîndu-i întrebări cu atîta dezinvoltură. Fetița se îmbujora de rușinea tatălui său, care o înțelese numaidecît și se împurpura și el la față.

— Nu știu, zise ea. Nu ne-a pus să învățăm. Ne-a trimis să ne plimbăm cu *miss* Howl la bunica.

— Hai, du-te, Tanciurocika mea. Ba nu, mai stai puțin, îi spuse tatăl, reținînd-o și mîngîindu-i mînuța gîngășă.

Luă de pe cămin o cutie de bomboane, rămasă acolo de cu seară, și-i dădu două bomboane, alegîndu-i-le pe cele care-i plăceau ei mai mult — una de ciocolată și alta fondantă.

— Asta-i pentru Grișa ? întrebă fetița, arătînd bomboana de ciocolată.

— Da, da. Îi mai dezmierdă o dată umerii mici, o sărută la rădăcina părului și pe gît ; apoi îi dădu drumul.

— Cupeul e la scară, anunță Matvei ; apoi adăugă : Vă așteaptă o femeie cu o jalbă.

— De mult ? întrebă Stepan Arkadici.

— De vreo jumătate de ceas.

— De cîte ori am dat ordin să mă anunți numaidecît ? !

— Am crezut de cuviință să vă las măcar a lua cafeaua, răspunse Matvei cu glas îmbufnat și prietenos totodată, care nu te pute asupăra.

— Hai, poștește-o mai repede, zise Oblonski cu o schimă de ciudă.

Solicitatoarea, soția căpitanului Kalinin, îi cerea ceva

imposibil și fără noimă. Dar Stepan Arkadici, ca de obicei, o pofti să ia loc, o ascultă cu atenție, fără s-o întrerupă, și-i dădu un sfat amănunțit : cui și cum să se adreseze ; mai mult : cu scrisul lui mare, răsfirat, frumos și citeț, alcătui repede un bilet bine compus către o persoană care ar

putea-o ajuta. După ce o concedie, Stepan Arkadici își luă pălăria și se opri, încercînd să-și aducă aminte dacă n-a uitat ceva. Își dădu seama că nu uitase nimic, afară numai de ceea ce vroia să uite — de soția lui.

«Ah, da, își zise el, lăsîndu-și capul în piept. Peste fața sa frumoasă trecu o umbră de tristețe. Să mă duc, să nu mă duc ?»

Un glas lăuntric îi spunea că nu trebuie să se ducă ; totul n-avea să fie decît prefăcătorie. Legăturile dintre ei nu se puteau îndrepta, nici «drege», după cum nu era cu putință să-i redea soției farmecul tinereții, care să-i trezească din nou dragostea, sau el să se preschimbe într-un bătrîn nevolnic, care nu mai e în stare să iubească. Acum însă nu puteau ieși din impas decît prin prefăcătorie și minciună. Iar firea lui se împotriva prefăcătoriei și minciunii.

«Totuși, uneori n-ai cum să le eviți, lucrurile nu pot rămîne așa», se gîndi el, silindu-se să se îmbărbăteze. Își umflă pieptul, luă o țigară, o aprinse, trase două fumuri și o aruncă în scoica de sidef ce-i servea drept scrumieră. Străbătu cu pași repezi salonul posomorit și deschise ușa care dădea în odaia de culcare a soției sale.

IV

Daria Alexandrovna — în halat, cu cozile ei subțiri, odinioară groase și minunate, prinse la ceafă în ace, cu fața trasă, slăbită și cu ochii mari, speriați, care păreau bulbucăți din pricina obrazului supt — stătea în picioare, în mijlocul unei grămezi de lucruri împrăștiate prin odaie, înaintea unui șifonier deschis, în care scotocea. Auzi pașii soțului și se opri din lucru, cu ochii ațintiți asupra ușii, încercînd zadarnic să dea feței sale o expresie aspră și disprețuitoare. Simțea că se teme de dînsul, de întîlnirea care trebuia să aibă loc. Tocmai se apucase, pentru a nu știu cîta oară în ultimele trei zile, să aleagă deoparte lucrurile

ei și ale copiilor, pe care să le ia la maică-sa, și tot nu se putea hotărî. Deși acum, ca și în alte dați, Daria Alexandrovna își spunea că trebuie să sfîrșească odată cu situația

asta, că trebuie să ia măsuri pentru a-l pedepsi, a-l face de rîs, a se răzbuna pe dînsul măcar pentru o părticică din durerea ce-i pricinuisese, deși nu încetă să-și spună că îl va părăsi, totuși simțea că acest lucru era cu neputință. Nu-și putea scoate din suflet deprinderea de a-l socoti ca soțul său și de a-l iubi. Iar pe deasupra, simțea că dacă aici, în casa ei, abia prididea să-și îngrijească pe cei cinci copii, acolo unde se va duce cu dînșii îi va fi mai greu. Dealtminteri, în aceste trei zile mezinul se îmbolnăvisese, fiindcă i se dăduse o supă zborșită, iar ceilalți rămăseseră în ajun aproape nemîncăți. Își dădea seama că nu putea pleca. Totuși, încerca să se amăgească și-și strîngea lucrurile, prefăcîndu-se că pleacă.

Cînd își văzu soțul, Daria Alexandrovna vîrî mîna într-un sertar al șifonierului, ca și cum ar fi căutat ceva, și se întoarse spre dînsul numai cînd acesta ajunsese lîngă ea. Iar fața ei, căreia vroise să-i dea o expresie de asprime și de dispreț, nu exprima decît nehotărîre și suferință.

— Dolly ! rosti el cu o voce stinsă, sfîoasă.

Își vîrî capul între umeri, vrînd să pară abătut și supus ; fața lui însă strălucea de prospețime și sănătate.

Ea îi măsură cu o privire iute, din cap pînă în picioare, trupul plin de prospețime și sănătate. „Da, el e fericit și mulțumit ! Dar eu ? ...Și această nesuferită bunătate, pentru care toți îl iubesc și-l laudă ! Urăsc bunătatea asta a lui”, își zise ea, strîngîndu-și _buzele. Și pe fața sa palidă și nervoasă un mușchi începu să se zbată în obrazul drept.

— Ce vrei ? îl întrebă scurt Daria Alexandrovna cu o voce joasă, străină parcă.

— Dolly ! repetă soțul cu un tremur în glas. Astăzi vine Anna.

— Ei și ? N-o pot primi, izbucni ea.

— Dar trebuie, Dolly...

— Pleacă, pleacă, pleacă ! țipă ea fără să-l privească, ca și cum strigătul acesta i-ar fi fost smuls de o durere

fizică.

Dacă pînă atunci Stepan Arkadici fusese în stare să-și păstreze liniștea cînd se gîndea la soția sa, să spere că lucrurile se vor «drege», cum spunea Matvei, ba chiar să-și citească în tihnă ziarul și să-și bea cafeaua — acum, cînd

îi văzu fața chinuită și îndurerată, când auzi sunetul glasului ei deznădăjduit și resemnat în fața soartei, i se tăie răsuflarea, simți un nod în gât și ochii i se umplură de lacrimi.

— Doamne, ce-am făcut, Dolly ? ! Pentru numele lui Dumnezeu ! Dar... și nu mai putu urma. Hohote de plîns îi sugrumară glasul.

Daria Alexandrovna închise cu zgomot ușa șifonierului și se uită la dînsul.

— Dolly, ce ți-aș putea spune ? Numai afît : iartă-mă, iartă-mă... Gîndește-te și tu. Oare nouă ani de viață nu pot răscumpăra o clipă, o clipă...

Daria Alexandrovna își lăsă privirea în pămînt și asculta să audă ce are să-i spună, implorîndu-l parcă să-i zdruncine convingerea, s-o înduplece.

— O clipă de patimă... rosti el și vru să urmeze ; dar la cuvintele acestea buzele ei se strînsură iarăși ca de o durere fizică și un mușchi al feței începu să i se zbată din nou pe obrazul drept.

— Pleacă, pleacă de-aici ! țipă ea cu o voce și mai ascuțită. Nu-mi mai vorbi de patimile și de mîrșăviile dumitale !

Daria Alexandrovna vru să plece, dar se clătină și apucă spătarul unui scaun ca să se sprijine. Fața lui se destinse, buzele îi tremurară, ochii i se umeziră de lacrimi.

— Dolly ! rosti el de data asta cu glasul întretăiat de plîns. Pentru numele lui Dumnezeu, gîndește-te la copii ! Ei n-au nici o vină. Eu sînt vinovat. Pedepsește-mă pe mine. Pune-mă să-mi ispășesc păcatul, sînt gata la orice stă în puterile mele. Sînt vinovat. N-am cuvinte să arăt cît de vinovat. Totuși, Dolly, iartă-mă.

Daria Alexandrovna se așeză. Stepan Arkadici îi auzea răsuflarea grea, șuierătoare și—l cuprinse o negrăită milă. De cîteva ori ea vru să vorbească, dar nu putu. El aștepta.

— Tu-ți aduci aminte de copii numai cînd vrei să te joci cu dînșii ; dar eu mă gîndesc întruna la ei. Știu că acum sînt pierduți, rosti ea una din frazele pe care le frămîntase pesemne în aceste trei zile.

Daria Alexandrovna îi spusese «tu». Stepan Arkadici o privi cu recunoștință. Făcu chiar o mișcare să-i ia mâna. Dar ea se dădu în lături cu dezgust.

— Eu nu-mi uit copiii. De aceea aș fi gata să fac orice pe lume pentru a-i salva. Dar nici eu nu știu cum aș putea-o face : despărțindu-i de tatăl lor, sau lăsându-i lângă un tată destrăbălat, da, un tată destrăbălat... Spune și dumneata, oare mai putem trăi împreună după cele... petrecute ? E cu puțință așa ceva ? Spune-mi, mai e cu puțință ? repetă ea, ridicând glasul. Când bărbatul meu, tatăl copiilor mei, are legături de dragoste cu guvernanta copiilor săi...

— Dar ce-i de făcut ? Ce-i de făcut ? întrebă Stepan Arkadici cu glas deznădăjduit, neștiind nici el ce spune și plecându-și capul în pământ din ce în ce mai adânc.

— Mă scîrbești, mă dezguști ! strigă ea înflăcăându-se tot mai mult. Lacrimile dumitale sînt apă chioară ! Nu m-ai iubit niciodată. N-ai nici inimă, nici cinste. Ești respingător, mi-e scîrbă de dumneata ! îmi ești străin, da, cu totul străin ! Cuvîntul *străin*, atît de groaznic pentru ea, îl rosti cu durere și cu răutate.

El o privi. Răutatea ce se citea pe fața ei îl sperie și—l uimi. Nu-și dădea seama că mila lui pentru dînsa o scotea din sărite, că ea vedea numai compătimire, dar nu dragoste. «Mă urăște. N-are să mă ierte !» se gîndi el și spusese :

— E îngrozitor, îngrozitor !

În timpul acesta, în odaia de alături începu să țipe un copil, care pesemne se lovise căzînd. Daria Alexandrovna ascultă cu atenție ; deodată fața ei se îmblînzi.

Cîteva clipe căută să-și vină în fire, nu mai știa pe ce lume se află și ce are de făcut, apoi se ridică repede și se îndreptă spre ușă.

«îl iubește deci pe copilul meu, gîndea Stepan Arkadici, văzînd schimbarea de pe fața ei la țipătul copilului. Copilul *meu* ! Cum ar putea atunci să mă urască pe mine ?»

— Dolly, încă un cuvînt, zise el mergînd în urma ei.

— Dacă te ții de mine, chem slugile, copiii ! Să afle toată lumea că ești un ticălos. Eu plec chiar azi ; iar dumneata n-ai decît să rămîi aici cu amanta dumitale.

Și Daria Alexandrovna ieși trîntind ușa.

Stepan Arkadici oftă, se șterse pe față și, pășind încet, se îndreptă spre ușă. «Matvei spune : „O să se dreagă lucrurile !" Dar cum ? Nu văd nici un chip ! Of, of, ce grozăvie ! Și cât de vulgar țipa, se gândi el, aducându-și aminte de strigătele și de vorbele ei : „ticălos" și „amantă". Dar dacă au auzit și slugile ! înfiorător de vulgar, groaznic !» Rămase câteva clipe singur, își șterse ochii, oftă și, îndreptându-și umerii, ieși din odaie.

Era într-o vineri. Ceasornicarul, un neamț, întorcea pendula din sufragerie. Stepan Arkadici își aminti de o glumă a sa despre acest ceasornicar chel și ordonat, «care parcă el însuși fusese întors pentru toată viața, ca să poată la rîndu-i să întoarcă ceasurile», și zîmbi. îi plăceau glumele izbutite. «Și cine știe ? Poate o să se dreagă lucrurile. Nimerită vorbă : „o să se dreagă", își zise el. Trebuie s-o spun mai departe.»

— Matvei ! strigă Oblonski. Pregătește împreună cu Măria tot ce trebuie pentru Anna Arkadievna în camera divanelor, porunci el lui Matvei, care se înfățișă.

— Prea bine !

Stepan Arkadici își puse blana și ieși pe terasa de intrare a casei.

— Nu luați masa acasă ? îl întrebă Matvei, care-l pe trecea.

— Cum s-o nimeri. Ține pentru cheltuieli, zise el, scoțînd zece ruble din portofel. Ajunge ?

— Ajunge, n-ajunge, trebuie să ne descurcăm cu atît, răspunse Matvei, trîntind portița cupeului și dîndu-se înapoi pe scări.

între timp, Daria Alexandrova își liniști copilul și, înțelegînd după zgomotul cupeului că soțul său plecase, se întoarse în iatac. Era singurul loc unde se simțea la adăpost, ferită de grijile casei, care o năpădeau de cum ieșea de acolo. Chiar acum, în scurtul răstimp cît fusese în odaia copiilor, englezoaica și Matriona Filimonovna izbutiseră

să-i pună cîteva întrebări care nu îngăduiau amînare și la care numai ea ar fi putut răspunde : cu ce să îmbrace copiii pentru plimbare ? Să le dea lapte ? Să trimită după alt bucătar /

— Ah, îrsați-mă, lasați-mă în pace ! izbucni Dolly și, întorcându-se în iatac, se așeză în același loc unde vorbise cu soțul.

Își împreună mâinile slăbite, cu inele ce-i lunecau pe degetele osoase, și încercă să depene în amintire convorbirea de adineaori. «A plecat ! Dar cu ea o fi isprăvit ? se gândi Daria Alexandrovna. Oare n-o mai vede ? De ce nu l-am întrebat ? Nu, nu ! Nu ne mai putem împăca. Chiar dacă vom rămîne sub același acoperămînt, vom fi ca doi străini. Străini pentru totdeauna ! repetă ea, dînd un deosebit înțeles cuvîntului acestuia care o îngrozea. Cît l-am iubit, Doamne, cît l-am iubit ! Cît l-am iubit ! Dar acum parcă nu-l iubesc ? Nu-l iubesc poate chiar mai mult decît înainte ? E îngrozitor, mai ales că...» începu ea. Dar nu-și isprăvi gîndul, fiindcă Matriona Filimonovna își băgă capul pe ușă.

— Dați-mi voie să trimit după fratele meu, zise ea. Să ne gătească el... Să nu rămînă, ca aseară, copiii nemîncați pînă la șase.

— Bine, vin îndată să dau porunci. Ați trimis după lapte proaspăt ?

Și Daria Alexandrovna se lăsă prinsă de grijile zilei, înecîndu-și în ele, pentru cîtva timp, durerea.

V

Mulțumită frumoaselor sale aptitudini, Stepan Arkadicj învățase cu ușurință la școală. Fiind însă leneș și zvăpăiat, ieșise din școală printre cei din coadă. Dar cu toată viața lui ușuratică, și deși n-avea titluri mari și era încă tînăr, Oblonski ocupa un post de vază bine plătit, ca director al unei instituții din Moscova. Căpătase acest post prin mijlocirea lui Alexei Alexandrovici Karenin, soțul surorii sale, Anna. Acesta ocupa o funcție foarte înaltă în ministerul de care ținea instituția aceea. Dar chiar dacă Alexei Karenin nu și-ar fi numit cumnatul în acest post, Stiva ar fi căpătat, totuși, prin legăturile sale cu sute de persoane — frați, surori, rude, veri, unchi și mătuși — același post, sau altul asemănător, cu o leafă de vreo șase mii

de ruble, sumă de care avea nevoie, întrucât afacerile îi mergeau prost, deși soția sa avea o avere frumoasă.

Stepan Arkadiei era rudă sau prieten cu jumătate din populația Moscovei și a Petersburgului. Se născuse în mediul acelor oameni care erau sau ajunseseră puternicii zilei. O treime dintre bărbații de stat, oameni bătrâni, fuseseră prieteni cu tatăl său și—l cunoșteau pe Stiva încă din leagăn. Cealaltă treime se tutuia cu dînsul. Iar ultima parte era alcătuită din prietenii săi cei mai buni. Prin urmare, distribuitorii bunurilor pămîntești, sub formă de slujbe, arenze, concesiuni și așa mai departe, erau toți prietenii lui și nu puteau ocoli pe unul de-al lor. Oblonski nici nu trebuia să facă eforturi deosebite ca să capete un post bun. Era de ajuns numai să nu refuze, să nu invidieze pe nimeni, să nu se certe și să nu se supere, ceea ce nu făcuse niciodată, datorită bunătății sale înnăscute. Ar fi rîs dacă i-ar fi spus cineva că nu va căpăta postul plătit cu leafă care-i trebuia lui. Mai ales că nici nu cerea un lucru extraordinar. Cere numai ceea ce primeau cei de-o seamă cu dînsul. Și știa că e în stare să facă față slujbei nu mai prost decît oricare altul.

Cunoscuții nu numai că-l iubeau pe Stepan Arkadici pentru firea lui bună, veselă, sau pentru netăgăduita-i cinste ; dar înfățișarea-i frumoasă și senină, ochii săi strălucitori, părul și sprîncenele-i negre, albul și rumeneala feței lui — totul stîrnea voie bună și prietenie în sufletul celor ce-l întâlneau în cale. «A ! Stiva ! Oblonski ! Uite-l !» izbucneau toți, aproape totdeauna cu un zîmbet de bucurie pe buze, cînd se întâlneau cu dînsul. Chiar dacă uneori, după o convorbire cu el, se vedea că nu se întîmplase nimic îmbucurător, a doua sau a treia zi lumea se bucura totuși la fel, întîlnindu-l.

În trei ani, de cînd ocupa postul de director al acelei instituții din Moscova, Stepan Arkadici își câștigase nu numai dragostea, dar și respectul colegilor, subalternilor, su-

periorilor și al tuturor celor ce avuseseră de-a face cu dînsul. Principalele însușiri, care îi asiguraseră un respect unanim în serviciul său, erau următoarele : în primul rînd, o nemăsurată îngăduință față de oameni, întemeiată pe recunoașterea propriilor sale lipsuri ; în al doilea rînd, un

liberalism desăvârșit, nu acel din igweiă, fi acel pe care îl avea în sânge, și grație căruia se purta în fel cu toți oamenii, fără să țină seama de rang sau de avere ; iar în al treilea rând — lucrul cel mai însemnat — o totală nepăsare pentru meseria cu care se îndeletnicea... Ceea ce-1 făcea să nu pună niciodată patimă în aceste chestiuni și deci să nu greșească.

Ajuns la instituția lui, Stepan Arkadici, petrecut cu respect de portar, care-i ducea servieta subsuoară, trecu în biroul său, își puse tunică de uniformă și intră în sala de consiliu. Copiștii și slujbașii se ridicară voioși în picioare, salutându-l cu respect. Se îndepărtă grăbit ca de obicei spre locul lui, strânse mâna membrilor consiliului și se așeză. Glumi și vorbi tocmai cât cerea buna-cuviință, apoi începu lucrul. Nimeni nu știa mai bine decât el să păstreze limita dintre libertate, simplitate și atitudine oficială, cât se cere pentru ca munca să fie plăcută. Vesel și respectuos, față de Stepan Arkadici, ca de altfel toată lumea, secretarul veni cu lucrările și spuse cu tonul familiar și liberal, introdus de șef :

— Am izbutit totuși să primim relații de la administrația guberniei Penza. Dacă doriți...

— Le-ați primit în sfârșit ? rosti Stepan Arkadici, apăsând cu palma peste hîrtii. Ei, acum, domnilor... și ședința începu.

«Dacă ar ști ei, gîndi Oblonski, aplecîndu-și capul < m un aer important în timpul citirii raportului, ce băiețel vinovat era președintele lor acum o jumătate de ceas » Și ochii îi rîdeau în timp ce asculta raportul. Lucrările urmau să țină fără întrerupere pînă la două, iar la două — o pauză și gustarea.

Nu era încă ora două, cînd ușa mare cu geamuri a sălii de consiliu se deschise pe neașteptate și cineva intră înăuntru. Bucurîndu-se ca de o distracție, toți cei de sub portretul țarului și de după dioptră ⁱ întoarseră capul spre ușă. Dar ușierul îl dădu numaidecît afară pe intrus și în-

chise în urma lui ușa cu geamuri.

---

¹ Emblema «legalității» — prismă triunghiulară, avînd pe fețele ei trei cazuri date de Petru I. De atunci această emblemă figura pe masa ogîrășească în instituțiile țariste.

ii''

. 22

După citirea dosarului, Stepan Arkadici se ridică, se întinse și, dând tribut spiritului liberal al vremii, scoase o țigară și trecu în biroul său. Doi colegi, bătrînul slujbaş Nikitin și *Kammerjunker-Vil* Grinevici îl urmară.

«— Avem timp să isprăvim după gustare, zise Stepan Arkadici.

•»• Și încă cum ! adăugă Nikitin.

- Fomin ăsta trebuie să fie un coțcar și jumătate, spuse Grinevici despre una din persoanele implicate în afacerea pe care o cercetau.

La cuvintele lui Grinevici, Stepan Arkadici făcu o schimă ușoară, dîndu-i astfel a înțelege că nu se cade să formuleze păreri premature, și nu-i răspunse nimic.

— Cine a intrat ? întrebă el pe ușier.

— A intrat unul, fără voie, cînd îmi întorsesem capul, excelență. Întreba de dumneavoastră. I-am spus : cînd o să iasă membrii, atunci...

— Unde-i ?

— O fi ieșit în vestibul. S-a tot învîrtit pe aici. Uite-1, adăugă ușierul, arătînd spre un bărbat spătos, bine legat, cu barba creață, care, fără să-și scoată din cap căciula de miel, urca repede și sprinten treptele tocite ale scării de piatră. Un funcționar uscățiv, care cobora scara cu o șervietă la subsuoară, se opri, privi încrunțat picioarele celui ce alerga și apoi se uită întrebător la Oblonski.

Stepan Arkadici stătea în capul scărilor. Fața lui blajină, încadrată de gulerul brodat al tunicii, se luminează și mai mult cînd recunosc pe cel ce venea în fugă.

— Tu erai ! Levin ! în sfîrșit ! exclamă Oblonski cu un Zîmbet prietenos și ironic, măsurîndu-1 din cap pînă-n picioare pe Levin, care se apropia de dînsul. Cum de nu ți-a fost silă să mă cauți în *spelunca* asta ? întrebă el și, nemulțumindu-se numai cu o strîngere de mînă, își sărută prietenul. Ai venit de mult ?

— Chiar acum am picat și strașnic doream să te văd,

răspunse Levin, aruncând în jur o privire sfioasă, înciu dați și neliniștită totodată.

*~ Hai în biroul meu, îi spuse Stepan Arkadici, care cuti^ștea amorul-propriu și sficiuna de slăbiciune a prietenului său. îl luă apoi de mână și-l trase după el, ca și cui fi ar fi vrut să-l ferească de primejdii, ,

Stepan Arkadici se tutuia aproape cti toți cunoscuții : cu bătrâni de șazeci și cu băieți de douăzeci de ani, cu actori, miniștri, negustori și generali-aghiotanți. Mulți dintre acei cu care se tutuia se aflau la cele două capete ale scării sociale, și tare s-ar mai fi mirat aceștia să fi știut că prin Oblonski aveau ceva comun între ei. Stepan Arkadici se tutuia cu toți acei cu care băuse șampanie, și băuse șampanie cu toată lumea... Dar când se întâlnea în prezența subalternilor cu unii dintre cei ce-l tutuia, care-l cam făceau de rușine, cum spunea în glumă despre acei prieteni dubioși ai săi, Oblonski știa să îndulcească cu tactul lui obișnuit impresia neplăcută făcută asupra subalternilor. Levin nu era un prieten de care s-ar fi putut rușina. Dar Oblonski, cu tactul său, înțelese că Levin s-ar simți stîngerit să arate de față cu alții intimitatea legăturilor dintre dînsii, și de aceea se grăbi să-l conducă în biroul său. Levin era aproape de-o seamă cu Oblonski. Se tutuia nu numai de la șampanie. Konstantin Dmitrici îi era tovarăș și prieten aproape din copilărie. Se iubeau, cu toată nepotrivirea lor de caracter și de gusturi, ca prietenii legați din prima tinerețe. Cu toate acestea, cum se întîmplă adesea cu oamenii care și-au ales profesiuni deosebite, fiecare dintr-înșii disprețuia în adîncul sufletului profesia celuilalt, deși — după oarecare gîndire — o justifica. Fiecăruia i se părea că viața lui e cea adevărată, iar viața pe care o ducea prietenul său este deșartă. Văzîndu-l pe Levin, Oblonski nu-și putu stăpîni un ușor zîmbet ironic, îl vedea ori de cîte ori venea la Moscova, de la țară, unde se ocupa cu «ceva». Dar ce anume făcea prietenul său, el nu înțelese bine niciodată ; dealtfel asta nici nu-l interesa. Levin venea totdeauna la Moscova tulburat, grăbit, puțin stînjenit și enervat din pricina acestei stînjeneli. Avea aproape totdeauna păreri cu totul noi, neașteptate asupra lumii. Stepan Arkadici rîdea de ele, dar îi plăceau. La rîndul lui, Konstantin Dmitrici disprețuia în

fundul sufletului și felul de viață orășenească a prietenului, și slujba acestuia, pe care o socotea o sinecură și de care își bătea joc. Deosebirea dintre ei, însă, era că Oblonski, făcând ceea ce fac **toți, râdea plin de încredere în sine și cu**

bonomie, în timp ce Levin fidea și **el**, dar **fără încredere într-însul** și uneori cu mînie.

— **De** cînd te așteptam, zise Stepan Arkadici, intrînd **în birou** și lăsînd mîna lui Levin, ca și cum i-ar fi dat a **înțelege** că primejdiile se sfîrșiseră aici. Mă bucur, mă **bucur** foarte mult că te văd, adăugă el. Ce mai faci ? Cum o **mai duci** ? Cînd ai sosit ?

Levin tăcea, privind pe cei doi colegi ai lui Oblonski, **pe care** nu-i cunoștea. Se uita mai ales la mîna elegantului **Grinevici**, care avea degetele atît de albe și subțiri, unghiile **atît de lungi**, galbene, încovoiate la vîrf, și niște butoni atît **de mari** și de strălucitori la cămașă, încît mîinile acestea îi **absorbeau** probabil toată atenția și nu-i dădeau răgaz să **gîndească**. Oblonski înțelese totul numaidecît și surise.

— Ah, da ! Dați-mi voie să vă prezint, zise el. Colegii' **mei**, Filip Ivanîci Nikitin și Mihail Stanislavici Grinevici. **Apoi**, întorcîndu-se spre Levin : Konstantin Dmitrici Levin, **fratele** lui Serghei Ivanîci Koznîșev, membru al zemstvei, **om** nou în zemstvă, atlet care ridică cinci puduri într-o' **mină**, crescător de vite, vînător și prietenul meu.

,

— îmi pare bine, răspuse bătrînelul.

— Am cinstea să-l cunosc pe fratele dumneavoastră, **Serghei** Ivanîci, zise Grinevici, întinzîndu-i mîna suțirej cu unghii lungi.

•

Levin se încruntă. Ii strînse mîna cu răceală și se **în-**
toarse îndată spre Oblonski. Deși avea o mare considerație **pentru** fratele său vitreg, scriitor cunoscut în întreaga Ru-
sie, totuși nu putea suferi cînd pentru cineva el nu era
Konstantin Levin, ci fratele celebrului Koznîșev.

— Nu. Nu mai sînt membru al zemstvei. M-am certat,
cu toată lumea și nu mă mai duc la adunări, spuse el cătr&
Oblonski.

— Cam repede ! zise Stepan Arkadici, zîmbind. **Dar**

cum ? De ce ?

;

— E o poveste lungă. Am să ți-o istorisesc altă dată;
răspunse Levin, dar începu numaidecât să povestească. Ei,
pe scurt, m-am convins că nu există nici o activitate **în**
zemstve și nici nu poate exista. Vorbea ca și cum cineva
l-ar fi jignit chiar atunci. Pe de **o** parte, fiindcă asta-i **nu***
mai o păpușerie, o joacă de-a pattitetto*itt î iar «tt nit«is nici

25

destul de tînăr, nici destul de bătrîn ca să mă distrez cu jucării. Pe de altă parte (aici se bîlbîi), pentru clica jude țeană trebușoara asta e un mijloc de a face parale. Mai înainte erau tutelele și procesele. Astăzi sînt zemstvele. Nu sub formă de mită, ci de leafă nejustificată, adăugă el cu aprindere, ca și cum cineva dintre cei prezenți i-ar fi combătut părerile.

;

— Oho ! Văd că ești într-o fază nouă, conservatoare, spuse Stepan Arkadici. Dar despre asta vorbim mai p#
Urmă !

— Da, mai pe urmă. Acum însă trebuia să te văd, urm*
Levin, privind cu ură mîna lui Grinevici.

Stepan Arkadici schiță un zîmbet fîn.

— Spuneai că n-ai să mai porți haine europenești, zise \$1, uitîndu-se la costumul nou al prietenului său, lucrărilor înăndoială la un croitor francez. Da ! Văd că ești într-o
î?ază nouă.

Levin roși deodată, dar nu cum roșesc oamenii maturi
<— ușor, fără să-și dea seama nici ei înșiși — ci așa cum roșesc adolescenții care se simt ridicoli din pricina sfielii lor și de aceea se rușinează și roșesc încă mai mult, aproape pînă la lacrimi. Fața aceasta inteligentă de bărbat, cu expresia ei copilărească, era atît de neobișnuită",
ihcît Oblonski își întoarse privirea de la dînsul.

— Unde ne vedem ? Trebuie să-ți vorbesc neapărat,
«ise Levin.

Stepan Arkadici păru să stea la gînduri.

— Știi ce ? Haidem să luăm o gustare la Gurin. Vor
bim acolo. Sînt liber pînă la trei.

— Nu, răspunse Levin după o clipă de gîndire, tre
buie să mă mai duc undeva.

— Bine. Atunci să prînzim împreună.

— Să prînzim ? La drept vorbind, n-am să-ți spun

nimic deosebit... numai două cuvinte... Vreau să te întreb
ceva... și de vorbit, om vorbi mai pe urmă.

-: — Atunci, spune-mi acum cele două cuvinte și om sta
4e vorbă la masă.

— Uite care-s cele două cuvinte, zise Levin ; dar, de-
"iJtfel, nu-i nimic deosebit. Fața lui căpătă deodată o ex-
țării de a-și învinge sfiala..

Ce măi face familia Șcerbațki ? Qe#Bt;e ca și înainte?
întrebă el.

Stepan Arkadici știa de mult că Levin e îndrăgostit de Kitty, cumnata lui. De aceea zîmbi ușor și ochii îi străluciră veseli. v

— Mi-ai spus că e vorba de două cuvinte. Dar eu nu-ți pot răspunde în două cuvinte, fiindcă... Iartă-mă o clipă...

Întră secretarul, respectuos și familiar, ca toți secretarii conștienți de superioritatea lor față de șef în privința cunoașterii lucrărilor. Se apropie de șeful său cu niște hârtii și, sub pretextul unei întrebări, începu să-i qapț plice o dificultate. Fără să-l asculte pînă la capăt, Steps\$ Arkadici își puse prietenos mina pe mîneca secretarului.

— Nu ! Fă cum ți-am spus, hotărî el, îndulcindu-și observația printr-un zîmbet ; și, după ce-i explică pe scurt cum înțelegea el chestiunea, dădu hîrțile la o parte și încheie : Fă, te rog, așa... așa să faci, Zahăr Nikitici.

Secretarul ieși jenat. Levin, care în timpul convorbirii cu secretarul își învinsese cu totul sfiala, stătea rezeirtft cu amîndouă mîinile de scaun. Fața lui exprima o atenți» batjocoritoare.

— Nu pricep, nu pricep, zise Levin. ;!

>

—■ Ce nu pricepi ? îi răspunse Oblonski, surîzînd tot atSt de vesel și scoțînd o țigară. Se aștepta la cine știe @f ciudățenie de-a lui Levin. î

— Nu pricep ce faceți voi, adăugă Levin ridicînd din umeri. Cum poți lua lucrurile astea în serios ?

— De ce nu ?

'r— Fiindcă n-ai ce lucra la ele.

■— Asta o crezi tu. Dar noi sîntem copleșiți de lucrăfct;

— De hîrtii ! Dealtfel, tu ai darul ăsta, urmă Levin.

.— Adică tu crezi că ăsta este un defect ?

— Poate că da, răspunse Levin. Totuși, îți admir presanța și mă mîndresc că sînt prieten cu un om de înaltă vașă. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare, rosti el privindur4 drșpt în ochi cu o deznădăjduită încordare. ă

T- Ei bine, bine. Lasă c-ai să ajungi și tu aici. Nor®\$ că ai trei mii de deseatine în județul Karazinski, asem«* nea

mușchi și prospețimea asta de fetiță de doisprezece o
să ^4vși tmAtempi. Cît privește îmbarca t&

Hu-i nici o schimbare. Păcat fîufoâi că *WM total venit* «ie-fe*
tîta vreme pe-aici !

; — De ce ? îl întrebă Levin speriat.

■ — Nu-i nimic grav. Mai vorbim noi. Dar, de fapt, *dș*
ce ai venit ?

, — Ah ! Și despre asta o să vorbim mai tîrziu, răspunse
Levin, îmbujorîndu-se iarăși pînă în vârful urechilor.

— Ei bine ! Am înțeles. Vezi tu, te-aș pofti la noi ;
soția mea însă nu se simte tocmai bine. Dar uite ce : dacă
vrei să-i vezi, îi găsești azi la Grădina Zoologică. De la
patru la cinci, Kitty patinează. Du-te acolo. Eu vin pe urmă
și mergem împreună să prînzim undeva.

— Minunat ! Atunci, la revedere !

— Ia seama ! Doar te cunosc. Vezi să nu uiți sau să
pleci din senin la țară ! strigă după dînsul Stepan Arka-
dici rîzînd.

— Nu ! Sigur că nu uit !

Aducîndu-și aminte că uitase să-și ia ziua bună de la
colegii lui Oblonski, Levin îi salută abia cînd ajunse la
ușă ; apoi ieși din birou.

— Trebuie să fie un om foarte energic, zise Grinevici
după plecarea lui Levin.

— Da, dragă ! răspunse Stepan Arkadici, clătînd din
cap. Om fericit ! Stăpînește trei mii de deseatine în județul
Karazinski. Are tot viitorul înainte. Și cîtă prospețime la
el ! Nu ca noi.

— Dar dumneavoastră de ce vă plîngeți ?

— O duc prost, rău de tot, spuse Stepan Arkadici, ol-
tînd din greu.

VI

Cînd Oblonski îl întrebă pe Levin ce anume îl făcuse
să vină, acesta se înroși la față și se înciuda, fiindcă roși,
neputîndu-i răspunde : «Am venit să cer mîna cumnatei
tale», deși numai pentru asta venise.

Famiile Levin și Șerbațki erau vechi famii de no-
■:tjBJli din Moscat și t\$\$e»UBft âpșșeră te bpjș

de prieteni ; adSBSte legSfeuri se strânseseră și mai mult în vremea studenției lui Levin, care se preparase pentru examene și intrase în universitate împreună cu tânărul prinț Șcerbațki, fratele surorilor Dolly și Kitty. În timpul studiilor, Levin vizitase des casa Șcerbațki și se îndrăgostise de casa aceasta. Oricât de ciudat s-ar părea, dar Kostantin Dmitrici era îndrăgostit chiar de casa și de familia Șcerbațki, și îndeosebi de femeile din familia aceasta. Levin nu-și aducea aminte de maică-sa. Singura lui soră era mai mare decât dînsul. În casa Șcerbațki, Levin găsi pentru întâia oară acel mediu al vechilor familii de nobili cultivați și cinstiți, de care el fusese lipsit prin moartea mamei și a tatălui său. Toți membrii acestei familii — și mai ales femeile — ■ îi apăreau ca sub un văl tainic și poetic. Nu numai că nu le găsea nici un cusur ; dar, sub acel văl poetic bănuia că se ascund cele mai înalte sentimente și cele mai desăvârșite însușiri. De ce trebuiau aceste trei domnișoare să vorbească o zi franțuzește și alta englezește ? De ce la anumite ore cântau, pe rînd, la pian ; iar sunetele se auzeau pînă sus, în odaia fratelui lor, unde învățau studenții ? De ce veneau acești profesori de literatură franceză, de muzică, desen și dans ? De ce, la anumite ore, tustrele domnișoarele, împreună cu *mademoiselle* Linnon, treceau în trăsură spre bulevardul Tverskoi în mantăluțe de atlas îmblănite : Dolly cu o mantilă lungă, Nathaly într-una ceva mai scurtă, iar Kitty într-o blană scurtuță de tot, care lăsa să i se vadă picioarele grațioase, cu ciorapi roșii, bine întinși. De ce trebuiau să se plimbe pe bulevardul Tverskoi, însoțite de un valet cu cocardă de aur la pălărie ? Levin nu înțelegea toate acestea și multe alte lucruri din cele ce se petreceau în lumea lor misterioasă. Știa însă că tot ce se întîmplă acolo e nespus de frumos, și era îndrăgostit tocmai de acest mister.

;

în timpul studenției, Levin fusese aproape îndrăgostit'

de fata cea mai mare — Dolly. Dar ea se mărită curînd cu Oblonski. Începu apoi s-o îndrăgească pe cea de-a doua.' Parcă simțea că trebuie neapărat să se îndrăgostească de una dintre surori. Nu-și putea da însă seama de care anume. Dar și Nathaly, de îndată ce ieși în lume, se mărită cu diplomatul Lvov. Kitty era încă un copil cînd Levin isprăvi'

m

Universitatea. Tînărul Șcerbațki intră în marină și se înecă în Marea Baltică. De atunci, raporturile lui Levin cu *iar* jnilia Șcer.bațki — cu toată prietenia dintre el și Oblongki — se mai răriră. Anul acesta, însă, la începutul iernii, cînd după un an de ședere la țară sosi la Moscova și re*văzu familia Șcerbațki, Levin înțelese de care dintre cete trei fete era într-adevăr sortit să se îndrăgostească..

Părea că nimic n-ar fi fost mai simplu decît ca Levia*— om de neam bun, mai curînd bogat decît sărac, în vîrstă de treizeci și doi de ani — să ceară mîna prințesei Șcejvbațki. Trecea drept o partidă bună și putea nădăjdui că nu va fi respins. Dar Levin era îndrăgostit și Kitty îi părea perfecțiunea încarnată, mai presus de orice ființă pămîntească, iar el se credea cu mult inferior ei în toate privințele, astfel încît nici nu-i trecea prin minte că ea sau alții l-ar putea socoti vrednic de dînsa.

După ce petrecu două luni la Moscova, ca într-un vis, văzînd-o zilnic pe Kitty în societatea pe care o frecventa; anume ca s-o întîlnească, hotărî deodată că acest proiect al; lui de căsătorie era cu neputință de realizat, și plecft la țară.

, Convingerea lui Levin că acest lucru e peste putință se întemeia pe credința lui că familia ei n-ar vedea într-în*jsul o partidă destul de strălucită pentru încîntătoarea Kitty și că însăși Kitty nu l-ar putea iubi. Pentru părinții ei, Levin n-avea o profesie stabilă, bine determinată, și nici o situație în societate, în timp ce colegii lui, de o vîrstă cu el, erau care colonel și aghiotant al țarului^ care profesor universitar, care director de bancă sau la Căile ferate, ori director la vreo instituție, ca Oblonski. El însă (știa foarte bine părerea celorlalți despre dînsul) nu era decît un simplu moșier, care se îndeletnicea adică cu creșterea vacilor, cu vînătoarea de sitari și cu clăditul, — cu alte cuvinte : un tînăr fără vreun talent deosebit, care nu ajunsese la nimic în viață și se ocupa, după concepția

societății, cu ceea ce se îndeletnicesc îndeobște oamenii care nu-s buni de nimic.

Iar misterioasa și încântătoarea Kitty nu putea iubi un bărbat urât, cum se socotea el, și mai cu seamă simplu, care

- nu strălucea prin nimic. Afară de asta, purtarea lui de mai

înainte față de Kitty — purtarea unui om matur față de un copil, dat fiind prietenia lui cu fratele ei mai mare — îi părea încă o piedică în calea dragostei sale. Levin își închipuia că un om urât, dar bun, cum se socotea el, nu putea fi iubit decât ca prieten. Ca să fii însă iubit cu o dragoste asemănătoare celei pe care o simțea el pentru Kitty trebuia să fii o frumusețe de bărbat și, mai cu seamă, un om deosebit.

Auzise și el că femeile iubesc uneori oameni urâți și simpli, dar nu-i venea să creadă, fiindcă — judecând după sine — el n-ar fi putut iubi decât femei încântătoare, misterioase și distinse.

Cu toate acestea, în timpul celor două luni cit stătu la țara, Levin se convinsese că ceea ce simțea el acum nu era una din dragostele pe care le mai încercase în prima tinerețe, ci un sentiment adânc, care nu-i dădea nici o clipă de liniște, că nu mai putea trăi fără un răspuns la întrebarea : va fi Kitty soția sa, ori ba ? Și că deznădejdea înăvălindu-se numai din închipuire, deoarece n-avea nici o șansă să vadă că va fi respins. Veni la Moscova ferm hotărât să ceră mina și să se însoare dacă-i va fi primită propunerea. Ori... dar nici nu se putea gândi la ceea ce s-ar întâmpla cu dânsul dacă ea l-ar respinge.

VII

Sosind cu trenul de dimineață la Moscova, Levin trașese la Koznîșev, fratele său după mamă, mai mare decât el. După ce se schimbă, Konstantin Dmitrici intră în birou și acetuia cu gândul să-i povestească numai de ce venise și să-i ceră sfatul. Dar fratele nu era singur. Șeful afla la el un celebru profesor de filozofie, care sosise ieri la Harkov, într-adevăr ca să lămurească o neînțelegere ivită între ei cu privire la o foarte importantă chestiune filozofică. Profesorul ducea o polemică inflăcărată împotriva materialiştilor, iar Serghei Koznîșev urmărea cu interes!

această polemică. După ce citise ultimul articol al profesarului, Koznîşev îi trimise o scrisoare cu obiecțiile sale. %■
imputa profesorului marile concesiile făcute piaterialiștilor»

Profesorul veni fără întârzieri ca să pftfiă la

nea. Era vorba de o problemă la modă : dacă există o li-**
mită între fenomenele psihice și cele fiziologice în activi-*;!
tatea omului. Și care-i această limită ?

Serghei Ivanovici își primi fratele cu zîmbetu-i obiș*
nuit, prietenos, dar rece ; și, după ce-l prezentă profeso-
rului, continuă discuția cu acesta.

Profesorul, un domn scund și măsliniu la față, cu oche-
lari și cu fruntea îngustă, își întrerupse o clipă discuția ca
6ă dea mîna cu Levin ; apoi își urmă vorba fără să-l mai
ia în seamă. Levin se așeză, așteptînd să plece acesta ; dar
cîrînd se simți atras de subiectul discuției.

Dăduse în reviste peste articolele despre care era vorba
și le citise cu interes, deoarece tratau despre evoluția prin-
cipiilor științelor naturale, pe care, ca naturalist, le cunoș-
tea încă din universitate. Niciodată însă nu făcuse o apropi-
ere între concluziile științifice despre originea omului ca
animal, despre reflexe, biologie sau sociologie și problemele
legate de sensul vieții și al morții care-i veneau în minte
în ultimul timp din ce în ce mai des.

Ascultînd convorbirea fratelui său cu profesorul, Levin
observă că amîndoi legau problemele științifice de cele su-
fletești. Ajunseseră de cîteva ori la nodul discuției ; dar, de
cîte ori atingeau esențialul — după cît îi părea lui — amîn-
doi se îndepărtau în grabă și se cufundau iarăși în clasi-
ficări subtile, rezerve, citate, aluzii, trimiteri la somități...
așa încît el abia dacă mai pricepea despre ce era vorba.

— Nu pot admite, spunea Serghei Ivanovici cu o dic-
țiune elegantă și cu obișnuita-i claritate și precizie în ex-
primare ; nu pot fi de acord, pentru nimic în lume, cu Keiss,
și anume : că ideea mea despre lumea exterioară rezultă
din senzații. Noțiunile de bază despre *existență* eu nu mi
le^am format cu ajutorul senzațiilor, deoarece nici nu este
un organ special care să transmită aceste noțiuni.

— Așa-i ! Dar și Wurst, și Knaust, și Pripasov îți vor

răspunde : conștiința existenței decurge din totalitatea senzațiilor, și această conștiință a existenței este un rezultat al senzațiilor. Wurst spune chiar de-a dreptul : atîta vreme **cît** nu sînt senzații, nu există nici conștiința existenței.

. — Eu aș **spuse .dimpotrivă, fcsrcpu^Serghei Ivanovici..:**

Lui Levin i se 'p^'iru iarăși ci,'după ce se apropiaseră de ș
punctul esențial, se îndepărtau din nou. Atunci se hotărî,
să pună profesorului o întrebare :

— Prin urmare, dacă simțurile mele pier, dacă-mi
moare trupul, nu mai poate fi vorba de nici o existență ?
întrebă el.

Înciudat și cu o durere aproape cerebrală, provocată de
întrerupere, profesorul se uită la straniul personaj care-i
pusese întrebarea și care semăna mai curînd cu un edecar decît
cu un filozof. Își întoarse privirile spre Serghei Iva-novici,
întrebîndu-l parcă : „Ce să mai vorbesc ?” Serghei , Ivanovici,
care avea un spirit mai larg, nu trebui să facă ,, nici o sfortare
ca să răspundă profesorului și totodată să înțeleagă punctul
de vedere simplu și firesc al întrebării^ fratelui său. De aceea
zîmbi și spuse :

— N-avem încă dreptul să rezolvăm această problemă...

— Nu avem date, confirmă profesorul și-și urmă argu-m,
mentarea. Nu, zise el, eu susțin, așa cum spune fără încon-
jur Pripasov, că, chiar dacă senzația are la bază impresia, .
noi totuși trebuie să facem o strictă delimitare între aceste
două noțiuni. ;

Levin nu mai asculta și aștepta să plece profesorul. '!

VIII

După plecarea profesorului, Serghei Ivanovici se în- 'l'
toarse către fratele său :

— îmi pare bine că ai venit. Rămîi mai mult timp '*'/
aici ? Cum merg treburile la țară ?

Levin știa că pe fratele său mai mare nu-l prea inte- .■
resau aceste lucruri și că-i pusese această întrebare numai ca
să-i facă o concesie. De aceea îi vorbi doar despre vîn-zarea
griului și despre bani.

Levin avusese de gînd să stea de vorbă cu fratele său despre
intenția lui de a se căsători și să-i ceară sfatul. ,v Fusesse
chiar foarte hotărît la aceasta. Dar cînd își văzu fratele, după ce

ascultă convorbirea cu profesorul și după to- protector șii-care
a%teebase,despțe;trebu-

Karinlna, voi.

33

I

*rWe gospodăriei (moșia rămasă de Ș
diviziune, și Levin administra amîndouă părțile), |
tin Dmitrici simți, deodată că nu va putea vorbi desf>lș
proiectul lui de căsătorie, dîndu-și seama că fratele său nu
va privi acest lucru așa cum ar fi dorit el. !m

— Dar zemstva voastră cum merge ? îl întrebă S<l&
ghei Ivanovici, care se interesa foarte mult de zemstve,
dîndu-le o mare importanță. !"

— Zău, nu știu... "w

' — Cum ? Doar ești membru al zemstvei. ,h

: — Nu, nu mai sînt. M-am retras. Nu mă mai duc M
adunări. /f

— Păcat ! zise Serghei Ivanovici, încruntîndu-se. .1

Ca să se justifice, Le\dn începu să povestească ceea 6fc
*se petrecea la adunările din județul său. A

— Așa e totdeauna ! îl întrerupse Serghei Ivanovici.
Așa sîntem noi, rușii. Asta e poate trăsătura noastră dfe
Ifcaracter cea mai frumoasă : capacitatea de a ne vedâi
jjjpropriile noastre defecte. Dar exagerăm și ne mîngîiem 0\$
ironiile pe care le avem veșnic pe limbă. Pot să-ți spun
numai atît : dacă aceleași drepturi, cum sînt ale instituția!
zemstvei noastre, ar fi felst date oricărui alt popor euro-
>pean — germanilor sau englezilor — aceștia și-ar fi făurit
'din ele libertatea... pe cînd noi ne mulțumim să le ironizăm.

*' — Ce să fac ? răspunse Levin cu un aer vinovat. A
.ibst ultima mea experiență. M-am străduit doar din toată
Inima. Dar nu mai pot. Sînt incapabil... ""r — Nu ești
incapabil, zise Serghei Ivanovici, dar nu Ipirivești lucrurile
așa cum trebuie. jw — Poate, răspunse trist Levin.

— Știi, fratele nostru Nikolai a venit iar aici.

*& Nikolai era fratele bun, mai mare, al lui Konstantin
laevin și frate vitreg cu Serghei Ivanovici. Era un om pier-

dut, care-și tocuse aproape întreaga avere. Trăia în cea mai ciudată și mai decăzută societate. Și era certat cu amîndoi frații.

—' Ce spui ? exclamă Levin, îngrozit. De unde știi ?

— L-a văzut Prokofi pe stradă.

— Aici, în Moscova ? Unde-i ? Nu știi ? Levin se ridică da»pftiM^pregătindu-se parcă să plece numaidecât.

■ | *Jov* ,

→ g

^ . îmi pare ItfF.că ț — «○ — g
cl&titțîrid din cap ^nd văzu tulburarea fratelui său. Ani-
trimis pe cineva după el să afle unde stă și să-i dea șl po-^
lița lui către Trubin, pe care i-am achitat-o eu. Uite ca
mi-a răspuns.

4

Serghei Ivanovici întinse fratelui său biletul de sub¹
presse-papier.

Levin citi rîndurile așternute cu acel scris ciudat, pe
car^-1 cunoștea bine : -«Vă rog frumos să mă lăsați în*
pace. Asta-i tot ce cer de la scumpii mei frați. Nikolai¹
Levin.»

■

Konstantin Dmitrici citi și, fără să-și ridice capul, ră-*
mase în picioare cu biletul în mână în fața lui Serghei Iva-*¹
novici.

Iîi sufletul lui se dădea o luptă între dorința de a-1 uita,
pe fratele nefericit și conștiința că acest lucru nu e frumos.

-*■* Vrea pesemne să mă jignească, urmă Serghei Iva-¹
novici. Dar el nu mă poate jigni. Aș dori din toată inima,
să-i vin în ajutor. Știu însă că totu-i zadarnic.

*

— Da, da, repetă Levin. Înțeleg și prețuiesc purtarea
ta față de el. Dar eu am să mă duc totuși la dînsul.

,

■ -^ Dacă ții, n-ai decît să te duci. Eu însă nu te
sfă-'
tuieiSc, adăugă Serghei Ivanovici. Adică, în ceea ce mă pri-
vește, n-am nici o frică n-o să poată să ne învrăjbească.⁸
Dar, pentru tine, te povățuiesc mai bine să nu te duci. Nu-l'
poți ip'uta. Dealtfel, fă cum vrei.

—î Poate că nu-s în stare să-1 ajut. Simt însă, mai cu'
seamă în clipa de față, că n-a^ avea liniște... dar asta-i alt-

ceva,

■ ■ -*> Nu te înțeleg, zise Serghei Ivanovici. Un
singur lu
cru pricep, urmă el, că asta-i pentru noi o lecție de sme
renie. După ce Nikolai a ajuns ce a ajuns, am început să
privesc altfel, cu mai multă îngăduință, ceea ce se numește
ticăloșia... Știi ce-a făcut...

—r Oh, e îngrozitor ! îngrozitor ! — repetă Levin.

Și luînd de la valetul lui Serghei Ivanovici adresa fra-
telui flău, Levin se pregăti să se ducă îndată la dînsul ; dar,
răsgîndindu-se, hotărî să-și amîne vizita pînă-n seară. În
primîl rînd trebuia — pentru a-și recăpăta liniștea sufle-
taafcă — să rezolve chestiunea pentru care venise, la Mos-

Ceva. DeSar fWfteM aMpLmta » <îufe1a institația liflTHbîon-
ski, și, după ce află știri despre familia Șcerbațki, porni
înspre locul unde i se spusese că putea s-o întâlnească pe
Kitty.

IX

La ora patru, Levin coborî din birjă la Grădina Zoolo-
gică. Simțea cum îi bate inima. Apucă pe o alee care ducep
spre locurile de săniuș și de patinaj. Era sigur că o va găsi
pe Kitty acolo, pentru că văzuse la intrare trăsura familiei
Șcerbațki.

Era o zi senină, geroasă. Șiruri de cupeuri, sănii, birje de
piață și jandarmi așteptau la intrare. Lumea, frumos imbri
cată, cu pălării care luceau în soarele scânteietor, mișuna
. la intrare, pe aleile măturate și printre căsuțele în stil
rusesc cu streșini sculptate. Mestecenii bătrâni și înfoiați
l'jai grădinii își plecați crengile sub povara zăpezii, îmbrăcați
j parcă în odăjdii noi de sărbătoare.

,

Levin, înaintînd pe aleea care ducea spre patinoar, îg ,
zicea : «N-are nici un rost să fiu tulburat. Trebuie să f
liniștesc. Ce vrei ? Ce ai ? Taci, neroadă !» își certa inima.
Dar cu cît încerca să se liniștească, cu atît m| jtnult i se
tăia răsufarea. Un cunoscut îl întâlne și-1 strigj| dar el nici
nu-1 recunosc. Se apropie de povîrnișurifi unde zomăiau
lanțurile săniușelor care coborau și se întor* teau. Săniușele
vîjîiau, lunecînd. Răsunau glasuri vesele» |VTai făcu cîțiva
pași și se pomeni în fața terenului de p4f linaj ; de îndată
o recunosc pe Kitty printre toți pa-- ținorii.
",, își dădu seama după bucuria și spaima care-i cuprin-r |
eră inima. Kitty stătea de vorbă cu o doamnă la capătul
Celălalt al terenului de patinaj. Deși n-avea nimic
deosebit !n port și în ținută, Levin o recunosc în mijlocul
mulțimii cum ai distinge un trandafir între urzici. Totul îi
părea luminat de ea. Era un zîmbet care împrăștia lumină

împrejur. «Aș putea oare să cobor acolo, pe gheață ? Să
mă gpropii de dînsa ?» se întrebă el. Locul unde se afla ea
ii părea un sanctuar inaccesibil. O clipă, Levin fu cît pe
c

plege, cuprins ^ un,

m

țâre *mjMkmmm ^m^Mm* oameni și,
deci, s-ar putea duce și el acolo să patineze» Coborî,
ferindu-se să se uite la ea prea mult, ca la soare j darQ
vedea cum vezi soarele, chiar fără să-1 privești. i

În această zi a săptămînii și la această oră, se aduna în
la patinaj oamenii din societatea bună, care se cunoșteau
mai toți între ei. Se întâlneau acolo și maeștri ai patinaj ut
lui, arătîndu-și arta... și începători care se țineau de fotolij
făcînd mișcări sfioase, stîngace ; erau copii, ba și bătrîni
care patinau după prescripția medicului. Toți îi păreau luș
Levin niște fericiți aleși ai soartei, fiindcă se găseau acolo»
în preajma ei. Iar patinatorii treceau pe lingă ea cu cea
mai mare nepăsare. O ajungeau din urmă, vorbeau chiar
cu dînsa și, cu totul independent de ea, se bucurau de
gheața minunată și de vremea frumoasă.

%

Nikolai Șcerbațki, vărul lui Kitty, care purta o haină
scurtă și pantaloni strimți, ședea pe o bancă cu patinele în
picioare. Zărindu-1 pe Levin, strigă :

•— Ah, iată-1 pe cel mai mare patinator rus ! Ai venit
de mult ? Strașnică gheață ! Pune-ți repede patinele. ;

•— N-am patine, răspunse Levin, mirîndu-se că Niko-
lai Șcerbațki poate fi atît de îndrăzneț și de dezghețat în
prezența ei.

?

Levin n-o pierdea nici o clipă din ochi. deși nu se uita
la ea. Simțea că soarele se apropia de el. Kitty era mai %
o parte și, purtîndu-și stîngaci picioarele mici, încălțate cu
ghete înalte, luneca spre el cu vădită sfială. Un băiat care
purta o tunică rusească se luă la întrecere cu ea și, dînd
dezmățat din mîini și aplecîndu-se spre pămînt, o întrecînd»
Kitty luneca fără prea multă siguranță. își scosese mîinile

din manșonașul atârnat de un șnur și căuta un sprijini
Uitându-se la Levin, pe care-l recunoscuse, zîmbi de propria
ei frică. După ce trecu de cotitură, își făcu vînt lovind
gheața cu piciorul încordat și lunecă drept spre Șcerbațki
apoi, agățîndu-se cu amîndouă mîinile de el, îl salută pe
Levin, zîmbind. Era mai încîntătoare încă decît în închîț
puirea lui. 3

De cîte ori se gîndea la ea, îi răsărea limpede în mintal
chipul ei întreg, cu tot farmecul căpșorului său blond, înc3ș
drăt de bucle, cu o expresie senină de bunătate și de naj^
i t t copilărească, atît de grațios așezat pe umerii șai frițg

moși d#|HBioal|SAceastă expresi*-i8ț)ilăreasfeî% fețâl.

binată cU nobila frumusețe a trupului, îi dădeau un farmec deosebit, de care Levin era pătruns atât de adânc. Dar ceea ce îl impresionă totdeauna, ca un lucru neașteptat, era

ex

presia ochilor săi blânzi, liniștiți, curați și mai cu seamă zîmbetul ei, care-1 purta într-o lume de basm și-1 umplea de smerenie și de duioșie, amintindu-i de rarele zile ferice ale copilăriei sale.

**

— Ai venit de mult ? îl întrebă Kitty, întinzînd mîna. Mulțumesc, adăugă ea, cînd el îi ridică batista zută din manșon.

— Eu ? De curînd, de ieri... adică azi... am sosit... punse Levin, neînțelegîndu-i dintr-o dată întrebarea pricina emoției. Vroiam să vin la dumneavoastră, urmă e/i dar, aducîndu-și aminte cu ce gînd o căuta, se zăpăci și W îmbujora la față. Nu știam că patinezi, și încă așa de fru» ■fnos. p'

j Kitty îl privi cu luare-aminte, vrînd parcă să înțeleafjlf •jpricina emoției lui.

— Lauda dumitaîe trebuie prețuită. Aici doar se păi*-trează tradiția că ești cel mai bun patinator, zise Kitty j fi, cu mîna-i mică în mănușa neagră, își scutură acele cfc promoroacă de pe manșon.

"■

i — Da, într-o vreme mă pasiona patinajul. Vroiam sfi fcting perfecțiunea.

• ' — Mi se pare că tot ce faci dumneata faci cu pasiun^J iidăugă Kitty zîmbînd. Aș dori atât de mult să văd curh jbatinezi ! Pune-ți patinele și hai să patinăm împreună. .< «Să patinăm împreună ! Să fie .cu puțință l» se gîncty țevin, privind-o.

— Le pun îndată, răspunse el.

J

« Și se duse să-și pună patinele.

- — De mult n-ați mai fost pe la noi, domnule, îl întîm*
șină îngrijitorul patinoarului, sprijinindu-i piciorul și în*
|klrubîndu-i în toc patina. Dintre toți domnii care pati*
flează aici, nici unul nu se poate măsura cu dumneavoastră.
1 bine așa ? adăugă el, strîngînd cureaua.

—

S — Bine, bine, dar te rog, mai repede ! îi spuse Levin,
ităpînindu-și cu greu zîmbetul de fericire care i se ivi făr^
voie pe față. «Da, își zise Levin, asta-i viață, asta-i feri-
cire : *Împreună*, a spus ea, *hai să patinăm împreună* Să-i

spun acum ? TtHanai de aceea mi-e frică să-4 spun,fjjndcă-acum sînt fericit, fericit măcar cu nădejdea... Dar cînd f Căci trebuie ! trebuie ! trebuie ! în lături cu slăbiciunea !»

Se ridică în picioare, își scoase paltonul și, făcîndu-și vîlt pe gheața zgrunțuroasă de lîngă căsuță, ajunse în goană Pe luciul neted unde luneca fără nici o sfortare» mțfod și încetinindu-și mersul după voia lui. Se apropie. de \$nsa cu sfială, dar surîsul ei îl liniști din nou.

g

.jtitty îi dădu mîna și începură să patineze unul lîngi altlîl, tot mai repede ; și cu cît alunecau mai iute, cu atît 63 îi strîngea mîna mai tare. E

— Cu dumneata aș învăța mai repede, îi spuse Kitty^ Nu știi de ce, dar am încredere în dumneata.

— Și eu sînt sigur de mine cînd te sprijini de brațul meu, răspunse el ; dar se sperie numaidecît de cele spusȘș și roși.

%

Tntr-adevăr, cum rosti aceste cuvinte, fața ei își pierdgi deodată blîndețea, întocmai ca soarele care se ascunde în nori, și Levin prinse acel joc al expresiei sale, binecunoscut lui, și care trăda o încordare a gîndirii ; pe fruntea m netedă se ivi o cută mică.

— Ai vreo neplăcere ? Dealtfel, nici n-am dreptul te întreb, îi spuse repede Levin.

— De ce ?... Nu, n-am nici o neplăcere, răspunse Kitty cu răceală și adăugă numaidecît : Ai văzut-o pe mac%: *moiselle* Linon ?

— încă nu. 3y

-r- Du-te la ea. Ține atît de mult la dumneata ! >v

«Ce-o fi asta ? Am supărat-o cu ceva ? Doamne, ajiff-tS-mă !» se gîndi Levin și se duse în fugă la franțuzaica cea bătrînă, cu bucle argintii, care ședea pe o bancă. Zîra» bind și arătîndu-și dinții falși, ea îl întîmpină ca pe u\$

vechi prieten.

§

— Da, creștem, zise franțuoaica arătînd-o cu ochii pf
Kitty, și îmbătrînim. *Tiny bear*¹ s-a făcut mare ! urrîță
mademoiselle linon rîzînd, și-i aminti o glumă de-a lui cu
cele trei domnișoare, pe care le comparase cu cei trei ursi||
leți d)§\$tr-un basm englezesc. Iți mai aduci aminte că asa

££*!?!nioară ■

i[^]

facn-us ifi

Levin nu-și mai aducea aminte. Franțuzaica râdea în de vreo zece ani de gluma asta, care-i plăcuse neînchipuit mult.

— Hai, du-te, du-te să patinezi. Kitty a noastră a început să patineze frumos, nu-i așa ?

Cînd Levin se apropie din nou de Kitty, fața ei nu mai era severă, iar ochii îi priveau tot atît de sincer și de prietenoși ca mai înainte. Lui Levin însă i se păru că și purtarea asta prietenoasă avea un caracter deosebit, de liniște prefăcută, și se întrista. După ce vorbi despre bătrîna guvernantă și despre ciudățeniile acesteia, Kitty îl întrebă cu ce se mai ocupă.

— Nu ți-e urît iarna la țară ? îl întrebă ea.

— Nu. Nu mi-e urît. Sînt foarte ocupat, răspunse Levin, simțind că Kitty îi impune tonul său liniștit, de cașl nu va mai putea scăpa, cum i se mai întîmplase o dată, ut -începutul iernii.

, ' — Ai venit pentru mai mult timp ? urmă Kitty. 4

{ — Nu știu, rosti Levin fără să se gîndească la ceea <ăj fepunea. Apoi, la gîndul că, dacă păstrează cu ea acest toă părintesc, liniștit, va pleca din nou fără să ia vreo hotărîrl, tevin se revoltă. ' — Cum, nu știi ?

— Nu știu. Asta atîrnă de dumneata, îi spuse Levin și %e îngrozi pe loc de propriile lui cuvinte.

Ea nu-i auzi cuvintele, sau se prefăcu că nu le auzise. Ca și cum s-ar fi împiedicat de ceva, bătut de două ori cu piciorul în loc, apoi se depărta repede de el, patinînd. Se ^use la *mademoiselle* Linon, vorbi ceva cu dînsa și porni .-tpre căsuța unde doamnele își scoteau patinele, -i «Doamne, ce-am făcut ? Doamne, Dumnezeule ! Apă-#ă-mă, Doamne, și mă miluiește \» șopti Levin, rugîn-4use ; dar, simțind în același timp nevoia unei mișcări îfiolente, își făcu vînt și începu să descrie cercuri care se ffitretăiau pe gheață.

fîn clipa aceea, un tînăr, cel mai iscusit dintre noii pati-

ntori, ieși din cafenea cu țigara în gură și-și dădu drumul
Hi patinele pe scară, săltînd din treaptă-n treaptă. Tînărul
«bură pînă jos și, fără să-și schimbe măcar libera poziție
Milr, își urmă drumul lunecînd pe gheață.

„[^][^]ⁱ[^]^t^l^e[^]^p !» **isi-esise.l-ewin-și se urcă**
numaidecît în fugă pînă sus, ca să facă și el figura ceș
nouă.

§

— Vezi să nu-ți rupi gîtul, trebuie să te antrenezi maf
întîi, îi strigă Nikolai Șcerbațki.

Levin ajunsese în capul scării, își făcu vînt cît putu de.
tare și își dădu drumul în jos, ținîndu-și echilibrul cu brart
tele.; se împiedică de ultima treaptă, atinse ușor gheața
cu mîna, se ridică printr-o mișcare puternică și, rîzîn<§
patină mai departe.

d

«Ce om drăguț și simpatic l» se gîndi Kitty, ieșind dig
căsuță cu *mademoiselle* Linon. îl privi cu un zîmbet duiol»
cum te-ai uita la un frate iubit. «Oare sînt vinovată ? Arft
făcut ceva ce nu se cade ? Unii spun că asta-i cochetăriejl
Eu Știu că nu pe el îl iubesc Dar mă simt atît de bine
lîngă dînsul ! E așa de drăguț ! Dar de ce a spus asta ?4
își zise ea.

■

Cînd o văzu pe Kitty plecînd împreună cu maică-sâf
care o întîmpinase lîngă scară, Levin, îmbujorat după sfor-
țarea făcută, se opri și căzu pe gînduri. își scoase patinele
și le ajunse — pe mamă și fiică — la ieșirea din grădinăj

— îmi pare bine că te văd, îi spuse prințesa. Primim^,
ca de obicei, joia.

%

— Adică azi ? „

— Ne-ar face mare plăcere să te vedem, adăugă rece
prințesa.

Răceala aceasta o mîhni pe Kitty, care nu-și putu stă-
tîni dorința de a o îndulci. își întoarse capul și îi spuse
zîmbind :

:

i— La revedere ! *

Tocmai atunci Stepan Arkadici intră în grădină ca *uui*
învingător, vesel, cu pălăria pe-o ureche, cu fața și cți

ochii strălucitori. Dar, apropiindu-se de soacră-sa, răs-punse cu un aer trist și vinovat la întrebările ei despre sănătatea lui Dolly. După ce vorbi cu ea încet și mahnite Oblonski își scoase pieptul înainte și-l luă pe Levin de b^

— Ce zici ? Mergem ? îl întrebă Stepan Arkadici.

timpul m-am gândit la tine. Sînt încîntat că ai venit, urmi
ej și-l privi semnificativ în ochi.

V\

& — Mergem, mergem, răspunse fericit Levin, căruia îi «Una mereu în urechi ecoul glasului care-i spusese «la re-^{*}vedere !»... și vedea zîmbetul cu care fuseseră rostite vorbii aceste.

— La «Anglia», sau la «Ermitage» ? s[!]

— Totuna.

*f — Atunci, hai la «Anglia», zise Stepan Arkadici, alegînd «Anglia» fiindcă acolo avea o datorie mai mare decît la «Ermitage», și socotea că nu-i frumos să ocolească acest hotel. Ai birjă ? Foarte bine, fiindcă eu am dat drumul trăsorii.

0 Prietenii tăcură tot drumul. Levin încerca să descopere #fe ce-și schimbase Kitty expresia feței. Ba căuta să se con- #ingă că putea spera, ba îl apuca deznădejdea și-și dădea Seama foarte limpede că speranța lui era o nebunie ; cu toate astea, se simțea parcă alt om, fără nici o asemănare cu acel care fusese înainte de zîmbetul ei și de cuvintele «la revedere !».

-•: Pe drum, Stepan Arkadici făcea meniul prînzului : |f — îți place *turbot* ? îl întrebă pe Levin, cînd se apropiară de hotel.

% — Pofțim ? făcu *l0vki*, *Turbot* ? Bâ; Îmi place strașnic *turbot*. -[!]

•« : »>•);

X

Cînd intră cu dînsul la hotel, Levin nu putu să nu serve expresia deosebită, un fel de iluminare stăpînită, care se răspîndi pe fața lui Oblonski, ca și în toată ființa acestuia. Stepan Arkadici își scoase paltonul și, cu pălăria pe-o ureche, intră în restaurant, dînd dispoziții chelnerilor tătari îmbrăcați în frac și cu șervete subsuoară, care se îmbulzeau în jurul lui. Salutînd în dreapta și în stînga pe cunoscuții care se aflau acolo, ca și pretutindeni, și care-l întîmpinară cu bucurie. Oblonski se duse la bufet, bău un pahar de votcă, mîncă o bucățică de pește și spuse ceva unei

franțuoaice sulemenite, cu panglicuțe, dantele și cârlioni,
care ședea la casă, făcând-o să rîdă cu poftă. *Le-Vimmi*
băitfofccă, *xtiaam* fiMMfJS 1 jignea prezența franță

m

2oaiο»j*^parcâ!8S făcutălm|tp\$in păr fals, *poudre de râ*¹ și *viriaîgre de'ioilette*². Se îndepărtă repede de ea, ca de ceva spurcat. Tot sufletul îi era plin de amintirea lui **Kitty**. În ochi îi strălucea un zîmbet de triumf și de fericire. „—•- Pofțiți aici, excelență ! Aici nu vă stingherește nimeni, excelență, îi îndemna un tătar bătrîn, cărunt, cu șolduri mari acoperite de cozile umflate ale fracului, și care se ținea de ei mai stăruitor decît ceilalți chelneri. Pofțiți, excelență, îi spuse el lui Levin, în semn de respect pentru Oblonski, fiind prevenitor și cu oaspetele lui.

întinse într-o clipă o față albă pe o masă rotundă, acoperită cu o altă față, sub un candelabru de bronz. Apropie Scaunele de catifea și se opri înaintea lui Stepan Arkadici, cy șervetul și cu lista de bucate în mîini, așteptînd comanda.

— Dacă doriți, excelență, se eliberează chiar acum un salon separat, unde e prințul Golițîn cu o doamnă. Am primit stridii proaspete.

— Ah ! Stridii !

Stepan Arkadici căzu pe gînduri.

— Levin, ce-ar fi să schimbăm meniul ? îl întrebă el, oprindu-și degetul pe lista de bucate. Fața lui trăda o **gravă** nedumerire. Sînt bune stridiile ? Bagă de seamă !

— Stridii de Flensburg, excelență. N-avem de Ostende.

„— Or fi de Flensburg ; dar, vorba e, sînt proaspete ?

— Ieri le-am primit.

— N-ar fi bine să începem cu stridiile și pe urmă să schimbăm tot meniul ?

— Mi-e totuna. Eu aș dori mai degrabă o ciorbă acră și **liște** casă, dar pe aici nu se găsește așa ceva.

.rr Doriți casă *à la russe* ? îl întrebă tătarul aplecîn-.

dUNV ^{sP^{re}} Levin ca o guvernantă asupra copilului.

— Să lăsăm gluma ! Alege ce vrei. Am patinat și sînc
flăi»&id. Și să nu crezi, adăugă el, observînd pe fața lui
Qblffriski o expresie de nemulțumire, că n-am să-ți pre-l
țuiesc alegerea. Sînt foarte bucuros c-o să mănînc binej

---

*_pHdră de orez (fr.),

ap

•Oțet de toaletă (fr.).

p>6 masă, încep să mănânce stridii.

---

¹ «Supă de primăvară, calcan **In sos *Reaumarchais*, pasăre cu tar** hon,

-* Nu sînt rele, spuse el, desprînlînd cu rî^turculiță mică de argint stridiile lunecoase din scoicile sîdefii și înghițindu-le una după alta. Nu sînt rele, repetă el, uitîndu-se cu ochii umezi și strălucitori cînd la Levin, cînd la tătara.

Levin mîncă stridii, deși i-ar fi făcut mai multă plăcere o bucată de pîine albă cu brînză. Se desfăta, însă, privindu-l pe Oblonski. Ba chiar și tătara, care destupase sticla și turnase vinul spumos în pahare subțiri cu marginile răsfrînte, îl privea pe Stepan Arkadici cu un vădit zîmbet de plăcere, îndreptîndu-și cravata albă.

■"- Văd că nu-ți prea plac stridiile ! zise Stepan Arkadici golindu-și paharul, sau te neliniștește ceva?

Ar fi vrut ca Levin să fie vesel, dar acesta, fără a fi trist, nu se simțea la largul lui. Ceea ce avea în suflet îl făcea să fie stînjinit și parcă speriat la restaurant, alături de saloanele separate, unde bărbații luau masa cu doamne în mijlocul zăpăcelii și al zarvei. Bronzurile, oglinzile, tăfii' tarul, gazul de iluminat, întreaga atmosferă îl jignea și-î erairică să nu întineze sentimentul ce-i umplea sufletul
— Eu ? Da, sînt preocupat. Iar pe deasupra, totul ml stingherește aici, adăugă Levin. Nici nu-ți poți închipui cît de monstroase îmi par toate acestea mie, obișnuit si trăiesc la țară, ca de pildă unghiile domnului pe care l-arfi văzut la tine...

— Da, am băgat de seamă că unghiile bietului Grine* viei te interesau foarte mult, spuse rîzînd Stepan Arkadictl

— E ceva peste puterile mele, răspunse Levin. Caută să te pui în pielea mea. Privește lucrurile din punctul dM vedere al unui locuitor rural. Noi ne străduim la țară aâ

avem grijă de mâini, ca să putem lucra mai lesne cu ele. De aceea ne tăiem unghiile și ne suflecăm uneori mân&* cile. Aici însă oamenii lasă într-adins să le crească urP ghiile cât se poate de lungi, și în locul butonilor agață niște tălgerașe, ca să nu fie în stare să facă nimic cu mâinile.

Stepan Arkadici zîmbi vesel. ^

— Semn că n-are nevoie de muncă brută. Lucrează cu

J q

— Se pare poate. Totuși, parcă e ceva monstruos^ după cum monstruos mi se pare faptul că noi, cei de la

țară, căutăm să ne saturăm cât miipepeâ||,fa să ne putem vedea de treabă, pe cînd aici ne feirăduiuh să nu ne saturăm repede și de aceea mîncăm stridii...

— Firește, se grăbi să spună Stepan Arkadici... Dar • tocmai ăsta e scopul culturii : să-ți faci din orice o plăcere.

— Dacă ăsta e scopul culturii, prefer să fiu un sălbatic.

— Și ești. Dealtfel, toți Levinii sînt niște sălbatici.

Levin oftă. își aduse aminte de fratele său Nikolai. Se simțea rușinat și îndurerat. Se posomori. Dar Oblonski trecu la alt subiect, care-l absorbi numaidecît.

— Ei, ce zici ? Te duci diseară la ai noștri, adică la familia Scerbațki ? îl întrebă Stepan Arkadici cu o strălucire plină de înțeles în priviri, dînd la o parte scoicile goale, zgrunțuroase, și trăgînd brînza spre el.

— Da, mă duc neapărat, răspunse Levin, deși mi s-a părut că prințesa m-a invitat destul de rece.

/ — Vai de mine ! Vorbești copilării. Așa-i felul ei dt ■⁴a fi... Hai, dragă, dă-ne supa... Așa-i felul ei, *grande damitH* Vin și eu, dar trebuie să trec și pe la o repetiție corală M contesa Banina ! Și mai spui că nu ești sălbatic... Cum *m* explică faptul că ai dispărut pe neașteptate din Moscova? Familia Scerbațki mă întreba mereu de tine, ca și cum aș fi fost dator să știu ; dar eu știu un singur lucru : că tu te porți totdeauna altfel decît ceilalți !

— Da, rosti Levin încet, tulburat. Ai dreptate, sînt un sălbatic. Numai că nu sălbăticia mea m-a făcut să plec atunci, ci mai degrabă, să vin acum. Acum, am venit...

— Ah, ce fericit ești ! zise Stepan Arkadici, privindu-l pe Levin drept în ochi.

. — De ce ?

— «Caii nărăvași, pursînge, îi cunosc după dangale, iar pe-ndrăgostitul tînăr, după ochii dumisale», declamă Stepan Arkadici. Totul e înaintea ta.

Y — Dar ce ? Tu ai totul în urmă ?

.; — Nu în urmă. Dar tu ai viitorul, pe cînd eu am prezentul, și nici acesta nu-i de invidiat. . — De ce ?

— Lucrurile merg prost. Dar nu vreau să vorbesc despre mine. Dealtfel, nici nu ți-aș putea explica totul. Dar tU

S

u

c

o

a

n

â

m

ar

e

(f

c)

.

jq

n,

g

'mi-di

a tt

de ce ai venit" l'

strigă Oblonski tătarului.

— 'Nu bănuiești ? îl întrebă Levin, privindu-l țintă pî; în **funttul** ochilor.

— Bănuiesc, dar nu pot începe eu vorba despre **aȘ^I** **ceva**. î)upă asta îți poți da seama dacă bănuiala mea e în temeiată, ori nu, zise Stepan Arkadici, uitîndu-se la Levtf cu un zîmbet discret.

↳P

■— Atunci, ce ai să-mi spui ? îl întrebă Levin cu un tr|p **mur** în glas, simțind cum i se zbăteau toți mușchii feți»
Ce zici de asta ?

&

Oblonski goli încet paharul de *Chablis* fără să-și **\$1** **ochii** de la Levin. fe

— Eu ? făcu el. N-aș dori nimic mai mult decît **as|K** **Nimic**. E cel mai bun lucru cu putință.

^-Ești sigur ? Știi despre ce-i vorba ? zise Levin **cu** **ochii** țintă la el. Crezi că ar fi într-adevăr cu putință#
■^"Cred că da. De ce nu ?

— Nu, zău, crezi că ar fi posibil ? Spune-mi tot 'Wt crez|Tjîar dacă mă refuză ? Sînt sigur chiar că mă refuză?..

■-"** "Adică de ce-ți vine să crezi asta ? îl întrebă **&b** **pan** Arkadici și zîmbi, observîndu-i emoția.

— Așa mi se pare uneori. Ar fi ceva groaznic, și **tru niîtte**, și pentru ea.

-* în orice caz, pentru fată n-ar fi nici o groză **av** **Orlctf** fată e mîndră să fie cerută în căsătorie.

— Da, orice fată, dar nu ea.

Stepan Arkadici zîmbi. Cunoștea atît de bine sentimentele lui Levin ! Știa că pentru el fetele din lume se **împart** în două categorii : într-una intră toate fetele din **lume**, afară de ea — fete care au fel de fel de cusururi **omenești**, fete foarte comune — iar în cealaltă, numai ea, **care** n-are nici un cusur, fiind o ființă mai presus de cele **omenești**.

— Stai puțin, ia sos, zise Oblonski reținînd mîna lui **Levin**, care dădea sosul la o parte.

Supus, Levin își luă sos, dar nu-l lăsă pe Stepan Arkadici să mănânce.

—*• Ia stai, stai, urmă Levin. Înțelege-mă ! Asta-i **pentru** 'mine o chestiune de viață și de moarte. N-am vorbit iitegfc cu nimefți-ygfspre asta. Și așa cum vorbesc cu

țiemi pot vorbi cu nimeni altul. Nea nu semănăm deloc
dă fire... avem fiecare alte gusturi, alte vederi... totuși, știu
ă mă iubești și mă înțelegi. De aceea te iubesc și eu
atât mult. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, fii
sincer [jj]nă-n fundul sufletului.

Ș-i — îți spun ceea ce cred, răspunse Stepan Arkadici
zîmbind. Dar mai află ceva : soția mea e o femeie extraor-
dinară... Stepan Arkadici oftă, amintindu-și de raporturile
cu soția sa. Tăcu o clipă, apoi urmă : Are darul profetiei.
Pătrunde sufletul oamenilor cu privirea. Dar asta nu-i ni-
mic. Ea știe ce are să se întâmple, mai ales în ceea ce pri-
vește căsătoriile. Ea a prezis, de pildă, că Șahovskaia are
să se mărite cu Brenteln. Nimănui nu-i venea să creadă.
Și așa s-a întâmplat. Ea-i de partea ta.

— Cum adică ?

— Uite-așa. Nu numai că ține la tine, dar ea spune că
Kitty are să fie neapărat soția ta.

La aceste cuvinte, fața lui Levin se luminează de un zîm-
bet atât de apropiat de lacrimile înduioșării.

— Așa spune ea ? izbucni Levin. Totdeauna am sus-
ținut că soția ta e o minune. Dar de-ajuns ! Destul am
vorbit, adăugă el ridieîndu-se.

— Bine, bine ; dar stai jos.

Levin însă nu mai putea să șadă locului. Ocoli de vreo
două ori camera cu pași hotărâți, clipi din ochi ca să nu i se
vadă lacrimile și numai după aceea se așeză iarăși la masă.

— înțelege-mă, urmă el. Asta nu e dragoste. Am fost
pe vremuri îndrăgostit, dar acum-a-i cu totul altceva. Nu
e un sentiment al meu, ci o putere dinafară care a pus
stăpânire pe mine. Atunci am plecat, fiindcă mi-am dat
seama că-i cu neputință să se îplinească dorința mea,
înțelegi... întrucât nu-i posibilă fericirea, care dealtfel nici
nu există pe pământ. M-am luptat cu mine însumi, dar
văd că altfel nu pot trăi. Trebuie să iau o hotărâre...

— Dar de ce-ai plecat ?

— Ah, stai puțin ! Ah, câte gânduri ! Câte lucruri tre
buie să te întreb ! Ascultă ! Nici nu-ți poți închipui ce-ai
făcut pentru mine cu cele ce mi-ai spus. Sînt atît de fe
ricit, îneît am ajuns un om fără inimă... Am uitat de
toate... Arn aflat azi că fratele meu Nikolai... îl știi... e aici...
Am uitat și de dînsul. Mi se pare că și el e fericit. E un fel

de nebună, -dar pare ceva ■groaznic. 'fif Tit, OittitoEurat, cunoști acest sentiment... E un lucru groaznic că noi, bătrânii, oameni cu un trecut... plin nu de dragoste, ci de păcate... ne apropiem deodată de o ființă curată, nevinovată — lucru respingător, și de aceea nu poți să nu te simți nevrednic.

—* Nu cred să ai chiar atâtea păcate !

-!-• Ah, totuși, zise Levin, totuși... cu *scîrbă ades iuți deapăn viața-n minte și mă cutremur și o blestem, și altam mă pling atunci...* Așa-i !

-r- Ce să-i faci ? Așa-i zidită lumea !

— Am o singură mîngîiere, ca în rugăciunea care mi-a plăcut totdeauna : «Iartă-mă nu după vrednicia mea, ci după mărinimia ta». Numai astfel m-ar putea ierta și ea.

XI

Levin își goli paharul. Tăcură o vrem amîndoi. -r. Trebuie să-ți mai spun ceva. îl cunoști pe Vronski ? îl întrebă Stepan Arkadici pe Levin.

— Nu, nu-l cunosc. Dar de ce mă întrebi ?

— Mai adu o sticlă, spuse Oblonski tătarului, care turna vin în pahare și se învîrtea pe lîngă ei tocmai cînd n-aveau nevoie de dînsul.

— De ce să-l cunosc pe Vronski ?

— Trebuia să-l cunoști pe Vronski, fiindcă e unul din tre rivalii tăi.

— Ce e cu Vronski ăsta ? întrebă Levin. Și-i pieri de pe față expresia de încîntare copilărească pe care i-o admirase Oblonski cu o clipă mai înainte, luîndu-i locul o expresie aspră și posacă.

— Vronski e unul dintre băieții contelui Kirill Ivanovici Vronski, un exemplar foarte reușit al tineretului din* înalta societate a Petersburgului. L-am cunoscut la Tver, pe cînd eram acolo cu serviciul, iar el venise la recrutare. E putred de bogat, frumos, cu relații înalte, aghiotant al

țarului și, pe lângă asta, foarte simpatic. Bun băiat! Și nu-i numai băiat bun. Cunoscându-l mai bine aici, văd că e și cult, și foarte deștept. E un om care va ajunge departe

Levin își zise că așa trebuie să fie.

1

§

„»»»»

£

-* — A apărut aici puțin timp după plecarea ta și, după
jȘte înțeleg, e îndrăgostit lulea de Kitty. îți dai seama că
jjfcaică-sa...

"r — Iartă-mă, dar nu mai pricep nimic, izbucni Levin,
'pbsomorîndu-se și mai mult. își aduse deodată aminte șt
„**țte** fratele său Nikolai, și-1 mustra conștiința că-1 uitase?

~" — Stai, stai, zise Stepan Arkadici zîmbind și punîn-
țu-i mîna pe braț. Nu ți-am spus decît ceea ce știu ; dar
fepet : din cît pot deduce într-o problemă atît de gingașă ,
i delicată, am impresia că toate șansele sînt de partea ta*
Levin se lăsă pe speteaza scaunului. Avea fața palidă.

— Și te-aș sfătui să rezolvi problema asta cît se poate
repede, adăugă Oblonski, umplîndu-i paharul. j

.£ — Nu, mulțumesc, nu mai beau, răspunse Levin dînd
paharul la o parte. M-aș îmbăta... Dar tu cum o mai duci? ț
Șăugă el, vrînd desigur să schimbe vorba.

— încă ceva : în orice caz, te sfătuiesc să rezolvi ches-
,ljș cît mai repede. Nu sînt de părere să vorbești azi, urmă
Stepan Arkadici. Du-te mîine dimineață, cum se obiș-
nuiește, cere-i mîna, și Dumnezeu să te binecuvînteze...,

— Tot spuneai că vrei să vîi la mine la vînătoare. Vine
la primăvară, zise Levin. îi părea rău din tot sufletul că
începuse convorbirea aceasta cu Stepan Arkadici. Senti
mentul lui tainic și curat era pîngărit de cele auzite des
pre rivalitatea cu un ofițer oarecare din Petersburg, ca
și de presupunerile și de sfaturile lui Stepan Arkadici.

Oblonski zîmbi. înțelegea ce se petrecea în sufletul
lui Levin.

— Am să vin odată, zise el. Da, dragul meu, femeile
sînt pivotul în jurul căruia se învîrte totul. Și eu o duc
prost, foarte prost, și numai femeile sînt de vină. Spune-mi
drept, adăugă Stiva scoțînd o țigară de foi cu o mîna, iar
cu cealaltă astupînd paharul, dă-mi un sfat.

— Despre ce e vorba ?

— Uite ce... Să presupunem că ești însurat și ții la
soția ta, dar te îndrăgostești și de o altă femeie...

■ — Te rog să mă ierți. Dar nici în ruptul capului nu
pot să înțeleg așa ceva... după cum nu înțeleg ca, după ce
mă satur acum aici, trecînd prin fața unei franzelăxii, să
fur un colac. , ■ ■ ■ . Jm ..u. s

O«fcii lui Stepan Arkadici luceau mai" put'ernic

*fi- De ce ? Uneori colacul miroase așa de frumos, că nu tifoți stăpîni. ..

" *Himmlich ist's, wenn, ich bezwungenk .ț^i*

Meine irdische Begier ; a'u¹

Aber noch wenn's nicht gelungen, •■"■"

"■ *Hatt' ich auch recht bubsch Plaisir l'*

Stepan Arkadici însoți versurile acestea cu un surîs fin. Levin nu se putu stăpîni și zîmbi și el.

—* Să lăsăm gluma, urmă Oblonski. Trebuie să înțelegi că femeia aceasta e o ființă drăguță, blîndă, iubitoare. E săracă, singură și și-a jertfit totul. Acum, după cele ce **B-au** petrecut... înțelegem-mă... cum aș putea s-o părăsesc ? Admit că trebuie să ne despărțim, ca să nu-mi stric casa ; **dar** cum să nu-mi fie milă de ea, cum să n-o asigur, cum Bă **nu-i** îndulcesc situația ?

—* Te rog să mă ierți. Tu știi că în ochii mei femeile se împart în două categorii... adică nu... la drept vorbind... Bînt femei și sînt și... N-am văzut și n-o să văd niciodată femei decăzute pe care să le socot fermecătoare... Iar cele de teapa franțuzoaicei aceleia vopsite, cu cîrlionți, de la casă, sînt pentru mine niște scîrbe. Toate femeile decăzute sînt la fel.

-* Dar femeia aceea din *Evanghelie* ?

— încetează, te rog. Cristos n-ar fi spus niciodată cuvintele acelea dacă ar fi știut cît se va abuza de ele. Din **toată** • *Evanghelia*, lumea nu ține minte decît vorbele astea. J>ealtfel, eu nu spun ceea ce cred, ci ceea ce simt. Femeile decăzute mă dezgustă. Ție și-e frică de păianjeni și mie de scîrbele astea. N-ai studiat, probabil, păianjenii și nu le cunoști năravul ; așa și eu.

~>• îți vine ușor să vorbești așa. Ești ca eroul acela al lui Dickens care aruncă cu mîna stîngă peste umărul drept

---

¹ Cînd patima-mi mistuitoare

p»ning — c-un lucru minunat.

©ar chiar de cad cumva-n păcat,

Neîndoios, plăcerea-i mare I

,ț-i-

—
ii-'Dl <din limba germană).

^iO3"ș2

toate problemele grele. Dar tăgăduirea unui fapt nu-i un răspuns. Ce să fac ? Spune-mi, ce să fac ? Soția ta îmbă-
■irînește, iar tu rămîi plin de viață. Nici nu-ți dai seama cum începi să simți că nu-ți mai iubești cu adevărat soția, oricît ai respecta-o. In clipa aceea, dai peste o dragoste și s-a isprăvit cu tine, s-a isprăvit ! rosti Stepan Arkadici cu o neagră deznădejde. Levin zîmbi.

— Da, s-a isprăvit cu mine, rosti Stepan Arkadici. Dar «ce e de făcut ?

— Să nu furi colaci.

Stepan Arkadici izbucni în rîs. i: — Ah, moralistule !
Dar înțelege-mă, sînt două femei: Șina stăruie numai asupra drepturilor sale, și aceste drep? >4uri sînt dragostea ta, pe care nu i-o poți da. Iar cealaltă îți jertfește totul și nu-ți cere nimic. Ce e de făcut ? Cum trebuie să te porți ? Iată o dramă îngrozitoare.

— Dacă-mi ceri părerea în privința asta, pot să-ți spun că nu văd nici o dramă aici. Și iată de ce : după mine;; dragostea... cele două iubiri pe care le definește Platon în ■ *Banchetul*, dacă-ți mai aduci aminte... cele două iubiri sînt; pietrele de încercare ale oamenilor. Unii înțeleg numai una din iubiri ; alții — cealaltă iubire. Aceia care înțeleg numai iubirea neplatonice degeaba vorbesc de dramă. În tr-o astfel de iubire nu poate fi nici o dramă. «Mulțumesc frumos pentru plăcere, și vă salut cu tot respectul.» Asta-i toată drama. Cît privește iubirea platonice, aici, de asemenea, nu poate fi vorba de dramă, fiindcă în această iu-J bire totul e limpede și curat, deoarece...

In clipa aceea, Levin își aminti de propriile lui păcate! și de lupta lăuntrică pe care o dusesese, astfel că adăugă pe'f neașteptate :

— Dealtfel, poate că ai dreptate. Se prea poate... Ni știu ce să spun... zău, nu știu !

— Vezi, zise Stepan Arkadici, tu ești un om dintr-o bucată. Asta-i calitatea și slăbiciunea ta. Ești o fire în

tegră și vrei ca toată viața să se desfășoare în forme desă-
iVârșite ; dar asta nu-i posibil. Poftim, tu disprețuiești ac-
tivatea birocratică obștească, fiindcă ai vrea ca acțiunea
Hă corespundă veșnic scopului — ceea ce nu se întâmplă

niciodată. Tu mai vrei ca activitatea unui om să aibă oricând un țel, iar dragostea și viața de familie să alcătuiască în permanență un singur tot. Așa ceva, de asemenea, nu există. Varietatea, farmecul și frumusețea vieții se compun din umbre și lumini.

Levin oftă și nu răspunde nimic. Se gândea la preocupările lui și nici nu-l mai asculta pe Oblonski.

Deodată, amândoi simțiră că, deși erau prieteni, deși luaseră masa împreună și băuseră vin — ceea ce ar fi trebuit să-i apropie și mai mult — fiecare se gândea numai la preocupările sale, fără să-i pese de celălalt. Oblonski mai încercase acest sentiment de înstrăinare, în loc de apropiere, după asemenea mese. Știa ce avea de făcut în astfel de împrejurări.

~ Plata ! strigă Stepan Arkadici și intră într-un salon irecin, unde se întâlneau numaidecât cu un aghiotant pe care-l cunoștea. Amândoi începură să vorbească despre o artistă și despre susținătorul ei.

În discuția cu aghiotantul, Oblonski simți îndată o ușurare și o recreație după convorbirea cu Levin, care-i pricinuia totdeauna o mare încordare intelectuală și sufletească.

Altă dată, dacă tătarul ar fi apărut cu nota de plată de douăzeci și șase de ruble și câteva copeici, afară de bacșiș, Levin, ca om de la țară, s-ar fi îngrozit de o socoteală în care partea lui era de paisprezece ruble. Acum însă nu dădu nici o importanță contului, plăti și se îndreptă spre casă, ca să se schimbe și să se ducă la Șcerbațki, unde urma să i se hotărască soarta.

,:

XII

Ptșwțesa Kitty Șcerbațkaia împlinise optsprezece ani. În iama aceea ieșise pentru întâia oară în lume. Se bucurase de¹ succese mai mari decât celelalte două surori, între*-
Când toate așteptările prințesei-mame. Pe lângă faptul ci

aproape toți tinerii care luau parte la balurile din Moscova erau îndrăgostiți de Kitty, și se prezentaseră chiar din

prima iarnă două partide serioase : Levin și, puțin după plecarea acestuia, contele Vronski.

Apariția lui Levin la începutul iernii, desele lui vizite și dragostea-i vădită pentru Kitty au fost motivul primelor discuții serioase dintre părinții lui Kitty despre viitorul ei, precum și motivul certei dintre prinț și prințesă. Prințul era de partea lui Levin : spunea că nu dorea un pretendent mai bun pentru Kitty. Prințesa-mamă însă, cu obiceiul cunoscut al femeilor de a ocoli lucrurile, spunea că Kitty e prea tânără, că Levin nu-și arăta prin nimic intențiile serioase, că fata nu ține la el, aducând și alte argumente. Nu spunea însă esențialul : că aștepta o partidă mai bună pentru fiica ei, că Levin nu-i era simpatic și că nu-l înțelegea... Când Levin plecă pe neașteptate, prințesei-mame îi păru bine. îi spuse soțului cu un aer triumfător : «Vezi că am avut dreptate ?» La apariția lui Vronski, ea deveni și mai mulțumită, fiind ferm încredințată că Kitty trebuie să facă nu numai o partidă bună, ci una strălucită.

În ochii mamei nici nu putea fi vorba de vreo comparație între Vronski și Levin. Prințesei-mame nu-i plăceau

■părerile ciudate și tranșante ale lui Levin și stângăcia lui !
n societate, ce o punea pe seama mândriei sale și a vieții
3e sălbatic — după părerea ei — pe care o ducea la țară,
înde nu se ocupa decît de vite și de mujici. Și mai cu
;eamă nu-i plăcuse deloc faptul că Levin, îndrăgostit de
^iica sa, venise în casa lor o lună și jumătate, așteptînd
\ parcă ceva, cercetînd parcă ceva cu oarecare teamă. Nu
Cumva se temea că le va face o prea mare cinste cu cere-
rea lui în căsătorie ? Și nu înțelegea că, dacă vizitezi o
fcasă cu o fată de măritat, ești dator să dai o lămurire ?!
^>i deodată Levin plecase fără nici o explicație. „Noroc că-i
atît de puțin atrăgător ! Bine că nu s-a îndrăgostit Kitty.;
de dînsul !" gîndea mama.

În schimb, Vronski corespundea tuturor dorințelor ma-..

ei. Era foarte bogat, inteligent, nobil, în plină ascensiune.
jfare o strălucită carieră la curte și un om încântător ; nu
j iuțai dori ceva mai bun.

La baluri, Vronski făcea pe față curte lui Kitty. Dansa
ea și vizita des familia Șcerbațki. Prin urmare, nu în-

nici o îndoială în ceea ce privește seriozitatea inten-
țliilor sale. Cu toate acestea, mama se zbatu toată iarna
într-o mare neliniște și tulburare.

;

Prințesa însăși se măritase, cu vreo treizeci de ani ma-
Înainte, mulțumită ajutorului dat de o mătușă. Mirele, des-
prtm care se știa totul, venise, văzuse fata, îl cunoscuse și
familia ei. Mătușa cercetase și comunicase celor două părți
impffesia făcută, care fusese bună. Pe urmă, în ziua hotă-
ftă'f>entru aceasta, se făcuse părinților cererea așteptată*
priftiită numaidecât. Totul mersese foarte ușor și simplul*
Cel puțin așa i se păruse prințesei. Cu prilejul căsătoriei
pr0|fciilor sale fiice, prințesa văzuse însă că nu-i așa da
Ușor și de simplu să-ți măriți fetele cum își închipuise ea
m«Hnainte. Prin câte spaime nu trecuse, câte gânduri n-d
HMtiteiseră, câte parale nu cheltuiseră, câte certuri n-avuseseră
Ctt'lsGțul la măritișul celor două fete mai mari, Daria și
Nfiffclia ! Acum, când o scosese în lume pe mezină, trecea;
ppltt aceleași spaime, aceleași îndoieli și prin aceleași ceri
tttid' cu soțul, ba încă și mai aprinse decât cele avute în
legătură cu celelalte fiice. Bătrînul prinț, ca orice tată, eri
foarte scrupulos cît privește cinstea și onoarea fiicelor sale.
Ținta la reputația lor, chiar pînă la absurditate, mai alea
cînd era vorba de Kitty — slăbiciunea lui — și făcea scen4
prințesei la fiecare pas, sub cuvînt că-i compromite fata>
Prințesa era deprinsă cu astfel de scene de pe vremea mă-j
ritișului primelor fete. Acum însă, ea își dădea seama cf
terupulozitatea soțului său era și mai întemeiată. VedeȘ
că în vremurile din urmă obiceiurile din societate se schim-
baseră mult și că îndatoririle de mamă ajunseseră mal
grefe. Vedeă că fetele de-o seamă cu Kitty făceau partâ
dift nu știu ce fel de societăți, se duceau la nu știu ce cur!
suri, aveau purtări mai libere față de bărbați, umblau sin^
gure pe stradă, iar multe nu făceau reverență și — cee*
W Wa mai grav — păreau adînc convinse că alegerea sol

țultti este un lucru care le privește pe ele, nu pe părinți
„Azi, fetele nu se mai mărită ca altădată.” Așa gîndeau și
vorbeau aceste fete, ba chiar și unii oameni în vîrstă. Dai»
prințeSS nu putea afla de la nimeni cum se mărită astăzS
fetele. Obiceiul franțuzesc ca părinții să hotărască soarti
COpflM ^m^^<-^1^ Obi<:cM-vn-k'ZC3<! ^ de-

plina libertate a fetei — nu **era** admis și posibil în societatea rusă. Iar obiceiul rusesc al pețitului era socotit ca ceva monstruos, ironizat de toată lumea, și chiar de prințesă. Dar nimeni nu știa cum trebuie să te măriți și cum să-ți căsătorești fetele. Toată lumea cu care prințesa avea prilejul să vorbească în această privință îi spunea unul și același lucru : „Vai de mine, în ziua de azi trebuie să ne lăsăm de obiceiurile astea vechi. Doar tinerii se căsătoresc, nu părinții. Prin urmare, să lăsăm pe tineri a se statornici după bunul lor plac." Dar așa puteau vorbi acei care n-aveau fete. Prințesa însă își dădea seama că fiica sa — la aceste întruniri ale tineretului — s-ar putea îndrăgosti, și ar putea îndrăgi un bărbat care n-ar fi avut de gând să se însoare, sau pe unul care n-ar fi fost potrivit pentru dânsa. Așa că, oricât i s-ar fi spus prințesei că tinerii din vremea noastră trebuie să-și făurească singuri soarta, ea nu putea crede una ca asta, cum nu-i trecea prin cap că va veni timpul când cele mai nimerite jucării pentru copiii de cinci ani vor fi pistoalele încărcate. De aceea, Kitty îi inspira mai multă îngrijorare decât celelalte fiice, mai mari.

; Acum prințesa se temea CP nu cumva Vronski să sa .mărginească numai la curtea pe care i-o făcea fetei sale.

Vedea că Kitty se și îndrăgostise de dânsul. Dar se mîngîia cu gândul că Vronski era om cinstit și n-ar fi fost în stare să facă așa ceva. În același timp, știa însă cât de lesne poți suci capul unei fete cu libertatea de astăzi, și cu câtă ușurință privesc bărbații o astfel de vină. Cu o săptămînă ■ mai înainte, Kitty îi povestise mamei o convorbire avută cu Vronski în timpul unei mazurci. Discuția aceasta o mulțumi oarecum pe prințesă ; totuși n-o liniști cu desăvîrșire, Vronski îi spusese că și el, și fratele său erau atît de obișnuiți să se supună în totul mamei lor, încît n-ar îndrăzni^ niciodată să întreprindă ceva important fără să se fi sfătuit mai întîi cu ea. „Și acum aștept, ca o deosebită fericire sosirea mamei de la Petersburg", adăugase Vronski.

Kitty povesti toate acestea fără să dea vreo importanță
cuvintelor sale. Dar mama le înțelese într-altfel. Prințeg
•țtia că bătrâna era așteptată din zi în zi. Știa că va fi buci
roasă de alegerea fiului său și i se părea ciudat că Vronsl

nu făcea cererea în căsătorie *ăe* tearhl să nts-și Jîgtteaăcă mama. Dorea însă așa de mult această căsătorie, și mai ales să-și potolească neliniștea, încît luă aceste vorbe drept Uil semn bun. Prințesa era amărîtă de nenorocirea Dariei* fiica sa cea mai mare, care se pregătea să-și părăsească bărbatul ; totuși, frămîntările ei în legătură cu hotărîreș relativ la soarta mezinei îi stăpîneau toate sentimentele. In ziua aceea, sosirea lui Levin îi pricinui o nouă neliniște. Se temea ca fiica sa, care avusese pe vremuri — cum i se păruse — unele înclinări pentru Levin... să nu-l refuze pe Vronski dintr-un exces de cinste. îi era teamă mai cu seamă ca sosirea lui Levin să nu încurce sau să întîrzie lucrurile care erau atît de aproape de împlinire.

T— A venit de mult ? o întrebă prințesa pe Kitty despre Levin, reîntorcîndu-se acasă.

[

— Azi, *maman*.

\

— Vreau să-ți spun un singur lucru... adăugă prințesa. După fața ei gravă și însuflețită, Kitty ghici despre ce era vorba.

>

— Mamă, zise ea, roșind și întorcîndu-se repede spre dînsa. Te rog, te rog să nu-mi vorbești nimic despre asta. Știu, știu tot... i

Kitty avea aceleași dorințe ca și maică-sa ; dar motivele acesteia o jigneau.

?

— Vreau numai să-ți spun că dînd speranțe unuia.C

-*- Mamă, dragă mamă, nu mai vorbi, pentru numele lui Dumnezeu. Mi-e și groază să pomenesc de asta.

*

—'Nu mai spun nimic, nu mai zic nimic, adăugl

mama, văzînd lacrimi în ochii fetei. Un cuvînt numai, sif-
fleţelul meu. Mi-ai făgăduit că n-o să ai taine faţă ctb
mine. Aşa e ?

— Niciodată, mamă, nici una, răspunse Kitty
jorîndtt*se şi privindu-şi mama drept în ochi. Acum
n-am ce-ţi spune. Eu... eu... chiar dacă aş vrea, nu ştiu (Se
lă-ţi spun, şi cum... nu ştiu... /

„N&, nu poate minţi cu ochii aceştia", se gîndi mama
CU un/zirabet pe buze, văzîndu-i tulburarea şi fericirea, *fi*
il *venâSt'4Mi':tîdă* dîndu-şi seama ce proporţii şi ce însemnă
tate tasUMtoate a<>)*te lucruri îaininfatoieteivfeter

■

f<J- După-masă, pînă la începerea seratei, Kitty încercai
#ntiment asemănător aceluia de care este cuprins un fțăr
înaintea luptei. îi zvâcnea inima și nu-și putea ad<!
gîndurile cu nici un preț.

Simțea că seara aceasta, cînd amîndoi pretendenții mau
să se întîlnească pentru întîia oară, trebuia să fie ho-
tărîtoare pentru soarta ei. Și-i vedea în închipuire ba pe
fiecare în parte, ba pe amîndoi împreună. Cînd se gîndea
la trecut, Kitty se oprea cu mulțumire și cu duioșie la
amintirea relațiilor sale cu Levin. Suvenirurile din copi-
lărie și amintirea prieteniei lui Levin cu fratele său mort
dădeau relațiilor dintre dînșii un farmec poetic deosebit.
Dragostea lui Levin pentru dînsa, de care era sigură, o
măgulea și o bucura totodată. Cînd își aducea aminte de
Levin, Kitty își simțea inima ușoară, în timp ce în gîndu-
rile ei despre Vronski se strecura o oarecare stinghereală,
deși el era în cel mai înalt grad un desăvîrșit om de lume.
Parcă dăinuia ceva fals, nu în Vronski, mereu foarte simplu
iȘi drăguț, ci în ea însăși, pe cînd alături de Levin se sim-
țea naturală și senină. În schimb, cînd se gîndea la cui ei
cu Vronski, i se deschidea înaintea o perspectivă strlucită
de fericire. Lîngă Levin însă, viitorul îi apărea îi yăluit în
neguri.

£ Cînd se urcă să se îmbrace pentru serată, Kitty — pri-
*Findu-se în oglindă — își dădu seama cu bucurie că era !
ntr-una din zilele ei cele mai bune și deplin stăpîna pe
tropriile sale puteri... lucru de care avea dealfel nevoie
ntru întîmplările în perspectivă. Se simțea stăpîna pe
line și sigură pe grația firească a mișcărilor sale.

La șapte și jumătate, îndată după ce Kitty coborî în
ilalon, valetul anunță : „Konstantin Dmitrici Levin". Prin-j
^sa era încă în odaia ei, iar prințul nu ieșise. „Trebuia săi
iSe", se gîndi Kitty. Tot sîngele îi năvăli spre inimă. Pri-J
<3ttadu-se în oglindă, ea se sperie de paloarea feței sale.F

Acum Kitty nu se îndoia că Levin venise anume mai] devreme ca s-o găsească singură și să-i ceară mâna. Și pen-| tru prima oară acest lucru i se arătă într-o lumină cu to-| tul nouă, Abia așuiS.&i *dădu M&ama f& ceejm-ti&fl³*- să se

petreacă n-o privea numai pe dînsa, că JWS erara^rba nu-
mai de fericirea și de dragostea ei, ci și dft fapttihcă peste
CîteVa clipe va trebui să jignească pe un om care-i era
drftgj și să-l jignească cu cruzime... Și de ce ? Fiindcă acest
Ol» btm și drăguț o iubește, e îndrăgostit de ea. Dar nu
•r* titnic de făcut. Așa trebuia să fie !

*©oamne, tocmai eu trebuie să-i comunic asta ? se
gtndi Kitty. Dar ce am să-i spun ? Se poate să-i mărtu-
risesc că nu-l iubesc ? N-ar fi adevărat. Atunci, ce să-i
•pun ? Să-i destăinuiesc că iubesc pe altul ? Nu. E cu ne-
putință... Am să plec, am să fug.»

Era lîngă ușă cînd îi auzi pașii. «Nu, asta ar fi ne-<
cinstit... De ce să-mi fie frică ? N-am făcut nimic rău. Fie
ce-O fi ! Am să-i spun adevărul. Dealtfel, cînd ești cu dîn-
sul, nu te simți deloc stingherit. Uite-1 l» își zise ea, vă-
ztndu-1 că intră, înalt, puternic și totodată sfios, cu ochii
vii ațintiți asupra ei. îl privi drept în ochi, implorîndu-1
parcă să aibă milă de ea. și-i întinse mîna.

. — Mi se pare că am venit prea devreme, începu Levin
după ce-și plimbă privirea prin salonul pustiu. Cînd își
dădu seama că i se împliniseră așteptările și că nimeni
nu-l împiedică să se destăinuiască, Konstantin Inturtecă la
față.

— Ba deloc, răspunse Kitty și se așeză la masă.

•— Asta și vroiam, să te găsesc singură, adăugă Le
fftrfi să se așeze și fără să se uite la ea, temîndu-se să nu-și
piardă curajul.

— Mama vine numaidecît. S-a obosit mult ieri. Ieri...

Vorbea, neștiind singură ce-i rostește gura și fără să-și
la de la el privirea rugătoare și duioasă.

Levin o privi. Kitty roși și tăcu.

•-* Ți-am spus că nu știu dacă am Venit pent(||iun
timp mai îndelungat... Asta atîrnă de dumneata... jr* 1

Kitty tiși«șllecă din ce în ce mai mult capul, neștiind
■ingură;r««aBfea să răspundă la cuvintele* .care aveau să

<—■■ JWrtii«4fră de dumneata, repetă \$00tin. Vroiam să
■■pun<.* Vtoiini să spun... de aceea am veaHs^oa... primești
•ă fii soția mea ? rosti KonstantttNDmiț^%«Mștiind sin-

gur ce spune. Dar, simțind că lucrul cel mai grozav fusese apus, se opri și se uită la dînsa.

„; Kitty răsufli greu, fără să-1 privească. Simțea o în-cîntare nespūsă. Sufletul i se umplu de fericire. Nici nu-și închipuise că mărturisirea dragostei lui va face asupra-i o impresie atît de puternică. Dar asta nu ținu decît o clipă. Își aduse aminte de Vronski. Ridică spre Levin ochii săi senini și cinstiți ; văzîndu-i fața deznădăjduită, răspunse repede :

— Asta nu se poate... te rog să mă ierți.

Cît de aproape fusese Kitty de el cu o clipă mai înainte și cîtă însemnătate avusese în viața lui ! Și cît de străină îi era acum, cît de departe !

— Nici nu se putea altfel, rosti Levin fără s-o privească.

„j Se înclină, și vru să plece.

■:r

Dar în clipa aceea intră prințesa, care se îngrozi cînd îi văzu singuri, schimbați la față. Levin o salută fără nici un cuvînt. Kitty tăcea, fără să-și ridice privirile. «Slavă Domnului, 1-a respins», își zise mama. Fața i se luminează de zîmbetul obișnuit cu care-și primea joia musafirii. Luă loc și începu să-1 întrebe pe Levin despre viața lui de la țară. Levin se așeză, așteptînd sosirea oaspeților, ca să poată pleca neobservat.

După cinci minute, intră o prietenă a lui Kitty, contesa Nordstone, care se măritase iarna trecută.

Era o femeie uscățivă, palidă, bolnăvicioasă, cu o sensibilitate exagerată, cu ochi negri strălucitori... O iubea pe Kitty. Și iubirea ei, ca dealtfel iubirea tuturor femeilor măritate pentru fete, se manifesta prin dorința ca Kitty să se mărite potrivit idealului său de fericire. De aceea dorea ca ea să se căsătorească cu Vronski. La începutul iernii, contesa îl întîlnise des la familia Șcerbațki pe Levin, care

nu-i era simpatic. Distracția ei preferată, când se vedeau,
e să se uite pe

— înfi place când mă privește de sus sau își înflăcăie
discuția' savantă cu mine, fiindcă mă găsește proastă... sau-
ie poartă cu mine condescendent. Grozav îmi place con-
descendența lui ! Sînt încîntată că nu mă poate suferi*
■punea Contesa despre Levin.

i

Avea dreptate, fiindcă Levin într-adevăr n-o putea su-
feri. O disprețuia tocmai pentru însușirile cu care se mîn-
dra ea, adică : sensibilitatea bolnăvicioasă, rafinamentul^.
disprețul și indiferența față de lucrurile pe care le socotea
ea grosolane și comune.

*

Intre contesa Nordstone și Levin se stabiliseră acele
relații destul de frecvente în societate, când două persoane
deși rămîn în raporturi aparente de prietenie, se dispre-
țuiesc atît de mult una pe alta, încît nici nu se pot lua în
•erios și nici nu se pot simți jignite una de cealaltă. ?

%

Contesa Nordstone tăbărî numai decît asupra lui Levin

— A ! Konstantin Dmitrici ! Iar ai sosit în Babilonii!
, nostnt desfrînat, zise ea și-i întinse o mînă micuță și gafe
benă,' amintindu-i vorbele rostite de dînsul la începutul
Iernii» când Levin spusese că Moscova e un adevărat Ba«s
blon. Ce s-a întîmplat ? S-a îndreptat Babilonul ori te-Sf
itricat dumneata ? adăugă contesa ironic, uitîndu-se pestfi
umăr la Kitty.

\

— Sînt foarte măgulit, c ntesă că mi-ați reținut cu*
vintele, răspunse Levin, care izbuti să-și recapete stăpî-
nlrea de sine și să-și reia de îndată obișnuita atitudine
zeflemitoare față de contesa Nordstone. îmi închipui că si»
•vut un efect puternic asupra dumneavoastră. *

— Cum să nu ? Notez totul. Dar tu, Kitty, iar ai pâi*
tlnat? fi

Și contesa intră în vorbă cu Kitty. Oricît de greu ar Igț
fost pentru Levin să se retragă acum, i-ar fi venit totuși
Itiai ușor s-o facă decît să rămînă acolo toată seara și s-o

Vadă pe Kitty cum îl urmărește din ochi pe furiș, ferindu-se totodată să-i întâlnească privirea. Vru să se ridice, dar prințesa, observând că tace, începu să-i vorbească :

— Ai venit pentru mai mult timp la Moscova ? Mi se pare că te ocupi de zemstvă, așa că nu poți lipsi mult.

— Nu, prințesă, nu mă mai ocup de zemstvă. Am venit pentru citeva săptămâni.

«Se petrece ceva cu'el, se gîndî contesa Nordstone, privind-i cu luare-aminte fața severă și gravă. Ce-o fi avînd de nu filozofează ? Dar am să-1 stîrnesc eu la vorbă. Grozav îmi place să-1 fac ridicol față de Kitty, și n-am să mă las.»

— Konstantin Dmitrici, începu ea, lămurește-mi, te rog, un lucru... dumneata, care știi toate... La noi, într-un sat din țintul Kaluga, toți mujicii și toate femeile au băut tot ce-au avut și acum nu ne mai dau nici un ban. Ce-o fi însemnînd asta ? Răspunde dumneata, care nu scapi ni un prilej de a-i lăuda pe mujici.

În clipa aceea mai intră încă o doamnă în salon. Le se ridică.

— Iertați-mă, contesă, dar nu cunosc deloc situația nu vă pot spune nimic, răspunse el și-și întoarse capul s] un militar care intra în urma doamnei.

«Trebuie să fie Vronski», se gîndi Levin și, ca să convingă, se uită la Kitty. Ea îl și văzuse pe Vronski și îndreptase privirea spre Levin. Și numai din privirea ai a ochilor ei luminați fără voie, Konstantin Dmitrici țelese că ea îl iubește pe omul acesta. Înțelese tot atît limpede ca și cum i-ar fi spus-o ea. Dar ce fel de om erȘ

Acum, vrînd-nevrînd, Levin nu mai putea să nu rămî: Trebuia să afle ce fel de om era acela pe care-1 iubea Kitt;

Sînt oameni care, întîlnind un rival fericit, sînt gi

să-i
nege pe
loc
orice
calitate
și să nu
vadă
într-
însul
dei
cusurur
i ; dar
sînt și
oameni
care,
dimpot
rivă,
doresc
descop
ere în
rivalul
fericit
tocmai
calitățil
e prin
care t
învins

și
numai
pe
acestea
le
caută
cu o
durero
asă str!
gere de

inimă. Levin făcea parte din ultima categorie. Ni
fu greu să descopere în Vronski calitățile care-1 făcel
atît de atrăgător, căci săreau în ochi de la prima vede;
Vronski era brun, de statură mijlocie, bine făcut, frum
cu o expresie a feței calmă, hotărîtă și binevoitoare. Totul
în ființa lui, de la părul negru, tăiat scurt și de la bărbia
proaspăt rasă, pînă la uniforma nouă, de croială bună, era
simplu și totodată distins. **Duțif'** ce lăsa să treacă înainte
o doamnă care tocmai intrasHț ÎVronski se îndreptă întii
spre prințesă, apoi **Iprfe ISt&y. ■■ .■■•** ^{^f}s B-/HIV> I

Gîndi Vafnftllfc apropi #^j^>|i|t|Jş^fe

luciri flu o deosebită duioşie, li întinse mîna mică, 'cab-
lată, Inclînîndu-se respectuos şi elegant înaintea ei, cu UA
Zîmbeţ uşor de fericire şi de stăpînit triumf. Cel puţin apt
1

1 se p#ru lui Levin. f3

După ce dădu bună ziua tuturor şi rosti cîteva cuvinte
Vronski se aşeză fără să fi aruncat o privire către Levi»,
care şpj-şi lua ochii de la dînsul.

—■«•■"Vă rog, faceţi cunoştinţă, zise prinţesa arătînd spre
Levpu, Konstantin Dmitrici Levin — contele Alexei Kiril-
lovici Vronski.

Vşonski se ridică şi, uitîndu-se prietenos la Levin, îi
Btrînse mîna.

flr.Mi se pare că iarna asta era vorba să iau masa cu
dumneavoastră, spuse Vronski zîmbind simplu şi deschis,
dar aţi plecat pe neaşteptate la ţară.

— Konstantin Dmitrici ne dispreţuieşte şi ne urăşte pe
noi, cetadinii şi oraşul, interveni contesa Nordstone.

— Se vede că vorbele mele au avut un efect puternic
a»upra dumneavoastră, dacă le-aţi reţinut atît de bine, zise
Levin şi roşi, amintindu-şi că mai rostise fraza asta cu
puţin înainte.

Vronski aruncă o privire spre Levin, apoi spre contesa
Nordstone şi zîmbi.

— Staţi tot timpul la ţară ? îl întrebă Vronski. îmi
Închipui că iarna vă e urît.

— Deloc ; dacă eşti ocupat, nu ţi-e urît nici cînd eşti
llngur, răspunse tăios Levin.

— Mie îmi place la ţară, adăugă Vronski, pref ăcîndu-se
el nu bagă de seamă tonul lui Levin.

•-* - Cred însă, conte, că n-ai accepta să locuieşti mereji
la ţară, îi spuse contesa Nordstone.

— Nu ştiu. N-am încercat să stau mult timp. Am avut
o dată un sentiment ciudat, urmă Vronski. Niciodată nil

mi-a fost așa de dor de viața la țară, de satul rusesc, ca
opinci și cu mujici, ca în iarna când am fost cu mama la
Nisa. Șteți că Nisa e un oraș destul de plictisitor. Dealtfel,
nici chiar Neapole sau Sorrento nu-ți plac decât pentru
scurtă vreme. De-abia acolo îți aduci aminte de   Ă
Rusiei, de satul rusesc. Sînt parcă...

&

Vronski vorbea mai mult cu Kitty și cu Levin, 'bîndu-și de la unul la altul privirea liniștită și prieteni Spunea tot ce-i trecea prin minte.

Observînd că contesa Nordstone dorea să spună el se opri fără să sfîrșească vorba începută. Rămase tăcut ascultînd-o cu luare-aminte.

Convorbirea nu se întrerupse nici o clipă. Bătrîna prir țesă păstra totdeauna în rezervă, pentru cazul cînd epuizau subiectele de conversație, două tunuri grele : îr vătămîntul clasic și cel real, precum și serviciul milit^ obligatoriu ; dar de data aceasta nu i se dădu prilejul le pună în funcțiune, iar contesa Nordstone n-avu cîr să-l necăjească pe Levin.

Konstantin Dmitrici vroia să ia parte la conversați generală, dar nu putea, spunîndu-și mereu : «Acuma-i me mentul să plec». Nu pleca, însă, așteptînd parcă ceva.

Conversația trecu la mesele de spiritism și la spirite. Contesa Nordstone, care credea în spiritism, începu să povestească minunile văzute de ea.

— Contesă, primiți-mă și pe mine, pentru numele lui Dumnezeu ! N-am asistat niciodată la ceva extraordinar, cu toată dorința mea, zise Vronski zîmbind.

— Bine, sîmbăta viitoare, răspunse contesa Nordstor Dar dumneata, Konstantin Dmitrici, crezi ? îl întrebă ea Levin.

— De ce mă mai întrebați ? Doar știți ce-am să ră, pund.

— Vreau să aud părerea dumitale.

— După părerea mea, zise Levin, aceste mese care se învîrtesc arată că așa-zisa societate cultă nu e mai pre-
• sus de oamenii de la țară. Ei cred în deochi, farmece și solomonii, iar noi...

•— Vrei să spui că dumneata nu crezi ?

— Nu pot să cred, contesă.

— Dar dacă am văzut cu ochii mei ?

— Și femeile de la țară spun că au văzut strigoi ochii lor.

• — Va să zică, socoti că mint ? ■ • ■ ■ ■

• Contesa rîse silit i *«^ .s&mi Caiaj sb i i

— Nu; M[^]aşa: Kc««feMrfDmitrici Sptm# e[^]f mi poate crede, interveni Kitty, roşind pentru Levin, care-şi dăchţfe; seama ; şi, enervîndu-se şi mai mult, vru să răspundă.

Dar Vronski veni cu zîmbetul lui vesel în ajutorul coa*|«
versaţiei care ameninţa să devină neplăcută.

— Nu admiteţi nici o posibilitate ? îl întrebă Vronski.
De ce ? Admitem existenţa electricităţii, pe care n-o cu
noaştem. Atunci de ce n-ar exista o forţă nouă, pe care
n*c>![!] cunoaştem încă, şi care... ou

— Când s-a descoperit electricitatea, îl întrerupse îttfer
pede Levin, s-a aflat numai fenomenul. Nu i se cunoşteau
nici cauza, nici efectul. Au trecut veacuri pînă cînd oa[^]
menii s-au gîndit la aplicaţiile ei. Spiritiştii, dimpotrivă,
au început prin aceea că mesele le scriu şi că duhurile vin
la ei, şi numai după aceea s-au apucat să spună că-i vorba
de o forţă necunoscută.

■ ..Vronski îl asculta pe Levin cu luare-aminte, cum asculta
întotdeauna, vădit interesat de spusele lui.

•'■' — Da, dar spiritiştii adaugă : noi nu ştim încă ce forţă
e,jŞsta, dar ea există şi se arată în anumite condiţiuni. E ;
tri|aba savanţilor să descopere ce este forţa asta. Nu ! Nu '
ştiu de ce n-ar fi aceasta o nouă forţă, dacă ea... \

:.i.) — Pentru că, îl întrerupse Levin, în cazul electricităţii, * ori
de cîte ori freci chihlimbarul de lînă se produce un anu- * mit
fenomen. Aici, însă, lucrurile nu se produc în mod constant, prin
urmare, nu e un fenomen natural.

• Simţind probabil că discuţia luase un caracter prea •
grav pentru un salon, Vronski nu mai obiectă nimic, ci:"
— cu intenţia de a schimba vorba — zîmbi vesel şi se -
întoarse spre doamne. '

— Să încercă acum, contesă, adăugă Vronski. '|

Dar Levin vroia să-şi spună gîndul pînă la capăt. !

i — Cred că această încercare a spiritiştilor de a-şi ex- T
ppca minunile printr-o forţă nouă, urmă el, este lucrul *![!] o\$|
mai neizbutit. Ei vorbesc de-a dreptul despre o forţă;
spirituală şi vor s-o supună unor experienţe materiale, j;

• Toată lumea aştepta ca Levin să isprăvească. ELj\$Lilădu '
seama.

— Cred că dumneats[^]jf fi un medium t

contesa Nordstone. Ești uttatntuziast, , iãffftNtfUk

5 — Arma Karenln», voL I

6*

« Levin dăscăle, vreau să știu ceva, » i-a spus roșu în fața
ochilor ei.
— Vă rog să încercăm mesele, propuse Vronski.

— Dar, vă dați voie ?

Vronski se ridică și începu să caute cu ochii o masă, și Kitty porni după o masă și, trecând prin fața lui Levin, îi întâlni privirea. Îl compătinea din toată inima, dar mai puțin pentru nefericirea pe care ea însăși i-o pricinuisese, « pacă poți să mă ierți, iartă-mă, spunea privirea ei, sînt fărâșoasă de fericită ! »

— « Vă urăsc pe toți, și pe dumneata, și pe mine însumi », zise Kitty, și Levin puse mîna pe pălărie. Iar nu-i fu dat să poată pleca. Tocmai cînd se pregăteau toți să se așeze în jurul mesei, iar Levin era gata de plecare, intră bătrînul prinț, care, după ce salută doamnele, se îndreptă spre Levin.

— A ! începu el bucuros. Ai venit de mult ? Nici nu știu că ești aici. Îmi pare foarte bine că ai venit.

— Bătrînul prinț îl tutuia uneori pe Levin, iar alteori îi spusese că nu-l luă în seamă pe Vronski, care se ridicase și aștepta liniștit ca prințul să-i spuie și lui un cuvînt.

Kitty simți că, după cele întîmplate, Levin răbda cu greu amabilitatea bătrînului prinț. Mai văzu de asemenea Răceala cu care tatăl său răspunse în cele din urmă la salutul lui Vronski și felul în care acesta se uita la prinț cu o prietenosă nedumerire, căutînd să înțeleagă și totuși neînțelegînd cum putea să aibă cineva o atitudine dușmănoasă față de dînsul. Kitty roși.

— Prințule, lasă-ni-l pe Konstantin Dmitrici, zise conțesa Nordstone. Vrem să facem o experiență.

— Ce experiență ? Să învîrțiți mesele ? Vă rog să mă lăsați în pace, doamnelor și domnilor ; dar după mine e mai distractiv jocul cu inelul, răspunse bătrînul prinț și se uită la Vronski, bănuind că el dăduse această idee. Jocul cu

inelul are cel puțin oarecare sens.

Vronski se uită mirat la prinț, cu o privire fixă ; apoi,
abia zîmbind, începu îndată să vorbească cu contesa Nord-
stone despre un mare bal, care ti'HWflir'ii aibă loc peste
'o săptăm[^] ^_{siU}; ..«.^...v uu il?Ş ,6

Kitty. ;i-'kɫl%iff wfcft- cfe ^ 4ț
De înds Ji ce bătrînul prinț se întoarse' îri^{if}Sîtâ^r j,
Levin ieși\$ppobservat. Ultima impresie păstrată de el din
sewa ace^i«|ra fața zîmbitoare, fericită a lui Kitty, care
d întrebarea lui Vronski în legătură cu
l f i b U t t i U o

lâtochov bmxuA .iui >>m«ri

m)!

ti | î)upâ ce se .isprăvi serata, Kitty povesti mamei sale
converbirea avută cu Levin și, cu toate că-i era milă
de dînștl, se bucura la gîndul că fusese *cerută în*
căsătorit. N-avea nici o îndoială că se purtase așa
cum se cuvenea. \n pat însă, Kitty nu putu să
adoarmă mult timp. O imar glne p urmărea
neconținut : chipul lui Levin cu sprînce-netș
întunecate, pe sub care ochii săi buni priveau trist,
posomorit, în timp ce-1 asculta pe tatăl său și se uita

cînd, de calmul plin de noblețe ni lui Vronski și de
la ea, bunătaea sa față de toți cei din jur. Ifji aduse aminte
cînd la cum o iubea acela care-i era atît de drag... Inima î*6e
Vrons umplu iarăși de bucurie și-și culcă obrazul pe pernft cu
ki. Și-i un zîmbet de fericire pe buze. «Păcat, îmi pard rau,
era atît dar ce să fac ? N-am nici o vină l» își zise Kitty. O
de voce lăuntrică îi spunea însă cu totul altceva. Nu știa
milă de ce trebuia să se căiască : pentru că-l atrăsese sau
de el, pentru uâ-l respinsese pe Levin ? Fericirea îi era
încît o otrăvită de în? doieli. «Doamne, miluiește-ne,
podidi Doamne, miluiește-neiț Doamne, miluiește-ne !»
ră îngîină ea pînă adormi.
lacrim între timp, jos, în micul birou al prințului se
ile. Se petrecea
gîndi între părinți, din pricina fetei favorite, una din
însă scenele
îndată Care se Repetau atît de des.
la ^a
acela ■-* Ce e ? Uite ce e ! strigă prințul dînd din mîini
pentru gl itrîngtadu-și brusc halatul căptușit -cu blană de
care-l veveriță! Asta e : n-ai mîndrie, nici demnitate*:
jertfise Faci i'atij^ nenorocești cu pețitul ăsta
, și-i ti8ăl«»șftftosteaifeiii s*
veni
numai
deeît
în
minte
fața lui
băr-j
băteas
că,
energi
că. își
aminti

p — Dar ce-am făcut, pentru wrfuele lili DurtifteSeui «*j
făspunse prințesa, gata să izbucnească «te- plîns. '*«8
ta Mulțumită și fericită după convorbirea cu fiică-sa, prin-
fșsa venise ca de obicei la bărbatul ei să-i ureze noapte
șună și, deși n-avusese de gînd să-i vorbească despre pro-
jllunerea lui Levin și despre refuzul lui Kitty, făcuse totuși
Sașului o aluzie că lucrurile cu Vronski îi păreau ca și îm-
plinite, totul urmînd a fi încheiat de îndată ce va sosi
B&ama lui. Auzind vorbele acestea, prințul sări ca ars și
începu să rostească pe un ton ridicat cuvinte grele : - —
Ce-ai făcut ? Uite ce : mai întîi ademenești un fiire...
întreaga Moscovă are să vorbească, și pe bună drep-ffete.
Dacă organizezi serate, atunci invită pe toată lumea, ftu
numai pe mirii anume aleși. Poftește pe toți filfizonii aștia
(așa îi numea prințul pe tinerii din societatea mos-ciovită),
angajează un pianist și lasă-i să danseze. Dar să Hu-mi faci
ca azi : chemi mirii pentru codoșlîc. Mi-a fost ficîrbă, da,
scîrbă, de ce-am văzut. Dar dumneata ți-ai ajuns scopul și ai
sucit capul fetișcanei. Levin e un om de o mie ie ori mai
bun. Celălalt e un filfizion din Petersburg, din iceia croiți
în serie, pe același calapod — nu fac două fiarale ! Chiar
dacă ar fi prinț de sînge, fata mea n-are . ftevoie de
dînsul. I — Dar ce-am făcut ? ■*' — Ai... începu mînios
prințul.

■''' — Știu eu că dacă te-aș asculta pe tine, îl întrerupse
prințesa, nu ne-am mărita fata niciodată. Dacă-i f.șsa, mai
i>ine am pleca la țară. | — Chiar că ar fi mai bine să
plecăm. i — Dar stai puțin. Crezi că umblu după el ?
Deloc ! E Im băiat foarte bun... s-a îndrăgostit de Kitty și
mi se pare Că și ea...

; — Da, ți se pare ! Dar dacă fata se îndrăgostește de-a
tnnelea și lui îi arde de însurătoare ca și mie ? Ah, să nu-1
mai văd în ochi ! «Ah, spiritism, ah, Nisa... ah, la bal !» Și
.prințul, imitîndu-și chipurile, soția, făcea cîte o reverență |
a fiecare cuvînt. Dar dacă^..să zicem, am ;nenoroci-<>. pe
#atenka, dacă într-adevăr l«»!lua în serioilfig Iș-a' : 9 6\$?
— Ce te face să^onqEi^aMMtt-l *.-; uJi/raq «? ftp'xnem

— cred, știu. De aceea avem noi bărbații ochi, și nu femeile. Văd un bărbat care are intenții serioase, așa-i **Levin**. Și mai văd un sticlete, ca ușuraticul acela împoțonat, care nu caută decât distracții.

— Ție, dacă-ți intră ceva în cap...

— Ai să-ți aduci aminte de vorbele mele, dar prea tîrziu, cum s-a întîmplat și cu Dașenka.

— Bine, bine, să nu mai vorbim de asta, îl opri **prințesa**, amintindu-și de nefericita Dolly.

— Foarte bine, noapte bună !

După ce se binecuvîntară reciproc și după ce se sărutară, soții se despărțiră, simțind însă că fiecare rămăsese cu părerile sale.

La început, prințesa avea o neșrămutată convingere. Că în seara aceea se hotărîse soarta lui Kitty, neîndoiindu-se deloc de intențiile lui Vronski. Dar cuvintele soțului o tulburară adînc. Cînd se întoarse în odaia ei, prințesa — întocmai ca și Kitty — repetă de cîteva ori în gînd, **în grozită** de viitorul necunoscut : «Doamne, miluiește-ne, **Doamnte**, miluiește-ne, Doanaae, mijalește-ne 1*^,11,4

> ii 'i na b &ttaOTOfi3i
o o ăa loiaiv ■ ii ia-1-im iș-Jiaiu/.

„b in ts<t i\$. ÎÎ3
ittl

Vronski nu cunoscuse niciodată viața de familie. Mama **ia fusese** în tinerețe vestită în societate pentru frumusețea și **farmecul** ei și avusese în timpul căsătoriei, și mai ales **după** aceea, multe aventuri, cunoscute de toată lumea. **EJ Aproape** că nu-și aducea aminte de tatăl său. Fusese crescut **In Corpul**'pajilor^x.

Ieșind din școală, foarte tînăr și strălucit ofițer[^] **Vronski** intrase de la început în cercul unor militari bof **gați din** Petersburg. Deși frecventa uneori înalta societate **u capitalei**, toate aventurile sale amoroase se petreceau **îii uf ura** acestei lumi.

■'

La Moscova, pentru întîia oară, după viața luxoasă dar

falsă de la Petersburg, Vronski simți farmecul apropierii

---

¹ Liceu întințat pentru aristocrați, ai cărui absolvenți intrau t
ImptrUiUi. ■-' *J &

%■

dragostise de dînsul. Nici prin gînd nu-i trecea eă putea strecura ceva rău în relațiile lui cu Kitty. Dans baluri mai mult cu ea. O vizita acasă. Vorbea cu dînsa ceea ce se vorbește de obicei în societate, adică fel de fel de fleacuri... dar fleacuri cărora el le dădea, fără voie, un înțeles deosebit pentru ea. Deși nu-i spusese nimic ce n-ar fi putut fi rostit față de toată lumea, Vronski simțea că fata se atașa tot mai mult de el. Și cu cît simțea mai bine acest lucru, cu atît plăcerea lui era mai mare, iar sentimentul său pentru dînsa era mai duios. El nu știa că felul de a se purta față de Kitty avea un nume — ademenire de fete, fără intenție de căsătorie — și că această ademenire este una din faptele cele mai urîte, obișnuite în cercul tinerilor străluciți ca dînsul. I se părea că el, cel dintîi, descoperise plăcerea aceasta și era încîntat de descoperirea lui.

Dacă ar fi putut auzi discuția dintre părinții lui Kitty în seara aceea, dacă ar fi fost în stare să judece lucrurile din punctul de vedere al familiei și ar fi aflat că Kitty ar fi nenorocită dacă nu s-ar însura cu ea, el ar fi rămas uimit și nu i-ar fi venit să creadă. Nu-și putea deloc închipui că ceea ce-i făcea o mare și deosebită plăcere, atît lui cît și mai cu seamă ei, ar putea fi ceva rău. Cu atît mai puțin îi trecea prin minte că trebuie să se însoare. *ⁿ

Niciodată nu se gîndise serios la posibilitatea unei cătorii. Nu numai că nu-i plăcea viața de familie, dar după părerea generală a cercului de burlaci în care ___ăia — familia, și mai ales soțul, i se părea ceva străin, l&til și, în primul rînd, ridicol.

Deși nici nu bănuia ce vorbiseră părinții fetei, Vronski tflmți, plecînd atunci, seara, de la familia Șcerbațki, că lainica legătură sufletească dintre dînsul și Kitty se adînfjse în seara aceea atît de mult, încît trebuia neapărat să rlf o hotărîre. Dar ce anume trebuia să hotărască, asta nu-l pai tăia capul.

;-t(jj «Tocmai ăsta e farmecul își zise el, plecând de la fa-
|||iilia Șcerbațki stăpînit de un sentiment plăcut de puri-
j»tete și de prospețime, datorită în parte și faptului că nu
Rimase toată seara, și cuprins totodată de un nou

-«0

iftent cfe ăQl^ii#, ttSS&w _____o_____._____._____._____._____.
_____ e farmecul, că n-am spus nimicS*» nici ei
teb, dar ne-am înțeles atât de bine unul'Naltul tainică a
privirilor și a intonațiilor, încît **t&zi** mi-a mărturisit mai
lămurit decît oricînd că iubește. Și ce drăguț, ce simplu și,
mai ales, cu cîtă încreți **dere** ! Eu însumi mă simt mai bun
și mai curat ! Simt că am inimă și ceva bun în mine. Ochii
acea frumoși, îndră.-' V Cînd mi-a spus : *Foarte mult...* Ei
și ? Nu fadă **nimic**. Sînt bucuros ; e bucuoasă și ea.» Și
Vronski îre-; **Cepu** să se gîndească unde să se mai ducă în
seara aceeaK* TVfce'u în revistă locurile unde s-ar fi putut
duce. «Uf iftf 'O partidă de bezig ? Un pahar de
șampanie băii# CU Ignatov ? Nu, nu mă duc. *La*
Château des fleurs 0 S'țe Oblonski ; acolo sînt cuplete,
cancan... Nu, m-aăf **lăturat**. Tocmai de asta mi-e dragă
familia Șcerbațki -Mț **Ut** fade mai bun. Mai bine hai
acasă.»

Vi'ânski porni de-a dreptul spre camera lui de la «Du!^
iot», porunci să i se servească masa, se dezbracă și, cui#
PUW diSpul pe pernă, se cufundă ca de obicei într-un sontij
liniștit.

TM

zi, la unsprezece dimineața\ Vronski plecă-4ar
Caca aț-și întîmpine mama, care urma să sosească cu trenul
de Petersburg. Pe prima treaptă a scării mari de la gară,
•e tatîlni^u Oblonski. Acesta își aștepta sora, care trebuia
țt, **vină?**^același tren.

ai*

i —f-Alfii Excelență ! strigă Oblonski. Pe cine așteptpf
•** "Peâkiama, răspunse Vronski, zîmbind ca toată lun\$S|
care se întîlnea cu Oblonski. îi strînse mîna și amîndoi îir*
cară împreună scara. Vine azi de la Petersburg. -

— Te-am așteptat pînă la două. Unde te-ai dus de la Șerbațki?

— Acasă, zise Vronski. Trebuie să recunosc... eram
•șă de'Wiie dispus ieri după plecarea de la Șerbațki, încît
n-am mai avut chef să mă duc nicăieri. : ::

— «Caii nărăvași, pursînge, îi cunosc după dangale, pe-ndrăgostitul tînăr, după ochii dumisale», declamă

Stepan Arkadici, exact cum recitase în ajun lui Levin.

Vronski zîmbi, ca și cum n-ar fi tăgăduit, dar schir numaidecît vorba. ... — Dar tu pe cine aștepți ? îl întrebă Vronski.

— Eu ? O femeie frumoasă.

— Așaa !

^r, !:— *Honni soit qui mal y pense !* Pe sora mea,

Anp " — A, pe doamna Karenina ? zise Vronski.

— O cunoști ?

— Mi se pare că da. Adică nu... la drept vorbind, nu-i

mai aduc aminte, răspunse distrat Vronski, căruia num|

Karenin îi evocă o persoană afectată și plictisitoare.

— Dar pe Alexei Alexandrovici, celebrul meu cumr probabil că-l cunoști. Toată lumea îl știe.

— îl cunosc după reputație și din vedere. Știu că e om inteligent, învățat și, pare-mi-se, religios... Dar, știi, nu pot să judec, *not in my line* ², încheie Vronski.

— Da, e un om extraordinar... puțin cam conservați

dar e foarte cumsecade, spuse Stepan Arkadici, foe cumsecade.

— Cu atît mai bine pentru dînsul, zise Vronski zîmbir

Ah, aici erai ? spuse el unui lacheu înalt și bătrîn, sluj

torul mamei sale, care stătea lingă ușă. Intră !

în ultimul timp, Vronski simțea o deosebită

simpa zăm duminică un supeu în cinsW
 tț stelei noastre ? îl întrebă Vronski și-l luă, zîmbind, de
 pentru bra
 Oblon — Negreșit. Eu fac lista de subscripție. Ah, l-ai
 ski, cunosc!
 nu aseară pe prietenul meu Levin ? îl întrebă
 numai Stef
 din Arkadici.
 pricin — Cum să nu ! Dar a plecat repede.
 a — E un băiat simpatic, urmă Oblonski. Nu-i așa ?
 farme — Nu știu, răspunse Vronski. Oare de ce toți
 cului moscț
 acestu viții... afară, bineînțeles, de acela cu care vorbesc,
 i' adău
 recun
 oscut ¹ Acoperit de rușine să fie cel ce se gîndește la ceva rău I
 de (fir.). 'Nu-i genul meu (engl.).
 toată
 lumea
 , ci și
 fiindc
 ă
 Stepa
 n
 Arka
 dl era
 înrudi
 t de
 aproa
 pe cu
 Kitty.
 — E
 i, ce
 zici ?
 Organi

ti glumeț, au ceva tăios în fire ? Sînt veșnic puși pe ceart
>e supără ușor și parcă vor să dea lecții.

—; Ai dreptate, așa-i... zise Stepan Arkadici rîzînd
pofță.

— rVine curînd trenul ? întrebă Vronski pe un slujbik
de la Căile ferate. ^{”1}

- Sosește acum, răspunse slujbașul. *1

Apropierea trenului se simțea, din ce în ce mai mult
după forfota pregătirilor din stație, fuga de ici-colo a *hm*
malilor, apariția jandarmilor și a slujbașilor, ca și după
sosirea. celor ce așteptau pe cineva. Prin ceața geroasă se
zăreau muncitori în scurte îmblănite și cu pîslari maft
trecînd peste șinele care se întretăiau. în depărtare, pfc
linii, se auzea șuieratul locomotivei și cutremurarea pricii
nuită/de acea greutate masivă care se apropia.

■&

—uNu, urmă Stepan Arkadici, care vroia neapărat să^î
povestească lui Vronski despre intențiile lui Levin cu pA
vire laKitty. Nu, nu l-ai apreciat just pe Levin al meu.'ș
un om foarte nervos și uneori chiar urficios. în schimb, alt>
ori e foarte drăguț. E o fire deschisă, cinstită. Are o iniral
de awv Ieri însă a avut anumite motive, urmă el cu un zîrf#>
bet plin de înțeles, uitînd cu totul sentimentul de sinceră
simpatie pe care-l avusese în ajun pentru prietenul sU*
Levin-și pe care-l simțea acum pentru Vronski. Da. A aviift
motive să fie foarte fericit ori foarte nenorocit. *|

Vronski se opri și întrebă de-a dreptul.

—> Cum adică ? Nu cumva a cerut aseară mîna cumnati
tale ? *M*

—rt, Poate, răspunse Stepan Arkadici. Cam așa ceva nft
«-a părut ieri. Da ! Dacă a plecat devreme și dacă era și in-
dispus, asta trebuie să fie... E îndrăgostit de mult. îmi pagț
rău, foarte rău, pentru dînsul.

— Așa !... în treacăt fie spus, cred că ea ar avea dreptul
ltt o partidă mai bună, zise Vronski și, îndreptîndu^șt
umerii, începu să se plimbe din nou. Dealtfel, nici nu*J
eunosc bine, adăugă el. Da, neplăcută situație ! De aceea
cel mai mulți prefe.rjisă aibă de-a face cu femeii de morfș

vuri uşoare. Eşecutfp lîngă ele arată numai că n-ai destM
bani, pe. ^«yî^nsjî<'pui MI^^tetonitateaAdBBriat*^
trenul! ..faiiob &&nl n 2 jtogsvm . ; m&i-m UTM

■ ■ ■ . . ■ . ■ .

Jtj£Br,adevăr, în dep

"vei. Peste câteva clipe, peronul se cutremură. Locomotiva ■ecu aruncînd aburi, care din pricina gerului se lăsau în jos. Pîrghia roții din mijloc cobora și se-ntindea încet, în fdență. Cu capul înfoclit, mecanicul — plin de promo- facă — salută lumea. După tender, vagonul de bagaje, ca un cîine care schelălăia, trecu din ce în ce mai încet, jutremurînd tot mai puternic peronul. În sfîrșit se iviră și Ijngoanele de pasageri, care se opriră cu o ușoară smucitură. f. Un conductor fercheș sări din mers, dînd un semnal cu xluierul. După el începură să coboare, cîte unul, călătorii Nerăbdători : un ofițer din gardă, țanțoș, care privea sever Mi. juru-i ; un negustoraș neastîmpărat, cu un geamantan, jșlmbind vesel ; un mujic cu o traistă în spate. r Vronski stătea alături de Stepan Arkadici și cerceta Jgagoanele și pe pasagerii care coborau, uitînd-o cu totul

t e maică-sa. Ceea ce aflase adineauri despre Kitty îl tul-urase și-l măgulise. Pieptul i se umfla fără voie. Ochii îi J^răluceau. Se simțea învingător.

^ — Contesa Vronski se află în compartimentul acesta, Ununță fercheșul conductor, apropiindu-se de Vronski. g. Cuvintele conductorului îl treziră și-l siliră să-și aducă j| jminte de maică-sa, pe care venise s-o întîmpine. În fundul Hjifletului, Vronski — deși nu-și dădea seama — nu-și respecta mama și n-o iubea ! Dar, după concepția societății care trăia și după educația lui, nici nu-și putea închipui tă purtare față de ea decît o atitudine foarte supusă și arte respectuoasă, care era cu atît mai plină de supunere ț de respect, în exterior, cu cît inima lui o stima și o iubea

I-i Vronski îl urmă pe conducto/fe vagon ; dar se opri la iatrarea compartimentului ca să facă loc unei doamne care tocmai ieșea. Cu simțul obișnuit al omului de societate, el înțelese, dintr-o singură privire aruncată asupra acestei |

p)amne, că ea făcea parte din cea mai înaltă societate. își
deru iertare și intră în'vagon. Simți însă dorința *-«• mai

t m
— »

privească o dată, nu din pricina frumuseții, nici a distincției fi grației firești ce se răsfrîngeau din întreaga-i ființă, ci fiindcă în expresia feței sale frumoase, în clipa când trecu ' pe lângă dînsul era ceva deosebit de gingaș și de mîngîietor. ' Cînd își, întoarse capul, și-l întoarse și ea. Ochii săi strălucitori, cenușii, care păreau negri din pricina genelor dese, M opriră prietenos și atent pe chipul lui, ca și cum ar fi încercat să-l recunoască și, numaidecît, se îndreptară asupra ■ mulțimii în mișcare, căutînd parcă pe cineva. În această icurtă privire, Vronski avu timpul să prindă vioiciunea stăpînită care-i scapără pe față, trecînd de la ochii strălucitori la zîmbetul abia văzut ce-i arcuia buzele rumene. -Părea că în toată ființa i se revărsa un prisos de simțire, ^ Care înflorea fără voie în lucirile ochilor ori într-un surîs." Ea căută să-și stingă lumina prea vie din ochi, dar aceasta nu contenea de a-i lumina zîmbetul abia simțit, fără ști-¹rea ei.

Vronski intră în vagon. Maică-sa, o bătrînică uscățivă, ' cu ochi negri și cu cîrlionți, privindu-și fiul printre gene, " •chită Wt:surîs cu buzele-i subțiri. După ce se ridică de pe eanape*y:și încredința cameristei sacul de voiaj, contesa; VronaWî întinse fiului său o mîna mică, uscată și, ridicîn-¹du-i o&pttl înclinat pe mîna ei, îl sărută pe obraji.

— Ai primit telegrama ? Ești sănătos ? Slavă Dom-*

— Ai călătorit bine ? întrebă Vronski și se așeză lîngăț dîn\$ ferăgînd cu urechea la glasul feminin de după ușă. ' Știa că era vocea doamnei cu care se întîlnise la intrare. '.

— ^tpātuși, nu sînt de părerea dumitale, spunea glasul acela» ii

•
-*. -Efe; părerea unui locuitor din Petersburg, doamnă

— Nu părerea unui locuitor din Petersburg, ci părerea? '* unei forofci, răspunse ea.

— țlptiâcum, dă-mi voie să-ți sărut mîna. it

— hâ revedere, Ivan Petrovici. Vezi, te rog, dacă fra-\$¹tele fflieti nu e pe acolo și trimite-l la mine, adăugă din uși* doaftma și intră iarăși în compartiment. a

— Ei ? Ți-ai găsit fratele ? întrebă contesa Vronski pe^

fertafi-mă că nu v-ari recunoscut ; dar cunoștința noastră a fost atît de scurtă, urmă Vronski, înclinîndu-se, încît desigur că nici nu vă mai amintiți de mine.

— O, nu, v-aș fi recunoscut, fiindcă aproape tot drunul s-a vorbit numai de dumneavoastră, răspunse ea. lăsînd în sfîrșit să se reverse într-un zîmbet însuflețirea-i năvalnică. Dar fratele meu tot n-a venit.

} — Cheamă-1, Alioșa, zise bătrîna contesă.)t

Vronski coborî pe peron și strigă :

— Oblonski ! Aici !

': Dar Karenina nu-și mai așteptă fratele, ci — cum îl făzu — coborî din vagon cu pași hotărîți și ușori. De înțlătă ce Stepan Arkadici se apropie de ea, Karenina, cu o Inișcare ce-1 surprinse pe Vronski prin siguranță și grație, îl cuprinse pe fratele său cu brațul stîng de gît, îl trase îfepede spre dînsa și-1 sărută cu putere. Vronski o privea iiereu și zîmbea fără să știe de ce. Aducîndu-și aminte | ă-l aștepta maică-sa, se urcă iarăși în vagon. I — Nu-i așa că-i foarte drăguță ? îl întrebă contesa, gîn-îjjindu-se la Karenina. Bărbatul ei a urcat-o în compartimentul meu. Mi-a părut foarte bine. Am vorbit tot dru-iriul. Dar tu ? Se spune că... *vous filez le parfait amour. Want mieux, mon cher tant mieux.*¹

i, — Nu știu la ce faci aluzie, *maman*, răspunse rece fiul. fje zici, *maman* ? Mergem ?

Ij Karenina intră din nou în vagon, ca să-și ia rămas bun \$Se la contesă.

'ți — Și așa, contesă, v-ați întîlnit cu fiul domniei-voastre. tir eu cu fratele meu, rosti vesel Karenina. Am dat de fun-4țUL sacului meu cu povestiri. Nici n-aș fi avut ce să vă mai Istorisesc.

— Ah, nu, zise contesa luînd-o de braț. Cu dumneata aș putea face ocolul pămîntului și nu m-aș plictisi. Ești upa dintre acele persoane simpatice, cu care-ți place și să ■prbești, dar să și taci. Cît despre fiul dumitale, te rog să ifi te mai gîndești la dînsul. E cu neputință să nu vă des- î i ț i niciodată.

Vă Iubiți ca doi porumbei

ai bine, dragul meu, cu atît ma

Karenina* «tiit«a-t>mtts<atâ, i^u rte^r«apt&. îfetr tai^chii
U zlmbeau. rfj«"! "tf\$! : ■ " ' ' " ^ # " ""It

— Anna Arkadievna îi explică contesa fiului său,
Un băiețel, mi se pare de opt ani. Nu s-a despărțit
odată de el și e foarte necăjită că a trebuit să-l lasă
singur. i|-

— Da, am vorbit tot timpul cu contesa : ea, despre fiul
ei, și eu, despre al meu, urmă Karenina ; și iarăși zîmbetud
ii luminează fața — un zîmbet duios, care-l învăluie pe
Vronski. \$f

— Fără îndoială că v-ați plictisit bine, zise Vronski
prinzînd numaidecît din zbor această minge a cochetăriei
pe care i-o aruncase Karenina.

Da* ea nu vroia probabil să urmeze convorbirea ptt
acest ton. De aceea se întoarse către bătrîna contesă : gş

— Vă mulțumesc foarte mult. Nici n-am băgat <3ş
seama cum a trecut ziua de ieri. La revedere, contesă. iş

— La revedere, draga mea, răspunse contesa. Dă-nj\$
voie să-ți sărut obrăjorul frumos. Dă-mi voie să-ți spun pâ
față, ca o bătrîna ce sînt, că te-am îndrăgit.

Orieit de convențională ar fi fost fraza asta, Karenina
păru s-o creadă spusă din suflet și se bucură. Roși, se aplec^
ușor, întinse obrazul spre buzele contesei, apoi își în*
dreptă din nou trupul și, cu același zîmbet care-i juca pe
buze și-n ochi, întinse mîna lui Vronski. Acesta îi strînse
mîna mică și se bucură ca de o deosebită favoare de gestul
energic al Kareninei, care-i scutură mîna puternic și fără
sfială. țil

Anna Arkadievna ieși cu pași repezi, care-i purtau ui
mitor de sprinten trupul frumos împlinit.

z.q

— E foarte drăguță, zise bătrîna. 3is

Fiul se gîndea la același lucru. O însoți cu privirea pînă
Cînd silueta-i grațioasă i se șterse din vedere și un zîmbifc
11 rămase întipărit pe față. O văzu pe fereastră cum se
tpropie de fratele său, cum își puse mîna pe mîna lui 0
cum începu să-i spună ceva cu însuflețire, ceva care n-av«||
desigur nici o legătură cu dînsul, Vronski, ceea ce-i pani

«upărător. • ifa-slstfOT:! ar nsg
-^ Ce zici, *maman* ? Ești perftjqț-'f|»ftfttBtlÎBgⁱepe!ti
Vronski întrebarea către maică-sa. ,0Î|t»iO9 o îndîî

W

Pădăruț drăguț. Mărie s-a făcut foarte frumoasă. E tare nostimă. : Contesa începu să vorbească din nou despre ceea ce o interesa mai mult : botezul nepotului său, pentru care se dusese la Petersburg, și despre deosebita favoare a țarului față de fiul ei cel mai mare.

— Uite-1 și pe Lavrenti ! exclamă Vronski, uitându-ș pe fereastră. Să mergem, dacă vrei.

Bătrînul majordom, care o însoțea pe contesă, intră vagon ca s-o anunțe că totul era gata. Contesa se ridic pregătindu-se să coboare.

— Haidem ! Acum e puțină lume, zise Vronski.

Fata luă sacul de voiaj și cățelul, iar majordomul și hi malul — celelalte bagaje. Vronski dădu mamei brațul. D* cînd coborîră cu toții din vagon, cîțiva oameni cu fața îf spăimîntată trecură deodată în fugă pe dinaintea lor. Alerg ■ și șeful gării cu șapca lui de culoare țipătoare. Se pet cuse ceva neașteptat. Lumea de lîngă tren să dădea repeți îndărăt.

— Ce e ?... Ce e ? Unde ?... S-a aruncat ?... L-a tăiat trenul ? se auzea strigînd în grupurile celor ce treceau prin fața lor.

-fl(Stepan Arkadici, la braț cu sora sa, amîndoi cu fețele riate, se întoarseră și se opriră la scara vagonului, oco- mulțimea.

iffi Doamnele se urcară în vagon, iar Vronski și Stepan Jofcadici se îndreptară spre locul unde era adunată mul- țî\$ftea, ca să afle amănunte despre nenorocire.

-«JUn paznic, beat sau cu capul prea încotoșmănat din plieina gerului aspru, nu auzise zgomotul trenului, care ma- i^ltnra de-a-ndăratele, și fusese călcat.

\$& Chiar înainte de a se fi întors Vronski și Stepan Arka- dtei, doamnele aflaseră de la majordom aceste amănunte. 9*; Oblonski și Vronski văzuseră cadavrul desfigurat. S0epan Arkadici părea adînc zdruncinat. Avea fața cris-

fiã și
era
parcã
gata-
gata
sã
plîngã
. ■
3**»i
*Jiq95
KJ|
<«..<
A -^
Ah,
ce
grozã
vie.4
dtff
Anrtt
H
dack
W^M
^Măf
^Ce
grozã
vie !
repetã
el.
t&&
nu
V
r
o
n
s

ki trãda **nici o**
emoție.

f o m m , m m 0 , ățn

p

^si. Era acolo și nevasta sa... Te apuca groaza uitî
du-te la ea. S-a aruncat peste cadavru. Se spune că ^
întreținea o familie numeroasă. Ce grozăvie !

— Nu s-ar putea face ceva pentru dînsa ? întrebă

Karenin cu o șoaptă sugrumată de emoție. >*

Vppnski o privi și coborî numaidecît din vagon. ffj

— Vin îndată, *maman*, adăugă el din ușă. ;fș

Gî&d se întoarse, peste cîteva minute, Stepan Arkacftfil
vorbea cu contesa despre o nouă cintăreață ; aceasta, *t0r*
răbdătoare, întorcea mereu capul spre ușă, așteptn-
du-și fiul. , l

— Haidem, zise Vronski intrînd. o

Qșiborîră împreună. Vronski pășea alături de ^

In urmă veneau Karenina cu fratele ei. La ieșire îi
din urmă șeful stației, care se apropie de Vronski.

— I-ați înmînat ajutorului meu două sute de rugite.
Fiți bun și precizați, cui îi destinați ? i<^b

— Văduvei, răspunse Vronski, ridicînd din umeri. Nu
înțeleg de ce mă mai întrebați.

•*— Dumneata i-ai dat ? strigă Oblonski din urmă și,
itrjngînd mîna surorii sale, adăugă : Foarte frumos, foarte
frumos ! Nu-i așa că-i băiat simpatic ? Respectele mele,
contesă!

Oblonski și sora sa, care-și căuta camerista, se opriser^
puțin pe loc. Cînd ieșiră din gară, cupeul familiei Vronslți
plecase. Pasagerii sosiți vorbeau încă despre cele îri-
tîmplate. ea« i

— Ce moarte îngrozitoare ! e^fcfină un domn trecîrlâ
pfln fața lor. Se spune că 1-a tăiâTîn două.

—*■'.Dimpotrivă, cred că-i moartea cea mai ușoară, e fi
gerătoare, spuse un altul.

—jytă mir că nu se iau măsuri, adăugă un al treilea.

Kacen|^{na se urc}ă în cupeu. Stepan Arkadici văzu fli
mirare; c^u^{urorii sale} îi tremurau,»lizele și oă.^e-abia S^i
«tapînea J»crimile. ...&\$ i a*s m

—JCfta cu tine, Anna ? o îtfbrebifceladupă «i^trăbătJiWft

eiſceva,*»|»al«NPtñieni. ;n*« «teſterîſa»,.;v.yi#*- . ■-tM
sz &«»%r4H, rãſpunſe KariMwnâi; îh<s>h m aiqa^b ..us

m

Fleacuri, zise Stepan Arkadici Bine că ai venit.
i lucrul principal. Nici-
ftn tine !

Ji cunoști de mult pe Vronski ? îl întreabă Anna.

i. Da. Știi, sperăm că are să se însoare cu Kitty.

Da ? spuse încet Anna. Și acum să vorbim despre
adăugă ea, scuturându-și capul ca și cum ar fi vrut să
alunge niște gânduri de prisos, supărătoare... Hai să stăm
ifle vorbă despre treburile tale. Ți-am primit serisoarea și
-mă !

— Da. Toată nădejdea mi-e în tine.

— Hai, povestește-mi totul.

■ Și Stepan Arkadici începu să istorisească.

A' Ajungând în dreptul casei, el o ajută piife(Uipa să
Kbboare, oftă, îi strânse mina și plecă la servicUfc.

Cînd intră Anna, Dolly stătea așezată în salonaș cu un iețel
blond și dolofan, care semăna de pe acum leit cu tăi său,
și-1 asculta la lecția de franceză. Băiatul citea și același
timp răsucea un nasture de la bluză, care abia mai ținea,
căutînd să-1 rupă. Mama îi dădu de cîteva ori .îna la o parte,
dar mînuța grăsulie se agăța iarăși de Jlasture. Mama îl
rupse și-1 puse în buzunar. '■& — Stai liniștit cu mîinile,
Grișa, zise Dolly și-și reluă jllferul, o cuvertură începută de
mult, de care se apuca tot-ifcauna în ceasurile grele.

.' Împletea nervos, trecînd ochiurile pe andrea și numă-
jlfndu-le. Deși îi spusese soțului în ajun că n-o interesa
ileloc sosirea surorii acestuia, Dolly pregătise totul pentru
jirimirea ei și, tulburată, își aștepta cumnata.

®*f Zdrobită, copleșită de durere, Dolly nu uită totuși că
îțRnna, cumnata sa, era soția unui înalt personaj din Pe-
JțBrsburg și *une grande dame* a capitalei. De aceea Dolly,
„îfrecînd peste prima-i hotărîre, cum își anunțase soțul, ți-
Jajise seama, adică, nu uitase că-i va sosi cumnata. «La
l,j8rma urmei, Anna n-are nici o vină, se gîndi Dolly. N-am
auzit despre ea decît lucruri foarte bune. Și, în ceea ce mă

J

prive#e|-%im găsit la dînsa nunMtstlragoste și prietenie.»
t adevărat că, pe cît își aducea aminte, atmosfera casei
Karenin de la Petersburg nu-i făcuse o impresie plăcută. I
■e păruse că viața lor de familie avea ceva fals. «Dar de ce
li n-o primesc ? Numai de nu i-ar trece prin cap să mă
consoleze ! se gîndea Dolly. Toate mîngîierile, sfaturile și
iertarea după morala creștină le-am gîndit și eu de o mie.
de ori, știu cîte parale fac.»

Dolly își petrecuse ultimele zile singură, numai cu co
pii. Nu vroia să vorbească despre durerea ei și, totuși,
purtînd în suflet suferința asta, nu putea vorbi despre alt
ceva. Știa că, într-un fel sau altul, îi va spune Annei totul.
Uneori o bucura gîndul că-și va deschide inima. Alteori q
înciuda faptul că va trebui să vorbească despre umilința
va cu ea, sora lui, și va trebui să asculte argumentele-i
ticluite, dinainte, ca s-o liniștească și s-o mîngîie.

\

Cum se întîmplă adesea, Dolly — uitîndu-se mereu la
ceas și așteptînd-o în fiecare moment — scăpă tocmai clipa
âosirii sale ; nu auzi nici soneria.

;

Foșnetul rochiei și zgomotul pașilor ușori la ușă o făt
cură să-și întoarcă deodată capul. Și pe fața ei chinuită se
«ugijăvifcăfără voie mai mult mirarea decît bucuria. Se ri*
dlcă în picioare și-și îmbrățișa cumnata.

5

— Oum ? Ai și sosit ? zise Dolly sărutînd-o. î

— * Dolly, îmi pare așa de bine că te văd !

— Și mie-mi pare bine, spuse Dolly, zîmbind slab ș\$
eftutînd să ghicească după expresia feței sale, dacă Anna
|tia ori nu ceva despre nenorocirea ei. «Știe, fără îndoialăș,
HQ gîndi Daria, citind pe chipul Annei compătimirea. Eș,,
hai să te duc în camera ta, urmă ea, căutînd să amîne cțt
mai mult clipa explicației. q

— Asta-i Grișa ? Doamne, ce mare s-a făcut ! exclami
Anna. Apoi, după ce-l sărută, fără să-și ia ochii de la Dolly,,

ie opri și roși. Te rog, lasă, mai bine să stăm aici.   ji

își scoase șalul și pălăria de care se agăța o șuviță iii'
părului său negru și cîrlionțat ; își scutură cu vioiciune
c«pul ca șă-și desprindă părul. ItftqflgB   ^ ^   ■(t..

– Strălucești de săMteteifioâlKferi;Cire,>i|TUS€ Dolly .
tiproape cu invidie.   'ga^h iş. «mmcMamo-'j ST^D-G;?. o *Binhq*

■ '   ■   m

m

Anna, j

de-o seamă cu JJpoja al meu, se, §gj<oarșt|g|pi către
..{iță care intrasenSițofugă. O luă în b#ațe și ff sărută, y
'be fetiță frumoaftjbc O minune ! Arată-mi-i^pp toți.
h: Le spuse pe mane. Își aduse aminte nu numai de-
iftele lor, dar și de anul, luna nașterii, caracterul și
iile tuturor copiilor. Și Dollj%^ foarte înduioșată de
lucru.

— Atunci să mergem 1*.*& hotărî Dolly. Păca,ț
Vasea doarme ! 3 ifo
- / După ce văzură copiii, afl(ftdouă se așezară sing
4ftlon, la cafea. Anna trase ;|««a spre dînsa, apoiș
la o parte. ..lg^ r
st — Dolly, începu Anna, Stiva mi-a spus totul. 44
, i.*i Daria Alexandrovna o privi rece. Se aștepta la dfi
prefăcută compătimire. Dar Anna nu-i spuse așa
' si — Dolly, scumpa mea, urmă Anna. Nu vreau să-ți
l^sc în numele lui, nici să te mîngîi. Asta nu se Dar,
scumpa mea, mă doare pentru tine, mă doare*; •Nfleț !
* Și lacrimile izbucniră deodată printre genele dese a'
ochilor săi strălucitori. Se așeză mai aproape de cumnata
ei și îi luă mîna în mîna-i mică și energică. Dolly nu se
feri, dar fața sa nu-și schimbă expresia rece. îi spuse :
— Nu mă poți mîngîia. Totu-i pierdut după cele înîim-
Șlate. Totul s-a sfîrșit.
sr» Și, cum rosti cuvintele acestea, expresia feței i se
îi. Anna ridică mîna uscată, slabă a lui Dolly. O să
șopti :
— Dar ce e de făcut, Dolly ? Ce-i de făcut ? Cum si
putea ieși mai bine din situația asta îngrozitoare ? lat.
ce trebuie să te gîndești.
— Totul s-a sfîrșit, zise Dolly, înțelege-mă ; însă
tea cea mai rea e că nu-l pot părăsi. Mă
nu mai pot trăi cu dînsul. Mi-e silă să-l văd.
— Dolly, draguța mea, el mi-a spus

te ascult și pe tine. Povestește-mi totul.

Daria Alexandrovna o privi întrebătoare și,
prima o sinceră compătimire și dragoste. 4

încuviință brusc jppply ; am să-ți povestești"
totul de la început. Tu știi cum'ți-fe-am măritat. Cu educații
dată de *maman*, eram nu numai naivă, ci proastă. I#f|
ttiam ioimic. Se spune că bărbații își povestesc soțiilor viața
lor ditsainte. Dar Stiva... și se corectă, Stepan Arkadici...
nu mi-ă povestit nimic. N-ai să mă crezi, însă mi-am în-
chipifct pînă acum că sînt singura femeie pe care a cu-
noacttt-o. Am trăit așa opt ani. înțelegi, nu numai că nu
t«am bănuț niciodată necredința... dar socoteam acest
lucru cu neputință. Și deodată, cu mentalitatea asta, îți
închițmi, am aflat toată grozăvia, toată murdăria... înțe-
legi, să fii pe deplin convinsă de fericirea ta și, deodatâs
Urmă Dolly, stăpînindu-și hohotele de plîns, să găsești¹ M
•crisoțre... o scrisoare de mîna sa către amanta lui, guv^
ftanta copiilor noștri. E prea îngrozitor ! Dolly își scoâae
repede batista și-și acoperi fața. înțeleg o clipă de rătă-
cire, 'urmă ea după o scurtă tăcere, dar să mă înșele cu
premeditare, cu vicleșug... și... cu cine ? Să continue a fi
Bărbatul meu și al ei... asta-i înfiorător ! Tu nu poți în-
țelege*.

— Ba da, înțeleg ! înțeleg, dragă Da%, în\$|leg, zise
Anna, strîngîndu-i mîna. ua »I '

»— Crezi că el înțelege toată grozăvia 4Rțtațidtațele ? o
întrebă Dolly. Deloc. E mulțumit și fericit. '*'

—» Ah, nu ! o întrerupse repede Anna. îți face milă, e
adroit de remușcări...

— Crezi că-i capabil de remușcări ? îi tăie vorba Dolly,
prlvittdu-și atent cumnata în față.

— Da, îl cunosc. N-am putut să-l privesc fără un senti-
ment de milă. îl cunoaștem amîndouă. E bun, dar e mîn-
dru. ^ acum este atît de umilit ! Știi ce m-a înduioșat mai
mult ? (Anna ghicise ceea ce putea s-o înduplece mai ales
pe Dolly.) îl chinuiesc două lucruri : îi e rușine de copii și
apoi îl doare faptul că el, care te iubește... da, da, care te
Iubește mai mult decît orice pe lume — o opri ea repede

Ipe Dolly, care vroia să protesteze — ți-a pricinuit o
durere,
to-a amărît. «Nu, nu, n-are să mă ierte»
repetă el
întruna*)'
îngîndurată, Dolly se uita la cumnata sa,
ascultîndu-i >
cuvintele. ■)? ^

„Căjtm într-o 'situație penibilă. Vinovatul s[^]
aimte mai prost docft victima, dacă își dă seama că toat
jjfenorocirea se trage din vina lui, spuse Dolly. Dar cum să4f
jjpjrt ? Cum să-i mai fiu soție, după ea ? Să trăiesc din noț
iCtu dînsul ar fi un chin pentru mine, tocmai fiindcă mi-d
ieumpă dragostea mea trecută... rii Hohote de plîns îi
înterupseră cuvintele. jgși însă, parcă într-adins, ori de cîte ori
se potolea, Daria Jliexandrovna începea să vorbească din nou
tocmai despra| Oea ce o înfuria. Hi — Ea e tînără și
frumoasă, adăugă Dolly. Tu știi, Annaf ■ cine mi-a mîncat
tinerețea și frumusețea : el și copiii lui! Mi-am pus toată
ființa în slujba lui. Slujba asta mi-a luaK tot ce am avut. Și
acum, firește, o ființă vulgară, dar proasni pată îi place mai
mult. Amândoi, fără îndoială, au vorbit de mine, sau —
ceea ce ar fi și mai rău — poate m-au trecut sub tăcere.
Mă înțelegi ? Ochii i se aprinseră din nou de gelozie. După
toate acestea, el are să-mi vorbească... îți închipui că am să-1
cred ? Niciodată ! Nu ! S-a sfîrșit totul — tot ce-mi aducea
mîngîiere, tot ce era răsplata ostenețelor și a suferințelor
mele... Ai să mă crezi ? Adineauri făceam lecțiile cu Grișa.
înainte, asta era o bucurie pentru mine ; astăzi e un chin. La
ce folosesc strădania și munca mea ? Ce rost au copiii ? E
groaznic ! Sufletul mi s-a întors parcă dintr-o dată pe dos. în
loc de dragoste și de duioșie pentru dînsul, n-am decît ură,
da, ură. L-aș ucide și...

— Dolly, scumpa mea, te înțeleg, totuși nu te mai
chinui ! Ești așa de jignită, așa de revoltată, că multe
cruri le vezi altfel decît ar trebui.

Dolly se potoli. Amîndouă tăcură cîteva clipe.

— Ce să fac ? Gîndește-te, Anna, și ajută-mă ! Eu *m-ai*
gîndit în toate felurile, dar n-am ajuns la nimic.

i Nici Anna nu știa ce să-i spună ; inima ei răspundea
<te-a dreptul la orice citwffit, la orice expresie de pe fața
; cumnatei sale. rf&<

ț — Să-ți spun ceva, -«««ti în sfîrșit Anna. Eu sînt sora

l)Lii, îi cunosc caracterul și capacitatea de a uita totul (făcu un gest cu mâna spre frunte) — capacitatea asta de rățacire, însă și de sincere remușcări. Azi nu-i vine să creadă, nu înțelege cum a putut face ceea ce a săvârșit,** \$\$

m

i!

— însă tu ai ierta ?

§

— Nu știu, nu pot să-mi dau seama... Ba da, pbt, răs
punse Anna după o clipă de gândire. Apoi, reprezentîndu-
și. situația și cumpănind-o în sinea ei, adăugă : Ba pot,
pot; pot! Da, eu l-aș ierta ; într-adevăr, n-aș mai fi^aceeași,
djr lrașdțerta, ca și cum nu s-ar f^fi|Emplat nimi ""*!*

' • ■ • * - Bineînțeles, îi tăie r^ple v<Nt« Dolp fli»Si#um a fi spus ceva la care se gândraJPăe multe ori, Altfel h-3r mai li iertare. Dacă ierți, iartă totul ! Și acum, hai să te duc în odaia ta, încheie Dolly ridicându-se. Și, în timp ce mergeau, a îmbrățișa. Draga mea. îmi pare așa de bine că ai venit !
Iforcă mi *>a luat o piatră de pe inimă, .{ua IB(I .is ab &Ht
•3) O; f**

nna ramase toata ziua acasă, adică la Obionski. Nu pi:imi pe nimeni, deși cîțiva cunoscuți, care aflaseră de sosirea ei, veniseră chiar în acea zi s-o vadă. Petrecu întreaga dimineată cu Dolly și cu copiii. Trimise numai lui Șiepan Arkadid un bilețel, chemîndu-1 să vină neapărat **lit** prînz acasă. „Vino, mare-i mila Domnului !” îi scrise ea. Obionski prinzi acasă. Toți luară parte la conversație, Dolly, vorbind cu dînsul, îl tutuia — ceea ce nu se mai tîmplase de la izbucnirea certeii. în raporturile dintre stăruia aceeași înstrăinare, totuși problema despărțirii rea înlăturată, și Stepan Arkadici întrezărea posibilitatea **Unei** explicații și a împăcării.

/ îndată după masă veni Kitty. O cunoștea pe Anna Arkadievna, dar foarte puțin. Venise la sora sa nu fără oarecare teamă. Nu știa cum are s-o primească această doamnă din lumea mare a Petersburgului, pe care toți o lăudau feișa de mult. Kitty îi plăcu însă Annei Arkadievna, lucru pe care-l simți numaidecît. Anna îi admira vădit frumusețea și tinerețea. Kitty nici nu apucă să-și dea seama cînd se trezi nu numai sub farmecul său, dar chiar îndrăgostită de dînsa, cum se îndrăgostesc adesea fetele tinere de doamne măritate, mai în vîrstă decît ele. Anna nu amintea întru nimic pe doamnele de societate și nici nu părea să fie mama unui băiat de opt ani. După sprinteneala mișcărilor, prospețimea și vioiciunea chipului său, părea mai degrabă o fată de douăzeci de ani. Numai ochii aveau o expresie de gravitate, uneori de tristețe, care o uimea și o atrăgea pe Kitty. Simțea că Anna era o ființă

sinceră pînă în adîncul inimii, fără nici un ascunziș sufle-
tesc j* Tnsă în lumea ei lăuntrică, de esență superioară.

plină <&

pfittunde. - ■ a

După-prînz, cînd Dolly se retrase în odaia ei, Anna şp ridică repede şi se apropie de Oblonski, care-şi aprindea o ţigară.

— Stiva, îi spuse ea aruncîndu-i priviri vesele grătîndu-i cu ochii uşa, îl binecuvîntă. Du-te şi să-ţi ajuţi Dumnezeu !

Stepan Arkadici o înţelese, zvîrli ţigara şi se strecura •fără.

După ieşirea lui, Anna se întoarse la divanul pe căifc sezuse înconjurată de copii. Aceştia, fie că simţiseră iubir nea mamei lor pentru mătuşa aceasta, fie că ei înşişi căzu seră sub farmecul său deosebit, destul e că începuseră încă înpinte de masă — mai întîi cei doi mai mari, iar după dînşii şi cei mici, cum se întîmplă adesea cu copiii — să ■eţină lipcă de noua lor mătuşă, fără să-i dea o clipă dfi răgaz. Născociră chiar un fel de joc : fiecare încerca să afe apropie cît mai mult de ea, s-o atingă, să-i cuprindă mii» mică, să i-o sărute, să se joace cu inelul ei, sau măcar s\$ pună«tegetul pe faldurile rochiei sale.

ũ_

-(>*T*THai, hai, aşezaţi-vă cum am stat mai înainte, îi ru|Ş AnAitiiirkadievna, reluîndu-şi locul. »

Glisa îşi vîrî din nou capul pe sub mîna mătuşii, lipi» du-tl, de rochia ei, cu faţa strălucitoare de mîndrie şi <|Ş fericire. kt

— Cînd are să mai fie vreun bal ? o întrebă Anna pe

ifiăptămîna viitoare. Un bal minunat. Unul din lurîitf iâ care se petrece totdeauna bine. p.

p
i^-. ^Sînt şi baluri unde se petrece totdeauna bine ?!jş
înttiellfcAnna cu o uşoară ironie.

M

lAi*-iJ E ciudat, dar sînt. La Bobrişcevi, totdeauna e veselie, Iâ'Nikitin, de asemenea. Pe cînd la Mejkovi mori jfe ; de plictiseală. N-aţi observat ? — Nu, draga mea, pentru

mine nu mai există și așa petrece bine, zise Anna. Kitty
întrezări în ochi aceea necunoscută, zăvorită pentru
dînsa. Pen" stă numai baluri pe care le îndur cu mai m
sau mai puțină plictiseală... « ^aivoabaisxalA im'A~ iul e

Cum te poțf \$ictiif *Mffâieata* la' ii

— Adică de ce nu m-aș plictisi și eu ^feebă

Anna.

Pi Kitty știa că Anna bănuia răspunsul. inv —

Fiindcă ești totdeauna cea mai frumoasă. „Jl Anna roșea foarte ușor ; se îmbujora și sli — Mai întâi, nu sînt niciodată cea mai frumoasă ; doilea rind, chiar dacă ar fi așa, ce are a face ? *u — Ai să te duci la balul acesta ? o întrebă Kitty.

— Cred că n-am să pot lipsi. Ia-1 pe ăsta — sp

tna Taniei, care încerca să-i scoată inelul ce ieșea degetul ei alb, din ce în ce mai subțire spre vîrf.

— Mi-ar părea foarte bine dacă ai veni și dumne^

Aș vrea așa de mult să te văd la un bal !

— Dacă va trebui să mă duc, am să mă mîngîi cel pi cu gîndul că asta-ți face plăcere... Grișa, te rog, nu ciufuli, și așa mi-e părul destul de zburlit, protestă Ar îndreptîndu-și o șuviță cu care se jucase Grișa.

— Parcă te văd la bal într-o rochie violetă.

— De ce tocmai violetă ? o întrebă Anna, surîzîl Hai, copii, duceți-vă, duceți-vă ! Auziți ? *Miss Howl* cheamă la ceai, adăugă ea desprinzîndu-se din mijlc copiilor și trimițîndu-i în sufragerie. Știu de ce dorești i fiu și eu la bal. Are o deosebită însemnătate pent dumneata, și ai vrea ca toată lumea să fie acolo și ia parte.

— De unde știi ? Ai ghicit.

— Ah, cît de frumoasă e vîrsta dumitale ! urmă Anna. îmi aduc și eu aminte. Cunosc ceața asta albăstruie, ase menea celei ce acoperă munții Elveției, ceață ce învăluie vîrsta fericită, cînd copilăria se apropie de sfîrșit... și se ■străvede prin acel vâl orizontul nemăsurat de bucurie și de fericire, spre care se deschide un drum ce se îngustează din ce în ce mai mult... cînd pornești vesel, și totuși cu oarecare teamă, pe această cale lungă, deși ea îți pare plina *Jde* lumină și negrăit de frumoasă... Cine n-a trecut ^prin asta ?

. * Kitty zîmbi în tăcere. «Dar cum a trecut ea prin asta ?

.JCît aș vrea să cunosc romanul ei de dragoste !» se gîndi

JKitty, amintindu-și de înfățișarea lipsită de orice poezie
a lui Alexei Alexandrovici, sotUl.Anneiu-Jiit.ji ^aquq iejtn *trn*

întîlnit p*6%dVronski la gară, îmi

Anna. (is^am

foarte mult.

— Ah, era acolo ? o.^t>trebă Kitty, îmbujorîndu-se.
Dar ce ți-a spus Stiva ? '*

— Mi-a povestit totul. Mi-ar părea foarte bine. Am
călătorit ieri cu mama lui Vronski, adăugă Anna. Contesa
mi-a vorbit tot timpul de dînsul. E fiul ei preferat. Știu
Cît de pătînitoare sînt mamele, dar...

— Ce ți-a povestit maică-sa ? }

Multe și mărunte ! Deși știi că e feciorul ei favorit,
totuși se vede că e într-adevăr un cavaler... Mi-a povestit,;.
de pildă, că a vrut să-i cedeze fratelui său toată averea. în
copilărie a făcut ceva și mai extraordinar : a salvat o femeiet
de la înec. într-un cuvînt, un adevărat erou, zise Anna ș?
zîmbi, aducîndu-și aminte de cele două sute de ruble date
în gară.

S

Nu pomeni însă nimic despre aceste două sute de ruble.
Ii era oarecum neplăcut să-și aducă aminte de gestul
acesta ; simțea că în el era ceva care o privea pe dînsa și
care n-ar fi trebuit să fie. }

.j-r- Contesa m-a rugat foarte mult să-i fac o vizită, urm%
Anna. Mi-ar părea bine s-o văd. Mîine mă duc la ea. Dar_K
slavă Domnului, Stiva stă destul de mult în budoarul lui
Dojly, adăugă ea, schimbînd vorba și ridicîndu-se în pijt.
cioare, oarecum nemulțumită, i se păru lui Kitty. }

-ț- Nu, întîi eu ! Ba nu, eu ! strigau copiii, care-și lua-
seră.: ceaiul și veneau acum în fugă la mătușa Anna. }

— Toți deodată ! strigă Anna și, rîzînd, alergă în în*
tlmpinarea lor. îi îmbrățișa pe toți jyrămadă și-i răsturna .
pe divan, în țipetele lor de bucurie, ^

XXt>o .sistau., /u;ort r-I

se servi ceaiul pentrjj fsei mari, Dolly i &

Stepan

Arkadi

ci nu

vŞ||| Ieşise probabil ăei pe uşa, din

ii

Doîny eăt
te aproape

Anna. Aş
de alta.

— Vai, te **f&g.** **^Pli** ai nici o grrjifdfer-mine, răspur
Anna, privind-o cu luare-aminte drept în faţă şi încerci
să-şi dea seama dacă soţii se împăcaseră, ori nu.

'-• — Ai avea aici şi mai multă lumină, zise cumnata. > ■
— Ţi-am mai spus că dorm buştean oriunde şi oricîi! —
Despre ce-i vorba ? întrebă Stepan Arkadici, ieşii **din**
biroul său şi uitîndu-se la soţia sa. J"După tonul lui, atît
Kitty, cît şi Anna înţeleseră nur decît că soţii se
împăcaseră.

— Vreau s-o mut pe Anna jos, răspunse Dolly. Trebt
însă schimbate şi perdelele. Dar nimeni nu se pricepe,
să le mut eu singură.

«Dumnezeu ştie dacă s-au împăcat cu adevărat»,
gîndi Anna, auzindu-i glasul rece şi liniştit. ; — Ah, lasă,
Dolly, tu îţi faci greutăţi din orice, îi spt j Stepan Arkadici.
Dacă vrei, fac eu totul...

«Da, cred că s-au împăcat», se gîndi Anna.

— Ştiu eu cum faci tu totul, răspunse Dolly. Ai să'-i
spui lui Matvei să facă ceea ce nu e în stare să facă. Tu ai
să pleci ; iar el are să încurce totul. Şi, spunînd acestea,
zîmbetul ei obişnuit, ironic, îi încreţi colţul buzelor.

«S-au împăcat cu adevărat, cu adevărat, slavă Domne
■ lui», îşi zise Anna şi, bucurîndu-se că ea fusese aceea
care

împăcase, se apropie de Dolly şi o sărută.

— Deloc ! De ce ne dispreţuieşti aşa pe mine şi
Matvei ? o întrebă Stepan Arkadici pe soţia sa, cu o scljN
fire de zîmbet.

■ > Ca de obicei, Dolly păstră un ton uşor ironic
faţă de
soţul său în tot cursul serii. Stepan Arkadici era mulţumit

și vesel, cu măsură, fără să pară că, fiind iertat, își
uitase vina.

La nouă și jumătate, conversația foarte veselă și plăcută
în jurul ceaiului de seară fu întreruptă de un eveni-
Aient cu totul obișnuit în aparență, dar care, nu se știe de
ofe, le păru tuturor ciudat. După ce vorbiră de cunoscuții
Petersburg *Așaiia. sq-fgjiică* deodată¹!! «picioare.

vi-1 arăt și pe Serioja al meu,

•ainatoet matern. > fekȘt* ti* faifebt %

Îndeobște la ora zece îi spunea ea noapjflafeună fi »ă<u, sculcându-l adesea înainte de a pleca la JBFeun bal,Ț **Alina** se simți întristată la gândul că acum se afla î depafte de copilul ei. Orice ar fi vorbit, Karenina se **tOPCfie** mereu cu gândul la Serioja, băiețelul ei cu părul creț. Simțea nevoia să-i privească fotografia și să vorbească despre dînsul. Folosindu-se de primul prilej, ea se ridică și se duse după album cu pași ușori și hotărîți. Scara , dinspre odaia ei de sus era chiar scara cea mare a vesti-bului încălzit de la intrare.

Pș cînd Anna ieșea din salon, se auzi soneria în antreu.

— Cine ar putea fi ? întrebă Dolly.

— E prea devreme să fi venit după mine. Și pentru altcineva... ar fi prea tîrziu, spuse Kitty.

— Mi-au adus desigur corespondența, zise Stepan Arkadici.

Țrecînd prin dreptul scării, Anna văzu pe servitorul care Venea grăbit să anunțe pe noul-sosit, rămas lîngă ll Uitîndu-se în jos, Anna îl recunoscuse îndată pe i. Un ciudat sentiment de plăcere și, în același .timp, '

tțună îi înfiora inima. Vronski stătea în picioare, îm-wț ˘u paltonul, și scotea ceva din buzunar. În clipa cînd **An^a**. ajunse la mijlocul scării, Vronski își ridică ochii, o văzu, și pe fața lui se ivi o expresie de sfială și de spaimă. Anna își înclină ușor capul și trecu mai departe. În urma ei răsunară glasul puternic al lui Stepan Arkadici, poftin- " dum pe Vronski să intre și vocea stăpînită, caldă și liniș- . tită a vizitatorului, care refuza.

Qțnd Anna se întoarse cu albumul, Vronski plecase. Stepați Arkadici spuse că Vronski venise să se intereseze de dGJypHfc care urma să fie dat a doua zi unei celebrități. Boaite feMpraș.

-ff-II'ia vrut să intre cu nici un preț. Mi s-a părut cam

ciudat! adăugă Stepan Arkadici.

•Kitty se îmbujora la față. Credea că numai ea înțe-
IM6se de ce venise Vronski și de ce nu intrase în casă. «A
fost la noi, își zise Kitty, nu m-a găsit acasă și și-a închi-

m

T și-a dat
seama

feă sîftlHftici. Dar n-a mai înt -i tîrziu
și că Arma e aici.» & &C°ri»c

Toți schimbară priviri, fără Siăi6t>m?Â nimic, și înce-
iră să se uite la albumul Armei.

Faptul că cineva venise pe la nouă și jumătate la un ¹
ieten ca să afle amănunte în legătură cu masa care se
Tfunea la cale n-avea nimic deosebit ; totuși, lucrul acesta
fi se păru tuturor ciudat, și mai cu seamă Anna îl
Nepotrivit.

XXII

Balul abia se deschisese, cînd Kitty, împreună cu mai-
^, urcă scara cea mare, scaldată în lumini, încadrată d<
"flori și de valeți pudrați, în livrele roșii. Din saloane venea
pa dintr-un stup, un foșnet ritmic. În timp ce doamnele îv
îndreptau în oglindă, lingă scară, printre arborii de ser o
jcoafurile și rochiile, din salon se auzeau sunetele potolii'
;și limpezi de vioară ale orchestrei care începuse primul
■'"jvals. Un domn mai în vîrstă, care-și așeza la o altă oglindă
""părul cărunt de la tîmple, răspîndind un puternic miros de
*parfum, se întîlni cu ele pe scară față în față și se dădu în
lături cu o vădită expresie de admirație pentru Kitty, pe
■ ■' care n-o cunoștea. Unul dintre junii de societate, numiți de
bătrînul prinț Șcerbațki : *filfizoni* — un tînăr imberb, cu
o vestă răscoită adînc — le salută, îndreptîndu-și din
•mers cravata albă ; dar, după ce trecu repede prin fața lor,
; se întoarse și o pofti pe Kitty la cadril. Primul cadril fiind
"■ făgăduit lui Vronski, Kitty acordă tînărului cadrilul al
doilea.

¹ Un militar, care-și încheia mănușile, îi făcu loc în ușa
și, netezindu-și mustățile, o admiră pe Kitty, delicioasă în
' rochia ei roz. Deși rochia, coafura și pregătirile de bal o
costaseră multă trudă și bătaie de cap, Kitty, care purta
o complicată rochie de tul pe un furou roz, intră în sala
de bal cu mișcări libere și firești, dînd impresia că rozetele
și dantelele, ca și toate detaliile îmbrăcăminții nu-i ceru-

seră o clipă de atenție, nici ei și nici cej\$ ai casei. Parcă
se născuse în tului și în. dantelele aceleavinilin qgprf

■...■A} * ■ : ■ ■■■-m (■ ■
înalta, ,fcBş0dobită cu un trandafir și două fruri'zișoajpfe
In vârful. ;>-. -9.

Înairiffe de a intra în salon, când bătrâna prințesă încerofo
lă-i îndrepte cordonul care i se întorsese, Kitty se feri ușăffc
Simțea că la ea totul părea frumos și plin de grație îpi
chip firesc și că nu mai era nimic de îndreptat...

W-

Kitty trăia una din cele mai fericite zile ale sale. chia n-
o strîngea nicăieri. Gulerul mare de dantelă cădea de pe
umeri. Rozetele nu se mototoliseră și ntt se rupseseră.
Pantofii roz, cu tocuri înalte, nu-i strîngeau piciorușul, ci,
dimpotrivă, îl făceau să se simtă bine. Buclele dese ale
părului blond păreau naturale pe capul ei mic' I se
încheiaseră, fără să se rupă, tustrei nasturii mănușii lungi,
bine întinse pe mîină, fără să-i știrbească întru nimic forma.
Panglicuța de catifea neagră a medalionul : lui îi cuprindea
cu o deosebită grație gîtul. Cordeluța asta era o minune.
încă de acasă, privindu-și gîtul în oglindă! Kitty simți cît
farmec avea panglicuța. De orice s-ar putut îndoii, dar n-
avea nici o îndoială că panglicuța o minune. Kitty zîmbi
și aici, la bal, privindu-și-o oglindă. Pe brațe și pe umerii
săi goi simțea o răcoare df marmură, ceea ce-i dădea o
senzație foarte plăcută. Ochii Si străluceau. Buzele-i
rumene nu puteau să nu zîmbeascU deoarece își dădea
seama cît era de încîntătoare. Nici ii| npucă să intre în
salon și să ajungă la mulțimea doamnelor îmbrăcate în tul,
panglici și dantele multicolore — care așteptau să fie
invitate la dans (Kitty nu zăbovea niciodată In această
mulțime) — când un cavaler o și invită. Era Egoruška
Korsunski, cel mai bun dansator, primul cavaler In ierarhia
balurilor, vestit conducător de baluri, maestru de
ceremonii, om însurat, bărbat frumos și elegant. O lăsase
tocmai atunci pe contesa Banina, cu care deschisese balul.
In timp ce cerceta grupul dat în seama lui, adică cele cîteva
perechi care începuseră să danseze, Korsunski o văzu pe
Kitty intrînd. Se îndreptă în grabă spre ea cu acea
sprinteneală plină de siguranță și grație, proprie nu-? mai
dirijorilor de baluri. Se înclină, și, fără s-o întrebe Îngăduie
sau nu, ridică mîna ca să-i

m

ejflințeze evantaiul. Gazda i-1 luă, surîzînd. * .5h

M — Ce bine ai făcut că ai venit la tiitip, zide -Korâ
l^prinzînd-o de talie. Nu înțeleg obiceiul de a întârzia,

* c Kitty își puse mîna stingă, arcuită, pe umărul dar
.prului, iar picioarele ei mici, în pantofi roz, începură
p©ece repede, ușor și ritmic, în tactul muziii
îffcul lucios. #& ■*•

,-ia — Cînd valsează cineva cu dumneata, paMtă3tei»dih|
jjește, îi spuse cavalerul, trecînd la primii p f c ț
Jțals. O minune ! Ce ușurință, *quelle precisio0&! f&lftlăugj*
■'»}, repetînd dealtfel ceea ce spunea aproape tiJto#b
l#r sale cunoștințe. it! se I

_r Kitty zîmbi, auzindu-i lauda, și cercetă mai departe sal
£U privirea, peste umărul lui. Nu mai era domnișoara car
"•iese pentru prima dată la bal, în ochii căreia toate chipu«j
iile se contopesc într-o singură impresie fermecătoare. j
era însă nici domnișoara care a luat parte la toate balurile și
pentru care fețele invitaților sînt atît de cunoscute, o
plictisesc. Ea se afla pe hotarul dintre aceste două ca-J
tegorii și, deși era emoționată, avea destulă stăpînire sine
ca să poată urmări ce se întîmpla în jurul ei. Văzi;
adunată în colțul stîng al salonului toată floarea societății.l
Erau acolo și frumoasa Lydie, soția lui Korsunski, exage-|
rat de decoltată, și stăpîna casei, și Krivin, a cărui cheliei
strălucea totdeauna unde se aduna crema societății. în-l
tr-acolo se uitau tinerii, neîndrăznind să se apropie. Acolo[
îl descoperi Kitty pe Stiva și, lîngă el, silueta elegantă al
Annei, îmbrăcată în catifea neagră. Era și *el* acolo. Kitty I
nu-l mai văzuse din seara în care-l refuzase pe Levin. Cu |
ochii ei ageri, îl recunoscuse numaidecît. Observă chiar că
și el se uita la dînsa.

— Mai facem un tur ? N-ai obosit ? o întrebă Kor
sunski, gîfîind ușor.

— Mulțumesc, nu.

— Unde să te conduc ?

— Mi se pare că în colțul acela e Karc-iuna.

înceți, îndreptându-se spre cercul dărilor stăpînitor al i
nului. Repeta mereu «*Pardon, mesdames, pardon, pardon,*
mesdames !» și, strecurându-se printr-o mare de dantele, tul
și panglici, fără să atingă cît de ușor pe cineva, își învîrți
partenera în loc, atît de repede, încît i se dezveliră picioa-
rele tîmțiri cu ciorapi ajurați, iar trena i se desfăcu ca un
I ivantai și acoperi genunchii lui Krivin. Korsunski se
în-i dină, își îndreptă pieptul și-i oferî brațul ca s-o
conducă la Anna Arkadieвна.

îmbujorată la față, Kitty își luă trena de pe genunchii
lui Krivin și, ușor amețită, se uită în toate părțile, cău-
lînd-o pe Karenina. Anna nu purta o rochie violetă, cum
își închipuise Kitty, ci una de catifea neagră, cu un decol-
twr mare, care-i dezgolea umerii plini, pieptul și brațele
rotunde, cu mîini subțiri și mici — totul sculptat parcă în
fildeș vechi. Rochia avea o garnitură de dantele venețiene.
Pe cap, în părul negru, Anna își pusese o mică ghirlandă
de pansele. Avea și un buchetel din aceleași flori prins la
talie cu cordonul negru al rochiei, între dantele albe. Coa-
fura ei era foarte simplă ; ceea ce o deosebea erau buclele
BCUrtJe?, naturale, ale părului său cîrlionțat, care i se revăr-
sau fliereu pe tîmple și pe ceafă, împodobind-o. În jurul
gîtului neted, ca sculptat, purta un șirag de mîrgăritare.

Kitty o vedea pe Anna în fiecare zi. Era îndrăgostită
de dî#\$. Și-o închipuise însă îmbrăcată neapărat în violet.
Dar, yazînd-o în negru, își dădu seama că nu-i prinsese
tot faimbecul ; o vedea acum într-o lumină cu totul nouă
și necunoscută. Înțelese că Anna nu se putea îmbrăca în
violet, și că vraja ei stătea tocmai în aceea că punea în
umbră. orice toaletă purta. Nici rochia aceea neagră cu
dantele t«(t)oroase nu-ți atrăgea prea mult atenția. Toa-
lata efi'ttamai cadrul ei. N-o vedeai decît pe ea — simplă,
flreaWît/ptețioasă și totodată veselă, vioaie...

AliijaPstătea ca totdeauna, țînîndu-se foarte drept. Cînd

Kitty
se
aprop
ie,
Karen
ina
vorbe
a cu
stăpîn
ul
casei,
cu
oapul
tiȘiț
%itors
spre
dînsul
.
■*
**
Wipe
u nu
arunc
cu
piatra,
îi
răspu
ndea
Anna
la
otva,
deși
feu
înțele
g...

adăugă ea ridicînd din umeri și, în-

torcându-se spre Kitty, o privi cu un zîmbet duios, protector. Apoi, cu acea privire iute a femeilor, îi cercetă toaleta și făcu o mișcare ușoară cu capul, pe care Kitty o interpretă ca o aprobare pentru toaleta și frumusețea ei. Intră dansînd în salonul acesta, îi spuse Anna lui Kitty.

— E una dintre cele mai credincioase ajutoare mele, interveni Korsunski, salutînd-o pe Anna Arkadieвна, pe care încă n-o văzuse. Prințesa ne ajută să balul vesel și frumos. Anna Arkadieвна, un tur de vals, J o invită el, înclinîndu-se.

— Vă cunoașteți ? întrebă gazda.

— Pe cine nu cunoaștem noi ! Soția mea și cu mine sîntem ca lupii albi, cum spun francezii, ne cunosc toți, răspunse Korsunski. Un tur de vals. Anna Arkadieвна ?

— Nu dansez cînd pot să mă scuz, zise doamna Karenina.

— Dar astăzi nu se poate să nu dansezi, răspunse Korsunski.

în clipa aceea se apropie Vronski.

— Dacă astăzi nu se poate să nu dansez, atunci să dansăm, hotărî Anna, prefăcîndu-se că nu observă salutul Vronski și puhînd repede mîna pe umărul lui Korsunski.

«De ce o fi nemulțumită de dînsul ?» se gîndi Kitty, M băgînd de seamă că Anna nu răspunsese voit la salutul J] lui Vronski. J:

Vronski se apropie de Kitty, îi aduse aminte de primul cadril și-și exprimă părerea de rău că în timpul din urmă nu avusese plăcerea s-o vadă. Ascultîndu-l, Kitty o privea și o admira pe Anna cum dansa. Se aștepta ca Vronski s-o] invite la vals, dar el n-o invită. Atunci ea îl privi mirată, ! în ochi. Vronski roși și o invită repede la vals ; dar abia îi cuprinse talia subțire și făcu primul pas, că muzica se opri brusc. Kitty îi privi fața, care era așa de aproape de dînsa. Și încă mult timp după aceea, vreme de cîțiva ani, privirea aceea plină de dragoste, pe care i-o aruncase ea ;UJ

și la care el nu răspunsese, îi sfișia inima ca o rușme |
de neîndurat.

— Pardon, pardon ! Vals, vals ! strigă Korsunski din,
celălalt capăt al salonului și, înlănțuind-o pe prima dom- !
nișoară întâlnită

Supunându-se aparent veselelor și sonorelor strigăte de comandă ale lui Korsunski, ocupat să dirijeze pe toată!

---

¹ Figură de dans : *In cerc mare* (ir.).

• Figură de dans : în *lanț* (fr.). .

m grand rond -ŞWiti/en thaîne ², Kitty observa totul, și inima strângea din ce în ce mai mult. «Nu, nu e îmbătată de admirația mulțimii, ci de aceea a unui singur bărbat... Cine o fi ? Oare n-o fi el ?» Ori de câte ori Vronski vorbea cu Anna, în ochii ei fulgera o lucire de bucurie și un zîmbet fericit îi arcuia buzele rumene. Părea să caute a-și stăpîni bucuria care-i izbucnea pe față, fără voia ei. «Dar el ?» Kitty îl privi și se înspăimîntă. Sentimentul care se răsfrîngea pe fața Annei ca într-o oglindă era același care se vedea și pe chipul lui. Unde-i era atitudinea veșnic calmă și energică ? Unde, expresia liniștită și fără griji a feței sale ? De câte ori îi vorbea Annei, Vronski își apleca puțin capul, vrînd parcă să i se prosterne la picioare. Privirea lui avea o expresie de supunere și de spaimă. «Nu vreau să vă jignesc, spunea parcă de fiecare dată privirea lui, vreau numai să mă salvez și nu știu ;cum.» Fața lui avea o expresie pe care Kitty nu i-o văzuse niciodată.

Amîndoi spuneau, despre niște cunoscuți comuni, lucruri fără nici o importanță, dar lui Kitty i se părea că fiecare cuvînt rostit de ei hotăra atît soarta lor, cît și pe a ei. Și, ciudat, într-adevăr, deși amîndoi vorbeau despre Ivan Ivanovici care era caraghios cu franțuzeasca lui și despre domnișoara Elețkaia pentru care s-ar fi putut găsi o partidă mai bună, — aceste cuvinte aveau însă pentru dînsii o însemnătate deosebită. Își dădeau seama de aceasta . deopotrivă, atît ei, cît și Kitty. Pentru Kitty, balul și tot ceea ce o înconjura începeau să înoate în ceață. Numai educația severă pe care o primise o susțineau și o sileau să facă ceea ce i se cerea, adică să danseze, să răspundă la întrebări, să vorbească, ba chiar să și surîdă. Dar înainte de începerea mazurcii, cînd scaunele începură să fie trase la perete, iar cîteva perechi și trecură din saloanele mici în sala cea mare, Kitty trăi clipe de deznădejde și de groază. Refuzase cinci cavaleri și acum vedea că nu va dansa ma-

zurca. Nu mai spera să fie invitată, tocmai fiindcă avusese prea mare succes în societate și nimănui nu i-ar fi putut trece prin minte că n-o invitase nimeni pînă atunci. Ar fi trebuit să-i spună mamei că e bolnavă și să plece acasă, dar **nu era în stare. Se simțea zdrobită.**

Sedusă în fundul unui salonaș toliu. Rochia-i vapoasă se ridică ușoară ca un nor în jurul trupului său gingaș. Un braț gol, subțire, delicat și feciorelnic, lăsat neputincios în jos, se pierdu în faldurile volanului trandafiriu. Cu cealaltă mână ea ținea evantaiul și, cu mișcări rezezi și scurte, își făcea vînt peste fața învăpăiată. Cu toată înfățișarea ei de fluture abia prins de un fir de iarbă, gata să-și ia zborul desfăcîndu-și aripile irizate, Kitty își simțejinima grea, plină de o deznădejde îngrozitoare.

«Dar dacă mă înșelfi Dacă n-a fost nimic ?» ■ Și lăsa din nou să i se perinde prin minte ceea ce văzuse.

r— Ce înseamnă asta, Kitty ? o întrebă contesa Nordstone, apropiindu-se de ea fără zgomot, pe covor. Nu mai înțeleg nimic !

Lui Kitty îi tremură buza de jos. Se ridică brusc.

-*~ Kitty, nu dansezi mazurca ?

~-- Nu, nu, răspunse Kitty cu glasul înecat în lacrimi.

~ A invitat-o față de mine la mazurcă, o informă contesa Nordstone, știind că Kitty va înțelege despre cine era vorba. Atunci ea l-a întrebat : «Nu dansezi cu prințesa Șoerbațki ?»

•— Ah ! Mi-e perfect egal, răspunse Kitty.

Nimeni nu-i cunoștea mai bine starea sufletească decît ea însăși.

Nimeni nu știa că în ajun respinsese un bărbat pe care, poate, îl iubea... și-l respinsese fiindcă se încrezuse în altul.

Contesa Nordstone îl găsi pe Korsunski, cu care urma să danseze mazurca, și-l rugă s-o invite pe Kitty.

Kitty dansă în prima pereche și, din fericire, nu trebui să vorbească, deoarece Korsunski alerga tot timpul, dînd comenzi dansatorilor. Vronski și cu Anna se aflau aproape în fața ei. Kitty îi vedea cînd de departe, cînd de

aproap de lume. Pe chipul lui Vronski, totdeauna atît de energic
e, și de independent, se întipărise o expresie izbitoare de
atunci supunere și de sfiiciune, ca aceea 4 unui
cînd se cane, «leștept, care se simții
întâlne
au
perechi
le lor.
Și cu
cît îi
observ
a, cu
atât
mai
mult i
se
întărea
convin
gerea
că ne-
norocir
ea ei
era un
fapt
împlini
t.
înțeles
e că ei
se
simțea
u
singuri
în sala
aceea
plină

Cînd Anna zîmbea, surîsul ei trecea și pe fața lui. Cînd ea cădea pe gînduri, era și el grav. O putere aproape supranaturală atrăgea parcă ochii lui Kitty spre fața Annei. Era fermecătoare în rochia-i neagră, simplă. Fermecătoare îi erau brațele pline, împodobite cu brățări... gîtul neted, cu șiragul de mărgăritare... şuvițele părului creț răzvrătite... mișcările mlădioase și pline de grație ale picioarelor și ale mâinilor sale mici... fermecătoare — fața aceea frumoasă, în însuflețirea ei. Dar această frumusețe ispititoare avea ceva amenințător și crud.

Kitty o admira și mai mult decît înainte și suferea tot mai cumplit. Se simțea strivită, și asta i se citea pe față. Pomenindu-se alături de ea în timpul mazurcii, Vronski văzu, dar n-o recunoscuse dintr-o dată, atît de schimbată er

— Admirabil bal ! rosti Vronski, așa, ca să spună ce

— Da, răspunse Kitty.

În toiul mazurcii, repetînd o figură complicată născocită de Korsunski, Anna ieși în mijlocul cercului, alese doi cavaleri, chemă o doamnă și pe Kitty, care, cînd se apropie, se uită la ea cu spaimă. Karenina o privi printre gene și zîmbi, strîngîndu-i mîna. Văzînd însă că Kitty răspunse la zîmbetul său printr-o expresie de deznădejde și de mișcare, Anna se întoarse și începu să vorbească veselă cu cealaltă doamnă.

• «Da, e ceva straniu, diabolic și fermecător în ea»
zise Kitty.

Anna nu vroia să rămînă la masă, dar gazda stăruia
— Trebuie să rămîneți, Anna Arkadievna, insistă Korsunski, trecîndu-i brațul gol pe sub mîneca fracului. Dacă ați ști ce inovații am la cotilion ! Un *bijou* !
Korsunski începu să înainteze încet, încet, încercînd să strigă după dînsul. Stăpînul casei zîmbi în semn de aprobare.
— Nu, nu rămîn ! zise Anna zîbind.

Cu tot zîmbetul ei, Korsunski și gazda înțeleseră după tonul hotărît cu care răspunsese că Anna Arkadievna nu va rămîne.

— Nu. Și așa am dansat la un singur bal, la balul domnului Biei-voastre, mai mult decît în tot cursul iernii la Peters-»

— Un juvaer ! (ir.) ,

' 0 i<' ' ■ ■'

burg, aBăîngă Anna întorcînd capul spre Vronski, care sf\$»[
tea lîngă ea. Trebuie să mă odihnesc înainte de plecare.

— Dar ați hotărît definitiv să plecați mîine ? o întrebă
Vronski.

— Cred că da, răspuse Anna mirată parcă de îndrăz
neala întrebării. însă licărirea nestăpînită și tulburătoare
a ochilor și a zîmbetului ei îl răscoli cînd Anna rosti aceste
cuvinte.

Karenina nu rămase la masă și plecă.

XXIV

«Da, e în mine ceva respingător, își zise Levin, plecînd
de la familia Scerbațki și pornind pe jos spre fratele său.
Nu sînt bun de nimic pentru ceilalți oameni. Unii spun :
mîndrie ! Nu. Nu sînt nici măcar mîndru. Dacă aș fi fost
mîndru, n-aș fi ajuns în asemenea situație.» Și-l închipui
pe Vronski : fericit, bun, inteligent și calm. Fără îndoială
că acesta nu fusese niciodată în situația îngrozitoare în
care se afla el, Levin, în seara aceea. «Da, trebuia să-l
aleagă pe dînsul. Așa se și cuvenea. N-am de cine să mă
plîng, nici de ce. Eu singur sînt vinovat. Cu ce drept m-am
gîndit că ea ar fi vrut să-și unească viața cu a mea ? Cine
și ce sînt eu ? Un om de nimic, de care nimeni n-are nici-
odată nevoie.»

Levin își aduse aminte de fratele său Nikolai și se opri
bucuros la această amintire. «N-are el oare dreptate cînd .
spune că totul e rău și murdar pe lume ? Cred că sîntem
nedrepti și ne judecăm fratele greșit. Bineînțeles, din punc-
tul de vedere al lui Prokofi care l-a văzut beat, purtînd o
șubă zdrențuită, Nikolai e un om vrednic de dispreț. Dar
eu îl cunosc și altfel, li cunosc sufletul și știu că semănăm.
Și în loc să mă fi grăbit a-l căuta, m-am dus la masă și,
după aceea, acolo.» Levin se apropie de un felinar, ciTi
adresa fratelui său, pe care o avea în portvizit, și chemă
o birjă.

În timpul drumului lung, își reaminti pe rând evenimentele din viața lui Nikolai, pe care le cunoștea. Își aduse aminte că, pe când studia la universitate și un an după absolvire, el dusese o viață de călugăr, cu toate ironiile co-

legilorjiiSespe«t#/#cu stricețe rînduielelile,;»îigiei, sluj
posturile, ferindu-se de orice plăcere, și mai cu seamă femei.
Iar după aceea, când își dăduse dintr-o dată dru Nikolai se
împrietenise cu oamenii cei mai decăzuți și scufundase în
desfrâul cel mai respingător. își aminti a; de întîmplarea cu
un băiat pe care Nikolai îl adusese la țară ca să-1 crească,
și cum, într-un acces de mînie|. bătuse atît de cumplit, încît
fusesse dat în judecată pen provocare de leziuni corporale. își
aminti de cazul cu escroc, care-1 făcuse pe Nikolai să piardă
la jocul de cărți niște bani, îl obligase să-i dea o poliță și
tot el îl reclamase, arătînd că fusesse înșelat. (Erau banii pe
care-i plătise Serghei Ivanovici.) își aduse aminte cum
Nikolai petrecuse o noapte la poliție, pentru un scandal. își
aminti de procesul rușinos, intentat de Nikolai fratelui său,
Serghei Ivanovici, pe temei că acesta nu i-ar fi dat partea
cvenită din moștenirea rămasă de la mamă. își aminti în
sfîrșit de ultimul caz, cînd Nikolai își găsisse un serviciu în
Ținutul Apusean, unde fusesse dat în judecată pentru
lovirea unui i staroste...

Toate acestea erau lucruri îngrozitor de murdare, dar
Levin nu le socotea chiar atît de degradante, cum la ve-
deau cei ce nu-1 cunoșteau pe Nikolai Levin și nu-i știau
povestea vieții, nici nu-i cunoșteau sufletul.

Levin își aduse aminte că pe vremea cînd fratele său
trecuse prin perioada bigotismului, cu posturi, călugări și
cu slujbe bisericești, căutînd în religie un sprijin și un frîu
pentru firea sa pătimașă, nu numai că nu-1 ajutase nimeni,
dar toți, dealtfel chiar și el, Levin, își bătuseră joc de dînsul.
îl zeflemiseau, îl porecleau Noe, Călugărul ; iar cînd a luat
cîmpii, nimeni nu i-a dat o mîna de ajutor, ba, dimpotrivă,
toată lumea i-a întors spatele cu groază și cu dispreț.

Levin simțea că, în adîncul sufletului, Nikolai, în ciuda
vieții sale josnice, nu era mai rău decît oamenii care-1 dis-
prețuiau. El nu era vinovat că se născuse cu o fire nestă-
pînită și cu o inteligență oarecum mărginită ; totuși, cău-

tase mereu să fie un om bun.

«Am să-i spun totul și am să-l fac să mărturisească totul. Am să-i dau dovadă că-l iubesc și că de aceea îl înțeleg», hotărî Levin, ajungînd după ora zece la hotărîmînt pe adresă.

— Sus, la numerele'12 și 18, r
trebaifea lui Levin.

— * 12 acasă ?

3'rf-- ■■■>•:

— Cred că da.

fi

ii șa camerei cu numărul 12 era întredeschisă : într-o
flșie de lumină se vedea ieșind de acolo un fum gros de
tutun prost și ieftin și se auzea un glas necunoscut. Dav
Levin își dădu seama numaideeît că fratele său era acasă,
după tușea lui pe care o recunosc.

în timp ce Levin intra pe ușă, vocea necunoscută
spunea:

«*■» Totul atîrnă de priceperea și de conștiinciozitatea
cu care se va organiza toată treaba.

Levin se uită prin ușa întredeschisă și văzu pe cel ce
vorbea ; era un tînăr îmbrăcat într-o podiovkă și cu o claie
mare de păr în cap. Pe divan ședea o femeie tînără, ciupită!
de vărsat, care purta o rochie de lînă, fără manșete și fără
guler. Nikolai însă nu se vedea.

;

Lui Konstantin Levin i se strînse inima, gîndindu-se îrt
ce ttiediu de oameni străini trăiește fratele său. Nimeni
nu-l auzise ; și Levin, scoțîndu-și galoșii, ascultă ce spunea
donftftul cu podiovkă. Vorbea despre o întreprindere.

— Clasele astea privilegiate, lua-le-ar dracu ! spus«*
tușind fratele său. Masa, fă rost de mîncare. Dă și vin, dacă
a mai rămas ; dacă nu, trimite să aducă.

Femeia se ridică, trecu dincolo de peretele despărțitor
al odăii și-l văzu pe Konstantin.

— Nikolai Dmitrici, a venit un domn, zise ea.

*

— Pe cine căutați ? întrebă supărat glasul lui Nikoldi
Levin.

— Eu sînt, răspuse Konstantin Dmitrici, pășind Vă
fișia de lumină. "i

— Care eu ? repetă încă și mai supărat glasiJt
fratelui său. :

>)

îl auzi ridicîndu-se repede și împiedicîndu-se de cevșj

Apoi apăru în fața lui Levin, în ușă, statura uriașă a lui Nikolai, atât de cunoscută lui ; îl văzu uscat, adus de spate cu Ochi mari rătăciți, și se sperie de aspectul sălbăticit și bolnăvicios al chipului său.

Era și mai slab decât cu trei ani în urmă, când îl văzuse Konstantin ultima dată. Purta o redingotă scurtă. Mîinile

leași mustăți drepte îi ațirau pe buze. Aceiași ochi îl priveau straniu, și totodată cu naivitate, pe noul-venit.

— A, Kostea .' izbucni deodată Nikolai, recunoscându-și fratele ; iar ochii i se luminau de bucurie. Se întoarse în aceeași clipă spre tânărul cu podiovkă și făcu o mișcare convulsivă cu capul și cu gâtul — atât de cunoscută lui Konstantin — de parcă l-ar fi strâns cravata. Și o expresie cu totul alta, chinuită, crudă, sălbatică se întipări pe fața lui suptă.

— Ți-am scris și duminică, și lui Serghei Ivanîci, că nu vă mai cunosc și nu mai vreau să vă cunosc. Ce vrei ? Ce vreți ?

Era cu totul altfel decât și-l închipuise Konstantin. Când se gândea la fratele lui, Levin uita partea cea mai aspră și urâtă a caracterului său, care îngreua atât de mult relațiile dintre dînșii. Acum însă, când îi văzu fața și mai cu seamă mișcarea aceea convulsivă de întoarcere a capului, își reaminti totul.

— N-am nici un interes, răspunse Konstantin cu sfîciune. Am venit pur și simplu să te văd.

Sfîciunea fratelui îl împlânzi probabil pe Nikolai. Mișcă din buze :

— Va să zică, așa ! Bine, intră. Ia loc. Nu ți-e foame ? Masa, adu trei porții. Ba nu, stai puțin. Știi cine-i dumnea lui ? spuse fratelui său Nikolai, arătînd spre domnul cu podiovkă. E Krițki, un prieten al meu de pe vremea cînd eram încă la Kiev, un om foarte interesant. E urmărit, bineînțeles, de poliție, fiindcă nu-i un ticălos. Și, după cum avea obiceiul, Nikolai se uită lung la toți cei de față. Văzînd că femeia din ușă era gata să plece, strigă la ea : «Ți-am spus odată să mai stai puțin !» Cu aceeași nepricepere și sfîngacie la vorbă pe care i-o cunoștea Konstantin așa de bine, Nikolai, după ce aruncă din nou tuturor cîte o privire, începu să povestească fratelui său

viața lui Krițki : cum fusese dat afară din universitate
fiindcă înființase o societate pentru ajutorarea studenților
săraci și școli duminicale... cum intrase după aceea ca în-
vățător la o școală primară, de unde îl dăduseră iarăși afc
judecaseră

muncii lor, cu care ei și-ar putea îmbunătăți situația asi»
gurîndu-și câteva clipe de odihnă și în consecință o oarecarș|
Învățătură, tot acest prisos este luat de capitaliști. Sotiei-g
ta tea este astfel organizată, îneît, cu cît lucrătorii muncesîe

Hai mult, CU nttt negfUStaW-gl proprietawtiawptoifnt se
îmbogățesc mai tare, iar lucrătorii rămîn vite de milncă.
(pjrđinea asta trebuie schimbată, încheie Nikolai și-și privi
ftatrebător fratele.

Ija —• Da, bineînțeles, răspunse acesta, uitîndu-se la ro-
f#ata de pe umerii obrazilor osoși și proeminenți ai lui
Jfikolai.

^ — De aceea organizăm o tovărășie de lăcătuși, în care
Ofată producția, cîștigul și principalele unelte de
O produc-ie să fie comune.

— Unde va fi artelul ăsta ? întrebă Konstantin Levin.

— în satul Vozdrema din gubernia Kazan.

","j — De ce tocmai într-un sat ? în sat și fără asta mi
-Me pare că este mult de lucru. Ce să caute o tovărășie de
tjjicățuși într-un sat ? ; —. Fiindcă mujicii au rămas
aceiași robi ca și înainte.

De aceea nu-i pe placul dumatile și al lui Serghei Ivanîci,
•cînd vrea să-i scoată cineva din robia asta, răspunse tăios
Nikolai Levin, enervat de obiecție.

Konstantin Levin oftă, cercetînd cu privirea 'Camera
întunecoasă și murdară. Oftatul acesta îl enervă și mai
(IȘiult pe Nikolai.

>* — Cunosc concepțiile aristocratice ale dumatile și al|
Jfci Serghei Ivanîci. Știu că el muncește din toate puteril {
<jfea să justifice răul existent.

■\$ —■ Dar de ce tot vorbești de Serghei Ivanîci ? întreb|
Levin zîmbind.

'; — De Serghei Ivanîci ? Uite de ce ! strigă deodată Nfl
âolai, auzind numele fratelui său. Uite de ce... Dar ce să
mai vorbesc ! Știu numai un lucru... Ce cauți la mine ? Tu
-țiiisprețuiești toate astea și bine faci. Atunci, du-te cu Dum-
■faezu, du-te ! răcni Nikolai, ridicîndu-se de pe scaun.
Du-te ! Du-te !

— Dar nu le disprețuiesc deloc, rosti cu sfiiciune Kon-
iȘttantin Levin. Nici nu te contrazic.

între timp, Măria Nikolaevna se întoarse. Nikolai Levin
;© privi mînios. Ea se apropie repede de dînsul și-i
ițopti ceva.

;■- — Sînt bolnav și nervos, adăugă Nikolai liniștindu-se

greu. Și jt» imi vorbești dș Serghei Ivanîci Și

m

Ce-ați vorbit ?

;; '

— Nimic, răspunse Konstantin încurcat, --v

— Dacă nu vreți să-mi spuneți, vă privește. Numai >«§
n-ai ce vorbi cu dîns& Eterf Ojtîrf ă și tu ești boier, «Irigi

m

Nikolaevna, fudecat totul și te uiți cu compătimire la rătăcirile mele ;Șdăugă el ridicînd glasul.

† — Nikolai Dmitrici, Nikolai Dmitrici, îi șopti iarăg Măria Nikolaevna, apropiindu-se de el.

£ — Bine, bine !... Dar ce-i cu masa ? Ah, iat-o, exclamă fTikolai, văzînd un chelner cu tava. Aici, pune aici, urmă iiii mînios. Apucă îndată o sticlă de votcă, își turnă un pă-feărel și-l dădu peste cap. Nu bei ? îl întrebă pe fratele său, îhveselindu-se într-o clipă. Ei, am vorbit destul despre JSerghei Ivanîci. Oricum, îmi pare bine că te văd. Orice «-ar spune, nu sîntem străini. Hai, bea și tu. Povestește-mi «se mai faci, urmă el, mestecînd cu lăcomie o bucată de pîine și umplîndu-și din nou paharul. Cum o duci ? „
† — Stau singur la țară, ca și înainte. Mă ocup de gos-podărie, răspunse Konstantin, uitîndu-se îngrozit cu cîtă lăcomie bea și mîncea fratele său, dar prefăcîndu-se în ace-lași timp că nu bagă de seamă. ^ — De ce nu te-nsori ?

— N-am avut prilej, răspunse Konstantin roșînd.

— De ce ? Cu mine s-a sfîrșit ! Eu mi-am prăpădit Viața. Am spus-o și o spun și acum : dacă mi-ați fi dat Șiartea mea atunci cînd aveam nevoie de ea, toată viața f&i-ar fi fost alta.

■ Konstantin Dmitrici se grăbi să schimbe vorba. •”

— Știi că pe Vaniuşka al tău l-am luat contabil la Pokrovskoie ?

Nikolai își smuci gîtul și căzu pe gînduri.

V- — Povestește-mi ce mai e nou pe la Pokrovskoie ? Ce-i ca casa ? Mai sînt mestecenii ? Dar odaia noastră de studiu ? filipp, grădinarul, mai trăiește ? Îmi amintesc așa de bine #| iioșcul cu divanul ! Vezi să nu schimbi nimic din casă.

"fnsoară-te cît mai repede și rînduiește toate așa cum au ^st. Atunci am să vin la tine, dacă ai să ai o nevastă bună.

M — Vino și acum, zise Levin. Ce bine am duce-o împreună !

— Aș veni dac-aș ști că n-am să dau peste Serghei Ivanîci.

Vj — N-ai să dai. Locuiesc cu totul deoparte.

iot

roști Nikolai, privind-și sfios fratele în ochi. Sfiala lui îl înduioșă pe Konstantin.

— Dacă vrei să-mi afli părerea sinceră în privința asta, pot să-ți spun că în cearta ta cu Serghei Ivanîci nu iau partea nici a unuia, nici a celuilalt. N-aveți dreptate nici unul, nici altul. Tu n-ai dreptate mai mult din punct de vedere al formei, pe cînd el, al fondului.

— Aha ! Aha ! Ai înțeles asta ? strigă bucuros Nikolai.

— Eu însă, personal, dacă vrei să știi, prețuiesc mai mult prietenia ta, fiindcă...

— De ce ? De ce ?

Konstantin nu-i putea spune că prețuia această prietenie, fiindcă Nikolai era nenorocit și avea nevoie de un prieten. Dar Nikolai înțelese ceea ce vroia să spună fratele său. Se încruntă și începu iarăși să bea.

— Destul, Nikolai Dmitrici ! făcu Măria Nikolaevna, întinzînd spre sticla de votcă brațu-i rotund și gol.

—• Ia mîna ! Nu mă supăra, că te bat ! strigă Nikolai.

Cu un zîmbet de bunătate care se furișă și pe fața lui Nikolai, Măria Nikolaevna îi luă votca de dinainte.

—■ Crezi că nu-înțelege nimic ? îl întrebă Nikolai. Înțelege totul mai bine decît noi. Nu-i așa că-i bună și drăguță ?

— Dumneavoastră n-ați fost niciodată pînă acum la Moscova ? o întrebă Konstantin ca să spună ceva.

— Nu i te mai adresa cu dumneavoastră. O sperii. Afară de judecătorul de pace, care a condamnat-o fiindcă a vrut să plece din casa de prostituție, nimeni nu i-a spus niciodată «dumneavoastră». Doamne, ce de absurdități mai sînt pe lume ! izbucni el deodată. Instituțiile astea noi, judecătorii aștia de pace, zemstva... ce porcării !

Nikolai începu să povestească despre ciocnirile pe care le avusese cu noile instituții.

Konstantin Levin asculta. Negarea rostului instituțiilor de interes obștesc — părere pe care de altfel o împărtășea și el, exprimînd-o adesea — nu-i făcu însă plăcere

cînd o auzi din gura fratelui său.

— Pe lumea cealaltă o să înțelegem totul, rosti Konstantin în glumă.

Nii-ml place, adăugă Nikolai, cu ochii sălbatici ațintiți asupra feței fratelui său. S-ar părea c-ar fi bine să pleci din toată murdăria asta, din totul haosul ăsta, al altora și al tău propriu ; dar mi-e frică de moarte, mi-e grozav de . frică. Nikolai se cutremură. Bea și tu ceva. Vrei șampanie ? Sau să ieșim undeva ? Hai la țigani. Știi, de la un timp, au început să-mi placă strașnic țigani și cîntecele rusești.

Limba începu să i se împleticească. Gîndurile îi săreau de la o idee la alta. Konstantin îl convinse cu ajutorul Masei să nu se ducă nicăieri și-l culcă ; era beat mort.

Masa făgădui că-i va scrie lui Konstantin în caz de nevoie și va căuta *să-l* hotărască pe Nikolai Levin să se mute la fratele său.

XXVI

, A doua zi dimineața, Konstantin Levin plecă din Moscova și spre seară ajunsese acasă. În timpul călătoriei, el discută în tren cu ceilalți călători despre politică și despre noile linii de cale ferată ; dar era copleșit, ca și la Moscova de gînduri haotice, de nemulțumire față de sine însuși, un nelămurit sentiment de rușine. Cînd coborî însă în stația lui și-l recunoscuse pe Ignat, vizitiul chior, îmbrăcat într-un caftan cu gulerul ridicat... cînd își văzu în lumina slabă, ce se strecura prin ferestrele stației, sania acoperită de covoare, caii cu cozile împletite, hamurile cu verigi și cu ciucuri... și cînd Ignat, care așeza bagajele, îi povesti noutățile de la țară (că sosise un vechil și că fătase Pava), Levin simți cum se limpezește haosul, încet-încet, și cum se împrăștie rușinea ca și nemulțumirea de sine însuși. Schimbarea aceasta se făcu de îndată ce-l văzu pe Ignat și zări caii.

Iar cînd își puse șuba adusă la gară și se așeză, bine învelit, în sanie și porni, cu gîndul la dispozițiile ce urma să dea, mîngîind cu privirea prăștierul, fost cal de călărie,

sînge de Don, cal muncit și totuși iute — Konstantin Dmitrii începu să privească cu totul altfel ceea ce i se întîrplase. Se simțea iarăși el însuși și nici nu dorea să fie **alt**

Vcoia numai să ajungă a fi mâi bun decît înainte. Mai îiitîi, Levin se hotărî ca, chiar din ziua aceea, să nu mai nădăjduiască într-o fericire deosebită pe care o așteptase de la însurătoare ; și, prin urmare, să nu mai nesocotească prezentul. In al doilea rînd, să nu se mai lase niciodată stăpînit de patimi urîte, de felul acelor care îl chinuseră atît de mult prin amintirea lor atunci cînd se pregătise să facă cererea în căsătorie ! După aceea, amintindu-și de Nikolai, Konstantin hotărî să nu-l mai uite, să aibă grijă de dînsul, să nu-l mai piardă din vedere și să-i vină în ajutor oricînd, în caz de nevoie. Își dădea seama că asta avea să se întîmple în curînd. În sfîrșit, convorbirea cu Nikolai despre comunism, privită atunci cu atîta ușurință, îl făcu acum să cadă pe gînduri. Socotea schimbarea condițiilor economice ca ceva cu totul lipsit de temei, dar își dădea totodată seama de nedreptatea prisosului său în comparație cu sărăcia poporului. Se hotărî, spre a se simți cu adevărat om drept, să lucreze mai mult și să-și îngăduie încă mai puțin lux, deși muncise și înainte intens și trăise modest. Toate acestea i se păreau atît de ușor de înfăptuit, îftcît Levin își petrecu vremea pe drum în cele mai plăcute visări. Înviorat de nădejdea într-o viață nouă, mai bună, ajunse acasă după ora opt seara.

Pe zăpada de pe locul din fața casei cădea lumina de la ferestrele odăii unde stătea Agafia Mihailovna, bătrîna dădacă, aceea care îndeplinea în gospodărie rolul de me najeră, încă nu dormea. Trezit de ea, Kuzma ieși în fugă la scară, desculț și somnoros. Cățeaua de vînătoare, Laska, veni și ea în goană, gata-gata să-l răstoarne pe Kuzma. Schelălăia, se freca de genunchii lui Levin, se ridica în două picioare, vrînd să-și pună labele pe pieptul lui, dar nu îndrăznea. »

— Repede te-ai mai întors, taică, îl întîmpmă Agafil Mihailovna. rfg

— Mi se făcuse dor, Agafia Mihailovna. Tot mai biiie e acasă... răspunse Levin și intră în birou. <!

I se aduse o luminare care lumineă treptat biroul. DI** citirile cunoscute se desprinseră din întuneric : coarnflit de cerb, polițele cu cărți, luciul sobei cu hornul care tui*

buia ^d

^

a->

^ ; ' !) * scrumieră spartă și un caie scris de mina lui. Când văzu toate acestea, Levin se îndoii «o clipă de viața cea nouă la care visase în timpul drumului. Toate urmele acestea ale trecutului parcă-l înhățau și-i spuneau : «Nu, n-ai să scapi de noi. N-ai să te schimbi. O să rămâi același care ai fost : șovăitor, veșnic nemulțumit de tine însuși, cu zadarnice încercări de îndreptare, ?cu căderi și cu veșnica așteptare a fericirii care nu ți-a fost hărăzită și pe care n-ai s-o poți avea.»

Asta-i spuneau lucrurile. Dar alt glas din adâncul sufletului îi șoptea că nu trebuie să te supui trecutului și că poți să faci din tine tot ce vrei. Ascultînd de glasul acesta, Levin se îndreptă spre un colț al odăii, unde se aflau două greutateți de cîte un pud, și începu să le ridice ca un atlet, vrînd să-și recapete agerimea. Se auziră pași scîrțîind în dosul ușii. Konstantin Dmitrici puse repede greutatețile la loc.

Intră logofătul care-i spusese că, slavă Domnului, totul era în bună rînduială, atît numai că hrișcă se arsese puțin în uscătoria cea nouă. Știrea îl supără pe Levin. Uscătoria asta fusese construită și concepută în parte chiar de el. Logofătul fusese totdeauna împotriva uscătoriei, și acum îl anunța cu o mulțumire ascunsă că hrișcă se arsese. Levin însă era pe deplin convins că se arsese fiindcă nu se luaseră măsurile pe care le poruncise el de sute de ori. Îi era ciudă și-l dojeni pe logofăt. Se petrecuse însă un eveniment însemnat, care-l umplea de bucurie : fătase Pava, vaca cea mai bună și cea mai scumpă, cumpărată de la o expoziție.

—■ Kuzma, dă-mi cojocul. Să vină cineva cu un felinar !
Mă duc s-o văd, îi spuse Levin logofătului.

Staulul vacilor de rasă era chiar în dosul casei. După ce străbătu curtea prin dreptul unui troian de lîngă o tufă de liliac, Levin se apropie de staul. Când deschise ușa înghețată, răbufniră aburi calzi cu miros de baligă ; iar vacile, mirate de lumina neobișnuită a felinarului, se mișcară

pe așternutul proaspăt de paie. Din întuneric se ivi spatele lat, neted și bălțat al unei vaci olandeze. Berkut, taurul, ședea culcat, cu belciugul prins în buză. Vru să se scoale, dar se răzgîndi și sforăi numai de vreo două ori, cînd trecură oamenii pe lîngă dînsul. Pava, frumusețea de vacă

roșie, mare cât un hipopotam, se întoarse cu spatele la cei ce intrau, apărîndu-și vițelul și adulmecîndu-l.

Levin intră în boxă, o cercetă pe Pava și sculă vițeluși bălțată pe picioarele ei lungi și nesigure. Îngrijorată, Pava scoase un muget. Se liniști însă cînd Levin împinse vițeluși spre ea ; vaca oftă din greu și începu s-o lingă cu limba-| aspră. Căutînd ceva, vițelușa dădu cu botul de ugerul mamei și prinse să-și miște coada.

H

— Fă aici lumină, Feodor, dă-ncoace felinarul ! poruncf Levin, cercetînd vițelușa. E leit mă-sa, cu toate că seamăn^ la culoare cu tată-său ! Tare-i frumoasă ! Lungă și ciț pulpele mari ! Vasili Feodorovici, nu-i așa că-i frumoasă'% îl întrebă Levin pe logofăt, împăcat acum cu totul pe hii tia hriștii, deoarece se bucura de vițelușa.

— Adică de ce să fie urîță ?... Semion, vătaful, a ver a doua zi după plecarea domniei-voastre. Trebuie să înțelegeți cu el, Konstantin Dmitrici, zise logofătul. V-al raportat mai demult despre mașină.

Această chestiune îl readuse pe Levin în toate amănuii tele marii și complicatei sale gospodării. De la staul, ef trecu la cancelarie ; și, după ce stătu de vorbă cu logofă* tul și cu Semion vătaful, se întoarse acasă și se urcă dreptul în salon.

■3

XXVII

Casa era mare și veche. Deși stătea singur, Levin îq-r călzea și ocupa toată casa. Își dădea seama că asta e .p prostie. Știa că nu făcea bine, lucrul fiind împotriva plâ? nurilor lui actuale. Dar casa aceea însemna o întregă lume pentru dînsul. Era lumea în care trăiseră și îi muri-seră tatăl și mama, în care aceștia duseseră o viață pe care el o socotea ca un ideal de perfecțiune ; și Levin visa să le urmeze pilda, cu soția și cu familia lui.

Konstantin Dmitrici abia își aducea aminte de măică-sa. Totuși, amintirea ei era sfântă pentru dânsul. În închipuirea lui, viitoarea-i soție trebuia să semene cu acel ideal de femeie⁵,

^ ^ puț«ir4nchipttl tfr&gostea pen-
tru o femeie în afara căsătoriei, dar chiar i se înfățișa în
minte mai întâi familia, și numai după aceea femeia care
i-ar fi dat familia. De aceea, concepția lui despre căsătorie
nu semăna cu a majorității cunoscuților săi, pentru care
căsătoria era unul din numeroasele acte obișnuite ale vieții.
Pentru Levin, însă, ea era actul cel mai însemnat al vieții,
de care îi atârna toată fericirea. Și acum, trebuia să renunțe
la toate acestea...

    Intră în salonașul unde lua totdeauna ceaiul. Se așeză
în fotoliu cu o carte în mână. Agafia Mihailovna îi aduse
ceaiul și, spunând obișnuitele-i cuvinte : „Mă așez și eu,
maică !" luă loc pe un scaun *la* fereastră. Atunci Levin
simți, oricât de ciudat s-ar părea, că nu se despărțise de
visurile sale și fără ele nu putea trăi. Cu ea sau cu alta,
ele vor trebui să se împlinescă. Citea o carte, se gândea
la ceea ce citea, oprindu-se s-o asculte și pe Agafia Mihai-
lovna, care flecărea fără întrerupere. în același timp i se
înfățișau în minte, fără nici o legătură între ele, felurite
tablouri ale căsniciei și ale vieții sale viitoare de familie.
Simțea că în fundul sufletului ceva se așeza, se rînduia
și își găsea locul.

    Asculta cum Agafia Mihailovna îi povestea că Prohor
uitase de Dumnezeu și se pusese pe băut zi și noapte băni-
șorii dăruți de Levin ca să-și cumpere un cal, ba-i trăsese
chiar nevaste-si o bătaie soră cu moartea. Asculta, citea
cartea și-și amintea de șirul gândurilor stârnite de lectură.
Era o carte a lui Tyndall ⁱ, despre căldură. Levin își aminti
de criticile aduse de dînsul lui Tyndall, pentru că acesta
era prea satisfăcut de reușita experiențelor sale și nu se
lăsa îndrumat de o concepție filozofică. Deodată i se în-
firipă un gând care-l umplu de bucurie : «Peste doi ani
voi avea în cireada două vaci olandeze... poate c-o să mai
'■ trăiască și Pava... Douăsprezece, din prăsila lui Berkut... și
dacă le-aș adăuga și pe astea trei, ar fi o minune !» Apoi

- Levin își reluă lectura.

■«Bine, să zicem că electricitatea și căldura sînt unul și același lucru. Dar pentru dezlegarea problemei poți să în-

John (1820-^M) — fizician englez,

11*

: taft 'fafpnem jlirsâitel'f Tfau 'Ei;>şlif

cum, legătura dintre toate forţele naturii se simte instinc-
tiv... Ce plăcere când viţica Pavei are să ajungă o vad.
b&Jtătă şi când am să dau la cireada trei vaci... O minune*|i
Să ies cu musafirii şi cu nevasta în întâmpinarea cirezii«4
Nevastă-mea are să spună : „Kostea şi cu mine am îngrikv
jit viţica asta ca pe-un copil". „Dar cum te poate interesş
asta atît de mult ?" o să întrebe un musafir. „Tot ce-1 iţii*
teflfesează pe el mă interesează şi pe mine", va răspuncj
ea^ Dar cine-i „ea" ? Levin îşi aduse aminte de cele întînt*
plate la Moscova. Ce-i de făcut ?... Eu n-am nici o vinfe
Acum însă totulva porni pe altă cale. E o copilărie să te:
laşi stăpînit de trecut. Trebuie să lupţi ca să trăieşti mai
bine, mult mai bine...»

4¹

Levin îşi ridică fruntea şi căzu pe gînduri. ¶*

Laska cea bătrîină, care alergase lătrînd prin curte, plină
de fericire că-i sosise stăpînul, se întoarse în ca dînd din
coadă şi aducînd miros de aer proaspăt. Se aproţ de Levin
şi-şi vîrî capul sub mîna lui, cu un scîncet jalnic, cefîndu-i
s-o mîngîie.

*— Numai că nu vorbeşte, zise Agafia Mihailovna. U|j
cîine, şi uite cum pricepe că i-a sosit stăpînul şi că-i e urîto>

— De ce să-mi fie urît ? ■»

— Parcă n-am ochi, taică ? E vremea să-mi cunoflft
boierii. De mic copil îi slujesc. Dar nu-i nimic, taică. Să flfr
sănătos şi să ai cugetul curat.

Levin o privi ţintă, minunîndu-se că-i ghicise gînduriW

— Să-ţi mai aduc un ceişor ? îl întrebă ea şi, luîM'
ceaşca, ieşi. «<*

Laska îşi tot vîra capul sub mîna lui Levin, care o deii-
mierda. Apoi căteaua se încolăci la picioarele lui, rezemîî^-
du-şi botul de laba de dinapoi, întinsă. Şi, în semn că tottii
a intrat iarăşi în rînduiala cea bună, Laska îşi căscă puţlii*
botul, plescăi din buze şi, strîngîndu-şi-le mai apăsât \$Ş
dinţii bătrîni, se cufundă într-o linişte fericită. Levin %
uiproăţj cu luare-aminte ultima mişcare. -om

■«Ca şi mine ! îşi ziatod. Ca şi mine ! Daşlftf-i nimic*!

Toat«-
«
bune.»
r<..
SKi
ui

Kfe-

|

I*

|

iii

A doua zi dimineața, după bal, Anna Arkadievna trimise o telegramă soțului său, amintindu-i că pleacă din Moscova chiar în acea zi.

—Nu, trebuie să plec, trebuie, îi explică ea lui Dolly de ce-și schimbase deodată gândul. Și, după ton, părea să-și fi adus aminte de o mulțime de treburi, atât de multe, că nici nu le mai înșiră pe toate. Nu ! E mai bine să plec azi !

Stepan Arkadici nu luă prânzul acasă. Făgădui însă că va veni la ora șapte să-și petreacă sora.

Kitty nu veni nici ea. Trimise un bilețel că o durea capul. Dolly și Anna prânzică singure, cu copiii și cu englezoaica. Nestatornici din fire și foarte sensibili, copiii simțiră că Anna era în ziua aceea cu totul alta de cum fusese când o îndrăgiseră și că acum nu se mai interesa de dînșii. De aceea copiii puseră repede capăt și jocului cu mătușa, și iubirii lor. Puțin le păsa de plecarea ei. Toată dimineața, Anna fu ocupată cu pregătirile de plecare. Scrise câteva bilete unor cunoscuți din Moscova, își notă cheltuielile și-și făcu bagajele. Dolly avea impresia că se stîrnise o neliniște în sufletul Annei, o frământare pe care o cunoștea din proprie experiență și care de cele mai multe ori ascunde o nemulțumire de sine. După prânz, Anna se duse în odaia ei să se îmbrace. Dolly o urmă.

—Ce ciudată pari azi ! îi spuse Dolly.

—Eu ? Crezi ? Nu sînt ciudată, ci rea. Mi se întîmplă uneori. Tot îmi vine să plîng. E o mare prostie, dar trece, răspunse ea repede și-și plecă fața aprinsă asupra unui săculeț în care-și așeză boneta de noapte și batistele subțiri. Ochii săi împăienjeniți de lacrimi aveau o strălucire neobișnuită. Așa și la Petersburg : nu-mi venea să plec de acolo, și azi nu-mi vine să plec de aici.

—Ai venit și ai făcut o faptă bună, zise Dolly, privind-o cu luare-aminte.

Anna se uită la ea cu ochii în lacrimi.

—Nu mai spune asta, Dolly. N-am făcut nimic și nici

nu puteam face nimic. Mă miisjpadesea, de ce mă răsfață
lumea, de ce **par toți înțeleși să mă strice** *t*®&taA* făcut

•16

și ce-am putute fac ? Ai avut în inimă destulă' dragoste ca să ierți !... g -;

— Dumnezeu știe ce s-ar fi întâmplat fără tine ! Ce fericită ești, Anna, adăugă Dolly. în sufletul tău totu-i limpede și frumos.

— Sufletul fiecărui om are un *skeleton* *, cum spun englezii.

— Ce *skeleton* poți avea tu ? La tine totul e atât de limpede !

— Am și eu ! rosti iute Anna. Și pe neașteptate, după lacrimi, un zîmbet viclean și voios îi încreți buzele.

— In cazul ăsta, *skeleton-vtrile* tale sînt vesele, nu triste, adăugă Dolly, zîmbind.

— Ba sînt riște. Știi de ce plec azi, și nu mâine ? Vreau să-ți fac o mărturisire care mă apasă, adăugă Anna, lăsîndu-se cu hotărîre pe speteaza fotoliului și privind-o pe Dolly drept în ochi.

Dolly văzu cu mirare că Anna roși pînă-n vârful urechilor, pînă la rădăcina bucelor negre zbîrlite la ceafă.

— Da, urmă Anna. Știi de ce n-a venit Kitty la prînz ? E geloasă. Eu am fost pricina... eu sînt de vină că balul de ieri a fost pentru dînsa un chin, și nu o bucurie. Dar zău că nu sînt vinovată, adică sînt vinovată numai un pic, spuse ea, zăbovind cu glas moale pe cuvintele «un pic».

— Vai, ai spus întocmai ca Stiva, zise Dolly, izbucnind în rîs. Anna se simți jignită.

— Ah, nu, nu ! Eu nu sînt Stiva, răspunse ea, încrun-tîndu-se. Ți-o spun, fiindcă nu-mi îngădui să mă îndoiesc o clipă de mine.

Dar în clipa în care spuse aceste cuvinte, Anna simți că nu erau adevărate. Nu numai că se îndoia de ea însăși, dar se simțea tulburată ori de cîte ori se gîndea la Vronski — și pleca mai repede decît ar fi vrut, numai ca să nu-1 mai întâlnească.

— Da. Stiva mi-a spus că ai dansat cu dînsul mazurca, și că el...

---

¹ Schelet (engl.) Aluzie la proverbul englez : Fiecare familie își are scheletul ei (ceva de ascuns).

f: Nici nu-ți poți închipui ce caraghioslîc a fost. Toci! mă pregăteam să fac pe pețitoarea, dar a ieșit cu te *ti&ceva*. Poate fără voia mea... *Irtt* Anna se îmbujora și tăcu.

, — Ah, bărbații își dau seama numaidecît, zise Doi nu, — *Aș* fi deznădăjduită dacă ar fi ceva serios din part« *IM*, o întrerupse Anna. Sînt sigură că totul o să se uite-i că Kitty n-are să mă mai urască.

— Dealtfel, drept să-ți spus, Anna, eu nu prea *dor4* căsătoria asta a lui Kitty. Mai bine să se strice, dacă Vror s-a putut îndrăgosti de tine într-o singură zi.

uți — Vai, Doamne, ar fi atît de absurd / oftă Anna. O ISBȘșată de plăcere îi îmbujora însă fața cînd auzi rostit în alinte gîndul care-o frămînta. Și iacătă plec, după ce mî-am făcut-o pe Kitty dușmancă. Și o îndrăgisem așa de mult ! E așa de drăguță ! Dar ai să îndrepti lucrurile, Dollj ■.Nu-i așa ?

Dolly abia își putu stăpîni zîmbetul. O iubea pe Anr dar îi făcea plăcere să vadă că și ea are slăbiciuni.

— Dușmancă ? De asta nici nu poate fi vorba !

— Aș vrea atît de mult să mă iubiți toți, așa cum iubesc și eu ! Acum însă v-am îndrăgit și mai mult, adaug Anna cu lacrimi în ochi. Vai, ce proastă sînt azi !

Karenina își trecu batista pe față și începu să Îmbrace.

Chiar în clipa plecării sosi Stepan Arkadici, în întî kiere, cu fața roșie și veselă, mirosind a vin și a țigar ăe foi.

Emoția Annei se strecură și în sufletul Dariei. Cînd Karenina își îmbrățișa pentru ultima dată cumnata, Dollvj % șopti :

Â

* — Ține minte, Anna, n-am să uit niciodată ceea ce afl J&cut pentru mine. Ține minte că te-am iubit și am să t^ iubesc totdeauna, ca pe cea mai bună prietenă.

,< — Nu știu de ce, răspunse Anna și o sărută, ascun-yj

«Ei, totul s-a sfârșit, slavă Domnului !» Acesta fu primul gând al Annei Arkadievna după ce-și luă rămas bun, pentru ultima oară, de la fratele său, care stătuse în ușa compartimentului pînă la cel de-al treilea semnal. Anna se așeză pe canapea alături de Annușka și-și roti privirea îîi semiîntunericul vagonului cu paturi. «Slavă Domnului, mîine am să-i văd pe Serioja și pe Alexei Alexandrovici. Și viața mea, bună și obișnuită, își va relua cursul de mai înainte.»

Și cu același neastîmpăr febril care o stăpînise în tot timpul zilei, Anna se pregăti de călătorie cu de-amănuntul și cu plăcere : deschise și închise săculețul roșu cu mîini-
l*»i mici și îndemînatice, scoase o pernuță, și-o puse pe genunchi și, înfășurîndu-și grijuliu picioarele,, se așeză în voie. O doamnă bolnavă se și pregăti de culcare. Alte două doamne încercară să intre în vorbă cu Anna ; iar o bătrMJJ grasă își învelea picioarele, criticînd încălzitul vagoaneltxi. Anna răspunse doamnelor prin cîteva cuvinte : dar, p*#<- văzînd că n-avea să fie interesantă conversația, o rugă pț Annușka să-i dea felinărașul, îl atîrnă de minerul caitiți-pelei și scoase din geantă un *coupe-papier* și un romi» englezesc. La început, nu izbuti să citească. Mai întfiii?» stingherea zarva și umbletul pasagerilor. Apoi, după 6fe trenul se puse în mișcare, nu se putu sustrage zgomotuțlk roților. Toate îi abăteau atenția de la carte : zăpada călș biciuia fereastra din stînga și se lipea pe geam, chipul conductorului încotoșmănat, acoperit de zăpadă, care trecu pe coîidor, convorbirile despre strășnicia viscolului de afară. Mâi tîrziu, toate acestea căpătară o monotonie : aceleași t*6enete și zdruncinături ale vagonului... aceași zăpadă la geam... aceleași treceri repezi de la căldură la frig și iarăși la căldură... aceleași figuri care apăreau și dispăreau pyin semiîntuneric... aceleași glasuri. După un răstimp, totuși, Anna începu să citească și să înțeleagă ce citea. Annușka picotea de somn, ținînd pe genunchi sacul roșu de

voiaj cu mâinile-i mari, înmănușate. O mănușă îi era ruptă.
Alina Arkadievna citea și înțelegea. Dar nu-i plăcea să
cikască,^{si}*dieă «munărească oglindirea vieții altor.

soane. Ea însăși vroia atât de mult să trăiască !■ Atun-
cînd citea că eroina îngrijea un bolnav, Anna ar fi vrut
umblă ea tiptil prin camera bolnavului. Cînd citea că un
membru al parlamentului ținuse un discurs, ar fi vrut
ca ea să fi fost aceea care ținuse discursul. Cînd citea că
lady Mary călărea în urma unei haite de cîini, necăjindu-și
cumnata și uimind pe toată lumea prin curajul ei, Anna
ar fi vrut să facă la fel. Dar n-avea cum și, învîrtind în
mîinile sale mici netedul *coupe-papier*, se străduia să ci-
tească.

Eroul romanului își împlinea în sfîrșit visul de fericire
al oricărui englez — titlul de baronet și un domeniu — iar
Anna ar fi dorit să plece cu el la moșie... cînd simți deodată
că poate i-ar fi fost rușine și lui, ca și ei. Dar de ce să-
fie rușine ? «De ce mi-ar fi mie rușine ?», se întrebă Anna
mirată și jignită. Karenina puse cartea deoparte și se lăsă
pe speteaza canapelei, strîngînd puternic *coupe-papier-ului*
pe amîndouă mîinile. N-avea de ce să-i fie rușine. Își de-
jăbăna amintirile de *la Moscova*. Toate erau frumoase, p]ă\$.ț
pute. Își aminti balul. Își aduse aminte de Vronski și de
iața lui supusă, de îndrăgostit ; își aminti cele întîmplatî
între dînșii : nu era nimic rușinos. Totuși cînd ajungea aici
amintirile, sentimentului de rușine se întetea, ca și cuni și
«n glas lăuntric i-ar fi spus : «Cald, foarte cald, înăbuși* j
jtDr de cald !» «Ei și ? își zise ea cu hotărîre, schimbîndu-și s
poziția pe canapea. Ce-nseamnă asta ? Mi-e frică să pri- ■
^esc lucrurile în față ? De ce ? Oare între mine și acest
ăfișer, care e un copil în ochii mei, există sau ar putea
teista alte legături decît acelea pe care le-aș avea cu ori- ■
care dintre ceilalți cunoscuți ai mei ?» Zîmbi cu dispreț.
fi puse din nou mîna pe carte. Acum, însă, nu mai putea
îpțelege nici o iotă din ceea ce citea. Lăsă *coupe-papier-ul*
gă alunece pe geamul ferestrei, apoi lipi de obraz lama ne-
^©dă și rece. Era cît p-aci să izbucnească în rîs din pricina
îwicuriei care pusese deodată stăpînire pe dînsa, fără nici

\$ pricină. își simțea nervii ca niște strune întinse din ce
îfi ce mai tare, simțea că ochii i se deschid tot mai mari...
Că mâinile și picioarele îi sînt cuprinse de un tremur ner-
vos... c#flefjf--3dinlăuntru îi apăsa răsuflarea... și că, în acest

semîntuneric unduitor, imagii și sunetele o izbeau într-un chip ciudat. Trecea mereu prin clipe de îndoială : «vagonul merge înainte, îndărăt, ori stă pe loc ? Lîngă ea e Annușka, sau o străină ? Ce-o fi pe brațul canapelei ? O subă, sau o fiară ? Apoi, eu însămi sînt într-adevăr aici ? Eu, ori alta ?» Ii era frică să se lase pradă acestei stări de uitare care o atrăgea. Putea, după dorința ei, să se lase tîrîtă de ea, sau să se stăpînească. Ca să-și vină în fire, se ridică în picioare, dădu pledul la o parte și-și lepădă de pe umeri pelerina groasă. Își reveni pentru o clipă și înțelese că mușicul slab care intrase în vagon, îmbrăcat într-un palton lung de nanchin căruia îi lipsea un nasture, era îngrijitorul care venise să se uite la termometru. Vîntul și zăpada se năpustiseră după el pe ușă. Pe urmă toate se amestecară din nou... Mușicul acela deșirat începu să roadă ceva în perete. Bătrîna prinse să-și întindă picioarele cît era vagonul de lung și-1 umplu ca un nor negru. După aceea se auzi un scîrțîit și un duduie îngrozitor, și cum cineva ar fi fost sfîrtecat în bucăți. Apoi o lumină roșie o orbi și un zid acoperi totul. Anna simți că se prăbușește. Dar nu era îngrozită, ci veselă. Glasul omului fâfărit și acoperit de zăpadă îi striga ceva la ureche. Aniș se ridică în picioare și se dezmetici. Înțelese că trenul îi trase într-o stație și că omul acela fusese conductorul. O rugă pe Annușka să-i dea șalul și pelerina, pe care și-o scosese, le puse pe ea și se îndreptă spre ușă.

H

— Vreți să vă dați jos ? o întrebă Annușka,

n

<— Da, vreau să iau puțin aer. Aici e prea cald.

fa

întredeschise ușa. Viscolul o izbi în față, vrînd parcă să smulgă ușa din mînă. Pînă și asta o înveselea. Desschise ușa și ieși. Vîntul parcă o așteptase pe dînsa. Începu să șuiere bucuros, vru să-o ridice pe sus și să-o ia cu el ; date Anna se încleșta cu mîna de bara rece și, ținîndu-și rochia coborî pe peron și se adăpostii după vagoane. Vîntul suflă puternic pe platformă ; dar pe peron, în dosul vagoanelor era liniște. Anna răsufală adînc, cu nesaț, aerul geros al viscolului de afară și, stînd lîngă vagon, privea peronul

și clădirea luminată a gării.

...?

m

Viforul puternic răbufnea de după colțul gării, se năpustea urlind printre roțile vagoanelor, de-a lungul stîlpilor, pretutindeni. Vagoanele, stîlpii, oamenii — tot ce se vedea era năpădit dintr-o parte de zăpada care creștea din ce în ce mai mult. Viscolul se potolea o clipă, dar se dezlănțuia iarăși în învolburări năprasnice ; nu era chip să-i ții piept. Totuși, oamenii alergau cu zarvă veselă ; pașii lor scîrțiau pe podelele peronului. Ușile mari ale gării se deschideau și se închideau fără întrerupere. Umbră cocoșată a unui om lunecă pe la picioarele Annei și se auziră lovituri de ciocan în roțile de fier. «Dă-mi telegrama !» răsună un glas mînios din partea cealaltă, din bezna viscolului. «Poftiți aici. Numărul 28 !» strigară mai multe glasuri. Oameni încotoșmănați, năpădiți de zăpadă, Jgetară parcă prin fața Annei. Doi domni cu țigări aprinse j|gură trecură prin dreptul ei. Anna mai respiră o dată ; , ca să se sature de aer. Tocmai își scosese mîna din nianșon, ca să se apuce de bară și să urce în vagon, cînd iăi om în manta militară acoperi lumina șovăielnică a feinarului său. Anna se uită înapoi și în aceeași clipă recuttoscu chipul lui Vronski. Ținînd mîna la cozoroc, acesta we înclină înaintea ei și o întrebă dacă n-are nevoie de feeva, dacă nu-i poate face vreun serviciu. Fără să-i răs- , •pundă, ea-l privi lung și, deși Vronski stătea în umbră, îi văzu sau crezu că-i vede expresia feței și a ochilor. Era aceeași expresie de respectuoasă admirație, care o impresionase atît de adînc în ajun. În ultimele zile, și chiar cu yfcîteva clipe mai înainte, Anna își spusese că Vronski nu ;*ra pentru ea decît unul dintre sutele de tineri, toți la fel, •pe care-i întâlnea pretutindeni și că nu-și va îngădui nici tnăcar să se gîndească la dînsul. Acum *însk*, în prima clipă &. întîlnirii, o cuprinse un sentiment de orgoliu și de bucurie. Nu avea nevoie să-l întrebe ce căuta acolo. Știa tot atît de bine, ca și cum însuși Vronski i-ar fi spus, că afla acolo pentru a fi unde era ea.

— Nu știam că pleci și dumneata. De ce-ai plecat ? i
'întrebă Anna, lăsînd în jos mînjîi^psă p» bară,-gaț»;<

bucurie.

rag

— De ce-am plecat ? repetă el, privind-o drept în ochi
Știi de ce-am plecat. Am plecat ca să fiu acolo unde e
dumneata. Nu pot altfel.

tlk

i în clipa aceea, vîntul, rupînd parcă zăgazarile, spulberii
zăpada de pe acoperișul vagoanelor, zgîlțind cu zgomot
tablă ruptă. Un lfuierat strident de locomotivă urlă jalnie
și sinistru în depărtare. Stihia viscolului îi părea aculft
Annei și mai frumoasă. Vronski spusese tocmai cuvintele
pe care le dorea inima sa, dar de care se temea judecata
ei. Anna nu-i răspunse nimic. I se vedea pe figură lupta
lăuntrică.

— Iartă-mă dacă nu-ți face plăcere ceea ce ți-am spus,
adăugă Vronski cu un aer de supunere.

Vorbea pe un ton curtenitor și respectuos, însă cu atîta
hotărîre și stăruință, încît multă vreme ea nu putu răs-
punde nimic.

— Nu-i frumos să vorbești astfel. Te rog, dacă ești
un om cumsecade, uită ce-ai spus, după cum am să uit și
eu, zise ea în sfîrșit.

— N-am să uit niciodată nici un cuvînt, nici o mișcare
a dumatăle, nu pot să uit...

— Destul, destul ! izbucni Anna, căutînd să dea o ex-
presie de asprime feței sale, pe care Vronski o sorbea din
ochi cu nesăț.

■

Apucînd cu mîna bara rece, ea urcă scara și trecu
repede pe platforma vagonului. Acolo se opri, cercînd si
adune în minte cele întîmplate ; fără să-și amintească exact
cuvintele lui sau ale ei, Anna simțea instinctiv că această
scurtă convorbire îi apropiase foarte mult — ceea ce o
speria și, în același timp, o făcea fericită. După ce rămase
cîteva clipe în picioare, ea intră în vagon și se așeză la
locul său. Starea de încordare care o frămîntase la început
nu numai că nu se alină, dar se înteți atît de mult, încît

Anna se temea în fiecare clipă să nu i se sfîșie ceva înlăun-
trul ei. Nu dormi toată noaptea. Totuși starea asta de înf, cordare și visele care-i năpădeau închipuirea n-aveasif niavic neplăcut și trist. Dimpotrivă, se simțea stăpînită ckt o. ardea ca un pojar și*

titărită SCÎfcelași'timp. Către dimineață, *.ătxtk* ațipi, șe
zînd pe canapea ; iar cînd se trezi, totul în jur era alb și lu-
minos. Trenul se apropia de Petersburg. îndată o.copleșiră
gîndurile în legătură cu casa, bărbatul și copilul, grijile
zilei care începea și ale zilelor care aveau să vină.

La Petersburg, în clipa cînd trenul se opri și Anna
coborî din vagon, cea dintîi figură care îi atrase atenția fu
aceea a soțului său. „Ah, Dumnezeu ! Ia uite cum i s-au
făcut urechile !" se gîndi Anna, privind-i fața rece și im-
punătoare, și mai cu seamă sfîrcurile urechilor, de sub
marginile pălăriei rotunde, care o surprindeau dezagreab-
il acum. Văzînd-o, Alexei Alexandrovici îi veni în întîm-
pinare. își potrivi buzele și, schițînd obișnuitu-i zîmbet
ironic, o privi în față cu ochii săi mari și obosiți. Un sim-
țămînt neplăcut strînse inima Annei cînd întâlni privirea
lui fixă și ostenită, ca și cum s-ar fi așteptat să-l găsească
altfel. O mira mai cu seamă sentimentul de nemulțumire
de ea însăși, pe care-l încerca regăsindu-și bărbatul. Era
un vechi și cunoscut sentiment de stînjnire, pe care-l
simțise întotdeauna în raporturile cu soțul său, dar de care
mai înainte nu-și dăduse niciodată seama așa de limpede
și dureros ca acum.

— După cum vezi, soțul tău e grijuliu și duios ca în
primul an de căsătorie. Ardea de nerăbdare să te vadă,
roști el cu glasul său domol și pițigăiat, cu tonul ușor
ironic pe care-i întrebuița totdeauna cînd vorbea cu dînsa,
vrînd să zeflemisească parcă pe acei care s-ar fi exprimat
' într-adevăr așa. ' — Serioja e sănătos ? îl

întrebă Anna.

— Asta e toată răsplata pentru ardoarea mea ? **răs-l**
punse el. E sănătos, da.

XXXI

Vronski nici nu încercă să doarmă în noaptea aceea.
Ședea pe canapea, privind țintă în fața lui sau uitîndu-se

to-cei ce intrau sau ieșeau. Și înainte Vronski impresiona
■**gtfe** acei care nu-l cunoșteau prin înfățișarea sa de un calm
neclintit ; acum însă el le părea mai mândru încă, și mai

f|t4

■ '

"I

de nepătruns. Vronski se uita la oameni ca la niște lucruri
Un tânăr cam nervos, funcționar la tribunal, care ședea
vizavi, simți că începea să-l urască din pricina acestei ex-
presii a ochilor săi. Tânărul își aprindea țigările de la el,
începea să intre în vorbă cu dînsul, îl ghiontea chiar, ca
să-l facă să înțeleagă că nu era un lucru, ci om. Vronski
însă îl privea ca pe un obiect, iar tânărul făcea schime,
simțind că-și iese din fire, jignit că Vronski nu consim-
țea să-l socotească om.

Vronski nu vedea nimic și pe nimeni. Se simțea puter-
nic, dar nu fiindcă era încredințat că o impresionase pe
Anna — încă nu credea acest lucru — ci fiindcă impresia
pe care i-o făcuse ea îi dădea un sentiment de fericire și
de mîndrie.

Nu știa și nici nu se gîndea ce va aduce ziua de mîine.
Simțea că puterile sale, împrăștiate și nefolosite pînă
atunci, se adunaseră într-un singur mănunchi și tindeau
cu o strașnică energie spre un țel unic și amețitor. Lucrul
acesta îl făcea fericit. Știa că-i spusese adevărul, că ple-
case după dînsa, că toată fericirea, singurul rost al vieții
lui, era acum s-o vadă și s-o audă pe ea. Cînd coborî din
vagon la Bologovo, ca să bea un pahar de sifon, și o văzu
pe Anna, primele lui cuvinte exprimară fără voie ceea ce
gîndea. Ii părea bine că-i mărturisise taina, că o știa și că
acum, făcînd-o să rămînă pe gînduri. Vronski nu dormi
toată noaptea. Reîntors în vagonul său, i se înfățișa mer-
u în minte scena întîlnirii, cu fiecare gest și cu orice
al Annei. Iar în închipuirea lui întrezărea în viitor unele
imagini care s-ar putea împlini și atunci inima îi zvîcnea
nebunește.

<

Cînd coborî din vagon la Petersburg, după o noap-
te de nesomn, Vronski se simțea înviorat și proaspăt
după o baie rece. Se opri lîngă vagonul său, așteptînd
coborîrea și Anna. „S-o mai vad o dată, se gîndi el, zîmbînd

fără voie, să-i văd mersul, chipul, poate-mi va spune ceva, poate va întoarce capul, mă va privi, îmi va surîde." Daif. înainte de a fi zărit-o pe Anna, Vronski îl văzu pe barbatul său, pe care șeful gării îl conducea respectuos printr-o mulțime. „Ah, da, soțul !" Abia acum înțelese că soțul era

o persoană legată Afci Anna. Știa că doamna Karenina era măritată, însă parcă¹ nu credea în existența bărbatului său. Se convinse de realitate numai după ce-1 întâlni în carne și oase, cu cap, umeri, și cu picioare, îmbrăcat în niște paț taloni negri, dar mai ales când văzu cum acest soț luă în tit mîna Annei cu un simțămînt de proprietate.

Privindu-1 pe Alexei Alexandrovici — cu fața-i dic sită după moda Peterburgului, cu înfățișarea severă om sigur de sine, cu pălărie rotundă, puțin adus de spate Vronski nu se mai putea îndoi de existența lui și încerce sentimentul de neplăcere al omului chinuit de sete care, ajuns la izvor, găsește acolo un cîine, o oaie, sau un porc care bea și tulbură apa. Dar ceea ce îl jignea mai cu seamă pe Vronski era umbletul lui Alexei Alexandrovici, care-și legăna șoldurile și-și bălăbănea labele boante ale picioarelor. Vronski nu-și recunoștea decît sie însuși dreptul incontestabil de a o iubi. Anna însă era tot aceeași. Înfațișarea ei îl învioră, dîndu-i aceeași emoție și umplîndu-i inima de fericire ca și înainte. Dădu ordine feciorului său neamț, care venise în fugă de la clasa a doua, să ia bagajele și să plece acasă, iar el se îndreptă spre Anna. Observă prima întâlnire a celor doi soți și, cu perspicacitatea îndrăgostitului, prinse semnele unei ușoare stinghereli a soției când vorbea cu bărbatul său. „Nu-1 iubește și nici nu poate să-1 iubească”, hotărî el în sinea lui.

Pe cînd se apropia din spate de Anna Arkadievna, Vronski își dădu seama cu bucurie că aceasta îi simțise apropierea ; ea întoarse o clipă capul, îl recunoscu și vorbi mai departe cu soțul.

— Ați petrecut bine noaptea ? o întrebă Vronski, înclinîndu-se în același timp înaintea ei și a soțului, dîndu-i astfel lui Alexei Alexandrovici libertatea de-a lua acest ialut ca fiind și pentru dînsul, precum și posibilitatea de fW recunoaște ori nu, după cum socotea de cuviință. b\ — Mulțumesc, foarte bine, răspunse Anna. •* Fața îi părea

obosită și nu mai era însuflețită de acele clipiri care-i jucau în zîmbet și în ochi. În clipa cînd îl privi, ceva fulgeră în ochii săi și, deși scăpărarea de foc 'te stinse numaidecît, Vronski se simți fericit. Anna se uită la soțul ei ca să vadă dacă-l cunoaște pe Vronski. Alexei

Alexandrovici îl

^

aducă aminte cine e. Calmul și încrederea în sine a lui Vronski se izbiră, ca ciocanul de nicovală, de recea încredere în sine a lui Alexei Alexandrovici.

— Conte Vronski, rosti Anna.

— A, mi se pare că ne cunoaștem, rosti cu indiferență Alexei Alexandrovici, dîndu-i mîna. Încolo ai plecat cu mama și încoace te-ai întors cu fiul, observă el, rostind răspicat fiecare cuvînt, ca și cum i-ar fi ieșit aur din gură. Vă-ntoarceți, desigur, din concediu ? adăugă soțul și, fără să aștepte răspunsul, se adresă Annei pe tonul lui glumeț :
Și, spune, multe lacrimi s-au vărsat în Moscova la despartire ?

Reluînd astfel vorba cu soția sa, Alexei Alexandrovici vroia să-i dea lui Vronski a înțelege că dorea să rămîna singur cu ea. Se întoarse spre el și duse mîna la pălărie. Dar acesta îi spuse Annei Arkadievna :

;

— Sper să am cîntea de a vă vizita.

1

< Alexei Alexandrovici îl privi cu ochi obosiți.

— Îmi pare bine, rosti el rece. Primim luna. Apoi, lă-« sîndu-l pe Vronski să plece, Karenin se întoarse spre soțid sa : Ce noroc că am avut o jumătate de ceas liberă, ca să] te primesc și să-ți dovedesc dragostea mea, adăugă el pe același ton glumeț.

— Prea îți subliniezi dragostea, ca s-o pot prețui, îi răspunse Anna pe același ton glumeț, ascultînd fără voia sunetul pașilor lui Vronski în spatele lor. -«Dar ce-mi pasă?»* gîndi ea și-și întrebă bărbatul cum își petrecuse timpul Serioja în lipsa ei.

— O, admirabil ! Mariette spune că a fost foarte dră-
guț și — trebuie să te amărăsc — nu ți-a dus deloc dorul;

ca bărbatul tău. Se cuvine să-ți mai spun o dată *merci*, draga mea, că ai venit cu o zi mai devreme și deci mi-ai dăruit o zi. Scumpul nostru Samovar va fi încântat. (Alexei Alexandrovici o poreclise «Samovar» pe vestita contesă Lidia Ivanovna, fiindcă se enerva mereu și se necăjea pentru toți și pentru toate.) A întrebat de tine. Dacă-mi îngădui să-ți dau un sfat, du-te astăzi pe la dînsa. Știi doar că i se rupe inima pentru toată lumea. Acum e preocupată, peste celelalte griji, de împăcau» soților Oblonski. :

Contesa Lidia Ivanovna era o prietenă a lui Karenin și centrul unuia din cercurile societății Petersburgului cu care Anna avea, prin bărbatul său, cele mai strânse legături.

— Doar i-am scris.

— Dar vrea să cunoască toate amănuntele. Dacă nu ești obosită, treci pe la ea, draga mea. Te duce Kondrati cu trăsura. Eu am treabă la consiliu. Astăzi n-am să mai mănînc singur, urmă Alexei Alexandrovici, de astă dată pe un ton serios. Nici nu-ți închipui cum m-am obișnuit...^

Și cu un zîmbet plin de înțeles, îi strînse îndelung mîna și o ajută să se urce în trăsură.

XXXII

Acasă, cel dintîi care-o întîmpină pe Anna fu copilul său. Alergă pe scară spre ea și, în ciuda țipetelor guvernantei, izbucni cu mare bucurie : «Mama, mama !» Ajur gînd la ea, îi sări de gît.

— V-am spus că-i mama ! strigă el guvernantei Știam eu !

Băiatul, ca și soțul, îi pricinui Annei un fel de dezamăgire. Și-l închipuise mai frumos decît era de fapt. Trebuia să coboare la realitate ca să-l admire așa cum era de fapt. Dar chiar așa, copilul părea încîntător, cu bucle blonde, ochi albaștri și cu piciorușe plinuțe și sprintene, în ciorapi bine întinși. Era o plăcere aproape fizică pentru Anna să-l simtă lîngă dînsa și să primească mîngîierile lui. Își recapătă liniștea sufletească, întîlnindu-i privirea sinceră, încrezătoare, plină de iubire și ascultîndu-i întrebările naive. Anna scoase darurile pe care i le trimiseseră copiii Dariei și povesti fiului său că la Moscova este o fetiță, Tania, care știe să citească și chiar să învețe și pe alți copii.

— Dar ce ? Eu sînt mai rău decît ea ? o întrebă Serioja.

— Pentru mine ești cel mai bun copil de pe lume.

— Știu, zise Serioja zîbind.

Anna nu-și isprăvise încă de băut cafeaua, cînd se anunță contesa Lidia Ivanovna. Era o femeie înaltă, gra|

CU fața bolnă și cu ochii închiși "minunați, negriștii... Anna o iubea, dar în ziua aceea îi văzu parca ■| >entru întâia oară toate cusururile.

— Ei, ce-ai făcut, draga mea ? Ai dus ramura de inăslin ? începu contesa Lidia Ivanovna, cum intră în odaie.

— Da, totul s-a sfârșit cu bine. Dar n-a fost chiar așa de grav cum ne închipuiam, răspunse Anna. În general, cumnata mea e cam pripită în hotărâri.

Contesa Lidia Ivanovna, care se interesa de tot ce n-o privea, avea obiceiul să nu asculte niciodată ceea ce o interesa. O întrerupse pe Anna :

— Da, e multă durere și răutate pe lumea asta. Sînt așa de necăjită astăzi !

— De ce ? o întrebă Anna, încercînd să-și stăpînească un zîmbet.

— încep să obosesc, frîngîndu-mi în zadar sulilele pentru cauza dreptății. Uneori mă dau bătută. Chestia cu «surorile» (era o instituție filantropică, religioasă și patriotică) începuse să meargă admirabil ; dar cu domniaștia nu-i nimic de făcut, adăugă ea cu un aer de ironică supunere în fața soartei. S-au agățat de o idee, au denaturat-o și apoi discută despre ea cu atîta meschinărie ! Doi-trei oameni, printre care și soțul dumitale, înțeleg însemnătatea acestei chestiuni ; dar ceilalți nu fac decît s-o bagatelizeze. Pravdin mi-a scris ieri...

Pravdin era un cunoscut panslavist, care se afla în străinătate. Contesa Lidia Ivanovna povesti cuprinsul scrisorii lui.

Apoi contesa istorisi încă un șir de neplăceri și de intrigă în chestiunea unirii bisericilor și plecă grăbită, deoarece în ziua aceea trebuia să se mai ducă la adunarea unei societăți și la Comitetul slav.

«Dar toate astea au fost și înainte. Cum de nu le-am observat ? își zise Anna. Sau contesa era și mai nervoasă

azi decît de obicei ? într-adevăr, îți vine să rîzi : scopul ei
este virtutea, e o bună creștină, dar umblă mereu supărată.
Are numai dușmani, pe care și i-a făcut tot din pricina
creștinismului și a virtuții.» -oisf d:

pă contesa Lidia Ivanovna sosî o prîteieriă a Annei, ia unui director, care-i povesti toate noutățile orașului. Ieacă la ora trei, făgăduind că va veni la masă. Alexei Alexandrovici era la minister. Rămînînd singură, Anna fîși petrecu timpul dinainte de prînz supraveghînd copilului (care mîncea aparte), strîngîndu-și lucrurile, citin și răsponzînd la biletele și la scrisorile care se adunaseri în biroul său.

Tulburarea și sentimentul de inexplicabilă rușine care le încercase pe drum se risipiră cu desăvîrșire. Întoarsă în mijlocul condițiilor obișnuite de viață, se si țea iarăși stăpînă pe sine și fără nici o vină.

Își aducea aminte cu mirare de starea sa din ajun. «O fost ? Nimic. Vronski a spus o prostie, de care poți foarte ușor să nu ții seamă. Și eu i-am răsponș așa cum trebuia. Nu se cade și nici nu se poate să-i spun ceva soțului meu. Dacă aș vorbi despre asta, ar însemna să acord importanță J unui fleac.» Își aminti că-i spusese odată despre o declarație de dragoste, pe care i-o făcuse pe ocolite, la Peters-burg, un tînăr subaltern al bărbatului său, iar Alexei Alexandrovici îi răsponșese că, trăind în societate, oricărei femei i se poate întîmpla așa ceva, dar că el are încredere deplină în tactul ei și n-are să-și îngăduie niciodată a o înjosi sau a se înjosi el însuși prin gelozie. «Prin urmare, de ce să-i mai vorbesc ? Dealtfel, slavă Domnului, nici \$-âm ce să-i spun», se gîndi ea.

XXXIII

Alexei Alexandrovici se întoarse de la minister la ora patru ; dar cum se întîmpla adesea, nu avu timp să între fe Anna. Trecu în birou să primească pe solicitatorii care-l șșteptau și să semneze niște hîrtii aduse de șeful cancelariei sale. La prînz (vreo trei persoane luau masa zilnic Ut familia Karenin) veniră : o vară bătrînă a lui Alexei Alexandrovici, un director din minister cu soția și un tînăr

care-i fusese recomandat lui Alexei Alexandrovici la serviciu. Anna intră în salon ca să țină de urît musafirilor. Exact la ora cinci (pendula de bronz «PetnjtJ» nu apucase

Bă bată a cincea oară) se înfățișă Alexei Alexandrovici, în frac și cravată albă, cu două stele pe piept, deoarece trebuia să plece îndată după-prînz. Fiecare clipă din viața lui era ocupată și socotită mai dinainte. Ca să poată îndeplini Ceea ce avea de făcut în fiecare zi, el respecta cea mai strictă punctualitate. Deviza lui era : «Fără grabă și fără odihnă». Intră în salon, salută pe toată lumea și se așeză repede, zîmbind soției sale.

— Da, s-a isprăvit cu singurătatea mea. Nici nu-ți închipui ce greu mi-era să stau singur la masă, zise Alexei Alexandrovici accentuînd cuvîntul «greu».

La prînz, Alexei Alexandrovici vorbi cu Anna de treburile de la Moscova și întrebă, cu un zîmbet ironic, despre Stepan Arkadici. Conversația avea mai ales un caracter general, cu privire la chestiunile de serviciu și la societatea din Petersburg. După masă Alexei Alexandrovici petrecu o jumătate de oră cu musafirii, apoi strînse din nou, zîmbind, mîna soției sale și plecă la consiliu. De data asta, Anna nu se duse nici la prințesa Besty Tverskaia, care, aflînd de sosirea ei, o poftise în seara aceea... nici la teatru, unde avea o lojă. Nu se duse mai cu seamă din pricină că rochia pe care se bizuise nu era gata.

După plecarea musafirilor, Anna se apucă să-și cerceze toaletele și se necăji cumplit. Pricepută să se îmbrace nu prea scump, Anna dăduse — înainte de a pleca la Moscova — trei rochii la croitoreasă, ca să i le prefacă. Rochiile trebuiau să fie astfel transformate, încît să nu le poți recunoaște, și ar fi trebuit să fie gata cu trei zile în urmă. Cînd colo, două rochii nu erau gata, iar a treia nu fusese prefăcută după placul Annei. Croitoreasa veni să dea lămuriri, susținînd că așa era mai bine. Anna se enervănt de tare, încît mai tîrziu îi fu rușine să-și amintească de ea. Ca să se liniștească de-a binelea, se retrase în odaia băiatului și petrecu toată seara cu dînsul. Îl culcă ea singură în pat, îl binecuvîntă și-l acoperi cu plapuma. Era

mulțumită că nu se dusesse nicăieri, petrecînd o seară așa ,
de frumoasă ! își simțea inima ușoară și liniștită. Vedeai
foarte limpede că ceea ce i se păruse în tren atît de im-
portant; nu era decît una din întîmplările obișnuite și ne-?
Însemnate ale vieții mondene. N-avea de ce să se rușinezd
nici față de altul, nici față de ea însăși. Se așeză lînga

13f

cămin cu un roman englezesc, așteptându-și soțul. La nouă și jumătate, exact, se auzi soneria, și Alexei Alexandrovici intră în odaie.

—■ în sfârșit, zise Anna întinzându-i mâna. '.,. Alexei Alexandrovici îi sărută mâna și se așeză lângă ea. Văd că ai avut, în genere, o călătorie reușită, îi use el.

— Da, foarte reușită, răspunse Anna și începu să-i povestească totul de la început : călătoria cu doamna Vronski, **t**sirea, nenorocirea din gară. îi istorisi apoi despre senti-entul de milă pe care-l avusese mai întâi pentru fratele Șiu și pe urmă pentru Dolly.

— Nu-mi închipui cum ai putea dezvinovăți un astfel de om, deși ți-e frate, spuse cu severitate Alexei Alexandrovici.

7; Anna zîmbi. Ea înțelese că Alexei Alexandrovici vor-
■pea astfel pentru că vroia să-i arate că anumite considerente de familie nu-l puteau împiedica să-și arate sincer ipărererea. Anna cunoștea această însușire a bărbatului său și o prețuia.

V' — Sînt mulțumit că totul,s-a sfârșit cu bine și că te-ai întors, adăugă soțul. Dar ce se spune acolo despre noul 'regulament pe care l-am trecut prin consiliu ? " Anna nu auzise nimic despre acest regulament și-i era 'barecum rușine că putuse uita atât de ușor ceea ce era așa de însemnat pentru dînsul.

— Aici, dimpotrivă, el a stîrnit mare vîlvă, adăugă Kațenin, zîmbind îneîntat de sine.

anunțe Anna înțelese că Alexei Alexandrovici ar fi

vрут să-i ;e ceva măgulitor pentru dînsul în

această privință și,

f' unîndu-i întrebări, îl făcu să-i povestească ceea ce dorea, u același surîs mulțumit de sine, soțul îi istorisi despre pvațiile care i se făcuseră în urma trecerii acestui regulament prin consiliu.

— Sînt foarte, foarte îneîntat. E o dovadă că începe,

în sfârșit, să se stabilească și la noi un punct de vedere rațional și hotărît în chestiunea asta.

După ce bău al doilea pahar de ceai cu lapte și cu pîine, Alexei Alexandrovici se ridică în picioare și se îndreptă spre biroul său, ■"■*""■"■• ' -!•

as mx ;■: '!■ bîfl ls;,)îe $v^{\wedge}$ v

— Dar tu nu te-ai dus nicăieri ? Te-ai plictisit, desi->
gur ? o întrebă el.

;

■*— Deloc, răspuse Anna, ridicându-se și însoțindu-I
prin salon spre birou. Ce citești acum ?... îl întrebă ea.

— *Poesie des enfers* ⁱ de Duc de Lille, răspuse el. E
scrisă în chip deosebit.

Anna zîmbi așa cum zîmbești față de slăbiciunile celoE
dragi și, trecîndu-și brațul pe sub brațul lui, îl însoți pînă
la ușa biroului. Îi cunoștea obiceiul, ajuns o necesitate, de
a citi seara. Știa că în ciuda obligațiilor sale de serviciu,
care-i absorbeau aproape tot timpul, el se socotea dator să
urmărească tot ce apărea mai interesant în domeniul ști-
ințelor și al artei. Știa de asemenea că nu-l interesau cu
adevărat decît cărțile de politică, filozofie și de teologie,,
că arta era cu totul străină de firea lui. Cu toate acestea
— sau mai degrabă tocmai de aceea — nu lăsa să-i scape
nimic din ceea ce făcea vîlvă în lumea artelor, socotin-
du-se obligat să citească totul. Mai știa că în domeniul po-
liticii, filozofiei și al teologiei, Alexei Alexandrovici avea
unele îndoieli și era în căutarea adevărului. În chestiunile
de artă și de poezie însă, și mai cu seamă în muzică, pe
care n-o pricepea deloc, avea părerile cele mai precise și
hotărîte. Îi plăcea să discute despre Shakespeare, Rafae]
și Beethoven, ca și despre însemnătatea noilor școli îri
muzică și în poezie, toate fiind clasate în mintea lui într-o
rînduială perfectă.

— Dumnezeu să te aibă în paza lui, îi ură Anna la ușa
biroului, unde erau pregătite, lîngă fotoliul său, lumina-
rea cu abajur și o sticlă cu apă. Eu mă duc să-mi scriu
correspondența pentru Moscova.

Alexei Alexandrovici îi strînse mîna și i-o sărută din
nou.

r

„E totuși un om cumsecade, sincer, bun, de valoare în

domeniul său, își zise Anna când se întoarse în odaia ei,
apărându-1 parcă împotriva cuiva care l-ar fi învinovățit și
ar fi spus despre dînsul că nu poate fi iubit. Dar de *ce*
i-or fi ieșit în evidență atît de straniu urechile ? Sau poate'
S-o fi tuns de curînd ?"

'Poezia

la douăsprezece, pe cînd Anna era încă așezată la Jbiroul său și isprăvea de compus scrisoarea către Dolly, «fauzi un mers cadențat, în papuci : Alexei Alexandrovici, spălat și pieptănat, cu cartea subsuoară, se apropie de dînsa.

— Destul, destul ! rosti el cu un zîmbet anumit și ftecu în odaia de culcare.

„Cu ce drept l-a privit așa ?" se gîndi Anna, aducîndu-și în mînt de privirea lui Vronski, aruncată lui Alexei Alexandrovici.

După ce se dezbracă, Anna intră în dormitor. Pe fața ei nu mai era însuflețirea care-i strălucea în ochi și în zîmbet cît timp stătuse la Moscova, ci, dimpotrivă, focul părea acum stins sau ascuns în străfunduri.

XXXIV

Plecînd din Petersburg, Vronski își lăsase locuința încăpătoare, de pe strada Morskaia, prietenului și camaradului său preferat, Petrițki.

Acesta era un tînăr locotenent, nu prea distins, sărac, înglodat în datorii, veșnic beat spre seară, adesea dus la arest pentru fel de fel de istorii hazlii și scandaloase, însă iubit atît de camarazi, cît și de șefi. Ajungînd acasă, de la gară, pe la unsprezece, Vronski văzu la scară o trăsură cunoscută. După ce sună, auzi din dosul ușii hohotul de rîs al unor bărbați, gînguritul unui glas de femeie și strigătul lui Petrițki : «Dacă-i vreun tîlhar, să nu-l lași înăuntru». Vronski porunci ordonanței să nu spună nimănui că sosise și intră încet în prima odaie. Baroneasa Shilton, prietena lui Petrițki, ședea la o masă rotundă și făcea cafea ; strălucitoare în rochia-i de atlas violet, cu obrăjorul rumen, încadrat de păr bălai, ea umplea camera, ca un canar, cu gînguritul său parizian. În jurul mesei ședeau Petrițki, în haină de casă, și căpitanul de cavalerie Kamerovski, în uniformă, venit probabil de la slujbă.

— Bravo, Vronski ! strigă Petrițki, sărind în sus și
dând cu zgomot scaunul la o parte. Stăpînul în persoană !
Baroneasă, să-i dai o cafea din ibricuf feM nou. !Nftf⁶te aş-

teptam. Spear *că ești mtilțuimit de podoaba biroului *tână*,
adăugă el, arătînd-o pe baroneasă. Cred că vă cunoașteți

— Cum nu ! adeveri Vronski zîmbind vesel și strîn*
gînd mînușița baronesei. Sîntem doar vechi prieteni. >..;

— Vii de la drum, zise baroneasa, așa că fug. Iar daol

te stingheresc, plec chiar în clipa asta. »

— Doamnă, oriunde te afli, ești la dumneata acasă |
răspunse Vronski. Bună ziua, Kamerovski, urmă el
gînd cu răceală mîna căpitanului.

— Uite, dumneata nu știi să spui niciodată lucruri
de drăguțe, se adresă baroneasa lui Petrițki.

-

— Cum să nu ? După-masă am să vă spun și eu ceva
care n-o să fie mai prejos.

— După-masă e foarte ușor ! Ei, hai să fac cafeaua
Dure de te spală și te dichisește, spuse baroneasa lîjă
Vronski, așezîndu-se iarăși și învîrtind cu grijă un șurtli
pe la ibricul cel nou. Pierre, dă-mi cafeaua, se adresă ei
lui Petrițki. Îi zicea Pierre, după numele său de familie
fără să caute a ascunde relațiile dintre dînsii. Vreau să
mai adaug puțină...

*

— Ai s-o strici.

A

— Nu. N-am s-o stric ! Ei, dar unde ți-e soția ? În
trebă deodată baroneasa, întrerupînd convorbirea dintr
Vronski și camarazii săi. Noi te-am și însurat aici. Ți-ai
adus soția ?

-i

— Nu, doamnă ! Boem m-am născut și boem ara
să mor !

— Cu atît mai bine, cu atît mai bine. Dă-mi mîna. ;

Fără să dea drumul mîinii lui Vronski, baroneasa se
apucă să-i povestească ultimele sale planuri, împănînd-i

du-le cu glume, și-i ceru sfatul :

— El tot nu vrea să divorțeze de mine. Ce trebuie să fac ? (*El* era soțul ei.) Vreau să încep acum procesul. Că mă sfătuiești ? Kamerovski, ai grijă de cafea... a dat îrt foc. vezi, eu sînt ocupată. Vreau să-i intentez proces, ca să intru în stăpînirea averii mele. înțelegi absurditatea J sub cuvînt că i-aș fi necredincioasă, adăugă baroneasa disprețuitor, vrea să pună mîna pe avutul meu.

>

Vronski asculta cu plăcere gîngureala veselă a acesteif
femei drăgălașe, îi aproba planul, îi dădea sfaturi, pe ju-
All   reluîndu-^i itonul obișnuit

bea în gepHSafejcu femeile de felul acestia. La Petersburg, în lumea lui Vronski, oamenii se împărțeau în două categorii bine distincte : una inferioară, alcătuită din oameni ordinari, proști și mai ales ridicoli, care cred că un bărbat trebuie să trăiască numai cu o femeie, nevasta lui... că fetele trebuie să fie neprihănite, femeile — pudice, bărbații — curajoși, cumpătați și energici... că trebuie să-ți educi copiii, să-ți câștigi pâinea, să-ți plătești datoriile și fel de fel de alte prostii asemănătoare. Aceasta era categoria oamenilor demodați și plicticoși. Iar a doua, în care intrau Vronski și cu prietenii săi ; acei care făceau parte din ea trebuiau să fie mai cu seamă eleganți, frumoși, darnici, bravi, veseli, gata să se lase pradă oricărei patimi fără să roșească, și să nu le pese de nimic.

În primele clipe, Vronski se simți cam buimăcit. Venise cu impresiile din cealaltă lume, de la Moscova. Dar re-întră îndată în lumea-i veselă și plăcută de mai înainte, ca și cum și-ar fi vîrît picioarele în niște papuci vechi.

Cafeaua nu se mai făcu, ci dădu în foc și-i stropi pe toți, stîrnind — ceea ce era de așteptat — rîsete și gălăgie, pătînd un covor scump și rochia baronesei.

— Și acum, la revedere. Altfel n-ai să te mai speli niciodată și o să am pe conștiință cea mai mare crimă pe care poate s-o săvîrșească un om binecrescut : a fi murdar. Va să zică, mă sfătuiești să-i pun cuțitul la gît ?

— Negreșit și încă în așa fel, încît mînuța dumitale să fie cît mai aproape de buzele sale. Are să-ți sărute mîna și totul o să se isprăvească cu bine, răspunse Vronski.

— Prin urmare, ne vedem astăzi la Teatrul Francez. Și baroneasa dispăru cu un foșnet de rochie.

Kameroovski se ridică și el. Vronski îi întinse mîna și, fără a-i mai aștepta plecarea, se îndreptă spre camera de baie. În timp ce se spăla, Petrițki își expuse pe scurt situația, care se schimbase după plecarea prietenului său. Nu mai avea nici un ban. Tatăl lui îi spusese că nu-i plă-

tește datoriile și nu-i mai dă nici un ban. Un croitor vroia să-l bage la închisoare pentru datorii, un altul îl amenința de asemenea cu pușcăria. Comandantul regimentului îi declarase că, dacă nu încetează scandalurile astea, va trebui să-i ceară demisia din armată. Se săturase de barneasă ca de mere acre, mai ales că-i tot pretindea bănit¹

tsa

Li plăcea alteia... are să i-o arate lui "vYonskl..".
o splendoare... în stil pur oriental, în „genul sclavei Rebeca, mă-nțelegi ?” Se certase ieri cu Berkoșev, care vroia să-i trimită martori, dar bineînțeles n-o să iasă nimic din asta. În genere, totul era admirabil și extraordinar de vesel. Fără a-și lăsa camaradul să aprofundeze amănunțele! situației sale, Petrițki începu să-i povestească noutățile, interesante. Ascultînd atît de cunoscutele istorioare ale lui Petrițki, în atît de cunoscuta atmosferă a casei sale, unde locuia de trei ani, Vronski încerca un plăcut sentiment de reîntoarcere la viața-i obișnuită și fără griji din Petersburg.

— Nu mai spune ! strigă Vronski, ridicînd piciorul de pe pedala lavoarului unde-și uda ceafa roșie și voinică. Nu mai spune ! repetă el, auzind că Lora se încurcase cu Mileev și-l părăsise pe Fertinhof.

— Și el a rămas tot așa de prost și de îngîmfat ? Dar Buzulukov ce mai face ?

— Ah, să-ți spun una bună cu Buzulukov, o minune ! strigă Petrițki. Îi știi slăbiciunea — balurile. Nu scapă nici un bal de la curte. Se duce el la un bal mare cu a cască nouă. Ai văzut căștile noi ? Sînt foarte frumoase și ușoare. Stă el... ce faci, mă ascuți ?

— Te ascult, răspunse Vronski, frecîndu-se cu un pro-Bop plușat.

— Trece marea ducesă cu un ambasador și — ghinionul lui — încep să vorbească despre noile căști. Marea ducesă ținea să-i arate o cască nouă... Cînd îl vede pe amicul nostru (Petrițki arată cum stătea Buzulukov cu cască în mîină), marea ducesă îl roagă să-i dea puțin cască, Dar el nu i-o dă. Ce-o fi asta ? Lumea îi face semn cu ochiul și cu capul, se încruntă la dînsul. Dă-i-o ! El, nu și nu ! încremenise. Îți poți închipui !... Deodată, unul... cum îi zice ?... vrea să-i ia cască. Dar el — nu și nu ! Atunci acela i-Q smulge și o întinde mării ducese. «Iată o cască

nouă», zice marea ducesă. întoarce casca și, închipuiește-ți, buf ! cad din ea o pară și niște bomboane — două funturi de bomboane ! Le strânsese acolo, drăguțul de el !

,t

Vronski se prăpădea de rîs. Mult timp după aceea, chiar cînd vorbea despre altceva, ori de cîte ori își aducea

janinte de cască, izbucnea într-un rîs sănătos care-i dez#'-
#elea dinții puternici și deși. >>>

M După ce află toate noutățile, Vronski își puse uniforme
<Su ajutorul feciorului, și se duse să se prezinte la regiei
ment. După prezentare, se gîndi să se ducă la fratele săuji
& Betsy și să facă încă vreo cîteva vizite în cercurile unde
jjjr fi putut-o întîlni pe Karenina. Și, după obiceiul lui la
Petersburg, plecă de acasă cu gîndul de a se întoarce
țloaptea tîrziu.

„ ,<vu. . 'A

» t * i', *

cr;

f*5* JiTr.

*K iRi.

.,* /

nif,

-

naçî

PARTEA A DOUA

LA SFIRȘITUL IERNII avu loc în familia Șcerbațki un consult medical, care urma să se pronunțe asupra sănătății mezinei și a măsurilor ce trebuiau luate pentru restabilirea puterilor sale în continuă slăbire. Kitty era bolnavă și, cu apropierea primăverii, starea sănătății i se înfăuțea din ce în ce mai mult. Medicul casei îi dăduse untură de pește, apoi fier, pe urmă lapis ; dar, cum nici unul dintre medicamente n-o ajutase, o sfătuiseră să plece la prihlăvără în străinătate. De aceea fusese chemat în ccSS* suit un doctor celebru. Acesta, un bărbat încă tînăru^i foarte frumos, ceru să examineze bolnava. Stărui parcă cu o deosebită plăcere asupra faptului că pudicitatea feciorelnică nu-i decît o rămășiță de barbarie și că nu-i nimic mai firesc pentru un tînăr medic decît să examineze o fată goală. Socotea acest lucru cu atît mai firesc, cu c|t îl îndeplinea zilnic, profesional, fără nici un gînd rău și de aceea socotea pudicitatea unei fete nu numai ca o iS* flftășiță de barbarie, ci aproape ca o jignire personală. :fî

Trebuiră să se supună. Deși toți medicii erau din aqSB* eași școală, studiaseră pe aceleași cărți și aveau aceeași știință» și cu toate că unii erau de părere că acest doctor celebru e un medic prost, totuși în casa prințesei și în cercul său domnea credința, nu se știe de ce, că numai acest doctor cu renume putea s-o salveze pe Kitty. După C€ examina și percuta cu atenție bolnava, zăpăcită și ct>^ pleșită de rușine, celebrul medic se spală cu grijă pe mîi#I și trecu în salon să vorbească cu prințul ; acesta îl ascultă Inefuntat și tușind ușor. Ca un om în vîrstă care nu fusese niciodată bolnav și nefiind Ihkț-'prosi^/.prințul: avi

în medicină. Toată comedia asta fi în ciuda, cu atât mai Mult, cu cât era poate singurul care înțelegea pe de-a-n-
tregul pricina bolii lui Kitty. «Vai de mine, cum latră-n
Vînt !» gîndea prințul, aplicînd vestitului medic o expresie
Sin vocabularul vînătoresc, în timp ce-i asculta vorbăria
ffespre simptomele bolii lui Kitty. Doctorul, stăpînindu-si
Cti greu disprețul față de boierul bătrîn, cobora anevoie la
AJvelul lui de înțelegere. își dădu seama că degeaba vorbea
ku bătrînul și că în casă conducerea era în mîna mamei.
De aceea avea de gînd să-și desfășoare înaintea ei perlele
elocvenței. Tocmai atunci intră și prințesa în salon îm-
preună cu medicul casei. Prințul se dădu la o parte, cău-
tind să nu arate cât de caraghioasă era în ochii lui comedia
asta. Prințesa, dezorientată, nu știa ce să facă. Se simțea
Vinovată față de Kitty. ... — Și acum, doctore, hotărăște-
ne soarta, zise prințesa. Jșpune-mi totul. «Mai sînt
speranțe ?» vru ea să întrebe, îasă buzele îi tremurară. Nu
putu rosti întrebarea. Ce spui, dpctore ?...

■,, ' — Numai decît, prințesă, dar mai întîi să discut cu co->
Ifgul meu. După aceea, voi avea cinstea să vă comunic-
pfirerea mea.

■'■" — Atunci să vă lăsăm singuri ?

'''■ — Vă rog.

*' Prințesa ieși, oftînd.

;', Cînd doctorii rămaseră singuri, medicul casei începu
șji-și expună cu sfială părerea, cum că ar fi vorba de în^
qeputul unui proces de tuberculoză, dar... și așa mai de
parte. Doctorul celebru îl ascultă, dar la jumătatea expu->
©erii se uită la ceasornicul lui mare de aur.

i; — Așa, zise el. Dar...

>

¹ Medicul casei tăcu respectuos la jumătatea expunerii,
— După cum știți, noi nu putem constata începutul
ținui proces de tuberculoză. Pînă la apariția cavernelor mf
jttntem în stare să ne dăm seama definitiv de nimic. Putem
șțumai să-l bănuim. Și avem unele simptome : lipsa de,
poftă de mîncare, starea nervoasă etc. Întrebarea se pune

astfel : cînd bănuiești un proces de tuberculoză, ce trebuia
să faci ca să ajuți alimentația ? ;

.

— Dar dumneavoastră știți că sub aceste stări se
cund mai totdeauna și cauze de ordin moral, sufletesc, își
îngădui să adauge cu un zîmbet fin medicul casei. i

— Da, se înțelege de la sine, răspunse celebrul doctof-
uitîndu-se din nou la ceas. Iartă-mă, te rog, a fost repara^

? iodul peste Iauza, ori tot trebuie să ocolești ?... E
• reparat ?,..

n cazul ăsta, pot să ajung acolo în douăzeci de minute^
Prin urmare, am spus că problema se pune astfel : stimu»
larea alimentației și liniștirea nervilor. Una are legătură c\$
alta. Trebuie să acționăm din amîndouă părțile. >>

— Dar despre călătoria în străinătate ? întrebă medicul»
casei. A

— Sînt împotriva călătoriilor în străinătate. în afarfl
de asta, vezi dumneata, dacă există începutul unui proces_f
de tuberculoză — ceea ce nu putem ști — atunci voiaj i\$
peste graniță nu poate ajuta. E necesar un tratament caij%
să ajute alimentația și să nu facă rău. ;

Doctorul vestit își expuse planul de tratament cu ape;
de Soden, al căror scop principal era, probabil, faptul ca
nu putea face rău. t

Medicul casei îl ascultă cu atenție și cu respect.

■&

— Iotuși aș invoca, în sprijinul unei călătorii în străig
nătate, schimbarea obiceiurilor și evadarea din mediul caras
stîrnește amintirile. în afară de asta, e și dorința mame|\$
adăugă medicul casei. ii

— Ei, în cazul ăsta n-au decît să plece. Numai să \$H
ferească de șarlatanii aceia de nemți, căci au să-i agravezi
starea... Trebuie să urmeze numai prescripțiile noastre»!
Dar, în fine, să le lăsăm ; n-au decît să plece...

>

Se uită din nou la ceas. ,!

— O, trebuie să plec, și se îndreptă spre ușă.

Doctorul celebru comunică prințesei, dintr-un sentițt
ment de politețe, că trebuie s-o mai vadă o dată pe bolnavă»

— Cum ? S-o mai examinați o dată ? izbucni ea Î9q
grozită. :

— Ah, nu, prințesă. Am nevoie numai de unele amă
nun te.

— Poftim. ,':

întovărășită de doctor, mama intră în salonul unde *Si*
afla Kittyi Slăbită și rumenă la față, cu o lucire neobif*
nuită în" &ăd, din pricina rușinii înduratâJHKIWil¹ stătea lei

Ui

în i locuî odăii. Cînd intră doctorul, i se împurpurară obra-
jii, iar ochii i se umplură de lacrimi. Toată boala și tot
tratamentul i se păreau ceva stupid, caraghios chiar ; tot
atît de caraghios cum ar fi dacă ai vrea să lipești bucățile
unui vas spart. Inima îi era zdrobită. Vroiau s-o vindece
cu pilule și cu prafuri ? Dar nu-și putea jigni mama, mai
ales că aceasta se socotea vinovată.

■ ■ • _ ; — Prințesă, fiți bună și luați loc, îi spuse celebrul
doctor.

Acesta se așeză zîmbind în fața ei, îi luă pulsul și în-
<S€pu să-i pună din nou întrebări plictisitoare. Kitty îi
răspunse la cîteva întrebări, apoi se supără deodată și se
ridică în picioare.

— Iartă-mă, doctore, dar asta n-are nici un rost. Mă
întrebi de trei ori același lucru.

: • ■ Vestitul doctor nu se supără.

— O irascibilitate bolnăvicioasă, îi spuse el bătrînei
prințese, după ce ieși Kitty. Dealtfel, am isprăvit...

Apoi doctorul expuse în mod științific prințesei, ca unei
femei excepțional de inteligente, starea fetei sale și în-
cheie prescriindu-i cum să bea apele, de care dealtfel n-
avea nevoie. La întrebarea dacă trebuie să plece în
străinătate, doctorul se cufundă în meditații, ca și cum ar
fi avut de dezlegat o problemă încurcată. Pînă la urmă,
rosti hotărîrea : să plece, dar să nu se încreadă în șarla-
ttni, ci să ceară sfatul lui, în orice împrejurare. ■ ■ ' După
plecarea doctorului, atmosfera parcă se mai înveseli,
întorcîndu-se la Kitty, mama se învioră, iar bolnava se
prefăcu și ea că e veselă. Acum trebuia să se prefacă foarte
des, dacă nu chiar totdeauna.

— *Maman*, crede-mă că sînt sănătoasă. Dar dacă ții să
plecam, hai să plecăm ! spuse Kitty și, căutînd să arate că
©^interesează voiajul proiectat, începu să vorbească despre
pregătirile de plecare.

f'. După doctor, veni Dolly. Știa că în ziua aceea trebuia să fie consultul. Cu toate că de-abia se întremase după austerie (născuse o fetiță la sfârșitul ierfrîm și deși avea o

zuri ștde gptjl personal», Colly ^ lisînd
acasă un sugaci și o fetiță bolnavă — venise să se intere-
seze de Kitty, a cărei soartă se hotăra în ziua aceea.

■<-* Ei, ce se mai aude ? întrebă Dolly intrînd în salon
fără să-și scoată pălăria. Văd că lumea e veselă. Va să
Zică, loate-s bune ?

Ai casei încercară să-i povestească cele spuse de me-
dic. Bar deși doctorul vorbise foarte frumos și mult timp,
nimeni nu putu reda ceva din cele spuse de dînsul. Inte-
resant era numai faptul că se hotărîse plecarea în străi-
nătate.

Dolly suspină fără voie. Sora sa, cea mai bună prietenă,
placa ; iar viața ei numai veselă nu era. După împăcare,
raporturile cu Stepan Arkadici ajunseseră înjositoare. Su-
dura făcută de Anna nu se dovedise trainică. Legătura;
conjugală cedase din nou în același loc. Nu era nimic si-
gur. Dar pe Oblonski nu-1 găseai mai niciodată acasă. Cu
banii stăteau prost. Bănuiala că Stepan Arkadici îi era in-
fidel o chinuia veșnic pe Dolly, care încerca să gonească
aceste gânduri de teama suferințelor pricinuite de gelozie,
încercate nu demult. Prima izbucnire de gelozie o dată
îndurată, nu se mai putea repeta. Chiar descoperirea unei
alte infidelități nu ar mai fi putut s-o impresioneze atît de,
adînc ca întîia oară. O astfel de descoperire, acum, ar fi
Hpsit*o numai de unele obiceiuri familiale. Dolly se lăsa
înșelată, disprețuindu-și soțul, dar mai cu seamă disprețu-
indU-se pe sine însăși pentru această slăbiciune. Pe lîngă
toate acestea, grijile mării gospodării o chinuiau fără ră-
gaz ; ba mergea prost alăptatul sugaciului, ba pleca dă-
daca, ba se îmbolnăvea un copil, ca acum.

— Ei ? Ce mai fac ai tăi ? o întrebă mama.

— Ah, *maman*, și-așa ai destule necazuri ! Lilly s-a,
îmbolnăvit. Mă tem să nu fie scarlatină. Am ieșit acum,
ca să aflu ce e cu Kitty. Dac-o fi, ferească Dumnezeu,,
scarlatină, n-am să mă mai pot mișca din casă.

După plecarea doctorului, bătrînul prinț ieși și el din biroul său, își întinse lui Dolly obrazul și, după ce schimbă cu ea cîteva cuvinte, spuse soției sale :

— Oe^ați hotărît ? Plecați ? Dar cu mine ce vreți să faceți ?

— Alexandr, cred că ar trebui să rămîi, răspunse prii țesa.

— Cum vreți. i

— *Maman*, de ce să nu vină și *papa* cu noi ? zise Kitt
Ar fi mai plăcut și pentru el, și pentru noi.

Bătrînul prinț se ridică și o mîngîie pe păr. Kitty înălță fața și-l privi, zîmbind silit. Avea totdeauna irpresia că prințul, deși vorbea puțin cu ea, totuși o înțel^gea mai bine decît toți ceilalți membri ai familiei, mezină, era favorita tatălui său și-i părea că dragostea || pentru ea îl face mai pătrunzător. Acum, cînd privird ei în tîlni ochii lui albaștri și buni ațintiți asupra-i, i păru că prințul citește pînă în fundul sufletului ei și îi țeleg tot răul ce-o roade. Se îmbujora și se aplecă sps dînsul, așteptând o sărutare ; dar el o mîngîie numai păr și-i spuse :

— Stupide mai sînt și bucelele astea false ! Nici ajungi pînă la fiica ta cea adevărată, ci mîngîi numai pi rul unor muieri moarte. Dar tu, Dolinka ? o întrebă prirțul pe fata lui cea mai mare. Ce-ți face asul ?

— Bine, *papa*, răspunse Dolly, pricepînd că era vorb de bărbatul ei. Nu prea stă pe-acasă, aproape nici nui vād, nu se putu împiedica să adauge Dolly, cu un zîmt Ironic.

i — Ce-i cu dînsul ? încă n-a plecat la țară să vînc pādurea ?

— Nu. Se tot pregătește de plecare.

’,. — Așa ! făcu prințul. Atunci să mă pregătesc și eu Am înțeles, spuse el soției sale, așezîndu-se. Știi ceva Katia ? adăugă el către mezină, deșteaptă-te într-o buni iți și spune-ți : sînt sănătoasă tun și veselă. Hai să mă du| iar la plimbare cu *papa*, dis-de-dimineată, pe ger. Ce zici ,j S-ar fi părut că vorbele tatălui său erau lucruri foartf simple, dar aceste cuvinte o tulburară pe Kitty, care pierdu cu firea, întocmai ca un criminal prins asupra fap-*

fului.--«Da, el știe tot, înțelege tot, și vorbele lui îmi spurff
ță starea mea este umilitoare și trebuie să mi-o înving» '
JjJar n-avu curajul,să răspundă. îngăimj|,<sey^,i^poi izbucni
deodată în plîns și fugi din odaie.

m

— Uite glumele tale ! tăbărî prințesa asupra soțului său. Așa faci întotdeauna, îți începu ea predica de dojana.

Prințul ascultă mult timp muștrările soției. Tăcea. Numai fața i se posomora din ce în ce mai tare.

—* Îți face atîta milă, sărăcuța, atîta milă ! Dar tu nu simți că o doare orice aluzie la pricina suferinței sale ? Ah, să te înșeli așa asupra oamenilor ! zise prințesa. După schimbarea tonului său, Dolly și prințul înțeleseră că era vorba de Vronski. Nu pricep cum nu există legi împotriva unor oameni atît de josnici și de meschini !

— Ah, mi-e atît de greu să te ascult ! rosti posomorit prințul, ridicîndu-se din fotoliu și dînd să plece ; dar se opri în ușă. Există legi, măicuță. Dacă e vorba, am să-ți spun eu cine poartă întreaga vină : tu, tu, numai tu ! Legi împotriva unor astfel de domnișori au fost totdeauna și mai sînt și azi. Crede-mă că, dacă nu l-ai fi încurajat t% eu — om bătrîn — l-aș fi provocat la duel pe filfizonul ăsta ! Da ! Și acum trateaz-o tu și adu șarlatani de ăștia în casă !

Prințul ar mai fi avut multe de spus. Auzind însă aceșfeș cuvinte, ca totdeauna în chestiunile grave, prințesa se pq? toii și începu s-o mustre conștiința.

— Alexandr, Alexandr, șopti ea, făcînd o mișcare *spxâ* dînsul și izbucnind în plîns.

Cum izbucni prințesa în plîns, prințul se potoli și «4> și se apropie de dînsa.

— Hai, ajunge, ajunge ! Știu că e greu și pentru tinfe! Ce să-d faci ? Nu-i cine știe ce mare nenorocire. MareQ Dumnezeu... mulțumesc... zise, el, fără să-și dea seama dfe ceea ce spunea, răspunzînd la sărutarea înlăcrimată a priiji.* țesei, pe care o simți pe mină, și ieși din odaie.

■

Cînd Kitty părăsi plîngînd salonul, Dolly simți, cu inp> stinctul ei de mamă și de soție, că aici era nevoie de o. mîna de femeie și se gîndi să intervină. își scoase pălăria

și, pregătită sufletește, mai-mai să-și îndeplinească rolul.
In timpul atacului mamei asupra tatălui, Dolly încercă să
domolească atât cât îi îngăduia respectul filial. Însă cîniși
izbucni prințul, Dolly tăcu. Îi era rușine pentru mamă și
se înduioșă de tatăl său, care-și redobîndi numaidecît
blîndețea. După ce ieși însă prințul, Dolly se hotărî să-și
facă datoria — să se ducă la Kittv și să-și câștigească, f.;

f, vroiam de mult să-ți^iȘtei ceva. Știi
Levfa avea de gând să ceară mîna IUFFtitty cînd a V€
aici ultima oară ? I-a spus lui Stiva.

— Ei și ? Nu înțeleg...

— Poate că l-a refuzat ?... Nu ți-a spus ?

— Nu. Nu mi-a spus nimic, nici despre unul, nici des-'
pre celălalt. E prea mîndră. Știu însă că totul se trage de
aici...

— Da. Inchipuiește-ți că l-a refuzat pe Levin, și eu
știu că nu l-ar fi refuzat dacă n-ar fi fost celălalt... Pe
urmă, acesta a înșelat-o așa de cumplit.

îngrozită la gîndul cît de vinovată era față de Kitty,
prințesa se supără.

— Ah, nu mai pricep nimic. în ziua de azi, toți vor să
trăiască după capul lor, nu spun mamei nimic și pe urmă
— poftim.

— *Maman*, mă duc la dînsa.

— Du-te. Eu nu te opresc, îi răspunse mama.

III

Intrînd în micul budoar al lui Kitty — o odăiță dră-cu
tapete roz și cu statuete de *vieux Saxe*ⁱ, o încăpere cu un
aspect tot atît de proaspăt, roz și vesel cum fusese însăși
Kitty cu două luni în urmă — Dolly își aminti cu cîtă voie
bună și plăcere o orînduseră împreună, anul trecut. I se
strînse inima cînd o văzu pe Kitty șezînd pe un scaun
scund, lîngă ușă, privind țintă, neclintit, un colț al
covorului. Kitty aruncă o privire surorii sale, dar fața ei
nu-și schimbă expresia rece și oarecum aspră.

— Plec îndată și n-am să pot ieși multă vreme din
casă, iar tu n-ai să poți veni la mine, zise Daria Alexan-
drovna, așezîndu-se lîngă ea. Vreau să-ți vorbesc.

— Despre ce ? o întrebă repede Kitty, ridicînd spe-
riată capul. "" <?%>

— Despre ce, dacă nu despre durerea ta ?

— N-am nici o durere.

• Vechi porțelan de Saxa (fr.).

• .." '•" "' , - ■ .

știu 7 Știu totul. Și, crede-mă, asta nu are nici o însemnă»

tat«i.. Toate am trecut pe aici.

Kitty tăcea. Fața ei avea o expresie severă.

•

— Nu merită să suferi din pricina lui, adăugă Daria Alexandrovna intrînd de-a dreptul în miezul subiectului

*— Da, fiindcă m-a desconsiderat, încuviință Kitty cîj glas tremurător. Însă nu mai vorbi. Te rog, nu mai vorbi |

— Cine ți-a spus asta ? Nu ți-a spus-o nimeni. Sînt sigură că a fost îndrăgostit de tine și e îndrăgostit și acum. Dar., *

— Ah, pentru mine compătimirea asta e lucrul cel mîi îngrozitor ! izbucni Kitty și se supără brusc.

Se întoarse pe scaun, roși și începu să-și frămînte degetele, strîngînd ba cu o mînă, ba cu cealaltă, catarama cordonului. Dolly cunoștea obiceiul surorii sale de a răsuci lucrurile în mîini cînd se mînia. Știa că era în stare, într-o clipă de mînie, să-și iasă din fire și să vorbească vrute și nevrute. Vroia s-o liniștească, era însă prea tîrziu.

— Ce vrei să mă faci a înțelege ? vorbi repede Kitty! Ce ? Că am fost îndrăgostită de un om care n-a vrut să știe de mine și că eu mor de dragul lui ? Și asta mi-d spune sora mea, care crede că... mă compătimizește ! N-am nevoie de asemenea compătimiri și prefăcătorii. [

— Kitty, ești nedreaptă !

•

— De ce mă chinuiești ?

— Dar, dimpotrivă... Văd că ești mîhnită...

Kitty, în furia ei, n-o mai auzea.

^ — N-am de ce să fiu mîhnită și n-ai de ce să mă mîngîi. Sînt destul de mîndră ca să nu-mi îngădui nici-odată a iubi pe un om care nu ține la mine.

—
Dar nu
ți-am
spus
asta...
Mărturi
sește-mi
un
singur
lucru,
spune-
mi
adevăru
l, o rugă
Daria
Alexan
drovna,
lu-
înd-o de
mînă.
Răspun
de-mi,
ți-a
vorbit
Levin
ceva ?
Am
intirea
lui
Levin
o
scoase
din fire

pe Kitty. Sări de pe scaua, zvîrli catarama pe podea și se
porni să vorbească dînd febril din mîini :

— De ee-1 amesteci aici pe Levin ? Nu înțeleg de ce
ții să mfc chinuiești! Ți-am spus-o și ți-o repet că sînt

m

mîndră și niciodată, *niăoăată'* n-aș'taceî c[^]fea ce faci tu :

să mă întorc la un bărbat care m-a înșelat, care s-a îndrăgostit de altă femeie. Eu nu pricep așa ceva, nu pricep.

Tu poți să faci asta, eu — nu !

*!'. După ce rosti aceste cuvinte, Kitty se uită la sora sa.

CSnd văzu că Dolly își aplecă trist capul și tăcu — atunci,

\$ft loc să iasă din odaie, cum avusese de gînd, se așeză

Ifiîgă ușă și, acoperindu-și fața cu batista, își puse capul

ÎH piept.

i

••a Tăcerea ținu cîteva minute. Dolly se gîndea la ea înliși, la înjosirea pe care o simțea mereu și care-i fusese[^] liîum dureros reamintită de Kitty. Nu se așteptase la atîta['] cruzime din partea ei și chiar era mînioasă pe dînsa. *De-* Udată se auziră un foșnet de rockie și în același timp iz- i bțicnirea unui hohot de plîns înăbușit, iar niște brațe i *se** încolăciră în jurul gîtului. Kitty stătea în genunchi în? feța ei.

— Dolinka, sînt așa de nenorocită ! șopti ea cu un aer;) e}e vinovăție.

: Obrazul drăgălaș, scaldat în lacrimi al lui Kittyjse *as-j* punse în poalele rochiei Dariei Alexandrovna.

Părea că lacrimile ar fi fost balsamul fără de care nupl S-ar fi putut împlini înțelegerea dintre cele două surori.[^] țîupă ce plînseră împreună, surorile nu mai pomeniră ni- Iftic despre ceea ce le frămînta ; dar, deși vorbeau despre tucruri neînsemnate, ele se înțelegeau una pe alta. pricepu că vorbele spuse de dînsa la mînie despre infide4 |itatea soțului și despre înjosirea surorii sale o răniseră gfnă în adîncul sufletului pe biata Dolly, însă că fusese ier4 tată. Iar Dolly înțelese tot ceea ce vroia să știe. Se con| Vinse că presupunerile sale erau adevărate și că durere Iară de leac a lui Kitty venea din faptul că-1 respins pe Levin, care îi ceruse mîna. Vronski o înșelase, și ea eri acum gata să-1 iubească pe Levin și să-1 urască pe Vronskf Dar Kitty nu-i

spusese nici un cuvânt din toate acestea! îi vorbise numai
despre starea ei sufletească.

— N-am nici un necaz, adăugă Kitty după ce se linișt
par trebuie să-ți dai seama*.

m

gustător, grosolan și, **în primul rînd**, eu însămi. Nici nu-ți închipui ce gînduri urîte am despre toate cele.

— Ce gînduri urîte poți să ai tu ? o întrebă Dolly zîmbind.

— Cele mai urîte și mai josnice, nici nu-ți pot spune. **Nu-i** deznădejde, nici plictiseală, ci mai rău. Parcă tot **ce-am** avut mai bun în mine s-ar fi ascuns și n-ar mai fi rămas decît ceea ce e urît. Cum să-ți spun ? urmă Kitty, **citind** nedumerirea din ochii surorii sale. *Papa* a început **adineauri** să-mi vorbească... și mie mi se pare că e stăpînit de un singur gînd : că trebuie să mă mărit. Mama mă **duce** la baluri, și-mi pare că numai de aceea mă duce, ca să mă căsătorească cit mai repede și să scape de mine. **Știu** că nu-i adevărat. Dar nu-mi pot alunga gîndurile **astea**. **Pe** așa-ziii pretendenți nici nu pot să-i văd în ochi. Mi se pare că mă cîntăresc. Mai înainte, cînd mă duceam **In lume** gătită cu o rochie de bal, era pentru mine o **plăcere** și mă admiram singură. Acum însă mă simt **stingherită** și mi-e rușine... Ei, ce mai vrei ? Doctorul... Dar...

Kitty se opri. Vru să mai spună că, de cînd se **petrecuse** cu ea schimbarea asta, Stepan Arkadici îi ajunsese **nesuferit** și că nu-l putea vedea în ochi fără să-i vină în **minte** gîndurile cele mai rele și mai josnice.

— Ei, da, totul îmi apare sub înfățișarea cea mai **grosolană** și mai urîță, urmă Kitty. Asta e boala mea. Poate că **are** să-mi treacă...

— Nu te mai gîndi...

:

— Mă simt bine numai cu copiii, numai la **tine**.

— Păcat că nu mai poți veni la mine !

— Ba am să vin. Eu am avut scarlatină. Am s-o rog' **pe maman**.

•

Kitty izbuti în stăruințele sale. Se mută la Dolly și, **tot timpul** cît ținu scarlatina, care se declară în adevăr, **îngriji** de copii.

Surorile îi scăpară pe toți cei șase copii. Dar starea să-? **nătății** lui Kitty nu se îmbunătăți și, în postul mare, **milia** Șcerbațki plecă **în străinătate**,; ■ : > « ■ • ■

IV

Înalta societate a Petersburgului alcătuiește, la drept vorbind, un singur cerc mare. Toți se cunosc și se vizitează între dînșii. Dar acest cerc are subîmpărțirile lui. Anna Afkadiевна Karenina avea prieteni și legături în trei cercuri deosebite. Unul din ele era cercul oficial al bar-
'bățului său — relațiile de serviciu — compus din colegii și din subalternii lui, legați și împărțiți de condițiile sociale în felul cel mai variat și mai capricios. Karenina abia își mai amintea de sentimentul acela de respect aproape religios pe care-l avusese la început față de aceste persoane. Acum, Anna îi cunoștea pe toți, cum se cunoaște lumea într-un oraș de provincie. Știa obiceiurile și slăbiciunile tuturor, «ce gheată îl strînge pe fiecare», precum și raporturile reciproce dintre dînșii și centrul de care țineau. Le cunoștea puterea de influență și punctele lor de asemănare și de deosebire. Dar acest cerc al intereselor guvernamentale, bărbătești — cu toate îndemnulile contesei Lidia Ivanovna — n-o putea interesa deloc. De aceea Anna îl ocolea.

Al doilea cerc frecventat de Anna era acela căruia Alexei Alexandrovici își datora cariera. Centrul acestui Cîrc era contesa Lidia Ivanovna. Era alcătuit din femei feătrîne, urîte, virtuose și bigote și din bărbați inteligenți, erudiți și ambițioși. Unul dintre oamenii inteligenți care făcea parte din acest cerc îl numea «conștiința societății petersburgului». Alexei Alexandrovici îi prețuia foarte mult pe toți acești oameni ; iar Anna, care știa să se îm-

pace cu toată lumea, își găsise prieteni și în acest cerc în prima perioadă a șederii sale la Petersburg. Acum însă, după înapoierea ei de la Moscova, acest mediu ajunsese să-i fie nesuferit. I se părea că acolo toți erau prefăcuți, și ea chiar și ea însăși. Se plictisea și se simțea așa de stingerită în această societate, că se ducea la contesa Lidia Ivanovna cât putea mai rar.

În sfârșit, cel de-al treilea cerc cu care Anna întreținea relații era lumea mare propriu-zisă, lumea balurilor, a meselor și a toaletelor sclipitoare... lume care era întrucâtva legată de viața de la curte, fără a se coborî la nivelul «demi-mondului», pe care membrii acestei societăți

iHt

deati <fcă-rt*îsprețnesc, dar cu catcult fapt «animai că se potrtwWltt la gusturi, ba chiaisJi» și '«•■•^aceleași Anna păstla relații cu acest cerc prin prințesa Betsy Tverskaia, #ația unui văr al său, care se bucura de un ve* nit ide o"ltt& douăzeci alfe mii de ruble. Aceasta o îndră gise pe Ahna chiar dimaUpa apariției sale în societate, tt arăta multă prietenie și'HS&uta s-o atragă în cercul ei, bă-tîndu-și joc de cercul contesei Lidia Ivanovna.

«

—J Când voi îmbătrîni și voi ajunge urîță, voi face că ea, zicea Betsy. însă pentru dumneata, femeie tînă ră țî frumoasă, e prea devreme să te închizi în acest azil de batrîniu
la. început, Anna ocoSiwnpe cît se putea societate* prințesei Tverskaia, fiindcă ar fi fost nevoită să chel*, tuiasc^ peste mijloacele saiftți fiindcă, de fapt, îi plăcea mai mult primul cerc. Dau--«apă călătoria la Moscova, HA crurile se schimbără. începutu să-și ocolească prietenii m#i raliști și să frecventeze lumea mare. îl întâlnea acolo țk Vronski, ceea ce-i dădea o bucurie tulburătoare ; îl vedea mai aies la Betsy, născută Vronskaia, vară cu dînsM. Vronski se ducea oriunde putea s-o întâlnească pe AnȘa și-i vorbea de dragostea lui ori de cîte ori avea prilej^. Anna nu~l încuraja ; dar, de fiecare dată cînd se întâlnefti «u el, se simțea cuprinsă de aceeași emoție plină de însu-flețire care o stăpînise în tren în ziua cînd îl văzuse pdtt*¹ tru îixtîia oară. își dădea singură seama că, văzîndu-^ț, ochii i se luminau de bucurie și buzele îi înfloreau într-un, zîmbet, însă n-avea puterea să-și ascundă bucuria. La început credea cu sinceritate că e nemulțumită de Vronski fiindcă își îngăduia s-o urmărească. însă nu mult după întoarcerea sa din Moscova, o dată, cînd se duse la o serata unde se aștepta să-l întâlnească și nu-l găsi acolo, își dădu limpede seama, după tristețea care o cuprinse, că se amăgea pe sine însăși. Această urmărire nu numai că nu-i dispăcea, dar dădea cel mai puternic imbold vieții saje.

O artistă vestită cânta pentru a doua oară la Petersburg, și toată înalta societate era la teatru. Din fotoliul de ornestră, Vronski, zărindu-și vara într-o lojă, se duse la ea {fră să aștepte pauza.

Itt

— De ce n-ai venit la prînz ? îl întrebă ea. Mă ui mește clarviziunea asta a îndrăgostiților, adăugă Betsy cu un surîs și așa ca s-o audă numai el. *Ea n-a fost*. Dar să vii după spectacol.

Vronski o privi întrebător. Betsy dădu din cap afirmativ. El îi mulțumi cu un zîmbet și se așeză lingă dînsa.

— Și cînd îmi aduc aminte de ironiile dumitale ! adăugă prințesa Betsy, care simțea o deosebită plăcere urmărind progresele pasiunii lui. Unde sînt acum ? Te-ai prins, dragul meu.

— Tocmai asta doresc, să fiu prins, răspunse Vronski, zîmbind liniștit și îngăduitor. Și dacă mă plîng, la drept vorbind, este că sînt prea puțin prins. încep să-mi pierd speranța.

— Dar ce speranță poți avea ? îi răspunse Betsy jignită pentru prietena ei. *Entendons nous* ¹... Dar în ochii ei jucau licăriri care arătau că înțelegea foarte bine, ca și Vronski, ce speranță putea să aibă el.

— Nici una, răspunse acesta, rîzînd și lăsînd să i se vadă dinții deși. Dă-mi voie, urmă el, luîndu-i din mînă binoclul și începînd să cerceteze cu privirea, peste umărul ei gol, rîndul de loji din partea cealaltă. Mă tem să nu ajung ridicol.

Vronski știa foarte bine că față de Betsy și de toți oamenii de societate nu risca să pară ridicol. Știa că în ochii acestor oameni rolul unui amant nefericit din pricina unei fete, și în general din pricina unei femei libere, poate fi ridicol ; dar rolul unui bărbat care urmărește o femeie măritată și care-și pune viața în joc ca s-o seducă, acest rol are ceva frumos, măreț și nu poate fi niciodată ridicol. De aceea Vronski, lăsînd binoclul, își privi vara cu un zîmbet mîndru și voios, care-i juca pe sub mustață.

— Dar de ce n-ai venit la prînz ? îl întrebă Betsy, admirîndu-l.

— Trebuie să-ți povestesc. Am fost ocupat. Cu ce

crezi ? Mă prind că nu ghicești. Am încercat să împac un soț cu cineva care i-a jignit nevasta. Chiar așa !

— Și i-ai împăcat ?

— Aproape.

---

¹ Să ne înțelegem (fr.).

— Să-mi povestești neapărat, îl rugă Betsy, ridicându-se în picioare. Vino în pauza următoare.

— Nu pot. Mă duc la Teatrul Francez.

— Pleci de la Nilson ? întrebă îngrozită Betsy, care nu era în stare, dealtfel, s-o deosebească pe Nilson de o coristă oarecare.

— Ce să fac ? Am acolo o întâlnire în legătură cu acțiunea mea de împăcare.

— Fericiți cei ce aduc pacea, că a lor va fi împărăția cerurilor ! spuse Betsy, aducându-și aminte de ceva ase-mănător, auzit de la cineva. Atunci ia loc și povestește-mi. Ce s-a întâmplat ?

Betsy se așeză din nou.

— E o istorie cam indecentă, dar atât de nostimă, încât ți-n grozav să ți-o spun, începu Vronski, privind-o vesel în ochi. N-am să pomenesc nici un nume.

— Cu atât mai bine. Am să încerc a ghici.

— Atunci, ascultă. Doi băieți veseli merg cu trăsură...

— Ofițeri, bineînțeles, din regimentul dumitale ?

— N-am spus că sînt ofițeri, ci pur și simplu doi tineri care luaseră o gustare...

— Tradu : care erau cam amețiți...

— Poate ! Foarte bine dispuși, ei se duc să ia masa la un camarad. Deodată văd că o femeie drăguță îi depășește cu trăsură, se uită după dîșșii și, cel puțin așa li pare lor, le face semne cu capul și rîde. Bineînțeles, tinerii — după ea. Aleargă în goana cailor. Spre mirarea tinerilor, femeia cea frumoasă se oprește la intrarea aceleiași case unde se duc și ei. Ea urcă în fugă la etajul de sus. Ei nu-i văd decît buzele roșii sub un voal scurt și minunatele-i piciorușe.

— Povestești cu atîta inimă, de parcă dumneata însuși ai fi fost unul dintre cei doi...

— Nu ți-am spus că luaseră o gustare ? Tinerii, cum mi s-a spus, intră la camaradul lor, care le dă o masă de adio. De data asta, tinerii beau într-adevăr, poate, peste mă-

sură, cum se întâmplă la toate mesele de adio. În timpul mesei, tinerii întreabă : cine locuiește sus, în aceeași casă? Nimeni nu știe. Numai feciorul gazdei răspunde la întrebarea lor dacă nu stau sus niște *demoiselles*, că într-adevăr stau și că-s multe. După masă, tinerii trec în biroul gazdei și ticluiesc o scrisoare către necunoscută, cu o declarație pătimașă de dragoste, și o duc singuri sus, ca să explice pasajele din scrisoare care n-ar fi fost destul de lămurită.

— Cum poți să povestești asemenea necuviințe ? Mai departe ?

— Sună. Iese o fată în casă. Îi înmânează scrisoarea și îi mărturisesc că sînt amîndoi atît de îndrăgostiți, încît au să-și dea sufletul acolo, în prag. Nedumerită, fata începe să parlanezeze cu ei. Deodată apare un domn cu niște favoriți în formă de cîrnăciori și roșu ca racul. Le spune că afară de nevastă-sa nu mai locuiește nimeni în casa aceea și-i gonește pe amîndoi.

— Dar de unde știi că avea niște favoriți în formă de cîrnăciori, cum spui dumneata ?

— Ascultă mai departe. M-am dus astăzi să-i împac.

- Ș i ?

— Acum vine partea cea mai interesantă. S-a stabilit că fericita pereche se compune dintr-un consilier titular și dintr-o consiliereasă titulară. Consilierul titular înaintea o plîngere, iar eu ajung mediator și încă ce mediator !... Te asigur că Talleyrand * nu e nimic pe lîngă mine.

— Dar unde-i greutatea ?

— Ascultă pînă la sfîrșit... Ne-am cerut scuze, după cum se cuvine : «Sîntem dezolați și vă rugăm să ne iertați pentru această nefericită încurcătură». Consilierul titular e gata-gata să se moaie. Dar vrea să-și exprime și el sentimentele. Cum începe însă să și le exprime, prinde a se înfierbînta și a spune mojicii ; iar eu sînt iarăși nevoit să arunc în balanță tot talentul meu de diplomat. «Sînt de

acord cu dumneavoastră, gestul lor e urît, dar vă rog să
țineți seamă de tinerețea ofițerilor și de faptul că la mij
loc a fost o neînțelegere. Apoi tinerii tocmai luaseră o

i TaUeyrand-Perlgord, Charles Marie (1754—1838) — diplomat francez,
vestit prin abilitatea sa.

gustare. înțelegeți dumneavoastră. Ei se căiesc din tot sufletul și vă roagă să-i iertați !» Consilierul titular se îmbânzește din nou : «Conte, primesc și sînt gata să-i iert, dar trebuie să înțelegeți că soția mea, soția mea, o femeie cinstită, a fost jignită de urmărirea, grosolăniile și obrăznicile unor băiețandri, ticălo...» îți dai seama : băiețandrii erau de față, și eu trebuia să-i liniștesc acum pe ei. Fac din nou uz de diplomație și, tocmai în clipa cînd sîntem pe cale să rezolvăm chestiunea, consilierul titular se înfierbîntă iarăși, roșește... cîrnăciorii intră în mișcare... Și din nou trebuie să mă cufund în subtilități diplomatice.

— Asta trebuie neapărat să ți-o povestesc ! spuse rîzînd Betsy unei doamne care tocmai intra în loja ei. N-ai idee cît m-a făcut să rîd !

— Ei, *bonne chance* ⁱ adăugă Betsy, dînd lui Vronski degetul rămas liber al mîinii care ținea evantaiul. Dintr-o mișcare a umerilor făcu să cadă mai jos marginile deolteului rochiei, ca să se așeze apoi în fața lojii, cu umerii goi, sub lumina gazului și în văzul tuturor.

Vronski se duse la Teatrul Francez, unde într-adevăr ircbuia să-1 întâlnească pe comandantul regimentului său, are nu scăpa un spectacol la acest teatru, spre a-i vorbi ('(? acțiunea sa de mediator ce-1 preocupa și-1 distra de aproape trei zile. în această chestiune erau amestecați prietenul său Petrițki și tînărul prinț Kedrov, un băiat simpatic și foarte bun camarad, venit de curînd în regiment. Dar în această chestiune era în joc, mai ales, prestigiul regimentului.

Amîndoi tinerii făceau parte din escadronul lui Vronski. Un funcționar, consilierul titular Wenden, se plînsese comandantului regimentului împotriva ofițerilor care-i jigniseră soția. Tînăra lui soție, povestea Wenden (era căsătorit de șase luni), se dusesse la biserică împreună cu mamea ei și, simțindu-se dintr-o dată rău din pricina unei anumite stări, plecase acasă cu cea dintîi trăsură care-i

Irşise în cale. Ofiţerii se luaseră după dînsa. Tînăra femeie, speriată şi, făcîndu-i-se şi mai rău, urcase acasă

¹ Succes ! ffr.).

scara în fugă. întorcându-se de la serviciu, Wenden auzise soneria și niște glasuri. Ieșise și, văzînd doi ofițeri beți cu o scrisoare în mîna, îi dăduse afară. Cerea să fie aspru pedepsiți.

— Orice ai zice, spuse lui Vronski comandantul regimentului care-l chemase la dînsul, Petrițki își face de cap. Nu e săptămîină să n-aibă un scandal. Funcționarul ăsta n-o să se dea bătut. O să meargă mai departe.

Vronski își dădea seama de gravitatea celor întîmplate și de faptul că aci nu putea fi vorba de duel, și că trebuia să facă pe dracul în patru pentru a-l împlînzii pe consilier și a mușamaliza toată afacerea. Comandantul regimentului făcuse apel la Vronski tocmai fiindcă știa că e un om distins și deștept, căruia îi era scumpă onoarea regimentului. Se sfătuiseră amîndoi și luaseră hotărîrea ca Vronski să se ducă împreună cu Petrițki și cu Kedrov la consilierul titular să-i prezinte scuze. Comandantul regimentului și Vronski își dădeau seama că numele prințului și insigne de aghiotant al țarului aveau să ajute mult la împlînzirea consilierului titular. într-adevăr, acești doi factori avuseseră oarecare efect. Dar rezultatul acțiunii de împăciuire rămăsese îndoielnic, după spusele lui Vronski.

Sosind la Teatrul Francez, Vronski se retrase în *Foyer* cu comandantul regimentului și-i povesti despre succesul sau mai degrabă insuccesul său. După ce chibzui îndelung, comandantul regimentului hotărî să lase chestiunea fără urmări. Apoi, făcînd haz, începu să-l întrebe pe Vronski despre amănuntele întrevederii, și multă vreme nu-și putu stăpîni rîsul auzind cum consilierul titular, după ce se potolea, se aprindea îndată din nou cînd își aducea aminte de amănuntele întîmplării... și cum Vronski, pe pragul împăcării, se retrăsese, împingîndu-l înainte pe Petrițki.

— Urîtă istorie, dar grozav de nostimă ! Totuși, nu se poate bate Kedrov cu domnul ăsta ! Și zici că se înfierbînta cumplit ? îl întrebă rîzînd comandantul regimentu

lui. Dar cum îți pare Claire astăzi ? E o minune ! zise comandantul vorbind despre noua artistă franceză. Oricât ai vedea-o, îți apare în fiecare zi alta. Numai francezii au darul ăsta.

Prințesa Betsy plecă de la teatru fără să mai aștepte sfârșitul ultimului act. Abia avu timpul să intre în camera ei de toaletă, să-și pudreze fața lunguiață și palidă, apoi să-și șteargă pudra, să-și îndrepte rochia și să dea poruncă a se servi ceaiul în salonul cel spațios, când cupeurile și începură să se oprească, unul după altul, la scara mare a palatului său de pe Bolșaiia Morskaia. Oaspeții coborau pe un peron larg în fața ușii de intrare. Portarul, cu statură de colos, care în timpul dimineții citea gazete în dosul ușii de sticlă, impresionînd pe trecători, deschidea fără zgomot ușa monumentală, lăsînd pe invitați să treacă înăuntru.

Amfitrioana, cu coafura frumos potrivită și fața înprospătată, apăru printr-o ușă, aproape în același timp cu musafirii care intrau prin alta, în salonul cel mare cu tapete de culoare închisă, cu covoare moi și cu o masă puternic luminată. Lumina luminărilor făcea să strălucească albeața feței de masă, argintul samovarului și porțelanul străveziu al serviciului de ceai.

Stăpîna casei luă loc lîngă samovar și-și scoase mînușile. Invitații se așezară cu ajutorul valeților care mutau scaunele strecurîndu-se discret, împărțindu-le în două grupuri : unul în jurul samovarului și al amfitrioanei, iar altul în celălalt capăt al salonului, înconjurînd-o pe frumoasa soție a unui ambasador, cu sprîncene negre, arcuite, care purta o rochie neagră de catifea. În amîndouă grupurile, ca totdeauna în primele clipe, convorbirea lîncezea, întreruptă de noii-sosiți, de salutări și de invitațiile la ceai, căutînd parcă un subiect la care să se poată opri.

— Ca actriță este extraordinară, spunea un diplomat în cercul soției ambasadorului. Se vede că l-a studiat pe Kaulbach *. Ați băgat de seamă cum a căzut ?...

— Ah, să nu mai vorbim de Nilson ! Despre ea nu se mai poate spune nimic nou, zise o doamnă grasă, roșie la

față, cu păr blond, sprâncene spălăcite și fără bucle false, îmbrăcată într-o rochie veche de mătase. Era prințesa

¹ *Kaulbach, Wilhelm* (1805—1874) pictor german, oare a tratat cu patetism teme istorice.

Meahkaia, cunoscută prin felul ei simplu de a fi și de a spune ce gîndește, poreclită *l'enjant terrihle K* Prințesa Meahkaia ședea la mijloc între cele două cercuri și, trăgînd cu urechea la ce se spunea de o parte și de alta, intervenea în discuție cînd într-un grup, cînd în celălalt. Trei persoane mi-au spus astăzi fraza asta despre Kaulbach, de parcă ar fi fost înțelese. Nu știu de ce le-o fi plăcut atîta ! în urma acestei observații, conversația se întrerupse.

Trebuia născocit un subiect nou.

— Povestiți-ne ceva hazliu, dar fără răutate, ceru soția ambasadorului, o virtuoaasă în arta conversației ușoare, numită în englezește *small-talk*, adresîndu-se diplomatului, eare nici el nu știa cum să înnoade firul.

— Se spune că asta e foarte greu. Numai răutatea e hazlie, începu diplomatul, zîmbind. Dar am să încerc. Dați-rni un subiect. Totul e subiectul. Dacă-l ai, ți-e ușor să brodezi pe el. Mă gîndeam adesea că vestiții *causeurs*² ai veacului trecut s-ar simți astăzi încurcați dacă ar trebui să spună ceva spiritual. Cuvintele de spirit au ajuns atît de plecticoase...

— Asta s-a spus demult, îl întrerupse rîzînd soția ambasadorului.

Conversația începuse destul de plăcut ; dar tocmai din pricina asta, se întrerupse din nou. Trebuiră să recurgă la bîrfeală, un mijloc sigur, care nu dă greș niciodată.

— Nu vi se pare că Tușkevici are ceva din *Louis XV* ? reluă diplomatul, arătînd cu ochii spre un tînăr frumos, cu părul blond-deschis, care stătea lîngă masă.

— A, da ! E în același stil cu salonul. De aceea și vine atît de des pe aici.

Conversația se învioră, fiindcă se vorbea în aluzii tocmai despre ceea ce n-ar fi trebuit să se vorbească în acel salon, adică despre relațiile dintre Tușkevici și amfitrioană.

între timp, conversația din preajma samovarului și al

gazdei lincezise și ea o bucată de vreme, oscilînd între cele
trei subiecte inevitabile : ultimele noutăți ale zilei, tea-

---

¹ Copilul poznaș (fr.).

-7

- Meșteri în întreținerea unei convorbiri spirituale (ir.).

trul și bîrfirea aproapelui, aceasta din urmă avînd precădere.

— Ați auzit că și Maltîșceva, mama, nu fata, își face un costum de *diable rose* ?¹

— Nu mai spune ! E adorabil !

— Mă mir că ea, cu inteligența ei — căci e deșteaptă — nu-și dă seama cît e de ridicol !

Fiecare avea cîte un cuvînt de spus ca s-o foarfece pe nefericita doamnă Maltîșceva. Conversația se învioră ca un foc de vreascuri bine întetît.

Soțul prințesei Betsy, un om gras și blajin, colecționar pasionat de gravuri, aflînd că soția sa avea musafiri, intră în salon, înainte de a se duce la club. Se apropie de prințesa Meahkaia, călcînd fără zgomot pe covorul moale.

— V-a plăcut Nilson ? o întrebă el.

— Ah, cum de v-ați furișat așa ? M-ați speriat, răs-punse prințesa. Vă rog să nu-mi vorbiți de operă. Habar n-aveți de muzică. Mai bine mă cobor eu pînă la dumnea voastră, ca să vorbim de majolică și de gravuri. Ce comori ați mai cumpărat în ultima vreme de la bazar ?

— Dacă doriți, vi le pot arăta. Dar nu sînteți cu noscătoare.

— Arătați-mi-le, totuși. Am învățat de la... cum le zice... de la bancheri... Au gravuri splendide. Ni le-au arătat.

— Ați fost la Schiitzburg ? o întrebă amfitrioana de după samovar.

— Da, *ma chere*. Am fost poftită la masă cu bărbatul meu. Am auzit că sosul de la masa aceea a costat o mie de ruble, urmă prințesa Me^ikaia cu glas tare, simțînd că era ascultată de toată lumea. Era un sos infect, de cu loare verzuie. A trebuit să-i poftesc și eu. Le-am dat un sos de optzeci și cinci de copeici, și toți au fost încîntați. Eu nu pot să ofer sosuri de mii de ruble !

— E unică ! spuse stăpîna casei.

— Extraordinară ! adăugă cineva.

Efectul produs de cuvintele prințesei Meahkaia era totdeauna același. Tot secretul era că ea spunea — se potrivește, nu se potrivește — lucruri simple și de bun-simț.

---

¹ Drac in roz (Ir.).

în societatea în care se învîrtea prințesa Meahkaia, astfel de vorbe aveau efectul celor mai spirituale glume. Prințesa nu putea înțelege pricina acestui succes, dar — dîndu-și seama că-l are — știa să-l exploateze.

Cît timp vorbi prințesa Meahkaia, toată lumea o ascultă și conversația din jurul soției ambasadorului se întrerupse. Vrînd să unească societatea într-un singur cerc, stăpîna casei spuse soției ambasadorului :

— în adevăr, nu vă spune nimic o ceașcă de ceai ? N-ați vrea să poftiți în partea noastră ?

— Mulțumesc, ne simțim foarte bine aici, răspunse zîmbind soția ambasadorului și urmă conversația începută.

Se purta o conversație foarte plăcută : erau bîrfiți soții Karenin.

— Anna s-a schimbat foarte mult după călătoria la Moscova, spunea o prietenă a ei. E cam ciudată acum.

— Schimbarea de seamă constă în faptul că Anna a adus după dînsa umbra lui Alexei Vronski, zise soția ambasadorului.

— Și ce-are a face ? Este și o poveste de Grimm : omul care și-a pierdut umbra, ca pedeapsă pentru o greșală oarecare. N-am priceput niciodată o astfel de pedeapsă, dar poate că e foarte neplăcut pentru o femeie să ramîină fără umbră.

— Da, însă femeile care au cîte-o umbră sfîrșesc de obicei prost, adăugă prietena Annei.

— Pușchea pe limba dumitale ! strigă prințesa Meahkaia, auzind aceste cuvinte. Karenina e o femeie delicioasă. Soțul ei nu-mi place. Ea însă îmi este dragă.

— De ce nu vă place bărbatul ei ? întrebă soția ambasadorului. E un om cu totul superior. Soțul meu spune că în Europa sînt puțini bărbați de stat ca el.

— Același lucru mi-l spune și soțul meu. Dar eu nu-l cred, urmă prințesa Meahkaia. Dacă soții noștri n-ar avea părerea asta, l-am vedea cum este în realitate. Eu cred că Alexei Alexandrovici nu-i decît un prost. Asta o spun în șoaptă... și-i foarte limpede pentru mine. Mai înainte, cînd mă socoteam datoare să-l găsesc inteligent și mă stră

duiam să-i descopăr inteligența, credeam că eu sînt proastă
fiindcă n-o puteam găsi. Dar în clipa cînd mi-am spus,

bineînțeleas în șoaptă, că e un *prost*, totul s-a limpezit.
Nu-i așa ?

— Cît de rea sînteți astăzi !

— Deloc. N-am altă soluție. Unul din noi doi e prost, și dumneavoastră știți că nu poți spune asta despre tine însuși.

— «Nimeni nu se mulțumește cu bunurile pe care le are, în schimb, fiecare e mulțumit de inteligența sa», cită diplomatul un vers franțuzesc.

— Tocmai asta-i, rosti repede prințesa Meahkaia. Un lucru însă : pe Anna nu vă las s-o bîrfiți. E încîntătoare și bună ! Ce poate face dacă toți sînt îndrăgostiți de dînsa și o urmăresc ca niște umbre ?

— Nici nu-mi trece prin cap s-o judec, se justifică prietena Annei.

— Dacă pe noi nu ne urmărește nimeni ca o umbră, asta nu înseamnă că avem dreptul să condamnăm pe alții.

După ce o puse la punct pe prietena Annei așa cum se cuvenea, prințesa Meahkaia se ridică și trecu, împreună cu soția ambasadorului, la masa de ceai unde se vorbea despre regele Prusiei.

— Pe cine ați bîrfit acolo ? le întrebă Betsy. 1

— Pe soții Karenin. Prințesa a făcut o caracterizare a lui Alexei Alexandrovici, răspunse soția ambasadorului cu un surîs și se așeză la masă.

— Păcat că n-am auzit și noi, zise gazda, cu ochii la ușa de intrare. În sfîrșit ! spuse ea zîbind către Vronski, care tocmai intra.

Vronski nu numai că cunoștea pe toți musafirii, dar îi vedea zilnic. De aceea păși înăuntru cu calmul cu care te reîntorci la o adunare într-un salon ,din care abia ai ieșit.

— De unde vin ? răspunse Vronski la întrebarea soției ambasadorului. N-am încotro. Trebuie să mărturisesc. Vin de la «Bouffe»¹. Cred că e a suta oară de cînd mă duc, și mereu cu aceeași plăcere. E un deliciu ! Știu că-i rușinos,

însă la operă dorm, în timp ce la «Bouffe»- stau pînă la
sfîrșit și mă distrez. Astăzi...

— ' Teatrul but

Vronski spuse numele unei artiste, franceze și vru să povestească ceva despre dînsa ; dar soția ambadorului, îngrozindu-se în glumă, îl întrerupse.

— Vă rog să nu povestiți astfel de grozăvii.

— Nu le mai povestesc, cu atît mai mult, cu cît toată lumea le cunoaște.

— Și toți s-ar duce acolo, dacă ar fi admis în buna societate să te duci ca la operă, spuse prințesa Meahkaia.

VII

La ușa de la intrare se auziră pași. Prințesa Betsy, știind că era Karenina, își întoarse privirile spre Vronski. El se uita la ușa, avînd pe față o expresie nouă, ciudată... Privea țintă, cu bucurie și totodată cu sfială, pe doamna care venea și se ridică încet în picioare. Anna intră în salon. Ținîndu-se ca totdeauna foarte dreaptă, cu pasul iute, sigur și ușor, care-i deosebea mersul de al celorlalte persoane din societate, și fără să-și schimbe direcția privirii, Anna făcu cei cîțiva pași dintre ea și stăpîna casei ; îi strînse mîna, îi zîmbi și cu același zîmbet se uită la Vronski. El se înclină adînc și-i oferă un scaun.

Karenina răspunse printr-o ușoară înclinare a capului, se împurpura la față și se încruntă. Îndată după aceea, salutînd din cap cunoștințele și strîngînd mîinile întinse spre dînsa, spuse prințesei Betsy :

— Am vrut să vin mai devreme, dar am fost la conțesa Lidia, unde am zăbovit. Era acolo și *sir* John ; e un om foarte interesant.

— A, misionarul acela ?

— Da. A povestit lucruri extrem de interesante despre viața hindușilor.

Conversația întreruptă de sosirea Annei începu iarăși să pîlpîie ca flacăra unei lămpi în bătaia vîntului.

— *Sir* John ! Da, *sir* John. L-am întîlnit. Vorbește frumos. Vlasieva-i îndrăgostită de dînsul. E adevărat că Vla-

sieva cea mică se mărită cu Topov ?

— Da. Se spune că-i lucru hotărît

— Mă mir de părinții săi. Se pare că e vorba de o că-
'i/Uorie din dragoste.

— Din dragoste ? Ce idei antediluviene aveți ! Cine
mai vorbește astăzi de dragoste ? spuse soția ambasadorului.

— Nu-i nimic de făcut. Moda asta absurdă și veche
Încă n-a murit, adăugă Vronski.

— Cu atât mai rău pentru cei ce se țin de moda asta.
Toate căsătoriile fericite pe care le cunosc au fost făcute
mimai din rațiune.

— Da. Dar nu se întâmplă atât de des ca fericirea că-
.iUoriilor din rațiune să se spulbere ca praful, tocmai
fiindcă se ivește acea pasiune pe care n-o recunoașteți ?
urmă Vronski.

— Numim căsniciile din rațiune căsătoriile în care amîn-
(loi soții au trecut prin focul dragostei și s-au astîmpărat.
Amorul e o boală, ca scarlatina ; trebuie să treci neapărat
prin ea.

— Atunci trebuie să găsim un vaccin contra dragostei,
c;î împotriva variolei.

— In tinerețe am fost amoretată de un dascăl de bise-
rică, mărturisii prințesa Meahkaia. Nu știu întrucît mi-a
lost de folos.

— Dar să lăsăm gluma. Eu cred că nu poți cunoaște
dragostea decît după ce te-ai înșelat o dată și pe urmă îți
îndrepti greșeala, hotărî prințesa Betsy.

— Chiar după cununie ? întrebă în glumă soția diplo-
matului.

— „Nu-i niciodată prea tîrziu ca să te pocăiești”, cită
diplomatul un proverb englezesc.

— întocmai! întări Betsy. Trebuie să greșești și apoi
Kă-ți îndrepti greșeala. Ce părere ai despre asta ? o întrebă
pe Anna, care asculta conversația în tăcere, cu un zîmbet
ușor pe buze.

— Cred, răspuse Anna, jucîndu-se cu mînușa scoasă

de pe mână, cred că... după cum sînt atîtea păreri, c te capete... tot a a  i c te inimi, at tea feluri de dragoste.

Vronski o privea, a tept nd răspunsul, cu răsuflarea tăiată. După ce Anna rosti aceste cuvinte, el oftă u urat, cu  i cum ar fi trecut printr-o primejdie. , "

«,

,

■ Anna se întoarce deodată către d nsul ;

11*.

 f13

— Am primit o scrisoare de la Moscova. Kitty Scerbațkaia 8 grav bolnavă.

— Adevărat ? întrebă Vronski, posomorîndu-se.

Ea îl privi cu asprime :

— Pe dumneata nu te interesează ?

— Dimpotrivă, mă interesează foarte mult. Aș putea să aflu ce anume vi s-a scris ? o întrebă el.

Anna se ridică în picioare și se îndreptă spre Betsy.

— Dă-mi o ceașcă de ceai, zise ea, oprindu-se în spațele scaunului său.

În timp ce prințesa Betsy îi turna ceaiul, Vronski se apropie de Anna.

— Ce vi s-a scris ? repetă el întrebarea.

— Mă gândesc adesea că bărbații nici nu înțeleg ce înseamnă noblețea, deși veșnic vorbesc de ea, zise Anna fără să-i răspundă. De mult am vrut să ți-o spun, adăugă ea și, făcînd cîțiva pași, se așeză lîngă o masă pe care se aflau într-un colț niște albume.

— Nu prea înțeleg sensul cuvintelor dumitale, ripostă Vronski, întinzîndu-i ceașca.

Anna se uită la canapeaua de lîngă dînsa. Vronski se așeză numaidecît.

— Da, am vrut să-ți atrag atenția, începu Anna fără să-l privească, am vrut să-ți atrag atenția că te-ai purtat urît, foarte urît.

— Crezi dumneata că nu simt acest lucru ? Dar cine e de vină ?

— De ce-mi spui asta ? întrebă Anna, privindu-l cu asprime.

— Știi de ce ? răspunse el cu îndrăzneală și bucurie, întîlnindu-i privirea și nemișcîndu-și ochii de la dînsa.

Anna, și nu Vronski, se tulbură.

— Asta dovedește numai că n-ai inimă, adăugă ea. Dar privirea ei spunea, dimpotrivă, că are inimă și tocmai de aceea se teme de el.

— Lucrul despre care mi-ai vorbit adineauri a fost o eroare, și nu dragoste.

— Ai uitat că ți-am interzis să rostești acest cuvînt,

acest cuvânt urît, zise Anna tresărind. Dar își dădu seama în aceeași clipă că, prin acest *ți-am interzis*, ea recunoștea că are unele drepturi asupra lui și tocmai astfel părea

iă-l îndemne a-i vorbi de dragoste. Am vrut încă de mult H& țî-o spun, urmă Anrta, privindu-l cu hotărîre drept în ochi și cu obrazii îmbujorați. Astăzi am venit într-adins, știind că o să te întîlnesc. Am venit să-ți spun că trebuie să se sfîrșească toate acestea. N-am roșit niciodată în fața nimănui ; dumneata însă mă faci să mă simt vinovată. Vronski o privea și era uimit de noua frumusețe a chipului său.

— Ce vrei de la mine ? o întrebă el simplu și grav.

— Vreau să te duci la Moscova și să ceri iertare lui Kitty, răspunse Anna.

— Nu vrei asta, zise el.

își dădea seama că Anna se silea să spună acest lucru, dar nu asta era ceea ce dorea.

— Dacă mă iubești cum spui, șopti Anna, atunci fă în așa fel ca să fiu liniștită.

Fața lui se însenină.

— Oare nu știi că ești însăși viața mea ? Liniștea însă n-o cunosc și nu ți-o pot da. Toată ființa mea, dragostea... da. în gîndul meu, eu nu te pot despărți de mine, sîntem una. Nu poate fi însă vorba de liniște, nici pentru dumneata, nici pentru mine. Nu întrevăd în viitor decît deznađejde și nenorocire, sau, poate... fericirea, și ce fericire !... Oare nu e cu puțință ? șopti el foarte încet, aproape fără glas. Anna însă îl auzi.

Ea-și încorda toate puterile minții ca să-i răspundă cum ar fi trebuit, dar nu făcu decît să-l privească cu ochii plini de dragoste și rămase tăcută.

«Uite ! gîndi Vronski răpit de încîntare. Tocmai cînd mă pîndea deznădejdea, cînd credeam că nu voi dobîndi niciodată fericirea, uite : mă iubește. A mărturisit-o !»

— Fă asta pentru mine : nu-mi mai spune niciodată astfel de cuvinte și-o să fim buni prieteni, îl rugă Anna. In același timp privirea ei spunea cu totul altceva.

— Prieteni n-avem să fim. O știi prea bine. Putem fi însă cei mai fericiți sau cei mai nenorociți oameni de pe lume, asta stă în puterea dumitale.

Anna vru să spună ceva, dar Vronski o întrerupse. —■
Eu nu-ți cer decît un singur lucru : dreptul de a spera,

de a suferi, ca și acum. Și dacă nici asta nu se poate,

165

poruncește-mi să dispar, și voi dispărea. N[^]-aj si mi vezi, dacă prezența mea îți este o povară.

— Nu vreau să te gonesc.

— Atunci nu schimba nimic. Lasă lucrurile așa cum sînt, adăugă el cu un tremur în glas. Iată-1 pe șotul du-mi tale.

Într-adevăr, Alexei Alexandrovici intra în clipa aceea în salon, cu umbletul său liniștit și stîngaci.

După ce aruncă o privire asupra soției sale și a lui Vronski, el se îndreptă spre stăpîna casei și, așezîndu-se la masa de ceai, începu să vorbească domol și răspicat, cu tonul lui obișnuit, glumeț și ironic.

— *Rambouillet*¹-ul dumitale este complet, rosti el, cercetînd cu privirea întreaga societate. Numai grații și muze.

Prințesa Betsy însă nu-i putea suferi tonul *sneering* ~, cum îl numea ea ; și, ca amfitrioană inteligentă, îl atrase îndată într-o discuție serioasă asupra serviciului militar obligatoriu. Alexei Alexandrovici se aprinse numaidecît în discuție și începu să apere cu însuflețire noul ucaz față de prințesa Betsy, care-1 ataca.

Vronski și Anna rămaseră lîngă măsuță.

— Începe să devină necuviincios, șopti o doamnă, arătînd cu ochii spre Vronski, Anna și spre șotul acesteia.

— Ce-ți spuneam eu ? răspunse prietena Annei Arka-dievna.

Dar nu numai aceste două doamne, ci aproape toți cei ce se aflau în salon, chiar și prințesa Meahkaia și însăși Betsy, se uitară de cîteva ori la cei rătăciți de cercul comun, ca și cum acest lucru i-ar fi stingherit. Numai Alexei Alexandrovici nu arunca nici o privire în partea aceea și atenția nu-i slăbi de la interesanta discuție începută.

Observînd impresia neplăcută produsă asupra tuturor, prințesa Betsy puse în locul ei o altă persoană care să țină piept lui Alexei Alexandrovici, și se apropie de Anna.

— Claritatea și preciziunea de expresie a bărbatului

tău mă miră totdeauna, zise ea. Când vorbește el, îmi devin
accesibile pînă și noțiunile cele mai transcendente.

' Societatea ce se întrunea în salonul literar al marchizei de *Rambouillet*, ia Paris, în prima jumătate a secolului al * Ironic, usturător
(engl.).

— Ah ! da ! răspuse Anna luminată de un zîmbet fericit, fără să înțeleagă un singur cuvînt din cele spuse de Botsy ; apoi trecu la masa cea mare și luă parte la conversația generală.

După ce stătu o jumătate de ceas, Alexei Alexandrovici se apropie de soția sa și-i propuse să meargă împreună iicasă. Anna însă îi răspuse, fără să se uite la dînsul, că rămîne la masă. Alexei Alexandrovici o salută și se retrase.

Vizitiul Annei Karenina, un tătar bătrîn și gras, îmbrăcat într-o manta lucioasă de piele, abia stăpînea calul sur din stînga, înfrigurat, care juca pe loc în fața scării de la intrare. Un fecior deschise portiera cupeului. Portarul (inea deschisă ușa de la intrare. Anna Arkadievna căuta să desprindă cu mîna ei mică și dibace dantelele de la mîneacă, agățate într-o copcă a blănii și, cu capul plecat, asculta răpîtă vorbele lui Vronski care o petrecea.

— Nu mi-ai spus nimic, zise Vronski, și nici nu-ți cer nimic. Dar dumneata știi că nu de prietenie am nevoie. Pentru mine e o singură fericire în viață — cuvîntul care-ți displace atîta... da, dragostea !

— Dragostea... repetă încet Anna din adîncul inimii ; ții, în clipa cînd desprinsese dantela, adăugă deodată : Nu-mi place cuvîntul ăsta, tocmai fiindcă are pentru mine o însemnătate prea mare, neînchipuit mai mare decît ai putea înțelege dumneata. Și îl privi drept în ochi. La revedere !

Îi întinse mîna și, trecînd repede, cu pași hotărîți, prin fața portarului, dispăru în cupeu.

Privirea și atingerea mîinii sale îl învăpăiară. Își sărută palma în locul unde i-o atinsese Anna și plecă acasă fericit — fiindcă își dădea seama că în seara aceea se apropiase de țelul lui mai mult decît în ultimele două luni.

VIII

Alexei Alexandrovici nu găsise nimic deosebit și ne-

cuviincios în faptul că soția lui șezuse cu Vronski deoparte, la o masă, discutând cu însuflețire. Observase însă că celorlalte persoane din salon acest fapt li se păruse ceva deose-

bit și necuviincios, și de aceea îl socotea și el ca necuviincios. Hotărî să ^orbească neapărat despre acest lucru cu soția sa.

Ajuns acasă, Alexei Alexandrovici intră ca de obicei în birou, se așeză într-un fotoliu, deschise o carte despre papalitate la locul însemnat cu un *coupe-papier* și citi pînă la ora unu, cum făcea totdeauna. își freca numai din cînd în cînd fruntea înaltă și-și scutura capul, alungind parcă ceva. La ora obișnuită, se ridică și-și făcu toaleta de noapte. Anna Arkadievna încă nu venise. Alexei Alexandrovici urcă sus cu cartea subsuoară. în seara aceea însă, în locul obișnuitelor gînduri și considerații asupra chestiunilor de serviciu, mintea îi era plină de soția sa și de ceva neplăcut ce se petrecuse în legătură cu dînsa. împotriva obiceiului său, Alexei Alexandrovici nu se culcă, ci — ducîndu-și la spate mîinile încleștate — începu să se plimbe prin odaie încoace și încolo. Nu se putea culca, simțind că, în primul rînd, trebuia să cumpănească bine incidentele zilei.

Cînd Aîexei Alexandrovici hotărîse să stea de vorbă cu soția sa, lucrul acesta i se păruse foarte ușor și foarte simplu. Acum însă, cînd începu să chibzuiască asupra acestor incidente, gestul i se arăta foarte complicat și anevoios.

Nu era gelos din fire. După concepția lui, gelozia era o jignire adusă soției, în care trebuie să ai încredere. Nu se întrebă însă de ce trebuia să aibă încredere, adică deplină siguranță că tînăra lui soție îl va iubi mereu. Dar nu se îndoia de ea și de aceea avea încredere și-și spunea că trebuie s-o aibă. Acum însă, deși își păstra convingerea că gelozia este un sentiment rușinos și că trebuie să aibă încredere, el se simțea totuși în fața unei situații ilogice și absurde și nu știa ce să facă. Se găsea față în față cu viața — cu virtualitatea unei iubiri dintre soția sa și un altul decît el, și aceasta îi părea ceva absurd și de neînțeles,

fiindcă era însăși viața. Aiexei Alexandrovici își trăise viața și muncise în sferele birocratice, care aveau de-a face numai cu reflexele vieții ; și ori de câte ori se ciocnea cu viața însăși, se dădea la o parte. Acum îl stăpînea același sentiment ca acela încercat de omul care, după ce a trecut

liniștit un pod peste o prăpastie, vede deodată că podul nu ni;ii există și că sub el se cascadează hăul. Abisul era viața în-
să? i, iar podul — traiul artificial dus de el pînă acum.
I Vntru prima oară îi trecu prin minte că soția sa ar putea
iubi pe altcineva, și lucrul acesta îl îngrozi.

Fără să se dezbrace, Aîexei Alexandrovici se plimba
începe și încolo cu pași cadențați și sonori pe parchetul
sufrageriei luminate de o singură lampă, pe covorul din
salonul întunecat, unde lumina se răsfrîngea numai în
portretul său mare, făcut de curînd, atîrnat deasupra ca-
napelei... și prin budoarul Annei, în care ardeau două lu-
minări, luminînd portretele rudelor și ale prietenelor sale,
precum și bibelourile frumoase de pe biroul ei, cunoscute
îl cîndul așa de bine și de atîta vreme. Străbătea budoarul
Annei pînă la ușa odăii de culcare și se întorcea din nou.

în tot timpul acestei plimbări, și mai ales pe parchetul
.sufrageriei luminate, Alexei Alexandrovici se oprea și—și
spunea : «Da, totul trebuie rezolvat și curmat ; trebuie
;;i-mi arăt părerea și hotărîrea». Se întorcea din nou :
■ Dar ce părere ? Ce hotărîre ? » se întreba el cînd ajun-
f,ca în salon și nu găsea răspuns. «Dar, în definitiv, ce s-a
înlîmplat ? își zicea el înainte de a porni spre birou. Ni-
mic ! Ea a vorbit îndelung cu dînsul. Ei și ? Cu cine nu
vorbește o femeie în societate ? Apoi, a fi gelos, înseamnă
:,i te înjosești și pe tine, și pe ea», se gîndea el intrînd în
budoarul ei. Dar părerea asta, care avusese mai înainte
.ilîta greutate pentru dînsul, nu mai trăgea acum în cum-
pănă și nu mai însemna nimic. Din ușa odăii de culcare,
Alexei Alexandrovici se întorcea iarăși în salon. Dar de
îndată ce intra în salonul întunecat, un glas începea să-i
spună că nu era tocmai așa și că, dacă ceilalți observaseră,
înseamnă că era ceva... în sufragerie, își zicea din nou :
*I)a, trebuie să rezolv problema, să curm totul și să-mi
spun părerea»-... Iar în salon, înainte de a coti, se întreba :
«Dar cum s-o rezolv ?» Apoi se întreba : «Ce s-a întîm-
pl.it ?» Și-și răspundea : «Nimic», adueîndu-și aminte că
gelozia este un sentiment care o înjosește pe soție. Dar cînd
ajungea din nou în salon, căpăta convingerea că se întîm-
plase ceva. Gîndurile, ca și trupul lui, se învârteau într-un

cerc închis, fără să poată scăpa din el. Observînd acest lucru, își frecă fruntea și se așeză în budoarul Annei.

Acolo, privind masa de scris pe care se aflau un *buvard*ⁱ de malachită și un bilet început, gîndurile i se schimbară deodată. Începu să se gîndească la dînsa. Ce cugetă și ce simte ea ? Pentru prima dată încercă să-și închipuie viața ei personală, ideile și dorințele Annei, și gîndul că ea putea și trebuia să aibă o viață deosebită de a lui i se păru atît de îngrozitor, încît se grăbi să-1 alunge. Aici era abisul acela în care se îngrozea să privească. A se transpune cu gîndul și eu simțirea în altă ființă era, o acțiune sufletească străină de Alexei Alexandrovici și o socotea ca o fantezie vătămătoare și primejdioasă.

«Dar ceea ce-i mai îngrozitor, cugeta el, este faptul că tocmai acum, cînd opera mea se apropie de sfîrșit (se gîndea la proiectul pe cale de realizare), cînd am nevoie de toată liniștea și de toate puterile sufletului meu, tocmai acum se abate asupra-mi această stare de îngrijorare stupidă. Dar ce e de făcut ? Nu sînt dintre cei ce rabdă stări de neliniște și de îngrijorare fără să aibă puterea de a le privi în față.»

— Trebuie să chibzuiesc, să iau o hotărîre și să scap de îngrijorarea asta, gîndi el cu glas tare.

«Sentimentele sale — ceea ce s-a petrecut și poate să se petreacă în sufletul ei — nu mă privesc... asta-i o chestiune de conștiință, care aparține religiei», chibzui el, simțindu-se ușurat la gîndul că găsise un paragraf de lege pentru noua situație în care se afla.

«Prin urmare, chestiunea sentimentelor ei și așa mai departe e o chestiune de conștiință, eare nu mă privește. Dar îndatorirea mea se conturează cu precizie. În calitate de cap de familie, eu sînt omul care am datoria s-o călăuzesc și de aceea port o oarecare răspundere. Trebuie să-i semnalez primejdia pe care o văd, s-o pun în gardă și să fac uz chiar de putere. Trebuie să-i spun totul.»

In mintea lui Alexei Alexandrovici se cristaliza perfect ceea ce urma să spună soției sale. Gîndindu-se la *ceea* ce avea de susținut, îi păru rău că trebuia să-și irosească timpul și forțele creierului pentru o chestiune pașnică, de

---

* Aici : tampon-sugătare (frj, .

ordin privat. Totuși, forma și succesiunea frazelor din discursul în perspectivă se încheagă în mintea lui, limpede și precis, ea un raport. „Am de spus și de exprimat următoarele ; întâi — a lămuri importanța opiniei publice și a bunei-cuviințe ; al doilea — a explica din punct de vedere religios însemnătatea căsniciei ; al treilea — dacă va j'i nevoie, semnalarea nenorocirilor care ar amenința copilul ; al patrulea — semnalarea propriei sale nenorociri.” Apropoiindu-și mâinile și încrucișându-și degetele cu palmele în jos, Alexei Alexandrovici își îndoi degetele, care trosniră din încheieturi.

Acest gest, un obicei urât — împreunarea mâinilor și Irosnitul degetelor — îl potolea și-l făcea întotdeauna să k'îndeasă ordonat — lucru de care avea acum atîta nevoie. Auzi zgomotul unei trăsurii care se apropia de peronul casei. Alexei Alexandrovici se opri în mijlocul salonului. Apoi si' deslușiră pași de femeie pe scară.

Gata să-și înceapă discursul, Alexei Alexandrovici stătea în picioare, îndoindu-și degetele încrucișate. Așteptă să-i mai trosnească un deget. Își trosni încă o încheietură.

Simți apropierea Armei după zgomotu-l pașilor săi ușori pe scară și, eu toate că era mulțumit de discursu-i în stars du proiect, îi era teamă de explicația care urma să aibă loc.

IX

Anna pășea cu capul plecat, jucîndu-se cu ciucurii glugii. Fața sa strălucea de o lumină lăuntrică, dar strălucirea aceasta n-avea nimic vesel, ci semăna cu răsfrîngerea sinistra a unui incendiu într-o noapte întunecoasă. Cînd îții văzu soțul, Anna înălță capul și, deșteptîndu-se parcă din somn, îi zîmbi.

— Nu ești în pat ? Ce minune ! zise ea. Își scoase gluga ții, fără să se oprească se îndreptă spre camera de toaletă K timpul să te culci, Alexei Alexandrovicî, adăugă ea din dosul ușii.

— Anna, trebuie să-ți vorbesc.

— Mie ? întrebă ea mirată. Se întoarse din dosul ușii și-l privi. Ce s-a întâmplat ? Ce vrei să-[^]mi spui ? adăugă

ea așezându-se. Ei, să vorbim, dacă trebuie numaidecât, dar mai bine ne-am culca.

Anna spunea ce-i venea pe limbă și, ascultându-și cuvintele, se minuna de capacitatea sa de a minți. Cît de simple și de firești îi erau cuvintele ! Ce bine se prefăcea că pica de somn. Se simțea apărată de zalele de nepătruns ale minciunii. Parcă o putere nevăzută o ajuta și o susținea.

— Anna trebuie să te pun în gardă, începui Alexei Alexandrovici.

— Să mă pui în gardă ? în ce privință ?

Îl privea cu atîta simplitate și voioșie, încît, cine n-ar fi cunoscut-o, cum o cunoștea bărbatul său, n-ar fi putut observa nimic nefiresc, nici în sunetul cuvintelor, nici în înțelesul lor. Dar Alexei Alexandrovici o cunoștea. Știa că atunci cînd el se culca cu cinci minute mai tîrziu, Anna băga de seamă și-l întreba de pricina întîrzierii... Știa că ea îi împărtășea numaidecît toate bucuriile, plăcerile și necazurile ei. Pentru el, faptul că astăzi Anna se prefăcea că nu observă starea lui de spirit și nu vroia să spună nici un cuvînt despre ea însăși însemna foarte mult. Vedeă că adîncul sufletului ei, deschis mai înainte pentru el, acum se închisese. Ba încă și mai mult : înțelese după tonul ei că lucrul acesta nici n-o tulbura. Anna părea să-i spună : «Da, s-a închis... așa trebuie să fie și așa are să rămînă de azi înainte .'» încerca sentimentul unui om care, întorcîndu-se acasă, găsește ușa încuiată. «Dar poate că mai găsesc cheia .'» gîndi el.

— Vreau să te pun în gardă, începui el din nou cu voce scăzută, spunîndu-ți că din imprudență și din ușurință ai putea da prilej să se vorbească în societate pe socoteala ta. Convorbirea ta prea însuflețită de astă-seară cu contele Vronski (rosti numele răspicat, liniștit, cu pauze) a atras atenția asupra ta-

Vorbea și se uita în ochii ei, care rîdeau și erau atît de nepătrunși, că-l îngrozeau, și-și dădea seama de zădăr-

nicia cuvintelor sale fără rost.

— Așa faci totdeauna, îi răspunse Anna, ca și cum nu l-ar fi înțeles deloc, prinzînd însă, într-adins, din tot ce spusese e] numai ultimele cuvinte. Ba ești nemulțumit că

mă plictisesc... ba că sînt veselă. Astăzi nu m-am plictisit.

T<: jignește asta ?

Alexei Alexandrovici tresări și—și îndoii mîinile, ca să-și trosnească degetele.

— Ah, te rog nu-ți mai pocni degetele... nu pot să sufăr asta.

— Tu ești, Anna ? spuse încet Alexei Alexandrovici, făcînd o sforțare și stăpînindu-și mîinile.

— Dar ce este ? întrebă ea cu un aer de sinceră și aproape comică mirare. Ce vrei de la mine ?

Alexei Alexandrovici tăcu un răstimp și-și frecă fruntea și ochii. Își dădu seama că, în loc să facă ceea ce avu-
sese de gînd, adică să-și prevină soția de greșeala-i în ochii lumii, se tulburase fără voie de ceea ce se petrecea în conștiința ei și se lovea de un zid poate imaginar.

— Uite ce aveam de gînd să-ți spun, adăugă el rece și liniștit. Și te rog să mă ascuți. După cum știi, socot gelozia un sentiment jignitor și josnic. Niciodată n-am să mă las condus de un asemenea sentiment. Există însă anumite logi ale buneicuviințe care nu pot fi călcate fără să atragă sancțiuni. N-aș putea spune că am observat ceva ; dar, după impresia făcută asupra societății, am văzut că toată lumea a socotit că ai avut o purtare și o ținută nu tocmai așa cum s-ar fi cuvenit.

— Nu mai înțeleg nimic, răspunse Anna, ridicînd din umeri. „Lui nu-i pasă, se gîndi ea, dar a observat lumea și asta îl îngrijorează !"... Alexei Alexandrovici, nu te simți bine, adăugă ea, ridieîndu-se și vrînd să iasă pe ușă. Dar bărbatul său făcu o mișcare înainte, dorind parcă s-o oprească.

Alexei Alexandrovici avea obrazul urît și ursuz cum nu i-l mai văzuse Anna pînă atunci. Ea se opri și, pleeîndu-și puțin capul într-o parte, începu să-și scoată cu degete îndemînatice acele din păr.

— Bine, te ascult, rosti ea calm și ironic. Te ascult cu

interes ; aş vrea să înţeleg şi eu despre ce-i vorba.

Anna vorbea şi se mira de tonul său firesc, liniştit şi sigur, ca şi de cuvintele pe care le alegea.

— N-am dreptul să intru în toate amănuntele sentimentelor tale şi socot dealtfel acest lucru inutil şi chiar

vătămător, urmă Alexei Alexandrovici. RăscoHindu-ne sufletul, descoperim adesea lucruri care ar fi rămas acolo neștiute. Sentimentele aparțin conștiinței tale. Dar față de tine, față de mine și înaintea lui Dumnezeu, sînt dator să-ți arăt îndatoririle pe care le ai. Viețile noastre sînt legate nu de oameni ci, de Dumnezeu. Numai o crimă ar putea rupe aceste legături. Dar o asemenea crimă atrage după ea o pedeapsă grea.

— Nu înțeleg nimic. Și, Doamne, cît mi-e de somn, din păcate ! spuse Anna, trecîndu-și repede mîna prin păr în căutarea acelor rămase.

— Anna, pentru numele lui Dumnezeu, nu vorbi așa, zise el blînd, poate că mă înșel ; dar crede-mă că ceea ce-ți spun ne privește deopotrivă pe amîndoi. Sînt bărbatul tău și te iubesc.

O clipă își lăsă capul în jos, iar scînteia de ironie i se stinse din privire. Cuvintele «te iubesc» o revoltară. Anna se gîndi : «Mă iubește ? Dar poate el oare să iubească ? Dacă n-ar fi auzit că există dragoste, n-ar fi întrebuițat niciodată acest cuvînt. El nici nu știe ce-i dragostea.»

— Alexei Alexandrovici, crede-mă că nu te înțeleg. Spune-mi mai limpede ce ți se pare...

— Stai puțin. Lasă-mă să isprăvesc. Te iubesc. Dar nu vorbesc de mine. Principalii interesați în această chestiune sînt fiul nostru și cu tine. Cuvintele mele, repet, poate îți vor părea cu totul de prisos și nelalocul lor. Poate sînt întemeiate pe o eroare a mea. In cazul acesta, te rog să mă ierți. Dar dacă tu singură simți că au un temei cît de mic. te rog să te gîndești și, dacă te îndeamnă inima, mărturisește-te mie...

Fără să-și dea seama, Alexei Alexandrovici vorbise cu totul altceva decît ceea ce pregătise.

— N-am nimic să-ți spun. Afară de asta, zise deodată repede Anna, stăpînindu-și cu greu un zîmbet, e timpul să ne culcăm.

Alexei Alexandrovici oftă și se îndreptă spre odaia de culcare, fără să mai adauge un cuvânt.

Cînd Anna intră în dormitor, Alexei Alexandrovici era culcat ; avea buzele strînse cu severitate și nu-și întoarse ochii către ea. Anna se culcă în patul ei. Aștepta din clipă

în clipă ca soțul său să înceapă iarăși vorba. Se temea și totodată dorea acest lucru. Dar el tăcea. Ea așteptă mult timp, nemișcată, și în cele din urmă îl uită chiar. Se gândea la celălalt. Îl vedea și simțea cum gândul acesta îi umplea inima de o tulburare și de o bucurie plină de păcat, când deodată auzi niște sforăituri liniștite și regulate. La început, Alexei Alexandrovici parcă se sperie de propriile lui sforăituri și se opri; dar după ce răsuflă de două ori, începu să sforăie din nou, într-un ritm liniștit.

—■ Acum e târziu, prea târziu, șopti Anna zâmbind.

Rămase mult timp nemișcată, cu ochii deschiși și-i părea că-i simte lucind în întuneric.

X

Din seara aceea, pentru Alexei Alexandrovici și pentru soția sa începu o altă viață. Nu se petrecu nimic deosebit, Anna frecventa ca de obicei înalta societate. O vizita mai ales pe prințesa Betsy și se întâlnea peste tot cu Vronski.

Karenin știa, dar nu putea face nimic. Încercărilor sale de a provoca o explicație, Anna le opunea un zid gros de veselă nedumerire. Privită din afară, situația era aceeași. Dar raporturile intime dintre soți se schimbaseră cu desăvârșire. Alexei Alexandrovici, un om atât de tare în viața publică, se simțea fără nici o putere în acest domeniu. Așezându-se ca un taur, cu capul plecat, fără murmur, lovitura loporului pe care-l simțea ridicat asupra-i. Ori de câte ori încerca să se gândească la acest lucru, Alexei Alexandrovici îi spunea că trebuie să mai încerce o dată... că ar mai fi oportunitate să o salveze prin bunătate și duioșie, să o convingă, să o facă să se dezmeticească... și se pregătea zilnic să-i vorbească. Dar de câte ori încerca să o facă, simțea că duhul răului și ■ îi minciunii care o stăpânea pe ea puneau stăpânire și pe el (Însul, și-i spunea altceva și pe alt ton decât ar fi vrut. Se exprima, fără să vrea, în felul său obișnuit, ironizând parcă pe cineva care ar fi vorbit în acest fel. Dar cu un aseme-

nea ton el nu-i putea spune Anei ceea ce trebuia.

175

Ceea ce fusese pentru Vronski aproape timp de un an singura dorință a vieții sale, înlocuindu-i toate dorințele de mai înainte... ceea ce pentru Anna fusese un vis de fericire de neatins, cumplit și cu atât mai fermecător, se împlinise. Palid, cu buza de jos tremurând, Vronski stătea în picioare, aplecat deasupra Annei, și o implora să se liniștească, neștiind singur cum și de ce.

— Anna, Anna ! rostea el cu glas tremurător. Anna. pentru numele lui Dumnezeu !

Dar cu cât vorbea mai tare, cu atât Anna își lăsa mai jos capul, odinioară atât de mândru și vesel, acum copleșit de rușine. Trupul aplecat îi luneca de - pe divanul pe care ședea și s-ar fi rostogolit la picioarele lui, pe dușumea, ar fi căzut pe covor, dacă n-ar fi ținut-o el.

— Doamne ! Iartă-mă spuse Anna cutremurată de plîns, strîngîndu-i mîinile *la* pieptul ei.

Se simțea atât de vinovată și de nelegiuită, încît nu-i mai rămînea decît să se umilească și să ceară iertare. Cum nu mai avea pe nimeni în lume afară de .al, lui îi cerea iertare. Privindu-l, Anna își simțea în tot trupul înjosirea și nu putea spune alt cuvînt. Iar Vronski simțea ceea ce trebuie să simtă un ucigaș cînd privește trupul căruia i-a luat viața. Acest trup jertfit era dragostea lor, primul anotimp al dragostei lor. Era ceva cumplit și respingător în amintirea faptei plătite cu înfiorătorul preț al rușinii. Rușinea care-o copleșea pe Anna în fața decăderii ei morale îl cuprinse și pe dînsul. Dar cu toată groaza făptașului înaintea trupului ucis, el trebuia totuși să taie leșul în bucăți, să-J ascundă și să tragă folos din cele dobîndite prin crimă.

Și ca ucigașul cuprins de patimă sălbatică, care se aruncă asupra trupului victimei, îl tîrăște si-l face bucăți, Vronski acoperea ci: sărutări fața și umerii Annei. Ea îl ținea de mînă și nu făcea nici o mișcare. «Da, sărutările acestea au fost plătite cu rușinea. Da, mîna aceasta care

strânge mîna mea e mîna complicei mele.» Anna îi ridică mîna și i-o sărută. Vronski se lăsa în genunchi ca să-i vadă fața. Anna însă și-o ascunse și rămase tăcută. În sfîrșit,

făcînd o sforțare, ea se ridică și-l respinse. Fața ei era tot «tît de frumoasă, dar cu atît mai mult stîrnea mila.

— Totul s-a sfîrșit, șopti Anna. Nu mai am nimic pe lume afară de tine. Nu uita.

— Cum aș putea să uit ceea ce e însăși viața mea ? Pentru o clipă de fericire ca asta...

— Ce fericire ? ! izbucni Anna cuprinsă de un sentiment de groază și dezgust care se strecură și-n sufletul lui Cară voie. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai spune nici un cuvînt, nici unul î

Se sculă repede în picioare și se dădu la o parte.

— Nici un cuvînt, repetă Anna și se dezlipi de el cu o expresie de întunecată deznădejde, care-l izbi prin straniul ei.

Ea simțea în clipa aceea neputința de a-și exprima sentimentul de rușine, de bucurie și de groază cu care intra în noua ei viață și, decît să-l înjosească prin cuvinte nepotrivite, mai bine, tăcea. Chiar și mai tîrziu, a doua zi, a treia zi, nu numai că nu găsea cuvintele care să exprime complexitatea acestui sentiment, dar nu era în stare să deslușească nici ceea ce se petrecea în sufletul ei.

Își spunea : «Nu, acum nu pot să mă gîndesc la asta. Am să mă gîndesc mai tîrziu, cînd am să fiu mai liniștită.» Dar această liniște a minții n-o găsea niciodată. Ori de cîte ori se gîndea la ceea ce făcuse, la ce o aștepta și ce trebuie să facă, o cuprindea groaza și alunga aceste gînduri.

«Mai tîrziu, mai tîrziu, își zicea ea, cînd am să fiu mai liniștită.»

În schimb, prin somn, cînd nu-și putea stăpîni gîndurile, starea în care se afla i se înfățișa în groaznică ei realitate. O urmărea aproape în fiecare noapte același vis. Se făcea că amîndoi îi erau soți și o copleșeau cu dezmierdările. Alexei Alexandrovici îi săruta plîngînd mîimle și spunea : «Ce bine e așa .'» Alexei Vronski era și dînsul acolo. Și el îi era soț. Mirată că acest lucru i se păruse mai îna-

inte cu neputință, ea le explica rizînd că situația e mult mai simplă așa că și amîndoi vor fi acum mulțumiți și fericiți. Dar acest vis o apăsa ca un coșmar, și se deștepta îngrozită.

La început, după întoarcerea lui de la Moscova, Levin tresărea și roșea ori de câte ori își aducea aminte de rușinea că fusese respins. Dar își spunea : «Tot așa roșeam și tresăream, crezînd că totul e pierdut, cînd am luat nota unu la fizică și am rămas repetent în anul al doilea. Tot așa de pierdut mă simțeam și cînd n-am izbutit într-o afacere pe care mi-o încredințase soră-mea. Și-apoi ? Acum, că au trecut atîția ani, cînd îmi aduc aminte, mă mir că mi-am putut face sînge rău pentru atîta lucru. Tot așa va fi și cu necazul meu de acum. Va trece timpul și acest lucru mă va lăsa nepăsător.»

Dar trecură trei luni și Levin tot nu era nepăsător. Ca și în primele zile, amintirea celor întîmplate îl durea. Nu se putea împăca cu gîndul că el, care visase atîta vreme o viață de familie, simțindu-se copt pentru ea, nu era totuși însurat și se afla mai departe de căsătorie decît ori-cînd. Levin simțea cu durere, ca și ceilalți din jurul său, că nu este bine ca un om la vîrsta lui să fie singur. Își aducea aminte că, înainte de a fi plecat la Moscova, îi spusese lui Nikolai, văcarul, un țăran naiv cu care-i plăcea să vorbească : «Știi ce, Nikolai ? Vreau să mă-nsor.» Nikolai îi răspunse iute, ca într-o chestiune care nu suferea nici o îndoială : «De mult ar fi trebuit s-o faceți, Konstantin Dmitrici». Dar el era acum mai departe de căsătorie decît oricînd. Locul era prins. Iar dacă în închipuirea lui încerca să așeze în acest loc pe vreuna din fetele cunoscute, Levin simțea că lucrul acesta era cu neputință. Afară de aceasta, amintirea refuzului și a rolului pe care-l jucase îl chinuia ca ceva rușinos. Oricît își spunea că n-avea nici o vină, amintirea asta, ca și unele suveniruri rușinoase, îl făcea să tresară și să roșească. Avea în trecutul lui, ca orice om, fapte urîte, pe care le recunoștea ca atare și ar fi trebuit să-1 mustre conștiința pentru ele ; dar amintirea faptelor sale urîte îl chinuia mult mai puțin decît acele suveniruri

rușinoase pentru dînsul, neînsemnate de fapt. Erau niște răni care nu vroiau să se închidă. La aceste amintiri se adăuga acum refuzul și situația umilitoare în care trebuie să fi apărut el față de lume în seara aceea. Totuși, timpul și munca biruiră. Evenimentele mărunte, însă însemnate

în viața de la țară, îi încețoșau încetul cu încetul amintirile împovărătoare. Din săptămână în săptămână, se găsea tot mai rar la Kitty. Aștepta cu nerăbdare știrea că s-a măritat, nădăjduind că această veste îl va lecu de-a binelea, întocmai ca scoaterea unei măsele bolnave.

Intre timp, veni primăvara, frumoasă, năvalnică, fără așteptările și înșelăciunile ei obișnuite — una din rarele primăveri de care ierburile, viețuitoarele și oamenii se bucură laolaltă. Primăvara aceasta minunată îl învioră și mai mult pe Levin și-i întări gândul de a renunța cu totul la trecut, urmînd să-i clădească, neatîrnat și cu hotărâre, viața lui singuratică... Deși multe din planurile făcute de dînsul, întoreîndu-se la țară, erau încă neînfăptuite, pe unul însă îl respectase deplin : curăția vieții sale. Nu mai încerca sentimentul de rușine care-l chinuia de obicei după fiecare cădere și putea să se uite fără sfială în ochii oricui. În luna februarie primise de la Măria Nikolaevna o scrisoare prin care-l vestea că starea sănătății fratelui său Nikolai se înrăutățise și că nu vroia să se îngrijească. În urma acestei scrisori, Konstantin Dmitrici se dusesese la Moscova la fratele său și izbutise să-l convingă a consulta un medic și a pleca la o stațiune de cură din străinătate. Izbutise atît de bine să-și convingă fratele și să-l împrumute cu bani de călătorie, fără să-l enerveze, înent Levin era mulțumit de sine în această privință. În afară de gospodărie, care cerea primăvara o deosebită grijă, ca și în afară ele lecturi, Levin începuse în cursul iernii o lucrare despre agricultură. După planul acestei lucrări, caracterul muncitorului agricol urma să fie privit ca un element absoluț, întocmai ca solul și clima, toate principiile științei agricole întemeindu-se, prin urmare, nu numai pe elementele sol și climă, ci pe elementele : sol, climă și un anumit caracter invariabil al muncitorului. Astfel, deși ducea un trai singuratic, sau poate tocmai din pricina aceasta, viața lui Levin era plină. Nu-l încerca decît arareori dorința ne-

împlinită de a-și împărtăși gândurile care se nășteau în
mintha lui și altor ființe în afară de Agafia Mihailovna. I
se întâmpla destul de des să discute cu ea chestiuni de fi-
zică, agronomie și mai cu seamă de filozofie. Filozofia era
subiectul preferat al Agafiei Mihailovna,

Se desprimăvăără târziu. În cele din urmă săptămîni ale postului mare, vremea fu senină, dar geroasă. Ziua, la soare, era dezgheț ; iar noaptea, gerul atingea șapte grade. Zăpada era așa de tare, că puteai umbla cu căruța pe cîmp. De paști nu se topise încă. Apoi, dintr-o dată, a doua zi de paști se stîrni un vînt cald, se îngrămădiră norii, și trei zile și trei nopți turnă o ploaie repede și caldă. Joi, vîntul se potoli și se lăsă o ceață deasă, cenușie, ascunzînd parcă tainele prefacerilor ce se petreceau în fire. Învă-luite în ceață, apele începură să curgă la vale. Trosneau și porneau sloiurile. Puhoaie tulburi, înspumate alergau cu o repeziciune tot mai mare. În duminica Tomii, pe seară, se risipi ceața. Norii se împrăștiară ca niște miei. Cerul se însenină ; venise primăvara adevărată. A doua zi dimineața se înălță un soare strălucitor, care sorbi repede pojghița de gheață ce acoperise apele în ajun. Văzduhul cald prinse a tremura, plin de aburii pămîntului renăscut. Înverzea, peste iarba veche, cea nouă, care ieșea ca niște ace. Se umflară mugurii mălinului, ai coacăzei și ai mesteacănului lipicios cu miros de spirt, iar albina își luă iarăși zborul zumzăind într-un răchitiș smălțat cu flori aurii. Ciocîrlii nevăzute cîntau deasupra catifelei de verdeață și peste miriștile înghețate, iar nagîții plîngeau deasupra mlaștinilor și a bălților cu apa cafenie, stătută. Cocori și gîște treceau pe sus, gîgîind primăvăratic. Mugeau pe imăș vite năpîrlite. Miei cu picioare strîmbe se jucau împrejurul mamelor care behăiau, lăsîndu-și lîna pe mărăcini. Copii sprinteni alergau pe potecile care purtau urmele tălpilor goale și începeau să se zbicească. Se auzeau glasuri vesele de femei venite cu albituri la gîrlă. Prin curți răsunau topoarele mujicilor care-și dregeau plugurile și grapele. **Venise** adevărata primăvară.

XIII

Levin își trase cizmele mari și, pentru întîia oară în primăvara aceea, în loc să se îmbrace cu blana, lua pe el o scurtă de postav și se duse să-și vadă gospodăria. Trecea

I -rin șuvoaie de apă, care-l orbeau scînteind în soare. Călca
I n pe o pojghiță de gheață subțire, ba în noroi cleios.

Primăvara e anotimpul planurilor și al nădejdlor.
I ,cvin ieși în curte și, întocmai ca un copac, primăvara,
ci re încă nu știe cum și încotro îi vor crește mlădițele
Imere ascunse în mugurii umflați, nu știa nici el lămurit
de ce anume să se apuce în gospodăria lui, la care ținea
;il.ît de mult ; dar își simțea capul plin de cele mai fru-
moase planuri și gânduri. Intîi se duse la vite. Vacile erau
voase în țarc ; cu părul lucios și neted după năpîrlit, ele
,i> dezmorțeau la soare, mugeau și trăgeau la cîmp. După
<■<< se satură de admirat vacile pe care le cunoștea pînă în
in cele mai mici amănunte, Levin porunci să fie scoase la
cimp, iar vițelilor să li se dea drumul în țarc. Văcarul
.ilorgă vesel să se pregătească de mers la cîmp. Văcăresele,
cu poalele fustelor suflecate, cu picioarele încă albe, ne-
urse de soare, lipăiau prin noroi, alergînd cu o nuia în
tnîină după vițelii înnebuniți care mugeau de bucuria pri-
măverii, și-i mînau spre curte.

După ce privi cu încîntare vițelii din anul acesta, ne-
obișnuit de frumoși — vițelii din iarnă erau cît o vacă ță-
rănească, iară vițelul Pavei, în vîrstă de trei luni, părea o
înînzată — Levin porunci să le scoată afară o albie și să
Io dea fîn din iesle. In ocolul neîntrebuințat în timpul
iernii, Konstantin Dmitrici văzu că ieslele făcute de cu
loamnă erau stricate. Trimise să cheme pe teslar, care ar
fi trebuit, după rînduială, să lucreze la mașina de treier,
dar lucra acum la dresul grapelor, care se cereau a fi gata
înainte de lăsatul secului. Asta-l mînie cumplit pe Levin.
Ti era necaz că în gospodăria lui stăruia veșnica neorîndu-
i.ilă împotriva căreia lupta din răputeri de ani de zile.
După cum află el, ieslele — de care nu era nevoie iarna —
fuseseră duse în grajdul de cai, unde se rupseseră, fiind
lucrate ușor, pentru vițelii.

Pe lîngă toate acestea, se vădi că borcanele și toate scu-
lele agricole nu erau drese, deși el poruncise să fie revi-
zuite și reparate încă de cu iarnă, lucru pentru care toc-
mise anume trei dulgheri. Așa că boroanele se dregeau

tocmai cînd trebuia să se iasă cu ele la grăpat. Levin trimise după logofăt, dar porni și el să-1 caute. Cu fața luminată, ca totul în ziua aceea, logofătul, care purta un

cojocel de miel, venea de la arie, rupîrid în degete un fir de pai.

— De ce nu lucrează dulgherul la mașina de treierat ?

— încă de ieri vroiam să vă spun : trebuie să dregeil grapele, se apropie aratul.

— Dar ce-ați făcut astă-iarnă ?

— Și de ce vă trebuie acum dulgherul ?

— Unde-s ieslele din ocolul vițelilor ?

— Am poruncit să le ducă la loc. Dar ce să fac cu oamenii ăștia ? se căina logofătul, dînd din mîini.

— Nu cu oamenii ăștia, ci cu logofătul ăsta ! izbucni Levin. Atunci de ce țe țin ? răcni el ; dar gîndindu-se că asta nu ajută la nimic, se opri în mijlocul vorbeii și oftă numai. Ei, ce zici ? Se poate semăna ? îl întrebă Konstantin Dmitrici după o clipă de tăcere.

— Dincolo de Turkino o să se poată, aiîne sau poi-mîine.

— Dar cu trifoiul ce-i ?

— Am trimis pe Vasili cu Mișka să Hemene. Numai nu știu cum au să se descurce. Ii prea mare noroiul.

— Cîte deseatine seamănă ?

: r- Șase.

— De ce nu tot ? strigă Levin.

Faptul că însămînțau cu trifoi șase deseatine în loc de douăzeci îl necăji și mai mult. Semănăturile de trifoi; atît după teorie, cît și după propria-i experiență, ieșeau bune numai atunci cînd se făceau de timpuriu, aproape pe zăpadă. Dar Levin nu apuca niciodată să semene la timp;

— N-^am oameni. Ce pot să fac cu oamenii ăștia ? Lipsesc trei. Nici Semion...

— Trebuia să iei oamenii de la paie.

— I-am luat.

.— Atunci, unde-is oamenii ?

— Cinci lucrează la *compot*, adică Iâ €\$lhpost K Patru vîntură ovăzul. Mi-e> teamă să nu se încingă-

Levin știa foarte bine că expresia «rni-^ teamă âă hu se încingă» înseamnă că ovăzul englezesc de sămînța se și stricase, fiindcă și de data aceasta nu i se îndepliniseră poruncile.

---

¹ îngrășăminte.

*— V-am spus încă din post să puneți burlane ! răcni el.

— Să n-aveți nici o grijă. Toate au să se facă la vremea lor.

Levin dădu supărat din mână în semn de lehamite, se duse la hambare ca să vadă ovăzul și se reîntoarse la grajd. Ovăzul încă nu se stricase. Par lucrătorii îl lopătau, deși S-ar fi putut da drumul de-a dreptul în despărțitura de jos a hambarului. După ce dădu porunci în acest sens și luă de acolo doi muncitori pentru semănatul trifoiului, îi trecu ciuda împotriva logofătului. Dealtfel, într-o zi atât do frumoasă era și păcat să fii supărat.

— Ignat ! strigă el la vizitiu, care spăla o trăsură la fântină, cu mînele suflecate. Pune șaua pe un cal...

— Pe care poftiți ?

— Să zicem pe Kolpik.

— Prea bine.

Pe cînd înșeauau calul, Levin chemă iarăși pe logofătul care se învârtea pe aproape, ca să se împace cu stăpînul, și începu șă-i vorbească despre lucrările de primăvară în perspectivă, ca și despre planurile sale gospodărești. Trebuia să înceapă căratul gunoiului din timp, ca pînă la primul cosit să fie isprăvit totul. Trebuia să aretarlaua cea mai depărtată, ca s-o lase pîrloagă. Fînul să nu se dea în dijmă, ci să fie cosit de lucrători.

Logofătul asculta cu luare-aminte și parcă se străduia să aprobe planurile stăpînului, dar cu o mutră mîhnită și deznădăjduită, prea bine cunoscută de Levin și care-l scotea totdeauna din fire. Mutra asta părea să spună :
«<Toațe-iS bune, dar cum o da Dumnezeu...>>

Nimic nu-l necăjea mai mult pe Levin decît mutra asta, pe care dealtminteri o aveau toți logofeții care se perindaseră la dînsul. Toți făcuseră aceeași mutră față de planurile lui. De aceea Levin nu se mai supăra acum. Dar se necăjea și se simțea și mai îndîrjit împotriva acestei forțe elementare, pe care n-o putea numi altfel decît

"Cum o da Dumnezeu» și eare-i punea mereu bețe
în roate.

— Numai să avem timp, Constantin Dmitrici, zise lo
gofătul.

— Pe ee să n-avem ?

— Trebuie să tocminim numaidecît încă cincisprezece oameni. Dar nu vor să vină. Acei care au fost astăzi cer cîte șaptezeci de ruble pe vară.

Levin tăcu. Din nou i se opunea această forță. Știa că. în ciuda stăruințelor sale, nu putea tocmi mai mult de treizeci și șapte, treizeci și opt sau patruzeci de lucrători, la un preț normal. Se tocmeau patruzeci de lucrători, nici unul mai mult. Totuși, nu puteau să nu lupte.

— Dacă nu vin, trimiteți la Surî, la Cefirovka. Trebuie să căutăm.

— De trimis, trimit eu, răspunse posomorit Vasili Feodorovici. Dealtfel, au slăbit și caii.

— Cumpărăm alții. Știu eu, adăugă Levin rîzînd, dum neata vrei ca totul să fie cît mai puțin și mai prost. Anul ăsta însă n-am să te las de capul dumitaîe. Am să fac totul ■ singur.

— Și așa dormiți prea puțin. Sîntem mai voioși cînd lucrăm în ochii stăpînului.-.

— Va să zică, se seamănă trifoi dincolo de Berezovii Doi ? Mă duc să văd, zise Levin, încălecînd pe Kolpik, un cal mic și roib, adus de vizitiu.

— N-o să puteți trece apa, Konstantin Dmitrici, strigă vizitiul.

— Atunci o iau prin pădure.

În buiestrul vioi al unui cal bun, stătut prea mult la grajd, care sforăia în fața băltoacelor cerînd frîu liber, Levin ieși din noroiul din ogradă la cîmp.

Dacă în curtea vitelor și lîngă hambarele cu grîne se simțea la largul lui, apoi la cîmp îi plăcea și mai mult. Legănîndu-se cadențat în buiestrul calului său bun, Levin sorbi mireasma caldă și proaspătă a zăpezii și a văzduhului, cînd trecu prin pădure pe omătul risipt, rămas numai ici-colo, și care se surpa lăsînd ochiuri late. Se bucura de fiecare copac al lui cu mușchiul renăscut pe coajă, cu mugurii umflați. După ce trecu de pădure, în față i se desfă-

șură pe o întindere uriașă un covor de verdeață, catifelat, uniform, fără băltoace fără un singur petic pleșuv. Doar în unele locuri, prin văgăuni, dacă se mai zăreau, ca niște pete, urmele zăpezii care se topea.

Nu se supără nici la vederea calului țărănesc și a tînărului armăsar cu coama tăiată care-i călcaseră în picioare

semănăturile (porunci numai unui sătean, întâlnit în cale, să-i alunge), nu-l supără nici răspunsul batjocoritor și prostesc al mujicului Ipat, pe care-l întâlnise în drum. Li întrebă : «Ce zici, Ipat, semănăm degrabă ?» Dar Ipat răspunse : «Întîi trebuie să arăm, Konstantin Dmitrici». Cu cît mergea mai departe, cu atît Levin se bucura mai mult, iar planurile gospodărești i se înfățișau în minte unul mai frumos decît altul : să sădească răchită împrejurul cîmpiilor dinspre nord către miazăzi, ca să nu se țină zăpada prea mult sub copaci ; să împartă moșia în șase tarlale, pe care să le îngrașe cu bălegar, iar pe alte trei tarlale de rezervă să semene iarbă ; să ridice un ocol de vite în capătul cel mai îndepărtat al moșiei și să sape un iaz, iar pentru îngrășăminte să facă ocoluri vremelnice de vite. Așa, ar avea trei sute de deseatine de grîu, o sută de carlofi și o sută cincizeci de trifoi, fără să secătuiască nici o doseatină de pămînt.

Cu astfel de visuri, întorcîndu-și calul cu băgare de seamă numai pe răzoare, ca să nu-și calce semănăturile, Levin se apropie de lucrătorii care semănau trifoi. Căruța cu sămînța nu stătea pe un răzor, ci pe arătură, iar grîul de toamnă era răscolit de roți și scurmat de copitele calului. Amîndoi lucrătorii ședeau pe răzor, fumînd pesemne din aceeași pipă. Țărîna din căruță, amestecată cu sămînța, nu fusese fărîmițată, era numai bulgări, sau poate chiar înghețată. Văzîndu-și stăpînul, unul dintre lucrători, Vasili, se îndreptă spre căruță, iar Mișka se apucă de semănat. *Kva* urît din partea lor, dar Levin se supăra rar pe lucrători. Cînd se apropie Vasili, Konstantin Dmitrici îi porunci să ia calul și *să-l* ducă pe răzor.

— Nu face nimic, boierule, crește grîul la loc, răspunse Vasili.

— Te rog, fără vorbă, i-o tăie Levin, fă cum ți-am spus.

— Am înțeles, adăugă Vasili și puse mîna pe capul calului.

— Ce semănături, Konstantin Dmitrici, urmă el cău-
tînd să-i intre în voie, de mîna-ntîi ! Numai că-i greu de
umblat ! De fiecare opincă îți atîrnă un pud de noroi.

— De ce nu-i fărîmată țărîna ? întrebă Levin.

— O fărîmăm acum, răspunse Vasili luînd sămînța și
frecînd pămîntul în palme.

Vasili nu era de vină că i se dăduse pământ necernut.
Totuși, lui Levin îi era necaz.

Încercînd de multe ori cu folos leacul lui obișnuit, care era de a-și stăpîni necazul și de a îndrepta singur tot ceea ce i se părea rău, Levin încercă și acum leacul acesta. Se uită cum călca Mișka, tîrînd bulgări uriași de pământ lipiți de fiecare picior. Descăiecă, luă de la Vasili semănătoarea și porni la semănat.

— Pînă unde ai ajuns ?

Vasili arată un semn făcut cu piciorul, iar Levin începu, cum se pricepea, să semene țărînă amestecată cu sîmînță. Mergea greu, ca printr-o mlaștină. După ce făcu un rînd, asudă și, oprindu-se, înapoie semănătoarea.

— Boierule, numai să nu mă înjurați la vară pentru rîndul ăsta, făcu Vasili.

— De ce ? întrebă vesel Levin, dîndu-și seama că și de data asta leacul fusese de folos.

— Apoi să-1 vedeți la vară. O să se deosebească. Uitați-vă unde am semănat primăvara trecută. Ai jura că-i se mănat în rînduri ! Parc-aș munci pentru tata, Konstantin Dmitrici ! Nu-mi place să fac lucru prost și nici pe alții nu-i las. Dacă stăpînului îi merge bine, ne merge și nouă bine. Cînd îți rotești ochii, zise el, arătînd spre cîmp, îți crește inima.

— Frumoasă primăvară, Vasili.

— Așa primăvară nici bătrînii n-au apucat. Am fost pe-acasă. Bîtul meu a pus și el trei prăjini de grîu. Zice că nici nu știe dacă-i grîu sau secară.

— Dar de mult ați început să puneți grîu ?

— Tot dumneavoastră ne-ați învățat, acum doi ani. Dumneavoastră mi-ați dăruit două banițe. Uri sfert am vîndut. Da tot am pus trei prăjini.

— Bagă de seamă, să sfarmi bulgării, îi spuse Levin apropiindu-se de cal, și să ai grijă de Mișka. Dacă răsare frumos, îți dau cincizeci de copeici de deseatină.

— Vă foarte mulțumesc. Chitesc că și fără asta sîntem prea mulțumiți de dumneavoastră.

Levin încalecă și porni pe cîmp, la trifoiful de anul trecut și la arătura pregătită cu plugul pentru grîul de primăvară.

Pe miriște, trifoiul răsărise minunat. Renăscuse în întregime și se vedea un verde crud printre paietele rupte ale trifoiului din anul trecut. Calul intra în nămol până la chișiță. Când ieșea din apă, se scuturase de apă și ieșea cu un fel de clefăit din pământul dezghețat. Pe unde se arase cu plugul, nu puteai trece în ruptul capului. Te ținea numai acolo unde era o poștigă de «hoată»; încolo, pe brazdele dezghețate, piciorul calului se înmămoala până la genunchi.

Arătura era minunată. Peste două zile se putea grapa și semăna. Totul era frumos, totul vesel.

La întoarcere, Levin trecu prin gîrlă, nădăjduind că jipele mai scăzuseră. Într-adevăr, trecu apă și sperie două niște. «Trebuie să fi venit și sitarii, se gîndi Konstantin Dmitrici și, parcă fusese anume potrivit, se întîlni la colț cu un bărbat care ducea spre casă cu paznicul pădurii, care adevărat presupunerea lui.

Porni în trap spre conac, zorit să stea la masă și să-și pună în rînduială pușca pentru seara aceea,

XIV

Apropiindu-se de casă într-o foarte bună dispoziție sufletească, Levin auzi un zvon de zurgălăi care venea din direcția intrării principale.

«Da. A venit cineva de la gară, îmi zise el. E tocmai ora când sosește trenul de la Moscova... Cine să fie? Oare n-o fi fratele meu Nikolai? Doar mi-a spus: „Poate plec la băi, dar poate vin la tine”.» În primele clipe, Konstantin Dmitrici simți un fel de teamă și un sentiment neplăcut la gîndul că prezența lui Nikolai i-ar putea strica dispoziția sufletească — fericită, primăvaratică. Se rușina însă numai de acest sentiment, își deschise parcă sufletele brațele și, cu o duioasă bucurie, aștepta și dorea acum din toată inima ca musafîrul să fie fratele său. Iuți calul și, după ce trecu de un salcîm, văzu o troică de poșta de

În gară și un domn îmbrăcat cu o blană. Nu era fratele lui.

■•Ah, dacă ar fi un om simpatie, cu care bă pot* pta de
Vorbă», se gândi el.

— A ! izbucni bucuros Levin, ridicînd mîinile. Ce oas-
pete plăcut ! De-ai şti cît mă bucur că te văd ! strigă el,
recunoscîndu-l pe Stepan Arkadici.

«Am să aflu. desigur, dacă s-a măritat sau cînd se mă-
rită»-, îşi spuse el.

Şi în ziua aceea minunată de primăvară, Levin simţi
că amintirea ei nu-l mai dorea deloc.

— Aşa-i că nu te aşteptai ? îl întrebă Stepan Arkadici,
sărind din sanie. Era stropit cu noroi la rădăcina nasului,
pe obraz şi pe o sprinceană, dar strălucea de voie bună şi
de sănătate. Am venit, în primul rînd, ca să te văd, adăugă
el, îmbrăţişîndu-l şi sărutîndu-l ; în al doilea rînd, ca să
vînez, iar în al treilea rînd, să vînd pădurea de la Erguşovo.

— De minune ! Dar ce spui de primăvara asta ? Cum
ai putut să vii cu sania ?

— Cu căruţa e şi mai rău, Konstantin Dmitrici, răs-
punse surugiul, care-l cunoştea pe Levin.

— îmi pare foarte, foarte bine că ai venit, zise Levin,
zîmbind deschis, cu un zîmbet bucuros de copil.

Levin îşi conduse musafirul în odaia de oaspeţi. Adu-
seră acolo bagajele lui Stepan Arkadici : sacul de voiaj,
puşca în toc şi trusa pentru ţigări de foi. Lăsîndu-l să se
spele şi să se schimbe, Levin trecu deocamdată pe la can-
celarie, ca să dea porunci cu privire la arat şi la trifoi. Aga-
fia Mihailovna, totdeauna foarte grijulie pentru cinstea
casei, îl întîmpină în antreu cu întrebări în legătură cu
prînzul.

— Fă-1 cum vrei, numai să-1 faci repede, hotărî Levin
şi intră la logofăt.

Cînd Levin se întoarse, Stepan Arkadici — spălat, piep-
tănat, zîmbitor şi senin — tocmai ieşea din odaia lui. Amîn-
doi se urcară la catul de sus.

— Ce bine-mi pare că am venit la tine ! Acum am să
înţeleg şi eu tainele existenţei tale de aici. Dar, crede-mă,
te invidiez. Ce casă ! Cît de plăcute sînt toate aici ! Ce lu

mină, ce veselie, începu Stepan Arkadici, uitînd că primăvara și zilele senine nu sînt veșnice. Apoi, doica ta e o minune ! Aș fi preferat o subretă drăguță cu șorțuleț, Avînd însă în vedere sihăstria și stilul tău auster, e foarte bine și așa.

Stepan Arkadici îi aduse pe urmă o mulțime de știri interesante și mai ales noutatea, foarte importantă pentru Levin, că fratele său, Serghei Ivanovici, se pregătea să vină la dînsul, pe timpul verii, la țară.

Oblonski nu scoase nici un cuvînt despre Kitty și, în genere, despre familia Șcerbațki. îi transmise numai salutări din partea soției sale. Levin îi era recunoscător pentru delicatetea lui și se bucura mult că-l are oaspe. Ca totdeauna, în timpul singurătății sale, adunase o groază de gînduri și de sentimente pe care nu le putea împărtăși i'lor din juru-i. Acum, Levin revărsa asupra lui Stepan Arkadici și poetica bucurie a primăverii, și toate gînduriile, neizbînzile ca și planurile-i gospodărești, observațiile făcute pe marginea cărților citite și îndeosebi ideea de bază a operei sale, care — deși el nu-și dădea seama de lucrul acesta — era o critică adusă tuturor lucrărilor anterioare despre agricultură. Stepan Arkadici, omul totdeauna prevenitor, care înțelegea totul dintr-un cuvînt, era de data aceasta mai prietenos decît oricînd. Levin băgă de seamă în similitudinea sa o nouă și măgulitoare trăsătură de respect și un fel de duioșie.

Străduințele Agafiei Mihailovna și ale bucătarului ca prînzul să fie mai bun decît de obicei n-avură alt rezultat decît că cei doi prieteni, cărora li se făcuse foame, se așară la aperitive și se saturară cu pîine cu unt, pastrama de pasăre și ciuperci marinate și că Levin porunci ca supa să se dea la masă fără piroști, cu care bucătarul nădăjduia mai ales să uimească pe musafir. Dar Stepan Arkadici, deși deprins cu altfel de mese, găsi totul excelent : rachiurile de ierburi și pîinea, și untul, și mai cu seamă pastrama de pasăre, și ciupercile, și ciorba de urzici, și găina cu sos bechamel și vinul alb de Crimeea — totul fusese excelent și perfect.

— Minunat, minunat, exclamă Stepan Arkadici, aprinzîndu-și un trabuc gros, după friptură. Mă simt la tine ca și cum aș fi pus piciorul pe un țărîm liniștit, după o călătorie cu vaporul, zgomotoasă și hurducată de valuri. Prin urmare, spui că trebuie studiat însuși elementul „muncitor” și că el urmează să determine alegerea sistemelor

de agricultură. Sînt profan în domeniul ăsta. Totuși, mi *ae*

pare că teoria și aplicarea ei vor avea înrîmure și asupra muncitorului.

*~- Exact ! însă stai puțin. Eu nu vorbesc despre economia politică, ci despre agronomie, care, ca toate științele naturale, trebuie să studieze anumite fenomene inclusiv muncitorul, din punct de vedere economic, etnografic... în vremea asta, Agafia Mihailovna aduse dulceața.

— Ah, Agafia Mihailovna, îi spuse Stepan Arkadici, sărutîndu-și vârful degetelor sale grăsuțe, ce pastrama de pasăre, ce rachiu !... Dar ce spui, Kosteia, nu-i timpul să plecăm ? adăugă el.

Levin se uită pe fereastră la soarele care scăpătase după vîrfurile încă neînfrunzite ale copacilor din pădure.

■— Ba da... e timpul, răspunse el. Kuzma să pună caii la docar î apoi coborî în fugă scara.

Coborînd după dînsul la parter, Stepan Arkadici scoase cu luare-aminte învelitoarea de pînză a unui toc lăcuit și, deschizîndu-l, se apucă să-și monteze pușca scumpă, ck tipul cel mai nou.

Kuzma, care adulmecase un bacșiș gras, nu-l slăbea o clipă din ochi. Se apucă să-i tragă cizmele și ciorapii, ceea ce Stepan Arkadici primi cu plăcere.

— Kosteia, dă ordin, dacă sosește în lipsa noastră ne gustorul Riabinin, căruia i-am spus să vină astăzi, să fie primit și să aștepte...

— Lui Riabinin îi vinzi pădurea ?

— Da. îl cunoști ?

— Cum să nu ! Am încheiat cu el afaceri «pozitiv și definitiv».

Stepan Arkadici rîse. «Pozitiv și definitiv» erau cuvintele favorite ale negustorului.

— Da. Vorbește nemaipomenit de caraghios, zise Oblon-ski. A înțeleș unde se duce stăpînul, adăugă el, mîngîind cu mîna cățeaua care se frămînta, scheunînd pe lîngă Levin, și-i lingea ba mîinile, ba cizmele și pușca.

Cînd ieșiră din casă, docarul îi și aștepta la scară.

— Am poruncit să pună caii la docar, cu toate că nu-i departe. Poate vrei să mergem pe jos ?

— Nu. Mai bine cu docarul, răspunse Stepan Arkadici, apropiindu-se de vehicul. Se urcă, își înveli picioarele cu

o blană de tigru și-și aprinse o țigară de foi. Cum se face că nu fumezi ? Țigara nu-i numai o plăcere, ci și o încununare, o dovadă a plăcerii. Așa viață înțeleg și eu. Ce bine e ! Așa aș vrea să trăiesc și eu !

— Cine te împiedică ? îl întrebă Levin zîmbind.

— Tu ești un om fericit. Ai tot ce vrei. îți plac caii, îi ui. Cîinii, îi ai ; vînătoarea, o ai ; gospodăria, o ai...

— Poate că sînt fericit pentru că mă bucur de ceea ce am și nu tînjesc după ceea ce-mi lipsește, zise Levin, aducîndu-și aminte de Kitty.

Stepan Arkadici îl înțelese, se uită la dînsul, dar nu scoase nici un cuvînt.

Levin îi era recunoscător prietenului său care, cu tactul său obișnuit, observase că el se temea să vorbească despre familia Șcerbațki și nu-i pomenise nimic de ea. Acum însă ar fi vrut să afle ceea ce-l chinuia atîta, însă nu îndrăznea să înceapă vorba.

— Ia spune-mi, cum îți mai merg treburile ? îl întrebă Levin, zicîndu-și că nu-i frumos din partea lui să se gîndească numai la sine însuși.

Ochii lui Stepan Arkadici scăpărată vesel.

— Tu nu admiti că pot să-ți placă și colacii, cînd ai niția ta de pîine. După tine, asta e o crimă. Eu însă nu admit viața fără dragoste, adăugă el, înțelegînd în felul său în trebarea lui Levin. Ce să fac ? Așa sînt eu. Și fac cu asta, într-adevăr, așa de puțin rău altora, iar mie... atîta plăcere...

— Ce vrei să spui ? E ceva nou ? îl întrebă Levin.

— Este, dragă ! Vezi tu... cunoști tipul femeilor lui Ossian... femei pe care le vezi în vis... Femeile astea există mevea... și sînt copleșitoare. Vezi tu, femeia e o ființă pe cure, oricît ai studia-o, rămîne veșnic nouă.

— Atunci mai bine să nu o mai studiezi ?

— Ba da. Un matematician a spus că plăcerea stă nu în descoperirea adevărului, ci în căutarea lui.

Levin îl asculta în tăcere și, cu toate eforturile, nu putea pătrunde deloc în sufletul prietenului său, nu-i putea înțelege sentimentele și nici farmecul studierii acestui gen de femei,

Locul de vânătoare nu era departe ; se afla deasupra unui pârâu, într-o dumbrăvioară de plopi. Când ajunseră pădure, Levin coborî din trăsură și-l conduse pe Oblonst la capătul unei poieni mlăștinoase, plină de mușchi, undi se topise zăpada ; apoi se întoarse la celălalt capăt al D nii, se opri lângă un mesteacăn cu două trunchiuri înfrățite dintr-o tulpină și, sprijinindu-și pușca de crăcana uscată a unei crengi de jos, își scoase haina, își strînse cingătoarea și—și destinse brațele, să vadă dacă are mișcările libere.

Laska, bătrîna cățea sură care se ținea de dînsul, se așeză încet jos, în fața lui, și-și ciuli urechile. Soarele asfințea în dosul pădurii. Mestecenii tineri, pierduți printre plopi, se desprindeau deslușit în lumina amurgului, *crengile lor* plecate, cu mugurii umflați, gata să plesnească.])

Din desișul pădurii unde nu se topise încă zăpada, șuvițele de apă, care abia se auzeau curgînd, se prelingeau! *înguste* și șerpuitoare. Păsările ciripeau și zburau cînd și cînd dintr-un copac într-altul.

În răstimpurile de liniște deplină, prindeai foșnetul! frunzelor de anul trecut, înfiorate de dezghețul pămîntului și de iarba răsărită.

«*În adevăr, se aude și se vede cum crește iarba !*» se gândi Levin, privind cum tremură o frunză de plop udă, de culoarea ardeziei, îmboldită de colțul ierbii tinere. Stătea în picioare, asculta și privea cînd pămîntul acoperit de mușchi în care mustea apa... cînd cățeaua cu urechile ciulite... cînd vîrfurile încă dezgolate ale copacilor din pădure, care se întindeau înaintea lui, pe sub deal, ca o mare... cînd cerul ce pălea învăluit în albele fișii ale norilor. Bătînd alene din aripi, un uliu zbura în țării, departe, deasupra pădurii. Alt uliu trecu în aceeași parte și se mistui în văzduh, în desiș, păsările ciripeau din ce în ce mai tare și mai neastîmpărat. În apropiere țipă un huhurez. Laska tresări. Făcu vreo cîțiva pași cu băgare de seamă, cu capul aplecat

într-o parte, și rămase nemișcată, ascultînd. De dincolo de pîrîu se auzi cîntînd un cuc. Cîntă de două ori cu glasul lui obișnuit, apoi răguși, se grăbi și se încurcă.

— Ai auzit ? A și venit cucul ! zise Stepan Arkadici lipind de după tufiș.

— Da, am auzit, răspunse Levin, nemulțumit că tulbură tăcerea pădurii cu glasul său. Nu mai avem mult de i.,;tptat.

Stepan Arkadici se piti iarăși după tufiș. Levin văzu numai luminița vie a unui chibrit, iar pe urmă, în locul ei, ■ apătul roșu al unei țigări și un fumușor siniliu.

«Țac, țac I» țăcăniră cocoșele puștii lui Stepan Arkadici.

— Dar cine strigă așa ? întrebă el, atrăgînd atenția lui Levin asupra unui vuiet prelung, ca și cum ar fi nechezat un mînz cu glas subțire, zburdînd.

— Cum ? Nu știi ? Asta-i iepuroiul. Dar să nu mai vorbim. Ascultă ! Vin ! aproape strigă el, ridicînd cocoșele.

Se auzi un șuier subțire, venit de departe ; apoi, peste două clipe, în ritmul obișnuit atît de cunoscut vîntorului — al doilea și al treilea fluierat, iar după aceea se auzi huruitul sitarului.

Levin roti ochii la dreapta și la stînga și, drept înaintea lui, se ivi deodată o pasăre, filfîind pe cerul albastru, turbure, de deasupra mlădițelor gingașe care se înălțau din vîrful plopilor. Pasărea venea drept spre el, iar huruitul apropiat, ce aducea cu sfișierea cadențată a unei pînze dese, răsună chiar deasupra lui. Văzu ciocul lung și gîtul păsării. În clipa cînd ochi, un fulger roșu țîșni de după tuiișul unde stătea Oblonski. Pasărea se lăsă în jos ca o săgeată și se urcă iarăși. Din nou scapără un fulger și se auzi o detunătură. Apoi, bătînd din aripi, silindu-se parcă să i'ămînă în văzduh, pasărea se opri, încremeni o clipă în aer și bufni deodată greu pe pămîntul mocirlos.

— L-am scăpat ? strigă Stepan Arkadici, care nu văzuse nimic din pricina fumului.

— Uite-1 ! zise Levin și arătă cățeaua care, cu o ureche ciulită și dînd din vîrful cozii stufoase, aducea pasărea la stăpînul său, zîmbind parcă, și cu pași înceți, ca și cum ar fi vrut să-și prelungească plăcerea. îmi pare bine că l-ai

nimerit, adăugă Levin, încercînd în același timp uși sentiment de invidie că nu izbutise să împuște sitarul el însuși.

— Am dat greș cu țeava dreaptă, răspunse Stepan Arkadici, încărăindu-și pușca. St !... vin !

Într-adevăr, se auziră niște fluierături stridente, care urmau repede, una după alta. Jucîndu-se și fugărindu-se, fluierînd numai, fără să huruie, doi sitari se iviră chiar deasupra capului vînătorilor. Răbufniră patru focuri de pușcă. Sitarii se întoarseră repede din drum, ca niște rîndunele, și se mistuiră în depărtare.

Vînătoarea merse bine. Stepau Arkadici doborî încă două păsări, iar Levin tot două, dintre care una rămase pierdută. Începu să se lase întunericul. Luceafărul limpede, argintiu, cu gingașă strălucire, scapără jos, la asfințit, după mesteceni, iar în înaltul cerului, spre răsărit, Arcturus își juca focurile roșii, mohorîte... Levin vedea ivindu-se în răstimpuri deasupra capului său stelele Carului Mare. Sitarii nu mai treceau, dar el hotărî să mai aștepte pînă cînd Luceafărul, care se vedea sub o creangă uscată de mesteacăn, se va ridica deasupra ei și stelele se vor limpezi de tot. Luceafărul se înalță peste creangă, Carul Mare cu oiștea lui se vedea în întregime pe cerul siniliu ; Levin însă aștepta încă.

— Nu e timpul să plecăm ? îl întrebă Stepan Arkadici. Peste pădure se lăsase liniștea. Nu se mai mișca nici o păsărică.

— Să mai stăm, răspunse Levin.

— Cum vrei.

Stăteau acum la cincisprezece pași unul de altul.

— Stiva ! îl întrebă Levin pe neașteptate. De ce nu-mi spui dacă s-a măritat cumnata ta sau cînd se mărită ?

Levin se simțea atît de tare și de liniștit, îneît credea că nici un răspuns nu l-ar putea tulbura. Dar nici prin minte nu-i trecea ce-i va răspunde Stepan Arkadici.

— Nu s-a măritat și nici nu se gîndește să se mărite. E grav bolnavă. Medicii au trimis-o în străinătate. Nici nu știu dacă mai scapă.

— Ce spui ! izbucni Levin. Grav bolnavă ? Dar ce are ?
Cum de...

În timp ce vorbeau, Laska ciulise urechile, uitându-se
în sus, pe cer, și în urmă cu dojana spre dînșii.

„Și-au și găsit timp de vorbă, părea că gîndește Laska.
Și sitarul vine... Uite-1 cum vine. Au să-1 scape..."

În aceeași clipă se auzi dintr-o dată un fluierat strident,
care parcă le biciui auzul. Amîndoi apucară dintr-o
(Iută puștile. Două fulgere țîșniră și două detunături răsuna-
ră în aceeași clipă. Sitarul, care zbura foarte sus, își
itrînse deodată aripile și căzu în desiş, îndoind lăstarii
uubțiri.

— Strașnic ! Amîndoi odată... ! strigă Levin și alergă
îi Laska în desiş să caute sitarul. „Dar ce m-a durut așa
idineaure ? se întrebă el. Ah, da, Kitty e bolnavă... Ce pot
î; if(? ! Ce rău îmi pare !" L-a găsit ! Mintoase ! zise el,
<u(înd din gura Laskăi pasărea caldă și așezînd-o în tolba
.iproape plină. L-am găsit, Stiva ! răcni el după aceea.

XVI

În drum spre casă, Levin îl rugă pe Oblonski să-i dea
imănunte despre boala lui Kitty și despre planurile fami-
liei Scerbațki. Și cu toate că-i era rușine să-și mărturi-
i'nscă acest lucru, ceea ce află îi făcu plăcere. Era mulțu-
nit și fiindcă mai putea nădăjdui, dar și fiindcă aceea
ire-i pricinuiseră atîta durere suferea și ea. Cînd Stepan
Arkadici începu să vorbească despre cauzele bolii lui Kitty
, i pomeni de Vronski, el îl întrerupse.

— Nu sînt îndrituit să aflu amănunte de ordin fami-
lial și, la drept vorbind, nici nu mă interesează.

Stepan Arkadici zîmbi abia văzut, prinzînd fulgeră-
toarea și atît de cunoscuta schimbare la față a lui Levin,
ci re era acum tot atît de posomorită, pe cît fusese de ve-
Kclă cu o clipă mai înainte.

— Ai rezolvat definitiv cu Riabinin chestiunea pădu

rii ? îl întreabă Levin.

— Da, am isprăvit. Am căpătat un preț strașnic :
treizeci și opt de mii ! Opt mii înainte și restul în șase ani.

13'

195

jj!

Am pierdut cam mult timp cu asta. Dealtfel, nimeni nu-mi dădea un preț mai bun.

— Asta înseamnă că ai dat pădurea de pomană, spuse Levin posac.

— Adică de ce de pomană ? îl întrebă Stepan Arkadici cu un zîmbet blajin, știind că acum nimic nu-i va plăcea lui Levin.

— Pentru că pădurea prețuiește cel puțin cinci sute de ruble deseatină, răspuse acesta.

— Ah, agricultorii ăștia ! glumi Stepan Arkadici. Tonul ăsta al vostru, disprețuitor față de noi, orășenii !... Dar cînd e vorba de treabă, noi o facem totdeauna mai bine. Crede-mă că am calculat totul, adăugă el. Am vîndut pădurea atît de avantajos, încît mi-e și frică să nu se răzgîndească cumpărătorul. Doar asta nu e pădure pentru lemn de construcții, ci mai mult pentru lemne de foc, urmă el, dorind ca prin expresia «de construcții» să-l convingă de definitiv pe Levin de nedreptatea îndoielilor lui. Dintr-o deseatină nu ies mai mult de treizeci de stînjeni de lemn. El însă mi-a dat două sute de ruble pe deseatină.

Levin zâmbi disprețuitor. Se gândi : «Cunosc mania asta, nu numai a lui, ci a tuturor orășenilor care se duc la țară de două ori în zece ani și, după ce prind două-trei vorbe țărănești, le întrebuițează alandala, ferm convinși că știu totul. *De construcții... ies treizeci de stînjeni !* Rostesc cuvinte, însă habar n-au de înțelesul lor.

— Eu nu m-aș apuca să te învăț cum să scrii tu la birou, îi spuse el, și dacă aș avea nevoie de ceva, te-aș întreba pe tine. Tu însă ești sigur că înțelegi toate socotelile

astea
cu
pădure
a. Nu
sînt
prea
ușoare.
Ai
număra
t

copacii ?

— Cum să număr copacii ? răspunse rîzînd Stepan Arkadici, încercînd să alunge proasta dispoziție a prietenului său. Să numeri nisipul mării și razele planetelor, cu toate că o minte genială ar putea...

— Dar mintea genială a lui Riabinin poate. Nici un negustor n-ar cumpăra fără să numere, afară numai dacă-i dă cineva de pomană, cum faci tu. Îți cunosc pădurea. Mă duc acolo în fiecare an la vînat. Pădurea ta face cinci sute de ruble deseatină, bani peșin ; și el ți-a dat două sute de

ruble de deseatină, în rate. înseamnă că i-ai dăruit treizeci de mii de ruble.

— Hai, nu te mai înflăcăra, zise Stepan Arkadici amărît. De ce nu mi-a dat nimeni mai mult ?

— Fiindcă Riabinin s-a înțelea cu negustorii. I-a mituit. Am avut de-a face cu toți, îi cunosc. Țștia nu-s negustori, ci niște lipitori. El nici n-ar încheia o afacere care i-ar aduce un câștig de zece-cincisprezece la sută ; așteaptă să cumpere rubla cu douăzeci de copeici.

— Ei, lasă ! Ești prost dispus.

— Deloc ! răspunse posac Levin, în timp ce se apropiu de casă.

La scară se și afla o brișcă îmbrăcată pe din afară cu tablă și căptușită cu piele, trasă de un cal bine hrănit, cu hamuri late. In brișcă ședea un logofăt cu fața îmbujorată și cu mijlocul bine încins, care făcea pe vizitiul. Negustorul intrase în casă și primi pe cei doi prieteni în antreu. Era un bărbat înalt, uscățiv, între două vârste, cu mustăți, bărbia rasă, proeminentă, cu niște ochi bulbucăți și tulburi. Purta o redingotă bleumarin cu pulpane lungi și nasturi la spate, cizme înalte, încręțite la glezne și drepte pe pulpe, peste care încălțase niște galoși mari. își șterse fața cu o batistă și, după ce-și petrecu o poală a redingotei peste cealaltă, deși haina îi stătea și așa foarte bine, salută cu un zîmbet pe cei ce intrau și întinse mîna lui Stepan Arkadici, ca și cum ar fi vrut să înhațe ceva.

— Va să zică, ai venit ? îi spuse Stepan Arkadici, dînd mîna cu el. Foarte bine !

— N-am îndrăznit să nesocotesc poruncile excelenței-voastre, cu toate că drumu-i foarte rău. Pozitiv, am mers toț timpul pe jos, dar am sosit la vreme. Konstantin Dmitrici, respectele mele, îi spuse el lui Levin, încercînd să-i prindă și lui mîna. Levin, încruntat, se prefăcu însă că nu-i vede mîna întinsă și se apucă să scoată sitarii din tolbă. V-ați distrat bine la vînătoare ? Care va să zică, ce

pasăre să fie asta ? adăugă Riabinin, privind disprețuitor
sitarii. O fi avînd, care va să zică, gust bun... Dădu din cap

■ în semn de dezaprobare, îndoindu-se că îndeletnicirea asta ar face parale.

— Vrei să treci în birou ? spuse Levin în franțuzește lui Stepan Arkadici, încruntându-se. Treceți în birou. Aveți să vorbiți mai în liniște acolo.

— Cu plăcere. Unde doriți dumneavoastră, rosti Riabinin cu un aer de disprețuitoare demnitate, vrînd parcă să dea a înțelege că, dacă unii pot întâmpina dificultăți în raporturile lor cu alții, el nu întâmpină niciodată vreo greutate în nici o privință.

Cînd intră în birou, Riabinin se uită din obișnuință în toate părțile, căutînd parcă icoana ; iar după ce o găsi, nu se închină. Cercetă cu privirea dulapurile și rafturile cu cărți. Zîmbi disprețuitor și, cu aceeași îndoială ca și pentru sitari, clătină din cap în semn de dezaprobare, neadmițînd că lucrurile acestea ar fi de vreun folos.

— Ei ? Ai adus banii ? îl întrebă Oblonski. Ia loc.

— Nu ne punem noi pentru parale. Am venit să vă văd și să stăm de vorbă.

— Ce să mai stăm de vorbă ? Dar ia loc.

— Asta se poate, răspunse Riabinin, așezîndu-se și lăsîndu-se pe speteaza fotoliului într-o poziție foarte încomodă. Domnule prinț, trebuie să mai lăsați din preț. Altfel ar fi cu păcat ! Doar plătesc bani gheață, definitiv, pînă la ultima copeică. Banii n-au să fie o piedică.

Levin, care-și pusese în răstimp pușca în dulap, dădu să iasă pe ușă ; auzind însă cuvintele negustorului, se opri,

— ■ Tot ai luat pădurea de pomană, zise Levin. Dumnealui a venit prea tîrziu la mine. Altminteri fixam eu prețul.

Riabinin se ridică în picioare și-] privi pe Levin de jos în sus, tăcut și zîbind.

— Konstantin Dmitrici e foarte zgîrcit, spuse el zîbind lui Stepan Arkadici. Definitiv, nu poți să cumperi de la dumnealui nimic. Am tocmit niște grîu. Am oferit

bani | — De ce să-ți dau de pomană bunul meu ? Doar nu
buni- | l-am găsit în drum și nici nu l-am furat.

— Dați-mi voie ; pozitiv, azi nu-i cu putință să furi. În ziua de azi există o procedură judecătorească publică. Definitiv. Acum totu-i curat. Nici nu poate fi vorba de furat. Am vorbit de la obraz la obraz. Dumnealui cere prea mult pentru pădure ; n-o să ies la capăt cu socoteala. Vă rog să mai lăsați din preț, cât de cât.

— Afacerea ați încheiat-o, ori nu ? Dacă ați încheiat-o, tocmeala nu mai are nici un rost. Iar dacă n-ați încheiat-o, se amestecă Levin, cumpăr eu pădurea.

Zâmbetul lui Riabinin pieri într-o clipită. O expresie aspră, prădalnică, de pasăre răpitoare, i se întipări pe față. Își descheie redingota cu degete iuți și osoase, descoperindu-și cămașa purtată peste pantaloni, nasturii de aramă ai vestei și lăncișorul ceasului, și scoase repede un portofel gros și vechi.

— Pofțim, pădurea-i a mea, zise el, făcându-și repede semnul crucii și întinzînd mîna. Luați banii, pădurea-i a mea. Uite cum lucrează Riabinin. Nu-și drămăluiește gologanii, adăugă el, încruntîndu-se și dînd din mîna cu portofelul.

— În locul tău, nu m-aș grăbi, urmă Levin.

— Se poate ? răspuse Oblonski mirat. Doar mi-am dat cuvîntul.

Levin ieși din cameră, trîntind ușa. Uitîndu-se după dînsul, Riabinin dădu din cap cu un zîmbet.

— Tinerețe, în definitiv, copilărie... Dacă fac treaba asta și cumpăr, pe cinstea mea, o fac numai pentru glorie, că, uite, Riabinin și nu altcineva a cumpărat pădurea de la Oblonski. Iar socotelile le-om face cum o da Dumnezeu. Pe crucea mea ! Pofțiți ! Să facem contractul...

După un ceas, negustorul, înfășurîndu-se cu grijă în suba lui și încheindu-se la toți nasturii, se urcă în brișcă bine căptușită și plecă acasă cu contractul în buzunar.

— Uf, boierii ăștia ! spuse Riabinin logofătului său. Toți sînt la fel...

— Așa-i, răspuse logofătul, treeîndu-i hățurile și prinzînd în cîrlig burduful de piele. Dar cu pădurea ce se aude, Mihail Ignatici ? Ați cumpărat-o ? E rost ?...

— Hai, hai...

XVII

Stepan Arkadici se duse sus cu buzunarul umflat de bancnotele pe care i le dăduse negustorul pe trei luni înainte... Afacerea cu pădurea se încheiase, banii îi avea în buzunar, vânătoarea mersese bine. Era în cea mai plăcută stare sufletească ; de aceea ținea mult să împrăștie proasta dispoziție care-l apăsă pe Levin. Dorea să încheie ziua cu o cină într-un chip tot atât de plăcut cum o și începuse.

Într-adevăr, Levin nu era în apele lui. Nu se putea stăpîni, cu toată dorința de a se purta prietenos și amabil cu simpaticul său oaspete. Știrea că Kitty nu se măritase îi dăduse o amețelă care-l cuprindea din ce în ce mai mult.

Nu se măritase și era bolnavă, bolnavă de dragoste pentru bărbatul care o nesocotise. Jignirea asta cădea parcă și asupra lui. Vronski o nesocotise pe ea, iar Kitty îl nesocotise pe dînsul, Levin. Prin urmare, Vronski avea dreptul să-l disprețuiască pe Levin și deci era dușmanul său. Konstantin Dmitrici însă nu sta să judece. Simțea nelămurit că în toată întâmplarea asta era ceva jignitor pentru el însuși ; iar proasta lui dispoziție sporea ; acum, se agăța de tot ce-i ieșea în cale. Îl scotea din fire, mai ales, prostea vânzare a pădurii și înșelăciunea căreia îi căzuse victimă Oblonski, săvîrșită în casa lui.

— Ei, ai isprăvit ? îl întrebă Levin, întîlnindu-se sus cu Stepan Arkadici. Vrei să stăm la masă ?

— Da, nu mă dau în lături. La țară am o cumplită poftă de mîncare. Dar de ce nu l-ai reținut la masă pe ftiabinin ?

— Să-l ia dracu !

— Ah, cum îl tratezi ! zise Oblonski. Nici nu i-ai dat mîna. De ce să nu-i întinzi mina ?

— Fiindcă nici lacheului meu nu-i dau mîna, iar lacheul meu este de o sută de ori mai cumsecade decît dînsul.

— Ce retrograd ești ! Cum rămîne cu contopirea claselor sociale ?

— Cui îi face plăcere să se contopească, n-are decît. Pe mine mă dezgustă.

— Văd că ești retrograd de-a binelea.

— Zău că nu m-am gândit ce sînt. Sînt Konstantin Levin și atîta tot.

— Și încă un Konstantin Levin care nu e deloc în apele lui, adăugă zîmbind Stepan Arkadici.

— Da, nu sînt în apele mele. Și știi de ce ? Din pricina vînzării tale prostesti, iartă-mi expresia...

Stepan Arkadici se încruntă cu blîndețe, ca un om pe care lumea îl jignește și-l enervează pe nedrept.

— Ei, lasă ! făcu el. Cînd s-a mai pomenit ca un om să vîndă ceva și să nu i se spună numaidecît după vînzare: «Asta face mult mai mult !» Dar atîta vreme cît lucrul e de vînzare, nimeni nu dă prețul adevărat... Văd că ai pică pe nefericitul ăsta de Riabinin...

— Poate că am. Dar știi de ce ? O să mă faci iar retrograd sau ceva și mai rău. Totuși, mi-e ciudă și mă supără cînd văd că nobilimea sărăcește pretutindeni, nobilimea din care fac și eu parte și din care-mi pare foarte bine că fac parte în ciuda contopirii claselor sociale... Iar sărăcirea nu e pricinuită de lux — ceea ce n-ar fi nimic. A trăi boierește — e treaba nobililor și asta știu s-o facă numai aceștia. Acum mujicii de prin locurile noastre cum păra pămînt, asta nu mă supără. Boierul duce viață trîndavă, pe cînd mujicul muncește și înlătură un trîntor. Și așa trebuie să fie ? Îmi pare foarte bine pentru mujic. Dar mi-e necaz cînd văd că sărăcirea asta e datorită, ca să zic așa, unui soi de prostie și indolență a proprietarilor. Aici, un arendaș polonez cumpără cu o jumătate de preț o moșie minunată de la o cucoană care locuiește la Nisa. Dincolo, altul își arendează moșia unui negustor, pe o rublă de-seatina de pămînt, care face zece ruble. Aici, tu ai dăruit Iară nici un rost șarlatanului ăstuia treizeci de mii de ruble.

— Dar cum ai vrut ? Să fi numărat fiecare copac ?

— Negreșit să fi numărat. Tu nu i-ai numărat, dar Riabinin a făcut-o. Copiii lui Riabinin o să aibă cu ce trăi și învâța, pe cînd ai tăi poate că n-o să aibă !

— Te rog să mă ierți, dar în numărătorea asta e ceva meschin. Noi avem îndeletnicirile noastre, ei — pe ale lor:

trebuie să câștige și ei ceva. Dar, la urma urmei, afacerea

201

e încheiată — și gata. Uite că au venit și ochiurile. Dintre felurile cu ouă, asta-i mîncarea mea preferată. Și Agafia Mihailovna o să ne dea din votca cea strașnică de bu-ruieni...

Stepan Arkadici se așeză la masă și începu să facă glume cu Agafia Mihailovna, încredințînd-o că nu avusese de mult un astfel de prînz și o asemenea cină.

— Dumneavoastră cel puțin ne spuneți o vorbă de laudă, zise Agafia Mihailovna, pe cînd Konstantin Dmitriici... orice i-oi da, chiar și o coajă de pîine... o mînîncă și pleacă.

Oricît se silea să se stăpînească, Levin rămase posac și tăcut. Simțea nevoia să-I mai întrebe ceva pe Stepan Arkadici, însă nu se putea hotărî. Nu găsea nici forma, nici timpul pierdut, cînd și cum să-l întrebe.

Stepan Arkadici coborî în odaia lui de jos, se dezbracă, se spală încă o dată, își puse o cămașă de noapte cu cerculețe și se culcă. Levin tot zăbovea în odaie la dînsul, vorbind fel de fel de fleacuri, fără să aibă curajul să-l întrebe ceea ce vroia.

— Ce bine se face acum săpunul ! începu Levin, despachetînd și privind o bucățică de săpun de toaletă, pe care Agafia Mihailovna o pregătise pentru musafir, dar pe care acesta n-o întrebuințase. Uite, e o adevărată operă de artă.

— Da, totul se perfecționează în toate domeniile ! răspunse Stepan Arkadici, căscînd molatic și fericit. Teatrele, bunăoară, și localurile de distracție... a-a-a ! căscă el... peste tot e lumină electrică... a-a !

— Da, lumină electrică, zise Levin, da. Dar Vronski unde e acum ? îl întrebă el, lăsînd deodată săpunul.

— Vronski ? răspunse Stepan Arkadici, întrerupîndu-și căscatul. E la Petersburg. S-a dus acolo îndată după plecarea ta și n-a mai dat pe la Moscova. Știi, Kosteia, o să-ți spun adevărul, urmă el, rezemîndu-se cu cotul de masă și

sprijinindu-și în palmă fața frumoasă și rumenă, în care ochii săi galeși, buni și somnoroși luceau ca niște stele. Tu ai fost de vină. Te-ai speriat de un rival. După cum ți-am spus și atunci, nu se știe cine avea mai multe șanse. De ce

n-ai stăruit ? Ți-am spus atunci că... Stepan Arkadici căscă numai cu fălcile, fără să deschidă gura.

«O fi știind sau nu că i-am cerut mîna ? se întrebă Levin, uitîndu-se la dînsul. Da, pe fața lui se vede ceva șiret, diplomatic.» Simțind că roșește, îl privea tăcut pe Stepan Arkadici drept în ochi.

— Dacă ea a simțit ceva atunci pentru dînsul, probabil că i-a plăcut fizicul lui, urmă Oblonski. Știi, aristocratis mul acela desăvîrșit și viitoarea situație în societate au avut efect, nu atît asupra ei, cît mai ales asupra ma mei sale.

Levin se posomori. Jignirea refuzului suferit îi ardea în inimă ca o rană proaspătă. Era însă acasă ; iar acasă pînă și pereții îți vin în ajutor.

— Stai, stai, încep eu, întrerupîndu-l pe Oblonski. Vorbești de aristocratism, dar dă-mi voie să te întreb : în ce constă aristocratismul lui Vronski sau al oricărui altuia, care să îndreptățească o nesocotire a mea ? Tu îl socoti pe Vronski aristocrat ; eu, însă, nu. E un om al cărui tată s-a ridicat din nimic numai prin intrigi, și a cărui mamă — numai Dumnezeu știe cu cine n-a avut legături... Nu, te rog să mă ierți, dar aristocrat mă socotesc eu. Aristocrații socot pe oamenii de-o seamă cu mine și care pot arăta în trecutul lor trei-patru generații de familii cinstite, pe o treaptă superioară de cultură (talentul și inteligența sînt altceva), oameni care n-au făcut niciodată un gest josnic față de nimeni, n-au avut niciodată nevoie de nimeni — așa cum au trăit tatăl și bunicul meu. Și cunosc mulți oameni de felul ăsta. Ți se pare o meschinărie să numeri copacii din pădure și dăruiești treizeci de mii de ruble lui Riabinin, dar tu primești leafă și mai știu eu ce, pe cînd eu n-aș primi niciodată, și de aceea țin la ceea ce mi-a rămas de la părinți și la ceea ce am cîștigat prin munca mea... Aristocrații sîntem noi, nu aceia care nu pot trăi decît din pomana mai-marilor zilei și pe care-i poți

cumpăra cu douăzeci de copeici.

— Dar pe cine te superi ? Sînt de părerea ta, răspunse Stepan Arkadici cu sinceritate și cu voioșie, deși își dădea seama că Levin îl numărase și pe el printre cei ce puteau fi cumpărați cu douăzeci de copeici. însuflețirea lui Levin

îi plăcea cu adevărat. Pe cine te superi ? Deși multe din cele spuse despre Vronski nu sînt adevărate... dar nu despre asta vreau să-ți vorbesc. Îți mărturisesc sincer că dacă aș fi în locul tău, aș pleca numaidecît la Moscova și...

— Nu. Nu știu dacă ai sau nu cunoștință... dar mi-e totuna. Am să-ți spun : i-am cerut mîna și am fost respins. Acum, Ekaterina Alexandrovna e pentru mine o amintire urîtă, care mă umple de rușine.

— De ce ? E o copilărie.

— Să nu mai vorbim de asta. Te rog să mă ierți dacă am fost grosolan cu tine. Acum, după ce spusese tot ce avea pe inimă, Levin era iarăși cum fusese în dimineața aceea. Stiva, te-ai supărat pe mine ? Te rog, nu fi supărat, adăugă el și-i luă mîna, zîmbind.

— Nu sînt supărat deloc. Nici n-am de ce... Sînt bucuros că am avut o explicație cu tine. Dar, știi ce ? E bună vînătoarea dimineața ! Ce-ar fi să mergem ? Nu m-aș mai culca și aș pleca de la vînătoare drept la gară.

— Foarte bine.

XVIII

Deși viața lăuntrică a lui Vronski era plină de pasiunea lui, viața sa exterioară, neschimbată și fără frîu, își urma cursul pe vechile și obișnuitele căi ale legăturilor și intereselor sale de societate sau de regiment. Interesele regimentului aveau un loc important în viața lui, mai întîi fiindcă își iubea unitatea, dar mai ales fiindcă și el era foarte iubit la regiment și, mai mult decît atît, respectat. Toți se mîndreau cu dînsul. Se mîndreau cu acest om putred de bogat, cult și cu însușiri superioare, care avea drumul deschis către orice fel de succese măgulitoare pentru ambiția și vanitatea lui și care nesocotea toate acestea, punînd interesele regimentului și ale camarazilor deasupra intereselor personale. Vronski își dădea seama de părerea pe care o aveau camarazii lui despre dînsul ; și, pe lîngă

faptul că-i plăcea felul acesta de viață, se simțea dator să
îndreptătească buna lor părere. fc..

Se înțelege de la sine că Vronski nu vorbea cu nici un inarad despre dragostea sa, nu scăpa nici un cuvânt chiar cele mai strașnice chefuri (dealtfel, nu se îmbăta nici-l.ită în așa hal, ca să-și piardă stăpînirea de sine) și în-ulea gura camarazilor ușuratici, care încercau să facă uzii la legătura lui. Totuși, întreg orașul știa de dragostea , toată lumea bănuia mai mult sau mai puțin relațiile nl.re dînsul și Anna Karenina. Cei mai mulți tineri îl inii iau tocmai pentru împrejurarea cea mai delicată din .igostea asta, și anume înalta situație a lui Karenin, din ix: pricină legătura lor era centrul atenției publicului. Cele mai multe dintre tinerele femei care o invidiau pe una, și care de mult erau plictisite să audă pe toți nu- ind-o *femeia perfectă*, se bucurau de bănuielile lor și aș- i.'Ptau numai o confirmare în schimbarea opiniei publice, '.i s-o zdrobească sub greutatea disprețului. Pregăteau ■ li iar de pe acum pumni de noroi cu care s-o împroaște ■ md va fi sosit momentul. Majoritatea oamenilor în vîrstă i cei sus-puși erau nemulțumiți de scandalul care se pre- i,.iU'a în sinul societății.

Mama iui Vronski, aflînd de aventura fiului său, fusese mulțumită la început. În primul rînd, pentru că — după lururea ei — nimic nu dădea mai mult lustru unui tînăr irulucit decît o legătură în înalta societate, și în al doilea i md, fiindcă Anna Karenina, care-i plăcuse atîta și-i vor- l'iscî atît de mult despre băiatul său, era totuși (după cum M'dca acum) la fel cu toate femeile frumoase și adulate. I)ar în ultima vreme contesa Vronski aflase că fiul său rufuzase o situație importantă pentru cariera lui numai ca sfi rămînă la regiment și să urmeze astfel întîlnirile cu Anna Karenina... lucru ce nemulțumise pe unele persoane «us-puse — ceea ce o făcu să-și schimbe părerea. Dealt- minteri, nu-i plăcea nici faptul că — după cîte aflase — nu era vorba de o relațiune mondenă strălucită și grațioasă, pe care ar fi aprobat-o, ci de un fel de pasiune wertheriană, nflprasnica, care putea să-l împingă la cine știe ce nebunie. Nu-l mai văzuse de cînd plecase pe neașteptate din Mos-

cova și acum îi trimise vorbă prin fiul său cel mare să
Vină la dînsa.

205

cel mare era și el nemulțumit de fratele lui. iv.i
judeca ce fel de dragoste era aceea, mare sau mică, pătimășă sau potolită, vinovată ori nu (el însuși, tată de copii, întreținea o dansatoare și de aceea era îngăduitor în această privință). Știa însă că o asemenea dragoste nu plăcea în cercul unde era important să placă și de aceea nu aprobi purtarea fratelui său.

În afară de ocupațiile lui în legătură cu serviciul și cu mondenitățile, Vronski mai avea și pasiunea cailor.

În anul acela se organizaseră pentru ofițeri alergări de cai cu obstacole. Vronski se înscrișese la alergări, își cum-părase o iapă englezească pursînge și, în ciuda dragostei, era foarte pasionat, cu toate că nu arăta, de alergările care urmau să aibă loc...

Aceste două pasiuni nu se stinghereau una pe alta. Dimpotrivă, Vronski avea nevoie de o ocupație pasionantă, independentă de dragoste, care să-l învioreze și să-l odihnească după emoțiile ce-l tulburau prea mult.

XIX

În ziua alergărilor de la Krasnoie Selo, Vronski se duse la popotă mai devreme decît de obicei, ca să-și mănînce biftecul. Nu trebuia să se stăpînească prea mult de la mîncare, fiindcă avea greutatea reglementară, exact patru puduri și jumătate. Dar nici nu trebuia să se îngrașe. De aceea se ferea de făinoase și de dulciuri. Cu redingota descheiată peste jiletca albă, stătea rezemat cu coatele de masă și aștepta biftecuî comandat, uitîndu-se într-un roman franțuzesc așezat pe farfurie. Se prefăcea că citește, numai ca să nu stea de vorbă cu ofițerii care intrau și ieșeau, și medita.

Se gîndea că Anna îi făgăduise o întîlnire în ziua aceea, după alergări. N-o văzuse însă de trei zile și, cum între timp se întorsese bărbatul său din străinătate, nu știa dacă mai era cu putință ori nu... și n-avea cum să afle. O văzuse

ultima dată la vila varei sale, Betsy. El frecventa cât putea
mai rar vila soților Karenin ; dar acum vroia să se ducă
acolo și chibzuia cum să facă :

206

„Am să-i spun, bineînțeles, că Betsy m-a trimis s-o întreb dacă vine la curse. Firește, o să mă duc”, hotărî el ritliându-și ochii de pe carte — și atît de viu își închipui fericirea revederii, că i se lumină fața de bucurie.

— Trimite la mine acasă vorbă să înhame repede trei cai la trăsură, spuse Vronski servitorului care-i aduse biflirul pe o tavă fierbinte de argint ; apoi, trăgînd tava spre ii insul, începu să mănînce.

Din sala de biliard de alături se auzeau lovituri de bile, glasuri și rîsete. În ușa de la intrare se iviră doi ofițeri : Unul tinerel, cu fața slabă, gîngă, venit de curînd în regimentul lor din Corpul Pajilor, iar celălalt, gras, bătrîn, cu o brățară la mîna și cu ochii mici, înecați în grăsime. Vronski îi privi pe ofițeri, se posomori și, prefăcîn-îlu-se că nu-i vede, se uită pieziș în carte. Începu să mă-nince și să citească în același timp.

— Ce faci ? Te fortifici pentru alergări ? îl întrebă ofițerul cel gras, așezîndu-se lîngă dînsul.

— După cum vezi, răspuse Vronski, încruntîndu-se și lîngîndu-și gura fără să-l privească.

— Nu te temi că ai să te-ngrași ? adăugă acesta, trăgînd un scaun pentru tînărul ofițer.

— Cum ? făcu supărat Vronski, cu o schimă de ciudă, irătîndu-și dinții deși.

— Nu te temi că ai să te-ngrași ?

— Băiete, Xeres ! comandă Vronski, fără să-i răspundă ; și punînd cartea în partea cealaltă, citi mai departe.

Ofițerul cel gras luă lista de vinuri și o întinse celui tînăr, cu care venise :

— Alege tu băutura, zise el, dîndu-i lista și privindu-l.

— Poate vin de Rin, rosti cu sfială tînărul ofițer, uitîndu-se cu coada ochiului la Vronski și încercînd să prindă ca degetele mustața care abia-i mijea. Văzînd că Vronski nu-și întoarce capul, tînărul ofițer se sculă în picioare. Să mergem în sala de biliard, spuse el.

Ofițerul cel gras se ridică supus și amîndoi se îndreptară spre ușă.

Între timp, intră în sală Iașvin, un căpitan de cavalerie, înalt și chipeș ; salută disprețuitor pe cei doi ofițeri și se

ipropie de Vronski.

2QT

— Ah, iată-te J strigă el, lovindu-l puternic peste umăr cu mina lui mare.

Vronski se întoarse supărat ; dar un zîmbet calm, mîngietor și stăpînit îi lumină dintr-o dată fața.

— Bine faci, Alioșa, rosti tare căpitanul, cu glas de bariton. Mănîncă și bea un păhăruț.

— Dar nu mi-e foame.

— Uite-i pe cei doi nedespărțiți, adăugă Iașvin, privind batjocoritor pe ofițerii care tocmai ieșeau din cameră, și se așeză lîngă Vronski, îndoindu-și în unghi ascuțit coapsele și picioarele, prea lungi pentru înălțimea scaunului.

— De ce n-ai venit aseară la teatru ? Numerova a fost la înălțime. Dar tu unde-ai fost ?

— Am întîrziat la familia Tverskoi, răspunse Vronski.

— Ah î exclamă Iașvin.

Jucător, chefliu, om fără principii, sau mai bine zis cu principii imorale, Iașvin era cel mai bun prieten din regiment al lui Vronski. Acesta îl admira atît pentru neobișnuita-i forță fizică, pe care și-o manifesta mai ales atunci cînd bea, parcă ar fi fost un butoi desfundat, fără să doarmă și fără să se amețească, cît și pentru marea lui tărie de caracter, dovedită în raporturile cu șefii și cu camarazii — și care-l făcea temut și respectat de toți. îl admira și la jocul de cărți, unde miza ferm, pe zeci de mii de ruble, și atît de iscusit și de stăpînit, în ciuda vinului băut, încît era socotit cel mai bun jucător de la Clubul Englez. Dar Vronski îl respecta și-J iubea mai cu seamă fiindcă simțea că Iașvin ține la dînsul nu pentru numele și bogăția lui, ci pentru el însuși. Dintre toți oamenii, era singurul cu care ar fi vrut să vorbească despre dragostea sa. Simțea că numai Iașvin, deși părea să disprețuiască orice sentiment, numai el ar fi putut înțelege puternica pasiune care-i umplea acum toată viața. în afară de aceasta, Vronski era sigur că Iașvin, căruia nu-i plăceau bîrfelile și scandalurile, va înțelege dragostea lui așa cum se cuvine, adică va ști să

priceapă că nu e o glumă, nici distracție, ci un sentiment serios și important.

Vronski • nu-i vorbise de dragostea sa, dar își dădea seama că Iașvin știe, înțelege totul cum trebuie, și-i făcea plăcere să vadă asta în ochii săi.

— A, da ! făcu lașvin cînd Vronski îi spuse că a fost la familia Tverskoi ; apoi, cu o scăpărare în ochii săi negri, își apucă partea stingă a mustății și o mușcă în dinți, după un urît obicei.

— Dar tu ce-ai făcut aseară ? Ai cîștigat ? îl întrebă Vronski.

— Opt mii. Dar trei nu sînt sigure. Mă îndoiesc dacă au KU mi le dea.

— Atunci ai de unde pierde mizînd pe mine, îi spuse Vronski rîzînd (lașvin pusese rămășag pe calul lui Vronski).

— Nici nu mă gîndesc să pierd. Mahotin e singurul primejdios.

Convorbirea trecu la alergările ce urmau să se desfășoare — singurul lucru la care se mai putea gîndi acum Vronski.

— Am isprăvit, să mergem, zise Vronski și, ridicîndu-se, se îndreptă spre ușă.

lașvin se sculă și el. își întinse picioarele lungi și-și îndreptă spatele lat.

— E prea devreme ca să stau la masă. Dar de băut am să beau. Mă-ntorc îndată. Ei, adu vin ! strigă lașvin cu glasul său renumit la comandament — un glas puternic, care făcea să dîrdîie geamurile. Ba nu, nu mai aduce, răcni el numaidecît, din nou. Dacă te duci acasă, merg și eu cu tine.

Și lașvin plecă împreună cu Vronski.

XX

Vronski ocupa o căsuță finlandeză de lemn, încăpătoare și curată, despărțită în două printr-un paravan de scînduri. Petrițki locuia cu dînsul și în tabăra militară. Cînd Vronski și lașvin intrară în casă, Petrițki dormea.

— Scoală-te ! Ajunge de cînd dormi ! strigă lașvin, trecînd după peretele despărțitor și ghiontindu-l pe Petrițki, ciufulit și cu nasul înfundat în pernă.

Petrițki sări deodată în genunchi și se uită în juru-i.

— Fratele tău a fost aici, spuse el lui Vronski. M-a sculat din somn, dracu să-1 ia ! Spunea că are să mai vină.

Apoi trase pătura și se trînti din nou pe pernă. Lasă-mă odată, Iașvin, spuse supărat căpitanului care trăgea pătura de pe dînsul. Lasă-mă în pace ! Se întoarse și deschise ochii.

— Mai bine mi-ai spune ce să beau. Simt în gură o cocleală.

— Votca e cea mai bună, rosti Iașvin cu vocea sa de bas. Tereșcenko, adu boierului votcă și castraveți ! strigă el. Se vedea bine că-i plăcea să-și asculte glasul.

— Votcă ? Așa crezi tu ? Ha ? îl întrebă Petrițki strîmbîndu-se și frecîndu-se la ochi. Nu bei și tu ? împreună, da, beau ! Vronski, bei ? adăugă el sculîndu-se și înfășurîndu-se pînă la subsuori într-o blană de tigru, ca o cuvertură.

Ieși pe ușița din peretele despărțitor, ridică mîinile și începu să cînte în franțuzește : «A fost un rege-n Tu-u-la».

— Vronski, bei ?

— Dă-mi pace, răspunse Vronski, îmbrăcîndu-se cu re dingota pe care i-o ținea feciorul.

— Unde te duci ? îl întrebă Iașvin. Uite și troica, adăugă el, văzînd trăsura care se apropia.

— La grajd, răspunse Vronski. Dar trebuie să trec și pe la Brianski, tot în legătură cu caii.

într-adevăr, făgăduise să se ducă la Brianski, la zece verste de Peterhof, ca să-i dea banii pe cal. Vroia să treacă și pe acolo. Dar camarazii săi înțeleseră numaidecît că Vronski nu se ducea numai la Brianski.

Cîntînd mai departe, Petrițki făcu un semn cu ochiul și-și țuguie buzele, vrînd parcă să spună : «Știm noi cine-i Brianski ăsta».

Iașvin spuse numai :

— Vezi să nu întîrzi ! Apoi întrebă, ca să schimbe vorba, uitîndu-se pe fereastră la calul mijlocaș pe care i-l vîndu-se : Ce-i cu murgul meu ? Trage bine ?

— Stai ! îl strigă Petrițki pe Vronski, văzîndu-I gata de plecare. Fratele tău ți-a lăsat o scrisoare și un bilet.

Oare unde sînt ?

Vronski se opri.

— Ei, unde sînt ?

210

*— Unde sînt ? Ȃsta-i întrebarea ! rosti solemn Petritki, ducînd degetul arătător mai sus de nas.

— Dar spune odată ! Ce zăpăcit ! zise Vronski zîbind.

— N-am făcut focul în cămin. Trebuie să fie pe aici, pe undeva.

— Hai, lasă minciunile ! Unde-i scrisoarea ?

— Zău că am uitat. Sau poate am visat ? Ia stai puţin. De ce te superi ? Dacă ai fi băut ca mine, aseară, cîte patru .silele de om, ai fi uitat şi pe ce lume eşti. Stai. O să-mi aduc aminte numaidecât.

Petritki trecu dincolo de peretele despărţitor şi se în- l inse pe pat.

— Stai ! Eram culcat aici, el stătea acolo. Da — da — da — da.-. Uite-o ! Şi Petritki scoase scrisoarea de sub saltea, unde o pusese.

Vronski luă scrisoarea şi biletul de la fratele său. Era tocmai scrisoarea pe care o aştepta de la maică-sa, plină de reproşuri pentru că nu venise, şi biletul fratelui, care-l anunţa că trebuie să-i vorbească. Ştia că era vorba de acelaşi lucru ! «Ce au cu mine ?» se gîndi el şi, îndoind nervos scrisorile, le vîrî printre nasturii redingotei, ca să le citească mai cu atenţie pe drum. în tinda casei se întîlni cu doi ofiţeri : unul de-aî lor, celălalt — din alt regiment.

Locuinţa lui Vronski era totdeauna locul de întîlnire al tuturor ofiţerilor.

— încotro ?

— Am treabă la Peterhof.

— A venit calul de la Țarskoie^J ?

— A venit, dar încă nu l-am văzut.

— Se spune că Gladiator al lui Mahotin a început să schiopăteze.

— Mofturi ! Cum o să alergaţi pe un noroi ca ăsta ? întrebă celălalt.

— Uite salvatorii mei ! exclamă Petriţki, văzîndu-i pe cei ce intraseră. Ordonanţa stătea înaintea lui cu votca şi

cu un castravete murat așezat pe o tavă. Iașvin m-a sfătuit să beau ca să mă înviorez.

— Ne-ai zăpăcit aseară, îi spuse unul dintre cei veniți.

Nu ne-ai lăsat să dormim toată noaptea.

---

¹ Tarskoie Salo.

— Dar să vedeți cum s-â spart cheful ! povesti Petrițki. Volkov s-a suit pe acoperiș, strigînd că are un of la inimă. Zic : să vină muzica pentru un marș funebru ! Și așa a adormit, pe acoperiș, în sunetele marșului funebru.

— Bea, bea votcă negreșit... După aceea sifon și multă, lămîie, adăugă Iașvin, aplecîndu-se asupra lui Petrițki în tocmai ca o mamă care-și silește copilul să ia o doctorie, și la urmă, puțintică șampanie, așa, cam o sticluță.

— Uite ce om deștept ! Stai, Vronski, să bem.

— Nu, domnilor, la revedere. Azi nu beau.

■— Te temi să nu te îngreunezi ? Atunci să bem singuri.

Dă-ne sifon și lămîie.

— Vronski ! strigă cineva cînd acesta era în tindă.

— Ce-i ?

— Ar trebui să te tunzi. Să nu tragă greu părul, mai ales pe creștetul capului.

Într-adevăr, Vronski începuse să chelească înainte de vreme. Rîse vesel, arătîndu-și dinții deși și, trăgîndu-și șapca pe locul unde părul începuse să se rărească, ieși și se urcă în trăsură.

— La grajd .' porunci vizitiului și scoase scrisorile ca să le citească, dar se răzgîndi, ca să nu se lase prins de alte gînduri înainte de a cerceta calul. «Pe urmă !» își spuse el.

XXI

Grajdul provizoriu — o baracă de scînduri — era construit în imediata apropiere a hipodromului. Acolo urma să fie adus din ajun calul lui Vronski. El încă nu-! văzuse. În zilele din urmă, Vronski nu se dusesese personal la antrenament : încredințase această sarcină unui antrenor. De aceea nu știa deloc în ce stare sosise calul și cum se simțea. De îndată ce coborî din trăsură, grăjdarul lui, așa-zisul «groom», care-i recunoscuse de departe trăsura, chemă antrenorul. Un englez uscat, cu cizme înalte și cu o jachetă scurtă, cu un smoc de păr lăsat numai sub bărbie, îi ieși în

întîmpinare cu mersul stîngaci al jocheilor, îndepărtîndu-și coatele de trup și legăîndu-se.

— Ce mai face Frou-Frou ? îi întrebă Vronski în engleză, Uli/este.

— *AU right, sir* — totu-i în regulă, se auzi glasul englezului de undeva din fundul gătlejului. Mai bine nu vă duceți-l, adăugă el, ridicând pălăria. I-am pus botniță. Iapa-i (HTVoasă. Mai bine nu vă duceți. Asta ar enerva-o.

— Ba am să mă duc. Vreau s-o văd.

— Să mergem, rosti englezul posomorit, fără să deschiidă gura, ca și înainte ; apoi, făcându-și vînt cu coatele, ai înainte, cu umbletul său crăcănat.

Amîndoi intrară în curtica din fața barăcii. Grăjda- I de serviciu, care ținea o mătură în mîină, un băiat fer-u's, vioi, cu o bluză curată, îi întâmpină și porni flupă dînșii.

În boxele barăcii se aflau cinci cai. Vronski știa că acolo în buia să fi fost adus în ziua aceea și rivalul lui cel mai mare (Ic seamă : Gladiator, roibul înalt de cinci coți al lui Mahotin. Vroia să-l vadă pe Gladiator, pe care nu-l cunoștea, mai mult chiar decît pe propriul său cal. Dar Vronski știa că nu era îngăduit să-l vadă, dar nu se cădea nici să întrebe măcar de el. În timp ce Vronski trecea pe culoar, hâiatul deschise ușa boxei a doua din stînga. Vronski văzu un cal roib, mare, cu picioarele albe. Știa că era Gladiator. Dar cu sentimentul unui om care-și ia ochii de pe scria Miarea deschisă a altuia, se întoarse și se apropie de boxa lui Frou-Frou.

— Aicea-i calul lui Mak... Mak... Nu pot niciodată să rostesc numele ăsta, îi spuse englezul peste umăr, întinoid degetul mare cu unghia murdară spre boxa lui Gladiator.

— Al lui Mahotin ? Da, ăsta e adversarul meu cel mai mare, adăugă Vronski.

— Dacă l-ați fi călărit, zise englezul, aș fi jucat pe dumneavoastră.

— Frou-Frou e mai nervoasă, iar Gladitor mai voinic, mlăugă Vronski, zîmbind pentru elogiul primit.

— La o cursă de obstacole totu-i călăritul și *pluck-ul*, urmă englezul.

Vronski nu numai că simțea că are destul *pluck*, adică energie și îndrăzneală, dar — ceea ce-i mult mai important — era ferm convins că nici un om de pe lume nu putea avea mai mult *pluck* decât dînsul.

— Poate ar fi trebuit o sudație bună ?

— Nu trebuie, răspunse englezul. Vă rog să nu vorbiți tare. Se enervează iapa, urmă el, arătînd cu capul spre boxă închisă, în fața căreia se aflau și unde se auzea cuib un cal juca pe loc, în paie.

Antrenorul deschise ușa și Vronski intră într-o luminată de o ferestruică. În boxă se afla o iapă murgă, botniță, care călca în picioare paiele proaspete. În setonicul boxei, Vronski învăli într-o privire formele pei lui dragi și, fără voie, îi săriră în ochi unele mici perfecțiuni ale ei.

Frou-Frou era o iapă de statură mijlocie și, cerceta amănunțit, nu fără cusur. Avea osatura îngustă, piept strimț și el, deși frumos bombat, crupa puțin cam lăsa spre spate, iar picioarele de dinainte, dar mai cu seamă cele de dindărăt, ușor aduse înăuntru. Mușchii picioarelor dinapoi și ai celor din față nu păreau destul de tari. În schimb, iapa era deosebit de lată în șale — ceea ce corespundea trasta cu pîntecele ei supt. Dacă o priveai din față, oasele de la picioare, mai jos de genunchi, păreau subțiri ca firele — în schimb, văzute dintr-o parte, erau neobișnuit late. În afară de coaste, tot trupul ei părea tras și întins lungime. Posea însă în cel mai înalt grad o calitate care te făcea să-i uiți toate cusururile : avea rasă, *sînge* — cum spun englezii — care se vădea. Mușchii, amănunțit reliefați sub rețeaua de vine, și pielea subțire, elastică și netedă ca atlasul, păreau tari ca osul. Capul uscățiv, cu ochi bulbucați, strălucitori și veseli, se lățea spre botul cu nări mari, înfiorate, învăpăiate înlăuntru de sînge. Tot trupul ei, și mai ales capul, avea o expresie hotărîtă, energică și plină de însuflețire. Era dintre animalele care parcă nu

vorbesc numai fiindcă conformația gurii lor nu le îngăduie acest lucru.

Vronski cel puțin credea că iapa înțelegea tot ce simțea el privind-o.

i

De îndată ce intră Vronski, iapa răsuflă adînc, întoarse un ochi spre noii-veniți, holbîndu-1 așa. de tare, că i se făcuse albul roșu ca sîngele și, scuturîndu-și botnița, cu toți (mișchii încordați, începu să se frămînte în loc.

— Vedeți ce nervoasă e ? zise englezul.

— Ho, scumpa mea ! Ho — Ho ! făcu Vronski, apropii ndu-se de iapă și vorbindu-i cu blîndețe.

Dar cu cît se apropia Vronski mai mult de ea, iapa era (ol mai nervoasă. Numai cînd ajunse lingă capul ei, Frou-l'Yuu se liniști dintr-o dată, iar mușchii îi tresăriră sub pârul subțire și mătăsos. Vronski îi mîngîie grumazul puternic, îi îndreptă o șuviță din coamă care trecuse de partea cealaltă a greabănului și—și apropie fața de nările ei um-flale, în freamăt ca aripile liliacului. Frou-Frou trase aerul cu zgomot, răsuflă cu nările încordate, tresări, își culcă urechile ascuțite și-și întinse spre Vronski buza groasă, neagră, vrînd parcă să-1 apuce de mîneacă ; dar, aducîn-ilu-și aminte de botniță, o scutură și începu iarăși să-și joace în loc picioarele ca sculptate.

— Liniștește-te, scumpo, liniștește-te ! îi spuse

Vronski, mîngîind-o încă o dată pe crupă și, gîndindu-se cu mulțumire că iapa sa era în cea mai bună formă, ieși tlln grajd.

Nervozitatea calului se strecurase însă și în Vronski. Simțea cum îi năvălește sîngele la inimă. Vroia parcă și «•1, ca și calul, să se miște, să muște... Era neliniștit si vesel.

— Atunci, mă bizui pe dumneata, spuse el englezului.

L'i șase și jumătate, la hipodrom !

— Totu-i în bună rînduială, răspunse englezul.

Dar neașteptate, întrebuițînd această expresie pe care
 dumne n-o
 avoast l'olosea aproape niciodată.
 ră Vronski ridică mirat capul și se uită așa cum știa
 unde el să w> uite, nu în ochi, ci la fruntea englezului.
 vă îndrăzneala întrebării îl uimise. Își dădu însă seama că
 duceți, englezul — pu-nîndu-i această întrebare — îl privea
my nu ca pe un stăpîn, ci ca pe un jocheu, și—i răspunse :
lord ? — Trebuie să mă duc la Brianski. Peste un
 întrebă ceas am
 el pe sfl fiu acasă.

„A cîta oară mi se pune astăzi întrebarea asta !”
gîndi el și roși — lucru ce i se întîmpla rar. Englezul j:
privi cu luare-aminte ; apoi, ca și cum ar fi știut unde s
duce, adăugă :

— Lucrul cel mai important este să fiți calm înainte
de alergări. Să nu aveți nici o indispoziție și nici
enervare.

— *AU right*, răspuse zîmbind Vronski și, urcîndu-s
în trăsură, porunci să fie dus la Peterhof.

Abia făcură cîțiva pași, că un nor, care amenințași'
toată dimineața cu ploaia, întunecă cerul și începu
toarne cu găleata.

„Prost ! își zise Vronski ridicînd coșul trăsurii. Er;il
destul noroi, acum o să fie o baltă !” Stînd în singurătatea!
trăsurii închise, el scoase scrisoarea mamei și biletul fra-
telui său și le citi.

Da, același și același lucru... Toată lumea, mama, fra-
tele — toți socoteau de cuviință să se amestece în tre
burile lui sentimentale. Această imixtiune îl închiuda
-sentiment pe care-l încerca rar de tot.

„Ce au cu mine ? De ce crede fiecare de datoria lui sa
aibă grijă de mine ? De ce se leagă de traiul meu ? Pen
tru că-și dau seama că-i vorba de ceva ce nu pot înțelege
Dacă ar fi fost în discuție o legătură mondenă, banala,
m-ar fi lăsat în pace. Ei simt că aici e cu totul altceva. .
că nu e o joacă și că femeia aceasta mi-e mai scumpa
decît însăși viața. Tocmai pentru că asta nu-i pe înțelesul j
lor, le e ciudă. Oricare ne-ar fi soarta, noi ne-am făcut-o |
și nu ne plîngem de ea... își spuse el, reunind, în cuvîntul
noi, ființa Annei și pe-a lui. Dar ei vor să ne învețe cum
să trăim. Habar n-au ce este fericirea. Ei nu știu că fără i
dragostea asta n-ar mai fi pentru noi nici fericire, nit
nenorocire... n-ar mai fi viață”, se gîndi el.

Era supărat pe toți cei ce se amestecau în viața
tocmai fiindcă simțea în adîncul sufletului său că ave

dreptate. își dădea seama că dragostea care-1 lega de Anr
nu era o pasiune trecătoare, care piere cum dispar toat
legăturile mondene, fără să lase alte urme în viața unuil
și a celuilalt, decît numai amintiri plăcute sau neplăcut
își dădea seama ce chinuitoare era situația în care se aflai

înînîndoi, că puteau numai cu mare greutate să-și ascundă dragostea, să mintă și să înșele — expuși în ochii întregii muietăți din care făceau parte. Erau siliți să mintă, să înșele, să recurgă la vicleșuguri și să se gîndească mereu l.'i alții, atunci cînd patima care-i unea era atît de puternică, încît ei uitau totul afară de dragostea lor.

Retrăi în amintire dese prilejuri care-1 sileau să mintă și să înșele — ceea ce nu se potrivea deloc cu firea lui. își aminti, cu o deosebită ascuțime, sentimentul de rușine pe care-1 observase de atîtea ori la Anna, cînd era în'voită și ea să mintă și să înșele. Și-1 cuprinse un sentiment straniu, care-1 mai încercase uneori, de cînd avea nlațiuni cu Anna. Era un simțămînt de scîrbă, nu știa IM ne dacă pentru Alexei Alexandrovici, pentru el însuși MU pentru toată lumea. Alunga însă totdeauna sentimentul acesta straniu. Și acum, după ce se scutură de el, își relua firul gîndurilor.

«Da, Anna era mai înainte nenorocită, dar mîndră și liniștită. Acum însă nu poate fi liniștită și demnă, cu toate i n-o arată. Da, asta trebuie să se sfîrșească», hotărî în ca lui Vronski.

Pentru întîia oară îi trecu prin minte un gînd limpede, anume că trebuia să sfîrșească cu minciuna asta, și cu mai repede — cu atît mai bine. Se gîndi : «Să părăsim ui... și ea, și eu — și să ne ascundem undeva, singuri cu i agostea noastră».

.!

xxii

Ploaia torențială nu ținu mult și cînd Vronski se apropie de țelul său în țrapul mare al mijlocașului și cu lătuiri;ii galopînd prin noroi, cu hățurile slobode, soarele se ivi din nou. Acoperișurile vilelor și teii bătrîni ai livezilor clin amîndouă părțile străzii principale sclipeau cu luciri iu le. Stropii de ploaie picurau vesel de pe crengi și streșinile curgeau. Vronski nu se mai gîndea că ploaia aceea jypcde desfundase hipodromul. Se bucura, dimpotrivă, că datorită ploii are s-o găsească desigur acasă, ba încă și

singură, deoarece știa că Afexei Alexandrovici, reîntors din curînd de la băi, nu venise încă de la Petersburg.

Nădăjduind s-o găsească singură, Vronski — așa cum făcea totdeauna, ca să atragă cît mai puțin atenția lumii — coborî din trăsură înainte de a trece podul și porni pe JOM, Nu intră pe scara principală, din stradă, ci prin curte, — A venit boierul ? întrebă pe grădinar.

— Nu. Cucoana e acasă. Pofțiți prin față. Pe acolo ar cine să vă deschidă.

— Nu, am să trec prin grădină.

Fiind încredințat că Anna era singură, Vronski vru să-l facă o surpriză ; nu-i făgăduise să vină în ziua aceea, iar ea, fără îndoială, nu se aștepta să-l vadă înainte de a ieși gări. Porni, ținîndu-și cu băgare de seamă sabia și pășir cu grijă pe nisipul potecii, cu flori pe margine, spre tem, care dădea în grădină. Uitase toate gîndurile din timp drumului în privința greutăților serioase ale situației. Nu se mai gîndea decît la un singur lucru ; că în curii are s-o vadă, nu numai în închipuire, ci vie, toată, ai Era gata să intre, călcînd cu toată talpa, ca să nu fa zgomot, pe treptele late ale terasei... cinci își aminti odată ceea ce uita mereu, și ceea ce era latura cea mai c\ nuitoare a raporturilor dintre dînșii — pe fiul ei, cu pi! virea lui întrebătoare și parcă neapropiată.

Copilul era una dintre cele mai mari piedici în relații: dintre ei. Cînd se afla băiatul de față, Vronski și Anna numai că nu-și îngăduiau să vorbească ceea ce n-ar fi putut repeta față de toată lumea, dar nu-și permiteau nici măcar prin aluzii să spună *ceva ce ar fi depășit pricepere* > băiatului. Nu era vorba de o înțelegere. Lucrurile se rinduiseră așa de la sine. Socoteau că ar fi o insultă pentru « înșiși să înșele copilul. În prezența, lui, amîndoi vorbeau *vi* \ două cunoștințe. Dar cu toată prudența lor, Vronski surprindea adesea privirea atentă și nedumerită a copilului ațintită asupra-i ; simțea o sfială ciudată în purtam* schimbăcioasă a băiatului față de dînsul — era cînd duios, cînd rece, cînd timid... Ca și cum copilul ar fi înțoli■. că între acest om și maică-sa exista o legătură importantă, a cărei însemnătate el n-o putea pricepe.

Într-adevăr, băiatul simțea că nu poate înțelege această natură. Zadarnic se străduia să-și lămurească sentimentul pe care trebuia să-l aibă față de omul acesta. Cu sensibilitatea proprie copilului de a ghici sentimentele, băiatul Vi'doa limpede că tatăl său, guvernanta și dădaca... toată lumea, nu numai că nu-l iubeau pe Vronski, dar îl priveau înși cu repulsie și cu teamă, deși nimeni nu spunea nimic întrupe dînsul, iar mama se uita la el ca la cel mai bun din toten.

«Ce-o fi însemnînd asta ? Cine e ? Cum trebuie să mă ijiurt cu dînsul ? Dacă nu pricep, eu sînt vinovat, ori sînt în băiat prost sau rău», își zicea copilul. De aici veneau (' , presia aceea iscoditoare, întrebătoare, oarecum ostilă, ca și sfiala și purtarea lui schimbăcioasă care-l stinghereau «ii ta pe Vronski. Prezența copilului trezea în Vronski acel »i'iliment straniu de inexplicabilă repulsie care-l urmă-| i, t în ultimul timp. Atît el, cît și Anna erau stăpîniți în ti\\a lui de un sentiment asemănător aceluia pe care-l încearcă navigatorul care vede după busolă că direcția înspre care înaintează cu iuțeală nu este cea bună, dar n-are și u (.ore să oprească corabia, care cu fiecare minut se îndepărtează tot mai mult de direcția adevărată, iar recunoașterea abaterii ar însemna mărturisirea că merg la pierzanie.

Copilul acesta, cu instinctul său naiv de viață, era bun > Ia ce le arăta gradul de deviere, pe care-l bănuiau, dar nu vroiau să-l recunoască.

De data asta, Serioja nu era acasă și o găsi pe Anna hingură. Ședea pe terasă, așteptînd întoarcerea băiatului, r.u-e plecase la plimbare și fusese surprins de ploaie. Tri-nii.scse un om și o fată să-l caute, și acum aștepta. Îmbrăcată într-o rochie albă cu broderii late, Anna ședea în li - un colț al terasei, după niște flori, și nu-l auzi. Capul ei cu părul negru și cîrlionțat era aplecat. Sta cu fruntea lipită de o stropitoare rece, uitată pe balustradă, și o ținea #i,rîns cu mîinile sale frumoase, împodobite cu inele, pe care Vronski le cunoștea atît de bine. Frumusețea întregului său trup — capul, gîtul, mîinile — îl uimeau de fie-CJire dată, ca ceva neașteptat. Se opri, privind-o cu încîn-

țlire. Dar cînd vru să facă un pas ca să se apropie de dînsa,

Anna îi și simți apropierea. Dădu la o parte stropitoare*! și-și întoarse spre el fața îmbujorată.

— Ce ai ? Ești bolnavă ? o întrebă Vronski în franțuzește, înaintînd spre ea.

Ar fi vrut să alerge la dînsa ; dar, gîndindu-se că ar fi putut să-i vadă cineva, își întoarse capul spre ușa terasei se uită în jur și roși — cum roșea ori de cîte ori simțea că trebuie să se teamă și să se ascundă.

— Nu. Sînt sănătoasă, răspunse Anna, ridicîndu-se și strîngîndu-i cu putere mîna întinsă. Nu te așteptam...] ■ ■ tine.

— Doamne ! Ce mîni reci ! exclamă Vronski.

— M-ai speriat, îi răspunse Anna. Sînt singură și-l aștept pe Serioja. S-a dus la plimbare. Trebuie să vină din partea asta.

Cu toate că Anna încerca să-și păstreze calmul, buzelor îi tremurau.

— Iartă-mă că am venit. Dar n-am putut lăsa să treacă o zi fără să te văd, urmă Vronski în franțuzește, cum vorbea totdeauna, evitînd astfel pe acel rece *dumneavoastră* imposibil între ei, și pe primejdiosul *tu* rusesc.

— De ce să te iert ? îmi pare așa de bine !

— Dar ești bolnavă, sau mîhnită, urmă el fără să-i lase mîna și aplecîndu-se spre dînsa. La ce te gîndeai ?

— Mereu la același lucru, răspunse Anna zîmbind.

Spunea adevărul. Oricînd, în orice clipă ar fi fost în trebată la ce se gîndea, ea ar fi putut răspunde fără gre la același lucru, la fericirea și la nenorocirea ei. Tocmi acum, cînd venise Vronski, se gîndea : oare de ce penii n alții, ca de pildă pentru Betsy (Anna îi cunoștea relații >1> cu Tușkevici, tănuite față de lume), totul este atît de u; pe cînd pentru ea e așa de chinuitor ? Din anumite motive, gîndul acesta o frămînta mai mult în ziua ace Anna îl întrebă despre alergări, el îi răspunse ; dar, > zînd-o nervoasă și vrînd s-o distreze, începu să-i pove tească, pe tonul cel mai firesc, amănunte despre pregătirile pentru alergări.

«Să-i spun, ori să nu-i spun ? se gîndea Anna, uitînd

du-se în ochii săi liniștiți, plini de dragoste. E atât de *îen*
cit, atât de preocupat de alergările lui, încât n-ar înțeleg*

așa cum trebuie, n-ar pricepe toată însemnătatea acestui eveniment pentru noi.»

— Dar nu mi-ai spus la ce te gîndeai cînd am intrat, întrebă Vronski, întrerupîndu-și povestirea. Spune-mi, te rog.

Anna nu-i răspunse, își plecă ușor capul și-l privi întrebător pe sub sprîncene, cu ochii ei strălucitori eu gene lungi. Mîna care învîrtea o frunză ruptă îi tremura. Vronski se uita la dînsa și fața lui exprima supunerea și devotamentul de sclav, cu care o cucerise.

— Văd că s-a întîmplat ceva. Crezi că aș putea fi li niștit o singură clipă știind că ai un necaz pe care nu-l îm părătesc ? Spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu ! o ruga el.

«Nu, n-o să-l iert dacă n-o să înțeleagă însemnătatea acestui lucru. Dar mai bine să nu-i spun. De ce să-l încerc ?» se gîndea Anna, privindu-l ca și înainte și simțînd că mîna care ținea frunza îi tremura din ce în ce mai tare...

— Pentru numele lui Dumnezeu ! repetă Vronski luîndu-i mîna.

— Să-ți spun ?

— Da, da, da...

— Sînt însărcinată, șopti Anna încet și rar.

Frunza îi tremura încă și mai tare în mîna, dar ea nu-și lua ochii de la el, ca să vadă cum va primi știrea. Vronski păli, vru să spună ceva, dar se opri, îi lăsă mîna și-și plecă fruntea în pămînt. «Da, a înțeles toată însemnătatea acestui eveniment», se gîndi Anna și-i strînse mîna cu recunoștință.

Dar Anna se înșela crezînd că el înțelesese însemnătatea veștii așa cum o pricepea ea, ca femeie. Auzind știrea aceasta, Vronski se simți cuprins, cu o putere înzecită de astă dată, de acel straniu sentiment de repulsie și totodată înțelese că ajunseseră la criza pe care o dorea, că lucrurile nu mai puteau fi ascunse față de bărbatul său și că trebuia,

într-un fel sau altul, să pună capăt acestei situații false,
în afară de aceasta, tulburarea ei îl cuprinse și pe dînsul.
Se uită la ea cu o privire smerită, supusă, îi sărută mîna,
se ridică și începu să se plimbe în tăcere pe terasă.

— Da, rosti Vronski, apropiindu-se cu hotărîre de ea. Nici dumneata, nici eu n-am privit relațiile dintre noi ca o joacă. Acum sorții s-au tras. Trebuie să sfîrșim cu minciuna în care trăim, adăugă el, uitîndu-se împrejur.

— Să sfîrșim ? Cum să sfîrșim, Alexei ? spuse Anna încet.

Se liniștise. Un zîmbet duios îi lumina fața.

— Să-ți părăsești bărbatul și să ne unim viețile.

— Ele și sînt unite, răspuse Anna cu o șoptă abia auzită.

— Da, dar unite cu totul, cu totul.

— Cum adică, Alexei ? învață-mă cum ? îl întrebă ea cu o ironie tristă, gîndindu-se la situația ei fără ieșire. Există oare o soluție ? Nu sînt soția bărbatului meu ?

— Soluție există pentru orice situație. Numai că trebuie să te hotărâști. Orice ar fi mai bine decît situația în care te afli. Văd cum totul te face să suferi : societatea, fiul, bărbatul...

— Nu, bărbatul nu, răspuse Anna cu un ușor zîmbet. Nu-l cunosc. Nu mă gîndesc la el. Nu există pentru mine.

— Nu ești sinceră. Doar te știi. Suferi și din pricina lui.

■— El nici nu știe, urmă Anna, și o roșeață aprinsă îi năvăli deodată în față. I se îmbujorară obrajii, fruntea, gîtul și lacrimi de rușine îi umplură ochii. Dar să nu mai vorbim de dînsul.

XXIII

Vronski mai încercase de cîteva ori, deși nu atît de hotărît ca acum, să vorbească cu Anna despre situația lor, și de fiecare dată se lovise de aceleași răspunsuri ușuratece și superficiale, ca și cum ar fi fost ceva ce ea n-ar fi putut sau n-ar fi vrut să lămurească împreună cu el. îndată ce încerca să aducă vorba despre acest lucru, Anna cea ade-

vărată se închidea în ea însăși și parcă îi lua locul o

222

femeie, ciudată, străină, pe care el n-o iubea, de care S€
temea și care î se împotriva. Acum însă Vronski se hotărî
să-i spună tot ce avea pe suflet.

— Dacă știe ori nu, urmă Vronski pe tonul său hotărît
și calm de totdeauna, dacă știe ori nu... asta nu ne pri
vește. Noi nu mai putem... dumneata nu mai "poți rămîne
așa, mai ales acum.

— Dar dumneata ce crezi că e de făcut ? îl întrebă
Anna cu aceeași ușoară ironie.

Ea, care se temea ca Vronski să nu ia sarcina ei în ușor,
se înciuda acum, văzînd că faptul acesta trezea într-însul
nevoia de a lua hotărîri serioase.

— ■ Să-i mărturisești totul și să-l părăsești.

— Foarte bine ! Să zicem că aş face așa, răspunse
Anna. Știi ce are să se întîmple ? Să-ți spun eu de pe acum
— și în ochii săi atît de blînzi cu o clipă mai înainte se
aprinse o lumină răutăcioasă. «A, iubești pe altul și ai le
gături *nelegiuite* cu dînsul ! (Imitînd pe bărbatul său,
Anna accentua cuvîntul *nelegiuite*, așa cum făcea Alexei
Alexandrovici.) Te-am prevenit asupra urmărilor din
punct de vedere religios, civil și familial. Nu m-ai ascultat.
Acum nu pot face de ocară numele meu... și al fiului meu,
vru să spună ea, dar nu putu glumi pe socoteala fiului
său... de ocară numele meu», și încă altele de același fel,
adăugă ea. În general, el are să-mi spună, cu tonul lui de
om de stat, cu claritate și cu precizie, că nu-mi poate reda
libertatea, dar va lua măsurile care atîrnă de el pentru a
preveni scandalul. Și are să îndeplinească cu calm și exac
titate tot ce va spune. Uite, așa se va întîmpla. Asta nu-i
un om, ci o mașină, și încă o mașină rea, cînd se supără...
urmă ea, amintindu-și-l pe Alexei Alexandrovici în toate
amănuntele ființei lui, ale caracterului și ale felului său de
a vorbi, învinuindu-l de tot ce putea găsi rău în el, neier
tîndu-i nimic, din pricina vinii mari pe care ea însăși o
avea față de dînsul.

— Anna, începu Vronski pe un ton blînd și convingător, căutînd s-o liniștească. Totuși trebuie să-i vorbești, și după felul în care va reacționa vom hotărî ce avem de făcut.

— Atunci să fugim ?

— Și de ce să nu fugim ? Nu mai văd puțința de a urma așa ! Nu mă gândesc la mine. Văd cât suferi.

— Să fugim și să fiu amanta dumitale ? îl întrebă Anna cu răutate.

— Anna ! făcu el cu o blîndă dojana în glas.

— Da, adăugă Anna, să ajung amanta dumitale și să pierd totul...

Vru să spună iarăși „fiul meu”, însă nu putu rosti cuvîntul acesta.

Vronski nu putea înțelege cum se făcea că Anna, cu firea sa tare și cinstită, putea îndura această situație clădită pe minciună și nu vroia să scape de dînsa. Nici nu bănuia că motivul principal era tocmai acest cuvînt, „fiul”, pe care ea nu era în stare să-l rostească. Cînd se gîndea la fiul său și la relațiile viitoare dintre dînsul și maică-sa care-i părăsise tatăl, Anna se îngrozea atît de mult de ceea ce făcuse, încît nu mai judeca, ci ca orice femeie căuta numai să se liniștească prin vorbe și prin argumente înșelătoare, astfel ca totul să rămîna așa cum fusese mai înainte și să poată uita chinuitoarea problemă — ce se va întîmpla cu copilul ?

— Te rog, te implor, îi spuse deodată Anna pe un ton cu totul altul, sincer și duios, luîndu-l de mină. Să nu-mi mai vorbești niciodată de asta !

— Dar, Anna !...

— Niciodată. Lasă totul în seama mea. Cunosc toată josnicia, toată grozăvia situației mele ; dar nu este așa de ușor de dezlegat chestiunea, cum crezi tu. Lasă totul pe seama mea și ascultă-mă. Să nu-mi mai vorbești niciodată de asta. Îmi făgăduiești ? Te rog, te rog, făgăduiește-mi.

— Îți făgăduiesc totul, dar nu pot fi liniștit, mai ales după ceea ce mi-ai spus. Nu pot fi liniștit cîtă vreme nu ești tu liniștită...

— Eu ? repetă Anna. Da, sufăr uneori. Are să-mi treacă, însă, dacă n-o să-mi mai vorbești niciodată despi'e asta. Cînd îmi pomenești despre lucrul acesta, sufăr.

— Nu înțeleg, spuse Vronski.

— Știu cît de greu îți vine să minți, cu o fire cinstită ca a ta, îl întrerupse Anna. Te compătimesc. Mă gândesc

uneori că ți-ai distrus viața pentru mine.

224

— La același lucru mă gindeam și eu acum, adăugă ci. Cum de ai putut jertfi totul pentru mine ? Nu-mi pot ierta faptul că ești nenorocită.

— Eu, nenorocită ? răspunse Anna, apropiindu-se de dînsul și privindu-l cu un zîmbet plin de dragoste. Eu sînt ca flămîndul căruia i s-a dat hrană. Poate îmi e frig... are hainele rupte... se rușinează, dar nu e nenorocit. Eu, nefericită ? Nu, iată fericirea mea...

Auzi giasul fiului ei care se întorcea. Cercetă terasa dintr-o aruncătură de ochi și se sculă repede în picioare. Privirea i se aprinse de un foc cunoscut lui ; cu o mișcare iute, Anna își înălță mîinile frumoase, împodobite de inele, îi cuprinse capul, se uită îndelung la el și, apropiindu-și fața cu buzele întredeschise și zîmbitoare, îi sărută repede gura și ochii, apoi îl îndepărtă. Vru să plece ; Vronski însă o reținu.

— Cînd ? o întrebă el în șoaptă, privind-o transfigurat.

— Azi, la unu, șopti Anna și, oftînd adînc, porni cu pași ușori și repezi în întîmpinarea copilului.

Ploaia îl apucase pe Serioja în grădina cea mare. Se adăpostise cu bătrîna lui dădacă în chioșc.

— Și-acum, la revedere, spuse Anna lui Vronski. Trebuie să plec curînd la alergări. Betsy mi-a făgăduit că va veni să mă ia.

Vronski se uită la ceas și plecă grăbit.

XXIV

Cînd se uită la ceas, pe terasa soților Karenin, Vronski era atît de tulburat și preocupat de gîndurile sale, încît văzu acele de pe cadran, fără să-și poată da seama de oră. Ieși în șosea și, călcînd cu băgare de seamă prin noroi, se îndreptă spre trăsură. Era așa de copleșit de sentimentele lui pentru Anna, că nu se gîndea cît era ceasul și dacă mai avea timp să se ducă la Brianski. Nu-i mai rămăsese, cum se întîmplă adesea, decît un reflex al memoriei, care-i arăta succesiunea celor ce hotărîse să facă. Se apropie de vizitiul său care moțăia în umbra deasă și piezișă a unui

tel. Admiră nouașii jucăuși de musculițe ce roiau deasupra cailor bine hrăniți și, trezindu-și vizitiul, sări în trăsură și porunci să-1 ducă la Brianski. Numai după ce făcu vreo șapte verste, se dezmetici și, uitându-se la ceas, înțelese că era cinci și jumătate și că întârziase.

În ziua aceea erau mai multe alergări : cursa însoțitorilor, apoi cursele ofițerilor pe o distanță de două verste, de patru verste și, în sfârșit, ultima, la care lua parte și el. Avea timp să ajungă la vreme. Dar dacă s-ar fi dus la Brianski, ar fi sosit numai după ce s-ar fi adunat toată curtea — și nu se cădea. Ii făgăduise însă lui Brianski să treacă pe la dînsul ; de aceea hotărî să-și urmeze drumul și porunci vizitiului să nu cruțe caii.

Sosi la Brianski, stătu la el cinci minute și proni în goana cailor înapoi. Această cursă rapidă îl liniști. Greutățile din raporturile sale cu Anna, ca și nedumeririle rămase după convorbirea lor, totul îi ieși din cap. Se gîndea acum cu plăcere și cu emoție numai la alergări... că va ajunge totuși la timp... și din cînd în cînd îi fulgera în închipuire, ca o lumină vie, făgăduiala întîlnirii fericite din noaptea aceea.

Emoția cursei în perspectivă punea din ce în ce mai mult stăpînire pe dînsul, pe măsură ce pătrundea tot mai adine în atmosfera alergărilor, depășind trăsurile acelora care veneau de la vile și din Petersburg ca să asiste la curse.

Acasă la dînsul nu mai era nimeni. Toată lumea plecase la alergări, iar feciorul îl aștepta în poartă. În timp ce Vronski se schimba, feciorul îl încunoștință că începuse cursa a doua, că mai mulți domni întrebaseră de dînsul și că un băiat de la grajd venise de două ori să-1 caute.

După ce se schimbă pe îndelete (nu se grăbea și nu-și pierdea cumpătul niciodată), el porunci să-1 ducă la barșei. Văzu de acolo o mulțime de trăsură, pietoni, soldați, care împresuraseră hipodromul și tribunele unde mișuna lu-

mea. Se desfășura probabil cursa a doua, deoarece, când intră Vronski în baracă, se auzi soneria. Apropiindu-se de grajd, se întâlnește cu Gladiator, murgul pintenog al lui Mahotin, care era dus pe hipodrom, acoperit cu o pătură de

mioare portocalie și albastră, purtând o glugă cu urechi vinete, ce păreau uriașe.

— Unde e Cord ? îl întrebă Vronski pe grăjdar.

— în grajd. Pune șaua pe iapă.

În boxa ei deschisă, Frou-Frou era gata înșeuată. Se pregăteau s-o scoată afară.

— N-am întârziat ?

— *AU right ! AU right !* Totu-i în regulă, totu-i în regulă, făcu englezul. Să nu fiți îngrijorat.

Vronski aruncă încă o privire fugară asupra formelor frumoase și dragi ale iepei, care tremura din tot trupul vi, smulgându-se cu greu dinaintea acestei priveliști, ieși din baracă. Se apropie de tribune în clipa cea mai potrivită, ca să nu atragă atenția nimănui. Cursa a doua era pe sfârșite și ochii tuturor se ațintiseră asupra unui ofițer din cavaleria de gardă, care se afla în frunte, și asupra unui husar, tot din gardă, care venea după dânsul ; amândoi își îndemnau din răspuțeri caii, apropiindu-se de potou. Toată lumea din mijlocul și din afara cercului se înghesuia spre potou, iar grupul de cavaleriști din gardă — soldați și ofițeri — își arătau prin strigăte puternice bucuria unui așteptat triumf al ofițerului și al camaradului lor. Vronski intră nebăgat în seamă în mijlocul mulțimii, aproape în aceeași clipă când se auzi soneria care anunța sfârșitul cursei. Cavaleristul din gardă, înalt și stropit de noroi, sosi primul : se lăsă în șaua și dădu frâu liber armăsarului său sur, negru de nădușeală, care răsuflea din greu.

Frînându-și cu putere picioarele încă încordate, armăsarul cu trupul mare își încetini fuga, iar ofițerul din Gardă, ca un om care se trezește dintr-un somn greu, privi în juru-i și zîmbi silit. Îndată fu înconjurat de o mulțime de cunoscuți și de străini.

Vronski ocoli într-adins lumea aceea aleasă și mondenă, care se mișca vorbind agale și la largul ei în fața

tribunelor. Observă acolo pe Anna Karenina, pe Betsy și pe soția fratelui său ; dar nu se duse la ele, ca să nu-și abată gândurile de la cursă. La tot pasul însă întâlnea cunoștințe care îi povesteau amănunte despre celelalte curse și-l .întrebau de ce întârziase.

În timp ce concurenții erau chemați într-un pavilion pentru împărțirea premiilor și toată lumea se îndrepta acolo, Alexandr, fratele mai mare al lui Vronski, se apropie de dînsul. Purta uniforma de colonel cu eghileți și era un om de statură potrivită, tot atît de bine legat ca Alexei, dar mai frumos și mai rumen, deși cu nasul roșu și fața vădită de chefliu.

— Ai primit biletul meu ? îl întrebă Alexandr. Nu-i chip să te găsesc niciodată.

Cu toată viața dezmățată, pe care și-o petrecea mai ales în beții despre care se dusese vestea, Alexandr era un adevărat curtean.

Vorbind cu Vronski despre un lucru foarte neplăcut pentru el și știind că ochii multora puteau fi îndreptați asupra lor, Alexandr avea fața zîmbitoare, ca și cum ar fi glumit cu fratele său despre ceva neînsemnat.

— L-am primit și, la drept vorbind, nu înțeleg de ce te îngrijorezi *tu* ! îi răspunse Alexei.

— Sînt îngrijorat fiindcă mi s-a spus chiar adineauri că nu ești aici și că luni ai fost văzut ia Peterhof.

— Sînt chestiuni care nu pot fi discutate decît de cei direct interesați. Chestiunea care te preocupă atîta face parte din această categorie...

— Perfect, numai că atunci nu mai ești în serviciu nu...

— Te rog să nu te mai amesteci. Atît !

Fața posomorită a lui Alexei Vronski pâlî. Falca de jos, ieșită înainte, îi tremura — ceea ce i se întîmpla rareori. Om cu inimă foarte bună, Vronski se supăra destul de rar, dar cînd se supăra și-i tremura bărbia era primejdios — lucru pe care Alexandr Vronski îl știa. De aceea, zîmbi vesel :

— N-am vrut decît să-ți înmînez scrisoarea mamei. Răspunde-i și nu te mai enerva înainte de cursă. *Bonne chance* ! adăugă el zîmbind și se îndepărtă.

îndată după aceea, un alt salut prietenos îl opri pe Vronski :

— Nu vrei să-ți recunoști prietenii ! Bună ziua, *mon cher*, începu Stepan Arkadici. Și aici, în mijlocul societății

strălucite a Petersburgului, fața rumenă a lui Stepan Ar-

228

kadici, cu favoriți lucioși, bine pieptănați, se desprindea tot atât de puternic ca și la Moscova. Am sosit ieri și sînt IncSntat să asist la triumful tău. Cînd ne întîlnim ?

— Treci mîine pe la căminul regimentului, îi răspunse Vronski și, strîngîndu-i cu multe scuze mîneca paltonu lui, porni spre mijlocul hipodromului, unde erau aduși caii pentru cursa cea mare cu obstacole.

Caii asudați și istoviți, care luaseră parte la cursele de dinainte, erau duși la barăci, însoțiți de grăjdari. Unul după altul apăreau alți cai pentru cursa următoare, cei mai mulți englezești, odihniți, cu pîntecele supt și cu Mlugi în cap — ceea ce le dădea înfățișarea unor păsări uriașe și stranii. Din dreapta era adusă Frou-Frou — frumoasă și zveltă ; înainta în pași elastici, călcînd ca și cum picioarele ei, destul de lungi, ar fi fost pe arcuri. Aproape do ea, servitorii luau pătura de pe robustul Gladiator. Vronski își opri fără voie privirea pe formele puternice, frumoase, perfect proporționate ale armăsarului, pe crupa nplcndidă și pe chișițele neobișnuit de scurte. Vru să se apropie de iapa lui, dar un alt cunoscut îl opri în drum.

— Ah, uite-1 pe Karenin ! îi spuse cunoscutul cu care Nlățea de vorbă. Își cată soția, care e în tribuna din mijloc. N-ai văzut-o ?

— Nu, n-am văzut-o, răspunse Vronski ; și, fără să nrunce măcar o privire spre tribuna unde-i fusese arătată Karenina, se apropie de iapa lui.

Tocmai vroia să dea o dispoziție în legătură cu șaua, pe (arc nu apucase încă s-o cerceteze bine, cînd concurenții l'itrii chemați la un pavilion să tragă numerele și să plece.

Șaptesprezece ofițeri, cu fețele serioase, aproape severa — unii palizi — se adunară în fața pavilionului și tra-;eră numerele. Lui Vronski îi ieși numărul 7. Se auzi co-inanda : «încălecați l»

Simțindu-se, dimpreună cu ceilalți concurenți, centrul¹ pic care erau ațintite toate privirile, Vronski se apropie ■ le iapa lui într-o stare de încordare care-1 făcea de obicei măsurat și calm în mișcări. În vederea solemnității alertărilor, Cord își pusese costumul de gală: redingotă neagră, încheiată, guler scortșos, scrobite, care-i sprijinea obrajii,

piilărie rotundă, neagră, și botfori. Calm și grav, ca în-

totdeauna, sta înaintea iepei și o ținea el singur de dîrlogi. Frou-Frou tremura mai departe, cuprinsă parcă de friguri. Își întoarse ochiul plin de foc spre Vronski, care se apropie de ea și vîrî un deget sub chinga șeii. Iapa îl privi și mai pieziș, rînji și-și ciuli urechile. Englezul își zbîrci buzele, vrînd să schițeze un zîmbet în legătură cu faptul că i se controla înșeuatul.

— Încălecați ! O să aveți mai puține emoții.

Vronski își întoarse capul pentru ultima oară spre rivalii săi. Știa că în timpul alergării n-o să-i mai vadă. Doi dintre ei și plecaseră spre start. Galțin, prietenul său și unul dintre cei mai primejdioși concurenți, se învîrtea în jurul unui armăsar murg, care nu se lăsa încălecat. Un husar din gardă, mic, cu pantaloni de călărie foarte strimți, se încovoia ca un motan pe crupa calului, vrînd să imite pe englezi. Prințul Kuzovlev, palid, călărea o iapă pur-sînge din hergheliile Grabovski, pe care o ducea de dîrlogi un englez. Vronski și toți camarazii săi îi cunoșteau amorul-propriu exagerat, ce se îmbina cu nervii lui «slabi». Știa că se temea și de umbra lui ! Îi era frică să încalece chiar și pe un cal de front. Acum însă, tocmai fiindcă această cursă era primejdioasă, fiindcă oamenii își puteau rupe gîtul și la fiecare obstacol se afla cîte o ambulanță a Crucii Roșii, un medic și o soră de caritate — tocmai de aceea Kuzovlev hotărîse să alerge. Privirile li se întîlniră și Vronski îi făcu prietenește un semn din ochi, ca să-l îmbărbăteze. Numai pe rivalul său principal nu-l văzu, pe Mahotin, călare pe Gladiator.

— Să nu vă grăbiți, îl sfătui Cord pe Vronski. Și ți neți minte un lucru : nu zăboviți la obstocole și nu îndemnați iapa. Lăsați-o în voie, să facă ce vrea.

— Bine, bine, răspunse Vronski, luînd frîul în mînă.

— Dacă se poate, luați-o înainte. Dar chiar dacă rămîneți în urmă, să nu vă pierdeți nădejdea pînă în ultima clipă.

Iapa nu apucă să facă un pas că Vronski își și puse piciorul în scara zimțată de oțel și, cu o mișcare sprintenă și energică, încalecă cu ușurință și-și lăsă trupul vînjos pe șaua de piele, care scîrțîi. Vîrînd piciorul drept în scară, el potrivi cu un gest obișnuit, între degete, curelele frîului

dublu. Cord dădu drumul iepei. Parcă neștiind cu ce picior să calce mai întâi, Frou-Frou, cu gîtul ei lung, încordat de frîu, porni ca pe arcuri, legănîndu-și călărețul pe M pi narea ei flexibilă. Cord îl urma pe Vronski, iuțind pănul. Nervoasă, iapa căuta să-și înșele călărețul, întinzînd IVÎul cînd într-o parte, cînd într-alta. Vronski încerca în - • II Iar s-o liniștească, vorbindu-i și mîngîind-o.

Se apropiară de o gîrlă îndiguită, îndreptîndu-se spre lut. Unii concurenți erau înainte, alții în urmă. Vronski nuzi deodată în spate zomotul unui galop de cal prin no-niul drumului și fu depășit de Mahotin, călare pe armă-sarul lui pintenog. Mahotin îi zîmbi, rînjindu-și dinții lungi. Vronski însă îl privi cu mînie. Nu-l simpatiza, iar iK'um îl socotea cel mai primejdios rival și era supărat pe <linsul, fiindcă-i enervase iapa trecînd astfel în galop pe lingă ea. Frou-Frou ridică piciorul stîng, ca pentru galop, făcu două sărituri ; dar, în-ciudată de frîul bine strunit, liceu la un trap vioi, săltîndu-și călărețul. Cord se posomori și el ; alergă aproape în pasul calului după Vronski.

XXV

Șaptesprezece ofițeri alergau la această cursă, care urma să se desfășoare pe o pistă mare, de formă eliptică, cu un perimetru de patru verste, ce se întindea în fața tribunelor.

Înăuntrul acestei piste erau construite nouă obstacole: o gîrlă, o barieră mare, compactă, înaltă aproape de un metru și jumătate, drept în fața tribunei, un șanț gol, un f,uinț cu apă, o coastă, o banchetă irlandeză — unul dintre obstacolele cele mai grele — un val de pămînt cu gard de vreascuri, în dosul căruia mai era un șanț, nevăzut, îneît calul trebuia să sară peste amîndouă obstacolele, ori să NO prăbușească. Mai erau apoi două șanțuri — unul cu apă și încă unul gol. Cursa se isprăvea în fața tribunei. Alergările nu începeau chiar de la marginea cercului, ci de la o depărtare de o sută de stînjeni. Pe această distanță se afla cel dintîi obstacol : o gîrlă îndiguită, lată de

peste doi metri, pe care călăreții puteau s-o treacă fie dintr-o săritură, fie prin vad.

Concurenții se aliniară de trei ori ; dar cîte un cal ieșea mereu înainte și startul trebuia dat din nou. Colonelul Sestrin, cunoscător al regulilor startului, începu să se enerveze, cînd strigă în sfîrșit a patra oară : „Marș !” și călăreții porniră.

Toți ochii, toate binoclurile se îndreptară spre grupul pestriț al călăreților, în timp ce aceștia se aliniau.

„Gata ! Au plecat .” se auzi de pretutindeni după tăcerea așteptării.

Pietonii în grupuri sau izolați începură să treacă dintr-un loc într-altul, ca să vadă mai bine. La început, șirul călăreților se răspîndi și se vedea cum se apropiau de gîrlă — cîte doi-trei sau unul după altul. Pentru spectatori, concurenții păreau să fi pornit toți în același timp ; pentru călăreți însă diferențele de secundă dintre dînșii aveau o mare însemnătate.

Frou-Frou, emoționată și nervoasă din caîne-afară, pierdu prima clipă și cîțiva cai porniră înaintea ei ; dar, chiar pînă a ajunge la gîrlă, Vronski — deși strunea din rășputeri iapa care trăgea de frîu — depăși cu ușurință pe trei concurenți și în fața lui rămaseră numai Gladiator, murgul lui Mahotin, și, în frunte de tot, Diana cea frumoasă, ducîndu-l pe Kuzovlev mai mult mort decît viu.

În primele clipe, Vronski nu era stăpîn nici pe sine însuși, nici pe cal, și nu putu struni mișcările iepei pînă la cel dintîi obstacol — gîrla.

Gladiator și Diana alergau alături și aproape în aceeași clipă — zdup, zdup .’ — săriră gîrla de partea cealaltă. După ei, fără zgomot, trecu Frou-Frou ca în zbor. În timp ce era încă în aer, Vronski văzu, aproape sub picioarele iepei sale, pe Kuzovlev, care se zbătea cu Diana pe celălalt mal al gîrlei. (După săritură, Kuzovlev lăsase frîu liber și calul se prăbușise împreună cu dînsuî.) Vronski află aceste

amănunte mai târziu. Acum, văzu numai că dedesubt acolo unde trebuia să calce Frou-Frou, putea să fie capul sau piciorul Dianei. Dar Frou-Frou, încordându-și mușchii picioarelor și ai spinării, făcu o sforțare în timpul săritu-

HI, întocmai ca o pisică în cădere, depăși calul și galopă
mâi departe.

..Draga de ea !" gîndi Vronski.

După trecerea gîrlei, Vronski puse cu desăvîrșire stă-
pînire pe iapă și începu s-o potolească, vrîrid să treacă
Ijuricra cea mare în urma lui Mahotin și numai după aceea,
I)u distanța următoare, fără obstacole, lungă de peste pa-
lm sute de metri, să încerce depășirea adversarului.

Bariera cea mare se afla drept în fața tribunei țarului.
împăratul, întreaga curte, valurile de oameni — toți se
uitau la Vronski și la Mahotin, care alerga cu o lungime
(le cal înainte, apropiindu-se de dracu (cum era numită
Imriera cea compactă). Vronski simțea privirile ațintite din
toate părțile asupra lui, dar vedea numai urechile și gîtul it'
xu sale, pămîntul ce-i alerga în întîmpinare, apoi crupa (ții
picioarele albe ale lui Gladiator, care băteau repede
tuciul, mereu la aceeași distanță înaintea lui. Gladiator
> ridică fără să atingă scîndurile, își mișcă coada scurtă
NO mistui din ochii lui Vronski.

— Bravo ! — se auzi un glas.

În aceeași clipă, se iviră scînduriie barierei în fața
fhiilor lui Vronski. Fără cea mai mică sfortare, iapa sări
I n>ste barieră și scîndurile îi pieriră din vedere. Numai un
trosnet se auzi în urmă. întăritată de Gladiator, care
ilcrga înaintea ei, iapa sărise prea devreme în fața barie-
i" i și o lovise cu copita de dinapoi. Dar mersul iepei nu
■ i' schimbă. Vronski, pe care-l stropise în obraz o împrōș-
i il.ură de noroi, își dădu seama că se află iarăși la aceeași
'listanță de Gladiator. Din nou văzu în fața lui crupa ca-
Jului, coada scurtă și aceleași picioare albe, care se miș-
tuui repede, fără să se îndepărteze.

Tocmai cînd Vronski se gîndea că ar trebui să-î depă-
șpn.scă pe Mahotin, Frou-Frou îi înțelese parcă gîndul și,
fără nici un îndemn. își spori iuțeala și începu să se apro-
plo de Mahotin din partea cea mai potrivită pentru acest
«cop, adică dinspre coardă. Dar Mahotin nu se îndepărtă
de coardă. Vronski se gîndea că l-ar putea întrece și din
tttnvă, cînd Frou-Frou schimbă pasul și începu să-l depă-
țifiiscă pe Mahotin exact cum gîndise el. Spata ei, care se

înnegrise de nădușeală, ajunse în dreptul crupei lui Gla-

diator. Călăreții alergară câteva clipe alături. Înainte însă de a ajunge la obstacolul de care se apropiau, ca să nu facă un cerc mare, Vronski începu să muștruluiască iapa cu frîul și, repede, chiar pe povîrniș, îl depăși pe Mahotin. Ii văzu în fugă fața împroșcată cu noroi. I se păru chiar că Mahotin zîmbise. Vronski îl întrecu, dar îl simțea la spate. Auzea neconținut înapoia lui galopul cadențat și răsuflarea sacadată, dar neobosită, a lui Gladiator.

Vronski trecu ușor următoarele două obstacole : șanțul și bariera. Începu să audă însă mai aproape sforăitul și galopul lui Gladiator. Își îndemnă iapa și-și dădu seama cu bucurie că Frou-Frou își iuțise cu ușurință mersul. După tropotul copitelor lui Gladiator, înțelese că era iarăși la depărtarea de mai înainte.

Vronski se afla în fruntea cursei, tocmai ceea ce voise — și—1 sfătuse și Cord- Acum era sigur de izbîndă. Emoția, bucuria și duișia față de Frou-Frou îi sporiră. Ar fi vrut să se uite înapoi, dar nu îndrăznea, ci căuta să se liniștească și să nu-și mai îndemne iapa, ca să-i păstreze o rezervă de energie egală cu aceea pe care, după cum simțea, o mai avea Gladiator. Rămăsese numai un obstacol, cel mai greu. Dacă-l va trece înaintea celorlalți, el va sosi cel dintîi. Vronski se apropia de bancheta irlandeză. Văzu de departe bancheta, o dată cu Frou-Frou. Amîndoi — om și cal — avură o clipă de îndoială. Observă nehotărîrea în urechile iepei și ridică cravașa. Simți însă că îndoiala îi fusese neîntemeiată, doarece calul știa ce trebuia să facă își iuți pasul și se ridică în cadență, exact cum își închipuise Vronski, se desprinse de pămînt și se lăsă în voin inerției, care o duse departe peste șanț, și în același taci, fără nici o sfortare, în același pas, Frou-Frou își urmă cursa.

— Bravo, Vronski ! auzi glasuri dintr-un grup de spectatori.

Știa că erau cei din același regiment cu dînsul, și prie-

teni, care stăteau lângă obstacol. Nu putu să nu recunoască
vocea lui Iașvin. Dar de văzut, nu-l văzu.

«Oh, scumpa mea !»• se gândi Vronski la Frou-Frou,
ascultînd cele ce se petreceau în urmă. «A sărit !»■ își zise

2U

ri, auzind din spate tropotul lui Gladiator. Rămăsese ultimul șanț cu apă, de un metru și jumătate. Vronski nici nu se uită la dânsul. Dar vrînd să ajungă întîiul cu mult înaintea celorlalți, începu să-și muștruluiască iapa din frîu, ni mișcări circulare, așa că Frou-Frou își ridica și-și pleca holul în tactul salturilor. Vronski simți că iapa își cheltuia ultima rezervă. Era learcă de apă nu numai pe gît, ri și pe spate. Broboane de sudoare îi ieșiseră pe greabăn, pe cap și pe urechile ascuțite. Frou-Frou răsufla vijelios și scurt. Totuși, Vronski știa că această rezervă îi era prea de ajuns pentru cei patru sute de metri care-i mai rămăseseră. Numai prin faptul că se simțea mai aproape de pămînt și după elasticitatea mișcărilor, Vronski își dădu cama cît de mult își iuțise iapa mersul. Trecu șanțul aproape fără să bage de seamă. Frou-Frou zburase peste Ica o pasăre ; dar, în aceeași clipă, Vronski simți, îngroșit, că întîrziase față de mișcarea iepei și fără să știe cum, Ucu un gest greșit, de neiertat, lăsîndu-se prea devreme și așa. Poziția lui se schimbă dintr-o dată. Înțelese că se întîmplase ceva îngrozitor. Nu-și putea da încă bine seama ce anume se petrecuse, cînd fulgerară, chiar pe lîngă dânsul, picioarele albe ale armăsarului murg, și Mahotin trecu în goană prin fața lui. Vronski atinse cu un picior pămîntul și, iar iapa se lăsă peste el ; de-abia izbuti să și-l elibereze, cînd Frou-Frou se prăvăli pe o coastă, sforăind greu. Kflecînd sforțări zadarnice, cu gîtul ei subțire și nădușit, ca și se ridice, iapa începu să se zbată pe pămînt, la picioarele lui, ca o pasăre rănită. O mișcare stîngace a călărețului îi rupsesse spinarea. Dar Vronski înțelese asta mult mai înțiu. Acum nu vedea decît că Mahotin se depărta merinde ; iar el stătea singur, clătînîndu-se, pe pămîntul încremenit, plin de noroi. În fața lui, răsuflînd greu și cu capul înclinat spre dânsul, Frou-Frou îl privea cu ochii ei minunati. încă neînțelegînd ceea ce se întîmplase, Vronski își irise calul de frîu. Iapa începu să se zbată din nou ca un

I n-ște, făcînd să scîrție aripile șeii. își eliberă picioarele de dinainte, dar — nefiind în stare să-și ridice crupa — se . IM tu și se răsturnă iarăși pe o coastă. Cu fața crispată de furie, palid, cu falca de jos tremurînd, Vronski o lovi cu

călcâiul în pînțece și începu s-o tragă din nou de frîu. Dar Frou-Frou nu se mai mișcă, ci — vîrîndu-și botul în pămînt — se uita numai la stăpîn cu privirea ei grăitoare.

— A-a-a ! gemu Vronski, luîndu-se de cap. Ah ! Ce-am făcut ? răcni el deodată. Am pierdut și cursa ! Și vina e numai a mea, o vină rușinoasă, de neiertat ! Și iapa asta dragă, nenorocită, pe care am ucis-o ! Ah, ce-am făcut !

Multă lume, un doctor, un subchirurg și ofițeri din regimentul său alergară spre dînsul. " Spre nenorocul iui, Vronski se simțea teafăr. Iapa își frînsese spinarea. Hotărîră s-o împuște. Vronski nici nu putea răspunde la întrebări, nici nu putea vorbi cu nimeni. Se întoarse și, fără să-și ridice șapca de jos, o luă razna de pe hipodrom, neștiind încotro merge. Se simțea nenorocit. Întîia oară în viața lui i se întîmpla o nenorocire — o nenorocire cu atît mai greu de răbdat, cu cît numai el era de vină.

Iașvin îl ajunse din urmă cu șapca și-l însoți pînă acasă. Peste o jumătate de ceas, Vronski își reveni. Dar această cursă rămase multă vreme pentru el una din cele mai grele și mai chinuitoare amintiri din viața lui.

XXVI

Relațiile dintre Alexei Alexandrovici și soția sa rămăseseră în aparență aceleași ca și înainte, cu singura deosebire că el era și mai ocupat decît pînă atunci. Ca în toți anii, o dată cu sosirea primăverii, Karenin plecă în străinătate pentru o cură de ape minerale, ca să-și refacă sănătatea zdurncinată an de an de muncă încordată din timpul iernii. Se întoarse ca de obicei în iulie și se apucă numaidecît, cu energie sporită, de munca lui obișnuită. Ca întotdeauna, soția sa plecase în vilegiatură, iar el rămăsese la Petersburg.

De la discuția lor, după serata prințesei Tverskaia, Alexei Alexandrovici nu mai pomenise niciodată Annei de gelozia și de bănuielile sale. Tonul lui obișnuit, ironic era

cît se poate de potrivit pentru actualele raporturi cu soția

236

ta. Se purta numai puțin mai rece cu ea și nu părea să aibă înipotrivă-i decît o ușoară nemulțumire din pricină că pen-
ri u înția oară, în noaptea aceea, Anna se ferise de o dis-
■ uție cu dînsul. În atitudinea lui față de dînsa era o nuanță
'In iritare, nimic mai mult. Spunea parcă, în gînd, soției
ale : „N-ai vrut o explicație ! Cu atît mai rău pentru tine.
\\cum ai să mă rogi tu și eu £.m să refuz explicația. Cu atît
mai rău pentru tine", gîndea el, întocmai ca un om care,
încercînd zadarnic să stingă un incendiu, s-ar supăra pe
propriile-i efortări deșarte și ar striga : „Na, așa-ți trebuie!
Acum ai să arzi !"

El, omul inteligent și subtil în chestiunile de serviciu,
nu-și dădea seama cît de nesăbuită îi era comportarea față
. tic soția sa. Nu-și dădea seama, fiindcă se îngrozea să-și în-
țelegă adevărata situație. își închisese în suflet, ca într-o
nitie încuiată sub pecete, sentimentele sale de afecțiune
pentru soție și băiat. El, părintele afectuos și grijuliu de
niii-nainte, avea — de la sfîrșitul iernii — o atitudine
deo-:i'hit de rece față de băiat. Se purta cu dînsul tot atît
de ironic ca și cu soția sa. „Ei, tinere !" îl întîmpina el
acum.

Alexei Alexandrovici gîndea și spunea că niciodată nu
avusese atît de mult de lucru ia slujbă ca în anul acela.
Nu-și mărturisea că-și născocise singur treburi, că era un
mijloc pentru dînsul de a nu deschide cutia unde se aflau
îchise sentimentele sale pentru soție și familie, ca și gîn-
durile în legătură cu ele, care deveneau cu atît mai în-
t'.păimîntătoare, cu cît zăceau de mai mult timp acolo. Dacă
cineva ar fi avut dreptul să-l întrebe ce crede despre pur-
tarea soției sale, pașnicul și așezatul Alexei Alexandrovici
n-ar fi răspuns nimic, dar s-ar fi supărat cumplit pe omul
care i-ar fi pus această întrebare. Tocmai de aceea figura
lui lua o expresie de mîndrie și de asprime cînd îl întreba
cineva de sănătatea soției. Alexei Alexandrovici nu vroia
•să se gîndească la purtarea și la sentimentele soției sale
și, într-adevăr, nu se gîndea.

Locuința de vară a lui Karenin era la Peterhof. Con-
tesa Lidia Ivanovna își petrecea de obicei verile tot acolo,
în vecinătatea Annei, întîlnindu-se des cu ea. în anul

acela însă, contesa Lidia Ivanovna renunțase să meargă la
Pelerhof, nu se dusese niciodată la Anna Arkadievna și-i

făcuse o aluzie Jui Alexei Alexandrovici la neajunsurile unei apropieri dintre Anna, pe de o parte, și Betsy și Vronski, pe de alta. Alexei Alexandrovici îi tăiase vorba cu asprime, spunînd că soția sa este mai presus de orice bănuială și de atunci începuse s-o ocolească pe contesa Lidia Ivanovna. Nu vroia să vadă și nu vedea că, în societate, mulți se uitau chiorîș la soția sa. Nu vroia să înțeleagă și nu înțelegea de ce Anna stăruise în mod deosebit să se stabilească la Țarskoie, unde locuia Betsy și în apropiere, căruia se afla cantonamentul regimentului lui Vronski. Nu-și îngăduia să se gîndească la această situație și nu se gîndea. Totuși, în adîncul sufletului, fără să și-o mărturisească, fără să aibă vreo dovadă, Alexei Alexandrovici știa sigur că era un soț înșelat și se simțea profund nenorocit.

În timpul celor opt ani de căsnicie fericită, uitîndu-se la alte femei necredincioase și la soții înșelați, Karenin își spusese de atîtea ori : «Cum poți accepta așa ceva ? Cum să nu pui capăt unei asemenea situații monstruoase ?» Acum însă, cînd nenorocirea căzuse și asupra-i, nu numai că nu se gîndea cum să pună capăt situației, dar nici nu vroia să știe de ea... și nu vroia să știe, fiindcă situația era prea îngrozitoare, prea împotriva legilor firii.

De la întoarcerea din străinătate, el fusese de două ori la vila din Peterhof. O dată luase prînzul acolo și altă dată petrecuse o seară împreună cu cîțiva oaspeți. Nu rămăsese însă niciodată peste noapte, cum obișnuia în alți ani.

În ziua alergărilor, Alexei Alexandrovici era foarte ocupat. Dar, împărțindu-și munca zilei încă de dimineață, el hotărî ca îndată după-prînz să plece la soția sa, iar de la vilă, la curse, unde se ducea toată curtea și unde trebuia să fie și el. Vroia să treacă pe la soție, fiindcă hotărîse s-o viziteze o dată pe săptămîină, de ochii lumii. În afară de aceasta, fiind 15 ale lunii, avea să-i dea soției bani de cheltuială, după obișnuita rînduială a casei lor.

Stăpînindu-și gîndurile ca de obicei, după ce chibzui

toate acestea, el nu-și îngădui să se gândească mai adânc la ceea ce o privea pe dînsa.

În dimineața aceea, Alexei Alexandrovici avea foarte multă treabă. În ajun, contesa Lidia Ivanovna îi trimisese broșura unui vestit călător întors **din China, care** se afla

la Petersburg. Broșura era însoțită de o scrisoare prin care înțesa îl ruga să primească pe călător, om interesant și de folos din mai multe puncte de vedere. Alexei Alexandrovici n-avusese timp în ajun să citească broșura pînă la 'l'îrșit și o isprăvi în dimineața aceea. Pe urmă veniră solicitanți, începură rapoartele, audiențele, numirile, concedierile, împărțirea gratificațiilor, pensiile, lefurile, corespondența — munca cea de toate zilele, cum o numea Alexei Alexandrovici, care-i lua atîta timp. După aceea veniră la rînd chestiunile personale, vizita unui doctor și aceea a administratorului său. Acesta nu-i răpi multă vreme. Îi predă doar banii de care avea nevoie și-i făcu un raport scurt asupra situației materiale, nu prea înfloritoare, deoarece în anul acela sporiseră cheltuielile din pricina deselor ieșiri în lume — ceea ce pricinuiseră un deficit. Cu doctorul însă, un medic vestit din Petersburg, prieten cu Alexei Alexandrovici, acesta pierdu multă vreme. Karenin nu-l aștepta în ziua aceea, se miră de vizita lui, dar și mai mult de faptul că-i puse întrebări cu cea mai mare atenție în legătură cu starea sănătății sale, îi ascultă plămîinii, îi ciocăni pieptul și îi palpă ficatul. Karenin nu știa că prietena sa, Lidia Ivanovna, observînd că sănătatea lui lăsa de dorit în anul acela, îl rugase pe doctor să se ducă pentru a vedea bolnavul. „Fă asta pentru mine”, îi spusese contesa Lidia Ivanovna.

— O fac pentru Rusia, doamnă contesă, răspunse medicul.

— Ești un om neprețuit ! îi mulțumise contesa Lidia Ivanovna.

Medicul rămase foarte nemulțumit de starea sănătății lui Alexei Alexandrovici, al cărui ficat era simțitor mărit, iar el însuși slăbit fizicește din pricina subnutriției. Apele n-avuseseră nici un efect. Îi prescrise cît mai multă mișcare, cît mai puține eforturi cerebrale și mai ales nici o supărare (tocmai ceea ce pentru Karenin era tot atît de

imposibil ca și faptul de a nu respira). Doctorul plecă, lă-
Sînd lui Alexei Alexandrovici impresia neplăcută că ceva

nu funcționa bine în trupul său, ceva care nu se putea îndrepta.

Plecînd de la Alexei Alexandrovici, medicul se întîlni în capul scării cu Sliudin, șeful cancelariei lui Karenin, un bun cunoscut al său. Fuseseră colegi de universitate și, deși se vedeau rar, se stimau și erau buni prieteni. De aceea doctorul își arată față de acesta părerea lui sinceră despre bolnav, mai deschis decît față de oricare altul.

— Ce bine-mi pare că ai venit să-1 vezi ! Zise Sliudin-
Nu-i merge bine și parcă... Dar ce spui ?

— Uite ce, răspunse doctorul, și făcu peste capul lui Sliudin semn vizitiului său să tragă trăsura la scară. Uite ce, urmă el, luînd în mîinile-i albe un deget al mînușii de piele și întinzîndu-1. Încearcă să rupi o coardă, fără s-o întinzi, îți vine foarte greu. Dar întinde-o la maximum și apasă cu degetul pe ea : are să plesnească. Așa și el. E în cordat la maximum din pricina conștiinciozității și stă ruînței sale în muncă. Mai este și o presiune externă, și încă una grea, încheie medicul, ridicînd semnificativ din sprîncene. Vii la alergări ? adăugă el, coborînd spre trăsura trasă la scară. Da, da, bineînțeles, îți ia mult timp, răspunse doctorul, fără să audă ceea ce-i spusese Sliudin.

După medicul care-i răpi atîta timp, veni celebrul călător. Folosindu-se de broșura de-abia citită și de cunoștințele lui anterioare asupra acestui subiect, Alexei Alexandrovici îl uimi pe călător prin deplina cunoaștere a subiectului și prin lărgimea vederilor sale luminate.

Odată cu călătorul se anunțase și sosirea mareșalului nobilimii dintr-o gubernie oarecare, venit la Petersburg, și care avea neapărat nevoie să-i vorbească. După plecarea lui, Karenin mai avea să sfîrsească treburile zilnice cu șeful cancelariei și să facă o vizită unei persoane sus-puse, într-o chestiune foarte serioasă și importantă. Alexei Alexandrovici nu se întoarse acasă decît către ora cinci, cînd obișnuia să prînzească și, după ce luă masa cu șeful cancelariei, îl pofti să meargă împreună la vilă și la alergări.

Fără să-și dea seama, Karenin căuta prilejul să fie și o a treia persoană de față la întîlnirile cu soția sa.

XXVII

Anna era în odaia ei din catul de sus al casei și, în picioare, în fața oglinzii, își prindea cu ajutorul Annușkăi cea din urmă fundă la rochie, când auzi la scară un huruit de roți care scrîșneau pe pietriș.

«Să fie Betsy ? E prea devreme», se gândi ea și, uitându-se pe fereastră, văzu un cupeu din care ieșiră o pălărie neagră și atât de binecunoscutele urechi ale lui Alexei Alexandrovici. «Ce prost a picat ! Nu cumva o să rămînă peste noapte !» Anna se înfiora. Ceea ce ar fi putut să urmeze i se păru atât de groaznic, de înspăimîntător, încît, fără să stea nici o clipă pe gânduri, ieși în întîmpinarea soțului cu o față veselă și strălucitoare. Simțindu-se stăpînită de duhul minciunii și al înșelăciunii, cu care se deprinsese, Anna se lăsă în voia lui și începu să vorbească, fără să știe bine cu spune.

— Ce drăguț e din partea dumitale ! îl întîmplă ea, dînd mîna soțului său și salutînd cu un zîmbet pe Sliudin, omul casei. Sper că rămîi pînă mîine ? a fost cel dintîi cuvînt pe care-l șopti duhul înșelăciunii. Atunci, să plecăm împreună. Păcat numai că i-am făgăduit lui Betsy să mă duc cu ea. Are să vină să mă ia.

Alexei Alexandrovici se încruntă, auzind numele lui Betsy.

— O, n-am să despart tocmai eu pe cei nedespărțiți, răspunse Karenin cu obișnuitul său ton glumeț. Am să merg cu Mihail Vasilievici. Și doctorii mi-au spus să umblu pe jos ; astfel o să-mi închipui că sînt la băi.

— N-ai de ce să te grăbești, zise Anna. Nu vreți un ceai ? Karenina sună. Servește ceaiul și spune lui Serioja cîl a sosit Alexei Alexandrovici. Ei, cum o mai duci cu să nătatea ? Mihail Vasilievici, n-ați fost încă la noi. Veniți să vă uitați ce frumos e la mine pe terasă, îi îndemna Anna, vorbind cînd unuia, cînd celuilalt.

Anna vorbea foarte simplu și firesc, dar prea mult și prea repede ; și își dădea seama de acest lucru cu atât mai mult, cu cît i se părea că o studia privirea curioasă a lui Mihail Vasilievici.

Mihail Vasilievici ieși numaidecât pe terasă.

IU

241

Anna se așeză lângă soțul *ei*.

— Nu prea arăți bine, zise ea.

— Da, răspuse Alexei Alexandrovici. Astăzi a fost doctorul pe la mine și mi-a răpit un ceas întreg. Simt că mi l-a trimis cineva dintre prieteni ; se vede că sănătatea mea li-e foarte prețioasă...

— Și ce a spus ?

Anna îl întrebă de sănătate și de treburi și-l sfătui să se odihnească și să se mute la ea.

Toate acestea le spunea cu veselie, repede și cu o licărire neobișnuită în ochi. Dar Alexei Alexandrovici nu mai dădea acum acestui ton nici o importanță. Ii auzea numai cuvintele și nu le atribuia decât sensul direct pe care-l aveau. Îi răspundea și el simplu, deși glumeț. Discuția aceasta nu avea nimic deosebit. Dar niciodată după aceea Anna nu-și aminti această scenă scurtă fără un dureros și chinuitor sentiment de rușine.

Intră guvernanta, urmată de Serioja. Dacă și-ar fi permis să observe, Alexei Alexandrovici ar fi băgat de seamă uitătura sfioasă și nedumerită cu care Serioja își privi întâi tatăl, apoi mama. El însă nu vroia să vadă nimic și nici nu vedea.

— A, tânărul ! A crescut. într-adevăr, ca mâine e un adevărat bărbat. Bună ziua, tinere.

Karenin întinse mâna lui Serioja, care era foarte tulburat.

Băiatul, sfios și înainte față de tatăl său, se cam ferea de dînsul, de cînd acesta îi spunea -«tinere» și de cînd îl chinuia întrebarea dacă Vronski e prietenul ori dușmanul lor. Serioja se uită *la* maică-sa, căutînd parcă apărare. Nu era la largul lui decât lângă ea. între timp, Alexei Alexandrovici, vorbind cu guvernanta, ținea mâna pe umărul băiatului. Serioja se simțea îngrozitor de prost. Anna băgă de seamă că era cît pe-aci să-lpodidească lacrimile.

În clipa cînd intră Serioja, Anna roși ; observând că

băiatul se simțea stingherit, se ridică repede, luă mîna lui Alexei Alexandrovici de pe umărul fiului său, îl sărută, îi duse pe terasă și se întoarse numaidecît.

— Ar fi timpul să plecăm, zise ea, uitîndu-se la ceas.
De ce n-o fi venit Betsy ?

— Da, răspuse Alexei Alexandrovici și, ridicându-se în picioare, își împreună mâinile și-și trosni încheieturile. Am venit să-ți aduc bani, deoarece nu poți hrăni privighetoarea cu povești, adăugă el. Cred că ai nevoie.

— Nu, n-am nevoie... ba da, răspuse Anna fără să-l privească și roșind pînă în albul ochilor. Și sper că te înțorci aici după alergări.

— Da, da, răspuse Alexei Alexandrovici. Dar iat-o și pe contesa Tverskaia, frumusețea Peterhofului, urmă el, uitîndu-se pe fereastră la echipajul englezesc care se apropia, cu hamuri speciale și cu cutia trăsurii foarte mică, prinsă neobișnuit de sus. Ce eleganță ! O minune ! Atunci, să plecăm și noi.

Contesa Tverskaia nu coborî din trăsură. Numai feciorul ei, cu cizme înalte, pelerină și cu pălărie neagră, sări jos și se opri lîngă scară.

— Plec, la revedere ! zise Anna și, sărutîndu-și fiul, se îndreptă spre Alexei Alexandrovici și-i întinse mîna.

— Foarte drăguț din partea ta că ai venit.

Alexei Alexandrovici îi sărută mîna.

— Atunci, la revedere ! Vii la ceai ? Foarte bine ! adăugă Anna și ieși strălucitoare și veselă.

Dar de îndată ce încetă să-l mai vadă, ea simți pe mîna locul pe care-l atinseseră buzele lui și se cutremură de dezgust.

XXVIII

Cînd Alexei Alexandrovici sosi la alergări, Anna se afla alături de Betsy în tribuna în care se adunase înalta societate. Ea îl văzu de departe. Doi oameni, soțul și aman-tul, erau pentru ea cele două centre ale vieții, cărora le simțea apropierea fără ajutorul simțurilor. Își zări de departe soțul și-l urmări fără voie în valurile mulțimii prin care se mișca. Îl văzu apropiindu-se de tribună, ba răspunzînd condescendent salutarilor lingușitoare, ba dînd

bună ziua egalilor săi, prietenos și distrat, ba așteptând stăruitor privirea puternicilor zilei și scoțându-și pălăria rotundă și mare care-i apăsa vârful urechilor. Anna cu-

ie*

243

noștea aceste apucături care o dezgustau. «Numai ambiție, numai dorința de a parveni — iată tot ce e în sufletul lui, se gîndi ea. Considerațiile de ordin superior, dragostea de cultură, religia — toate acestea nu sînt decît arme pentru a parveni.»

După privirile pe care Alexei Alexandrovici le arunca asupra tribunei doamnelor (deși se uita tocmai în partea Annei, el nu-și recunoștea soția în marea aceea de muserlină, panglici, pene, umbrele și flori), ea înțelese că bărbatul său o căuta, dar dinadins se prefăcu că nu-l vede.

— Alexei Alexandrovici ! îl strigă contesa Betsy. Pe semne nu-ți găsești soția. E aici.

Karenin zîmbi rece, ca de obicei.

— Aici e atîta strălucire, că mi-a luat ochii, zise el și se urcă la tribună. Zîmbi soției cum trebuie să zâmbească un bărbat cînd își revede nevasta de care abia se despărțise. Salută pe contesă și pe alți cunoscuți, purtîndu-se cu fiecare cum se cuvenea, adică glumind cu doamnele și schimbînd cîteva cuvinte de politețe cu bărbații. Jos, lîngă tribună, stătea un general adjutant, vestit prin inteligența și prin erudiția lui, stimat de Alexei Alexandrovici, care intră în vorbă cu dînsul.

Era o pauză între curse, de aceea nimic nu împiedica discuția. Generalul adjutant condamna alergările, Karenin le apăra. Anna îi ascultă glasul subțire, măsurat, fără să scape un cuvînt. Fiecare vorbă îi părea falsă și îi zgîria dureros urechea.

Cînd începu cursa de obstacole pe distanța de patru verste, Anna se aplecă înainte și, fără să-și mai ia ochii de la Vronski, îl văzu cum se apropie de cal și încalecă. Auzea în același timp glasul nesuferit al bărbatului său, care vorbea înainte. O chinuia spaima pentru Vronski, dar o tortura și mai cumplit sunetul subțire al vocii soțului, cu intonațiile cunoscute, și care parcă nu mai avea de gînd să se oprească niciodată.

«Sînt o femeie rea, o femeie pierdută, se gîndea Anna, dar nu-mi place să mint, nu suport minciuna, iar hrana *lui* e minciuna. Știe tot, vede tot. Ce simte oare cînd vorbește așa de liniștit ? Dacă ar fi încercat să mă omoare pe

mine sau pe Vronski, l-aş fi respectat. Dar nu ! El are

244

nevoie numai de minciună și de bună-cuviința», își zicea ca, fără să se gîndească ce anume ar fi vrut de la soț și cum ar fi dorit să-1 vadă. Nu înțelegea nici faptul că deosebita limbuție din ziua aceea a lui Alexei Alexandrovici, care o scotea pe ea din fire, era tocmai expresia unei îngrijorări și a unei neliniști lăuntrice. După cum un copil care s-a lovit sare și-și pune în mișcare mușchii pentru a-și potoli durerea, tot așa Alexei Alexandrovici avea nevoie de un exercițiu intelectual ca să-și alunge gândurile stîrnite într-însul de prezența Annei și a lui Vronski, al cărui nume îl auzea repetat mereu. Și după cum e firesc : a un copil să sară, tot așa de firesc era pentru Alexei Alexandrovici să vorbească. Karenin spunea :

— La o cursă de cavalerie, pericolul este o condiție în dispensabilă. Dacă Anglia poate cita în istoria ei militară cele mai strălucite fapte de cavalerie, asta se datorește numai faptului că în decursul istoriei a dezvoltat vigoarea animalelor și a oamenilor. După părerea mea, sportul are o mare importanță ; dar, ca de obicei, noi nu vedem decît latura superficială.

— Nu e deloc superficial, zise contesa Tverskaia. Se spune că un ofițer și-a rupt două coaste.

Alexei Alexandrovici zîmbi cu surîsul său -care nu spunea nimic, ci îi descoperea numai dinții.

— Să admitem, contesă, adăugă Karenin, că nu e ceva superficial, ci adînc, dar nu e vorba despre asta. Și Karenin se întoarse din nou către general, cu care se întreținea în mod serios : Să nu uitați că aleargă militari, deci oameni care și-au ales singuri această carieră, și trebuie să recunoașteți că în orice profesie există și reversul medaliei ; asta face de-a dreptul parte din îndatoririle unui militar. Sportul hidos al luptei cu pumnii sau al toreadorilor spanioli este un semn de barbarie, în timp ce sportul specializat, dimpotrivă, un semn de progres.

— Nu. N-am să mai vin altă dată, zise contesa Betsy.

Trec prin emoții prea mari. Nu e așa, Anna ?

— Îți dă emoții, însă nu poți să-ți iei ochii de la cursă, adăugă altă doamnă. Dacă aș fi fost romană, n-aș fi scăpat nici un spectacol de circ.

Anna nu spunea nimic și privea spre același punct, fără să-și ia binoclul de la ochi.

Tocmai atunci trecu prin tribună un general înalt. Întrerupându-și vorba, Alexei Alexandrovici se ridică grăbit, dar demn și se înclină adânc în fața militarului care trecea.

— Dumneavoastră nu alergați ? glumi generalul.

— Cursa mea e mai grea, răspunse respectuos Alexei Alexandrovici.

Cu toate că răspunsul nu însemna nimic, militarul avu aerul de-a fi auzit cuvântul de duh al unui om inteligent și de a fi înțeles perfect *la pointe de la sauce K*

— Sînt două tabere, urmă Alexei Alexandrovici : actorii și spectatorii. Înclinarea pentru astfel de spectacole arată cel mai bine nivelul scăzut al spectatorilor, sînt de acord, dar...

— Contesă, un pariu ! se auzi de jos glasul lui Stepan Arkadici adresîndu-se lui Betsy. Pe cine pontati ?

— Anna și cu mine, pe prințul Kuzovlev, răspunse Betsy.

— Eu pe Vronski ! Pe o pereche de mănuși.

— Mă prind.

— Ce frumos e ! Nu-i așa ?

Alexei Alexandrovici tăcu cît timp se vorbi lîngă dînsul ; apoi începu iarăși :

— Nu tăgăduiesc că jocurile bărbătești...

în clipa aceea se dădu startul. Toate discuțiile se întrepruseră. Alexei Alexandrovici tăcu și el. Toți se ridicară, cu privirile îndreptate spre gîrlă. Pe Karenin nu-l interesau alergările, de aceea nici nu se uită la concurenți, ci, distrat, începu să-și poarte ochii obosiți asupra spectatorilor. Privirea i se opri la Anna.

Aceasta avea fața palidă și severă. Nu vedea probabil nimic și pe nimeni, afară de un singur om. Mîna ei strîngea convulsiv evantaiul. Parcă nici nu răsufli. Alexei Alexandrovici o privi și-și întoarse repede capul, uitîndu-se la

fețele altora.

«Da, și doamna asta, și celelalte, toate sînt foarte emoționate. E firesc», gîndi el. Nu voia să se uite la Anna, **dar**

---

¹ Hazul glumei (fr.).

privirea îi era atrasă fără voie spre dînsa. Ii privi din nou lîița, silindu-se să nu citească pe ea ceea ce era atît de limpede întipărit, însă împotriva voinței sale descoperea eu groază ceea ce nu voia să afle.

Cea dintîi cădere a lui Kuzovlev, la gîrlă, îi mișcă pe toți. Alexei Alexandrovici văzu clar pe fața palidă, dar triumfătoare a Annei că acela la care se uita ea nu căzuse. Uupă ce Mahotin și Vronski săriră bariera cea mare, cînd ofițerul următor căzu în cap și se răni mortal, o rumoare de groază trecu prin tot publicul. Alexei Alexandrovici văzu că Anna nici măcar nu observase ce se întîmplase și că înțelegea cu greu ce se vorbea în juru-i. Se uita la ea din ce în ce mai des și mai stăruitor. Deși absorbită cu lotul de imaginea lui Vronski în galop, Anna simți dintr-o parte privirea ochilor reci ai bărbatului său, ațintiți asupra-i.

Își întoarse o clipă capul, se uită întrebător la el și, posomorîndu-se ușor, începu să privească din nou.

«Ah, mi-e totuna !» părea să-i fi spus ea, și după aceea nu se mai uită la dînsul.

Alergările fură nenorocoase. Din șaptesprezece concurenți, mai bine de jumătate căzuseră sau se răniseră. Spre sfîrșitul curselor, toată lumea era tulburată, cu atît mai mult, cu cît însuși țarul era nemulțumit.

XXIX

Toți își arătau cu glas tare dezaprobarea și repetau o frază spusă de cineva : «Nu ne mai lipsește decît un circ cu lei». Toată lumea era îngrozită. De aceea, cînd căzu Vronski, și Anna scoase o exclamație puternică, nimeni nu văzu în aceasta ceva extraordinar. Dar după aceea pe chipul ei se petrecu o schimbare care era de-a dreptul necuviincioasă. Pierdută cu totul, Anna începu să se zbată ca o pasăre în laț, ba voind să se ridice și să plece, ba Kpunînd lui Betsy : «Hai să mergem ! Hai !»

Betsy însă n-o auzea ; vorbea, aplecată în jos, cu un general care se apropiase de ea.

247

Alexei Alexandrovici se îndreptă spre Anna și-i întinse politicos brațul.

— Să plecăm, dacă vrei, spuse el în franțuzește.

Dar Anna încerca să audă ceea ce spunea generalul și nu-l vedea pe bărbatul său.

— Se spune că și ăsta și-a rupt un picior, povestea generalul. E prea mult !

Fără să răspundă soțului său, Anna ridică binoclul și—l îndreptă în direcția unde căzuse Vronski, dar locul era așa de departe și se îngrămădisise atîta lume acolo, încît nu se putea desluși nimic. Lăsă binoclul și dădu să plece ; în aceeași clipă, veni însă un ofițer în goana calului și raportă ceva țarului. Anna se aplecă înainte, ascultînd.

— Stiva ! Stiva ! își strigă ea fratele.

Dar Stepan Arkadici n-o auzi. Anna vru iarăși să plece.

— îți mai ofer o dată brațul, dacă vrei să pleci, îi spuse Alexei Alexandrovici, atingîndu-i mîna.

Ea se retrase cu dezgust și răspunse fără să-l privească în față :

— ■ Nu, nu ! Lasă-mă. Mai rămîn.

Văzu că, de la locul unde căzuse Vronski, un ofițer venea în fugă, de-a curmezișul pistei, spre tribună. Betsy îi făcu semn cu batista. Călărețul scăpase teafăr, dar calul își rupsesse spinarea — aceasta era știrea adusă de ofițer. Auzind-o, Anna se așeză repede și-și acoperi fața cu evantaiul. Aîxei Alexandrovici o văzu plîngînd. Anna nu-și putea stăpîni nu numai lacrimile, ci nici hohotele de plîns care-i ridicau pieptul. El se așeză între ea și lume, dîndu-i timp să-și vină în fire.

— îți ofer brațul a treia oară, zise el după cîtăva vreme.

Anna îl privea, dar nu știa ce să răspundă. Contesa Betsy îi sări în ajutor.

— Nu, Alexei Alexandrovici. Eu am adus-o pe Anna și i-am făgăduit s-o duc tot eu acasă — interveni ea.

— Iertați-mă, contesă, răspunse Karenin cu un zîmbet curtenitor, privind-o însă hotărît în ochi ; văd însă că Anna nu e tocmai bine și doresc să plecăm împreună.

Speriată, Anna întoarse capul, se ridică supusă și-și

puse mîna pe brațul soțului.

248

— Trimit pe cineva la el, aflu totul și-ți dau de știre, îi șopti Betsy.

La ieșirea din tribună, Karenin se întreținu, ca întotdeauna, cu cei întâlniți în cale, iar Anna trebui să răspundă ca de obicei și să vorbească, dar parcă era pe altă lume ; mergea ca în somn, la brațul bărbatului său.

«E rănit, ori nu ? O fi adevărat ? Va veni, ori nu ? Am să-l văd astăzi ?» se gîndea Anna.

Se așeză, tăcută, în cupeul lui Alexei Alexandrovici și rămase așa pînă cînd cupeul ieși din mulțimea trăsurilor.

În ciuda celor ce văzuse, Karenin nu-și îngăduia să se gîndească la adevărata situație a soției sale. Văzuse numai manifestările exterioare. Văzuse că Anna se purtase necuviincios și credea că era dator să-i atragă atenția asupra acestei purtări. Îi venea însă foarte greu să nu-i spună mai mult. Deschise gura să-i arate că se purtase necuviincios, dar spuse fără voie cu totul altceva.

— Și totuși sîntem cu toții atrași spre asemenea spectacole crude, începu Alexei Alexandrovici. Observ...

— Poftim ? Nu înțeleg, răspunse Anna cu dispreț.

Karenin se simți jignit și începu să spună numai decît ceea ce voise.

— Trebuie să-ți atrag atenția asupra faptului că... începu el.

«Iată explicația», se gîndi Anna și se înfiora.

— Trebuie să-ți atrag atenția asupra faptului că te-ai purtat necuviincios, adăugă Alexei Alexandrovici în franțuzește.

— De ce m-am purtat necuviincios ? întrebă Anna cu glas tare, întorcînd capul spre el și privindu-l drept în ochi. Nu mai avea însă aerul vesel de mai înainte, sub care-și ascundea sentimentele, ci o înfățișare hotărîtă, care nu masca destul spaima încercată.

— Nu uita că... urmă soțul arătîndu-i geamul deschis dinspre vizitiu.

Karenin se aplecă puțin și ridică geamul.

— Ce-ai găsit necuviincios ? repetă Anna.

— Deznădejdea aceea pe care nu ți-ai putut-o ascunde
la căderea unuia dintre călăreți.

Așteptă ca ea să-l contrazică, dar Anna tăcea, privind înaintea ei.

— Te-am mai rugat să te porți în societate în așa fel, încât gurile rele să nu poată spune ceva pe socoteala dumitale. Era o vreme când vorbeam despre relațiile noastre sufletești ; acum nu mai vorbesc despre ele, ci numai de relațiile de societate. Ai avut o purtare necuviincioasă și doresc ca aceasta să nu se mai repete.

Anna nu auzea nici jumătate din cuvintele lui. Îi era teamă de dînsul și se gîndea : o fi adevărat că Vronski nu pățise nimic ? Oare despre dînsul s-a spus că-i teafăr, și calul și-a rupt spinarea ? Cînd Karenin isprăvi, Anna zîmbi numai cu o prefăcută ironie și nu răspunse nimic, fiindcă nici nu auzise ceea ce-i spusese.

Alexei Alexandrovici începuse să vorbească cu autoritate : dar cînd își dădu bine seama de cele spuse, spaima prin care trecea Anna îl cuprinse și pe el. Îi văzu zîmbetul și—l copleși o rătăcire ciudată.

«Rîde de bănuielile mele. Are să-mi spună și acum ceea ce mi-a spus și data trecută, că aceste bănuieli sînt neîntemeiate și ridicole.»

Acum, cînd era amenințat să afle totul, Karenin nu dorea altceva decît ca Anna să-i răspundă ironic, așa cum făcuse odinioară, că bănuielile lui erau ridicole și neîntemeiate. Ceea ce știa era atît de groaznic, încît părea dispus să creadă orice. Dar expresia feței sale înspăimîntate și întunecate nu mai făgăduia acum nici măcar o minciună.

— Poate că mă înșel, zise Karenin. În acest caz, te rog să mă ierți.

— Nu, nu te-ai înșelat deloc, răspunse Anna încet, aruncînd o privire deznădăjduită asupra chipului său rece. Nu te-ai înșelat. Am fost disperată și nu pot să nu fiu. Te ascult pe dumneata și mă gîndesc la el. Îl iubesc, sînt amanta lui, nu te pot suferi. Îmi inspiri numai teamă. Te urăsc... Fă cu mine ce vrei.

Și, trîntin

du-se într-un colț al cupeului, Anna

începu să plîngă în hohote,

acoperindu-și fața cu mîinile

.

Alexei Alexandrovici nu se mișcă și nici nu-și schimbă

fața

căutātu

ra

i

250

dreaptă a ochilor ; fața lui însă căpătă deodată solemnă încremenire a morții. Expresia aceasta nu se schimbă tot timpul drumului pînă la vilă. Apropiindu-se de casă, Karenin își întoarse fața spre Anna, cu aceeași expresie.

— Așa ! Cer însă respectarea condițiilor exterioare de bună-cuviință, pînă cînd — glasul îi tremura — pînă cînd voi lua măsuri pentru a-mi pune onoarea la adăpost și ți le voi comunica.

Karenin coborî cel dintîi și ajută Annei să se dea jos din trăsură. Ii strînse în tăcere mîna față de servitori, se urcă în cupeu și plecă la Petersburg.

În urma lui veni un fecior de la contesa Betsy și-i aduse un bilet :

«Am trimis la Alexei să mă informez asupra sănătății sale. Îmi scrie că e teafăr, sănătos, dar deznădăjduit.»

«Va să zică, are să vină ! se gîndi Anna. Ce bine am făcut că i-am spus totul !»

Se uită la ceas. Mai avea trei ore de așteptare. Amintirea — pînă în cele mai mici amănunte — a ultimei lor întîlniri îi învăpăie sîngele.

-«Doamne, ce lumină e ! E groaznic, dar îmi place să-i privesc fața. Îmi place lumina asta fantastică... Soțul ? Ah, da... Slavă Domnului că am isprăvit cu el !»

XXX

Ca în toate localitățile unde se adună multă lume, și în mica stațiune de ape minerale, unde sosi familia Șcerbațki, se formă ca de obicei acel fel de cristalizare a societății care atribuie fiecărui membru un loc anumit și neschimbat. După cum o părticică de apă capătă la frig, în mod determinat și invariabil, cunoscuta formă a unui cristal de ninsoare, tot așa fiecare persoană nouă care sosea la băi își căpăta numaidecît locul potrivit.

*Fürst Stscherbatzky samt Gemahlin und Tochter*¹, atît prin apartamentul pe care-l ocupau, cît și prin numele lor

—[†] Prințul Șcerbațki cu soția și fiica (germ.).

251

și prin cunoștii regăsiți acolo, se situară numaidecât la locul ce li se cuvenea.

În anul acela se afla în stațiune o adevărată *Filrstin*ⁱ germană, din care pricină cristalizarea societății se săvârși și mai precipitat. Prințesa Șcerbațki dorea să-și prezintă negreșit fata prințesei germane și îndeplini acest ritual chiar de a doua zi. Kitty făcu o reverență adâncă și grațioasă în rochia ei de vară *foarte simplă*, adică foarte elegantă, adusă de la Paris. Prințesa îi spuse : «Nădăjduiesc că bujorii se vor întoarce cât de curînd pe obrăjorii aceștia drăguți», și îndată familia Șcerbațki fu clasată ca făcînd parte dintr-un anumit cerc, din care nu se mai putea ieși. Făcură cunoștință cu familia unei *lady* engleze, cu o contesă germană și cu fiul său, rănit în ultimul război, cu un savant suedez și cu *monsieur* Canut și sora sa. Dar societatea obișnuită a familiei Șcerbațki se alcătui în chip firesc dintr-o doamnă din Moscova, Măria Evghenievna Rtișeva, cu fiica sa, pe care Kitty n-o simpatiza — fiindcă se îmbolnăvisese de dragoste, ca și dînsa — și dintr-un colonel, tot din Moscova, pe care ea îl știa de mică numai în uniformă și cu epoleți, și care aici, în civil, cu ochii săi mici și cu cravată colorată era foarte ridicol și pe deasupra plictisitor, pentru că nu puteai scăpa ușor de dînsul. Cînd toate acestea se statorniciră cu rigurozitate, Kitty se simți cuprinsă de o mare plictiseală, mai ales că bătrînul prinț plecase la Karlsbad, și ea rămăsese numai cu maică-sa. Cunoștii lor n-o interesau. Simțea că nu-i vor aduce nimic nou. Singura ei distracție era să observe în taină persoanele pe care nu le cunoștea și să facă presupuneri în privința lor. Datorită unei trăsături deosebite a firii sale, ea presupunea totdeauna, mai ales la necunoscuți, cele mai frumoase calități. Și acum, întrebîndu-se cine e cutare și cutare, cel fel de raporturi există între ei și ce fel de oameni sînt, Kitty și-i închipuia cu caracterele cele mai nobile și mai frumoase și căuta confirmări pentru observațiile sale.

Una dintre persoanele care o interesau cel mai mult era o fată din Rusia, care sosise în localitate împreună cu o

—[†] Prințesa (germ.).

255

doamnă bolnavă, tot rusoaică, *madame* Stahl.

Această doamnă făcea parte din înalta societate, dar era atât de l-țreu bolnavă, încât nici nu putea merge și apărea în stațiune dusă într-un cărucior, și asta numai în rarele zile frumoase. Doamna Stahl, după părerea prietesei, nu făcuse cunoștință cu nici un rus, nu atât din pricina bolii sale, cât din mândrie. Fata o îngrijea pe *madame* Stahl, și afară de aceasta se împrietenise, după cum observase Kitty, cu cei grav bolnavi, destul de mulți acolo, și-i îngrijea și pe dînșii în chipul cel mai firesc. Kitty înțelese că fata aceasta nu era rudă cu doamna Stahl, însă nici o infirmieră plătită. *Madame* Stahl îi spunea Varenka, iar ceilalți «*mademoiselle* Varenka». Pe lângă faptul că o interesau raporturile dintre această fată și *madame* Stahl, precum și raporturile ei cu celelalte persoane necunoscute, Kitty — după cum se întâmplă adesea — avea o deosebită simpatie pentru *mademoiselle* Varenka și simțea, din privirile pe care le schimbau între ele, că și ea îi place.

Mademoiselle Varenka, deși tânără, părea lipsită de tinerețe. Puteai să-i dai și nouăsprezece, și treizeci de ani. Dacă-i cercetai trăsăturile feței, cu toată paloarea bolnăvicioasă a obrazilor, era mai degrabă frumoasă decât urâtă. Ar fi fost chiar bine făcută, dacă n-ar fi avut trupul prea uscat și capul disproporționat față de statura sa mijlocie. Nu era atrăgătoare pentru bărbați. Aducea cu o floare frumoasă, încă plină de petale, dar ofilită, fără parfum. În .Iară de aceasta, nu putea să placă bărbaților și fiindcă-i lipsea tocmai ceea ce-i prisosea lui Kitty : focul stăpînit ii vieții și conștiința frumuseții sale.

Varenka părea totdeauna absorbită de ceva atât de important, că în afara aceluia lucru n-o mai putea interesa nimic. Kitty se simțea atrasă de fata asta tocmai prin con-Irastul dintre ea și Varenka. Simțea că va găsi la dînsa, iu felul său de a trăi, pilda de viață pe care o căuta ea cu • iiHa chin : acel interes pentru viață, o viață demnă, în ilara raporturilor

monde
ne
dintre
o fată
și
bărbați
—
care
lui
Kitty
fi
apărea
u
dezgus
tătoare
,
întocm
ai ca
la un
tîrg
ile
mărfur
i care-
și
așteap
tă
cumpă
rătorii
. Cu
cît își
ob-

serva mai mult prietena necunoscută, cu atât Kitty se convingea mai adânc că fata aceasta era tocmai ființa desăvârșită pe care și-o închipuise și dorea s-o cunoască.

Cele două fete se întâlneau de câteva ori pe zi. La fiecare întâlnire, ochii lui Kitty îi spuneau : «Cine ești ? Nu-i așa că ești ființa aceea fermecătoare pe care mi-o închipui eu ? Însă, pentru numele lui Dumnezeu, să nu crezi că vreau să-ți impun persoana mea, adăuga privirea ei. Eu te admir numai și te iubesc.» «Și eu te iubesc. Și dumneata ești drăguță, foarte drăguță. Te-aș iubi încă și mai mult dacă aș avea timp», răspundea privirea necunoscutei. Într-adevăr, Kitty își dădea seama că fata era mereu ocupată : însoțea acasă de la cură pe copiii unei familii de ruși, sau aducea un pled pentru o bolnavă și o acoperea, sau căuta să distreze pe un pacient arțăgos, sau alegea și cumpăra cuiva prăjituri pentru cafeaua cu lapte.

Curînd după sosirea familiei Șcerbațki, se mai iviră la cura de ape minerale de dimineață două persoane care atraseră asupra lor atenția nu tocmai binevoitoare a tuturor : un bărbat foarte înalt și adus de spate, cu mâini enorme, care purta un pardesiu vechi și scurt, pe măsura altuia, cu ochi negri, naivi și în același timp înspăimîntători, și o femeie drăguță, dar cu fața cam ciupită de vârsat, îmbrăcată prost și fără gust. Descoperind că acești oameni erau ruși, Kitty începu să-și închipuie un roman înduioșător și impresionant în legătură cu viața lor.

Dar cînd prințesa află din *Kurliste*¹ că era vorba de Levin Nikolai și de Măria Nikolaevna și îi povesti lui Kitty ce om rău era acest Levin, toate visurile lui Kitty în legătură cu aceste două persoane se risipiră ; oamenii aceștia îi fură dintr-o dată antipatici, nu atât din pricina celor spuse de maică-sa, ci fiindcă el era fratele lui Konstantin. Acest Levin, cu ticul lui — dădea mereu din cap — trezea acum în Kitty un fel de dezgust.

I se părea că ochii lui mari, înspăimîntători, care o urmăreau stăruitor, exprimau un sentiment de ură și de ironie. Și Kitty îl ocolea.

---

¹ Lista vizitatorilor (germ.).

''' Era o zi urâtă. Ploaia nu conteni toată dimineața. Bolnavii, cu umbrele, se înghesuiră în galerii.

Kitty se plimba cu maică-sa și cu colonelul din Moscova, care — bine dispus — făcea paradă cu redingota de tăietură europeană, cumpărată de gata la Frankfurt. Mergeau pe o parte a galeriei, căutînd să-l evite pe Levin, care se plimba pe partea cealaltă. îmbrăcată într-o rochie de culoare închisă, purtînd o pălărie neagră cu marginile lăsate în jos, Varenka se plimba de-a lungul galeriei cu o franțuzoaică oarbă și, ori de cîte ori se întîlnea eu Kitty, schimba cu ea cîte o privire prietenească.

— Mamă, pot să intru în vorbă cu dînsa ? întrebă Kitty, care-și urmări prietena necunoscută și văzu că aceasta se apropia de izvor, unde s-ar fi putut întîlni.

— Bine, dacă ții atît de mult ; dar mai întîi am să mă interesez cine e și am să intru eu în vorbă cu ea, răspunse maică-sa. Ce ai găsit atît de deosebit la dînsa ? Trebuie să fie o damă de companie. Dacă vrei, am să fac cunoștință cu *madame* Stahl. Am cunoscut-o pe cumnata sa, adăugă prințesa, ridicînd cu mîndrie capul.

Kitty știa că prințesa se simțea jignită că *madame* Stahl se ferea parcă s-o cunoască personal. Kitty nu stăruia.

— Ce simpatică e, zise Kitty, uitîndu-se la Varenka, în timp ce aceasta întindea franțuzoaicei paharul. Uite ce simplă și drăguță e !

— *Tes engouements*¹ mă fac să rîd, îi răspunse prințesa. Nu, mai bine să ne întoarcem, adăugă ea, observîndu-l pe Levin, care se apropia de ele împreună cu însoțitorii toarea lui și cu un doctor neamț. Supărat, Levin discuta ceva cu glas tare.

Se întorseseră ca să pornească înapoi, cînd auziră deodată nu o discuție în gura mare, ci adevărate răcnete. Levin, care se enervase, țipa. Medicul se aprinsese și el. Vizitatorii se adunară în jurul lor. Prințesa se depărta grăbită, cu Kitty ; iar colonelul se amestecă în mulțime, ca să afle ce se întîmplase.

¹ Excesele tale de admirație (fr.). v

Peste cîteva minute, colonelul le ajunse din urmă.

— Ce a fost acolo ? întrebă prințesa.

— E o rușine, spuse colonelul. Ferească Dumnezeu să I
Ţe întâlnești cu ruși în străinătate ! Domnul acela înalt s-a
certat cu doctorul, i-a spus obrăznicii fiindcă nu l-ar fi
îngrijit bine, și a ridicat chiar bastonul asupra-i. E o
rușine !

— Ah, ce neplăcut lucru ! încuviință prințesa. Și cum
s-a sfîrșit cearta ?

— Noroc că a intervenit aceea., cu pălăria ca o ciu
percă. Mi se pare că e o rusoaică, zise colonelul.

— *Mademoiselle* Varenka ? întrebă bucuroasă Kitty.'

— Da, da. Ea a avut prezența de spirit înaintea tutu-
ror, l-a luat pe domnul acela de braț și a plecat cu dînsul.

— Vezi, mamă, spuse prințesei Kitty. Și te întrebai J
de ce o admir !

De a doua zi, observîndu-și prietena necunoscută,
Kitty băgă de seamă că *viademoiselle* Varenka se afla față j
de Levin și de însoțitoarea lui în aceleași raporturi ca și j
față de ceilalți *proteges* ¹ ai săi. Se apropia de ei, vorbea j
cu dînșii și slujea ca tълmăci femeii care nu știa nici o I
limbă străină.

Kitty începu și mai stăruitor s-o roage pe mama ei să-i i
dea voie a face cunoștință cu Varenka. Oricît de neplăcut |
era pentru prințesă primul pas față de doamna Stahl, I
■ care-și îngăduia o atitudine mîndră, ea se informă asupra
Varenkăi. Și, judecind după amănuntele aflate că nu pu-
tea ieși nici un rău din această cunoștință, însă nici cine
știe ce bine, prințesa se apropie cea dintîi de Varenka și
făcură cunoștință. își alese timpul cînd fiiică-sa se duses3
la izvor, iar Varenka se oprise în fața unui franzelar, și |
intră în vorbă cu ea.

— ■ Dă-mi voie să mă prezint, îi spuse prințesa cu zîm- I
betul ei plin de demnitate. Fata mea e îndrăgostită de
dumneata, adăuga ea. Dar poate nu mă cunoști. Eu sînt...

— Doamnă, și din partea mea e mai mult decît reci- |
procitate, răspunse repede Varenka.

— Ce faptă bună ai făcut ieri cu bietul nostru corn- |
patriot ! urmă prințesa.

— i Protejati (fr.).

256

Varenka roși.

— Nu-mi amintesc. Mi se pare că n-am făcut nimic, răspunse ea.

— Cum nu ? ! L-ai scutit pe acest Levin de neplăceri.

— Da, *sa compagne*¹ m-a chemat și am încercat să-I calmez. E grav bolnav și era nemulțumit de medic. Sînt deprinsă să îngrijesc de bolnavi.

— Da, am auzit că locuiești la Menton, împreună cu mătușa dumitale. mi se pare, *madame* Stahl. Am cunoscut pe o cumnată a ei.

— Nu. Nu mi-e mătușă. Îi spun *maman*, dar nu-i sînt rudă. Am fost crescută de ea, răspunse Varenka, roșind din nou.

Rosti aceste cuvinte cu atîta simplitate, iar expresia chipului său cinstit și sincer era atît de drăgălașă, încît prințesa înțelese de ce se îndrăgostise Kitty de fata aceasta.

— Cum a rămas pînă la urmă cu Levin ? întrebă prințesa.

— Pleacă, răspunse Varenka.

între timp, înseninată de bucurie că prințesa intrase în vorbă cu prietena sa necunoscută, Kitty se întoarse de la izvor.

— Kitty, ți s-a împlinit marea dorință de a o cunoaște pe *mademoiselle*...

— Varenka, rosti fata, zîmbind. Așa-mi spune toată lumea.

Kitty se îmbujora de bucurie și strînse îndelung mîna noii sale prietene. Mîna aceasta nu răspunse însă la strîngerea mîinii sale, ci rămase nemișcată ; în schimb, fața domnișoarei Varenka se luminează de un zîmbet blînd, bucuros, deși puțin cam trist, care-i descoperi dinții mari. dar frumoși.

— Și eu doresc de mult să vă cunosc, zise Varenka.

— Dar sînteți atît de ocupată...

— Ah, dimpotrivă, n-am nici o ocupație, răspunse Varenka.

¹ Insoțitoarea sa (fr.).
Anna Karenina, voi.

Dar chiar în aceeași clipă ea trebui să-și părăsească noile cunoștințe, fiindcă două fete mitite ale unui bolnav rus veniseră fuga la dînsa.

— Varenka, te cheamă mama ! strigară ele.

Și Varenka plecă în urma lor.

XXXII

Amănuntele pe care le aflase prințesa despre trecutul Varenkăi și relațiile sale cu *madame* Stahl, precum și despre *madame* Stahl erau următoarele :

Doamna Stahl, despre care unii spuneau că-și chinuse soțul, iar alții, dimpotrivă, că el o chinuse prin purtarea lui imorală, fusese toată viața o femeie bolnăvicioasă și exaltată. Doamna Stahl tocmai se despărțise de soțul său, cînd născuse un copil care murise îndată după naștere. Atunci rudele, cunoscîndu-i sensibilitatea și temîndu-se ca această știre să n-o ucidă, îi schimbaseră copilul cu fiica unui bucătar de la curte, care se născuse în aceeași noapte și în aceeași casă din Petersburg. Era Varenka. *Madame* Stahl aflase mai tîrziu că Varenka nu era fiica sa, dar o crescuse mai departe, mai ales că la foarte scurt timp după aceea Varenka rămăsese orfană de amîndoi părinții.

Madame Stahl locuia de peste zece ani în străinătate, la sud, fără să se mai fi întors cîndva în țară și fără să fi părăsit patul vreodată. Unii spuneau că ea poza în femeia virtuoasă și plină de credință ca să poarte o aureolă în societate, în timp ce alții susțineau că era foarte sinceră și că era într-adevăr o ființă de o înaltă moralitate, care trăia numai pentru binele aproapelui. Nimeni nu știa ce religie avea : catolică, protestantă sau ortodoxă. Un singur lucru era neîndoios : întreținea relații de prietenie cu cei mai înalți prelați ai tuturor bisericilor și confesiunilor.

Varenka stătea tot timpul cu ea în străinătate, iar toți cei ce o cunoșteau pe *madame* Stahl o cunoșteau și o iubeau pe *mademoiselle* Varenka — cum îi zicea toată lumea.

După ce află aceste amănunte, prințesa nu văzu nici un rău în apropierea dintre fiica-sa și Varenka, mai ales că aceasta avea o educație aleasă și purtările cele mai fru-

moașe : vorbea perfect limbile franceză și engleză ; iar, lucru de seamă, transmisese prințesei regretul doamnei Stahl că, din pricina bolii, nu se putea întreține cu dînsa.

Cu cît o cunoștea mai bine pe Varenka, Kitty era mai încîntată de ea și-i descoperea în fiecare zi noi calități.

Aflînd că fata cîntă frumos din gură, prințesa o invită' Ncara la ele să cînte.

— Kitty știe să cînte la pian și, deși pianul e cam prost, iir-ar face mare plăcere să te ascultăm, zise prințesa cu un y.îmbet forțat, de politețe — ceea ce o nemulțumi pe Kitty, caro simțea că Varenka nu prea avea chef să cînte. Totuși Vurenka veni în seara aceea și aduse un caiet de note. Frințesa mai invită pe Măria Evghenievna cu fiică-sa și pe colonel.

Varenka nu părea stingherită, deși erau de față per-loone străine. Se duse numaidecît la pian. Nu știa să se acompanieze, dar descifra foarte bine notele. O acompanie Kitty, care cînta frumos la pian.

— Ai un talent extraordinar, exclamă prințesa după ro Varenka isprăvi prima bucată, pe care o cîntase mi nunat.

Măria Evghenievna și fiică-sa îi mulțumiră și o lău-dară.

— Uite, adăugă colonelul privind pe fereastră, cîta lume s-a adunat să asculte !

într-adevăr, o mare mulțime de oameni se strînsese i.ub ferestre.

— îmi pare foarte bine că asta vă face plăcere, răs punse simplu Varenka.

Kitty își privea prietena cu mîndrie. îi admira arta, Klusul și fața, dar mai cu seamă atitudinea : Varenka, în-tr-ndovăr, nu se mîndrea cu talentul ei și era nepăsătoare 1H laude. Părea numai să se întrebe : trebuie să mai cînte, oi'l ajunge ?

«Dacă aș fi fost eu în locul ei, gîndea Kitty, cum m-aș

mai fi mândrit ! Cum m-aş fi bucurat privind mulţimea
UNII de sub ferestre ! Varenka însă rămîne indiferentă. O
îndeamnă numai dorinţa de a nu refuza şi de a-i face plă-
cere mamei. Ce o fi în sufletul ei ? Ce-i dă puterea de a
nev*).coti totul... de a fi independentă şi calmă ? Tare aş vrea

să știu ce o face să fie așa și să învăț și eu a fi ca ea !» își spunea Kitty, privindu-i fața liniștită.

Prințesa o rugă pe Varenka să mai cînte, și aceasta mai cîntă o bucată, tot atît de egal, de clar și de frumos, stînd dreaptă lîngă pian și bătînd tactul cu mina sa uscă-țivă, brună.

Bucata următoare din caiet era un cîntec italianesc. Kitty cîntă preludiul și întoarse capul spre Varenka.

— Să-1 sărim, zise Varenka, roșind.

Kitty, tulburată, își opri ochii întrebători asupra Varenkăi.

— Atunci, să cîntăm altceva, adăugă ea repede, întorcînd foile, dîndu-și numaidecît seama că acest cîntec era legat de-o amintire.

— Ba nu, răspuse Varenka și puse mîna pe note. zîmbind. Nu, hai să-1 cîntăm. Și Varenka îl cîntă tot atît de calm, de rece și de frumos ca și pe celelalte ; iar cînd isprăvi, toți îi mulțumiră și trecură la ceai. Kitty și Varenka ieșiră în grădinița de lîngă casă.

— Nu-i așa că de cîntecul acesta este legată o amintire ? o întrebă Kitty. Nu-mi povesti nimic, adăugă ea repede. Spune-mi numai dacă e adevărat.

— De ce nu ? Pot să-ți spun, începu Varenka simplu și, fără să aștepte răspunsul, adăugă : Da, .este legată o amintire... și, cîndva, a fost dureroasă. Am iubit pe cineva. Îi cîntăm bucata asta.

Kitty o privi înduioșată, cu ochii săi mari, larg deschiși.

— L-am iubit. M-a iubit și el. Dar mama lui s-a îm potrivit. S-a însurat cu alta. Stă acum **destul de** aproape de noi. îl vād din cînd în cînd. Nu ți-ar **fi trecut** prin minte că am avut și eu romanul meu de dragoste ? zise Varenka, și pe fața ei frumoasă se ivi o flacără, care, după cum simțea Kitty, îi luminase odinioară întreaga ființă.

— De ce să nu-mi fi trecut prin minte ? Dacă aș fi fost bărbat, n-aș fi putut iubi pe nimeni alta după ce te-aș fi cunoscut. Dar nu pricep ceva : cum de a putut, numai pentru a fi pe placul mamei sale, să te uite și să te facă ne norocită ? N-a avut inimă.

— Ba da. E un om foarte bun, și eu nu sînt nenorocită.

Dimpotrivă, sînt foarte fericită. Așadar, nu mai cîntăm
astăzi ? urmă Varenka, dînd să plece acasă.

— Ce bună ești, ce bună ești ! izbucni Kitty și, oprind-o, o sărută. Ah, dacă ți-aș putea semăna cât de puțin !

— De ce să semeni cu cineva ? Ești bine așa cum ești, H mîngîie Varenka, cu zîmbetul ei blînd și obosit.

— Nu sînt bună deloc. Dar ia spune-mi... Așteaptă, să l am puțin, spuse Kitty, trăgînd-o din nou pe bancă lîngă 'Imsa. Spune-mi : nu te simți jignită știind că cineva ți-a nesocotit dragostea ? Că nu te-a vrut ?

— Dar nu m-a nesocotit deloc. Cred că m-a iubit. Era însă un fiu supus...

— Da, dar dacă n-ar fi făcut-o din dorința mamei ■uilo, ci de la el ? întrebă Kitty, simțind că-și trădase taina vi că fața ei, îmbujorată de rușine, o și dăduse de gol.

— Atunci s-ar fi purtat urît și nu mi-ar mai fi părut i i i ii după dînsul, răspunse Varenka, înțelegînd probabil că n l l mai era vorba de ea, ci de Kitty.

— Dar jignirea ? Jignirea n-o poți uita, n-o poți uita, icpetă ea, amintindu-și de privirea pe care i-o aruncase lui Vronski la ultimul bal, cînd se oprise muzica.

— Dar unde e jignirea ? Doar dumneata nu te-ai pur- lul. urît.

— E mai rău decît urît — e rușinos !

Varenka își clătină capul și-și puse mîna pe mîna lui i. l l l y.

— Adică de ce rușinos ? întrebă ea. Doar n-ai putut i i spui unui om indiferent față de dumneata că-l iubești.

— Firește că nu. Nu i-am spus niciodată nici un cuvînt. Diif el a știut. Sînt priviri, și un fel de-a fi... Chiar de-aș t-iTii o sută de ani, tot n-aș uita.

— Ei și ! Eu nu înțeleg. întrebarea este dacă-l mai iu- lirști acum ori nu, zise Varenka, spunînd lucrurilor pe nume.

— l l urăsc. Nu pot să-mi iert...

— Ce?

— Rușinea, jignirea.

— Ah, ce-ar fi dacă toată lumea ar fi atît de simțitoare fii dumneata ? ! Nu este fată care să nu fi trecut prin așa (pva. Și cînd te gîndești că toate astea sînt lucruri atît de pcînscmnate !

■ ■ — Atunci,, ce e însemnat ? o întrebă Kitty, uitându-se
fili'uLa și curioasă la Varenka.

— Sînt multe lucruri însemnate, răspuse Varenk...
zîmbind.

— Ce anume ?

— Sînt multe lucruri mai însemnate, repetă Varen!
neștiind ce să spună.

In clipa aceea se auzi de la fereastră glasul prințesei :

— Kitty, e răcoare ! Ia-ți șalul sau intră în casă.

— Are dreptate. E și timpul ! încuviință Varenka, ridicîndu-se. Trebuie să mai trec și pe la *madame Berthe*.
M-a rugat.

Kitty o ținea de mîină. Privirea ei întreba rugător, cu o arzătoare curiozitate : «Dar ce anume ? Care-i lucrul cel mai însemnat, care-ți dă atîta liniște ? Dumneata știi. Spune-mi și mie !»

Varenka nu înțelegea întrebarea din ochii lui Kitty. Se gîndea numai că în seara aceea trebuia să mai treacă pe la *madame Berthe* și să fie acasă, la ceaiul doamnei Stahl, înainte de douăsprezece noaptea ! Intră în casă, își strînse notele și, după ce spuse noapte bună la toată lumea, vru să plece.

— Dă-mi voie să te însoțesc, zise colonelul.

— Cum să te duci singură acum, noaptea ? întări prințesa. S-o trimit măcar pe Parașa.

Kitty văzu că Varenka își stăpîni cu greu un zîmbet, auzind că era nevoie să fie însoțită.

— Nu. Eu umblu totdeauna singură și nu mi se întîmplă niciodată nimic, răspuse ea, luîndu-și pălăria.

După ce o sărută încă o dată pe Kitty, tot fără să-i spună ceea ce era mai însemnat în viață, Varenka, în pas vioi, cu notele subsuoară, se pierdu în semiîntunericul nopții de vară, ducînd cu dînsa taina lucrului însemnat care-i dădea liniștea și demnitatea aceea de invidiat.

XXXIII

Kitty făcu cunoștință și cu doamna Stahl. Această re-

lație și prietenia cu Yarenka avură asupra ei nu numai o puternică înfrurire, dar îi alinară și durerea. Găsi alinare, pentru că i se deschise o lume cu totul nouă, care nu avea

nici o legătură cu trecutul său — o lume superioară și
lămurită, de la înălțimea căreia putea să-și privească li-
lită trecutul. Descoperi că în afară de viața instinctivă,
■ are o trăire pînă atunci, mai exista și o viață spirituală.
i[aceasta i se revela prin religie, dar printr-o religie
<! nu semăna întru nimic cu cea cunoscută de Kitty din
>ilărie, care se mărginea de a merge la liturghii și la
ernii în biserica de pe lîngă Casa Văduvei, unde putea
ilni cunoscuți și de a învăța pe de rost, cu un preot,
Ae slavone. Era o religie înălțătoare, misterioasă, legată
(,înduri și de sentimente sublimе, în care credința nu
i o datorie de împlinit, ci un act de iubire.

Kitty află toate acestea nu din cuvinte. *Madame Stahl*
i bea cu Kitty cum ai vorbi cu un copil drăguț pe care-l
'miri în amintirea propriei tale tinereți. Doar o singură
l și pomeni ea că numai iubirea și credința aduc mîngiere
Luate necazurile omenești și că nu există dureri cît de
u'unte care să nu atragă mila lui Isus ; apoi schimbă nu-
iidecît vorba. În fiecare gest, în orice cuvînt, în fiecare
ivire «îngerească» a doamnei Stahl, cum spunea Kitty,
mai ales în toată povestea vieții sale — pe care o cu-
, -li-a prin Varenka — în toate... Kitty afla «ceea ce era
■i-nmat» și ceea ce nu știuse pînă atunci.

Dar oricît de distins ar fi fost caracterul doamnei Stahl,
i'-ît. de înduioșătoare ar fi fost povestea ei, oricît de înăl-
ii ai' f și de duioasă i-ar fi fost vorba, Kitty observă fără
ic în dînsa unele trăsături care o nedumeriră. Observă
ii lunci cînd o întrebă despre rudele sale, *madame*
ilil zîmbise cu dispreț — ceea ce nu se potrivea cu bună-
i"ti creștină. Mai băgă de seamă că, întîlnind o dată la
!><• un preot catolic, *madame Stahl* își ascunsese stăruitor
la în umbra abajurului și avusese un anumit zîmbet. Ori-
tlic neînsemnate ar fi fost aceste două observații, ele o
unh<treau. O făcură să aibă unele îndoieli asupra carac-
■ului doamnei Stahl. în schimb, Varenka — orfană, fără
i|u, fără prieteni, cu o amară dezamăgire, o ființă care
i tlorția nimic și nu regreta nimic — era desăvîrșirea în-
4, la oare Kitty abia dacă-și putea îngădui să viseze. În
U Varenkăi, Kitty înțeleșese că, de îndată ce uiți de tine

iUți ții începi să iubești pe alții, ajungi să fii calmă, fe-

263

ricită și frumoasă. Așa voia să fie și ea. Acum, dîndu-și bine seama care anume era lucrul *cel mai însemnat*, Kitty nu se mai mulțumi numai să-l admire, ci se dăruie numai-decît, cu tot sufletul, vieții noi care se deschidea înaintea-i. Din povestirile Varenkăi despre ceea ce făcea *madame Stahl* și alții din cercul ei, Kitty își alcătui planul viitoarei sale vieți. Întocmai ca nepoata doamnei Stahl, Aline, despre care Varenka îi povestise multe, Kitty se hotărî caute și ea nenorociți, oriunde s-ar fi aflat, să-i ajute de toate puterile, să le împartă Evangheliile și să citească din ele bolnavilor, criminalilor, muribunzilor. O ispita mai ales gîndul de a citi ucigașilor Evangheliile, așa cum făcea Aline. Dar acestea erau visuri tainice, pe care nu le împărtășea nici mamei sale, nici Varenkăi.

Dealtfel, în așteptarea timpului cînd și-ar fi putut îndeplini pe o scară mare planurile, Kitty găsi prilejul și acolo, în stațiune, unde erau atîția bolnavi și nenorociți, să-și pună în aplicare noile reguli de viață, după pilda Varenkăi.

La început, prințesa băgă de seamă doar atît: că fiică-sa se afla sub puternica influență a *engouement-ului*, cum îi spunea ea, pentru doamna Stahl și mai ales pentru Varenka. Vede că Kitty o imita pe Varenka și nu numai în activitatea ei, ci fără voie chiar și în felul său de a merge, de a vorbi și de a clipi din ochi. Dar pe urmă prințesa înțelese că în afară de faptul că se afla sub farmecul acestora, Kitty trecea printr-o serioasă schimbare sufletească.

Prințesa vedea că fata ei citește o Evangheliie în limba franceză, pe care i-o dăruise doamna Stahl — ceea ce nu făcuse înainte ; că-și ocolește cunoștințele mondene și se împrietenește cu bolnavii aflați sub protecția Varenkăi și îndeosebi cu familia săracă a pictorului suferind, Petrov. Kitty era mîndră, pesemne, de faptul că îndeplinea în familia aceea îndatoriri de soră de caritate. Toate acestea erau fapte frumoase și prințesa n-ar fi avut nimic împotriva — cu atît mai mult, cu cît soția lui Petrov era o femeie foarte cumsecade ; iar prințesa germană, care-i observase activitatea, o lăuda pe Kitty, numind-o, „înger mîngîietor”. Totul ar fi fost foarte frumos dacă n-ar fi

Hjutis la exagerări. Prințesa Scerbațki văzînd că fiica sa începea să întrecă măsura, îi spuse de cîteva ori :

— *IZ ne faut jamais rien outrer.*¹

Kitty însă nu-i răspundea nimic, se gîndea numai că, IM ceea ce privește caritatea creștină, nu poate fi vorba de exagerări. Cum puteai fi învinovățit de exagerare, cînd Urmai învățătura care-ți poruncește să întinzi și celălalt nli|-az dacă cineva îți dă o palmă, sau să dăruiești și căii in sa aceluia care te dezbracă de haină ? Dar prințesei nu-i | iltcea această rîvnă exagerată și mai cu seamă nu-i plă- ivii faptul că fiica-sa — după cum își dădea prea bine icnma — nu vroia sa-și deschidă cu totul inima față de illnsn. într-adevăr, Kitty îi ascundea noile păreri și senti- mente. Le ascundea nu fiindcă n-ar fi respectat-o sau n-ar l'l iubit-o, ci tocmai fiindcă era mama ei. Le-ar fi împăr- Iflut oricui mai degrabă decît mamei sale.

— Ce-o fi pățit Anna Pavlovna, că n-a mai fost de iiii la vreme pe la noi ? vorbi o dată prințesa despre doamna l' > li'ova. Am poftit-o. Parc-ar fi supărată.

— Nu, n-am observat, *maman*, izbucni Kitty, roșind.

— N-ai fost de mult pe la dînșii ?

— Mîine avem de gînd să facem împreună o plimbare HI munți, răspunse Kitty.

— Bine, duceți-vă, zise prințesa, cercetînd cu privirea ■ lupul tulburat al fiicei sale și încercînd să ghicească pri- i 11 ia acestei tulburări.

tu aceeași zi, la masă, Varenka anunță că Anna Pav- Invna se răzgîndise : nu mai vroia să se ducă a doua zi în munți. Prințesa o văzu pe Kitty roșind din nou.

■ ■- Kitty, n-ai avut cumva vreo neplăcere cu familia l'elrov ? întrebă ea cînd rămaseră singure. De ce nu mai Uimite copiii aici și de ce nu mai vine pe la noi ?

Kitty răspunse că nu se petrecuse nimic între dînșii și vă nu înțelege de loc de ce Anna Pavlovna părea nemul- țumită de ea. Kitty spusese adevărul. Nu știa anume de ce Anna Pavlovna își schimbase purtarea față de dînsa, dar Lmnuia. Și ceea ce bănuia era un lucru pe care nu-l putea

destăin
ui nici
mamei
, nici
sie
înseși.
Era
unul
din
lucruri
le pe
curo,
deși le
ghiceș
ti, nu
ți le
poți
mărtur
isi nici
măcar

Nicio
dată
nu
trebu
ie să
întrec
i
măsu
ra
(fr.).

ție însuși... atât de penibil și de rușinos ar fi dacă te-ai înșela.

Își depăna mereu în amintire relațiile cu această familie, își amintea de naiva bucurie, zugrăvită pe fața rotundă și blinda a Annei Pavlovna când se întâlneau. Își aducea aminte de convorbirile lor secrete despre bolnav, de conspirațiile făcute ca să-l sustragă de la lucru — ceea ce-i era oprit — și să-l ducă la plimbare, precum și de afecțiunea băiatului celui mic, care nu-i spunea decât «Kitty a mea» și nu vroia să se ducă la culcare fără ea. Cît de frumoase erau toate acestea ! Își aminti apoi trupul din cale-afară de slab al lui Petrov, cu gîtul lung, într-o redingotă cafenie, păru-i rar și cîrlionțat... ochii săi albaștri, întrebători, care la început o înspăimîntau, și sforțările lui bolnăvicioase ca să pară vioi și voios față de dînsa. Își aduse aminte de sforțările sale de la început ca să-și învingă dezgustul pe care i-l stîrnea el, ca dealtfel toți tuberculoșii, precum și de truda sa de a născoci ce să-i spună. Își aduse aminte de privirea aceea timidă și duioasă pe care i-o arunca Petrov... de sentimentul ciudat de milă îmbinată cu stînjeneală pe care-l încercase la început, înlocuit după aceea cu mulțumirea pe care i-o dădea conștiința binefacerii sale. Cît de frumoase erau toate acestea ! Dar totul se petrecuse la început. Acum cîteva zile însă, totul se stricase dintr-o dată. Anna Pavlovna o întîmpină pe Kitty cu o amabilitate prefăcută și nu încetă să-i observe, pe ea și pe bărbatul său.

Oare răceala Annei Pavlovna să fi fost pricinuită de bucuria aceea înduioșătoare a lui Petrov când se apropia Kitty de dînsul ?

«Da, își aduse aminte Kitty. Anna Pavlovna avea ceva nefiresc, cu totul străin de bunătatea sa obișnuită când îi spusese cu ciudă acum trei zile : „Uite, tot timpul te-a așteptat. N-a vrut să bea cafeaua fără dumneata, deși e extrem de slăbit.”»

«Poate că nu i-a plăcut nici cînd i-am dat pledul. Gestul a fost așa de simplu ! Dar el l-a primit cu atîta stîngăcie, mi-a mulțumit așa de mult, încît și eu m-am simțit stînjinită. Pe urmă, portretul acela al meu, atât de birv

făcut ! Dar mai cu seamă privirea lui, încurcată parcă M

266

duioasă ! Da, așa e ! repetă Kitty cu groază. Nu. Asta e pivate puțință și nici nu se cade. Îți inspiră atîta milă !» se jtnđi ea după aceea.

Îndoiala aceasta otrăvea farmecul noii sale vieți.

XXXIV

Prințul Șcerbațki plecase de la Karlsbad la Baden și la Cissingen, la niște cunoscuți ai săi, ruși — ca să se pă- JTundă de spiritul rusesc, cum spunea el — și se întoarse familia lui abia spre sfîrșitul curei de ape. Părerile prințului și ale prințesei despre viața din străi-. Uute erau diametral opuse. Prințesa găsea totul minu-, it și, în ciuda situației sale înalte în societatea rusească, HTi-ca să pară peste graniță o doamnă europeană — ceea n-o prindea, fiind una dintre cele mai neaoșe boieroaice i.;e. De aceea era nevoită să-și ia o ținută nefirească — i<TU ce o stingherea oarecum. Prințul, dimpotrivă, găsea "Iul prost în străinătate, se simțea apăsător de viața euro- i". ină, se ținea de obiceiurile sale rusești și căuta într- a-. inis să pară, peste hotare, mai puțin european decît era ni realitate.

l'rințul se întoarse slăbit, pielea îi atîrna pe obraji, dar mir-o minunată stare sufletească. Buna lui dispoziție ■ i eseu și mai mult cînd o văzu pe Kitty întremată cu totul. -Lirile date de prințesă despre prietenia lui Kitty cu l'iamna Stahl și cu Varenka și despre schimbarea morală petrecuta într-însa îl tulburară pe prinț și-i stîrniră senti- mentul obișnuit de gelozie față de tot ce o pasiona pe l'iică-sa, în afară de el, și teama ca fata să nu scape cumva ck) sub înrîurirea lui, intrînd în domenii inaccesibile sieși. IJur știrile acestea neplăcute se înecară în noianul de voie bună și de veselie care-i umplea totdeauna sufletul, mai înviorat încă după apele de la Karlsbad.

A doua zi după sosire, prințul, în pardesiu lung, cu chipul lui tipic rusesc brăzdat de zbîrcituri și cu obraji

hucezi proptiți într-un guler scrobit, în cea mai bună dis-
poziție sufletească, porni cu fiică-sa la izvor.

Era o dimineață minunată. Casele curate și vesele, cu grădinițe, înfățișarea slujnicilor nemțoaice, cu obraji și cu mâinile roșii umplute parcă cu bere, care lucrau cu voioșie, precum și soarele orbitor — totul îi bucura inima : dar cu cât se apropiau de izvor, cu atât întâlneau mai mulți bolnavi, și înfățișarea lor părea și mai de plîns în mijlocul vieții germane așa de bine organizate. Pe Kitty însă n-o mai izbea acest contrast.

Soarele sclipitor, vesela strălucire a verdeții, sunetele muzicii erau în ochii ei cadrul firesc al acestor fețe cunoscute și al schimbărilor în rău sau în bine pe care ea le urmărea.

Pentru prinț însă, lumina și strălucirea dimineții de iunie, sunetele muzicii care cânta un vals vesel, la modă, și mai cu seamă înfățișarea slujnicuțelor voinice păreau o necuviință și o monstruoasă alături de aceste stăfii adunate de prin toate colțurile Europei, tîrîndu-se cu fețele pline de tristețe.

În ciuda mîndriei și a sentimentului de reîntinerire pe care-l avea mergînd la braț cu fiica sa iubită, prințul nu se simțea la largul lui. Se rușina de sănătatea și de călcătura-i zdravănă... de mâinile și de picioarele sale mari, căpțușite cu grăsime. Se simțea aproape ca un om dezbrăcat în văzul lumii.

— Prezintă-mă, prezintă-mă noilor tăi prieteni, spuse prințul fiicei sale, strîngîndu-i brațul cu cotul. Mi-e drag nesuferitul tău Soden, fiindcă aici te-ai înzdrăvenit tu. Atîta numai : tare-i trist, tare-i trist la voi ! Cine-i asta ?

Kitty rostea numele persoanelor cunoscute și necunoscute care le ieșeau în cale. Întîlniră chiar la intrarea în parc pe *madame* Berthe, oarba, împreună cu însoțitoarea ei. Prințul s*e bucură văzînd expresia de duioșie a bătrînei franțuzoaice la auzul glasului lui Kitty. Cu un exces de amabilitate specific franțuzesc, doamna Berthe intră în vorbă cu dînsul. Îl felicită pentru fiica-i minunată și o

ridică pe Kitty în slava cerului, numind-o comoară, perlă și înger mîngîietor.

— Atunci, ea e îngerul numărul doi, glumi prințul. Kitty îi spune domnișoarei Varenka îngerul numărul unu.

,— Oh, *mademoiselle* Varenka e în adevăr un înger, *allez !* ' adăugă *madame* Berthe.

în galerie se întâlnește cu Varenka. Venea repede spre ea și iși adăugă geantă roșie, elegantă.

— Uite, a venit tata ! îi spuse Kitty.

Simplu și firesc, ca tot ce făcea, Varenka schiță o mișcare intermediară între o plecăciune și o reverență ; apoi intră numaidecât în vorbă cu prințul cum vorbea cu toată lumea : simplu și natural.

— Se înțelege că te cunosc, te cunosc foarte bine, spuse prințul cu un zâmbet, după care Kitty își dădu seama cu o incurie că Varenka îi plăcuse tatălui său. Dar încotro te grăbești așa ?

— *Maman* e aici, spuse Varenka lui Kitty. N-a dormit noaptea, și doctorul i-a recomandat să iasă din casă. Li duc lucrul.

— Va să zică, asta e îngerul numărul unu, zise prințul după ce plecă Varenka.

Kitty înțelese că prințul ar fi vrut să o zădărnicească pe prietena ei, dar nu putea, fiindcă Varenka îi plăcuse.

— Așadar, îi vom vedea pe toți prietenii tăi, adăugă prințul, și pe *madame* Stahl, dacă va binevoi să mă recunoască.

— Cum ? O cunoști, *papa* ? îl întrebă Kitty neliniștită, văzând în ochii prințului o sclipire de ironie când pomeni de *madame* Stahl.

— L-am cunoscut pe bărbatul său și puțin și pe dânsa, înainte de a se fi înscris la pietiste.

— *Papa*, ce înseamnă pietistă ? îl întrebă Kitty, speriată numai de faptul că ceea ce apreciasse așa de mult la doamna Stahl avea o denumire.

— Nu știu nici eu prea bine. Știu numai că *madame* Stahl mulțumește lui Dumnezeu pentru orice, chiar pentru nenorociri, li mulțumește și fiindcă i-a murit bărbatul. E comic, căci au trăit rău împreună. Cine e această figură tristă ? o întrebă prințul, văzând pe o bancă un bolnav scund, în pardesiu cafeniu, cu niște pantaloni albi care l'acopau cute stranii pe oasele descărnate ale picioarelor.

—[†] Aici cu înțelesul de : nu încapă îndoială ! (f)r.

Domnul acesta își ridică pălăria de pai de pe părul său rar și cîrlionțat, descoperind o frunte înaltă și foarte roșie din pricina pălăriei.

— E pictorul Petrov, răspunse Kitty roșind ; iar aceea e soția sa, urmă ea, arătînd spre Anna Pavlovna care, toc mai în clipa cînd se apropiaseră de dînșii, porni parcă într-adins după un copil care se îndepărtase pe alee.

— În ce stare de plîns e ! Dar ce figură simpatică ! zise prințul. De ce nu te-ai dus la ei ? Parcă a vrut să-ți spună ceva.

— Atunci să mergem, răspunse Kitty, întorcîndu-se cu hotărîre. Cum o mai duceți cu sănătatea ? îl întrebă pe Petrov.

Pictorul se ridică în picioare, sprijinindu-se în baston, și se uită sfios la prinț.

— Asta e fiica mea, începu prințul. Dați-mi voie să mă prezint.

Pictorul se înclină și zîmbi, descoperind niște dinți albi, straniu de strălucitori.

— V-am așteptat ieri, prințesă, îi spuse Petrov lui Kitty.

Se clătină rostind aceste cuvinte și repetă mișcarea, ca să-i facă să creadă că ar fi făcut-o înadins.

— Am vrut să vin, dar Varenka mi-a spus că Anna Pavlovna a anunțat-o că nu mai mergeți.

— Cum să nu mai mergem ? exclamă Petrov roșu la față ; și, după ce izbucni într-un acces de tuse, își căută soția cu privirea. Aneta ! Aneta ! strigă el cu voce tare. Și pe gîtul lui subțire și alb i se încordară vinele groase ca frînghia.

Anna Pavlovna se apropie.

— ' Cum de-ai anunțat-o pe prințesă că nu mai mergem ? o întrebă Petrov nervos, cu glasul pierit.

— Bună ziua, prințesă, spuse Anna Pavlovna cu un surîs prefăcut, care nu mai semăna deloc cu acela cu care-o

primea mai înainte. Mi-a părut foarte bine de cunoștință, îi spuse ea prințului. De mult sînteți așteptat.

— Cum de-ai anunțat-o pe prințesă că nu mai mergem ? spuse încă o dată pictorul, foarte iritat, cu glas răgușit, cu atît mai enervat, cu cît glasul nu-l asculta și nu putea da cuvintelor expresia dorită.

— Ah, Doamne ! Am crezut că nu mai mergem, îi răspunse cu ciudă soția.

— Cum asta, dacă... Petrov izbucni în tuse și dădu din mină în semn de lehamite.

Prințul îl salută și plecă mai departe cu fiica sa.

— Ah ! oftă prințul din fundul inimii. Vai de ei, ne norociții !

— Da, tată, zise Kitty. Trebuie să știi că au trei copii, nu țin servitoare și nu dispun aproape deloc de mijloace de trai. Primește ceva de la Academie, începu să-i povestească ea cu însuflețire, silindu-se să-și stăpânească tulburarea trezită de strania schimbare de atitudine a Annei Pavlovna față de dânsa. Uite-o și pe *madame* Stahl ! exclamă Kitty, arătând un cărucior în care se vedea cineva culcat sub o umbrelă, între perne, înfășurat în ceva gri și albastru.

Era doamna Stahl. în spatele ei stătea un servitor neamț, zdravăn, posomorit, care-o plimba. Alături de ea se afla un conte suedez, blond, pe care Kitty îl cunoștea numai după nume. Cîțiva bolnavi își încetinisera pasul în preajma căruciorului și se uitau la doamna Stahl ca la ceva extraordinar.

Prințul se îndreptă spre dânsa, și- Kitty observă numai decît în ochii lui sclipirea aceea de ironie care o tulburase. Tatăl se apropie de *madame* Stahl și începu să vorbească foarte curtenitor și amabil într-o franțuzească perfectă, cum puțini o mai vorbesc astăzi.

— Nu știu dacă vă mai amintiți de mine. Dar mă simt dator să vă reamintesc că ne-am cunoscut, ca să vă mulțumesc pentru bunătatea arătată față de fiica mea, zise prințul scoțîndu-și pălăria și rămînînd cu ea în mîna.

— Prințul Alexandr Șcerbațki, rosti *madame* Stahl, ridicînd asupra-i ochii săi îngerești, în care Kitty citi o nuanță de nemulțumire. îmi pare foarte bine. De-ați ști cît du mult am îndrăgît-o pe fiica dumneavoastră !

— Sănătatea domniei-voastre tot nu e satisfăcătoare ?

— M-am deprins cu starea mea, răspunse *madame* Stahl și-l prezentă pe prinț eontelui suedez.

— Nu v-ați schimbat aproape deloc, spuse prințul flonmnci Stahl, deși sînt zece sau unsprezece ani de cînd n-am avUt onoarea să vă văd. ■

— Da, Dumnezeu dă crucea și dă și puterea s-o duci. De multe ori mă întreb de ce se mai prelungeste o asemenea viață. In partea cealaltă ! spuse doamna Stahl, nemulțumită, Varenkăi, care-i înfășură picioarele cu pledul și nu izbutea s-o mulțumească.

— Pentru binele pe care-l face, fără îndoială, spuse prințul, li rîdeau ochii.

— Asta nu se cade să judecăm noi, răspunse doamna Stahl, care prinsese nuanța acestei expresii de pe chipul prințului. Va să zică, îmi trimiți cartea, dragă conte ? îți mulțumesc foarte mult, spuse doamna Stahl, întorcîndu-se către tînărul suedez.

— A ! exclamă prințul, văzîndu-l în apropierea lor pe colonelul moscovit. Apoi, după ce se înclină în fața doamnei Stahl, plecă împreună cu fiica sa să-l întîlnească pe colonelul moscovit.

— Asta e aristocrația noastră ! zise ironic colonelul moscovit, care avea pică pe doamna Stahl fiindcă nu făcuse cunoștință cu dînsul.

— Neschimbată, răspunse prințul.

— Ai cunoscut-o, prințule, încă înainte de boală, adică înainte de a cădea la pat ?

— Da. A căzut la pat după ce am cunoscut-o, zise prințul.

— Se spune că zace de vreo zece ani...

— Nu se scoală din pat fiindcă are picioarele prea scurte. E foarte rău conformată...

— Nu se poate, tată ! izbucni Kitty.

— Așa spun gurile rele, draga mea. Vai de biata Varenka ! adăugă prințul. Ah, cucoanele astea bolnave !

— Nu, tată ! spuse Kitty cu aprindere. Varenka o adoră. Și apoi, *madame* Stahl face atîta bine ! întrebă pe cine vrei. Toată lumea le cunoaște pe ea și pe Aline Stahl.

— Poate, făcu prințul, strîngîndu-i ușor brațul. Dar e mai frumos cînd faci binele să nu știe chiar toată lumea.

Kitty tăcu, dar nu fiindcă nu avea ce să-i răspundă, ci fiindcă nu vroia să-și dezvăluie gîndurile ascunse nici față de tatăl său. Totuși — ciudat — deși era hotărîtă să nu se supună părerii tatălui și nici să-l lase a pătrunde în

sanctuarul gândurilor sale, ea simți că icoana de sfințenie

272

N doamnei Stahl, pe care o purta în suflet de o lună în-
li'caj'ă, pierise pentru totdeauna, -ca acele forme ale în-
chipuirii pe care le vezi uneori în faldurile unor haine
uruncate la întâmplare și care pier de îndată ce-ți dai
Furnirul de felul cum s-au alcătuit. Nu mai păstră decît ima-
ginea unei femei cu picioarele prea scurte, care zăcea
fiindcă era rău conformată și o chinuia pe blinda Varenka
■ i. K-i-i aceasta n-o învelea cu pledul așa cum vroia dînsa.
' ■ i nici o sfortare a imaginației sale nu mai putea s-o
re-' "iistituie pe *madame* Stahl cea de mai înainte.

XXXV

Buna dispoziție a prințului îi molipsi pe toți ai casei,
runoscuți și chiar pe proprietarul neamț la care locuia
i Mi I ia Șerbațki. După ce se întoarse cu Kitty de la
izvor, prințul, care
Mise la cafea pe colonel, pe Măria Evghenievna și pe
. i'nka, porunci să se scoată masa și fotoliile în grădi-
i, sub castan, și să se servească acolo gustarea. Proprie-
il si servitorii se înviorară, însuflețiți de veselia prin-
i i, mai ales că toți îi cunoșteau dărnicia. Peste jumă-
■• de ceas, un doctor bolnav din Hamburg, care locuia la
i, st: uita cu jind pe fereastră la societatea aceea veselă
• ■■iscă, alcătuită din oameni sănătoși care se adunaseră
' castan.

Sub frunzișul care arunca rotocoale de umbră, prințesa,
o bonetă cu panglici violete pe cap, prezida masa aco-
i lă cu o față albă, încărcată cu ibrice de cafea, pîine,
, brînză și cu vînat rece. Ea împărțea ceștile și tartinele.
capătul celălalt al mesei ședea prințul, care mîncea
.tvăn, vorbind vesel și zgomotos. își întinsese lîngă dîn-
lirf'uielile făcute : lădițe sculptate, jucărioare de lemn,
tic fol de *coupe-papier-uri*, cumpărate cu grămada în
te stațiunile balneare și pe care le împărțea tuturor :
iicervitoarei Lischen, și proprietarului, cu care glumea
i-o nemțească stîlcită și comică, asigurîndu-l că nu
,irole o vindecaseră pe Kitty, ci excelentele-i mîncări și
ales supa de prune uscate.

Prințesa își ironiza soțul pentru apucăturile lui rusești, dar era înviorată și veselă cum nu fusese niciodată de când venise în stațiune.

Colonelul zîmbea ca de obicei la glumele prințului ; era însă de partea prințesei în ceea ce privește Europa, pe care își închipuia că o cunoaște temeinic,

Blînda Măria Evghenievna se prăpădea de rîs la fiecăi' vorbă de haz a prințului. Iar Varenka (cum n-o văzus* Kitty niciodată) se topea de rîs — un rîs slab, dar molip sitor, stîrmit de glumele prințului.

Toate acestea o înveseleau pe Kitty și totuși rămîne. îngrijorată. Nu era în stare să dezlege problema pe care i-o pusese fără voie prințul prin ironica lui părere asupra prietenilor ei și asupra vieții pe care o îndrăgise atîta. L;> această problemă se mai adăuga și schimbarea purtării față de dînsa a familiei Petrov — purtare care se manifestase chiar în ziua aceea atît de vădit și de neplăcut. Toți erau veseli, numai ea nu putea fi —■■ ceea ce o întrista și mai mult. încerca un sentiment asemănător aceluia pe care-l avusese în copilărie, cînd, pedepsită, era închisă în odaia ei și asculta rîsetele vesele ale surorilor sale din odaia vecină.

— Și la ce ți-a trebuit să cumperi grămada asta de lucruri ? îl întrebă prințesa zîmbind și întinzîndu-i o ceașcă de cafea.

— Uite, te duci la plimbare, te apropii de o prăvălioară, și îndată vînzătorul te roagă să cumperi : «*Erlancht Exzellenz, Durchlaucht*»¹. Cum îmi spuneau : *Durchlaucht*, mă dădeau gata și se topeau zece taleri.

— Asta e numai din pricina plictiselii, zise prințesa.

— Firește că de plictiseală, draga mea ; de atîta plictiseală, că aici nu știi ce să mai faci.

— Cum poți să te plictisești, prințule ? îl întrebă Măria Evghenievna. In Germania sînt astăzi atît de multe lucruri interesante !

— Cunosc tot ce este interesant : supa de prune uscate, salamul cu mazăre, le cunosc pe toate.

— Orice ai spune, prințule, dar instituțiile lor sînt ii teresante, adăugă colonelul.

---

¹ Luminăția-voastră, excelență, prealuminăția voastră (germ.).

— Dar ce vezi dumneata interesant în ele ? Aici toți
ntnt mulțumiți și se umflă în pene pentru că au învins pe
tontă lumea. Eu însă de ce să fiu mulțumit ? N-am învins
pi! nimeni, ba încă trebuie să-mi trag singur cizmele și
tot ou trebuie să le pun la ușă. Dimineața, scoală-te, îm-
limoă-te la iuțea și hai în salon să bei ceai prost ! Acasă
vu totul altceva. Te trezești fără grabă, te mai superi pe
«•Inova, mai bombănești, îți vii în fire, chibzuiești în tihnă,
Jârfl nici un zor.

— Dar uiți că timpul e bani, cugetă colonelul.

— Care timp ? Sînt unele luni pe care le-ai da pe un
*ptiltinnik*¹, și câte o jumătate de ceas pe care nici cu o
comoară n-ai putea-o plăti. Nu-i așa, Katenka ? De ce ești
ușii de tristă ?

— Ba nu sînt.

— Dar încotro ? Mai stai puțin, îi spuse prințul Va-
r«nkăi.

— Trebuie să mă duc acasă, răspunse Varenka, ridi-
ci iu lu-se și izbucnind din nou în rîs.

După ce se potoli, Varenka își luă rămas bun și intră
In casă să-și caute pălăria. Kitty se duse după dînsa. Pînă
vi Varenka îi părea acum alta. Nu era micșorată în ochii
H, dar îi părea altfel decît și-o închipuise mai înainte.

— Vai, de mult n-am rîs atîta ! zise Varenka, luîndu-și
umbrela și sacoșa. Ce simpatic e tatăl dumitale !

Kitty tăcu.

— Cînd ne mai vedem ? o întrebă Varenka.

— *Maman* vroia să treacă pe la familia Petrov. N-ai
4 fii acolo ? o întrebă Kitty, încercînd-o pe Varenka.

— Ba da, răspunse aceasta. Se pregătesc de plecare,
ii-am făgăduit să le dau ajutor la făcutul bagajelor.

— Atunci, vin și eu.

r— Nu. Nu e nevoie.

- De ce ? De ce ? De ce ? o întrebă Kity, făcînd ochii
' i n și punînd mîna pe umbrelă, ca să nu-i dea drumul

II
'iikăi.
Mai
stai
puțin,
de
ce ?
—
-
Uite-
așa.
Ți-a
venit
tatăl.
Apoi,
ei se
simt
stingh
e-
i|l
față
de
dumn
eata.
1
Mone
dă
rusea
scă în
valoa
re de
cinciz
eci de
copei
ci.

|

— Nu. Spune-mi, de ce nu vrei să mă duc mai des pe la Petrov ? Fiindcă nu vrei ! De ce ?

— N-am spus asta, răspunse liniștit Varenka.

— Nu. Te rog, spune-mi.

— Să-ți spun tot ? o întrebă Varenka.

— Tot, tot ! stăruie Kitty.

— Nu-i nimic deosebit, afară numai de faptul că înaintea Mihail Alexeevici (așa îl chema pe pictor) vroia să plece mai devreme ; iar acum nu mai vrea să plece deloc, zise Varenka, zîmbind.

— ■ Ei ? Ei ? o grăbi Kitty, privind-o posomorit.

— Ei ! Anna Pavlovna a spus, nu știi de ce, că Petrov nu vrea să plece, fiindcă ești dumneata aici. N-a fost, binrînțeles, la locul ei. Dar de la asta, din pricina dumitale, s-;i iscat o ceartă. Știi ce supărăcioși sînt bolnavii ăștia !

Kitty tăcea, posomorîndu-se din ce în ce mai mult. Vorbea numai Varenka, căutînd s-o astîmpere și s-o potolească, presimțind o izbucnire de lacrimi ori de cuvînto, nu știa nici ea ce anume.

— Așa că e mai bine să nu te duci... Mă înțelegi. Nu face să te superi...

— Așa-mi trebuie, așa-mi trebuie ! începuse repede Kitty, smulgînd umbrela din mîinile Varenkăi și neîndrăznind să-și privească prietena.

Varenkăi îi veni să zîmbească, văzînd mînia copilărească a prietenei sale, dar se temea să n-o supere.

— De ce vorba asta : «așa-mi trebuie»- ? Nu înțeleg ! zise Varenka.

— Așa-mi trebuie, fiindcă totul n-a fost decît prefăcătorie. Toate au fost fățarnicii, n-au pornit din inimă. Ce treabă aveam eu cu un străin ? Și acum iată-mă prilej do

ceartă.
M-am
ameste
cat în
ceea
ce nu
mă
privea.
Totul
nu era
decît
prefăcă
torie,
prefăcă
torie !..

— D

ar în
ce
scop
te-ai
prefăc
ut ? o
întrebă
încet
Va
renka.

— V

ai, ce
stupid !
Ce
urît !
Nu era
nici o
nevoie.

Totul

d fost prefăcătorie ! urmă amărită Kitty, deschizînd și închizînd umbrela.

J

276

— în ce scop ?

— Ca să par mai bună în fața oamenilor, în fața mea însămi, în fața lui Dumnezeu ! Să-i înșel pe toți. Acum nu ma mai las prinsă de așa ceva. Mai bine să fiu rea decât să mi ut și să înșel.

— Dar unde-i înșelătoria ? o dojeni Varenka. Vorbești r.i și cum...

Dar Kitty își ieșise din fire. N-o lăsa să sfârșească.

— Nu vorbesc de dumneata. Nici nu-mi trece prin minte să mă gândesc la dumneata. Dumneata ești perfecțiunea. Da, da, știu că ești perfecțiunea însăși ; ce să faci nisă eu dacă sînt rea ? Toate acestea nu s-ar fi întîmplat 'Iacă n-aș fi fost rea. De azi înainte vreau să fiu așa cum uit și să nu mă mai prefac! Ce mă leagă de Anna Pavlovna ? N-au decât să trăiască așa cum vor, iar eu să trăiesc '■uni vreau. Nu pot fi altfel... și toate astea nu sînt cum ar trebui să fie, nu, nu sînt deloc cum ar trebui !...

— Dar ce anume nu este așa cum ar trebui ? o întrebă Varenka nedumerită.

— Totul ! Nu pot trăi altfel decât cum îmi spune inima, pe cînd dumneata trăiești după reguli stabilite. Eu te-am îndrăgit pur și simplu, în timp ce dumneata, fără îndoială, vrei numai să mă salvezi... să mă înveți.

— Ești nedreaptă, zise Varenka.

— Nu vorbesc despre alții. Vorbesc despre mine.

— Kitty ! se auzi glasul prințesei. Vino încoace și arată lui *papa* mărgelile.

Cu fața demnă, Kitty luă mărgelile dintr-o cutie de pe masă și, fără să se împace cu prietena ei, se duse la maică-sa.

— Ce e cu tine ? De ce ești așa de îmbujorată ? o în-ri'bară mama și tatăl într-un singur glas.

— Nu-i nimic, răspunse Kitty. Mă întorc numaidecît, și l'uf.îi îndărăt.

<-E încă aici ! se gândi ea. Doamne, ce-am să-i spun ? •''■-am făcut ? Ce i-am spus ? De ce-am jignit-o ? Ce să IMC ? Ce să-i spun ?» se întrebă Kitty și se opri la ușă.

Cu pălăria în cap și cu umbrela în mîna, Varenka ședea Hiipjă masă, cercetînd umbrela cu arcul rupt de Kitty.

— Varenka, iartă-mă, iartă-mă ! șopti Kitty, apropiindu-se de ea. Nu mi-am dat seama ce ți-am spus. Eu...

— Zău că n-am vrut să te necăjesc, o mîngîie Varenka zîmbind.

Pacea se încheie numaidecît. Dar sosirea tatălui e, schimbuse pentru Kitty lumea în mijlocul căreia trăie. Fără să renege nimic din ceea ce descoperise, Kitty își dădu seama că se înșelase, crezînd că va ajunge să fie ceea ce visa. A fost ca o trezire. Înțelese că nu era în stare, fără prefăcătorie și fără lăudăroșenie, să se mențină la o înălțime atît de mare. Afară de asta, ea simți deodată cît de mult o apăsa lumea din juru-i, alcătuită din durere, bol și muribunzi. Sforțările făcute asupra ei înseși ca să iubească toate acestea i se părură chinuitoare. Simți dorința să plece cît mai repede la aer curat, în Rusia, la Ergușovo, unde se stabilise sora sa Dolly cu copiii — după cum aflase dintr-o scrisoare.

Dar dragostea ei pentru Varenka nu se micșoră. Luîndu-și rămas bun de la dînsa, Kitty o rugă stăruitor să vină la ei în Rusia.

— Am să vin după ce te măriți, răspunse Varenka.

— N-am să mă mărit niciodată.

— Atunci, n-am să vin nici eu niciodată.

— Dacă-i așa, am să mă mărit numai pentru asta. Vezi numai să nu-ți uiți făgăduiala, îi spuse Kitty.

Prezicerile medicului se împliniseră. Kitty se înapoie acasă, în Rusia, vindecată. Poate nu era atît de veselă și lipsită de griji ca mai înainte, dar se simțea liniștită. Necazurile sale de la Moscova nu mai erau pentru dînsa decît o amintire.

SERGHEI IVANOVICI KOZNÎȘEV, în loc să plece ca
 ele obicei în străinătate, să se odihnească după munca lui
 intelectuală, se duse la țară, la fratele său, către sfârșitul
 lunii mai. Socotea că nu era viață mai frumoasă decât viața
 în țară și venise să se bucure cu Levin de ea. Acestuia îi
 plăcea foarte bine, cu atât mai mult, cu cât nu-l aștepta pe
 fratele său Nikolai. Dar, cu toată dragostea și respectul
 pentru Serghei Ivanovici, Levin nu se simțea în apele lui
 ■ fiind fratele său venea la țară. În stîngherea, ba
 chiar îi
 plăcea felul lui de a privi această viață. Pentru Levin,
 satul era centrul vieții sale, adică un loc de bucurii,
 de odihnă și de muncă. Pentru Serghei Ivanovici, însă,
 satul îi era decît locul de odihnă după muncă și un
 antidot și-îr împotriva atmosferei viciate a orașului,
 antidot pe
 ■ care-l lua cu plăcere, conștient de eficacitatea
 sa. Lui
 Levin satul îi era drag fiindcă reprezenta un cîmp de ac-
 tivitate incontestabil ■ folositoare. Lui Serghei Ivanovici
 îi plăcea cu deosebire tocmai din pricină că acolo putea să
 mi facă nimic. Dealtfel și felul lui Serghei Ivanovici de
 a vedea poporul îl cam nemulțumea pe Levin. Serghei
 Ivanovici spunea că iubește și cunoaște poporul. Stătea
 de vorbă adesea cu mujicii — lucru pe care știa să-l facă
 frumos, fără să se prefacă și fără să se strimbe. Din fie
 care convorbire de soiul acesta el trăgea concluzii generale
 în favoarea poporului, căutînd totodată a dovedi că-l cu-
 cunoaște. Aceste judecăți superficiale îi displăceau lui Levin.
 Întru dînsul, poporul nu era decît factorul principal în
 munca lor comună. În ciuda respectului și a iubirii lui

adinei pentru mujic — pe care le-a supt desigur, cum spunea el, o dată cu laptele doicii, o țarancă — 91 deși Jucra «ot la cot cu sătenii în munca lor comună, deși rămînea îswîntat uneori de puterea, blîndețea și spiritul de dreptate al acestor oameni, totuși se întîmpla adeseori, cinci această muncă cerea și alte însușiri de la dînșii, să se înfurie împotriva țăranilor, li exasperau nepăsarea, lipsa de disciplină, beția și năravul lor de a minți. De l-ar fi întrebât cineva dacă iubește poporul, n-ar fi știut în ruptul capului ce să răspundă. îl iubea și în același timp nu-l iubea — ca dealtfel pe toți oamenii în genere. Bineînțeles, bun din fire cum era, mai mult iubea decît nu iubea oamenii — deci și poporul. Nu putea însă spune că iubește sau nu iubește poporul ca despre ceva distinct de el, deoarece nu numai că trăia în mijlocul lui și că toate interesele sale erau legate de popor, dar el însuși se socotea ca o parte din popor. Nu vedea în acesta, după cum nu vedea nici în propria-i ființă, însușiri și cusururi deosebite și nu putea să nu se socotească una cu poporul ! Pe lîngă aceasta, deși trăise multă vreme în cele mai strînse legături cu țăranii, ca proprietar și ca mijlocitor al lor, mai ales ca sfătuitor (țăranii aveau încredere într-însul și veneau să-i ceară sfatul de la o depărtare de patruzeci de verste), el n-avea o părere bine deslușită despre popor. La întrebarea dacă cunoaște poporul, i-ar fi fost tot atît de greu să răspundă ca și la întrebarea dacă-l iubește. A spune că-l cunoaște, ar fi însemnat în același timp să pretindă că cunoaște oamenii. Avea prilejul să vadă și să cunoască fel de fel de oameni, printre care și mujici. Pe aceștia din urmă îi socotea oameni buni, interesanți și descoperea mereu la dînșii tot alte trăsături de caracter, schimbîndu-și părerile de mai înainte asupra lor și înlocuindu-le cu alte păreri. Dimpotrivă, Serghei Ivanovici — după cum iubea și lăuda viața de la țară, în opoziție cu viața de la oraș, care nu-i plăcea — tot așa iubea și po-

porul, în opoziție cu lumea mondenă, pe care n-o iubești.
De asemenea, el socotea că poporul se deosebește de ceilalți oameni în genere. În mintea lui metodică se cristalizaseră cu precizie anumite forme ale vieții poporului,

scoase în parte din însăși viața poporului, mai cu seamă însă din contrastele față de celelalte clase. Nu-și schimba niciodată părerea despre popor și atitudinea binevoitoare față de dînsul.

În divergențele de păreri care se nășteau între cei doi frați cu prilejul discuțiilor despre popor, Serghei Ivanovici Ieșea totdeauna învingător. Îl biruia pe fratele său, fiindcă avea noțiuni bine definite despre caracterul, însușirile și gusturile poporului. Levin însă n-avea nici o părere bine definită și statornică ; de aceea era prins mereu în contradicție cu sine însuși în aceste discuții.

Pentru Serghei Ivanovici, fratele său mezin era un băiat simpatic, *avec le coeur bien place* * (cum se exprima '!' în franțuzește), dar cu mintea, deși destul de ageră, înii uențată de impresiile momentului și de aceea plină de contradicții. Cu indulgența unui frate mai mare, el îi explica uneori valoarea lucrurilor, însă nu-i plăcea să discute în dînsul, fiindcă-l doboră prea ușor.

Konstantin Levin îl privea pe fratele său ca pe un om 'ii' o mare inteligență și de o vastă erudiție, nobil în cel lui înalt înțeles al cuvîntului, înzestrat cu capacitatea de ;i lupta pentru binele obștesc ; dar, cu cît înainta în vîrstă și cu cît își cunoștea mai bine fratele, cu atît mai des sim- (ea în fundul sufletului său că această capacitate de a lupta în vederea binelui obștesc, de care el însuși se credea lipsit cu totul, poate că nici nu era de fapt o calitate, ci ii împotriva o lipsă. Poate o lipsă nu de dorințe și de gus-
11 ui frumoase, cinstite și nobile, ci o lipsă de forță vitală — ceea ce se numește inimă, de acea năzuință care silește pe om să aleagă, dintre toate căile vieții care i se deschid înainte, una singură și să nu se abată de la ea. Cu cît își cunoștea mai bine fratele, cu atît mai mult observa Levin cil Serghei Ivanovici, ca și mulți alți militanți pentru binele obștesc, nu era împins de inimă spre aceasta, ci de ■iițiune. E frumos să te îndeletnicești cu asemenea lucruri, ?i ziceau ei, și se purtau în consecință ! Levin își întări i coastă părere, văzînd că fratele său nu punea mai mult ;i inimă problemele binelui general și ale nemuririi sufle-

—¹ Cu
inima
la
locul
ei
(fr.).

I

_____

tului decît ale unei partide de șah sau iscusita structură a unei mașini nbi.

Afară de aceasta, pe Levin îl stingherea prezența fratelui său la țară, fiindcă — mai cu seamă vara — era mereu prins de gospodărie. Nu-i ajungea ziua lungă de vară ca să facă tot ce trebuia, în timp ce Serghei Ivanovici se odihnea. Dar, deși se odihnea, adică nu lucra ia cartea lui, era atît de obișnuit cu activitatea intelectuală, încît îi plăcea să-și exprime într-o formă frumoasă și concisă ideile ce-i veneau în minte și ținea să aibă pe cineva care să-l asculte. Fratele său îi era cel mai obișnuit și mai firesc auditor. De aceea, cu toate că relațiile lor erau simple, libere și prietenești lui Levin îi venea greu să-l lase singur. Serghei Ivanovic prefera să se întindă pe iarbă și să stea așa, prăjindu-se la soare și flecărind alene.

— N-ai să mă crezi, îi spunea el lui Levin, ce plăcer ■
îmi face lenea asta ucraineană. Nici o idee în minte, capu deșert ca o minge.

Konstantin Levin se plictisea să șadă și să asculte, mai ales cînd știa că în lipsa lui se cară gunoi pe un cîmp nepregătit și că, nefiind supravegheați, oamenii ar putea să-l arunce Dumnezeu știe cum... N-au să înșurubeze bine nici cormanele la pluguri, ci au să le scoată, și pe urmă'au să spună că plugurile de fier sînt o născocire proastă, că plugul de lemn e sfînt — și așa mai departe.

— Nu mai umbla atîta pe căldură, îi spunea Serghei Ivanovici.

— Nu. Trebuie numai să trec o clipă pe la birou și mă întorc îndată, răspundea Levin și fugea la cîmp.

II

În cele dintîi zile ale lui iunie se întîmplă ca Agafia Mihailovna, bătrîna dădacă, acum menajeră, în timp ce ducea la pivniță un borcan cu ciuperci marinate chiar atunci, să alunece deodată și să cadă, scrîntindu-și mîna

din încheietură. Curînd își făcu apariția medicul zemstvei, un tînăr guraliv, care abia își isprăvise studiile. Examina mîna, spuse că nu e scrîntită, puse o compresă și, rămî-

ntnd la masă, se arată încântat să stea de vorbă cu vestitul SiTfthei Ivanovici Koznîsev. îi povesti, ca să-și arate pă-
ile înaintate asupra lucrurilor, toate bîrfelile din județ
se plînse de proasta situație a zemstvei. Serghei Iva-
vici îl ascultă cu luare-aminte, îi puse întrebări și, stîrnit
'J' ■ noul auditor, se înflăcăra și făcu cîteva observații juste
i convingătoare, prețuite cu respect de tînărul medic. In !
ii-șit se însuflețise ca totdeauna după o discuție strălucită vi
înflăcărată — lucru cunoscut de fratele său. După ple-
carea doctorului, Serghei Ivanovici își exprimă dorința de
n se duce cu undița la gîrlă. Ii plăcea să pescuiască și se
Mândrea oarecum că poate să-i placă o îndeletnicire așa
de stupidă.

Levin, care trebuia să-și vadă arăturile și pășunile, se
iriUă gata să-și ducă fratele cu cabrioleta.

Era în toiul verii, tocmai vremea cînd se vede bine
<•(> recoltă va fi și încep grijile însămînțărilor de toamnă.
■>o apropia cositul. Secara dăduse toată în spic și, verde-
vnușie, cu spicul încă ușor, se legăna în vînt. Ovăzul
.i-rde, cu tufe de iarbă galbenă presărate prin el, răsărise
i "regulat pe ogoarele tîrzii. Semănată de timpuriu, hrișcă
,ii scutura floarea, acoperind pămîntul. Pîrloagele bătăii
irite, ca piatra, de vite, cu poteci lăsate printre ele, pe •
urc nu le înturna plugul, erau pe jumătate arate. Grăme-
ile de băligar, scoase la cîmp și uscate deasupra, își ames-
N'cau în zori izul cu mireasma ierburilor în floare, pline
'li¹ nectar. Iar în așezături, fînețele curățate, împestrițate
■ u grămezile negre ale tulpinilor de măcriș plivit, se în-
i indeau ca o mare, așteptînd să fie cosite.

Era vremea cînd în muncile agricole se făcea un scurt
i'npns înainte de seceriș, care vine la rînd în fiecare an,
'■lirmînd .toate puterile norodului. Recolta era
minunată ; i ir zilele de vară erau senine și calde, cu nopți
scurte, în-i mirate...

Frații trebuiau să treacă prin pădure ca să ajungă la
ftnețe. Serghei Ivanovici admira tot timpul frumusețea
pfldurii, cu frunziș bogat. Arăta fratelui său ba un tei
bfltrîn. întunecat în partea umbroasă, smălțat cu codițe
galbene, gata să înflorească, ba mîădițele tinere ale copa-

cilor, crescute în anul acela, strălucind ca smaragdul. Lui

283

Levin nu-i plăcea să vorbească sau să asculte vorbindu-se despre frumusețile naturii. Pentru dînsul, cuvintele des-puiau de frumusețe ceea ce vedea. Încuviințînd ceea ce spunea fratele său, Konstantin Dmitrici începu să se gîndească la altceva. După ce trecură pădurea, atenția lui se îndreptă asupra unei pîrloage de pe o movilă, aici acoperită cu iarbă galbenă, dincolo bătătorită și împărțită în pătrățele — parte arată, parte plină de grămezi de gunoi. Trecu un șir de căruțe, și Levin le numără și rămase mulțumit că se va căra tot ceea ce trebuia. Cînd văzu fînețele, gîndul lui sări la cosit. Cositul finului îl interesa totdeauna în chip deosebit. Apropiindu-se de fîneață. Konstantin opri calul.

Rouă dimineții mai stăruia pe iarba înaltă și deasă. Ca să nu-și ude picioarele, Serghei Ivanovici rugă pe Levin să-l ducă cu cabrioleta, prin fîneață, pînă la un tufiș de răchită, unde «cădeau» bibani. Oricît de rău îi părea sa calce iarba, Konstantin intră în fîneață. Iarba înaltă se înfășură, moale, în jurul roților și pe picioarele calului, presărînd cu semințe spițele și butucii uzi ai cabrioletei.

Fratele său se așeză sub o tufă și-și desfășură undițele. iar Levin își duse calul mai departe, să-l lege, și intră în marea de ierburi verzi-cenușii, neclătinate de vînt. Ir locurile inundabile, iarba mătăsoasă, cu semințe care dădeau în copt, îi ajungea pînă aproape de brîu.

După ce străbătu fîneață de-a curmezișul, Levin ieși la drum, unde întîlni un bătrîn cu un ochi umflat, care ducea o roiniță cu albine.

— Ce e ? Nu cumva le-ai prins, Fomici ? îl întrebă r,

— Da de unde, Konstantin Dmitrici ! Sînt ale mele. De-am putea să ni le păzim pe-aîe noastre ! Au plecat a doua oară... Bogdaproste că le-au prins băieții care ară la dumneavoastră. Au deshămat un cal și le-au ajuns...

— Ei, ce spui, Fomici ? Să cosim, oii să mai așteptăm?

— Ce să spun ? După noi ar fi să așteptăm pînă la Sin Petru. Da dumneavoastră cosiți totdeauna mai devreme. Să vă ajute Dumnezeu ! Iarba-i bună. Au să aibă vitele: unde paște.

— Dar ce crezi despre vreme ?

284

— Asta-i în mîna lui Dumnezeu. Poate că
•ine frumoasă.

Levin se întoarse la fratele său. Nu -«cădea» nimic. Dar Ivanovici nu se plictisea și era în cea mai bună sufletească. Levin își dădea seama că, ațîțat de •ruția cu doctorul, Serghei avea chef de vorbă. El, dimii rivă, ar fi vrut să plece cît mai repede acasă pentru a ■rimei pe a doua zi adunarea cosașilor, hotărînd dacă va ■i 'fie ori nu cositul — grija lui de căpetenie acum.

■~- Ce zici ? Mergem ? îl întrebă Levin. - De ce să ne grăbim ? Să mai stăm. Ia uite cum te-ai . 11, ! Cu toate că peștele nu cade la undiță, e frumos aici. *iv.a* vînătoare e frumoasă, fiindcă se petrece în natură.

minunată e apa asta, lucește ca oțelul ! zise Serghei. I urile acoperite de ierburi, adause el, îmi aduc aminte o ghicitoare. Știi care ? Iarba spune apei : legănate sîn-i, legănate, și de vînt bătute...

— Nu cunosc ghicitoarea asta, răspunse posac Levin.

III

- Știi, m-am gîndit la tine, urmă Serghei Ivanovici. a ce se petrece în județul vostru e din cale-afară de noimă. Mi-a spus-o doctorul. Băiatul ăsta nu-i prost ■ io ! Ți-am spus-o și ți-o mai spun : faci rău că nu te : la adunări și, îndeobște, că te-ai depărtat de zemstvă. i oamenii cumsecade au să se dea la o parte, totul are M meargă bineînțeleș anapoda. Dăm bani, dar banii merg)p lefuri. Și n-avem nici școli, nici felceri, nici moașe, nici i'wi'macii... N-avem nimic.

- Am încercat, dar nu mai pot ! spuse Levin încet și In /.ilă. Ce vrei să fac ?

- Cum nu mai poți ? Mărturisesc că nu te înțeleg. Nn jidmit nici nepăsarea, nici nepriceperea. Atunci să fie va numai din lene ?

- Nici una, nici alta. Am încercat și am văzut că nu l f;ico nimic, răspunse Levin.

Nn prea asculta cu luare-aminte ceea ce spunea fratele ti, Uitindu-se peste gîrlă, pe alături, Levin zări ceva

1

;
f
negru, însă nu se putu lămuri dacă era un cal sau logofă-
tul călare.

■ — Dar de ce nu poți face nimic ? Ai încercat o dată.
,'
I N-ai izbutit din punctul tău de vedere și te-ai și resemnat,
Se poate să n-ai amor-propriu !

[
zise — Nu concep amorul-propriu în privința asta,

■ Levin adânc atins de cuvintele fratelui său. Dacă la uni-
versitate mi s-ar fi spus că alții înțeleg calculul integral,
* iar eu nu-l înțeleg, atunci ar fi putut fi vorba de amor-
propriu. Dar aici e nevoie în primul rând să fii încredințat
că ai însușirile care se cer pentru astfel de treburi și mai
ales să crezi că aceste lucruri sînt foarte importante. •

\ — Cum ? Vrei să spui că nu sînt importante ? îl în-
trebă Serghei Ivanovici, jignit că fratele său socotea neîn-
semnat un lucru care-l preocupa pe el și fiindcă nici nu
asculta bine ce-i spunea.

— Mie nu mi se par importante și nu mă pasionează,
ce să fac ? răspunse Levin, deslușind că ceea ce zărise era
logofătul, care, fără îndoială, dăduse drumul oamenilor de
la arat. Aceștia întorceau plugurile. «Oare au și isprăvit
aratul ?» gîndi el.

— Dar ascultă ce-ți spun, urmă fratele cel mai mare,
a cărui față frumoasă și inteligentă se întunecă. Totul arc
o margine. E foarte bine să fii un original, un om sincer,
și să nu-ți placă fățarnicia, știu asta... Dar ceea ce spui tu
ori n-are sens, ori are un sens foarte urît. Cum poți socoti
neînsemnat faptul că poporul acesta pe care-l iubești,
după cum susții...

«N-am susținut niciodată», își zise în gînd Konstar
Levin^

^
' — ...moare fără nici un ajutor medical. Niște babe
pricepute moșesc copiii și-i lasă să moară, poporul e i
potmolit în neștiință și e la cheremul oricărui conțop
Iar tu ai în mînă mijlocul de a-i veni în ajutor, dar

”; faci, fiindcă din punctul tău de vedere asta n-are ni<-;
importanță.

Serghei Ivanovici îi puse dilema :

1 — Ori ești atât de înapoiat, încât nu ești în stare
dai seama de tot ce-ai putea face, ori nu vrei să faci nir ca
să nu-ți tulburi liniștea, vanitatea sau mai știu eu

Konstantin Levin simți că nu-i mai rămăsese decât să se
■ N'imeze sau să-și recunoască lipsa de interes pentru bi-
! !.« obștească — ceea ce-l jigni și-l necăji.

— Poate și una, și alta, rosti Levin cu hotărîre. Nu
■ I că s-ar putea...

— Cum ? Administrînd banii mai cu socoteală, nu s-ar
Mica da un ajutor medical ?

—Cred că nu... Față de cele patru mii de verste pă-
i lo ale județului nostru, cu viscoalele noastre și cu no-
■ i'u'le de primăvară, cu perioadele de muncă, nu vād
inta de a se da ajutor medical peste tot. Dealtfel, n-am
• o încredere în medicină...

— Alta !... N-ai dreptate... Am să-ți dau mii de exem-
.. Dar școlile ?

—La ce ne trebuie școli ?

— Ce spui ? Te mai poți îndoi de foloasele învățaturii
i'firate ? Dacă-i bună pentru tine, e bună și pentru alții.
Konstantin Levin se simțea strîns cu ușa ; de aceea se
i'i-bîntă și exprimă, fără să vrea, adevăratul motiv al
'i.'ării sale față de binele obștească.

- Toate astea poate-s bune, dar de ce să mă îngrijesc
înființarea unor centre medicale de care n-am să mă
'iese niciodată și de înființarea unor școli unde n-am
ui trimit copiii... unde nici țărani nu vor să și-i tri-
n ? Și încă nici nu sînt încredințat că trebuie trimiși —
mic Levin. Pe Serghei Ivanovici îl surprinse acest punct
de vedere

l, f ptat în legătură cu problema pe care o discutau, dar
ucu numaidecît un nou plan de atac. Tăcu un răstimp.
Scoase din apă o undiță, o aruncă în i parte și,
zîmbind, se întoarse către fratele său :

— Dă-mi voie... Mai întîi ai avut nevoie de centrul
ilar. Ai chemat chiar azi un medic al zemstvei pentru
il'ia Mihailovna.

— Totuși, cred că o să rămînă cu mîna strîmbă.

— Vom vedea... Apoi un mujic cu carte și-ar fi un
i incitor mai folositor, mai de preț.

— Ba nu, răspunse hotărît Konstantin Levin. întrebă
cine vrei, un muncitor cu carte lucrează mai prost. Apoi

nici drumurile nu se pot drege ; iar podurile, cum le construiești, cum ți le fură.

— De fapt, zise încrunțat Serghei Ivanovici, cărnii nu-i plăcea să fie contrazis, mai ales când interlocutori sărea de la una la alta și aducea argumente noi, fără nici o legătură între ele, încât nu mai știa la ce să răspundă, dilț fapt, nu e vorba de asta. Recunoști că învățămîntul e folositor poporului ?

— Recunosc, scăpă vorba Levin și se gîndi numaiidr că nu spusese ceea ce gîndise.

Simți că, recunoscînd aceasta, Serghei Ivanovici avea; întoarcă această vorbă împotriva-i și să-l constrîngă a . cunoaște iarăși că se contrazice. In ce chip îi va dov- acest lucru nu știa exact ; știa însă că o va face neapăi. logic, și așteptă argumentarea lui.

Argumentul a fost mult mai simplu decît se aștept Konstantin Levin.

— Dacă-l recunoști folositor, reluă Serghei Ivanovl nu se poate, ca om cînstit, să nu ții la această operă și [nu vrei a lupta pentru ea.

— Dar dacă nu recunosc această operă drept răspunse Levin, roșind.

— Cum ? Dar adineauri ai spus...

— Adică dacă n-o recunosc nici bună, nici cu puțin

— Nu poți să-ți dai seama de asta, dacă nu-ți dai ost! neală să încerci.

— Ei, să zicem, făcu Levin. deși era de altă părere. să zicem că e așa. Nu văd totuși motivul pentru care m-î strădui.

— Adică cum ?

— Uite, dacă am început să vorbim, dă-mi o explicații din punct de vedere filozofic, adăugă Levin.

— Nu înțeleg ce are a face asta cu filozofia ! răspun. ¹. Serghei Ivanovici pe un ton care i se păru lui Levin că .-n fi o tăgadă a dreptului său de a discuta filozofie. Aceasli. îl scoase din fire.

— Uite de ce, răspunse Levin cu aprindere. Căci motorul tuturor acțiunilor noastre este, totuși, întei personal. Astăzi, ca nobil, nu văd în instituțiile zem.'

nimic care să ajute la buna mea stare. Drumurile nu .

288

mai bune, și nici nu pot fi. Caii mei mă duc și pe drumuri proaste. Doctor și centru sanitar nu-mi trebuie. N-am nevoie de judecător de pace. Nu apelez și n-am să apelez niciodată la el. Școlile nu numai că nu-mi sînt de nici un folos, dar îmi sînt dăunătoare — cum ți-am mai spus. Pen-! i'u mine, instituțiile zemstvei se reduc la obligația să plă-losc cîte optsprezece copeici de deseatină, să merg la oraș, NU dorm în ploșnițe și să ascult tot felul de prostii și de porcării, fără a fi împins de nici un interes personal.

— Dă-mi voie, îl întrerupse Serghei Ivanovici. Nici un interes personal nu ne-a împins să luptăm pentru dezrobirea țaranilor, dar cu toate acestea am luptat.

— Nu ! îl întrerupse Konstantin din ce în ce mai înfierbîntat. Dezrobirea țaranilor a fost altceva. Acolo a fost un interes personal. Am vrut să lepădăm jugul acesta, care ne apăsa pe noi, pe toți oamenii cumsecade. Dar să fii de legat, să discuți de cîți vidanjori e nevoie și cum trebuie să se așeze conductele într-un oraș în care nu stai ! Să fii jurat și să judeci un mujic care a furat o șuncă, ascultînd șase ceasuri toate prostiile îndrugate de apărători și de procurori ! Să auzi pe președinte întrebînd pe moș Alioșa col nătîng : «Recunoști, domnule acuzat, faptul furtului de șuncă ?» — «Ha ?»

Și Konstantin Levin, în focul vorbei, începu să imite pe președinte și pe Alioșa cel nătîng, fără să-și dea seama că se abătuse de la subiect.

Serghei Ivanovici ridică din umeri.

— Ei, ce vrei să spui cu asta ?

— Vreau să spun numai că drepturile care mă privesc po mine, care-mi ating interesele, le voi apăra oricînd, din luate puterile mele. Atunci cînd jandarmii ne făceau percheziții și ne citeau scrisorile, nouă, studenților... eram fiu ta să-mi apăr din răspuțeri dreptul la învățătură și la libertate. Înțeleg serviciul militar, care atinge soarta copiilor și a fraților mei, însăși soarta mea. Sînt dispus să discut ceea ce mă privește pe mine. Să discut însă cum să repartizezi patruzeci de mii de ruble ale zemstvei sau să judec pe Alioșa cel nătîng, asta nu înțeleg și nici nu pot s-o

IVc.

Konstantin Levin vorbea de parcă i s-ar i'ri rupt zăgăzului cuvintelor. Serghei Ivanovici zîmbi.

— Dar mîine, dacă ești dat în judecată, ți-ar plăcea să fii judecat de vechea curte criminala ?

— N-am să fiu dat în judecată. N-am să spintec nicio dată pe nimeni și n-am nevoie de așa ceva. Uite, urmă Levin sărind iarăși la un alt subiect, să știi că instituțiile zemstvei noastre și celelalte de același fel seamănă pentru mine cu crengile de mesteacăn pe care le înfîngem în pămînt de Rusalii, în chip de pădure. Pădurile au crescut de la sine în Europa, iar mestecenii aceștia, eu nu-i pot uda din toată inima și nici să cred în ei.

Serghei Ivanovici ridică doar din umeri, arătîndu-și prin acest gest nedumerirea : de unde au răsărit în discuția lor mestecenii ? Cu toate că înțelesese numaidecît ceea ce vroia să spună cu asta fratele său.

— Iartă-mă, dar așa nu se poate discuta, zise Serghei. Levin însă vroia să-și justifice cusurul pe care și-l cunoștea, și anume : nepăsarea față de binele obștesc. De aceea adăugă : Cred că nici o activitate nu poate fi trainică, dacă nu se întemeiază pe interesul personal. E un adevăr general, filozofic, urmă el, repetînd într-adins cuvîntul *filozofic*, ca și cum ar fi vrut să arate că și el are dreptul, ca oricare altul, să discute filozofie.

Serghei Ivanovici zîmbi din nou. -«Are și el o filozofie a lui, în slujba pornirilor sale», se gîndi Koznîșev.

— Lasă filozofia, zise Serghei. Scopul principal al filozofiei din toate veacurile a fost tocmai să găsească legătura care trebuie neapărat să existe între interesul personal și cel obștesc. Dar asta e altceva ; eu țin să-ți rectific comparația. Mestecenii despre care vorbești nu sînt în fipti în pămînt, ci o parte din ei sînt răsădiți, iar altă parte — semănați. Trebuie să-i îngrijești cu băgare de seamă. Numai acele popoare au viitor, care-și dau seama și pre-lțuiesc ceea ce e însemnat și valoros în instituțiile lor, nu

mai acele popoare pot fi numite istorice.

Serghei Ivanovici mută chestiunea în domeniul filozofico-istoric, inaccesibil lui Levin, și-i dovede slăbiciunea < punctului său de vedere.

- în ceea ce privește faptul că treburile astea nu-ți
, Io rog să mă ierți, dar aici sînt de vină lenea noastră
n; că și boieria. Sînt convins că la tine e vorba de o
•ii'e vremelnică. Are să-ți treacă.

l. i - v în tăcea. Se simțea înfrînt din toate punctele de ve-
iși dădea seama, în același timp, că fratele său nu -se
ceea ce vroise el să spună. Dar nu știa de ce nu înțeles :
fiindcă nu se exprimase limpede, sau i a fratele său
nu vroise sau nu fusese în stare să-l llvk>:tfă. Nu
încercă însă să adîncească gîndurile acestea l'ftră să-și
mai contrazică fratele, începu să se gîndească lll lutul
altceva, la treburile hii personale.

LTghei Ivanovici înfășură ultima undiță, dezlegă calul
kjunîndoi frații plecară.

IV

Iată la ce se gîndea Levin în timp ce vorbea cu fratele
|U : acum un an, o dată, cînd se dusesese să asiste la cosit,
npflrase tare pe logofăt și, ca să se liniștească, luase o
. l de la un mujic și începuse să cosească.

'/lunca aceasta îi plăcuse așa de mult, că de atunci mai
■;<• de cîteva ori. Cosise toată pajiștea din fața casei.
m anul acela își pusese în gînd încă din primăvară să
iscă împreună cu mujicii, zile întregi. De la sosirea
lui său, el stătea pe gînduri : Să cosească, ori nu ? îi
neplăcut să-și lase fratele singur zile de-a rîndul și pe
upra se temea să nu-l ia în rîs pe socoteala asta. Tre-
însă prin fîneață și aducîndu-și aminte de impresiile
ului, Levin aproape hotărî că are să se apuce de cosit.
■fi convorbirea supărătoare cu fratele său, el se gîndi
. i la acest lucru.

Am nevoie de mișcare fizică. Altfel, o să mi se strice
ut caracterul», se gîndi Konstantin și hotărî să co-
•â, oricît de stingherit s-ar simți față de fratele său și
■ le țărani.

f duse de cu seară la cancelarie, dădu dispoziții pen-
munci și trimise prin sate după oameni care să co-

s[^]ască a doua zi fîneața Călinilor, cea mai mare și cea mai frumoasă...

— Te rog să trimiți coasa mea lui Tit, să mi-o ascuță și să mi-o aducă mîine. Poate că am să cosesc și eu, zise Levin, silindu-se să nu se fistîcească.

Logofătul zîmbi și-i răspunse :

— Am înțeles.

Seara, la ceai, Levin spuse fratelui său :

— Mi se pare că s-a statornicit vremea. Mîine încep cositul.

— Îmi place foarte mult munca asta, îl aprobă Serghei Ivanovici.

— Și mie îmi place strașnic de mult. Am cosit uneori alături de mujici. Mîine vreau să cosesc toată ziua.

Serghei Ivanovici înălță capul și-și privi mirat fratele.

— Cum adică ? Alături de mujici, toată ziua ?

— Da. E foarte plăcut.

— E frumos, ca exercițiu fizic, numai că nu știu dacă ai să poți rezista, adăugă fără pic de ironie Serghei Ivanovici.

— Am mai încercat. La început e greu, dar pe urmate obișnuiești. Cred că n-am să rămîn de căruță...

— Auzi dumneata ! Dar ia spune-mi : Cum privesc asta mujicii ? Îmi închipui că rid între ei ; or fi zicînd că astea-s toane boierești.

—• Nu, nu cred. E o muncă așa de veselă și în același timp așa de grea, că nici n-ai timp să te gîndești.

— Dar cum ai să mănînci cu ei ? N-ar fi tocmai frumos să-ți trimit acolo *Lafitte* și friptură de curcan.

— Nu. Cînd ei se odihnesc, eu vin acasă.

A doua zi dimineață, Konstantin Levin se sculă mai devreme decît de obicei, dar treburile gospodărești îl reținură ; cînd sosi la tarla, cosașii începuseră al doilea polog, încă din vîrfui dealului i se înfățișă o parte din fîneață, cosită gata, cu brazde cenușii și cu grămezi negre de cătane lepădate de cosași pe locul de unde începuseră înțîia brazdă.

Pe măsură ce se apropia Levin, mujicii îi răsăreau în față — unii în caftane, alții numai în cămașă, cîte unul j

în spatele altuia, într-un șir desfășurat, fiecare muncind altfel coasa. Numără patruzeci și doi de oameni. Cosașii înaintau încet pe partea joasă și cu hârtoape a Miirlii, unde înainte fusese o iezătură. Levin recunoscuse ■ Hiva dintre mujicii săi. Era acolo și bătrînul Ermil, purta o cămașă albă, lungă, și zvîrlea coasa, îndoin-0 din șale. Era și Vaska, flăcăul cel tînăr care fusese ¹ iu la Levin și care culca la pămînt fiecare brazdă cu o a mișcare a brațelor. Era și Tit, dascălul lui Levin la I, un omuleț mărunț și slab, care mergea în frunte, i să se îndoiaie, și tăia pîrtii late, jucîndu-se parcă cu •a

I .cvin descăleca și, după ce-și legă calul lîngă drum, mîlîni cu Tit, care scoase dintr-o tufă o altă coasă și i-o Iriu.

- E gata, boierule ! E ca briciul : cosește singură, îl ll^ură Tit, scoțîndu-și cu un zîmbet șapca și întinzîndu-i

își luă coasa și se pregăti de lucru. Asudați și li, cosașii care-și isprăveau brazdele ieșeau unii după la drum și dădeau bună ziua boierului, rîzînd. îl pri- cu toții, nimeni nu scoase nici un cuvînt pînă cînd |li Începu vorba un bătrîn înalt, zbîrcit și fără barbă, îm-i'ut într-o bundă de oaie, care ieșise și el la drum. ■— Bagă de seamă, boierule, dacă te-ai apucat de ttbă, vezi să nu rămîi de căruță ! Levin auzi rîsete stă-jinlti printre cosași.

— Am să mă silesc să nu rămîn de căruță, răspunse gvlñ, așezîndu-se în spatele lui Tit și așteptînd clipa cînd înceapă.

— Bagă de seamă ! repetă bătrînul.

Tit își făcu loc, iar Levin porni după dînsul. Iarba era • ft, «ișa ca pe lîngă drum ; iar Levin, care nu cosise de ilt și se simțea stingherit de privirile îndreptate asupra-i, A la început prost, cu toate că mînuia coasa cu putere. fcipitU'le lui se auziră glasuri.

— Coasa nu-i bine potrivită. Mîneru-i prea sus. Uite

- în trebuie să se îndoie, grăi unul.
- » Sprijină-te mai mult în călcâie, îl sfătui altul.

— **Nu-i** nimic, e bine, se obișnuiește, spuse bătrînul. Vedeți cum a pornit ? E prea lat pologul, ai să obosești... E stăpîn, se ostenește pentru sine. Ia te uită ce mare rămîne iarba la capete ! Pe vremuri, ne-ar fi dat **una** după ceafă pentru așa ceva.

Ajunseră la iarba mai moale ; iar Levin, ascultînd fără a răspunde și silindu-se să cosească tot mai bine, mergea după Tit. Făcură vreo sută de pași, Tit înainta mereu, fără opriri, fără să dea dovadă de cea mai mică oboseală. Levin însă începu să se teamă că nu va putea ține pînă la capăt, atît era de obosit.

Simțea că-și mînuia coaaa cu cele din urmă puteri și w hotărî să-1 roage pe Tit să se oprească, dar în aceeași cli
Tit se opri singur și, aplecîndu-se, luă un smoc de iar] ||
își șterse coasa și se apucă s-o ascută. Levin se îndreaj:
din șale și se uită, cu un oftat de ușurare, îndărăt. In urr
lui venea un mujic care pesemne obosise și el, fiind
— înainte de a-1 ajunge pe Levin — se opri numaideai.
și se puse să-și ascută coasa. Tit ascuți și coasa lui, și coasa
lui Levin ; apoi arîndoi porniră mai departe.

A doua repriză se desfășură la fel. Tit înainta, dîrl
mereu din coasă, neobosit, fără să se oprească. Levin mc:
gea după dînsul, silindu-se să nu rămînă în urmă, dar
venea din ce în ce mai greu. Simțea cînd și cînd că-1 pj
răsese puterile, în aceeași clipă însă Tit se oprea și în-
cepea să ascută coasa.

Așa dovediră brazda întîi. Brazda aceasta lungă îi păru
lui Levin foarte grea. Cu toate acestea, cînd se isprăvi
brazda și Tit, aruneîndu-și coasa pe umăr, porni cu pași
rari pe urmele întipărite de călcîiele cizmelor sale pe locul
cosit, Levin pași la fel pe fișia lui. Și,[!] deși sudoarea îi
curgea pe față și-i picura de pe nas, iar spatele îi era
leoarcă, Konstantin se simțea foarte bine. îl bucura mai
cu seamă un gînd : acum știa că va dovedi.

Mulțumirea nu-i era întunecată decît de faptul că

brazda nu-i ieşise frumoasă. «Să lucrez mai puțin din brațe și mai mult din tot trupul», se gândi Levin, comparând brazda lui Tit, trasă ca după sfoară, cu brazda lui neregulată, culcată la întâmplare.

După cum băgă de seamă, Tit cosise cam repede brazda
!nIii, vrînd pesemne să-l încerce pe boier ; iar brazda se
nimerise și lungă. Celelalte brazde fură mai ușoare. To-
't'.ii Levin trebuia să-și încordeze toate puterile ca să nu
ilmînă în urma mujicilor.

Nu se gîndea la nimic, nu dorea nimic altceva decît să ni
ac ajungă codaș, ci să lucreze cît mai bine. Auzea
numai mitul coaselor și nu vedea în față decît statura
dreaptă lu i Tit, care se îndepărta, semicercul fisiei
cosite, firele ¹ iarbă și măciuliile florilor, care se culcau
încet, în va-sub tăișul coasei, și înainte, capătul
brazdei, unde-1 :La odihna.

i Jcodată, în toiul lucrului, Konstantin Levin — fără 1 /
i dea seama ce e și de unde vine — avu o senzație plă-p
de răcoare pe umerii săi înfierbîntați, înădușiți... Se i
la cer, în timp ce Tit îi ascuțea coasa. Un nor jos, j ,
era deasupra lor... se pornise o ploaie cu picături i .
Cîțiva mujici alergară la caftane și se îmbrăcară. , ca și
Levin, se îndreptau bucuroși din umeri sub i irca
plăcută.

¹ ,osiră o brazdă, și încă una. Răsturnau brazde ba
I i, ba scurte, cu iarba bună sau proastă. Levin pierduse
i mea timpului. Nici nu-și dădea seama dacă e tîrziu
devreme. în munca lui se petrecu o schimbare care-i
i mare plăcere ; în toiul lucrului, Levin uita cîteodată
i ce făcea. Cositul îi venea ușor. în clipele acelea,
l da îi ieșea tot așa de regulată și de frumoasă ca și
t a a lui Tit. Dar cum își aducea aminte de ceea ce fă-
i - - și încerca să lucreze mai bine — Levin simțea nu-
i locît toată greutatea muncii, și brazda ieșea urîță.
i >upă ce cosi încă o brazdă, Levin vru să se apuce de
; dar Tit se opri și, apropiindu-se de bătrîn, îi spuse
i încet. Amîndoi se uitară la soare. «Oare despre ce
vin LK-SC și de ce nu începe Tit o altă brazdă ?» se gîndi
l>vin, fără să-și dea seama că mujicii cosiseră întruna cel
puțin patru ceasuri și că era vremea prînzișorului.

— E vremea prînzișorului, boierule, spuse bătrînul.

— Da ? Bine, luați prînzișorul.

Levin dădu lui Tit coasa și porni spre cal, împreună

(HI mujicii care se îndreptau spre caftane după pâine, căi-

cînd peste poloagele lungi, cosite, ușor stropite de ploaie. Abia atunci el își dădu seama că nu prevăzuse vremea și că ploaia îi uda fînul.

— Se strică fînul, își dădu cu părerea Levin.

— Da de unde, boierule ; cosește pe ploaie și strîngo pe soare, răspunse bătrînul.

Levin își dezlegă calul și plecă acasă la cafea.

Serghei Ivanovici abia se sculase. După ce-și luă cafeaua, Levin se întoarse la fineață, mai înainte ca Serghei Ivanovici să fi avut timp să se îmbrace și să treacă în sufragerie.

V

După gustarea de dimineață, Levin nu mai nimeri pe brazdă la locul de dinainte, ci între un bătrîn hîtru care-l poftise alături de el și un mujic tînăr, însurat abia din toamna trecută, care ieșea la cosit pentru întîia oară.

Bătrînul, înainte, ținîndu-se drept, pășea larg și ritmic cu picioarele crăcănate și cu o mișcare hotărîtă și măsurată, care părea tot atît de firească și fără nici o sforțare ca legănarea brațelor în mers, culca brazde înalte, ca la joacă. Părea că nu bătrînul, ci coasa lui ascuțită ar fi cosit singură, vîjîind prin iarba grasă.

În urma lui Levin venea tînărul Mișka. Fața lui frumoasă și tînără, cu părul prins cu o cunună de iarbă proaspătă era încordată din pricina sforțărilor. Dar, de îndată ce se simțea privit, el zîmbea. Mai bine ar fi murit decît să recunoască față de ceilalți că-i era greu.

Levin înainta între dînșii. Pe arșița mare, cositul nu-i mai păru atît de greu. Sudoarea, care-l scâlda, îl răcorea ; iar soarele îi ardea spatele, capul și brațele cu mînele suflecate pînă la cot, dîndu-i putere și inimă la lucru. Din ce în ce mai des îl cuprindeau clipele de uitare, cînd nu se mai gîndea la ceea ce făcea. Coasa parcă lucra singură. Erau clipe fericite, însă și mai plăcute păreau clipele cînd

bătrînul, ajungînd la gîrlă, unde se isprăveau brazdele, își ștergea coasa cu un smoc de iarbă udă și deasă, o spăla

IM unda proaspătă a gârlei, scotea apă cu tocul cutiei și-l
îmbla pe Levin :

— Gustați din cvasul meu ? Nu-i bun ? zicea bătrînul
tocind cu ochiul.

într-adevăr, Levin nu băuse niciodată o băutură așa de
IIIIIA ca apa aceea călduță cu gust de tinichea ruginită, pe
nuc pluteau fire de verdeață. îndată după aceea venea
Ilnibarea domoală și plăcută, cu mina pe coasă, în timpul
jflivia puteai să-ți ștergi șiroaiele de sudoare, să răsufli
Ui plin și să te uiți la șirul de cosași, ca și la tot ceea ce
petrecea împrejur, în pădure și pe cîmp. Cu cît cosea
Levin, cu atît mai des veneau acele clipe P uitare cînd
nu brațele mișcau coasa, ci coasa purta lipit ea trupul
plin de viață, conștient numai de aceasta... nui nea ritmică
și exactă se făcea ca de la sine, pe negîn-■li¹, ai prin
farmec. Erau clipele cele mai fericite.

îl venea greu numai cînd trebuia să întrerupă această
ițuuire, ajunsă reflexă, de pildă cînd trebuia să cosească "
Jurul unei tufe de iarbă sau de măcriș înăbușit de bu-■
IUinfi. Bătrînul o făcea ușor. Cînd dădea peste o tufă de i
bft, moșul schimba mișcarea și înlătura piedica numai-
ilucit, prin izbituri scurte de călcîi sau cu vîrful coasei, din
imiliulouă părțile. în timpul lucrului, bătrînul se uita în-
iMiiicc și încolo și nu scăpa nimic din ochi. Ba rupea un
iiulb, îl mînca sau îl îmbia pe Levin... ba dădea la o parte
II m'iingă cu vîrful coasei... ba se uita la un cuib de pre-
țul l| A, din care mama zburase chiar de sub coasă... ba
briulca din mers cîte o năpîrcă, o ridica în coasă ca într-o
furculiță, o arăta lui Levin și o arunca la o parte.

IVntru Levin, ca și pentru băiatul cel tinerel din spa-|
t>li< lui, schimbarea ritmului era anevoioasă. Amîndoi,
»lti|iiui pe un singur ritm încordat, erau duși de focul lu-
Hi i l u i și schimbau cu greu mișcarea, darmite să se mai
UII *i Iu ce se găsea sub pașii lor !

Levin pierduse noțiunea timpului. Dacă l-ar fi întrebat
i limva cît timp cosise, el ar fi răspuns că vreo jumătate
tiu mus, deși se apropiau de ora prînzului.

Cînd începură brazdă nouă, bătrînul atrase luarea-
ninlnte a lui Levin asupra unor pilcuri de fetițe și de

bă-lvll oare veneau din toate părțile spre cosași, abia
zărin-rtu-ie prin iarba înaltă sau pe drum. Minutele lor
duceau

anevoie legăturile grele cu pîine și ulcioarele cu cvas, astupate cu cîrpe.

— Uite, vin gîzele, zîmbi bătrînul arătînd spre copii și, cu mîna streășină la ochi, se uită la soare.

Mai cosiră două brazde. Bătrînul se opri.

— Îi vremea prînzului, boierule ! grăi moșul cu hotărîre.

Ajungînd la gîrlă, cosașii se îndreptară peste bra: spre caftane, unde-i așteptau copiii care le aduseseră mîncare. Mujicii se strînseră, cei mai de departe sub rute, cei mai de aproape sub o tufă de răchită peste a îngrămădiseră iarbă.

Levin se duse la dînșii. Nu-i venea să plece.

Mujicii nu mai aveau de mult nici o sfială față de tîer. Se pregăteau să prînzească. Unii se spălau, cei mai neri se scăldau în gîrlă, alții își potriveau locul pentru odihnă, își dezlegau traistele cu pîine și scoteau cîrpele de la gura micilor ulcioare de cvas. Bătrînul fărîmă într-o strachină niște pîine, o muie cu coada lingurii, turnă apă din tocul cutei, mai tăie pîine și, după ce o presără cu sare, începu să se închine cu fața spre răsărit.

— Poftim, boierule, gustă din terci — îl îmbie bătrînul, așezîndu-se în genunchi înaintea străchinii.

Terciul era așa de gustos, că Levin se răzgîndi și nu mai duse acasă. Prinzi cu bătrînul și stătu de vorbă cu despre treburile lui gospodărești, luînd parte cu tot suflul la convorbire, și îi povesti la rîndul său despre rîndielile și amănuntele gospodăriei sale care l-ar fi putut interesa pe bătrîn. Se simțea mai aproape de dînsul decide fratele său. Zîmbea fără voie, cuprins de duiosie penti omul acesta. Cînd bătrînul se ridică, se închină și apoi M culcă tot acolo, sub tufă, punîndu-și sub cap un braț o-iarbă, Levin făcu și el la fel. Adormi numaidecît, cu toa muștele și gîzele lipicioase, supărătoare în arșiță, care gîdilau fața și trupul asudat. Se trezi abia cînd soarele trec de cealaltă parte a tufei și ajunse pînă la dînsul. Bătrîni. nu mai dormea de mult ; ședea, bătînd coasele ținerile. lucrători.

Levin se uită de jur împrejur și nu mai recunoscua Ic

cui, atât de mult se schimbase. Uriașă întindere a finet:, i

#1*« cosită și strălucea într-o lumină deosebită, nouă, cu bl'Hzde aromate sub razele piezișe ale asfințitului. Tufele ocolite de coasă, chiar și gîrla, nezărită înainte, dar scăpă-Vnd acum oa oțelul la cotituri, oamenii care se mișcau și «t< Mcrulau de jos, zidul drept al ierbii în locurile necosite li u ă din fîneață, uliii ce se roteau deasupra fîneței ca-n jvilmă — totul era cu desăvârșire nou. Dezmeticindu-se ii' 15>u somn, Levin începu să socoată cît se cosise și cît se in. ii putea face în ziua aceea.

Coi patruzeci și doi de muncitori lucraseră cum nu se | iu ira mai bine. Toată fîneața aceea mare, care pe vremea rl. irii se cosea în două zile cu treizeci de coase, era cosită Hni. i. Rămăseseră în picioare numai colțurile cu brazde l...le, dar Levin ar fi vrut să se cosească în ziua aceea cît l i mult cu puțință. îi era necaz pe soare că scăpata așa l i'pede. Nu simțea nici o oboseală, nu voia decît să lu- l 1 ■ mai repede și cît se putea mai mult.

- Ce zici ? O să cosim și Rîpa Mașkăi ? întrebă Levin I >ulrîn.

- Dacă ne ajută Dumnezeu ! Soarele-i cam jos. Iese l ■ votcă pentru flăcăi ?

În timpul odihnei, cînd cosașii se așezară din nou, iar funialorii își aprinseră cîte o țigară, bătrînul dădu de veste tIAi'uiJor : «Dacă se cosește Rîpa Mașkăi, aveți votcă !»

— Cum să nu cosim ? ! Haidem, Tit ! li dăm repede (j)ilu ! Las' că te saturi la noapte. începeți ! se auziră gla-ftiiri ; și cosașii, îmbucîndu-și pîinea, se apucară de lucru.

— Țineți-vă bine, băieți ! zise Tit și porni cel dintîi, tiu pași mari.

— Hai, hai ! îi îndemnă bătrînul, zorind după dînsul, mul «a-1 ajungă din urmă. Te tai ! Păzea !

Alît cei tineri, cît și cei mai bătrîni coseau luîndu-se (MUA la întrecere. Dar cu toată graba, cosașii nu stricau IMIMI. Brazdele cădeau tot atît de curate și de regulate. Unul din colțurile rămase a fost cosit în cîteva minute. (11 li mp ce cosașii din urmă își isprăveau poloagele, cei de iin. iintc își luură caftanele pe umeri și tăiară drumul spre IU pa Mașkăi.

Soarele coborâse spre vîrful copacilor, cînd cosașii, zăn-

gAnind din tocurile de tablă ale gresiilor, ajunseră la pă-

duricea din Rîpa Mașkăi. În mijlocul vâlceleii, iarba era pînă la brîu — fragedă și moale, cu frunzele late, iar sub pădure era împeștriată ici-colo cu catifeluțe.

După ce se sfătuiră la repezeală cum să înceapă cositul vâlceleii, în lung sau în lat, Prohor Ermilin, cosaș vestit și el, un mujic zdravăn și negricios, o luă pieptiș. Cosi o brazdă înainte, se întoarse și mai culcă o brazdă. Toți se luară după dînsul, merngînd în jos pe coastă și apoi la deal, pînă la marginea pădurii.

Soarele scăpată în dosul copacilor. Începu să cadă rouă. Numai cosașii de pe deal erau în soare, pe cînd cei din vale de unde se ridicau aburi, ca și cei de pe partea cealaltă mergeau printr-o umbră răcoroasă și înrouată. Munca era în toi.

Tăiată cu un fișit plin, iarba mirositoare se culca în brazde late. Înghesuți din toate părțile, pe brazde scurte, cosașii se îndemneau unii pe alții ; zdrăngăneau tocurile do tablă ale gresiilor, zăngăneau coasele care se ciocneau, se auzea cînd ascuțeau coasa cu ajutorul cutei, ca un șuier, și cum se strigau veseli între ei.

Levin mergea tot între bătrîn și flăcăul cel tinerel. Bătrînul, care-și pusese bunda de miel, era tot atît de voios, glumeț și de nestingherit în mișcări, ca și mai înainte. În pădure, țărani dădeau mereu peste mînatărci umflate în iarba mustoasă, pe care le tăiau cu coasa. Dar bătrînul, ori de cîte ori găsea o mînatărcă, se apleca, o culegea și o băga în sîn. «încă un dar babei mele», zicea el.

Oricît de ușor ar fi fost de cosit iarba udă și tînă, era greu însă de coborît și de urcat coastele repezi ale rîpei. Lucrul acesta nu-l stingherea însă pe bătrîn. Mînuind coasa ca și mai înainte, moșul urca încet coasta cu pași mărunți și siguri, încălțat în niște opinci mari. Deși tremura din tot trupul și din nădragii care îi atîrnau de sub cămașă, bătrînul nu lăsa în drum nici un fir de iarbă, nici o ciupercă, și glumea neîncetat cu mujicii și cu Levin.

Konstantin Dmitrici călca în urma lui și se aștepta din clipă în clipă să cadă, urcând cu coasa coasta repede, greu de suit chiar fără coasă. Totuși, el o suia și lucra, simțindu-se împins ca de o putere necunoscută.

VI

Oamenii isprăviră de cosit Rîpa Mașkăi. Culcară la pflmînt cele din urmă brazde, își puseră caftanele și ple-i veseli acasă. Levin încalecă și, după ce-și luă cu pă-■• de rău rămas bun de la mujici, porni și el spre casă. ' deal, Levin aruncă o privire îndărăt. Nu-i mai vedea cața care se ridica din vale. Nu se auzeau decît glasuri ■r<! și vesele, hohote de rîs și zăngănit de coase ciocnite. Serghei Ivanovici mîncase de mult, și acum tocmai bea niadă cu gheață în odaia lui, răsfoind ziarele și revis-, care abia sosiseră de la poștă, cînd Levin dădu buzna • i, cu părul încîlcit, plin de sudoare, lipit de frunte, cu ilul și cu spatele înnegrite și ude de nădușeală. Vorbea • i.

- Află că am cosit toată fîneața. Ah, ce frumos a fost ? ișnic ! Dar tu ce-ai făcut ? îl întrebă Levin uitînd cu ivîrșire discuția neplăcută din ajun.

- Doamne, în ce hal ești ! făcu Serghei Ivanovici caro, in-inulțumit în prima clipă, întoarse capul spre fratele său. II:;,i, închide ușa ! strigă el. Cred că au intrat cel puțin zece.

Serghei Ivanovici nu suferea muștele. De aceea nu deschidea ferestrele de la odaia sa decît noaptea și închidea IUI grijă ușa.

— N-a intrat nici una, crede-mă. Și dacă au intrat, le prind eu. Nici nu-ți închipui ce mare mulțumire am avut ! ijtîm și-ai petrecut ziua ?

— Bine. Dar tu ai cosit într-adevăr toată ziua ? Cred că ••și li flămînd ca un lup. Kuzma și-a pregătit de toate.

— Nu. Nu mi-e foame. Am mîncat aGolo. Dar mă duc MA mă spăl.

— Ei, du-te, du-te ! Mă înfățișez și eu îndată la tine, KIHO Serghei Ivanovici și-și privi fratele clătînînd din cap. Du-te mai repede, adăugă el zîmbind ; și, după ce-și strînse FArtile, se pregăti să iasă. Se înveselise și el dintr-o dată. Nli-i mai venea să se despartă de fratele său. Dar cînd a plouat ce-ai făcut ?

— Asta a fost ploaie ? Abia a stropit. Vin numaidecît. Vn să zică, și-ai petrecut bine ziua ? Mă bucur ! Și Levin de duse să se schimbe.

Peste cinci minute, frații se întâlniră în sufragerie. Deși Levin credea că nu-i era foame și se așeză la masă numai ca să nu-] jignească pe Kuzma, — când începu să mănânce, masa îi păru nespuns de gustoasă. Serghei Ivanovici îl privea zîmbind.

— Ah, da ! Ai o scrisoare, îl anunță Serghei Ivanovici. Kuzma, adu, te rog, scrisoarea de jos. Numai vezi să închizi ușa.

Scrisoarea era de la Oblonski. Levin o citi cu glas tăcut; Stepan Arkadici îi scria din Petersburg : «Am primit o scrisoare de la Dolly. E la Ergușovo și lucrurile merg pr< acolo. Te rog treci pe la ea. Ajut-o cu sfatul, tu știi toată. Are să-i pară foarte bine să te vadă. E singură-singurică. Soacra și toți ceilalți sînt încă în străinătate.»-

— Foarte bine .' Am să mă duc negreșit la ei, hotărî Levin. Dacă vrei, mergem împreună. E atît de simpatică ! Nu-i așa ?

— Stau aproape ?

— La vreo treizeci de verste. Să fie chiar patruzeci. Dar drumul e minunat. Am face o plimbare încântătoare.

— Foarte bucuros J răspunse Serghei Ivanovici, tot zîmbind.

înfățișarea fratelui său mezin îl predispunea vădit la veselie.

— Dar ai o poftă de mîncare, n-am ce spune .' zise Serghei Ivanovici privindu-i fața și ceafa, rumene, arse de soare, aplecate asupra farfuriei.

— Cumplită ! N-ai idee ce minunat este regimul ăsta împotriva tuturor prostiilor din cap. Vreau să îmbogățesc medicina cu un nou termen *Arbeitskur* ⁱ.

— Mi se pare că tu n-ai nevoie de așa ceva.

— Eu nu. Dar au nevoie bolnavii de nervi de tot soiul.

— Da, metoda trebuie însă experimentată. Am vrut să mă duc și eu la cosit, ca să te văd ; dar căldura era așa de înăbușitoare, că n-am putut ajunge decît pînă la pădure.

Am stat acolo un răstimp și după aceea am luat-o prin pă
dure, «spre cătun. M-am întâlnit cu doica ta și am tras-o de

---

¹ Cură de muncă (germ.).

Într-o zi : ce părere au mujicii despre tine ? Din câte am în-
(■ -U« , ei nu-ți aprobă purtarea. Doica mi-a spus : «Asta nu-i
într-o boierească». În genere, cred că poporul are o părere.
i" > l, ărită în privința anumitor treburi pe care le numesc ei
i > oierești». Țăranii nu admit ca boierii să iasă dintr-un
iurnit cadru bine delimitat în mintea lor.

— Se poate. Dar am avut o plăcere pe care n-am sim-
-o pînă acum în toată viața mea. Apoi cred că n-am
i ut nici un rău cu asta, nu-i așa ? spuse Levin. Ce pot să
c dacă nu le place ? Dealtfel, cred că nu e nimic de făcut.

• ■ zici ?

— După cum văd, Serghei Ivanovici, ești mulțumit cum
ai petrecut ziua.

— Foarte mulțumit. Am cosit toată finețea. Și m-am
împrietenit acolo cu un bătrîn atît de cumsecade ! Nici
i -ți poți închipui. O minune de om !

— Înseamnă că ești mulțumit de ziua de azi. Și eu
nt. Mai întîi, am dezlegat două probleme de șah, una
■ : irte frumoasă : jocul începe cu pionii. Am să ți-o arăt.
. | > oi m-am gîndit la discuția noastră de ieri.

■ — Cum, la discuția de ieri ? se miră Levin, închizînd
i. ricit ochii pe jumătate. Toropit după masă, nu era deloc
11 slare să-și amintească discuția din ajun.

— Găsesc că ai întrucîtva dreptate. Dezacordul nostru
1 în faptul că tu ieși drept motor al activității noastre în-
i osul personal, iar eu cred că orice om care a ajuns la
na anumit grad de cultură trebuie să se intereseze de bi-
nolo obștesc. Poate că ai dreptate spunînd că ar fi de dorit
0 activitate întemeiată pe un interes material. În genere,
oști o fire prea *prime-sautiere* \ cum spun francezii. Tu
vroi o activitate energică și pasionată, ori nimic.

Levin își asculta fratele, dar nu înțelegea nimic și nici
im căuta să priceapă. Se teme numai să nu-i pună vreo
1 11 Lrebare și să vadă că era cu gîndul în altă parte.

— Așa, dragă, adăugă Serghei Ivanovici, bătîndu-l pe
umăr.

— Da, bineînțeles. Apoi, eu nici nu cred morțiș că am
dreptate ! răspunse Levin cu un zîmbet de copil vinovat.

— impulsivá (fr.).

303

«Dar ce-am discutat ?» se gîndea el. Se înțelege că amîndoi avem dreptate și totul e în regulă. Trebuie să mă duc puțin la cancelarie să dau dispoziții.

Se ridică în picioare, întinzîndu-se și zîmbi. Sergh* Ivanovici surise și el.

— Dacă vrei să facem o plimbare, hai împreună, îl în demnă Serghei Ivanovici, nevoind să se despartă de *fratele* său, care împrăștiă prospețime și vioiciune. Hai să trecem pe la cancelarie, dacă ai nevoie.

— Dumnezeu! strigă Levin atît de tare, îneît Serghei Ivanovici se sperie.

— Ce e ? Ce s-a întîrnplat ?

■— Oare ce e cu mîna Agafiei Mihailovna ? întrebă Levin, lovindu-se cu palma peste frunte. Am și uitat de ea.

— E mult mai bine.

— Totuși dau o fugă pînă la dînsa. Pînă îți pui tu pălăria în cap, eu m-am și întors.

Și Levin coborî scara în fugă, bocănind cu tocurile ghetelor, ca o toacă.

VII

În timp ce Stepan Arkadici era plecat la Petersburg, să-și îndeplinească acea îndatorire atît de firească tutun, i slujbașilor — care, deși pare de neînțeles pentru cei cerni sînt în serviciu, trebuie neapărat respectată dacă vrei să-ți păstrezi postul — și anume : să amintești celor de la minister de existența ta. Cu prilejul acesta, luase mai toți banii de acasă și-și petrecea timpul în chipul cel mai plăcut și vesel, la curse și la vilele prietenilor. Între timp Dolly se mutase cu toți copiii la țară, ca să-și micșoreze cît mai mult cheltuielile. Se instalase la moșia sa de zestre din satul Ergusovo, a cărei pădure fusese vîndută în vara trecută și care se afla la cincizeci de verste depărtare de Pokrovskoie, proprietatea lui Levin.

Conacul cel mare și vechi de la Ergusovo fusese dărâmat demult. Prințul renovase și mărise o aripă a clădirii. Cu douăzeci de ani în urmă, când Dolly era o copilă, *cripa* asS fusese încăpătoare și comodă, deși —■ ca toate aripile *uc*

— era așezată în coastă față de alea de la intrare, și luate ferestrele dădeau spre nord. Acum însă casa aceasta •ni veche și dărăpănată.

Încă din primăvară, când Stepan Arkadici se dusese să vludă pădurea, Dolly îl rugase să vadă casa și să dea po-
i'Utică s-o dreagă pe ici, pe colo.

Ca toți soții care se simt vinovați, Oblonski era foarte jjiijuliu față de nevoile nevestei. Vizitase singur casa și luase măsuri în legătură cu ceea ce credea el că se cere de JYirut. Astfel, hotărî să se schimbe cretonul de la toate mo-
Inlole, să se pună perdele noi, să se curețe grădina, să se iicfi o punte peste iaz și să se răsădească flori, dar nu și-J
ini.sc seama de o mulțime de alte lucruri trebuitoare, a căror lipsă o chinu mai târziu pe Daria Alexandrovna.

Oricît se silea Stepan Arkadici să fie un părinte și un im>l grijuliu, îi era peste putință să țină minte mereu că un: nevastă și copii. El avea gusturi de burlac și nu ținea i4i'utnă decît de ele. Când se întoarse la Moscova, Oblonski (imintă cu mîndrie soției sale că totul era gata, că locuința pitica o adevărată bijuterie și că o sfătuiește să plece. Ple-
i.nva soției la țară îi convenea din toate punctele de ve-
■ rt; : pentru copii era mai sănătos, cheltuielile se mic-
i au, iar el avea să se bucure de mai multă libertate. Daria • wandrovna socotea și ea viața la țară în timpul verii <cinică pentru copii, mai cu seamă pentru una dintre i/e, care se întrema greu după scarlatină. Era și un I loc de a scăpa de unele mici umiliri — datorii la negus-
ul de lemne, la pescar, la cizmar, care-i amarau viața. mai bucura de plecare, visînd s-o aducă la țară pe sora Kitty, care urma să se întoarcă din străinătate pe la mij-
: ui verii, și căreia medicii îi prescriaseră băi reci. Kitty ■ (.crisese din stațiunea balneară că nimic nu-i surîdea uuu mult decît să petreacă vara cu Dolly la Ergușovo — loc |j|In de amintiri din copilărie pentru amîndouă surorile. Intîia perioadă a vieții la țară a fost foarte grea pentru Dully. Locuise la țară în copilărie și păstrase amintirea unui luu de refugiu împotriva tuturor neplăcerilor de la oraș. Nu era vorba de o viață luxoasă (cu asta Dolly se împăca

ur), ci de una necostisitoare și comodă : «ai totul la în-
Mtnână, gîndea ea, orice e ieftin, se găsesc de toate, și

copiii au s-o ducă bine». Acum însă, venind la țară ca gospodină, Dolly văzu că lucrurile nu erau așa cum și le închipuise.

A doua zi după sosirea lor, turnă o ploaie cu găleata, și în timpul nopții ploaia trecu prin acoperișul stricat în coridor și în odaia copiilor. Trebură să mute pătuțurile în salon. N-aveau bucătăreasă pentru slugi. Din cele nouă vaci, unele, după spusele îngrijitoarei de la vite, trebuiau să fete, celelalte fătaseră pentru întâia oară, iar altele erau bătrâne sau se mulgeau greu. N-ajungeau untul și laptele pentru copii. Nici ouă nu se găseau, și nici găini. Frigeau și fierbeau cocoși bătrâni, vineți și ațoși. Nu putură tocmi nici i'emei ca să spele pe jos : toate săpau la cartofi. Cu trăsura nu era chip să te plimbi, fiindcă unul din cai zvârlea și rupea oiștea. N-a,veai unde să te scalzi : tot malul gârlei deschis dinspre drum se mîlise de vite. Nu era rost nici ' te plimbi pe jos, fiindcă vitele intrau în grădină și prinț ele se găsea și un taur temut, care mugea și desigur în pungea. Nu existau dulapuri de' haine, iar cele care era nu se închideau bine și se deschideau de fiecare dată cîr. treceai pe dinaintea lor. Nu se vedeau nici ceaune, nic oale. Lipsea cazanul la spălătorie și nu se găsea nici măcar o scîndură de călcat în odaia servitoarelor.

La început, în locul liniștii și odihnei pe care le visase, Daria Alexandrovna fu cuprinsă de deznădejde, dînd peste aceste necazuri, groaznice pentru dînsa. Cu toate eforturile sale, se simțea neputincioasă față de această situație și trebuia mereu să-și stăpînească lacrimile. Administratorul, un fost plutonier de cavalerie, pe care Stepan Arkadici îl simpatiza fiindcă era arătos și impunător ca înfățișare și din portar îl făcuse administrator, nu lua deloc parte la necazurile Dariei Alexandrovna, ci-i spunea foarte respectuos : «Nu se poate face nimic. Oamenii sînt așa de ticăloși !» și nu-i dădea nici un ajutor.

Situația părea fără ieșire. Dar în casa Oblonski, ca "P

multe case eu copii, se afla și o persoană modestă, t. foarte capabilă și folositoare, și anume Matriona Filin. novna. Aceasta o liniștea pe cucoană, încredințând-o *ci* să se dreagă lucrurile (era o expresie a ei, pe care Mat'-o luase de la dînsa) și lucra fără grabă și netulburată.

Se împrietenii numai decît cu soția administratorului și
< Mar în cea dinți zi bău ceai cu dînsa și cu administra-
"nil sub salcîmi și puse la cale toate treburile. În scurt
i 111 p, se înfiripă sub salcîmi un sfat dirigit de Măria Fili-
movna. Acolo, prin acest sfat, alcătuit din nevasta ad-
■!iistratorului, din staroste și contabil, începură să se ne-
<-ască una cîte una greutățile vieții, și într-o săptămînă,
i-adevăr, începură să se dreagă lucrurile. Reparară
iperișul, tocmiră o bucătăreasă (o cumătră a starostelui),
mpărară găini... Vacile începură să dea lapte. împrej-
¹ liră grădina cu un gard de nuiele. Dulgherul făcu o
i.să anume pentru călcat rufe. Dulapurile căpătară cîr-
i' și nu se mai deschideau din senin. Iar scîndura de
■ilcat, înfășurată în postav soldățesc, se întindea de pe
¹" ■ i tul unui jeț pe un scrin, și în odaia servitoarelor prinse
■ i mirosi a fier de călcat.

— Poftim ! Și dumneavoastră vă necăjeați, o muștră
lalriona Filimonovna pe Daria Aiexandrovna arătîndu-i
wmdura.

Se făcu pînă și o cabină de baie din rogojini. Lili în-
cepu să se scalde. Nădejdiile Dariei Aiexandrovna într-o
viață la țară, dacă nu liniștită, cel puțin comodă, se îm-
pliniră măcar în parte. Liniștită în totul nu putea fi cu
coi șase copii ai săi : unul se îmbolnăvea, altul putea să se
îmbolnăvească, cel de-al treilea ducea lipsă de ceva, cel
d<!-al patrulea vădea apucături rele și așa mai departe.
Hare de tot erau scurtele răstimpuri de liniște. Pentru
D.'iria Aiexandrovna însă aceste griji și frămîntări erau
Mugura fericire îngăduită. Dacă nu le-ar fi avut, ea ar fi
i .iinas singură, cu gîndul la bărbatul ei, care n-o mai iubea.
,.ii apoi, oricît de grele ar fi fost pentru o mamă teama de
boli și amărăciunea pricinuită de relele apucături ale co-
piilor, acestea îi erau răsplătite de pe acum de către copii
prin mici bucurii. Bucuriile acestea erau atît de mărunte,
îndt nici nu le observai — ca aurul în nisip. În clipele în-

lunecate, Dolly vedea numai necazurile, numai nisipul.
Dar veneau și clipe frumoase, când vedea numai bucuriile,
numai aurul.

Acum, în singurătatea satului, începu să-și dea seama
din ce în ce mai des de aceste bucurii. De multe ori, uitîn-

du-se la copii, Daria Alexandrovna încerca să se învinuiască de orbire maternă și de părtinire față de ei, dar nu izbutea să se convingă și nu putea să nu-și spună că are copii fermecători — toți șase, fiecare în felul său, copii cum rar se găsesc. Era fericită și se mîndrea cu dînșii.

VIII

La sfîrșitul lui mai, cînd totul se orînduise mai nr.ult sau mai puțin bine, Dolly primi răspunsul soțului la plîngerile ei împotriva lipsurilor de la țară. Li scria rugînd-o să-1 ierte, fiindcă nu chibzuse bine tot ce trebuia, li făgăduia să vină cu cel dintîi prilej. Dar acest prilej nu se ivi, și Dolly stătu singură la țară pînă la începutul lui iunie.

Într-o duminică din postul Sîn Petrului, Daria Alexandrovna se duse la biserică, la slujbă, ca să-și împărtășească copiii. In discuțiile filozofice, intime, pe care le avea cu sora, mama și cu prietenii săi, Dolly îi mira adesea pe toți cu niște păreri libere în privința religiei. Avea religia ci, o religie ciudată, metempsihoză, în care credea cu tărie, fără să țină seamă de dogmele bisericii. Totuși, pentru familia ei, și nu numai ca să dea pildă, ci din tot sufletul, ea îndeplinea cu sfințenie toate rînduielile bisericii. Și acum era foarte îngrijorată de faptul că copiii nu fuseseră împărtășii de aproape un an. De aceea se hotărî, cu deplina încuviințare și osîrdie a Matrionei Filimonovna, să săvîrșească ceremonia asta acum, vara.

Cu cîteva zile mai înainte, Daria Alexandrovna chibzui cum să-și îmbrace copiii. Cusură, prefăcură și spălară rochițe, dădură drumul la tivuri și la volane, prinseră nasturi și pregătiră panglici. Numai rochia Taniei, pe care se apucă s-o coasă englezoaica, îi făcu mult sînge rău. Prefăcînd rochița, aceasta cususe cutele anapoda, scosese prea mult la mîneci și o stricase cu totul. Rochia o strîngea pe Tania așa de tare la umeri, că-ți era mai mare mila să te uiți la ea. Dar Matrionei Filimonovna îi veni în minte să pună niște clini și să adauge la rochița o mică pelerină. Greșeala se îndreptă, dar ajunseseră aproape la ceartă cu englezoaica.

A doua zi de dimineață se potoliră însă lucrurile ; iar |
T<> ceasul nouă, ora pînă la care preotul fusese rugat să •
,W'ple cu liturghia, copiii, gătiți și înseninați de fericire,
i.i.iU'au la scară, în fața trăsorii, așteptîndu-și mama.

În locul lui Voron cel nărăvaș, fusese înhămat, prin in-
tervenția Matrionei Filimonovna, Burfi — calul adminis-
I ui torului. Daria Alexandrovna, după o dichisire amănun-
ții-A, ieși îmbrăcată într-o rochie albă de muselină.

Se îmbrăcase și se pieptănase cu deosebită grijă și cu
emoție. Odinioară se gătea de plăcere, ca să fie frumoasă și
fcl rugătoare. Apoi, pe măsură ce îmbătrînea, îi era tot mai
*Tilu să se îmbrace. își dădea seama cît se urîțise. Acum
111 să se îmbrăcase iarăși cu plăcere și cu emoție, dar nu pen-
tru plăcerea și frumusețea sa, ci ca să nu strice impresia
generală, ca să facă cinste acestor minuni de copii. Pri-
vi ndu-se pentru cea din urmă oară în oglindă, ea rămase
mulțumită. Era frumoasă. Nu însă frumoasă în felul în
care ar fi vrut să fie odinioară la un bal, ci frumoasă pen-
Iru scopul urmărit acum de dînsa.

În biserică nu era nimeni, afară de mujici și de argați
u femeile lor. Daria Alexandrovna însă văzu sau i se
■ un că vede admirația stîrnită de copiii săi și de ea.
apiii nu erau numai frumoși în hăinuțele de sărbătoare,
■ ■ • i drăguți prin purtarea lor cuviincioasă. E drept că
>șu nu prea ședea cuminte, se foia tot timpul și vroia
i vadă bluza din spate, totuși era nespus de drăguț. Ta-
i stătea ca o fată mare și avea grijă de cei mici. Lili, me-
u.i, arăta fermecătoare prin uimirea naivă pe care o ex-
l'i i ma pentru tot ce vedea. Cu greu ți-ai fi putut stăpîni
y/imbetul cînd fetița spusese după împărtașanie : «*Please,*
mnne more»¹.

În drum spre casă, copiii își dădeau seama că se să-
vîviise ceva solemn și stăteau foarte cumiți.

Totul merse bine și acasă ; dar în timpul gustării de
(liminează Grișu încep să fluiere, ba, și mai rău, n-o as-
niltă pe englezoaică ; fu lăsat fără desert. Dacă ar fi fost
■ le față, Daria Alexandrovna n-ar fi îngăduit pedeapsa asta
In Ir-o asemenea zi ; dar trebuia să întărească autoritatea

¹ încă puțin, te rog (engl.).

englezoaicei și-I confirmă hoărârea ca Grișa să rămână Cul
fără prăjitură. Asta strică puțin buna dispoziție a tuturor. &seră
Grișa plîngea, spunînd că și Nikolinka fluierase, fără să un coș
fi fost pedepsit, și că nu plînge din pricina prăjiturii, de întreg
care nu-i pasă, ci fiindcă fusese nedreptățit. Lucrul acesta de
era prea trist, și Daria Alexandrovna se hotărî ca, după ce ciuperc
va vorbi cu englezoaica, să-l ierte pe Grișa, așa că porni să i. Pînă
se ducă la dînsa. Trecînd prin salon, văzu o scenă care-i și Lili
umplu inima de atîta bucurie, încît îi dădură lacrimile și-l găsi o
iertă singură pe vinovat. pitărcu

Băiatul pedepsit ședea în salon pe prichiciul ferestrei ță. Mai
din colț. Lîngă el stătea în picioare Tania, cu o farfurie în înainte
mînă. Pretextînd că vrea să dea de mîncare păpușilor, Ta se
nia ceruse voie englezoaicei să-și ducă porția în odaia co- întâmp
piilor ; o dădu însă fratelui său. Plîngînd mai departe din la ca
pricina pedepsei nedrepte pe care o suferise, copilul mîncă miss
prăjitura adusă și spunea printre hohote de plîns : «Mă- Howl
nîncă și tu, să mîncăm împreună... împreună». să

Taniei întâi i se făcu milă de Grișa, apoi își dădu seama desco-
de fapta ei frumoasă și o podidiră și pe dînsa lacrimile. pere o
Dar, fără să renunțe, își mîncă partea sa. ciuperc

Văzîndu-și mama, copiii se speriară. Cînd se uitară însă ă și să
la fața ei, își dădură seama că nu făceau nimic rău. Rîserci o arate
cu gura plină și începură să-și șteargă cu mîinile buzel<- fetiței.
zîmbitoare, mînjindu-și cu lacrimi și cu dulceață fețele Acum
înseninate. însă,

— Maică precurată ! Rochița albă... cea nouă ! Tania ! Lili
Grișa ! strigă mama și încercă să-i salveze rochia, zîmbind găsi
însă fericită, cu lacrimi în ochi și cu un surîs de îneîntare. singură
îi dezbrăcarea de hainele noi. Dolly porunci ca fetiței*.- una
să fie îmbrăcate cu bluze, iar băieții cu jachetele vechi — și destul
să se pună caii la șarabană. Și, spre necazul administra- de
torului, îl înhămară iarăși pe Burfi, ca să ducă pe copii la răsărită
cules ciuperci și la scăldat. Chiotele de bucurie din odaia .
lor nu se potoliră decît în clipa plecării la gîrlă. Atunci

toți izbucniră în strigăte de bucurie : «Lili a găsit o
ciupercuță *l*»

Se duseră apoi la gîrlă. Lăsară caii sub niște mesteceni și îndreptară spre cabină. Vizitiul Terenti legă de un copac caii, care se apărau de muște cu cozile ; și, culcînd

■ n-ba, se întinse pe pămînt la umbra unui mesteacăn. În-

ivpu apoi să bea *tiutiun*. De la cabină veneau pînă la ei rhiotele vesele ale copiilor, care nu se mai potoleau.

Deși *era* mare bătaie de cap să pi grijă de toți copiii și ,ft-i oprești de la năzbîtii, cu toate că-i venea greu să țină minte și să nu încurce toți acești ciorăpiori, pantalonași și pantofiori de felurite mărimi, descheind nasturi, dezlegînd ■vi legînd panglici, totuși Daria Alexandrovna, căreia îi plă-

■ nse totdeauna scăldatul (atât de prielnic copiilor, după cum redea ea), n-avea o plăcere mai mare decît să se scalde npreună cu toți copiii. Era o nespusă încîntare pentru ea ,i pună mîna pe aceste piciorușe grăsulii, să tragă ciorăpeii i -> ele, să cuprindă și să le cufunde trupușoarele goale, ..cultînd ba strigătele de bucurie, ba țipetele de spaimă, și privească fețele *acelea*, cu ochii mari deschiși, speriați i veseli, de copii care gîffiau — îngerașii ei, care îm- limșcau stropi în toate părțile.

Cînd jumătate dintre copii erau îmbrăcați, se apropiară de cabină niște femei gătite ca de duminică. Umblaseră .lupă ciuperci și susai, și se opriră cu sfială. Matriona Fiii-monovna strigă pe una din ele să-i ajute a întinde la uscat a ii cearșaf și o cămașă scăpate în apă, iar Daria Alexan-Iravna intră în vorbă cu femeile. La început, ele chicotiră ni pumni, neînțelegînd întrebările. Prinseră însă repede inimă și începură să vorbească. Pe Daria Alexandrovna o rlștigă numaideoît sincera admirație pe care acestea o ară-tau față de copii.

— Ian te uită ce frumusețe-i î Și ce albioară ! Ca za-haiul ! zise o femeie, admirînd pe Tanicika și clătînînd din

cap. Da-i cam slăbuță...

— A fost bolnavă.

— Te pomenești că l-ați scăldat și pe acela, adăugă altă femeie, arătînd pe ultimul născut.

— Nu-u, ăsta n-are decît trei luni, răspunse cu mîndrie Daria Alexandrovna.

• — Auzi ! :

— Ai copii ?

— Am avut patru, nu mi-au rămas decât doi : un băiețel și o fetiță. Am înțărcat-o în postul trecut.

— Și câte luni are fetița ?

— Merge pe doi ani.

— De ce-ai alăptat-o așa de mult ?

— Așa-i obiceiul la noi : trei posturi.

Convorbirea era acum foarte interesantă pentru Daria Alexandrovna : Cum născuse ? Ce boală avusese copilul ? Unde i se afla bărbatul ? Cît de des venea acasă ?

Dariei Alexandrovna nu-i venea să plece de lângă femei, atât de mult o interesa discuția cu ele, dîndu-și seama că de asemănătoare erau preocupările lor.

Dar cel mai plăcut lucru pentru Dolly era să vadă cum femeile acestea o admirau mai ales fiindcă avea mulți copii și pentru că toți erau așa de frumoși.

Femeile o făcură pe Daria Alexandrovna să rîdă, și englezoaica se simți jignită, văzîndu-se pricina acestui rîs *de neînțeles*. Una dintre tinerele femei, privind-o pe englezoaică (care rămăsese să se îmbrace în urma tuturor) și văzînd-o cum își pune a treia fustă, nu se mai putu stăpîni și zise : «Ia uită-te, mamă, câte pune pe ea, de nu se mai sfîrșește !» Și toată lumea izbucni în hohote de rid.

IX

înconjurată de toți copiii, scăldați, cu capetele ude, Daria Alexandrovna, cu o basma pe cap, se apropia de casu, cînd vizitiul îi spuse :

— A venit un boier. Mi se pare că-i cel de la Pokrovskoie.

Daria Alexandrovna se uită înaintea ei și se bucură cînd văzu statura cunoscută a lui Levin, în pardesiu cenușiu și cu o pălărie de aceeași culoare în cap, îndreptîndu-se spre dînșii. îl întîmpina totdeauna cu bucurie, dar mîu cu seamă acum, cînd Levin putea s-o vadă în toată gloria ei. Nimeni nu era în stare să-i înțeleagă măreți? ma: bine decât el.

Văzînd-o, Levin crezu că are în față una din scenele de familie pe care le visa el.

—■ Parcă ești o cloșcă, Daria Alexandrovna.

— Ce bine-mi pare că ai venit ! spuse rîzînd Dolly, în-
llir/îndu-i mîna.

— Spui că-ți pare bine, dar nici nu m-ai înștiințat că
i<;,ili aici. Fratele meu își petrece vara la mine. Am aflat
UIntr-un bilet de la Stiva că te afli aici.

— De la Stiva ? îl întrebă ea mirată.

— Da. Mi-a scris că v-ați mutat. Crede că-mi vei în-
gffrtui să-ți dau la nevoie o mîna de ajutor, adăugă Levin
ții se tulbură îndată. își întrerupse vorba și merse mai
departe în tăcere pe lîngă șarabană, rupînd lăstari de tei
ți mușcîndu-i între dinți. Se tulburase din pricina gîndului
eu o putea întrista pe Daria Alexandrovna faptul că un
hi i aia îi oferea sprijinul pe care ar fi trebuit să-l găsească
In soțul său. într-adevăr, Dariei Alexandrovna nu-i plăcea
ii* prinderea lui Stepan Arkadici de a lăsa pe seama altora
treburile lor de familie. Dolly își dădu numai decît seama
IM Lovin o înțelese. Ea ținea la Levin tocmai pentru
iMcistă finețe de simțire și pentru delicatețea lui.

—■ Am înțeles, firește, zise Levin, că era un fel de a-mi
K|>iinc că m-ai primi cu plăcere și sînt foarte mulțumit,
lini închipui că pentru dumneata, gospodina de la oraș,
luliil trebuie să-ți pară sălbatic aici ; și dacă ai nevoie de
r'TVM, sînt cu totul la dispoziția dumitale.

— Ah, nu ! răspunse Dolly. La început, mi-a venit
|H's!c mîna, apoi totul s-a orînduit de minune, mulțumită
htUrînei mele dădace, adăugă ea, arătînd pe Matriona Fiii—
iiidiovna, care, înțelegînd că era vorba de dînsa, îi zîmbi
lui Ijevin cu voie bună și cu prietenie. îl cunoștea. Știa că
»' o partidă bună pentru domnișoara și dorea ca lucrurile
«fi se pună la cale.

— Poftiți în trăsură. Ne înghesuim noi, îl îmbie ea.

■— Nu, fac o plimbare pe jos. Copii, cine se ia la între-
cere cu mine și cu caii ?

Copiii îl cunoșteau pe Levin foarte puțin. Nu-și amin-
l«'im unde îl mai văzuseră, dar nu arătau față de el senti-
mentul acela ciudat de sfială și de aversiune pe care copiii
ii nu așa de des față de oamenii mari, simțindu-le prefăcă-
toria — ceea ce le atrage adeseori certuri și dojeni. O pre-

În orice oarecare poate înșela pe omul extrem de deștept
și do pătrunzător, pe cînd copilul cel mai mărginit o desco-

peră îndată, din instinct, oricât de bine ar fi ascunsă prefăcătoria, și simte o repulsie față de ea. Oricare ar fi fost defectele Tui Levin, prefăcătoria era cu totul străină de fiicele lui. De aceea, copiii îi arătau aceeași simpatie care se cerea și pe chipul mamei lor. La chemarea lui Levin, cei doi copii mai mari săriră numaidecât din trăsură și alergară cu el atât de firesc, ca și cum ar fi alergat cu dădaca, cu *miss* Howl, sau cu mama. Lili ceru și ea voie să alerge cu Levin, și mama o lăsă. Acesta o așeză pe umăr și pomi la fugă cu ea.

— Nu te teme, nu te teme, Daria Alexandrovna, strigă el către mama fetiței, zîmbind. N-am s-o lovesc și n-am s-o scap.

Uitându-se la mișcările lui sprintene, puternice și grijulii totodată, mama se liniști și, încuviințînd cu un zîmbet vesel, îl urmări din ochi cu încredere.

În tovărășia copiilor și a Dariei Alexandrovna, care-i era simpatică, Levin își recapătă starea sufletească veselă și naivă, firească lui, care o făcea pe Dolly să țină atât de mult la dînsul.

Alergînd de-a valma cu copiii, Levin îi învăța mișcări de gimnastică, o făcea să rîdă pe *miss* Howl cu englezeasca lui stîlcită și povestea Dariei Alexandrovna despre îndeletnicirile lui de la țară.

După prînz rămînînd singură cu dînsul pe balcon, Daria Alexandrovna aduse vorba de Kitty.

— Știi ? Kitty vine aici și are să-și petreacă toată vara cu mine.

— Adevărat ? spuse Levin, roșind ; dar adăugă numai decît, ca să schimbe vorba : Atunci, să-ți trimit două vaci. Și dacă vrei numaidecât să ne socotim, n-ai decît să-mi plătești cîte cinci ruble pe lună, dacă nu ți-e rușine.

— Mulțumesc, n-am nevoie. La noi totul s-a pus la punct.

— În cazul ăsta, să văd vacile dumitale și, dacă-mi în

gădui, am să dau dispoziții cum să le hrănescă. Totul de pinde de hrană.

Ca să ia altă vorbă, Levin expuse teoria laptelui, după care vaca nu-i decît o mașină de prefăcut nutrețul în lapte, și așa mai departe.

Vorbea și în același timp ardea de dorința să audă amănunte despre Kitty, temându-se totodată să nu-și piardă liniștea recăpătată cu atîta trudă.

— Bine, bine, însă trebuie să ai grijă de toate acestea, și cine s-o facă ? răspuse în silă Daria Alexandrovna.

Își orînduise așa de bine gospodăria datorită Matrionei Fllinionovna, încît nu-i venea să schimbe nimic. Dealtfel, Dolly nici nu lua în serios cunoștințele lui Levin în materie de gospodărie. Părerea că vaca e o mașină de fabricat lupte îi inspira îndoială. Își închipuia că astfel de păreri nu puteau decît să stingherească gospodăria. Totul era, după ea, mult mai simplu. După cum spunea Matriona Kilimonovna, n-ai decît să dai mai mult nutreț și mai multă 4< pi\ Pestruhăi și Belopahăi, iar bucătăreasa să nu scoată (!<• la cuhnie lăturile pentru vaca spălătoresei. Era limpede. Considerațiile asupra hranei făinoase și ierboase păreau dubioase și neclare. Dealtminteri, deocamdată Daria Alexandrovna vroia mai ales să vorbească despre Kitty.

X

— Kitty îmi scrie că de nimic nu-i e mai dor ca de singurătate și de liniște, începuse Dolly după o pauză.

— Dar cu sănătatea o duce mai bine ? întrebă Levin tulburat.

— Slavă Domnului ! S-a însănătoșit perfect. Niciodată n-am crezut că e bolnavă de piept.

■—• îmi pare foarte bine, adăugă Levin. După ce rosti neofite cuvinte și rămase privind-o în tăcere, Daria Alexandrovna i se păru că vede pe chipul lui înduioșare și deznădejde.

—• Ascultă, Konstantin Dmitrici, îl întrebă Dolly cu Bîmbetul său blajin și puțin cam ironic, de ce ești supărat pe Kitty.

— Eu ? Nu sînt supărat deloc.

— Ba da, ești supărat. De ce n-ai trecut nici pe la noi, nici pe la ei cînd ai fost la Moscova ?

— Daria Alexajidrovna, răspuse Levin, roșind pînă în vârful urechilor, mă mir că dumneata, cu bunătatea care

te caracterizează, nu înțelegi și nu ți-e milă de minej când știi...

— Ce să știi ?

— ■ Când știi că i-am cerut mâna și că am fost respins! urmă Levin, și toată duiosia pe care o simțise cu o clipă mai înainte pentru Kitty se prefăcu în mînie din pricina jignirii.

— De unde îți închipui că știi ?

— Fiindcă toată lumea știe.

— In privința asta te înșeli. Eu n-am știut, deși bănuiam ceva.

— Ei, acuma știi.

— Am știut numai că a fost ceva care a chinuit-o cumplit și despre care Kitty n-a vrut niciodată să vorbească cu mine. Dacă nu mi-a spus mie, înseamnă că n-a spus nimănui. Dar ce-a fost între voi ? Spune-mi.

— Ți-am spus.

— Când ?

— Când am fost la voi ultima oară.

— Știi ce vreau să-ți spun ? începu iarăși Daria Alexandrovna. Mi-e milă de ea... Mi-e tare milă de ea... în timp ce dumneata suferi numai din pricina mîndriei...

— Poate, răspunse Levin, însă...

Dolly îl întrerupse.

— Pe când ea, sărăcuța, e în adevăr de compătimit ! Acum înțeleg totul.

— Te rog să mă ierți, Daria Alexandrovna, îi spuse Levin, ridicîndu-se în picioare. Dar trebuie să plec. La revedere, Daria Alexandrovna.

— Nu, așteaptă, rosti Dolly, apucîndu-l ușor de mîneacă. Mai rămîi, puțin, și ia loc.

— Te rog, te rog, să nu mai vorbim de asta, răspunse Levin așezîndu-se ; și-n inima lui, care zvîcnea, simțea cum învia nădejdea pe care o credea înmormîntată acolo pentru totdeauna.

— Dacă n-aș ține la dumneata, adăugă ea și o podidură lacrimile, dacă nu te-aș cunoaște cum te cunosc...

Și sentimentul pe care-l crezuse stins se trezea din

ce în ce mai mult la viață, prindea putere și puneă stăpî-
nire pe inima lui Levin.

— Da, acum am priceput totul, urmă Daria Alexandrovna. Dumneata nu poți să înțelegi. Voi, bărbații, care «înțeți liberi și alegeți pe cine doriți, știți limpede pe cine Iubiți. Dar o fată în așteptare, rușinoasă, cu sficiunea sa ilc fecioară, care vă vede pe voi, bărbații, din depărtare... iicbuie să creadă totul pe cuvânt și uneori nu știe nici ea mgură ce simte și nici ce să răspundă...

— Da, dacă nu-i spune inima nimic...

— Și chiar dacă îi spune inima, gîndește-te și dum- III 'ata : voi, bărbații, dacă aveți unele gînduri asupra unei i' le, vă duceți în casa ei, vă apropiați de dînsa, vă uitați i i i ne și așteptați să vedeți dacă ați găsit ceea ce vă place, ț pe urmă, cînd sînteți convinși că iubiți, faceți cererea In căsătorie...

— Nu e chiar așa.

— Dar nu-i mai puțin adevărat că voi sînteți aceia care faceți cererea în căsătorie, și n-o faceți decît cînd dragos tea voastră e coaptă, cînd între două fete care vă plac v-ați hutărît pentru una. Fata nu e întrebată. Lumea vrea ca fala să aleagă singură, dar ea nu poate să aleagă și răs punde numai : da, ori nu !

«Da, alegerea între mine și Vronski», se gîndi Levin. Și sentimentul de dragoste din sufletul său, care începuse gft învie, pieri din nou, apăsîndu-i greu inima.

— Daria Alexandrovna, zise Levin. Așa se alege o ro chie sau mai știu eu ce tîrguială, nu însă dragostea. Alege- roa s-a făcut. Cu atît mai bine... Lucrurile nu se mai pot ii no arce.

— Ah, mîndria și iar mîndria ! exclamă Daria Alexan drovna, disprețuindu-l parcă pentru acest sentiment, mult inferior celui pe care-l cunosc numai femeile. Cînd ai ce rut-o pe Kitty, ea era tocmai în situația de a nu putea răs punde. Șovăia. Șovăia între dumneata și Vronski. Pe el îl vedea în fiecare zi, pe cînd pe dumneata nu te văzuse de mult. Să fi fost Kitty mai în vîrstă, ar fi știut să aleagă... Eu, de pildă, în locul ei, n-aș fi stat la îndoială. N-am putut Kfi-1 sufăr niciodată pe Vronski și am avut dreptate.

Levin își aduse aminte de răspunsul pe care i-l dăduse Kilty. *Asta nu se poate...* îi spusese ea.

— Daria Alexandrovna, rosti Levin cu răceală, sînt
mișcat de încrederea pe care o ai în mine ; cred însă că te

înșeli. Fie că am ori nu dreptate, această mândrie, pe care o disprețuiești atât, face ca orice nădejde pentru mine în legătură cu sora dumitale să fie cu neputință, absolut cu neputință.

— Nu vreau să-ți mai spun decît un singur lucru : înțelege că vorbesc despre sora mea, pe care o iubesc ca și pe copiii mei. Nu-ți spun că te-a iubit. Am vrut să-ți spun numai că refuzul ei din clipa aceea nu dovedește nin

— Nu înțeleg ! izbucni Levin, sărind în sus. Dacă ai ce durere îmi pricinuiesti ! Ca și cum ți-ar fi murit un copil și cineva ți-ar spune : ar fi fost așa și așa... ar fi putut trăiască... te-ai fi putut bucura de dînsul, dar copila mort, mort, mort...

— ■ Ce om ciudat ești ! îi răspunse ea cu un zîmbet trist, fără să ia în seamă tulburarea lui. Da, acum înțeleg din ce în ce mai bine, adăugă ea pe gînduri. Atunci n-ai să vii pe la noi după sosirea lui Kitty ?

— • Nu. N-am să vin. N-am să mă feresc, firește, de Kii-terina Alexandrovna. Dar, pe cît voi putea, voi căuta să scutesc de neplăcerea prezenței mele.

— Ești ridicol, grozav de ridicol, repetă Daria Alexandrovna uitîndu-se în ochii săi cu duioșie. Ei bine, să zicem că n-am spus nimic. Ce cauți aici, Tania ? spuse ea în franțuzește fetiței care intrase.

— Mamă, unde-i lopățica mea ?

— Ți-am vorbit franțuzește. Așa să-mi răspunzi și tu.

Fetița vru să spună, dar uitase cum se zice lopățic' în franțuzește. Mama îi suflă cuvîntul ; apoi îi explică tot în franțuzește, unde să caute lopățica. Asta îi displăcea lui Levin.

Nu se mai simțea așa de bine ca înainte în casa Darii Alexandrovna : nici copiii nu-i mai plăceau atât.

«De ce vorbește franțuzește cu copiii ? se gîndi el. E atât de nefiresc și de fals ! Simt și copiii. Îi învață franțuzește și-i dezvăță să fie sinceri», își zise el, fără să știe că Daria Alexandrovna se gîndise de o sută de ori la toate acestea și totuși, în dauna sincerității, nu găsisese alt mijloc de a-și învăța copiii limbi străine.

— Dar unde te duci ? Mai stai.

Levin rămase la ceai. Toată veselia însă îi pierise și se simțea stingherit.

După ceai, Levin ieși în vestibul și porunci să-i în-
hnme caii la trăsură ; iar când se reîntoarse, o găsi pe
Uolly supărată, schimbată la față și cu lacrimi în ochi.
OL timp lipsise Levin, se petrecuse un incident care
spulberase într-o clipă toată fericirea Dariei Alexan-
dri ivna din ziua aceea, ca și mândria pentru copiii săi.
(Îr iș a și Tania se luaseră la bătaie pentru o minge. Au-
>.id țipete în odaia copiilor, ea alergase acolo și-i găsi
■ ni 1-0 stare groaznică. Tania îl trăgea pe Griș a de păr ;
i.n¹ acesta, cu fața schimonosită de răutate, o lovea cu
unii pe unde nimerea. Când văzu ce se întâmplă, parcă
rupse ceva în inima ei. Li păru că se întunecă viața. își Iu
seama că acești copii, cu care se mândrea atât, nu u
numai niște copii foarte obișnuiți, ci și niște copii răi, jn-
ost-crescuți, cu porniri brutale și sălbatice.

Nu era în stare să vorbească și să se gândească la alt-
ceva. Nu se putu stăpîni să nu-i povestească lui Levin
durerea ei.

Văzînd-o atât de nefericită, Levin se sili s-o mîngîie,
Spunîndu-i că asta nu dovedește nimic rău, deoarece toți
copiii se bat. Dar, spunînd acestea, el se gîndea : «Nu,
tiu n-am să mă strîmb și n-am să vorbesc franțuzește cu
copiii mei. Nici n-o să am astfel de copii. Nu trebuie să-i
«triri, să le urîțești caracterul ; numai așa poți să ai
copii buni. Da, eu o să am altfel de copii.»

După aceea își luă rămas bun și plecă, iar Dolly nu-l
mai reținu.

XI

Pe la mijlocul iui iulie se înfățișă la Levin primarul
Hatului de pe moșia surorii sale, care se afla la vreo două-
zeci de verste depărtare de Pokrovskoie. Li dădu raportul
asupra gospodăriei și a cositului. Venitul principal de pe
moșia surorii îl dădeau niște finețe inundabile. În alți
uni, finețele erau arendate de mujici la prețul de două-

zeci de ruble deseatina. Cînd prelua administrația moșiei, după ce cercetă fînețele, Levin își dădu seama că ele valorau mai mult și fixă arenda la douăzeci și cinci de

ruble deseatina. Oamenii nu dădură prețul acesta și, după cum bănuî Levin, goniră și pe alți arendași. Atunci Konstantin Dmitrici se duse acolo și hotărî ca fînețele să fie cosite, parte cu brațe tocmite, parte — în dijmă. Mujicii se împotrivară prin toate mijloacele la această rînduială nouă ; dar sistemul prinse și, chiar în primul an, fînețele dădură un venit aproape îndoit. Împotrivirea mujicilor urmă și în al treilea an, și în ultimul an. Strînsul recoltei se făcea după cum hotărîse Levin. În anul acela, I mujicii luaseră fînețele în dijmă — o parte din trei ; iar I primarul venise acum să anunțe că fînețele fuseseră co-ite site și că, temîndu-se de ploaie, chemase contabilul, în fața căruia se și făcuse împărțeala. Clădiseră unsprezece stoguri pentru boieri. Din răspunsurile nelămurite la întrebarea cît fîn dăduse fîneța de frunte, din graba prin mărului, care împărțise fînul fără să întrebe și, îndeobște din tonul mujicului, Levin înțelese că era ceva necurat mijloc ; de aceea se hotărî să plece el singur și să cerceteze.

Ajunse de dimineață în sat și-și lăsă calul la un bătrîn ce-i era prieten, bărbatul dădacei fratelui său. Se duse la prisaca unchiașului, vrînd să afle de la el amănunte despre cositul finului. Parmenîci, un moșneag arătos și vorbăreț, îl primi pe Levin cu bucurie. Îl duse prin gos podărie și-i povesti toate amănuntele despre albine și roitul din anul acela. Răspunse însă nelămurit și în silij la întrebările lui Levin în legătură cu cositul. Asta întăr și mai mult bănuielile lui Levin. Konstantin Dmitrici se duse la fîneță și cercetă stogurile, care nu păreau să aibă cîte cincizeci de care fiecare. Ca să-i prindă pe mujici Levin porunci să fie aduse numaidecît carele care transportaseră fînul și, desfăcînd un stog, să-l ducă la șură. Din stog nu ieșiră decît treizeci și două de care. Cu toate asigurările primarului că fînul fusese afinat și că se masăzase în stoguri, cu toate jurămintele sale că totul

făcuse cinstit, Levin susținu că, întrucât fiul fusese în
părțit fără porunca lui, el nu-l putea primi ca având cinc
zeci de care la stog. După tratative îndelungate, se hotă
ca oamenii să primească aceste unsprezece stoguri, soc

tite la cincizeci de care stogul, iar pentru partea boierului să se facă împărțea din nou.

Tratativatele și împărțirea căpițelor ținură pînă la prînz. ("md se împărți pînă și cea din urmă căpiță de fîn, Levi» — după ce însărcina pe contabil să privegheze restul lucrărilor — se așeză pe o căpiță însemnată cu un par de răchită, admirînd fineața pe care furnicau oamenii.

La o cotitură a gîrlei, după o baltă mică, un șir peștriț de femei se mișca înaintea lui Levin, vorbind vesel cu glasuri răsunătoare. Greblau fînul risipit pe jos. Palele ctmușii se întindeau, șerpuitoare, pe otava verde-deschis. În urma femeilor veneau bărbații cu țăpoaiele. Din poalage se ridicau căpițe late, înalte, înfoiate... în stînga, pe locul cu fînul strîns, huruiiau căruțele. Căpițele, ridicate în niște furcoaie uriașe, erau încărcate pe căruțele ce nu se mai vedeau sub grămezile grele de fîn mirositor care se lăsau pînă peste crupele cailor.

— Se strînge pe vreme frumoasă ! Ce mîndrețe de fîn ! făcu bătrînul, care se așezase lîngă Levin. Ceai, nu fîn. Parcă ar fi grăunțe și le-ar mînce bobocii, așa de repede pier ! adăugă moșul, arătînd căpițele care se încărcau. De azi-dimineață s-a cărat aproape jumătate. E cea din urmă, hai ? strigă bătrînul către un flăcău care trecea pe dinaintea lor, stînd în picioare pe scîndura din față a căruței și scuturînd capetele hățurilor de cînepă.

— Cea de pe urmă, tătucule ! răcni flăcăul, lăsînd calul mai încet. Privi zîmbind spre o femeie veselă, rumenă, zîmbitoare și ea, care ședea în căruță pe aceeași scîndura, apoi mîna mai departe.

— Cine e ? Feciorul dumitale ? îl întrebă Levin.

— Mezinul, răspunse bătrînul cu un zîmbet blajin.

— Frumos băiat !

; — Nu-i urît !

— E însurat ?

— Da. Din postul Crăciunului merge pe al treilea an.

— Are copii ?

— Ce copii ? Un an de zile a făcut pe prostul, ba-i era și rușine, răspuse bătrînul. Strașnic fîn ! Curat ceai! repetă moșul, vrînd să schimbe vorba.

— Anna Karenina, vol.

321

I

Levin se uită cu luare-aminte la Vanka Parmehov și la nevastă-sa, care încărcau o căpiță în apropierea lui. Ivan Parmenov stătea în căruță. Lua, întindea și bătucea maldăre uriașe de fîn, pe care tînăra lui gospodină, o frumusețe de femeie, i le dădea la început cu brațele, pe urmă cu furca. Tînăra femeie lucra ușor, veselă și sprintenă. Straturile groase și îndesate de fîn nu se luau dintr-o dată în furcă. Mai întîi îndrepta fînul, apoi înfîgea furca și, cu o mișcare sprintenă și repede, își lăsa în furcă toată greutatea trupului dintr-o dată ; îndreptîndu-și mijlocul încins cu o cingătoare roșie și scoțîndu-și înaintea sînii tari de sub cămașa-i albă, femeia schimba repede și cu dibăcie mîinile pe furcă și ridica fînul în sus, în căruță. Ivan lucra repede, silindu-se pesemne să-și scutească nevasta de orice muncă de prisos. Își deschidea larg brațele, apuca maldărul de fîn dat de femeie și-l desfăcea în pale în căruță. După ce răsfiră ultimul braț de fîn cu grebla, femeia scutură pleava ce-i intrase după guler. Își îndreptă basmaua roșie, care-i lunecase pe fruntea albă, nearsă de soare, și se vîrî sub căruță, ca s-o lege. Ivan o învăța cum să lege frînghia de inima căruței. Rîsetare de ceva spus de ea. Chipurile amîndurora vădeau o dragoste puternică, tinerească, abia trezită.

XII

După ce legară fînul pe căruță, Ivan săli și luă de căpăstru un cal frumos, bine hrănit, iar muierușca aruncă grebla în căruță și, cu pași vioi, legănîndu-și mîinile, se îndreptă spre celelalte femei, adunate laolaltă. Ieșind la drum, Ivan intră în convoiul celorlalte care. Cu greblele pe umeri, femeile — îmbrăcate în culori vii și vorbind vesel, în gura mare — pășeau în urma căruțelor. Un glas aspru și sălbatic de femeie începu un cîntec, și vreo cincizeci de voci puternice, unele aspre, altele limpezi și subțiri, luară iarăși cîntecul de la început.

Femeile se apropiau cântînd. Lui Levin îi părea că un nor de tunete de veselie se abătea peste el. Norul înainta, învăluind nu numai pe Levin și căpița pe care ședea, dar

și celelalte căpițe, și carele, și toată fineața cu câmpul din depărtare — totul se însufleți și începu să se legene în ritmul acestui cântec sălbatic și nespus de vesel, cu striluri, fluierături și chiote. Levin jinduia după această veselie sănătoasă și ar fi vrut să ia și el parte la ea, dar el nu știa să-și exprime astfel bucuria de a trăi și nu putea să stea întins, să privească și să asculte. După ce lăsa iată ceata pieri din văzul și din auzul lui, se simți cuprins de sentimentul apăsător al singurătății sale, al lenei trupești și al înverșunării față de lumea asta.

Acei mujici cu care se certase aprig din pricina finului, cei ce căutaseră să-l înșele sau, dacă nu, atunci el îi nedreptățise, acești oameni îl salutau cu voie bună și nu păreau să aibă necaz pe dînsul. Și nu numai că n-aveau remușcări, dar și uitaseră că vroiseră să-l înșele. Totul se unise în fundase în valurile muncii vesele, obștești. Dumnezeu, nu le-a dat ziua, le-a dat și puterea de care aveau nevoie. Și ziua, și puterea erau închinată muncii : în ea se cerea și răsplata. Dar pentru cine munceau ? Care aveau să fie roadele muncii ? Aceste gânduri erau pe planul alături și n-aveau nici o însemnătate.

Levin admira adesea viața aceasta și de multe ori fusese cuprins de un sentiment de invidie față de oamenii rare duceau asemenea viață. Dar în ziua aceea, poate sub impresia pe care i-o făcuse Ivan Parmenov și tînăra lui iubită, se gândi pentru întâia oară că de el atîrna să-și mîntuiască viața trîndavă, artificială și egocentrică, atît de împovărătoare pentru dînsul, cu o viață de muncă, frumoasă, curată, obștească...

Bătrînul care șezuse în preajma lui se dusese de mult timp acasă. Toată lumea se risipise. Cei ce stăteau pe aproape plecaseră pe la casele lor ; cei veniți de departe se pregăteau să mănînce și să se culce pe câmp.

Neștiut de nimeni, Levin ședea mai departe, întins pe căpiță, privind, ascultînd, gîndindu-șe. Oamenii care ră-

maseră pe câmp nu dormiră aproape deloc în scurta noapte de vară. La început se auziră hohote și vorbă veselă în timpul cinei, iar mai târziu cântece și râsete.

Ziua aceea lungă de muncă nu le lăsase alte urme decât veselia. Către revărsatul zorilor, se liniștiră toate. Se nuzeau numai zvonurile nopții, nedomolitele broaște de

baltă și caii care sforăiau pe otavă, în ceața ce se lăsase înainte de a se crăpa de ziuă. Dezmeticindu-se, Levin se ridică de pe căpiță și, uitându-se la stele, înțelese că trecuse noaptea.

■«Atunci, ce să fac ? Cum să pun la cale lucrurile ?» se întrebă Levin, încercând să-și lămurească ceea ce gândise și simțise în noaptea aceea așa de scurtă. Acele gânduri și simțiri se puteau împărți în trei grupe.

Mai întâi era renunțarea la viața lui de mai-nainte, la cunoștințele sale fără folos, la cultura care nu-l ajuta la nimic. Această renunțare îi părea un lucru ușor, simplu și nu-i aducea nici o părere de rău.

Alte gânduri și idei priveau viața pe care dorea s-o trăiască de acum înainte. Își dădea seama cât de simplă, curată și dreaptă avea să fie această viață, fiind incredințat că avea să găsească în ea acea mulțumire, plină de liniște și demnitate, pe care o căuta atât de dureros.

Al treilea grup de gânduri se învârtea în jurul întrebării : cum să facă trecerea de la viața dinainte la cea nouă ? Nici aici nu vedea încă nimic limpede.

«Să mă însor ? Să mă cufund în muncă ? Să părăsesc Pokrovskoie ? Să cumpăr pământ ? Să intru într-o obște ? Să iau de nevastă o țărancă ? Cum să fac ? se întreba el din nou, fără să găsească răspuns. Dealtfel, n-am dormit toată noaptea și nu mi-e capul limpede acum, își zise el. Am să văd mai pe urmă. Un lucru e sigur : noaptea asta mi-a hotărât soarta. Toate visurile mele de altădată în legătură cu viața de familie sînt copilării. E cu totul altceva. Lucrurile sînt mult mai simple și mai frumoase...»

«Ce frumos e !»■ gîndi el, uitîndu-se deasupra capului său la niște nourași albi, strălucitori, care se închegaseră și luaseră forma unei ciudate scoici de sidef, în răscrucea cerului. «Ce minunat e totul în noaptea asta minunată ! Cînd s-a putut forma scoica asta ? Adineauri m-am uitat la cer. Nu era nimic, afară de două fisii albe. Da. Tot așa s-au transformat pe nesimțite și gândurile mele asupra vieții !>►

Părăsi fineața și porni pe drumul mare, către sat. Se stîrnise un vînticel. Cerul se făcu leșietic. Era clipa po-

somorită care vestește de obicei mijitul zorilor, apropiata
izbîndă a luminii asupra întunericului.

324

Zgribulit de frig, Levin mergea repede, cu ochii în | ifimînt. «Vine o trăsură ?» se gîndi el, auzind niște zur- p.alăi. Ridică privirea. La vreo patruzeci de pași înaintea lui, pe drumul pe care mergea, venea un cupeu cu o ladă ilc bagaje la spate, tras de patru cai. Caii de la oiște se înghesuiau din pricina fâgașului ; dar vizitiul priceput, ■ ue stătea pe capră într-o rînă, ținea oiștea pe fâgaș, așa < t roțile lunecau pe drum neted.

Levin nu băgă de seamă decît acest lucru și, fără să '• gîndească cine puteau fi călătorii, se uită în cupeu cu |.;indul aiurea.

înăuntrul lui moțăia într-un colț o bătrînă, iar la fe- reastră ședea o fată, care pesemne că se trezise tocmai alunei și-și ținea panglicile bonetei albe cu amîndouă mîinile. Senină și îngîndurată, fața ei oglindea o viață lăuntrică bogată și complexă, necunoscută de Levin. Ea privea peste capul lui cum mijeau zorii.

Chiar în clipa cînd vedenia aceasta era să piară, doi cichi limpezi se uitară la el ; fără îndoială, îl recunoscu, f.ii o expresie de uimire și de bucurie îi luminează fața.

Levin nu se putea înșela. Ochii aceștia erau unici pe lume. Unică pe pămînt era și ființa care întruchipa pen- tru el toată lumina și tot rostul vieții sale. Era ea : Kitty. Levin înțelese că venea de la gară și se ducea la Ergușovo.

Deodată, ceea ce-1 tulburase în noaptea aceea fără somn se mistui ca un vis. Se mistuiră și hotărîrile pe care Io luase. Își aminti cu dezgust gîndul de a se însura cu o (ârancă. Numai acolo, în cupeul acela care se îndepărta repede și care trecuse de cealaltă parte a drumului, nu- mai acolo se găsea dezlegarea enigmei vieții lui — enigmă care-1 apăsa tot mai greu în timpul din urmă.

Ea se retrase de la geam. Zgomotul roților se stinse ; numai zurgălăii se mai auzeau slab. Lătratul cîinilor dădu do știre că trăsură ieșea din sat. De jur împrejur nu mai rămaseră decît ogoarele pustii, satul din față și el însuși,

.singur și străin de toate, pășind singuratic pe un drumeag părăsit.

Se uită la cer, nădăjduind să găsească scoica pe care o admirase și care înfățișa pentru el tot șirul gândurilor ;,u al sentimentelor din noaptea aceea. Dar pe cer nu mai era nimic care să aducă a scoică. Acolo, în țările de

neatins, se săvârșise o tainică schimbare. Nu se mai vedea nici urmă de scoică. Era un covor neted de nouași, ca niște miei, care se întindea pe o jumătate de cer și se micșora mereu.

Firmamentul se făcu albastru și se însenină, răspunzând privirii lui întrebătoare cu aceeași duiosie și taină de nepătruns.

«Nu, își zise Levin, oricât de frumoasă ar fi viața aceasta simplă și de muncă, nu asta este soarta mea. O iubesc pe ea.»

XIII

Afară de persoanele cele mai apropiate de Karenin, nimeni nu știa că omul acesta, în aparență extrem de rece și de chibzuit, avea o slăbiciune care nu corespundea deloc caracterului său rigid. Alexei Alexandrovici nu putea să audă și să vadă, nepăsător, plângînd un copil sau o femeie. Lacrimile îl zăpăceau și-l făceau să-și piardă cu totul rațiunea. Directorul de cabinet și secretarul lui știau acest lucru și preveneau solicitatoarele ca nu cumva să plîngă dacă vroiau să nu strice totul. «Se supără și nu vă mai ascultă», le spuneau ei. Într-adevăr, în asemenea cazuri, tulburarea pe care i-o pricinuiau lacrimile se manifesta printr-o mînie pripită. «Nu pot, nu pot face nimic. Vă rog să ieșiți afară!» striga de obicei Alexei Alexandrovici în astfel de împrejurări.

La întoarcerea de la alergări, cînd Anna îi mărturisi legăturile sale cu Vronski și, îndată după aceea, acoperindu-și fața cu mîinile, începu să plîngă, Alexei Alexandrovici, cu toată mînia împotriva-i, se simți adînc tulburat. Dîndu-și însă seama că exteriorizarea acestui sentiment în acea clipă ar fi fost cu totul nepotrivită, Karenin încercă să-și stăpînească orice manifestare de viață. Și de aceea nu făcu nici o mișcare și nu se uită la dînsa. De acolo venea și încremenirea funebră de pe fața

lui, care o uimi atât de mult pe Anna.

Cînd ajunseră acasă, Alexei Alexandrovici o ajută să coboare și, după o sforțare, își luă rămas bun de la ea cu

321

©blșnuita lui politețe, rostind cuvinte care nu-l obligau
litt nimic, și anume : că a doua zi avea să-i comunice ho-
tărî rea sa.

Vorbele Annei, care-i confirmau cele mai rele bă-
nuieli, străpuseseră inima lui Alexei Alexandrovici.
Această durere era sporită de sentimentul ciudat de milă
fl/.ică pentru ea — sentiment pricinuit de lacrimile sale.
Dur cînd rămase singur în cupeu, el se simți — spre
murea lui mirare și bucurie — eliberat cu desăvîrșire atît
de această milă, cît și de îndoielile și de chinurile geloziei
i'ure-l hărțuiseră în vremea din urmă.

încerca sentimentul omului care și-a scos o măsea ce-l
durea de mult. După o suferință groaznică și după
sen-'m/\a că-i fusese extras din falcă ceva enorm, mai
mare chiar decît capul, bolnavul simte dintr-o dată,
fără să nr încreadă încă în fericirea lui, că nu mai există
ceea ce-i otrăvise atîta vreme viața, absorbindu-i toată
atenția. Poate din nou să trăiască, să gîndească și să se
intereseze și de altceva decît de măseaua lui. Sentimentul
acesta ti avea și Alexei Alexandrovici. Fusese o durere
stranie și cumplită, dar trecuse. Simțea că poate iarăși să
trăiască i'flră a se gîndi numai și numai la soția sa.

«O femeie stricată, necinstită, fără inimă, fără religie !
Am știut și am văzut totdeauna asta, cu toate că, fiin-
du-mi milă de dînsa, căutam să mă mint pe mine însumi»,
(.șindi Karenin. Într-adevăr, i se părea că totdeauna își
iladuse seama de asta. își amintea amănunte din viața lor
iii' odinioară, care mai înainte parcă n-aveau nimic rău.
Acum însă aceste amănunte arătau limpede că Anna fu-
sesse totdeauna o femeie stricată. «Am greșit legîndu-mi
viața de ea. Dar greșeala mea n-are nimic urît, de aceea
nu pot fi nefericit. Ea e vinovată, nu eu, își zise el. Nu
mai vreau să știu de dînsa. Ea nu mai există pentru
mine...»

Ceea ce i se putea întîmpla ei, ca și fiului lor, față

de i are Karenin își schimbase de asemenea sentimentele ca vi față de Anna, încetă să-l mai preocupe. Singurul lucru ■ ire-l mai interesa acum era chestiunea cum să facă să se upule cât mai bine, cât mai cuviincios, cât mai ușor și prin Urmare cât mai drept de noroiul cu care Anna îl îm-

proșcase în căderea ei și să pășească mai departe pe drumul lui de om activ, cinstit și folositor societății.

«Nu pot fi nefericit fiindcă o femeie vrednică de dispreț are o purtare nelegiuită. Trebuie numai să găsec cea mai bună ieșire din situația în care sînt pus. Și am s-o găsec, se gîndi Karenin, posomorîndu-se din ce în ce mai mult. Nu sînt nici primul, nici ultimul.» Fără să mai vorbim de pildele istorice — începînd cu Menelau, reîmprospătat în memoria tuturor prin opereta *Frumoasa Elena* — prin mintea lui Alexei Alexandrovici trecu un întreg șir de cazuri curente de necredință a soțiilor față de bărbații lor din înalta societate. «Darialov, Poltavski, prințul Karibanov, contele Paskudin, Dram... Da, pînă și Dram, un om de treabă, atît de cinstit... Semionov, Ciaghin, Sigonin, și-i aminti Alexei Alexandrovici. E drept că aceasta îi face să pară în ochii lumii cam ridicoli. Eu însă n-am văzut în asta decît o nenorocire și i-am compătimit totdeauna», își zise Alexei Alexandrovici, deși nu era adevărat. Nu simțise niciodată compătimire pentru asemenea nenorociri, ci dimpotrivă, cu cît mai dese erau pildele soțiilor care-și înșelau bărbații, cu atît creștea mai mult într-însul stima pentru el însuși. «E o nenorocire care poate lovi pe oricine. O astfel de nenorocire m-a lovit și pe mine. Totul e să îndur cît mai bine încercarea asta.» Și Karenin începu să-și depene în minte, pînă în cele mai mici amănunte, reacțiile oamenilor care fuseseră în aceeași situație ca și el.

«Darialov s-a bătut în duel...»

în tinerețe, duelul îl preocupase în chip deosebit pe Alexei Alexandrovici, tocmai fiindcă-i lipsea îndrăzneala fizică și-și dădea foarte bine seama de acest lucru. Nu se putea gîndi, fără groază, la un pistol îndreptat asupra lui. Dealtfel, nu pusese niciodată în viață mîna pe o armă. Groaza aceasta îl făcuse în tinerețe să se gîndească adesea la duel și să-și pună problema ce ar face dacă ar fi în situația de a fi obligat să-și riște viața. Avînd succes și creîndu-și o situație sigură în lume, Karenin uitase de mult de acest sentiment. Totuși, obișnuința sentimentului precumpăni. Teama de propria lui lașitate se dovedi

și acum atât de puternică, încât chibzui îndelung, din toate
punctele de vedere, chestiunea, mergînd cu gîndul pînă

.l accepta eventualitatea duelului, deși știa dinainte că im se va bate în nici un caz.

-Nu încapă nici o îndoială că societatea noastră e încă ni i l de sălbatică (nu ca în Anglia), încît foarte multă lume, printre care și unii ale căror păreri Karenin le prețuia, în privi un duel cu ochi buni. Dar care ar fi rezultatul ? Sa presupunem că-^l provoc la duel, gîndi el mai departe ții-și reprezenta foarte viu noaptea de după provocare și pistolul îndreptat spre dînsul. Se cutremură și-și dădu m'iiraa că n-are să facă asta niciodată. Să presupunem rft-l provoc la duel. Să zicem că au să mă învețe cum să Inig, își urmă el firul gîndurilor. Mi se indică locul, apăs pe trăgaci, își zise el închizînd ochii, și—l omor...»

Alexei Alexandrovici își scutură capul ca să alunge mvste gînduri absurde. «Ce rost are să ucizi un om ca Nft-ți limpezești atitudinea față de o soție nelegiuită și tic un copil ? Tot eu va trebui să hotărăsc ce am să fac cu pa. Dar dacă, ceea ce e mai probabil, eu voi fi ucis sau rAnit ? Eu, om nevinovat, o victimă — ucis sau rănit. Ar li ceva și mai absurd. Dar nu e numai atît : o provocare la duel din partea mea ar fi și o faptă incorectă. Nu știu cu dinainte că prietenii mei nu mă vor lăsa pentru nimic in lume să mă bat în duel ? Că ei nu vor îngădui ca viața unui bărbat de stat, folositor Rusiei, să fie pusă în pri-mejdie ? Și ce s-ar întîmpla ? Ar fi ca eu, știind dinainte ■ .l lucrurile nu vor ajunge niciodată într-un stadiu pri-mejdios, să vreau numai a-mi atribui, prin această pro-vocare, o aureolă falsă. Ar fi o incorectitudine, o fățăr-nicie, ar însemna să înșel pe alții și să mă înșel și pe mine însumi. Un duel e de neconceput. Dealtminteri, nimeni nu se așteaptă de la mine la un duel. Scopul meu este ■ a-mi păstrez reputația de care am nevoie ca să-mi ur-mez, fără piedici, cariera.»

Activitatea publică, care și înainte avusese în ochii lui Alexei Alexandrovici o mare însemnătate, căpăta cu acest prilej o importanță și mai mare.

După ce cumpăni și respinse soluția duelului, se gîndi l,i divorț — altă dezlegare aleasă de unii dintre soții tră-dați. Amintindu-și toate cazurile știute de divorț (erau

l'<nirte multe și în cea mai înaltă societate, pe care o cunoștea așa de bine), Karenin nu găsi nici unul în care

scopul divorțului să fi fost cel urmărit de dînsul. În aceste cazuri, bărbatul își ceda sau își vindea soția necredincioasă și în felul acesta tocmai vinovata, care ar fi trebuit să piardă dreptul la căsătorie, cîștiga dreptul de a contracta un nou mariaj, în aparență legitim, cu un alt soț. Cît despre divorțul legal, acel care urmărește pedepsirea și repudierea soției vinovate, Alexei Alexandrovici își dădea seama că nu putea să-l ceară. Înțelegea că împrejurările complexe ale vieții lui nu-i îngăduiau să dea în vileag dovezile brutale, cerute de lege, pentru a se dovedi vinovăția soției. Simțea că rafinamentul moravurilor societății din care făcea parte nu admitea să facă uz de asemenea dovezi, chiar dacă erau pe deplin întemeiate, iar folosirea lor l-ar fi coborît în ochii opiniei publice mai mult pe el decît pe dînsa.

O încercare de divorț n-ar fi putut duce decît la un proces scandalos, care ar fi fost numai un prilej de calomnie pentru dușmani și de știrbire a înaltei sale poziții sociale. Scopul principal, adică limpezirea situației cu cît mai puține inconveniente, n-ar fi fost atins nici prin divorț. Afară de aceasta, în caz de divorț, ba chiar în cazul unei simple încercări de divorț, era neîndoios că soția ar fi rupt raporturile cu bărbatul său și s-ar fi unit cu aman-tul. Iar în sufletul lui Alexei Alexandrovici, în ciuda unei totale și disprețuitoare nepăsări față de soția sa, cum credea el, mai stăruia un sentiment : nu dorea ca Anna să se poată uni cu Vronski fără nici o piedică și să tragă astfel un folos din nelegiuirea ei. Gîndul acesta îl scotea atît de mult din fire pe Alexei Alexandrovici, încît, numai atin-gîndu-1 în treacăt, gemu de durere, se ridică, își schimbă locul în cupeu și, după aceea, posomorit, se căzni multă vreme să-și înfășoare picioarele osoase și sensibile la frig într-un pled pufos.

«Pe lîngă un divorț formal, s-ar mai putea proceda — cum au făcut Karibanov, Paskudin și Dram, omul cel

cumsecade — la o separare de soție», se gândi el mai departe, după ce se mai potoli. Dar și această măsură avea aceleași inconveniente : rușinea, ca și în cazul unui divorț. Apoi — ceea ce era principalul — separarea o arunca pe Anna, ca și un divorț formal, în brațele lui Vronski. Nu. E cu neputință, cu neputință ! rosti Karenin cu glas

l.'ire, apucându-se iarăși să-și întoarcă pledul. Eu nu pot mlmite să fiu nefericit, iar ea și cu el să fie fericiți.»

Sentimentul geloziei, care-l chinuse în perioada îndoielilor, i se risipise în clipa când cuvintele soției sale îi f roseseră, cu durere, măseaua. Dar în locul acestui senti-i i i nt, crescuse un altul : dorința ca Anna nu numai să nu M poată bucura, ci să-și primească pedeapsa pentru nele-r.'inrea ei. Alexei Alexandrovici, fără să-și mărturisească ii '-st sentiment, dorea în adâncul sufletului său ca Anna I . I suferă, fiindcă-i tulburase liniștea și-i pătase onoarea. I > 111 >ă ce se gândi din nou la condițiile unui duel, la divorț II la separație, și după ce le respinse încă o dată, Karenin 1.1 • convinse că nu există decît o singură soluție : s-o țină lingă dînsul, ascunzînd de ochii lumii cele întîmplate și Intrebuințînd toate măsurile de care dispunea pentru a rupe aceste legături și, în primul rînd — deși nu vroia să i.i-0 mărturisească — pentru a o pedepsi. -«Trebuie să-i i i iluc la cunoștință hotarîrea mea : că, judecind greaua situație în care și-a pus familia, orice altă soluție ar fi mai mi pentru amîndouă părțile decît un *status quo* formal, rrt aș fi gata să respect această situație, sub

stricta Alexandrovici — după ce o luă definitiv — mai adăugă
 con- un considerent important. «Numai printr-o astfel de
 iIHio ho-hirire mă port după rînduiala religiei, se gîndi el,
 ca și ea numai I ni ti această hotărîre nu-mi repudiez soția
 să-mi vinovată, ci-i ii HI putința de a se îndrepta și chiar,
 respect oricît de greu mi-ar v. i, i, îmi închin o parte din puteri
 e pentru reabilitarea și i.ilvarea ei.» Alexei
 voința, Alexandrovici știa că nu putea avea i H^TI o înrîurire
 adică morală asupra soției sale și că orice în-' nare de
 să pună îndreptare n-ar avea alt rezultat decît o nouă
 capăt minciună. Deși în aceste clipe grele el nu se
 ivhjiil gîndise să ' ;mte un sprijin în religie, acum — cînd
 or cu hotărîrea lui '■oincidea cu cerințele religiei, credea el
 amantu — această sancțiune religioasă îi dădea o deplină
 l» Ca o satisfacție și o oarecare liniște. Era mulțumit la gîndul
 întărire că, într-o chestiune atît de Mi'uvă, nimeni n-ar fi
 a putut să spună că nu se purtase ilupă preceptele
 acestei religiei, al cărei steag îl ținuse totdeauna pus, în
 hotărîri mijlocul răcelii și nepăsării generale. Chibzuind și In
 , Ale- alte amănunte, Karenin nu înțelegea de ce
 sei raporturile

dintre el și soția sa n-ar fi putut rămîne aproape neschimbate, ca și înainte. Nu mai era în stare, fără îndoială, să-i poarte același respect ; totuși nu vedea de ce s-ar simți el obligat să-și strice viața și să sufere, fiindcă Anna era o soție rea și necredincioasă. «Da, are să treacă timpul, care netezește toate, și au să se restabilească între noi raporturile de odinioară, își zise Alexei Alexandrovici, adică au să se restabilească într-o anumită măsură, care să nu mai tulbure cursul vieții mele. Ea trebuie să fie nefericită. Eu însă nu sînt vinovat și nu se cade să sufăr.»

XIV

Apropiindu-se de Petersburg, Alexei Alexandrovici nu numai că rămase definitiv la această hotărîre, dar compuse în minte și scrisoarea pe care urma s-o trimită soției sale. Cînd intră în camera portarului, Karenin se uită 3a scrisorile și la hîrțile venite de la minister și porunci să-i fie aduse în birou.

— Pune să deshame și să nu primești pe nimeni, răspunse el la o întrebare a portarului, accentuînd cuvintele «să nu primești pe nimeni» cu oarecare mulțumire, semn al bune sale dispoziții.

Alexei Alexandrovici se plimbă de două ori prin birou și se opri în fața uriașei mese de scris pe care feciorul aprinsese chiar atunci șase lumînări. Își trosni degetele și se așeză, căutînd ceva printre piesele garniturii de birou. Cu coatele pe masă, Karenin își înclină ușor capul într-o parte, se gîndi un minut și începu să scrie fără a se mai opri. Îi scrise în franțuzește, fără să i se adreseze, de-a dreptul, cu numele ei, întrebuițînd pronumele *vous*, mai puțin rece decît cuvîntul corespunzător din limba rusă.

«Cu prilejul ultimei noastre discuții, ți-am exprimat intenția de a-ți comunica hotărîrea că voi lua în legătură cu obiectul acestei discuții. După ce am chibzuit totul cu

luare-aminte, îmi îndeplinesc acum această făgăduială. Hotărîrea mea este următoarea : Oricare ar fi fost purtarea dumitale, eu nu-mi recunosc dreptul să rup legăturile care ne unesc prin voința unei puteri de sus. O familie nu poate

fi distrusă după capriciul, arbitrariul sau chiar după nelecuierea unuia dintre soți și de aceea viața noastră trebuie .1 continue ca și mai înainte. Aceasta este necesar pentru mine, pentru dumneata, pentru copilul nostru. Sînt absolut • mvins că te-ai căit, că te căiești de faptul care mă obligă i-ți trimit scrisoarea de față și că-mi vei da tot concursul • i să smulgem din rădăcină pricina discordiei noastre și să uităm trecutul. In caz contrar, îți poți închipui singură ce ! ■ • așteaptă pe dumneata și pe fiul dumitale. Despre toate .H-i-stea, nădăjduesc să putem vorbi personal mai amănun- 111 cînd ne vom întîlni. Deoarece sezonul de vară e pe sfîr- ili', te-aș ruga să te muți la Petersburg cît mai repede, cel mai tîrziu pînă marți. Vor fi date toate dispozițiile nece- ire în legătură cu mutarea dumitale. Te rog să notezi că ,11 ord o deosebită importanță îndeplinirii rugăminții mele.

A. Karenin

P.S. Alăturez banii de care ai putea avea nevoie pentru cheltuielile dumitale.»

Reciti scrisoarea și rămase mulțumit mai ales de faptul ert nu uitase să alăture banii. Nu cuprindea nici un cuvînt crud, nici o mustrare, dar nici îngăduință. Scrisoarea era mai ales o punte de aur pentru o revenire. După ce o îm- prturi, o netezi cu un *coupe-papier* mare de fildeș masiv și o vîrî în plicul cu bani. Sună cu plăcerea pe care i-o trezea lndeauna contactul cu piesele garniturii lui de birou bine potrivite.

— Spune curierului s-o ducă mîine Annei Arkadievna, Io l'eterhof, porunci Karenin și se ridică în picioare.

— Am înțeles, excelență. Să vă servesc ceaiul în birou ?

Alexei Alexandrovici porunci să i se servească ceaiul In camera lui de lucru și, învîrtind în mină cuțitul masiv de birou, se îndreptă spre un fotoliu lîngă care erau pre- yAtito o lampă și o carte franțuzească despre tablele eugu- lilnc '. Deasupra fotoliului, într-o ramă aurită, atîrna por- lii'lul oval al Annei, minunat executat de un pictor cele-

¹ Denumirea dată de arheologi celor șapte table de aramă cu inscripții In ilijiluctul umbric, găsite printre ruinele templului lui Iupiter din orașul «Hllr Iguvium, numit în evul mediu Fogubium, provincia Umbria, Italia.

bru. Karenin îl privi. Ochii ei nepătrunși se uitau la ei ironic și sfidător, ca în seara ultimei lor explicații. Dantelele negre de pe cap, părul negru și mâna albă, desăvârșită, cu degetele pline de inele — o admirabilă realizare a pictorului — totul îi dădea lui Alexei Alexandrovici o chinuitoare impresie de impertinență și de sfidare. Privi țintă câteva clipe portretul și se cutremură, buzele îi tresăriră cu un fel de zgomot : «brr», apoi întoarse capul în altă parte.

Se așeză grăbit în fotoliu și deschise cartea. Încercă să citească, dar îi era peste putință să-și recapete interesul viu de mai înainte pentru inscripțiile eugubine. Se uita în carte, se gîndea însă la altceva. Nu se gîndea la soția sa, ci la o complicație intervenită în vremea din urmă în activitatea lui publică și care era atunci problema principală a slujbei sale. Simțea că pătrundea acum cu mintea mai ageră decît oricînd în nodul acestei complicații. În capul lui se năștea — putea s-o spună fără să se înșele — un gînd mare, care trebuia să descurce toată chestiunea, să-l înalțe în carieră, să lovească în dușmanii săi și prin aceasta, fără îndoială, să aducă cel mai mare folos țării. De îndată ce feciorul aduse ceaiul și ieși din odaie, Alexei Alexandrovici se ridică și se îndreptă spre birou. După ce puse în mijlocul biroului servieta cu lucrările curente, Karenin scoase din suport un creion, cu un zîmbet ușor de om mulțumit de sine însuși, și se cufundă în lectura unui dosar încurcat pe care-l ceruse — cu privire la complicația în perspectivă. Iată despre ce era vorba. Trăsătura caracteristică a lui Alexei Alexandrovici, ca bărbat de stat, ce-l deosebea de ceilalți și făcea dintr-însul un slujbaș fără pereche și care, în aceeași măsură cu ambiția, stăruința, tactul, cinstea și încrederea în sine, contribuise la succesul carierei sale, era disprețul lui absolut pentru formalismul birocratic și pentru corespondența de prisos, redusă de dînsul la strictul necesar, ca să poată lua contact cît mai direct cu realitatea

vie, realizând o economie de timp și de bani. În memorabila ședință de la 2 iunie a consiliului se ridicase chestiunea irigațiilor ogoarelor din gubernia Zaraiskaia, chestiune care depindea de ministerul lui Alexei Alexandrovici și care era o pildă vădită de cheltuieli fără rost și de formalism sterp. Karenin știa că acest lucru era adevărat. Chestiunea

Irigării ogoarelor din gubernia Zaraiskaia data de pe vremea predecesorului său. Cu această chestiune se cheltuiseră și se cheltuiau, într-adevăr, foarte mulți bani fără nici un rost. Era limpede că afacerea asta n-avea să ducă la nici un rezultat. Intrînd în funcțiune la minister, Alexei Alexandrovici își dăduse numaidecît seama de acest lucru și vroise să ia în mîină afacerea cu pricina. Dar era la începutul carierei sale, cînd nu se simțea încă stăpîn pe situație, și înțeleșese că această chestiune atingea prea multe interese și ar fi fost o acțiune nesăbuită din partea lui ca să ae ocupe de ea. Mai tîrziu, absorbit de alte probleme, Karenin o uitase pur și simplu. Această afacere, dealtfel ca multe altele, dura de la sine, în virtutea inerției. (Multă lume se hrănea de pe urma acestei afaceri și îndeosebi o familie foarte onorabilă și muzicală : toate fetele cîntau cîin instrumente cu coarde. Alexei Alexandrovici cunoștea familia aceasta. Era chiar nașul uneia dintre fetele cele mai mari.) Ridicarea acestei chestiuni de către un ministru ostil — după părerea lui Alexei Alexandrovici — a fost un lucru necinstit, deoarece în fiecare minister erau astfel "!" afaceri, ba și mai deocheate, de care însă nimeni nu se mlingea, din anumite considerente funcționărești. Acum nisă, cînd i se aruncase mînușă, Karenin o ridicase cu în-'hazneală și ceruse numirea unei comisii speciale pentru

i adierea și verificarea lucrărilor comisiei pentru irigarea "i.oarelor din gubernia Zaraiskaia. In schimb, Alexei Alexandrovici se arătă și el necruțător față de acei domni. Mii ceru numirea unei comisii speciale și în chestiunea i'i.'fanizării celor străini de neam ⁱ. Chestiunea din urmă fu •'\;e ridicată întîmplător în ședința de la 2 iunie a consiliului, fiind susținută cu energie de Alexei Alexandrovici cu o problemă urgentă, din pricina stării de plîns a locuitorilor de altă origine. în consiliu, această problemă fusese un prilej de discuții în contradictoriu între reprezentanții

diferitelor ministere. Prin ministerul ostil lui Alexei Alexandrovici susținea că situația acestor locuitori era foarte înfloritoare și că reorganizarea propusă le-ar putea atinge propășirea, iar dacă se găseau și lipsuri, ele nu izvorau

¹ Expresie prin care guvernele țariste desemnau oficial pe locuitorii țării care aparțineau naționalităților conlocuitoare, **mai** ales din regiunile răsăritene.

decît din cauză că ministerul lui Alexei Alexandrovici nu lua măsurile legale. Acum, Karenin vroia să ceară : în primul rînd, numirea unei noi comisii care să fie însărcinată cu cercetarea la fața locului a situației celor străini de neam ; în al doilea rînd, dacă s-ar constata că situația acestor locuitori este într-adevăr așa după cum reiese din datele oficiale de care dispune consiliul, să se numească o altă comisie de studii pentru cercetarea pricinilor care au determinat starea de plîns a celor străini de neam, din punctele de vedere : a) politic, b) administrativ, c) economic, d) etnografic, e) material și f) religios ; în al treilea rînd, să se ceară de la ministerul advers relații asupra măsurilor luate în ultimul deceniu de acel departament pentru preîntîmpinarea condițiilor vitrege în care se află cei străini de neam ; în sfîrșit, în al patrulea rînd, să se ceară de la minister explicații asupra motivelor pentru care — după cum se vede din informațiile primite de consiliu sub numerele 17 015 și 18 308 din 5 decembrie 1863 și 7 iunie 1864 — acesta a acționat cu totul contrar spiritului legii fundamentale și organice, volumul... art. 18 și nota de la art. 36. Alexei Alexandrovici se îmbujora la față, făcînd repede un rezumat al acestor idei. După ce scrisese o coală de hîrtie, el se ridică, sună și trimise un bilet directorului său de cabinet să-i procure unele date necesare. După ce se ridică în picioare și se plimbă prin birou, Karenin se mai uită o dată la portret, se posomori și zîmbi cu dispreț. Mai citi ceva în cartea despre inscripțiile eugubine și interesul pentru ele i se redeșteptă. La ora unsprezece se duse la culcare. Sînd în pat, își aduse aminte de împlinirea cu soția sa, dar toată situația îi apărură într-o lumină mai puțin întunecată.

XV

Anna se împotriva cu înverșunare cînd Vronski îi spunea că situația ei nu mai era de răbdat și o îndemna

să mărturisească totul bărbatului său, în adâncul sufletului ea simțea toată falsitatea și necinstea în care trăia și

dorea cu toate puterile să găsească o ieșire. De aceea, în
limpede se întorcea cu soțul ei de la alergări, când într-o
clipă de tulburare îi mărturisise totul, cu toată durerea
înămintă în acea clipă, ea avusese un sentiment de ușurare.
În ziua plecării soțului, Anna își spunea mereu că-i pare
limpede, că totul e limpede acum și că cel puțin a scăpat de
minciună și de înșelăciune. Nu se îndoia deloc că situația
i s-a clarificat o dată pentru totdeauna ; și chiar dacă
avea să se înrăutățească, în schimb n-avea să mai fie echi-
vocă și mincinoasă. Durerea pe care și-o pricinuisese sieși și
soțului său, rostind cuvintele acelea, avea să fie răsplă-
tită — gândea ea, prin limpezirea situației lor. În aceeași
zi, Anna se întâlnește cu Vronski, dar nu-i povestește ce se
întâmplase între dânsa și soț, deși ar fi trebuit să-i spună,
în urmași pentru a hotărî soarta lor.

Când se trezi a doua zi dimineață, în minte îi răsăriră
înămintă cuvintele pe care i le spusese soțului său și cuvîn-
tele acestea i se păruă atît de îngrozitoare, de stranii și de
brutale, încît nu mai putea înțelege cum de fusese în stare
să le rostească. Nici nu îndrăznea să se gîndească la ce avea
să se întîmple acum. Dar cuvintele fuseseră rostite, iar
Alexei Alexandrovici plecase fără să spună nimic. «L-am
văzut pe Vronski și nu i-am spus. În clipa cînd era să plece,
am vrut să-l chem înapoi și să-i vorbesc, însă m-am răz-
gîndit, fiindcă putea să-i pară ciudat că nu i-am spus de
la început. De ce oare cînd am fost gata să-i vorbesc, am
tăcut totuși ?» ■ Drept răspuns la această întrebare, obrazii i
se înbujorară de rușine. Înțelese ce o reținuse. Pricepu
că-i fusese rușine. Situația care i se păruse limpede cu o
clipă mai înainte, i se înfățișă dintr-o dată nu numai tul-
bură, dar și extrem de încurcată. Îi era frică de dezonoare
— lucru la care nici nu se gîndise mai înainte. Numai
închipuindu-și ceea ce avea să facă soțul ei, îi veniră în
minte cele mai înfricoșătoare gînduri. Îi trecu prin cap că
administratorul va veni din clipă în clipă s-o dea afară
din casă și că dezonoarea ei va fi cunoscută de întreaga
lume. Se întreba unde are să se ducă atunci cînd va fi go-
nită din casă și nu găsea răspuns.

Cînd se gîndea la Vronski, i se părea că el n-o mai iu-

bește ca mai-nainte, că ea e o povară pentru dînsul, că nu-
vea dreptul să se impună lui, și simțea că-i este ostilă

din pricina asta. I se părea că vorbele pe care le spusese soțului și pe care și le repeta mereu în minte, parcă le spusese în fața tuturor și toți le auziseră. Nu îndrăznea să se uite în ochii celor din jurul ei. Nu îndrăznea să cheme fata din casă și cu atât mai puțin să coboare ca să-și vadă fiul și guvernanta.

Fata care aștepta de mult la ușă intră nechemată în odaie. Anna se uită întrebător în ochii ei și roși, speriată. Fata își ceru iertare că intrase : i se păruse că o sunase. Aduse rochia și un bilet. Biletul era de la Betsy, care-i reamintea că în cursul dimineții Liza Merkalova și baroneasa Stolz urmau să vină la dânsa cu admiratorii lor, Kalujski și bătrînul Stremov, la o partidă de crochet. «Vino să-i vezi cel puțin pentru studiul moravurilor. Te aștept», isprăvea Betsy biletul.

Anna citi biletul și oftă adînc :

— N-am nevoie de nimic, de nimic, spuse ea Annușkăi, care muta de colo-colo flacoanele și periile de pe masa de toaletă. Poți să pîeci. Mă îmbrac numaidecît și ies. N-am nevoie de nimic, nimic.

Annușka ieși, dar Anna nu începu să se îmbrace, ci rămase în aceeași atitudine, cu capul și cu mîinile lăsate în jos, cutremurîndu-se din cînd în cînd din tot trupul. Vroia să facă un gest, să rostească ceva, dar cădea iarăși în amorțire. Repeta întruna : «Doamne, Dumnezeu ! Doamne, Dumnezeu !» însă nici «Doamne", nici «Dumnezeule» nu aveau vreun sens pentru ea. Gîndul de a apela la religie în situația ei — deși nu se îndoise niciodată de religia în care fusese crescută — i se părea un lucru tot atât de absurd ca și cum ar fi căutat ajutor la însuși Alexei Alexandrovici. Știa dinainte că ajutorul religiei ar fi fost cu putință numai cu condiția renunțării la ceea ce dădea preț vieții sale. Nu numai că suferea, dar se simțea înspăi-

mîntat n-o mai încercase. Simțea că în sufletul ei totul începe să
ă de se dedubleze, cum se dedublează uneori obiectele cînd ai
noua ochii oboșiți. În unele momente nici nu mai știa de ce se
stare teme și ce dorește, îi era frică și nu mai știa ce anume
suflete dorea : ceea ce fusese, ori ceea ce avea să fie ?
ască, «Vai de mine, ce să mă fac ?» se gîndi ea, simțind de-
pe care odată o durere la tîmple. Cînd se dezmetici, își dădu seama

rrt își apucase cu amîndouă mîinile părul de la tîmple și trăgea de el. Sări din pat și începu să se plimbe prin odaie.

— Cafeaua e gata. *Mamzel* și Serioja vă așteaptă, zise Annușka, reîntorcîndu-se și găsind-o pe Anna în aceeași ntiludine.

— Serioja ? Ce e cu Serioja ? întrebă Anna, înviorîndu-se deodată și amintindu-și pentru întîia oară în dimineața aceea de existența copilului său.

— Mi se pare că a făcut o poznă, răspunse Annușka îmbind.

— Ce poznă ?

— Ați avut niște piersici în odaia din colț. Mi se pare i-1 a mîncat una pe furiș.

Aducîndu-și aminte de copilul său, Anna ieși deodată din impasul în care se afla. își aminti că înainte de toate '■ru mamă și trăia numai pentru copil — comportare sin-■ eră, dar pe care oarecum o exagera, și pe care o avusese m toți anii din urmă — și se simți mulțumită că în starea m care se afla avea un punct de sprijin independent de bărbatul său și de Vronski. Punctul de sprijin era fiul. In • u-ice împrejurare s-ar fi găsit, ea nu-și putea părăsi copilul. Chiar dacă soțul său ar face-o de rușine și ar goni-o i l i n casă, chiar dacă Vronski s-ar înstrăina de dînsa și și-ar i flua libertatea (aici se gîndi iarăși cu ciudă și cu mustrare la el), ea nu și-ar părăsi copilul pentru nimic în lume. Avea un scop în viață, trebuia să lupte, da, să lupte pentru a asi-i' .ura situația băiatului, ca să nu-i fie luat. Trebuia să gă-: .cască o cale cît mai repede cu putință, înainte de a i-1 fi luat. Trebuia să-și ia fiul și să plece. Era singurul lucru pe care-l avea de făcut, și pentru asta trebuia să se liniș-I cascade și să iasă din această stare chinuitoare. Și gîndul de n întreprinde ceva în legătură directă cu băiatul ei, de a pleca numaidecît undeva cu dînsul îi dădu liniștea cuvenită.

Se îmbracă repede, coborî și, cu pași hotărîți, intră în ilonul unde o așteptau de obicei Serioja și cu guvernanta i i cafea. îmbrăcat în alb, Serioja stătea lingă masă, sub "Clindă, și meșterea ceva cu niște flori aduse de el, stînd

ru spatele încovoiat, cu fruntea în jos, cu o expresie de
nclenție încordată, pe care Anna o cunoștea și care-l făcea
""i semene cu tatăl său.

iz*

339

Guvernanta avea un aer foarte sever. Serioja scoase un strigăt ascuțit : «A, mama !», cum făcea deseori, și se opri, nehotărît dacă să se ducă la dînsa și să-i dea bună ziua, lăsînd florile, sau să isprăvească cununa și să meargă cu florile.

După ce-i spuse bună dimineața, guvernanta începu o lungă și amănunțită poveste despre vina lui Serioja, dar Anna n-o asculta. Se întreba dacă s-o ia și pe dînsa, ori nu, cu ea. «Nu. N-am s-o iau, hotărî ea. Am să plec singură cu băiatul.»

— E foarte urît din partea ta, zise Anna și, punîndu-și mîna pe umărul copilului, aruncă asupra-i nu o privire aspră, ci una sfioasă, care-l zăpăci și—l bucură ; apoi îl sărută. Lasă-ne singuri, spuse ea guvernantei mirate și, fără să-și ia mîna de pe umărul copilului, se așeză la masa pe care se servise cafeaua.

— Mamă ! Eu... eu... n-am... bîlbîi Serioja, silindu-se să înțeleagă după expresia ei ce-l aștepta din pricina pierșicii.

— Serioja, începu Anna după ce guvernanta ieși din odaie, ai făcut un lucru urît. Dar nu-i așa că n-ai să mai faci ? Mă iubești ?

Simți că-i vin lacrimi în ochi. «S-ar putea să nu-l iubesc ?» se întrebă ea, încercînd să-i pătrundă privirea speriată și în același timp fericită. «Oare s-ar putea să fie de partea tatălui său, să mă condamne ? S-ar putea oare să n-aibă milă de mine ?» O podidiră lacrimile și, ca să și le ascundă, se ridică repede și porni aproape în fugă pe terasă.

După ploile torențiale din ultimele zile, se făcuse o vreme rece și senină. În ciuda soarelui strălucitor care se strecura printre frunzele spălate de ploi, văzduhul era rece.

Anna se înfiora de frig și de spaima care o cuprinsese cu o nouă putere cînd ieșise la aer curat.

— Du-te, du-te la Mariette, spuse ea lui Serioja, care venise după dînsa, și începu să se plimbe pe rogojina de pe

terasă. «S-ar putea oare să nu mă ierte, să nu înțeleagă că e o fatalitate în toate acestea ?» se întrebă ea,

Oprindu-se și privind vârful unui plop care se legăna în bătaia vântului, cu frunzele înprospătate de ploaie, cu străluciri vii în soarele rece, Anna înțelese că nimeni n-o va ierta, că toată lumea va fi acum necruțătoare față de dînsa, ca și cerul acesta, ca și verdeța asta. Simți din nou cum i se dedubla sufletul. «Nu trebuie, nu trebuie să mă îndes, își zise ea. Trebuie să mă pregătesc. Dar încotro ? Și când ? Pe cine să iau cu mine ? Ah, da, să plec la Moscova, cu trenul de seară — Annușka, Serioja și lucrurile necesare. Dar mai întâi să le scriu amîndurora.» Intră n-pace în casă, se duse în budoarul ei, se așeză la masă și îi rise soțului său :

«După cele întîmplate, nu mai pot rămîne în casa dumitale. Plec și iau băiatul cu mine. Nu cunosc legile, și de aceea nu știu căruia din părinți îi va rămîne copilul. îl iau însă cu mine, fiindcă nu pot trăi fără el. Fii mărinimos și jinsă-mi-l mie.»-

Pînă aici, Anna scrisese repede și firesc. Dar apelul la mărinimia lui, pe care nu i-o recunoștea, ca și nevoia de a încheia scrisoarea cu ceva înduioșător o făcuse să se oprească.

«Nu pot vorbi despre vina mea și despre muștrările conștiință, fiindcă...»

Se opri din nou, negăsind o legătură între gîndurile «ale. «Nu, se gîndi ea, n-am să mai adaug nimic.»- Rupse scrisoarea, o transcrie, înlăturînd aluzia la mărinimia lui, și o lipi.

Acum trebuia să-i scrie lui Vronski. «I-am mărturisit Hoțului meu», începu Anna și rămase multă vreme nemișcată, nefiind în stare să meargă mai departe. Acest început era atît de brutal, atît de lipsit de feminitate ! «Dar, în urma urmei, ce aș putea scrie ?» se întrebă ea. Se îmbujora din nou de rușine, își aduse aminte de calmul lui, și un sentiment de ciudă împotriva-i o făcu să rupă în buflțele scrisoarea începută. «Mai bine nimic», își zise ea și,

ilupă ce închise mapa, se duse sus, anunță guvernanta și
•ilugile că pleacă în aceeași zi la Moscova și începu numai-
decît să-și facă bagajele.

Îtîndașii, grădinarii și feciorii umblau prin toate odăile vilei, scoțînd lucrurile. Dulapurile și scrinurile erau deschise. De două ori se duseseră să cumpere frînghii de la prăvălie. Pe jos zăceau hîrtii și ziare. Două cufere, mai multe geamantane și pleduri legate așteptau în antreu. Un cupeu și două birji se aflau la scară. Anna, care își uitase în timpul lucrului tulburarea, era în budoar unde, în picioare înaintea mesei, își pregătea sacul de voiaj, cînd Annușka îi atrase atenția asupra zgomotului unei trăsuri care se apropia. Anna se uită pe fereastră și văzu la scară pe curierul iui Alexei Alexandrovici, care suna la ușa din față.

— Du-te de vezi ce vrea, îi spuse Anna și se așeză liniștită într-un jeț, rezemîndu-și mîinile pe genunchi, gata la orice. Un fecior aduse un plic gros, cu adresa scrisă de mîna lui Alexei Alexandrovici.

— Curierul are poruncă să aducă răspuns, zise feciorul.

— Bine, răspunse Anna și, îndată ce ieși omul, rupse cu degete tremurătoare plicul. Un pachet de bilete de bancă neîndoite, prinse cu banderolă, căzu din plic. Anna scoase scrisoarea și începu s-o citească de la sfîrșit. «Vor fi date toate dispozițiile necesare în legătură cu mutarea... acord o deosebită importanță îndeplinirii rugăminții mele», citi ea. Ochii îi fugeau mai departe, înapoi. Citi totul. Apoi reciti scrisoarea în întregime, de la început. După ce isprăvi, Ocuprinsă niște fiori de gheață și simți că asupra capului l se abătuse o groaznică nenorocire, la care nu se așteptase.

Anna, care în dimineața aceleiași zile se caise că făcuse mărturisiri soțului său și nu dorea decît un singur lucru : ca vorbele acelea să nu fi fost spuse, acum, cînd scrisoarea îi îndeplinea dorința anulînd cuvintele rostite, simțea că acest lucru e mai îngrozitor decît orice și-ar fi putut închipui.

«Are dreptate, are dreptate ! își zise ea. Firește că are

totdeauna dreptate ; e creștin, mărinimos ! Da, e un om josnic și mîrșav ; dar afară de mine, nimeni nu înțelege și nu va înțelege lucrul ăsta, iar eu nu-l pot da în vileag. Lumea spune că e un om religios, moral, cinstit și inteli-

Rt'nt. Lumea însă n-a văzut ceea ce am văzut eu. Ea nu
Mc că mi-a înăbușit viața timp de opt ani, că a sugrumat
i"i ce era viu în mine. Nu s-a gândit o singură dată că sînt
<■ femeie vie, care are nevoie de dragoste. Lumea nu știe
■ ■-l (îl mă jignea la fiecare pas și rămînea încîntat
de sine.

i >.u-e nu m-am străduit din toate puterile să-mi găsesc un
(i I în viață ? Oare n-am încercat să-l iubesc și, neizbutind,
n im trecut toată dragostea mea asupra copilului ? Dar a
venit un timp cînd am înțeles că nu mă mai puteam înșela
pi- mine însămi, că sînt o femeie vie și că nu-s vinovată că
Dumnezeu m-a făcut așa cum sînt, că trebuie să trăiesc
fyl să am parte de dragoste. Și acum ? Să mă fi ucis pe
mine, să-l fi ucis pe dînsul, aș fi putut să îndur, aș fi pu
tut să iert; dar nu, el...»

«Cum de n-am ghicit ce va face ? Că va face ceea ce-i
ilictează firea lui josnică ? Dreptatea va rămîne de
partea

lni ; iar pe mine, care sînt pierdută, are să mă scufunde
l mai adînc.» «îți poți închipui singură ce te așteaptă pe
imneata și pe fiul dumitale», își aminti ea cuvintele din
lisoare. «Mă amenință că-mi va lua copilul. Legea lor
; upidă admite probabil asta. Dar parcă nu știu de ce-mi
■ imnc toate acestea ? Nu crede nici în iubirea mea
pentru co

cii și disprețuiește (așa cum a ironizat totdeauna), da, dis
prețuiește acest sentiment al meu. Știe însă că n-am să-mi
părăsesc copilul, că nu-l pot părăsi, că fără el nu există pen-
hu m:ne viață nici alături de aceia pe care-l iubesc și că,
parăsinciu-mi copilul și fugind de la dînsul, rn-aș purta ca
Irnicia cea mai josnică și mai ticăloasă — știe asta și știe
c .l nu sînt în stare s-o făc.»

«Vi;, fa noastră trebuie să continue ca și mai înainte»,
își aminti Anna altă frază din scrisoare. «Viața noastră fu-
Nese și mai înainte un chin, iar în ultimul timp ajunsese

groaznică. Dar ce va fi de acum încolo ? El știe acum totul, și ie că nu pot regreta că respir și iubesc. Știe că din asta nu poate ieși decît minciună și înșelătorie, simte însă nevoia să mă chinuiască mai departe — îl cunosc. Știu că înoată în minciună și se simte bine în ea ca peștele în apă. Dar nu, n-am să-i fac plăcerea asta, am să-i rup păienjenișul de minciuni în care vrea să mă prindă. Fie ce-o fi ! Urice e mai bine decît minciuna și înșelătoria !»

«Dar cum ? Doamne, Dumnezeu ! A mai fost vre-
odată o femeie atît de nenorocită ca mine ?»

«Ba am s-o rup, am s-o rup !» izbucni ea și se ridică
brusc în picioare, stăpînindu-și lacrimile. Se duse la bi-
rou, ca să facă altă scrisoare. Simțea însă în adîncul sufle-
tului că nu va fi în stare să rupă nimic, că nu va fi în stare
să scape din situația de mai înainte, oricît de falsă și de
incorectă ar fi fost această situație.

Se așeză la birou ; dar în loc să scrie, își puse mîinile
pe masă, își culcă fruntea pe ele și izbucni în plîns, cu sus-
pine care-i cutremurau tot pieptul, cum plîng copiii. Își
plîngea visul sfărîmat pentru totdeauna, acel vis al unei
situații limpezi și cinstitute. Știa de pe acum că totul va
rămîne ca și mai înainte, ba chiar mult mai rău decît pînă
atunci. Simțea că locul pe care-l avea în societate, și care
în dimineața aceea i se păruse atît de neînsemnat, îi era
totuși scump. Își dădea seama că nu va fi în stare să-l
schimbe cu starea rușinoasă a femeii care-și leapădă băr-
batul și copilul și se unește cu amantul. Simțea în sfîrșit
că, orice ar face, nu ea va fi cea mai tare. Nu va cunoaște
niciodată libertatea dragostei. Va rămîne pentru totdeauna
o soție nelegiuită, amenințată veșnic să fie prinsă — o soție
care-și înșală bărbatul ca să aibă legături rușinoase cu un
om străin și independent, a cărui viață n-o poate împărtăși.
Știa că așa va fi. Și soarta sa îi părea atît de îngrozitoare,
încît nici nu-și putea închipui sfîrșitul. Plîngea numai, fără
să se poată stăpîni, întocmai ca un copil pedepsit.

Zgomotul pașilor feciorului o făcu să-și vină în fire.
Ascunzîndu-și de dînsul fața, ea se prefăcu că scrie.

— Curierul cere răspuns, spuse feciorul.

— Cere răspuns ? A, da ! Să mai aștepte. Am să sun.

«Ce-aș putea să-i scriu ? se gîndi ea. Ce pot hotărî sin-
gură ? Ce știu eu ? Ce vreau ? Pe cine iubesc ?» simți din
nou că sufletul începe să i se dedubleze. Speriată de acest
lucru, se agăță de cel dintîi pretext ivit, care ar putea s-o
facă să uite. «Trebuie să-l văd pe Alexei (așa-i spunea ea
în gînd lui Vronski). Numai el poate să-mi spună ce am
de făcut. Să mă duc la Betsy, poate o să-l văd acolo», so
gîndi ea, uitînd cu desăvîrșire că în ajun îi spusese că nu

se va duce la prințesa Tverskaia, iar Vronski îi răspunses< ■
că, în cazul acesta, nu se va duce nici el. Anna se apropie

de birou și scrisoarea soțului ei : «Am primit scrisoarea **dumitale. A.**» Apoi sună și o dădu feciorului.

— Nu mai plecăm, spuse ea Annușkăi, care intrase în tre timp în odaie.

— Nu mai plecăm deloc ?

— Deloc ! Dar lăsați bagajele împachetate pînă mîine și opriți cupeul. Mă duc la prințesă.

— Ce rochie să vă pregătesc ?

XVII

Jucătorii partidei de crochet la care prințesa Tverskaia o poftise pe Anna erau două doamne cu admiratorii lor. Aceste două doamne erau cele mai reprezentative figuri ale unui cerc nou și select din Petersburg, supranumit — ca o imitație a unei imitații — *Ies sept merveilles du monde*¹. Aceste doamne făceau parte din lumea cea mai mare, dar o lume care era ostilă cercului frecventat de Anna. Afară de aceasta, bătrînul Stremov, unul dintre oamenii cu treabă din Petersburg, admiratorul Lizei Merkalova, era la rîndul său dușmanul lui Alexei Alexandrovici. De aceea Anna nu vroise să primească invitația, iar aluziile din biletul prințesei Tverskaia priveau tocmai refuzul ei. Acum însă, Anna, în speranța de a se întîlni cu Vronski, se hotărî să se ducă,

Sosi la prințesa Tverskaia înaintea celorlalți invitați.

Tocmai cînd intră Anna, feciorul lui Vronski, care se mîna ca un gentilom cu favoriții săi frumos pieptănați, intra și el. Feciorul se opri lingă ușa și, scoțîndu-și șapca, o înălță să treacă înainte. Anna îl recunoscu și abia atunci își aduse aminte că Vronski spusese în ajun că nu vine. Trimisese probabil un bilet să se scuze.

În timp ce-și scotea pardesiul în antreu, Anna auzi cum feciorul, care vorbea cu «r» tot ca un gentilom, rosti : «De în domnul conte pentru doamna prințesă», și înmîină un bilet.

Ar fi vrut să întrebe unde-i stăpînul. Ar fi vrut să se întoarcă și să-i trimită o scrisoare, rugîndu-l să vină sau

¹ Cele șapte minuni ale lumii (fr.).

să se ducă ea la dînsul. Nu putea face însă nici unul din aceste trei lucruri. Se și auzeau sunetele soneriei care-i anunțau sosirea, iar feciorul prințesei Tverskaia se vedea din profil în ușa deschisă, așteptînd ca Anna să treacă în odăile interioare.

— Doamna prințesă e în grădină. Vă anunțăm numai-decît. Nu doriți să poftiți în grădină ? o întrebă alt fecior, din camera de alături.

Aceeași stare, de nehotărîre și de tulburare, ca și acasă, o urmărea și aici, poate încă și mai puternic, deoarece nu putea întreprinde nimic, nu putea să-1 vadă pe Vronski, ci trebuia să rămîna aici, într-o societate ce-i era străină și atît de opusă ca dispoziție stării sale sufletești. Dar Anna știa că rochia pe care o pusese îi vine de minune și nu era atît de singură în acest mediu obișnuit pentru ea, în această atmosferă solemnă de trîndăvie, care o făcea să se simtă mai bine decît acasă. Nu trebuia să se gîndească la ce aven de făcut. Totul se desfășura *ă*s la sine. Văzînd-o pe Betsy, care venea s-o întîmpine, într-o rochie albă de-o eleganța desăvîrșită, Anna îi zîmbi, ca de obicei. Prințesa Tverskaia era însoțită de Tușkevici și de o rudă, o domnișoară caro, spre marea fericire a părinților săi provinciali, își petrecea vara la această prințesă vestită.

Anna avea, pesemne, o expresie deosebită și lucrul acest nu-i scăpă lui Betsy, care i-o și remarcă.

— Am dormit prost, îi explică Anna, urmărind *dil* ochi pe un lacheu care venea spre ele și care, după cur bănuia ea, aducea biletul lui Vronski.

— Ce bine îmi pare că ai venit, zise Betsy. Sînt obosit și tocmai vroiam să beau o ceașcă de ceai înainte de veni musafirii. Ar fi nimerit, spuse prințesa lui Tușkevici,* să încerci împreună cu Masa terenul de crochet. e acolo unde-i tunsă iarba. Vom avea timp să ne deschidem inima la ceai, *we'll have a cosy chat*, nu-i așa ? urmă ea zîmbind către Anna și strîngîndu-i mîna în care ținea umbrela.

— Mai ales că nu pot să stau mult. Trebuie să mă duc neapărat la bătrîna Wrede. I-am făgăduit de atîtea ori, răs-punse Anna, pentru care minciuna, străină firii sale, ajun-

---

¹ Vom avea o conversație plăcută (engl.).

nu numai simpla și firească în societate, dar îi făcea și plăcere.

Nu-și dădea seama de ce spusese această minciună, la care nici nu se gândise cu o clipă mai înainte. Poate numai din pricină că, fiind absent Vronski, trebuia să-și asigure libertatea și să încerce să-l vadă într-un chip sau altul. Dar n-ar fi putut explica de ce rostise tocmai numele kitrinei domnișoare de onoare Wrede, la care nimic n-o obliga să se ducă mai degrabă decât la alții. Totuși, după cum se văzu mai târziu, Anna n-ar fi putut născoci un alt mijloc mai bun, oricâtă osteneală și-ar fi dat, pentru a se întâlni cu Vronski.

Nu, nu te las pentru nimic în lume, zise Betsy, privind-o cu luare-aminte drept în față. Crede-mă că mă simțeam rădăcină dacă nu mi-ai fi dragă. Parcă te-ai teme să nu te înșel în societatea mea. Servește-ne, te rog, ceaiul în camera mică, porunci ea feciorului, închizând pe jumătate ochii, așa cum făcea totdeauna când vorbea cu slugile. Iată biletul adus de lacheu și îl citi. Alexei *nous fait faux* Iată *, zise Betsy. Îmi scrie că nu poate veni, adăugă și pe un ton atât de firesc și de simplu, ca și cum nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că Vronski ar putea însemna tu ochii Annei altceva decât un oarecare jucător de crochet. Anna era sigură că Betsy știa totul. Dar, ascultând-o cum vorbea față de dânsa despre Vronski, ea credea totdeauna, în prima clipă, că nu știe nimic.

— A! făcu nepăsătoare Anna, ca și cum vestea aceasta nu ar fi interesat-o prea puțin, și adăugă zâmbind: Cum ar fi în societatea dumitale să compromită pe cineva? Păstăni reia tainei, ascunsă sub jocul cuvintelor, avea un mare farmec pentru Anna, de altfel ca pentru toate femeile. Oli înțina nu atât nevoia de a ascunde, nici scopul pentru care se ascundea, cât însuși faptul de a tănui. Nu pot să fiu mai sinceră decât papa, urmă ea. Stremov și Liza Merkalova

i crema societății. Pe lângă asta, ei sînt primiți pretutindeni. Iar *eu*, Anna puse un deosebit accent pe cuvîntul *eu*, un fost niciodată severă sau neîngăduitoare. La drept Orbind, n-am timp.

• Nu se ține de promisiuni (fr.).

— Poate nu vrei să-l vezi pe Stremov ? ! Lasă-l pe ol și pe Alexei Alexandrovici să-și rupă lăncile la consiliu. Asta nu ne privește. În societate însă e cel mai plăcut om din câți cunosc — și un pasionat jucător de crochet. Ai vezi. Și în ciuda rolului său ridicol de bătrîn adorator , Lizei, să vezi cu cât duh se descurcă. E un om delicios. D; pe Sapho Stolz n-o cunoști ? E un tip nou, cu totul noi

Pe cînd Betsy spunea toate acestea, după privirea i veselă și inteligentă, Anna înțelese că prietena ei ghicise în parte situația și că punea ceva la cale. Ele se aflau într-un mic budoar.

— Dar trebuie să-i scriu lui Alexei. Betsy se așeză l; i masă, scrise cîteva rînduri și vîrî biletul în plic. îi scriu să vină la prînz. îmi rămîne la masă o doamnă fără cavalei Vezi dacă am fost destul de convingătoare. Iartă-mă, am te las o clipă singură. Lipește, te rog, plicul și expediază îi spuse Betsy din ușă. Trebuie să dau unele dispoziț

Fără să stea nici o clipă pe gînduri, Anna se așeză masa unde se afla biletul lui Betsy, pe care nu-l citi. Ad, ughă numai în josul lui : «Trebuie să te vād negreșit. Vii în grădina lui Wrede. Am să fiu acolo la ora șase» Li. plicul. După ce reveni, Betsy expedie biletul de fai. i cu Anna.

La ceaiul care se servi pe o măsuță cu rotițe în salonașul răcoros, se înfiripă între cele două femei a cosy *chat*, pîn > la sosirea invitaților, după cum făgăduise prințesa Tvciskaia. Judecară pe cei așteptați și se opriră la Liza Merk i Iova.

— E foarte drăguță. Totdeauna mi-a fost simpatică, zi Anna.

— Și ai dreptate. E nebună după dumneata. Ieri, du| alergări, a venit la mine. îi părea grozav de rău că nu te găsit. Spunea că ești o adevărată eroină de roman, și < — dacă ar fi bărbat — ar face o mie de nebunii penii dumneata. Iar Stremov i-a spus că le face și așa.

— Dar spune-mi, te rog, un lucru pe care nu l-am pl| tut înțelege niciodată, spuse Anna după o scurtă pauză și un ton care arăta că nu era o întrebare banală, ci o interel în adevăr ceea ce întreba. Spune-mi, te rog, ce relații sîl

între ea și prințul Kalujski, zis și Mișka ? Ii întâlnesc rar.
Ce e între ei ?

Betsy zîmbi numai din ochi și o privi cu luare-aminte.

— E un gen nou, răspunse Betsy, pe care l-au adoptat toți, de a-și face de cap. Dar sînt fel și fel de moduri de a face acest lucru.

— Bine, bine, dar ce relații sînt între ea și Kalujski ?

Betsy izbucni pe neașteptate în rîs, veselă și nestăpînită — ceea ce i se întîmpla rar.

— Calci pe urmele prințesei Meahkaia. E o întrebare *d'enfant terrible*, pe care mi-o pui dumneata, și se vedea că Betsy vroia să se stăpînească, dar nu putea. Se porni po un rîs nebunesc, ca toți oamenii care rîd rar. Trebuie fiA-i întrebăm pe ei, spuse ea rîzînd cu lacrimi.

— Dumneata rîzi, zise Anna, molipsindu-se fără voie il<: rîsul prietenei, dar n-am fost niciodată în stare să pri-ivp rolul soțului în toată afacerea asta.

— Soțul ? Soțul Lizei Merkalova îi duce pledurile după dinsa și e gata oricînd s-o servească. Dar ce se ascunde sub Ji.sta, nimeni nu vrea să știe. În societatea bună nu se vor bește despre unele amănunte ale toaletei și nici gîndul nu iilăruie asupra lor. Așa e și aici.

— Te duci la serbarea lui Rolandaki ? o întrebă Anna, <;i să schimbe vorba.

— Nu cred, răspunse Betsy și, fără să-și privească prietena, începu să umple cu ceai aromat niște cești mici,

l răvezii. După ce împinse o ceașcă spre Anna, Betsy scoase ■ i țigară și, punînd-o într-un țigaret de argint, și-o aprinse. Vezi dumneata, sînt într-o situație fericită, adause Betsy li r ă să mai rîdă, luînd ceașca în mîna. Te înțeleg pe dumneata și o înțeleg și pe Liza. Ea e una dintre acele firi naive care, ca și copiii, nu-și dau seama ce e bine și ce e i. u i. Cel puțin nu și-a dat seama cînd era foarte tînră.

Astăzi însă știe că această atitudine o prinde bine și o i>."istrează cu tot dinadinsul mai departe, urmă ea cu un ■ t rîs fin. Totuși, asta o prinde. Vezi dumneata, un lucru '■de fi privit în mai multe feluri ; dacă-l iei în tragic, , ■ iate fi prefăcut într-un chin, dar poate fi luat și simplu, u.yji cum vine, și chiar cu veselie. Dumneata, pcate, iei toate

•
l
u
i
u
'
u
r
i
l
e

p
r
e
a

î
n

s
e
r
i
o
s
.

— Cum aş dori să cunosc pe alții, așa cum mă eunosc pe mine însămi, spuse Anna, serioasă și îngîndurată. Oare sînt mai rea decît altele, ori mai bună ? Cred că sîni mai rea.

||

— Ești un copil teribil, un copil teribil ! repetă Betsy. Dar iată-i și pe ei.

■ XVIII

Se auziră pași, un glas de băi bat, apoi unul de femeie, rîsete și, în sfîrșit, intrară musafirii așteptați : Sapho Stolz și un tînăr exuberant de sănătate, numit Vaska. Se vede i că-i priiseră fripturile de vacă în sînge, trufele și vinul d'-Bourgogne, care erau hrana lui obișnuită. Vaska se înclină înaintea doamnelor și le privi, însă numai o clipă. Intri i după Sapho în salon și trecu în urma ei, ca și cum ar fi fost legat de ea. Nu-și lua de la dînsa privirile strălucitoare, de parcă ar fi vrut s-o mănînce din ochi... Sapho Stolz era o blondă cu ochii negri. Intră cu pași mici și energici în pantofi cu tocuri înalte și strînse mîna doamnelor, cu putere, ca un bărbat.

Anna nu se întîlnise încă niciodată cu această nouă celebritate. Rămase uimită de frumusețea ei, de excentricitatea toaletei, cît și de îndrăzneala manierelor sale. Pieptă-nătura-i era o adevărată clădărie de păr natural și de păr fals de nuanță aurie, așa încît capul îi părea de egală mărime cu bustul ei suplu, proeminent și foarte decoltat în față. Era atît de impetuoasă în mișcări, încît la fiecare pas i se contura sub rochie forma genunchilor și a coapselor. Te întrebai fără să vrei : unde anume se isprăvește, în acest munte de mătăsuri de la spate, trupul ei adevărat, mic și zvelt, atît de decoltat în partea de sus și atît de ascuns în partea de jos ?

Betsy se grăbi s-o prezinte Annei.

— închipuiți-vă, era cît pe-aci să călcăm doi soldați, începu să povestească Sapho, clipind din ochi, zîbind yi potrivindu-și din mers trena rochiei, pe care și-o aruncase dintr-o dată prea mult într-o parte. Veneam cu Vaska... Ah, da... domniile-voastre nu vă cunoașteți. Sapho piv-

fcență pe tînăr cu numele lui de familie și, roșind, rîse sonor de greșeala ei de a-l fi numit «Vaska» față de o doamnă necunoscută.

Vaska se mai înclină o dată în fața Annei, fără să spună un cuvînt. Apoi, întorcîndu-se către Sapho :

— Ai pierdut rămășagul. Am sosit înainte. Te rog să «chiți datoria.

Sapho rîse cu și mai mare poftă.

— Doar n-ai vrea să-ți plătesc pe loc, răspunse Sapho.

— Indiferent. Primesc și mai tîrziu.

— Bine, bine ! Ah, dar... ! spuse deodată Sapho, întor-
Cîndu-se către gazdă. Vai, ce uitucă sînt... V-am adus un musafir. Iată-l !

Tînărul musafir neașteptat, pe care-! adusesese Sapho și de care uitase, era o persoană atît de însemnată, încît, deși #ra foarte tînăr, amîndouă doamnele se ridicară în picioare #ca să-l întîmpine.

Era un nou admirator al lui Sapho, care, ca și Vaska, ■c ținea ca legat cu o ață de dînsa.

Puțin după aceea sosită prințul Kalujski și Liza Merkalova împreună cu Stremov. Liza Merkalova era brună și «labă, cu o figură languroasă de orientală și cu niște ochi splendizi, enigmatici, după spusele lumii. Rochia ei în tonuri închise (care stîrni pe dată admirația Annei) se armoniza minunat cu genul său de frumusețe. Pe cît de vioaie și hotărîtă era Sapho, pe atît de molatică și de placidă se înfățișa Liza.

Dar Liza, după gustul Annei, părea mult mai atrăgătoare. Betsy îi spusese Annei că Liza făcea pe copilul neviiutor. Dar cum o văzu, Karenina își dădu seama că nu «•ra drept. Avea în adevăr ceva instinctiv și naiv femeia ■la, frumoasă și blîndă, deși stricată. Se distingea, dealt- niinteri, prin aceleași apucături ca și Sapho. O urmau, ca ■ i pe Sapho, doi admiratori, unul tînăr și altul bătrîn, le- :. i(i cu ață parcă de dînsa și care o sorbeau din ochi. Po-

■i'da însă într-însa ceva care o ridică deasupra celor ce o
II con jurau : acel ceva care deosebește scînteierea unui au-
«•ntic briliant de strălucirea imitațiilor de sticlă. Scînte-
wea asta radia din ochii săi splendizi și, în adevăr, enig-
natici. Privirea obosită, și totodată pătimașă, a acestor ochi

cu cearcăne te uimea prin desăvârșita-i sinceritate. Cine se uita în ochii aceștia putea crede că o cunoaște pînă în fundul sufletului și, cunoscînd-o, nu se putea să n-o iubești. Cînd o văzu pe Anna, chipul ei se luminează dintr-o dată de un zîmbet bucuros.

— Ah, ce bine-mi pare că te văd ! zise ea, apropiindu-se de Anna. Ieri, la alergări, tocmai cînd vroiam să vin la dumneata, plecaseși. Țineam așa de mult să te văd, mai ales ieri. A fost ceva îngrozitor, nu-i așa ? adăugă Liza, aruncînd spre Anna o privire care-i dezvăluia parcă totj sufletul.

— Da. N-aș fi crezut ca alergările să dea asemenea emoții, răspunse Anna, roșind.

În aceeași clipă, toată lumea se ridică pentru a se duce în grădină.

— Eu nu mă duc, rosti Liza cu un zîmbet, așezîndu-se lîngă Anna. Nu te duci nici dumneata, nu-i așa ? Ce plăcere să joci crochet ?

— Dar... mie-mi place, răspunse Anna.

— Spune-mi, cum faci de nu te plictisești ? Numai privindu-te mă simt mai veselă. Dumneata trăiești, pe cînd eu mă plictisesc.

— Dumneata să te plictisești ? Casa duminică trece drept una dintre cele mai vesele din Petersburg, adăugă Anna.

— Poate că cei ce nu sînt în cercul nostru se plictisesc și mai mult ; noi însă nu petrecem — și mai ales eu. Mor de urît.

Sapho aprinse o țigară și se duse în grădină împreună cu cei doi tineri. Betsy și Stremov rămaseră la ceai.

— Cum se poate să-ți fie urît ? întrebă Betsy. Sapho spunea că ieri a fost mare veselie *la voi*.

— Vai, ce plictiseală a fost ! răspunse Liza Merkalova. Au venit cu toții la mine după alergări. Aceleași și aceleași figuri, și mereu același lucru. Au stat toată seara tolăniți

pe divane. Ce veselie găsești dumneata în asta ? Dar ce faci
dumneata ca să nu te plictisești ? o întrebă iarăși pe Anna.
Cînd mă uit la dumneata, îmi spun : uite o femeie care
poate fi fericită ori nenorocită, dar care nu se plictisește.
Învăță-mă și pe mine cum faci.

— Nu fac nimic, răspuse Anna, îmbujorându-se la față din pricina acestor întrebări insistente.

— E sistemul cel mai bun, interveni Stremov în discuție.

Stremov era un bărbat de vreo cincizeci de ani, cărunt, încă bine, foarte urât, însă cu o figură interesantă și inteligentă. Liza Merkalova îi era nepoată după soție. Își petrecea în compania ei aproape toate ceasurile libere. Întâlnind pe Anna Karenina, Stremov — adversar în serviciu al lui Alexei Alexandrovici — căuta să fie, ca om inteligent și de societate, cit mai amabil cu soția dușmanului său.

— A nu face nimic, repetă Stremov cu un zîmbet fin, e sistemul cel mai bun. De câte ori nu ți-am spus, urmă el, adresându-se Lizei Merkalova, că un mijloc de a nu te plictisi este să nu te gîndești că ți-ar putea fi urât. După cum nu trebuie să te temi că n-ai să adormi, dacă ți-e frică de insomnie. Tocmai asta ți-a spus și Anna Arkadievna.

— Aș fi fost foarte încîntată să fi spus-o eu, deoarece e un lucru nu numai inteligent, dar și adevărat, zise Anna surîzînd.

— Dar spuneți-mi : de ce nu pot oamenii să adoarmă și de ce nu-i chip să nu te plictisești ?

— Ca să adormi, trebuie să muncești. Și ca să te dis trezi, trebuie de asemenea să muncești.

— De ce să muncesc, dacă nimeni n-are nevoie de munca mea ? Iar ca să mă prefac anume — nici nu știu și nici nu vreau.

— Ești incorigibilă ! exclamă Stremov fără s-o privească și se întoarse din nou spre Anna.

Intîlnindu-se rar cu Karenina, Stremov nu-i putu spune decît banalități. O întrebă, de pildă, cînd se mută la Petersburg și-i vorbi despre iubirea contesei Lidia Ivanovna pentru dînsa, dar se vedea bine că dorește din toată inima să-i fie pe plac, manifestîndu-și respectul său față de dînsa, ba și ceva mai mult.

Tușkevici intră anunțînd că toată lumea aștepta pe jucătorii de crochet.

— Nu. Nu pleca, te rog, stăruia Liza Merkalova, auzind că Anna vrea să plece.

Stremov insistă și el, spunându-i :

• ■'''' — Ar fi un contrast prea izbitor între societatea aceasta și cea a bătrânei Wrede. Ei îi veți oferi numai un prilej de bîrfeală, pe cînd aici treziți cu totul alte sentimente ; cele mai frumoase și contrare bîrfeii, adăugă curtenitor Stremov.

Anna stătu o clipă pe gînduri, nehotărîtă. Cuvintele măgulitoare ale acestui om inteligent, simpatia copilărească și naivă pe care o manifesta Liza Merkalova pentru ea, acest mediu monden familiar — totul era ușor aici, pe cînd ceea ce o aștepta se anunța așa de greu ! De aceea cumpăni o clipă, nehotărîtă : să mai rămînă ? Să mai amîne clipa grea a explicației ? Dar gîndindu-se la ceea ce o aștepta acasă, singură, dacă nu va lua nici o hotărîre și amintindu-și de gestul acela îngrozitor chiar și în amintire, cînd se apucase cu amîndot'ă mîinile de păr, Anna își luă rămas bun și plecă.

XIX

În ciuda vieții sale mondene și aparent ușurate, Vronski era un om care nu putea suferi dezordinea. În tinerețe, cînd fusese încă în Corpul Pajilor, avusese o dată încurcături bănești și, cerînd bani cu împrumut, simțise înjosirea unui refuz ; de atunci nu se mai lăsase tîrît într-o asemenea situație.

Ca să-și țină mereu treburile în ordine, după împrejurări — mai des sau mai rar — Vronski căuta să rămînă singur de vreo cinci ori pe an și-și punea afacerile la punct. Numea această operație «a face socoteala» sau *faire la lessive* *.

A doua zi după alergări, Vronski se sculă tîrziu, nu se mai bărbieri și nu făcu baie. Se îmbracă cu tunica și, întinzînd pe masă bani, facturi și scrisori, se puse pe lucru. Știind că în astfel de cazuri Vronski era rău dispus, Petrițki — de îndată ce se trezi și-și văzu camaradul la birou — se îmbracă încetișor și plecă fără să-1 tulbure.

Orice om în a cărui viață se ivesc unele complicații își închipuie fără să vrea că numai lui i se întâmplă asta, că

---

¹ Spălatul rufelor (ir.).

În ziua el este în stare să facă față la asemenea greutăți și nu se gîndește că și ceilalți oameni pot avea încurcături. Iul atît de mari ca acelea prin care trece el. Așa își închipuia și Vronski.

El credea cu mîndrie, și nu fără temei, că oricare altul în asemenea împrejurări grele s-ar fi încurcat de mult și f)«(tr fi dus de rîpă. Simțea că era tocmai timpul să-și facă «oetelile și să-și limpezească situația, ca să nu se încurce.

Re apucă mai întîi de chestiunile bănești — ca fiind treaba cea mai ușoară.

După ce trecu pe o coală de hîrtie, cu scrisul său mărunț, toate datoriile, făcu adunarea și găsi că datorează șaptesprezece mii și cîteva sute de ruble. Lăsă sutele la o parte, ca să capete o cifră rotundă.

Își numără banii și se uită în carnetul lui de cont curent. Văzu că mai are 1 800 de ruble. Nu prevedea înca-«(tr pînă la Anul Nou.

După ce reciti lista datoriilor, o transcrie, împărțin-flu și datoriile în trei categorii. Din prima categorie făceau parte datoriile pe care trebuia să le plătească îndată sau, în orice caz, pentru a căror achitare urma să aibă banii pregătiți, ca la cerere să nu întîrzie nici o clipă : ele se ridicau la aproape 4 000 de ruble : 1 500 de ruble pentru cal și 2 500 de ruble garanție pentru Venevski, un tînăr «mmarad, care pierduse suma aceasta — cîștigată de un mftsluitor, fiind de față și Vronski. Acesta voise să plătească banii pe loc (ii avea la el), dar Venevski și Iașvin «Iuruiseră să plătească ei, și nu Vronski, deoarece el nici nu jucase. Toate erau bune, însă Vronski știa că în această «facere murdară, la care luase parte numai prin faptul > garantase pentru Venevski, trebuia totuși să aibă aceste >00 de ruble, ca să le poată arunca la nevoie în

obrazu

l

iroculu

i, fără

să mai

stea de

vorbă

cu

dînsul.

Prin

ur-

ui.ire,

pentru

prima

categoria

ie, și

cea

mai

importantă,

trebuia

să aibă

4 000

de

ruble.

Cat

egoria

a

două,

care se

urca la

suma

de 8

000 de

ruble,

cuprindea datorii mai puțin importante. Erau da-lurii
mai ales în legătură cu grajdul, la furnizorul de ovăz fi de
fîn, la jochei, la un curelar etc. La această categorie tn-buia
de asemenea să repartizeze vreo 2 000 de ruble, ca «ft fie
cu totul liniștit.

«a*

Cea din urmă categorie de datorii — la magazine, hoteluri și la croitor — erau datorii care puteau să mai aștepte, încît nici nu se gîndea la ele.

li trebuiau așadar cel puțin 6 000 de ruble pentru aceste plăți, iar el n-avea decît 1 800.

Pentru un om cu un venit de 100 000 de ruble, cum era apreciată averea lui, asemenea datorii nu păreau apăsătoare ; dar în realitate el nu dispunea, nici pe departe, de aceste 100 000 de ruble.

Uriașa avere părintească, care aducea un venit anual de 200 000 de ruble, era indiviză între frați.

Cînd fratele său cel mai mare, înglodat în datorii, se căsătorie cu prințesa Varea Cirkova, fată de decembrist, lipsită de orice avere, Aiexei îi cedase tot venitul de pe moșiile tatălui său, oprindu-și numai 25 000 de ruble pe an. Aiexei spusese atunci fratelui său că această sumă de 25 000 de ruble îi va ajunge pînă cînd se va însura — ceea ce, probabil, nu avea să se întîmple niciodată — și fratele său, însurat de curînd, care comanda unul dintre regimentele cele mai pretențioase, trebuise să primească darul.

Maică-sa, care poseda avere personală, îi mai dădea lui Aiexei vreo 20 000 de ruble pe an, afară de cele 25 000 de ruble ce și le rezervase dînsul și pe care le cheltuia pînă la ultimul ban.

în vremea din urmă, maică-sa se certase cu el din pricina legăturii cu Anna și a plecării sale de la Moscova și nu-i mai trimitea bani.

în felul acesta, obișnuit să aibă un venit la 45 000 de ruble pe an, și neprimind în anul acela decît 25 000, Vronski se găsea foarte strîmtorat. Nu putea cere bani mamei sale ca să iasă din încurcătură. Ultima ei scrisoare, primită în ajun, îl supăraseră în chip deosebit ; maică-sa îi dădea a înțelege că era dispusă să facă cele mai mari sacrificii pentru a-l ajuta să înainteze cu succes în carieră și în societate, dacă se hotăra, bineînțeles, să nu mai scandalizeze

lumea bună prin purtarea lui. Dorința mamei sale de a-l cumpăra îl jigni pînă în adîncul sufletului și îl depărta încă și mai mult de dînsa.

Nu-și putea retrage cuvîntul mărinos dat fratelui său, deși întrevedea acum, nelămurit, în viitor unele întîmplări neprevăzute în legătură cu Anna, și-și dădea seama

i acest cuvânt mărinimos fusese dat cu ușurință și că s-ar nra întâmpla ca și el, deși necăsătorit, să aibă nevoie de mlruaga sumă de 100 000 de ruble. Inșă nu mai putea da

■ ipoi. Gîndindu-se la cumnata sa, Varea cea bună și dră-

10, care-i reamintea la fiecare prilej că nu-i uitase gemzitatea pe care i-o prețuia, înțelese imposibilitatea de

■,l retrage darul, li era tot atît de imposibil ca, de pildă,

■ lovească o femeie, să fure sau să mintă.

Nu exista decît o singură soluție, de care se agăță fără I«11" tio șovăială : să ia bani de la un cămătar, vreo zece n iU tio ruble — ceea ce n-ar fi fost greu, să-și reducă în Umoral cheltuielile și să-și vîndă caii de curse.

I lotărînd acest lucru, Vronski scrise numaidecît un bi-lei lui Rolandaki, care îi făcuse de mai multe ori propuneri NA-I cumpere caii.

Trimise pe urmă după englez și după cămătar și împArți pe conturi banii pe care-i avea.

După ce isprăvi cu aceste treburi, el compuse un răs-puns rece și tăios la scrisoarea mamei sale ; apoi scoase dln buzunar biletele de la Anna, le reciti, le arse și, adu-rltulu-.și aminte de discuția avută cu ea în ajun, căzu pe Hliuluri.

XX

Vronski își orînduise viața în chip fericit ; își întocmise tm cod personal de reguli de viață care stabileau limpede și Indiscutabil ceea ce se cădea și ceea ce nu se cădea să fură. Acest cod, ce-i drept, cuprindea un cerc foarte re-Mi'în.s de comportări ; dar, în schimb, ele erau strict defi-nilt'. Cum nu avusese prilejul să iasă din cercul acestor n'Kulii în orice împrejurare se găsea, el nu șovăia nici o • lipit, știa totdeauna ce avea de făcut. Aceste reguli sta-iMli - a u în mod categoric că datoriile de la jocul de cărți ii ■ Iulie plătite, fie și unui măsluitor, iar datoria de la croi-i i putea să mai aștepte, că minciuna nepermisă față de ' ■ i i Wați este îngăduită față de femei, că nu se cade să în-

■ ii po nimeni, afară de soți... că poți să insulti, însă nu să ierți nici cea mai mică jignire, și așa mai de-

parte. Regulile acestea puteau fi lipsite de logică, rele, dar nu mai erau discutate și, respectându-le, Vronski se simțea liniștit și putea să-și țină capul sus. Numai în vremea din urmă, din pricina legăturilor sale cu Anna, Alexei începuse să-și dea seama că acest cod de reguli nu prevedea absolut toate cazurile și că se întrezăreau în viitor greutăți și îndoieli în care nu mai găsea firul conducător.

Raporturile lui actuale cu Anna și cu bărbatul său îi apăreau simple și clare. Se găseau limpede și precis definite în codul de reguli după care se conducea.

Anna era o femeie cinstită, care-i dăruise dragostea. El o iubea și o privea ca pe o femeie vrednică de același respect ca și o soție legitimă, dacă nu chiar de un respect și mai adânc. Mai bine și-ar fi tăiat limba decât să-și îngăduie un cuvânt sau o aluzie care s-o jignească sau s-o lipsească de respectul convenit unei femei.

Raporturile sale cu societatea erau de asemenea limpezi. Toată lumea putea să-i cunoască legătura sau să i-o bănuiască, dar nimeni nu trebuia să aibă îndrăzneala de a vorbi de ea. Totuși,- dacă aceasta s-ar fi întâmplat, Vronski ar fi fost gata să închidă gura acelor care ar fi vorbit, făcându-i să respecte cinstea femeii pe care o dezonorase.

Raporturile lui cu bărbatul Annei erau și mai clare. Din clipa în care Anna se îndrăgostise de dânsul, Vronski era convins că numai el avea asupra-i drepturi imprescriptibile, soțul nemaifiind decât un personaj inutil, care-l stingherea. Acest om se găsea fără îndoială într-o situație neplăcută. Dar ce putea face ? Singurul drept pe care i-l recunoștea soțului era cel de a-i cere satisfacție cu arma în mână — ceea ce Vronski ar fi fost dispus să accepte numaidecît.

În vremea din urmă se stabiliseră între el și Anna raporturi noi, care-l îngrijorau prin caracterul lor nelămurit. Abia în ajun Anna îl anunțase că era însărcinată. Simți că știrea aceasta, precum și ceea ce aștepta Anna de la dânsul

îl obligau să ia o hotărîre, care nu-și găsea soluția în codul lui personal de reguli după care se conducea în viață. Fusesse luat, într-adevăr, prin surprindere. În prima clipă, când Anna îi vorbise despre starea ei, inima îl îndemnase să-i ceară a-și părăsi bărbatul. Îi și spusese acest lucru. Dar acum, chibzuind la rece ceea ce făcuse, își dădu limpede

că ar fi fost mai bine să nu fi făcut asta. În același timp, mărturisindu-și-o sie însuși, el se temea să nu descopere că acesta era un gând egoist.

- "Dacă i-am spus să-și părăsească bărbatul, asta în-
Ni'immă să-și unească viața cu a mea. Sînt oare pregătit ?
Cum s-o iau acum, cînd n-am bani ? Să zicem că mi-aș
hice rost... Dar cum s-o iau dacă sînt în slujbă ? Dacă i-am
npus-o însă, trebuie să fiu gata s-o și fac, adică să caut
Uuni și să-mi dau demisia.»

Căzu pe gânduri. Întrebarea — să-și dea ori să nu-și dea
demisia — îi aduse în minte o altă preocupare, secretă,
cunoscută numai de el însuși, poate principala preocupare
44 întregii lui vieți, cu toate că nu și-o arăta.

Ambiția era un vechi vis al copilăriei și al tinereții sale —
un vis pe care nu și-l mărturisea, dar care era atît de
puternic, îneît și acum patima aceasta putea intra în luptă
cu dragostea lui. Primii săi pași în societate și la slujbă
11 fuseseră norocoși. Însă acum doi ani făcuse o greșeală
Kravă. În dorința de a-și manifesta independența și de a
crește în ochii celorlalți, el refuzase o situație care i se
propusese, nădăjduind că acest refuz îl va face și mai pre-
țuit. Fusese însă prea încrezut. Nimeni nu se mai ocupa
do dînsul. Așa că, vrînd-nevrînd, rămase cu reputația de
mu independent. Se purta în această situație cu multă fi-
ii('t<? și cuminenie, ca și cum n-ar fi fost supărat pe nimeni,
nu s-ar fi socotit nedreptățit și ar fi dorit numai să fie
lrtfiat în pace, să petreacă în voie. În realitate, de un an,
de cînd plecase la Moscova, nu mai petrecea deloc. își
dfiik-a seama că această situație de om independent, care
ar putea face orice, dar nu vrea, începe să se schimbe, că
mulți sînt înclinați să creadă că într-adevăr nu era în stare
de mai mult, ca un băiat cinstit și bun, făcut pentru o viață
tic petrecheri. Legăturile sale cu Karenina, care făcuseră
idila vîlvă și atrăseseră asupra sa atenția generală, dîndu-i
o nouă strălucire, potoliseră pentru cîtva timp viermele

II miliției care-l rodea. Dar acum o săptămână viermele
IM i se deșteptase cu o nouă putere. Un camarad din co-
p^l ;o, anume Serpuhovski, din același cerc și din aceeași
ate cu dînsul, coleg la Corpul Pajilor, din aceeași pro-
M'ilit!, fiind rivalul său de clasă la gimnastică, la pozne și
la visuri ambițioase, se întorsese din Asia Centrală, unde

fusese înaintat cu două grade și primise o decorație, care se acorda foarte rar unor generali atât de tineri.

De îndată ce Serpuhovski sosi la Petersburg, începu să se vorbească despre el ca despre o nouă stea de mărimea întâi, în plină ascensiune. De o seamă cu Vronski, coleg de școală cu dînsul, Serpuhovski era general și aștepta o numire care putea să aibă înrîurire relativ la mersul treburilor statului. Iar Vronski, deși om independent, strălucit și iubit de o femeie încîntătoare, nu era decît un căpitan, căruia i se lăsase libertatea să fie independent cît o pofti. «Nu-1 invidiez, bineînțeles, și nici nu-1 pot invidia pe Serpuhovski. Dar ascensiunea lui arată că trebuie să-ți aștepți timpul. Cariera unui om ca mine poate fi făcută foarte repede. Acum trei ani, Serpuhovski se afla în aceeași situație *ea* și mine. Dîndu-mi demisia, mi-aș arde corăbiile. Răniînd în slujbă, nu pierd nimic. Ea singură a spus că nu vrea să-și ischimbe situația. Iar eu, avînd dragostea ei, nu pot să-1 invidiez pe Serpuhovski.» Răsucindu-și cu gesturi încete mustățile, Vronski se ridică de la masă și începu să se plimbe prin odaie. Ochii săi aveau o strălucire deosebită. Se găsea într-o stare de energie, calm și de voie bună, pe care o simțea totdeauna după ce-și limpezea situația. Totul era curat și limpede, ca și după socotelile de altădată. Se bărbieri, făcu o baie rece, se îmbracă și ieși.

XXI

— Am venit să te iau, zise Petrițki. Spălatul rufelor tale a ținut de astă dată mult. Ei ? Ai isprăvit ?

— Am isprăvit, răspuse Vronski, zîbind numai din ochi și răsucindu-și vârful mustăților cu atîta grijă, ca și cum orice mișcare prea îndrăzneată și repede ar fi putut strica rînduiala pe care o făcuse în treburile sale.

— După socoteli, pari totdeauna ca ieșit clin baie, adăugă Petrițki. Vin de la Grițka (așa îl numeau pe comandantul regimentului). Ești așteptat.

Vronski nu răspunse și-și privi camaradul, gîndindu-se
în altă parte.

— Ce muzică se aude ? întrebă Vronski după ce ascultă sunetele fanfarei care executa polci și valsuri. Ce sărbătoare o fi fiind ?

— A venit Serpuhovski !

— Ah, făcu Vronski. N-am știut.

Zîmbetul din ochii săi străluci și mai vioi.

Deoarece luase hotărîrea lăuntrică de a-și jertfi ambiția în i i t i u fericirea pe care i-o clădea dragostea, alegînd rolul în <*sla, nu-l mai putea invidia pe Serpuhovski și nici nu îi putea fi supărat pe dînsul, fiindcă nu venise mai întîi i i H cînd sosise la regiment. Serpuhovski îi era bun prieten și-i părea bine să-l vadă.

- Așa ? îmi pare foarte bine.

Domin, comandantul regimentului, locuia într-o casă în i i * ;, boierească. Toată societatea se afla pe terasa vastă în i i * ins. În curte, niște cîntăreți îmbrăcați în tunici de vară. În i i n u ț i în jurul unui butoi de votcă, atraseră în primul în i i H atenția lui Vronski, apoi comandantul, cu înfățișarea în i i i om chipeș și voios. Urcat pe prima treaptă a terasei, în i i m.îndantul, cu un glas ce acoperea sunetele fanfarei care i i u t i i un cadril de Offenbach, dădea ordine și făcea semne .....r soldați care stăteau mai departe. Un grup de soldați i i i, un sergent și cîțiva subofițeri se apropiară de terasă în i i m l. i l ; i cu Vronski. Comandantul regimentului se întoarse în i i . . : să, luă un pahar și, revenind în capul scărilor, ridică un i i i cu paharul și rosti urarea :

În sănătatea fostului nostru camarad și a viteazului (i i . « i i ' i ' i l , prințul Serpuhovski. Ura !

. ' « T p u h o v s k i ieși zîrbind, cu paharul în mîină, după co- i i i . nu lanțul regimentului.

Tot întineresti, Bondarenko, spuse el unui sergent i n u n n , bine legat, reangajat, care se afla în fața lui. Vronski nu-l văzuse pe Serpuhovski de trei ani. Acesta > i i - > i i maturizase, își lăsase favoriți, însă rămăsese tot atît de i i . . . i i și admirai la dînsul nu atît frumusețea-i virilă, cît l'înfrînătoarea și noblețea figurii și a ținutei sale. Singura înmărmărire observată de Vronski la dînsul era această blîndă întornică seninătate ce radiază de obicei din fețele oa-

i ii lor care au dobândit succese și sînt siguri că acest lu-
i rate recunoscut de toată lumea. Vronski mai văzuse

și la alții această expresie pe care o recunosc numai de câțiva la Serpuhovski.

Coborînd scara, Serpuhovski îl văzu pe Vronski. Un zîmbet de bucurie îi lumină fața : îi făcu un semn cu capul de jos în sus, ridicînd paharul, și—1 salută, arătîndu-i totodată prin acest gest că nu poate să nu se ducă mai întîi la sergentul care, în poziție de drepti, își și pregătise buzele pentru sărutare.

— Uite-1 și pe el ! strigă comandantul regimentului. Și Iașvin spunea că ești prost dispus !

Serpuhovski sărută buzele umede și fragede ale chipeșului sergent ; apoi, ștergîndu-și gura cu batista, se îndreptă spre Vronski.

— Dacă ai ști ce bine-mi pare ! zise Serpuhovski, strîngîndu-i mîna și luîndu-1 la o parte.

— Ocupă-te de el ! strigă comandantul regimentului către Iașvin, arătîndu-1 pe Vronski. După aceea coborî la soldați.

— De ce n-ai venit ieri la alergări ? Credeam că am să te văd acolo, îl întrebă Vronski, cercetîndu-1 cu privirea pe Serpuhovski.

— Am fost, dar am sosit tîrziu. Iartă-mă o clipă, adăugă el și, întorcîndu-se către un adjutant : Dă ordin, te rog, să se împartă la oameni din partea mea...

Scoase repede din portvizit trei hîrtii de cîte o sută de ruble și i le dădu, roșind.

— Vronski ! Vrei să mănînci ceva sau să bei ? îl întrebă Iașvin. Ascultă, băiete, adu aici o gustare pentru domnul conte. Poftim, bea asta deocamdată.

Cheful se prelungi pînă tîrziu la comandantul regimentului.

Băură cumplit. îl purtară pe brațe pe Serpuhovski, legîndu-1 și săltîndu-1 în sus. îl purtară pe sus și pe comandant. După aceea comandantul dansă cu Petrițki în fața cîntăreților-. Mai tîrziu comandantul, oarecum obosit,

se așeză pe o bancă din curte și începu să-i demonstreze lui Iașvin superioritatea Rusiei față de Prusia, mai ales în atacurile de cavalerie. Cheful se domoli pentru scurt timp. Serpuhovski intră în casă și se duse la cabinetul de toaletă ca să se spele pe mâini. îl găsi acolo pe Vronski ; acesta se spăla cu apa rece. își scosese tunica, își pusese capul sub

ibinet și-și freca cu mâinile capul și ceafa care se înroși
ib apa rece. După ce se răcori, Vronski se așeză lângă
•rpuhovski pe un divănaș și între ei se înfiripă o discuție
luarte interesantă pentru amândoi.

— Am auzit mereu vești despre tine de la soția mea, îi
«puse Serpuhovski. îmi pare bine că v-ați văzut adesea.

— E prietenă cu Varea. Sînt singurele doamne din Pe-
lor.sburg pe care le întîlnesc cu plăcere, zise Vronski, zîm-
l'înd. Surîdea, fiindcă prevedea subiectul plăcut spre care
ut* îndrepta convorbirea.

— Singurele ? îl întrebă Serpuhovski, zîmbind și el.

— Și eu am avut vești despre tine, dar nu numai de
l\l «oția ta, răspuse Vronski, înlăturînd aluzia cu o severă
rpxpresie a figurii. Succesele tale m-au bucurat mult, dar
nu m-au mirat. Mă așteptam și la mai mult.

Serpuhovski surise. Această părere despre dînsul îi
fAcca desigur plăcere și nu socotea că trebuia s-o ascundă.

— La drept vorbind, eu mă așteptam, dimpotrivă, la
nuil puțin. Dar îmi pare bine, îmi pare foarte bine. Sînt
«mbițios. Asta e slăbiciunea mea, recunosc.

,— Poate n-ai fi recunoscut, dacă n-ai fi avut atîta suc-
Qtl, adause Vronski.

— Nu cred, răspuse Serpuhovski, zîmbind din nou.
Nn spun că altfel viața n-ar merita să fie trăită, însă ar fi
plictisitoare. Desigur, poate că mă înșel, dar mi se pare că
mn unele aptitudini pentru sfera de activitate pe care
in l-am ales-o și că în mâinile mele puterea — oricare ar
fl «'ii, dacă aș avea-o — ar fi mai rodnică decît în mâinile
multora dintre aceia pe care-i cunosc, urmă el, înseninat
ilr conștiința succesului său. De aceea, cu cît mă apropii
II ml mult de putere, cu atît sînt mai mulțumit.

— Poate asta ți se potrivește ție, dar nu tuturor. Am
rivzut și eu același lucru. Acum însă văd și îmi dau seama
eft mai sînt și alte lucruri în viață, mărturisi Vronski.

— Așa da, așa da ! spuse Serpuhovski rîzînd. începusem

vorbii cvi ceea ce am auzit despre tine, despre refuzul tău...
Ttt-nm aprobat, bineînțeles. Dar totul depinde de felul de a
jjt'uneda. Cred că acest act a fost bun, dar nu l-ai făcut cum
tiebuia.

— Ce s-a făcut s-a făcut ! Știi că nu-mi reneg niciodată
faptele. Afară de asta, mă simt foarte bine.

— Foarte bine... deocamdată. Tu n-ai să te mulțumești cu atât. Cu fratele tău e altceva. E un copil drăguț, ca și gazda noastră. Îl auzi ! adăugă el, ascultînd strigătele de «ura». Se distrează, dar pe tine asta nu te satisface.

— Nici nu spun că mă satisface.

— Și afară de asta, e nevoie de oameni ca tine.

— Cine are nevoie ?

— Cine ? Societatea. Rusia are nevoie de oameni, de un partid, altfel totul se duce de rîpă.

— Cum adică ? Partidul lui Bertenev împotriva comu niștilor ruși ?

— Nu, răspunse Serpuhovski, făcînd o schimă de ciudă că e bănuț de o asemenea prostie. *Tout ga c'est tine blague !* Așa a fost și va fi totdeauna. Nici nu există comu niști. Intriganții simt totdeauna nevoia să născopească un partid dăunător și periculos. Poveste veche ! E nevoie, dimpotrivă, de un partid puternic al oamenilor independenți, ca tine și ca mine.

— Dar de ce ? Și Vronski numi cîteva persoane care dețineau puterea. Aceștia nu sînt și ei independenți ?

— Nu, dacă n-ar fi decît fiindcă n-au, sau n-au avut din naștere o independență materială. N-au avut un nume. N-au trăit, ca noi, aproape de soare. Ii poți cumpăra cu bani sau cu vorbe bune. De aceea, ca să se mențină, ei trebuie să-și născopească o orientare. Propagă o idee sau un curent, în care nici ei înșiși nu cred și care pot fi rele. Ideologia asta nu e decît un mijloc ca să capete gratuit o casă și o anumită leafă. *Cela n'est pas plus fin que qa* ², cînd îi vezi dedesubturile. Poate că sînt mai rău și mai prost decît dînșii, deși nu văd de ce aș fi mai rău. Am însă o singură superioritate indiscutabilă : noi sîntem mai greu de cumpărat. Astăzi, mai mult decît oricînd, se simte ne voia unor astfel de oameni.

Vronski îl asculta cu luare-aminte ; dar nu-l interesa atît conținutul propriu-zis al cuvintelor, cît ținta vederilor

prietenului său, care se și gîndea să se lupte împotriva puterii în sînul căreia avea, de pe acum, simpatii și antipatii, pe cînd pentru dînsul, Vronski, în chestiunile de serviciu totul se mărginea la interesele escadronului său. își dădea

---

¹ Vorbe de clacă ! (fr.).

² Nu c cine știe ce grozăvie (fr.).

iouma de forța pe care o avea Serpuhovski datorită indiscutabilei capacități de a chibzui și a înțelege lucrurile, pe Ilritfu inteligența și darul cuvântului — calități ce se întil-
m'itu atât de rar în mediul lui. Și în ciuda sentimentului
«Au de rușine, Alexei simți că-l invidiază.

— Totuși, pentru asta îmi lipsește ceva esențial : do-
rința de putere, răspunse Vronski. Am avut-o, însă mi-a
Irocut.

— Iartă-mă, dar nu e adevărat, protestă Serpuhovski,
«urizînd.

— Ba-i adevărat, ba-i adevărat... *acum*, cel puțin ca să
fiu sincer, adăugă Vronski.

— Că e adevărat *acum*, se poate, dar acest *acum* nu va
Une mereu.

— Poate, răspunse Vrorsski.

— Tu spui *poate*, urmă Serpuhovski, ghicindu-i parcă
udurile. Eu însă îți spun : *cu siguranță*. De aceea și ți-
";un să te văd. Ai procedat bine, înțeleg, dar nu trebuie i
Io *încăpățînezi*. Nu-ți cer decît *carte blanche* K Nu fac !
•■• protectorul... În definitiv, de ce nu te-aș proteja? Tu
.!•• rîte ori nu m-ai protejat ? Cred că prietenia noastră e
m;u presus de asta. Da, adăugă el, surizîndu-i cu o duioșie
■iproape feminină, dă-mi *carte blanche*, retrage-te de ia
ii^iment și am să-ți deschid drumul pe nesimțite.

— Dar înțelege-mă că nu-mi trebuie nimic, zise
Vronski. Nu doresc decît ca totul să rămînă așa cum este.

Serpuhovski se ridică și se opri înaintea lui.

— Ai spus că dorești ca totul să rămînă așa cum este.
înțeleg ce vrei să spui, dar ascultă-mă : sîntem de o seamă.
fnale că, numeric, ai cunoscut mai multe femei decit mine.
Simbolul și gesturile lui Serpuhovski vroiau parcă să-l
jut'vină pe Vronski să nu se teamă că el îi va atinge punc-
tul sensibil, fie chiar și cu delicatețe și cu toată grija. Dar
tui sînt un om însurat și crede-mă că (după cum a spus
etiK-va), cunoscînd numai pe soția ta, pe care o iubești, cu-
III>:JU mai bine femeia decît dacă ai fi avut mii de femei.

— Venim numaidecît ! strigă Vronski unui ofițer care
Mf uitase în odaie și-i chemase la comandantul regi-

Ini-ulului.

¹ MInS liberă (fr.).

355

Vronski vroia să-l asculte pînă la sfîrșit și să afle ce-i va spune.

— Iată părerea *mea* : femeile sînt principala piatră de încercare în activitatea unui bărbat. E greu să iubești o femeie și să realizezi ceva în același timp. De aceea, nu e decît un singur remediu pentru a iubi fără să fii împiedicat de la lucru, și anume : căsătoria. Cum să-ți lămuresc ceea ce cred, urmă el, căruia-i plăceau comparațiile, stai, stai puțin. Da, nu poți să duci un *fardeau*¹ și în același timp să faci ceva cu mîinile, decît dacă acest *fardeau* ți-e legat de spinare, adică atunci cînd ești însurat. Am simțit asta după ce ra-ara căsătorit. Mi s-au eliberat dintr-o dată mîinile. Dacă, dimpotrivă, necăsătorit, tragi după tine acest *fardeau*, mîinile îți sînt prinse și nu mai poți face nimic. Uită-te la Mazankov și la Krupov. Și-au compromis cariera din pricina femeilor.

— Dar oe fel de femei ! spuse Vronski, aducîndu-și aminte de franțuzoaica și de artista care aveau legături cu cei doi bărbați.

— Cu cît femeia are o poziție mai înaltă în societate, *cu* atît e mai primejdios. înseamnă că nu mai tragi *jardeau-ul* cu mîinile, ci că-l smulgi de la un altul.

— Tu n-ai iubit niciodată ! rosti Vronski încet, privind înainte, cu gîndul la Anna.

— Poate, gîndește-te însă la ce ți-am spus. Și încă ceva : femeile sînt mai materialiste decît bărbații. Noi avem o concepție înaltă a dragostei, pe cînd ele sînt mai totdeauna *terre-ă-terre*². îndată, îndată ! spuse Serpuhovski unui fecior care tocmai intrase. Dar acesta nu venise *să-l* cheme din nou, cum crezuse el, ci aducea un bi let lui Vronski.

— Vi l-a adus un om de la prințesa Tverskaia.

Vronski deschise plicul și se îmbujora.

— M-a apucat durerea de cap. Mă duc acasă, îi spuse el lui Serpuhovski.

— Atunci, la revedere. îmi dai *carte blanche* ?

— Vorbim noi mai târziu. Am să te revăd la Petersburg.

' Povară (fr.). *

Prozaice (fr.).

xxii

Încercase de ora cinci. Ca să nu întârzie și nevrînd a forma caii săi, cunoscuți de toată lumea, Vronski se urcă în iupcul-birjă al lui Iașvin și porunci vizitiului să mîne cîtmii repede. Cupeul cu patru locuri era încăpător. Vronski « ușeză într-un colț, își întinse picioarele pe banca din *tuf și căzu* pe gînduri.

Gîndul nedeslușit că și-a orînduit treburile sale, amintea prieteniei și a măgulirilor lui Serpuhovski, care-l suntea drept un om necesar țării, și mai cu seamă așteptarea tiitîlnirii la care mergea — toate acestea se contopeau în h-o expresie generală a bucuriei de a trăi. Și sentimentul necasta era atît de viu, încît Vronski zîmbi fără voie. își IflNfl picioarele în jos, puse un picior peste genunchiul celuilalt și, luîndu-l în mînă, își pipăi pulpa elastică, la care MI-lovise în ajun căzînd cu calul ; apoi, lăsîndu-se pe spă-lur, răsufală adînc de cîteva ori.

«Ce bine, ce bine-i să trăiești !» gîndea el. De multe ui'l simțise această bucurie fizică, dar niciodată parcă atît <li' intens și deplin ca acum. Ii plăcea să simtă pînă și ușoara durere din piciorul lui vînjos. Senzația mușchilor pieptului său în timpul respirației îi făcea plăcere. Aceași I senină și rece de august, care adusese atîta deznădejde ui sufletul Annei, îl stimula pe Vronski, îi părea înviorătoare, îi răcorea fața și gîtul, înfierbântate după spălatul cu n pA rece. Mirosul briantinei de pe mustățile sale îngrijite i se părea deosebit de plăcut în aerul proaspăt. Tot ce ve-ili'.i pe fereastra cupeului, în aerul curat și rece, în lumina ,l cursă a asfințitului, îi dădea aceeași impresie de prospețime, vioioșie și vigoare, pe care o simțea și în el însuși. Acoperișurile caselor care sclipeau sub razele asfințitului, gardurile și colțurile clădirilor ce se reliefau puternic, livcătorii și trăsurile întîlnite cînd și cînd, verdeața neclintită a copacilor și a ierburilor, cîmpul cu cuiburi de onlofi, umbrele piezișe aruncate de case și de copaci, de Iiifișuri și chiar de cuiburile cartofilor — totul alcătua un peisaj frumos, care părea abia ieșit din mina pictorului și dut cu lac.

— Mîna mai iute ! Mîna ! îndemnă Vronski pe vizitiu, scoţînd capul pe fereastră. Luă apoi o hîrtie de trei ruble din buzunar şi o întinse vizitiului, care tocmai întorcea capul. Mîna vizitiului pipăi ceva lingă felinar. Se auzi un şuierat de bici — şi cupeul începu să înainteze repede pe şoseaua netedă.

«Nu-mi trebuie nimic afară de fericirea asta, gîndi Vronski, cu ochii aţintiţi la butonul de os al soneriei dintre ferestre şi cu gîndul la Anna, pe care o vedea în închipuire aşa cum era ultima oară cînd o întîlnise. Cu cît trece timpul, cu atît o iubesc mai mult. Iată şi grădina vilei puse de stat la dispoziţia doamnei Wrede. Unde-o fi ea ? Unde e ? De ce mi-o fi dat întîlnire aici şi de ce mi-a scris pe biletul lui Betsy ?» se gîndi el abia acum. Dar nu mai avu timp de gîndit. Opri cupeul înainte de a ajunge la alee şi, deschizînd porţiţa, sări din mers. Porni pe aleea care ducea spre casă. Nu era nimeni pe alee. Dar, uitîndu-se spre dreapta, Vronski o văzu pe Anna. Avea faţa acoperită cu un voal. O recunoscu numaidecît după umbletul său caracteristic, linia umerilor şi după felul de a-şi ţine capul; parcă-i trecu un curent electric prin trup şi, cu un val de bucurie, o nouă putere îi stăpîni întreaga fiinţă ; era conştient de fiecare mişcare, de la jocul elastic al picioarelor pînă la respiraţia plămînilor, iar pe buzele fierbinţi simţea ca o gîdilătură.

Apropiindu-se de dînsul, Anna îi strînse cu putere mîna.

— Nu te superi că te-am chemat ? Trebuia neapărat să te văd, îi spuse ea. Linia serioasă şi severă a buzelor ei, sub voal, îi schimbă deodată starea sufletească.

— Să mă supăr, eu ? Dar cum ai venit ? Unde te duci ?

— N-are importanţă, răspunse Anna, punîndu-şi mîna pe mîna lui. Vino ! Trebuie să-ţi vorbesc.

Vronski înţelese că se întîmpîase ceva şi că întîlnirea aceasta n-avea să-i aducă nici o bucurie. În faţa ei, el nu mai avea nici o voinţă. Nu cunoştea motivele îngrijorării

sale ; simțea însă că aceeași înfrigurare îl cuprindea și pe dînsul.

— Ce s-a întîmpîat ? Ce-i ? o întrebă el, strîngîndu-i cotul cu brațul și căutînd să-i citească gîndurile pe față.

Anna făcu cîțiva pași în tăcere, adunîndu-și puterile ; apoi se opri pe neașteptate.

Nu ți-arn spus aseară, începui Anna, râsuflînd re-o și din greu, că, pe cînd mă întorceam acasă cu Alexei litxandrovici, i-ara mărturisit totul... i-am spus că nu îl pot rămîne soția lui și că... i-am spus totul. Vi'onski o asculta, înclinîndu-și fără voie tot trupul, îi mi parcă să-i ușureze greutatea situației. Dar de îndată Anna isprăvi, el își îndreptă spinarea, iar fața-i căpătă expresie aspră, de mîndrie.

— Da, da... e mai bine așa... de o mie de ori mai bine ! îi dau seama cît de greu ți-a fost.

Dar Anna nu-i asculta cuvintele. Cerca să-i citească gîndurile după expresia feței. Nu putea ști că expresia feței ei se datora primului gînd care-i venise lui Vronski, și îi mo că duelul era acum inevitabil. Annei nu-i trecuse îndată prin minte ideea duelului. De aceea ea își exalta cu totul altfel trecătoarea lui expresie de asprime.

De la primirea scrisorii lui Karenin, ea simțise în adîncul inimii sale că totul va rămîne ca în trecut, că nu va fi posibil să-și sacrifice situația în lume, să-și lepede copilul

să-și plece cu amantul. Dimineța pe care și-o petrecuse prințesa Tverskaia îi întărise și mai mult această credință. Totuși, întîlnirea aceasta avea pentru dînsa o importanță extraordinară. Anna nădăjduia că vor găsi soluții care le va schimba viața și o va salva.

Dacă Vronski, auzind știrea, i-ar fi spus hotărît, cu pa-

■ ■ iși și fără pic de șovăire : «Lasă totul și fugi cu mine», îi ar fi părăsit copilul și ar fi plecat cu dînsul. Dar știrea nu avu asupra-i efectul așteptat. Vronski părea să îi mai oarecum jignit.

— Nu mi-a fost greu deloc. Lucrurile s-au desfășurat în fața mea, rosti Anna enervată. Poftim...

Anna scoase din mînușă scrisoarea soțului.

— Înțeleg, înțeleg, o întrerupse Vronski, luînd scrisoarea fără s-o citească și căutînd s-o liniștească. Am dorit să am cerut un singur lucru : să pui capăt acestei situații, să-mi pot închina viața fericirii tale.

De ce mi-o spui ? îl întrebă Anna. Crezi că mă îndulcete ? Dacă m-aș fi îndoit...

■ ■- Cine vine ? întrebă deodată Vronski, arătând spre ijouii doamne care se îndi'eptau spre ei. Poate ne cunosc.

Porni repede pe o alee laterala, trăgînd pe Anna după dînsul.

— Ah, mi-e totuna ! răspunse Anna. Buzele îi tremu rau. Lui Vronski i se păru că ochii ei îl priveau prin voal cu o stranie răutate. Ascultă. E vorba de altceva. De sentimentele tale nu mă pot îndoii. Dar uite ce-mi scrie. Citește. Anna se opri din nou.

Ca și în prima clipă cînd primise vestea rupturii dintre Anna și bărbatul său, Vronski, citind scrisoarea, se lasă iarăși cuprins de impresia firească pe care i-o pricinuia atitudinea lui față de soțul înșelat. Ținînd scrisoarea în mîină, Vronski se gîndea fără voie la provocarea la duel, pe care o va găsi probabil acasă chiar în ziua aceea sau a doua zi. Își închipuia și duelul, și cum va trage el în aer și va sta neclintit în fața pistolului pe care-l va îndrepta asupra lui soțul ofensat, cu aceeași expresie rece și mîndră care-i stăruia acum pe figură. În aceeași clipă, Vronski își aduse aminte de cuvintele pe care i le spusese mai "adi-neauri Serpuhovski și la care se gîndise el însuși în dimineața aceea, și anume : că ar fi mai bine să rămînă cu mîinile libere. Știa că nu-i putea împărtăși gîndul acesta.

După ce citi scrisoarea, Alexei ridică ochii spre ea, dar privirea lui era lipsită de hotărîre. Anna înțelese numai-decît că Vronski avusese timp să se gîndească și că orice i-ar spune el acum nu va fi gîndul lui întreg. Înțelese că i se năruise ultima nădejde. Nu răspunsese așteptărilor ei.

— Vezi ce fel de om e, rosti Anna cu glas tremurător. El...

— Iartă-mă, mie însă îmi pare bine, o întrerupse Vronski. Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă să isprăvesc, adăugă el, implorînd-o cu privirea să-l lase a-și explica cuvintele. Îmi pare bine, fiindcă situația nu poate rămîne în nici un caz așa cum crede el.

— De ce nu ? îl întrebă Anna, stăpînindu-și lacrimile, și se vedea că nu mai dădea nici o importanță celor ce urma

să-i spună. Simțea că soarta sa fusese hotărâtă.

Vronski vru să spună că în urma duelului care, după dînsul, era de neînlăturat, situația nu mai putea rămîne aceeași, dar spuse altceva.

— Lucrurile nu mai pot rămîne așa. Nădăjduiesc că acum ai să-1 părăsești. Nădăjduiesc (Vronski se încurcă și

că ai să-mi dai voie să am eu grijă să organizez viața
i) Iră. Mîine... urmă el. Anna însă nu-4 lăasă să isprăvească.
- Dar copilul ? izbucni ea. Tu nu vezi ce scrie ? Ar
IM hui să-1 părăsesc — ceea ce nu pot și nici nu vreau.
— Pentru numele lui Dumnezeu, ce e mai bine ? Să-ți
i'ftsoști copilul, sau să rămîi în situația asta înjosoare ?
— înjosoare pentru cine ?
— Pentru toți, și în primul rînd pentru tine.
•— Spui «înjosoare» !... Nu spune asta. Acest cuvînt te
sens pentru mine, rosti Anna cu glas tremurător. Nu 'a
îndura acum să-1 audă spunînd neadevăruri. În afară
li'agostea lui nu-i mai rămăsese nimic și ea vroia să-1
■usca. înțelege că totul s-a schimbat în viața mea din i
cînd m-a îndrăgostit de tine. Nu mai am decît un sîh-lucru
— dragostea ta. Dacă îmi rămîne dragostea ta, himbată,
atunci mă simt atît de sus și atît de stăpîină i mine,
încît nimic nu mă poate atinge. Sînt mîndră de ația mea,
fiindcă... sînt mîndră... da, mîndră. Nu izbuti MM
:;l'îrșească fraza. Lacrimi de rușine și de deznădejde îi
miHrumară glasul. Se opri și izbucni în hohote de plîns.
Vronski simți că și lui i se ridică un nod în gît. Ceva îi
nările — și pentru întîia oară în viață fu gata să lingă.
N-ar fi putut spune însă ce anume îl înduioșase iuli-
atît. Ii era milă de dînsa și simțea că nu poate s-o
MjuU*. Și totodată știa că el era vinovat de nenorocirea ei...
i'A căvîrșise o faptă rea.

— Crezi că divorțul ar fi imposibil ? o întrebă Alexei
îM1 glas slab. Fără să răspundă, Anna clătină din cap. N-ai
puica să-ți iei copilul și totuși să-ți părăsești soțul V

— Da. Dar toate acestea depind de el. Acum trebuie
«A mă întorc la dînsul, rosti Anna rece.

Presimțirea că totul va rămîne ca mai înainte n-o
înșelase.

— Marți voi fi la Petersburg și atunci vom lua o
liuiărîre.

— Bine, spuse Anna, să nu mai vorbim de asta.

Cupeul Annej pe care-1 trimisese înapoi, spunînd vi-
'/Iiului la ce oră să vină după dînsa, trase în fața grilaju-

lui grădinii doamnei Wrede ; Anna își luă rămas bun și
plocă acasă.

14»

371

XXIII

Luni avea loc obișnuita ședință a comisiei de la 2 iunie. Alexei Alexandrovici intră în sala de ședințe, dădu bună ziua membrilor și președintelui și, ca de obicei, se așeză la locul său și-și lăsă mâna pe hîrțile ce i se pregătiăeră. Printre hîrțile acestea erau și referatele necesare și rezumatul declarației pe care urma s-o facă. De fapt, lui mi-i trebuiau referatele, pentru că ținea minte tot și n-avea nevoie de nimic care să-i ajute memoria ! Știa că atunci cînd va veni timpul și cînd va vedea în fața lui chipul adversarului, care zadarnic va căuta să pară nepăsător; cuvîntarea lui va curge de la sine mai ușor decît dacă s-ar fi pregătit. Își dădea seama că ceea ce va spune în cuvîntarea sa era atît de însemnat, încît fiecare cuvînt va cîntări greu. Între timp, ascultînd un raport obișnuit, Alexei Alexandrovici avea un aer foarte nevinovat și inofensiv. Privindu-l pe acest om cu capul puțin aplecat într-o parte, cu o înfățișare obosită, ale cărui mîini albe, cu vine umflate, pipăiau delicat, cu degete lungi, cele două margini ale coalei albe de hîrtie din fața lui — nimeni nu și-ar fi închipuit că peste cîteva clipe el va rosti cuvinte care vor sfîmi o furtună îngrozitoare și vor face pe membrii comisiei să strige, întreprupîndu-se unii pe alții, iar pe președinte să ceară respectarea ordinii.

Cînd se sfîrși raportul, Alexei Alexandrovici anunță cu glasul său liniștit și pițigăiat că are de făcut unele considerații cu privire la organizarea celor străini de neam. Atenția tuturor se îndreptă spre dînsul. Karenin își dresă glasul și, — fără să-și privească adversarul, ci alegîndu-și, așa cum făcea totdeauna cînd ținea cuvîntări, prima persoană din fața lui, de data asta un bătrînel mărunt și pașnic, care n-avea niciodată vreo părere în comisie — începu să-și expună considerațiile.

Cînd Karenin ajunse la legea fundamentală și organică, adversarul sări în sus și izbucni în protestări.

Stremov, care era de asemeni membru în comisie, simțindu-se vizat, dădu și el să se dezvinovățească. Într-un cuvânt, avu loc o ședință furtunoasă.

Har Alexei Alexandrovici triumfă. I se primi propu-
H'JI. Se numiră trei comisii noi. Iar a doua zi, într-un
uuiumcut cerc din Petersburg, nu se vorbi decît de această
' 1. Izbînda lui Karenin era mai mare decît se aş-

A doua zi dimineată, marţi, Alexei Alexandrovici, tre-
lu-se, îşi aduse aminte cu plăcere de victoria din ajun
■m-şi putu stăpîni un zîmbet, deşi ar fi vrut să pară ne-
nlor, cînd şeful cancelariei sale, care vroia să-l măgu-
.i-.i, îi povesti zvonurile, ajunse pînă la el, despre cele
'< ' ute în comisie. Lucrînd cu şeful cancelariei, Alexei
i ndrovici uitase cu totul că era marţi, adică ziua hotă-
■ i intru sosirea Annei Arkadievna. De aceea, rămase
ii şi chiar neplăcut surprins cînd feciorul veni să-i
. 11 W- sosirea ei.

\nna sosise la Petersburg dis-de-dimineată. în urma
i);r;imei sale, un cupeu fusese trimis la gară. Alexei
i.xandrovici ar fi trebuit deci să ştie despre venirea ei, i
n-o,întîmpină la sosire. I se spuse că nu ieşise încă şi
lucrează cu şeful cancelariei. Anna porunci să i se co-
mice soţului său că sosise, apoi trecu în budoar şi în-|ui
să-şi despacheteze lucrurile, aşteptînd să vină Alexei
'■xandrovici la dînsa. Dar trecu un ceas şi soţul nu veni. ■
duse în sala de mîncare, sub pretext că trebuie să dea
■•poziţii şi vorbi dinadins tare, ca să-i atragă atenţia. Ka-
nin însă nu ieşi, deşi ea îl auzi conducînd pe şeful can-
lariei pînă la uşa biroului. Ştia că Alexei Alexandrovici i
pleca peste scurt timp la slujbă, ca de obicei, şi vroia I
vadă înainte de plecare, ca să hotărască împreună ra->rl
urile lor viitoare.

Si< plimbă prin salon, apoi se duse hotărîtă la dînsul.
II ni intră Anna în birou, Alexei Alexandrovici, îmbrăcat
i uniformă, fără îndoială gata de plecare, stătea la o mă-
iţii, cu coatele rezemate, privind trist în faţa lui. Anna
ii văzu mai înainte ca el s-o observe şi înţelese că Alexei
Ah'xandrovici se gîndea la dînsa.

Vuzînd-o, el vru să se ridice, dar se răzgîndi ; chipul i
>•!' îmbujora — ceea ce Anna nu văzuse niciodată la dîn-
wii1, apoi se ridică repede şi se duse spre ea. Ca să nu-i

Inttlnească privirea, se uita mai sus, la fruntea și la piep-

373

tănătura ei. Se apropie de dînsa, o luă de mînă și o rugă să se așeze.

— îmi pare foarte bine că ai venit, zise Karenin, așezîndu-se lîngă ea ; vru să mai adauge ceva, dar se opri. Deschise de cîteva ori gura, însă nu scoase nici un cuvînt. Anna, care se pregătise pentru această întîlnire și venise gata să-l disprețuiască și să-l acuze, acum nu știa nici ea ce să-i spună și—i era milă de dînsul. Această tăcere ținu destul de mult.

— Serioja e sănătos ? o întrebă el în sfîrșit și, fără să aștepte răspuns, adăugă : Astăzi nu iau masa acasă. Trebuie să plec numaidecît.

— Vroiam să plec la Moscova, spuse Anna.

— Nu, ai făcut foarte, foarte bine că ai venit, răspuse Karenin și tăcu din nou.

Dîndu-și seama că soțul său nu era în stare să-i vorbească, începu ea :

— Alexei Alexandrovici, zise ea, scrutîndu-l și neluîndu-și ochii de la privirea lui ațintită asupra pieptănăturii sale. Sînt o femeie vinovată, o femeie rea... rămîn însă ceea ce am fost, cum ți-am mărturisit atunci, și am venit să-ți spun că nu pot schimba nimic,

— Nici nu-ți cer așa *ceva*, izbucni Karenin, privind-o dintr-o dată hotărît și cu ură drept în ochi. Bănuiam asta. Sub influența mîniei, el își recăpătase deodată toate facultățile. Dar după cum ți-am spus atunci și după cum ți-am scris, urmă el cu glas ascuțit și tăios, îți repet și acum că nu sînt obligat să știu acest lucru. îl ignorez. Nu toate soțiile sînt așa de amabile ca dumneata, ca să se grăbească a comunica soților o veste atît de *plăcută*. Accentua în tr-un mod deosebit cuvîntul -«plăcută». Voi ignora totul atît timp cît lumea nu va ști nimic, cît timp numele meu nu va fi dezonorat. De aceea te previn că raporturile noastre trebuie să rămînă aceleași ca totdeauna. Numai în cazul cînd dumneata te-ai *compromite*, aș fi nevoit să iau

măsuri pentru a-mi apăra onoarea.

— Dar raporturile noastre nu pot rămâne aceleași ca înainte, rosti Anna sfios, privindu-l speriată.

Cînd Anna îi văzu iarăși gesturile liniștite și-i auzi voicidulentă și ironică, dezgustul îi birui mila de mai dnt. Li era teamă, dar vroia cu orice preț să-și lămu-
■ iscă situația.

— Nu pot să fiu soția dumitale, de vreme ce... urmă ea.
Karenin rîse răutăcios și rece.

— Felul de viață pe care ți l-ai ales se răsfrînge pro-
lubil și asupra ideilor dumitale. Dar respectul și disprețul
pi' care le simt față de dumneata, vreau să spun, respect
■■ i 'a mult trecutul dumitale și disprețuiesc prea mult pre-
nului, ar trebui să împiedice ca vorbele mele să poată fi
lorpretate în felul în care le-ai luat dumneata. Anna
oftă și-și lăsă capul în jos.

— Dealtfel, nu înțeleg un lucru, urmă el, înfierbîntîn-
i-se. Cum se face că dumneata, care n-ai avut nici un
i'Upul să-ți informezi cu atîta brutalitate soțul despre ne-
'i"diința dumitale, ai deodată atîtea scrupule în ceea ce
plivește îndeplinirea îndatoririlor dumitale de soție...!

— Alexei Alexandrovici, ce ceri de la mine ?

— Cer să nu-l mai văd aici pe acest om și ca dum-
neata să te porți în așa fel, îneît nici *lumea*, nici *slugile să
nu te poată învinui*... Vreau să nu-l mai vezi. Mi se pare
i .1 nu-ți cer mult. In schimb, ai să te bucuri de toate drep-
i urile unei soții cinstate, fără a fi constrînsă să-ți îndepli-
niți îndatoririle. Asta e tot ce am avut să-ți spun. Dar e
i utipul să plec. Nu iau masa acasă.

Karenin se ridică și se îndreptă spre ușă. Anna se
■■ ' ulă și *ea*. Inclînîndu-se în tăcere, Alexei Alexandrovici
i> lăsă să treacă înainte.

XXIV

Noaptea petrecută de Levin pe căpiță nu rămase fără
urmări pentru dînsul. Treburile moșiei pe care o gospo-
ilflroa pierdură în ochii săi orice interes. Cu toată recolta
îmbelșugată, Levin nu întîmpinase niciodată, sau cel puțin
Mțn i se părea, atîtea neizbînzi și hărțuieli cu mujicii, ca
In nnul acela. Acum înțelegea foarte bine pricina acestor
tl'tlbînzi și a acestor dușmăanii. îneîntarea simțită de el la

munca efectivă cu palmele, care adusese o apropiere între el și mujici, faptul că jinduia soarta și viața lor, dorința de a le îmbrățișa traiul, dorință atât de fierbinte, încât în noaptea petrecută pe căpiță se preschimbase din vis în hotărîre, la îndeplinirea căreia se gîndise pînă în cele mai mici amănunte — toate acestea îi schimbă atît de mult părerile despre gospodăria lui, încît acum nu mai putea simți interesul de mai înainte și nu putea să nu-și dea seama că ceva supărător intervenise în atitudinea lui față de lucrători și că de aceasta depindea bunul mers al lucrurilor.

Cirezile de vaci selecționate, de soiul Pavei, tot pămîntul îngrășat și arat cu plugul, nouă ogoare de aceeași mărime, înconjurată de răchitiș, nouăzeci de deseatine de pămînt gunoit, arat adînc, semănătorile care lucrează în rinduri, și așa mai departe — toate acestea ar fi fost minunate, dacă ar fi muncit singur sau cu niște tovarăși care să-i împărtășească vederile. Dar acum Levin își dădea foarte bine seama (lucrarea lui despre agricultură, în cart; elementul principal trebuia să fie muncitorul, îl ajutase mult în această privință) că gospodăria pe care o făcea nu era decît o luptă aprigă și stăruitoare între dînsul și muncitori — luptă în care, de o parte, și anume de partea lui, era o veșnică și încordată năzuință de a preface totul după un model, socotit drept cel mai bun, iar de cealaltă parte — rînduiala obișnuită a lucrurilor. Și vedea că în lupta aceasta, în ciuda celei mai mari încordări de forțe din partea lui și fără nici o sforțare, ba chiar fără vreun gînd rău din partea celorlalți, se ajungea numai la rezultatul că gospodăria nu făcea nici un pas înainte, că se prăpădeau degeaba scule și vite minunate și se secătuia pămîntul.

Lucrul principal nu era numai faptul că energia întrebuințată în acest scop se irosea zadarnic, ci și împrejurarea că nu putea să nu vadă acum, cînd i se dezvăluie rostul gospodăriei proprii, micimea scopului său slujit de această energie. De fapt, care era lupta ? El se străduia pentru fiecare gologan (și nu putea să nu se străduiască, deoarece, dacă și-ar fi slăbit strădania, n-ar fi avut bani ca să plătească muncitorii), pe cînd ei căutau numai să lu-

creze în liniște și cu plăcere, adică după cum erau deprinși.

376

În interesul lui era ca fiecare lucrător să muncească cât mai mult și în același timp să umble cu băgare de seamă și să avertifice Rrijă a nu strica vînturătorile, grapele cu cai, mașinile treier, făcînd totul cu socoteală. Lucrătorul însă ar fi vrut, să muncească în condiții cât mai plăcute, cu popasuri, să aias fără griji, în uitare de sine, fără să-și pună mintea la încercare.

În vara aceea, Levin își dădea seama de lucrul acesta și îi cerea
fiecăre pas cînd, trimițînd oameni să cosească trifoi întru
fîn în locurile cele mai proaste — năpădite de iarbă cir pelin
și care nu erau bune de sîmîntă — ei coseau rînd locurile
cele mai bune de sîmîntă și spuneau că ^ le poruncise
logofătul. îl mîngîiau, în schimb, asi-ttvindu-l că va ieși
un fîn minunat. Dar Levin știa că rîile se întîmplaseră
astfel, fiindcă locurile acelea se ••mu mai ușor. Trimitea o
mașină de întors fînul cosit ; r mașina se strica chiar după
cele dintîi rînduri, fiindcă ijicului îi era urît să șadă pe capră
sub niște aripi care învîrteau deasupra lui. Oamenii îi
spuneau : «N-aveți i o grijă. Femeile îl întorc cît ați clipi.»■
Plugurile, așa in erau folosite, nu slujeau la nimic, fiindcă
lucrătorului I venea în cap să coboare cuțitul ridicat în sus și,
porul plugul, chinuia caii și strica pămîntul. Iar ei îl rugau .1
lunci să nu se neliniștească. Caii scăpau în grîu, pentru nimeni
nu vroia să fie paznic de noapte. Iar cînd — cu • 1 o că el le
interzisese categoric — lucrătorii făceau cu iltnbul paza de
noapte, adormeau, pentru că munciseră ită ziua. Așa se
întîmplă cu Vanka ; acesta se căi de i-iitul săvîrșit,
spunînd : «Faceți ce vreți cu mine b> Trei "k' dintre cele mai
frumoase se îmbolnăviră, fiindcă li dăduse drumul,
neadăpate, pe o otavă de trifoi. Țăranii vmiră să creadă în
ruptul capului că vitele se umfla-■\ clin pricina trifoiului și,
drept mîngîiere, îi povesteau hi un vecin căzuseră o sută
douăsprezece vite în trei zile. . ite acestea se petreceau nu
fiindcă cineva ar fi dorit i făcă rău lui Levin sau gospodăriei
sale. Știa, dimpo-, 'ft, că toți îl iubeau și-l socoteau ca un
boier simplu fii eo era cea mai mare laudă). Toate acestea se
întîm-i it.| numai fiindcă oamenii vroiau să lucreze fără
griji, i ii voie bună. Interesele sale le erau nu numai străine

și

||

377

de neînțeles, dar în mod fatal opuse intereselor celor mai îndreptățite ale lor. Levin era nemulțumit încă mai de mult de felul cum își purta el însuși gospodăria. Vedea c-î luntrea sa se dă la fund, dar nu găsea și nici nu căuta spărtura, mințindu-se poate într-adins. Acum însă nu se mai putea minți pe sine. Gospodăria pe care o conducea nu numai că nu-l mai interesa, ci îl și dezgusta și nu se mai putea ocupa de ea.

Se mai adăuga prezența, la treizeci de kilometri, a lui Kitty Scerbațkaia, pe care dorea s-o vadă, dar nu se putea hotărî. Deși Daria Alexandrovna îl poftise cînd fusese pi la dînsa și-i sugerase ideea să vină pentru a cere din n< mina surorii sale care, după cum lăsase Dolly să se *înț* leagă, acum ar primi. Deși el, cînd a revăzut-o pe Kitt a înțeles că nu încetase s-o iubească, totuși nu se put< duce la familia Oblonski, știind că acolo era ea. Faptul i o ceruse în căsătorie și fusese respins punea între dîn.<, o barieră de netrecut. „Nu pot s-o rog a fi Soția mea numi fiindcă n-a putut să se mărite cu omul pe care l-a vrut își zicea el. Gîndul acesta îi trezea un sentiment de răcea' și de ostilitate față de dînsa. „N-aș fi în stare să-i vorbe fără un sentiment de muștrare ori s-o privesc fără mîni' Iar Kitty m-ar urî încă și mai mult — ceea ce ar fi foari firesc. Afară de asta, cum m-aș putea duce la ei, după cei ce mi-a spus Daria Alexandrovna ? Cum aș putea oare mă prefac că nu știu ceea ce mi-a vorbit ? Și n-ar însemn că îi vizitez din mărinimie, ca s-o iert și să mă miloși vesc ? Eu să apar în fața ei în rolul aceluia care iartă

vrea s-
o
onorez
e cu
dragost
ea
lui !...
De ce
mi-a
spus
asi

Daria Alexandrovna ? Aș fi putut-o întâlni din întâmplare
Și atunci totul s-ar fi lămurit de la sine. Dar acum asta >
cu neputință, cu neputință !"

Daria Alexandrovna îi trimise un bilet, cerându-i o invitație
de damă pentru Kitty. „Mi s-a spus că ai o șară, îi scrie.
Dolly. Nădăjduiesc că ai să ne-o aduci chiar dumneata

Levin nu putu îndura așa ceva. Cum a fost în stare
femeie deșteaptă și delicată să-și înjosească astfel sora
Scrise vreo zece bilete, le rupse pe toate și trimise șaua
fără nici un cuvânt de răspuns. Cum să scrie că va veni
când nu se putea duce ? Să fi spus, pe de altă parte, că nu

Vn veni fiindcă îl împiedică ceva sau fiindcă pleacă, ar fi fost încă și mai rău. Trimise șaua fără un cuvânt de răsun, cu senzația că făcuse ceva rușinos.

Chiar a doua zi, după ce încredința logofătului toată țfuspodăria de care se dezgustase, Levin plecă într-un județ îndepărtat, la un prieten al său, Sviajski — în apropierea moșiei căruia erau niște bălți minunate cu becaține — și niro-i scrisese nu demult, rugându-l să-și îndeplinească vrdica făgăduială de a-l vizita. Bălțile cu becaține din Județul Surovski îl ispiteau de mult pe Levin, care tot îl minase această călătorie din pricina treburilor gospodăririi. Era mulțumit acum că pleca — îndepărtându-se de vecinătatea familiei Șcerbațki, dar mai cu seamă de gospodăria lui — și încă la vânătoare, care era pentru dînsul mi mai bună mîngîiere în toate necazurile.

XXV

Județul Surovski n-avea nici cale ferată, nici drum de poștă. Levin porni într-acolo cu trăsura lui.

La jumătatea drumului se opri la un mujic bogat, ca na dea de mîncare cailor. Un bătrîn chel, dar încă verde, cu o barbă lată, roșie, încărunțită în dreptul obrazilor, deschlse poarta, lipindu-se de stîlp, ca să lase loc troicii a intra în curte. După ce arată vizitiului un loc sub un șopron în hfitătura cea nouă, curată și îngrijită, cu urme de bușteni »m,,i, bătrînul îl pofti pe Levin în casă. O femeie tînă, furat îmbrăcată, cu picioarele goale vîrîte în galoși, spăla dușumeaua într-o tindă proaspăt durată, aplecîndu-și trupul. Speriată de cîinele care intrase după Levin, dădu un țipăt ; dar aflînd că prepelicarul nu mușcă, rîse numai-rti'cît de spaima ei. Brațul său drept cu mîneca suflecată «Ată lui Levin ușa de la casa cea mare ; apoi, aplecîndu-se, frineia își ascunse din nou fața frumoasă și spălă mai departe podelele.

— Să pun samovarul ? întrebă ea.

— Fii atît de bună.

Casa cea mare era o odaie încăpătoare, cu sobă olandeză și cu un perete despărțitor. Sub icoane se afla o masă vopsită în mai multe culori, o laviță și două scaune. La intrare se găsea un dulăpior cu vase. Obloanele trase în jos, și în toată casa foarte puține muște. Totul era așa de curat, încât Levin avu grijă ca Laska lui, care fugise pe drum și se bălăcise prin băltoace, să nu păteze dușumeaua, îi arătă un loc în colț, lângă ușă. După ce privi odaia, Levin ieși în curtea de din dos. Femeia cea frumoasă cu galoși trecu repede înaintea lui după apă, la fântână, legănându-și gălețile goale pe cobiliță.

— Dă-i mai repede ! strigă voios bătrînul după dînsa și se apropie de Levin. Vă duceți la Nikolai Ivanovici Sviajski, nu-i așa ? Și dumnealui trage la noi, începu el, vorbăreț, sprijinindu-se cu cotul de parmaclîcul scării.

În timp ce bătrînul povestea cum îl cunoscuse pe Sviajski, poarta scîrții din nou și cîțiva lucrători, întorși de la cîmp cu pluguri de lemn și cu grape, intrară în bătătură. Caii care trăgeau plugurile și grapele erau voinici și bine hrăniți. Doi tineri, pesemne ai casei, purtau cămăși de stambă și șepci ; ceilalți doi, în cămăși de cînepă — unul tînăr, altul în vîrstă — erau argați cu simbrie. Bătrînul se depărta de scară, se duse la cai și prinse a-i deshăma.

— Ce au arat ? îl întrebă Levin.

— Au prășit cartofi. Avem și noi o țîră de pămînt. Nu mai pune calul jugănit la ham, Fedot, leagă-1 lângă troică. Să înhămăm alt cal.

— ■ Ascultă, tătuță, am spus să faci rost de niște fiare de plug. Le-ai adus ? îl întrebă un flăcău înalt și zdravăn, se vede feciorul bătrînului.

— Uite-le colo... în sanie, răspunse unchiașul învălătu cînd hățurile luate de pe cai și aruncîndu-le la pămînt. Potrivește-le pînă ne punem la masă.

Tinerica nurlie intră în tindă cu gălețile pline, care-i încovoiau umerii. Ca din pămînt răsăriră cîteva femei, unele tinere și frumoase, altele în puterea vîrstei, cîteva bătrîne și urîte, cu copii și fără copii.

Burlanul samovarului începu să pufăie. Cei ai casei și argații, după ce isprăviră treaba la cai, se duseră la masă.

l^vin își scoase merindele din trăsura și pofți pe bătrîn la ceai. „...»

— Eu I-am și băut azi, zise gazda, pnmind cu vădita plăcere invitația. Doar ca să vă țin de urât.

La ceai, Levin află toată povestea-gospodăriei moșriea-Kului. Acum zece ani, unchiașul luase în arenda de la o moșiereasă o sută douăzeci de deseatine de pământ, pe care l, și cumpăraseră anul trecut, și arendase încă trei sute de tlrsoatine de la un moșier vecin. O parte din pământul «nista, partea cea mai proastă, bătrînu] o subarenda. Cultiva singur, împreună cu familia lui și cu cei doi lucrători năimiți, vreo patruzeci de deseatine. Moșul se plîngea că in-burile îi mergeau prost. Levin însă înțelege că se pliniră numai de ochii lumii, și că, de fapt, gospodăria lui l'iDpășea. Dacă i-ar fi mers rău, n-ar fi cumpărat pământ • II o sută cinci ruble deseatina, nu și-ar fi însurat trei i«-fiori și un nepot, nu și-ar fi ridicat de două ori casele care ;i'seră, făcîndu-le din ce în ce mai arătoase. In ciuda vorbelor, se vedea că unchiașul se mândrește, pe; drept cuvînt, cu bunăstarea sa, cu feciorii, nepotul, nu-ile, cu caii și cu vacile lui, dar mai ales cu propășirea ■ .podăriei sale.

Din convorbirea lor, Levin văzu că bătrînul nu se fe- ■ le de inovații. Cultiva mulți cartofi. In drum, în preajma l lui ui, Levin văzuse cartofii moșului : li se scutura floa- ii ții dădeau în legat, pe cînd ceilalți abia înfloriseră. Ogorul hotărit pentru cartofi îl lucra cu un plug de h'T împrumutat de la curtea moșierului. Semăna și grîu. l' ■ Levin îl uimi mai ales un amănunt, și anume că bătrî- IH I I plivea secara și dădea plivitura la cai. Văzînd cum se i' "soțite nutrețul acesta minunat, de cîte ori nu vroise Levin i l siringă ! Nu izbutise însă niciodată. Mujicul putea s-o i u'ă și nu știa cum să laude mai mult nutrețul acesta.

— Tot n-au ce face femeile, scot grămezile la drum și i i ne căruța de le ia.

— Inșă la noi, moșierii, munca cu lucrătorii tocmiți merge prost, zise Levin întinzîndu-i un pahar de ceai.

— Mulțumesc, răspuse moșul, luînd paharul, dar re- l'u/,înd zahărul, căci îi mai rămăsese o bucățică din care

mușca. Cum poți s-o scoți la capăt cu lucrătorii ? adăugă el.

381

Te duci de fîpă. Uitați-vă la Sviajski. Știm ce pămînt arc — unt, nu altceva. Și nici dumnealui nu se prea laudă cu recolta. Lipsă de supraveghere !

— Dar dumneata cum de te împaci cu lucrătorii ?

— Apoi asta-i treabă țărănească. Toate le facem sin guri. Dacă-i leneș careva — afară cu el ! Ne descurcăm și cu ai noștri.

— Tătuță, Finoghen cere dohot pentru căruță, zise femeia cu galoși intrînd în odaie.

— Așa-i povestea, boierule ! încheie bătrînul, ridicîndu-se și, după ce-și făcu pe îndelete semnul crucii, mulțumi lui Levin și ieși.

Ducîndu-se în odaia din dos ca să-si cheme vizitiul, Levin văzu pe toți bărbații la masă. Femeile, în picioare, îi serveau. Feciorul cel tînăr și voinic, cu gura plină de casă, povestea ceva de haz. Toți râdeau cu hohote, plini de voie bună, și mai ales femeia cu galoși, care turna ciorbă în strachină.

Se prea poate că frumosul chip al femeii cu galoși ajutate mult la impresia de bunăstare pe care o făcuse asupra lui Levin gospodăria aista. Această impresie era însă atît de puternică, încît el nu se putea desface de ea.

Tot drumul, de la bătrîn și pînă la Sviajski, Levin se întorcea mereu cu gîndul la gospodăria asta, *ca* și cum ar fi fost ceva acolo de care trebuia neapărat să țină seamă.

XXVI

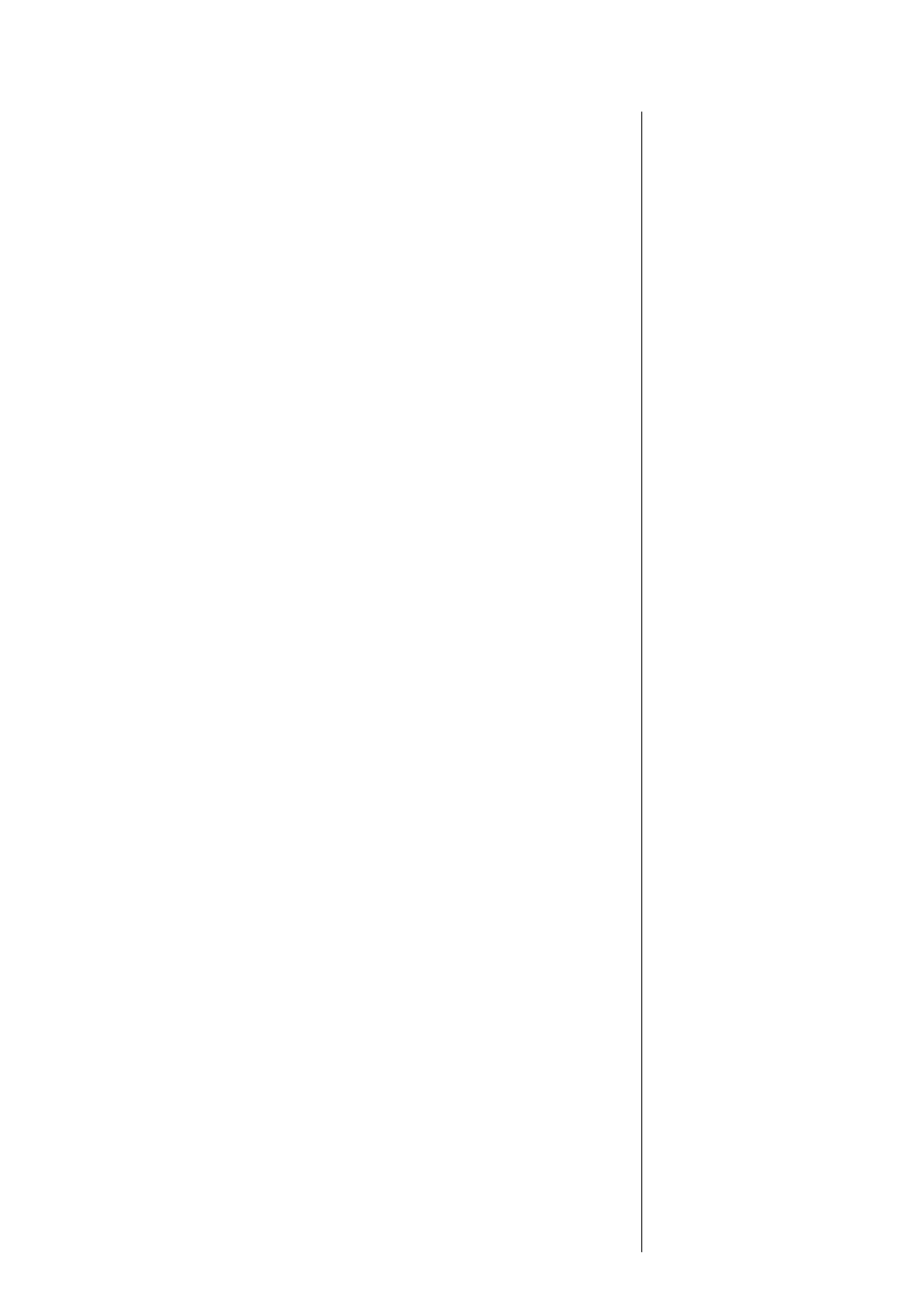
Sviajski era mareșal al nobilimii din județul său. Cu cinci ani mai în vîrstă decît Levin, el se însurase de mult. în casa lui trăia și o cumnată tînără, pentru care Levin avea o mare simpatie. Știa că Sviajski și cu nevastă-sa doreau mult s-o mărite cu dînsul. Era sigur de asta, cum sînt siguri toți tinerii așa-numiți candidați la însurătoare. Totuși, n-ar fi îndrăznit să spună nimănui acest lucru. Știa de asemenea că deși vroia să se însoare și deși această fată

drăguță ar fi fost, după toate probabilitățile, o soție minunată, nu s-ar fi putut căsători cu dînsa, chiar dacă n-ar fi fost îndrăgostit de Kitty, după cum n-ar fi fost în stare să

do înalțe la cer. Acest gând îi otrăvea plăcerea pe care nă-
Uftjduia s-o aibă în timpul vizitei la Svajski.

Primind scrisoarea lui Svajski și invitația la vânătoare,
l««vin se gândise numai decît la lucrul acesta. Totuși, Kon-
itluntin Dmitrici își zise că planurile acestea ale lui Svajski
nu erau decît o presupunere neîntemeiată a lui și se hotărî
«A plece. Afară de aceasta, el vroia să se încerce pe sine în-
tWfl, revăzînd-o mai de aproape pe cumnata lui Svajski ;
II atrăgea și viața casnică a lui Svajski, care era foarte plă-
i'Uă, și mai ales îl interesa însuși prietenul său, tipul cel
inui pozitiv ai unui militant de zemstvă din cîți cunoștea el.
Svajski era unul dintre oamenii pe care Levin nu i-a putut
înțelege niciodată, oameni ale căror idei despre viață —
foarte consecvente dealtfel, dar totdeauna împrumu-
11' • de la alții — se desfășoară pe un anumit făgaș, în timp
cțiunile lor — bineînțeles cît se poate de hotărâte și de
i;orice — merg pe un alt făgaș, în afara acestor idei și i
iape totdeauna ciocnindu-se cap în cap cu ele.

Svajski era un om cu idei extrem de liberale. Dispre-
l>i, .i protipendada și socotea pe cei mai mulți nobili ca fiind
111. l« tainici susținători ai iobăgiei, dar care numai de
!• .mă nu se manifestau pe față ; privea Rusia drept o țară
dută, ca Turcia, de pildă, și găsea guvernul rus atît de t,
încît nici nu-și dădea osteneală să-i critice în mod i .as
acțiunile. Totuși, acest om era un funcționar con-
i,ilincios și un mareșal al nobilimii model ; iar când pleca la
ilniin, își punea totdeauna chipiul cu cocardă și cu bandă
II>|<|<i. Credea că nu se poate trăi cumsecade decît în străi-
ii A Ui te, unde se ducea ori de oîte ori putea, ceea ce nu-l
împiedica să aibă în Rusia o gospodărie foarte întinsă, per-
fri ționată, și să urmărească cu cel mai viu interes tot ce
t,v petrecea în țară. Din punctul de vedere al evoluției,
i'lvajski era de părere că mujicul rus se află pe treapta de
dintre maimuță și om ; cu toate astea, la alegerile zemstvă,
strîngea cu cea mai mare plăcere mîna mujicilor și le
asculta păsurile. Nu credea în Dumnezeu, dur se îngrijea
foarte mult de îmbunătățirea vieții clerului, U\v Iu
reducerea numărului parohiilor stăruise în chip de-uwblt să
se păstreze biserica din satul său.

t

în problema femeii, Svijaški era printre extremiștii care cereau deplină libertate a femeilor și mai ales dreptul lor în muncă. Ducea însă cu soția o viață patriarhală at! { de plăcută, încît toată lumea admira armonia deplină a căsniciei lor, deși n-aveau copii. Orînduise viața soției sale în așa fel, încît aceasta să n-aibă nimic alt de făcut decît se îngrijească, sub conducerea lui, cum să-și petreacă V; mea cit mai frumos și cît rmai vesel.

Dacă n-ar fi fost în firea lui Levin de a căuta totdeauna partea frumoasă din caracterul oamenilor, caracterul lui Svijaški nu i-ar fi dat nici o bătaie de cap, nu l-ar fi făcut să-și pună nici o întrebare. Și-ar fi spus : E un prost sau o secătură, și atîta tot. Dar Levin nu-l putea socoti *prost*, fiindcă Svijaški era fără îndoială nu numai foarte inteligent, dar și un om extrem de instruit, care-și purta eruciiția cu nespūsă modestie. Nu exista nici un domeniu Citiv să-i fie străin. Nu-și arăta însă cunoștințele decît atun. i cînd era nevoit. Cu atît mai puțin l-ar fi putut privi ca y--o secătură, deoarece Svijaški era, fără îndoială, un om cinstit, bun și inteligent, care desfășura în permanență, cu însuflețire și cu voie bună, o activitate foarte prețuită c!>' toată lumea și care nu făcuse, desigur, niciodată, vreun rău nimănui.

Levin încerca zadarnic să-l înțeleagă. Svijaški și viața lui erau pentru dînsul o enigmă vie.

Erau prieteni buni ; de aceea Levin își îngăduia să-l descoasă, ca să pătrundă sensul vederilor sale asupra vieții, dar nu izbutea niciodată. Ori de cîte ori încerca să pătrundă dincolo de încăperile din mintea lui Svijaški, ale cărăuși erau deschise pentru toți, Konstantin Dmitrici observ.]

că
acesta
se cam
încurca
;
privire
a lui
Sviajsk
i vădea

◇ spaimă abia zărită, de parcă se temea ca Levin să nu-l înțeleagă cumva, și de aceea i se împotriva binevoitor , l cu voioșie.

Acum, când gospodăria îl dezamăgise, Levin simțea ◇ mare plăcere să-l vadă pe Sviajski. Fără să mai vorbim de faptul că acești porumbei fericiți, mulțumiți de ei înșiși i de toată lumea, precum și cuibul lor bine orînduit, îi aduceau o înviorare — Levin vroia acum, când se simțea «H: ; de nemulțumit de propriul său trai, să descopere la Sviajski

wwi'i-'lul care-i dădea seninătatea, hotărîrea și voioșia în vntft. Afară de aceasta, Levin știa că va întîlni la Sviajski mușieri din împrejurimi. Și acum îl interesa mult să dis- uiiU' și să asculte discuțiile despre agricultură, recoltă, des- i H. . tocirea muncitorilor etc. — discuții care, după cum i și el, erau socotite ca fiind de prost-gust, dar care în ■;|. moment îi păreau singurele importante. «Poate că i n-a avut importanță pe vremea iobăgiei sau n-are importanță în Anglia. într-adevăr, în amîndouă cazurile condițiile fiind clare, ele n-au nevoie să fie puse la punct. Ilar la noi, acum, cînd totul s-a răsturnat și abia se așază ilin nou, chestiunea cum se vor orîndui aceste condiții este :;ura problemă importantă pentru Rusia», gîndea Levin. Împotriva așteptărilor sale, vînătoarea fu slabă. Balta ;ise și becaține aproape nu erau deloc. Levin umblă i - ită ziua și abia aduse trei bucăți. Aduse în schimb, ca loldeauna de la vînat, o cumplită poftă de mîncare, o ex- n lentă dispoziție sufletească și o stare de excitație inte- l.rluală, care însoțea totdeauna la dînsul marile eforturi h.-ir.e. La vînat, cînd ai fi zis că nu se gîndește la nimic, I .i'vin își aminti iarăși și iarăși de bătrînul țăran cu familia In i. Gîndul acesta cerea parcă de la el dezlegarea unei pro- likine.

Seara, la ceai, veniră doi moșieri într-o chestiune de Iu lela și se încinse o discuție foarte interesantă, așa cum dorise Levin.

Acesta stătea la masă lîngă gazdă și vorbea cu ea și cu m>ră-sa, așezată în fața lui. Stăpîna casei era o femeie «rundă, cu părul bălai și fața rotundă, luminată toată de Ițropițe și de zîmbete. Levin căuta să dezlege cu ajutorul II ■'sleia enigma pe care o reprezenta pentru dînsul bār- IMIUI ei. N-avea însă deplină libertate de spirit, fiindcă se niițea stingherit. Era stingherit din pricină că în fața lui '■ilea cumnata lui Sviajski, gătită într-o rochie cu un de-i oll:cu pătrat, pe care părea s-o fi pus anume în cinstea lui. Și acest decolteu pătrat, cu toate că pieptul ei era foarte ni li și frumos, ori poate tocmai de aceea, îi răpea lui Levin libertatea de gîndire. își închipuia, poate greșit, că acest il.rolteu era un semn de cochetărie în fața lui, și nu-și în-

găduia să-l privească, nici să întoarcă ochii spre el. Această

- Anna Karenina, voi.

385

I

rochie decoltată, din pricina intenției presupuse de dînsul, îi dădea remușcări. I se părea că înșală, că ar trebui să s*¹ explice, dar n-avea cum ; de aceea roșea mereu și se simțea tulburat și stingherit. Cu încetul, tulburarea lui cuprinse și pe drăgălașa cumnată. Stăpîna casei părea că nu vede nimic din toate acestea și căuta s-o atragă în conversație.

— Dumneata spui, urmă gazda convorbirea începută, că tot ce este rusesc nu-l poate interesa pe bărbatul meu. Dimpotrivă, li place în străinătate, dar nu e niciodată așa de vesel ca aici. În țară se simte în apele lui. Are atîta treabă ! El stăpînește darul de a se interesa de orice. Ah ! N-ai fost la școala noastră ?

— Am văzut-o... E casa aceea acoperită cu iederă ?

— Da. E opera Nastiei, zise gazda, arătînd spre soră-sa.

— Dumneata înveți singură copiii ? o întrebă Levin, încercînd să ocolească cu privirea decolteul, simțînd însă că, oriunde și-ar fi aruncat ochii, tot peste el ar fi dat.

— Da, le-am dat lecții și le mai dau și acum, dar avem o învățătoare foarte bună. Am introdus și gimnastica.

— ■ Nu. Mulțumesc. Nu mai vreau ceai, spuse Levin ; și, cu toate că-și dădea seama că face o impolitețe, roși și se ridică în picioare, nemaifiind în stare să continue convorbirea. Aud o discuție foarte interesantă, adăugă el și trecu la celălalt capăt al mesei, unde se afla stăpînul casei cu cei doi moșieri.

Sviajski ședea cu cotul sprijinit de masă ; cu o mîină își învîrtea ceașca, iar cu cealaltă își apuca barba în pumn, și-o ducea la nas și iarăși îi dădea drumul adulmecînd-o parcă. Se uita țintă, cu ochii negri și strălucitori, la un moșier cu mustăți albe, care vorbea cu aprindere, și părea să facă haz de vorbele acestuia. Moșierul se plîngea de țărani. Levin își dădea foarte bine seama că Sviajski ar fi putut răspunde ușor la văicărelile moșierului, că ar fi putut da peste cap toată argumentarea acestuia, dar că, ținînd seamă de funcția sa, stăpînul casei nu putea da acest răspuns și trebuia să se mărginească să asculte cuvîntarea comică a moșierului — ceea ce făcea nu fără oarecare plăcere.

Moșierul cu mustățile albe era, se vede, un înveterat

susținător al iobăgiei, un proprietar pătimaș, care trăia
mereu la țară. Levin vedea aceste semne atît în îmbrăcă-

nU-a lui — o redingotă demodată, jerpelită, cum nu se
II purla și, vădit, pe care o punea rar — cât și în ochii
intelenți și posomorți, în graiul bine legat, în tonu-i
uindtor, care-i venea dintr-o veche obișnuință, și în
••Iurile autoritare ale mîinilor sale mari, frumoase și arse
•mare, cu o verighetă din cele vechi pe inelar.

XXVII

— Dacă nu mi-ar părea rău de munca mea, de timpul
fi do banii cheltuiți... aș lăsa totul baltă, aș vinde și aș
țilrca, cum a făcut Nikolai Ivanovici, să ascult opereta
frumoasa Elena, spunea moșierul cu un zîmbet plăcut,
OfthH-i lumina fața de bătrîn inteligent.

— Totuși, nu lași nimic baltă, spuse Nikolai Ivanovici
BvUijski. Asta înseamnă că ai socotelile dumitale.

— Socoteala mea e una singură : stau în casa mea, nu
cum pâr și nu iau cu chirie nimic, și tot trag nădejde că oa-
nx'tiii au să se cumițească. Dacă ai ști ce se petrece la
țara ! Numai beție și desfrîu ! Toți și-au împărțit avutul.
Nlfl tu căluș, nici tu văcuță. Crapă de foame și, dacă-i toc-
nwtl la lucru, îți fac numai pozne... ba se duc și cu jalba
ln proțap la judecătorul de pace.

— Dar poți să te plîngi și dumneata judecătorului de
jmec, zise Sviajski.

— Să mă plîng ? Eu ? Pentru nimic în lume ! Ar ieși
ttHln vorbe, că nici n-aș ști cum s-o scot la capăt. Nu mai
iirparlc decît la fabrica mea : oamenii au luat acanturi și
pn aici le-a fost drumul... Ce credeți că le-a făcut judecă-
liii'iil de pace ? I-a achitat. Numai judecătorul de plasă și
primarul dacă mai fac puțină rînduială ! Primarul îi cio-
nuiH(" ;!<' ca pe vremuri. Dacă n-ar mai fi asta, ai da dracu
lui lotul și ți-ai lua lumea-n cap !

Moșierul vroia probabil să-1 necăjească pe Sviajski ;
ilitr acesta nu numai că nu se supăra ci dimpotrivă se

— Noi însă ne purtăm gospodăria fără astfel de măsuri,
Sviajski rfmbind. Eu, Levin, el. și-1 arată pe celălalt

— Da, lui Mihail Petro viei îi merge, dar ia întreabă-l cum ? Asta-i gospodărie rațională ? adăugă moșierul, făcând paradă, după cum se vedea, de cuvântul «rațional».

— Am o gospodărie simplă, răspuse Mihail Petrovici, mulțumesc lui Dumnezeu. Gospodăria mea de atîta-i bună : să strîngă bani pentru dările de toamnă. Vin mujicii : «Tătucule, părintele nostru, ajută-ne !» sînt doar oameni tăi, vecinii tăi, ți-e milă de ei ! Li împrumuți să-și plătească birul pe primul trimestru, dar le spui : „Băieți, țineți minte că v-am ajutat, să nu uitați să m-ajutați și voi la nevoie, cînd oi semăna ovăz, la cositul finului, la secerat...” Și te înțelege cîți oameni să-ți dea de fiecare casă. Dar sînt printre ei, într-adevăr, și oameni fără rușine.

Cunoscînd de mult aceste obiceiuri patriarhale, Levin schimbă o privire cu Sviajski și, întrerupîndu-l pe Mihail Petrovici, se întoarse din nou către moșierul cu mustățile albe :

— Dar după părerea dumată, cum trebuie să-ți porți acum gospodăria ?

— Cum poți s-o porți, dacă nu tot ca Mihail Petrovici: să dai mujicilor pămîntul în dijmă sau în arendă. Asta se poate. Numai că în felul ăsta se distruge avuția țării. Acolo unde pe vremea iobăgiei, cînd se făcea gospodărie bună, pămîntul producea nouă la unu — dat în parte, va produce de azi înainte trei la unu. Emanciparea a dus Rusia de rîpă !

Sviajski se uită la Levin cu ochi zîmbitori și chiar îi făcu un semn ironic, abia zărit. Lui Levin, însă, cuvintele moșierului nu i se părură caraghioase. Le înțelegea mai bine decît îl înțelegea pe Sviajski. Multe lucruri spuse de moșier ca să demonstreze de ce emanciparea dusesese Rusia de rîpă îi părură foarte adevărate, noi pentru dînsul și indiscutabile. Se vedea că moșierul își expunea ideile lui personale — ceea ce se întîmplă atît de rar — idei la care ajunsese nu din dorința de a da de lucru unei minți inactive, ci idei izvorîte din experiența sa, dezvoltate în singurătatea de la țară și studiate din toate punctele de vedere.

— Vedeți dumneavoastră, spunea el, vrînd probabil să

arate că nu e lipsit de cultură. Progresul nu se realizează
decît prin putere. Luați reformele lui Petru, ale Ecaterinei

... lui Alexandru. Luați istoria Europei, mai ales în ceea ce privește progresul în agricultură. Până și cartoful a fost introdus la noi cu forța. Nici cu plugul de lemn nu i arat de când lumea. A fost introdus, poate, pe vremea în care erau acordate cnejilor ; în orice caz, însă, cu forța. Iar în zilele noastre, noi, moșierii, am avut pe vremea noastră gospodăria perfecționată. Uscătorile, vînturătorile, mîlul gunoaielor, uneltele —• totul a fost introdus prin revoluția noastră. La început, mușierii s-au împotrivit, dar pe urmă ne-au imitat. Acum însă, după desființarea iobăgiei, noi ne-am luat puterea ; iar gospodăriile noastre, care se aflau la un nivel ridicat, trebuie să se coboare la starea cea mai primitivă, sălbatică. Așa văd eu lucrurile.

— Dar de ce ? îl întrebă Sviajski. Dacă e vorba de o gospodărie rațională, poți să o porți cu lucrători năimiți.

— Nemaiavînd autoritatea deplină, cu cine să o porți ?
Îmi spune-mi !

«Am ajuns la forța de muncă, elementul de competență în agricultură», se gîndi Levin.

— Cu lucrătorii.

— Lucrătorii nu vor să muncească cumsecade și nu vor să folosească unelte perfecționate. Lucrătorul nostru mi știe decît să se împetească ca un porc și să strice tot ce-i în cale pe mînă ; îți omorîi caii, îți rupe hamurile bune, îți împinge roata cu șină și o bea, îți bagă cuiul oiștii în mîlul mîrcii; treier, ca să îți-o strice. I-e silă de tot ce nu e croit

■ lupii capul lui. De aceea a și scăzut nivelul general al agriculturii. Pămîntul e căzut în paragină, năpădit de peștii și împărțit la mușieri. Acolo unde dădea un milion de ruble nu mai dă azi decît cîteva sute de mii. Avuția noastră a scăzut. Dacă s-ar fi făcut același lucru, însă ■ în Noroculă...

începu să-și dezvolte un plan de eliberare a țăranilor, și nu i s-a putut fi înlăturat toate neajunsurile.

Levin nu-l interesa asta ; iar cînd isprăvi moșierul,

■ Ii s-a născut la prima idee și spuse de-a dreptul lui Sviajski, că nu trebuie să-l obligi să-și exprime părerea adevărată în fața lui. ■ Pînă la urmă :

— E foarte adevărat că nivelul gospodăriei scade la
nul și că, din pricina raporturilor noastre actuale cu ță-

răni, e cu neputință să ai o gospodărie rațională productivă.

— Nu cred asta, răspunse Sviajski, de astă dată serios. Văd numai că nu sîntem în stare să ne purtăm gospodăria ; cît despre gospodăria noastră din timpul iobăgiei, nu numai că nu era la un nivel prea ridicat, ci dimpotrivă la unul foarte scăzut. N-aveam nici mașini, nici vite de muncă bune și nici o adevărată administrație. Noi nu știm nici să ne ținem socotelile. Întrebați pe oricare gospodar : nu știe ce este rentabil și ce nu este rentabil.

— Contabilitate italiană, spuse ironic moșierul. Ori cum ai ține socotelile, dacă țăranii îți strică totul, nu-ți rămîne nici un câștig.

— De ce să-ți strice ? O mașină de treierat proastă, ca morișca dumitale rusească, ți-o strică ; dar mașina mea cu aburi nu mi-o strică. Un căluț rusesc de rasă proastă — pe care trebuie să-l tragi de coadă — ți-l dă gata, dar ia să aduci perșeroni sau cel puțin cai de povară ! Pe ăștia nu ți-i dă gata. Și așa cu toate ! Trebuie să ridicăm cît mai mult nivelul agriculturii.

— Însă ai cu ce, Nikolai Ivanîci ? Dumneata stai bine, dar eu ? Ține-ți băiatul la universitate, dă pe cei mici la liceu ! Eu n-am de unde să-mi cumpăr perșeroni.

— De asta sînt bănci.

— Ca să-ți scoată la mezat cel de pe urmă petic de pămînt ? Îți foarte mulțumesc.

— Nu sînt de părere că trebuie și că putem ridica nivelul agriculturii, zise Levin. Eu mă ocup cu agricultura, am și mijloace, dar nu pot face nimic. Nu știu cui folosesc băncile. Eu, cel puțin, la orice am investit bani în agricultură, n-am avut decît pierderi. Cu vitele — pierdere, cu mașinile — pierdere !

— Așa e, întări moșierul cel cu mustățile albe, rîzînd mulțumit.

— Și nu sînt singurul, adăugă Levin. Mă gîndesc la

toți gospodarii care-și exploatează moșiile în mod rațional. Toți, cu rare excepții, lucrează în pierdere. Ei, spune și dumneata, moșia dumitale ți-a dat câștig bun ? Îl înțeleg pe Sviajski și prinse numaidecât în privirea lui acea fulgerare de spaimă, pe care o zărea ori de câte ori vroia

«A treacă dincolo de camerele de primire din mintea priă-
Imnului său.

Afară de aceasta, întrebarea lui Levin nu prea era de
iiună-credință. Amfitrioana îi spusese mai înainte, la ceai,
t A în vara aceea aduseseră de la Moscova un neamț pri-
rnpnt la contabilitate, care în schimbul unui onorar de
«Inel sute de ruble le făcuse socotelile moșiei și găsise că
m\ nduce o pierdere de trei mii și ceva de ruble. Nu-și
Minlntoa anume cât, dar neamțul socotise pînă la un sfert
elf copeică.

¹ 'md auzi de venitul gospodăriei lui Sviajski, moșierul u,
știind probabil ce câștig putea avea vecinul său, i
\julul nobilimii.

- Poate că nu e cine știe ce câștig, răspunse Sviajski.
, dovedește numai că sînt sau prost gospodar, sau că
i i. tesc din capital ca să-mi crească după aceea.

- Ah, renta ! izbucni Levin, mînios. Poate că renta
i l.ă în Europa, unde pămîntul se îmbunătățește dato-
■ muncii depuse. La noi, însă, pămîntul ajunge tot mai
[H'1,,1 prin munca depusă, care se mărginește la arat. Prin
Ui mure, nu există rentă.

— Cum nu există rentă ? Doar e o lege.

— Atunci sîntem în afara legii. Cuvîntul rentă nu ne
••splică nimic, ci dimpotrivă ne încurcă. Dar ia spune-mi,
li' rog, care poate fi teoria rentei...

— Doriți lapte bătut ? Masa, trimite-ne aici lapte bă-
I H I sau puțină zmeură, spuse Sviajski soției sale. Anul
n i; i zmeura a ținut mult de tot.

Sviajski se sculă în cea mai bună dispoziție și se în-
i i < l iartă, crezînd pesemne că discuția se isprăvisese, dar pen-
ru U'vin ea tocmai abia începea.

Lipsit de partener, Levin urmă convorbirea cu moșie-
pul, iueercînd să-l convingă că toate greutățile veneau de
tti'olo că proprietarii nu vroiau să cunoască însușirile și ca-
l'nclciul lucrătorului. Moșierul însă, ca omul care gîndește
tnlginal și în singurătate, înțelegea anevoie ideile altora și

ținea
toarte
mult la
ideile
sale.
Susțin
ea că
mujicu
l rus e
un pot
c și se
compla
ce în
murdăr
ie. Iar
ca să-l
scoți
din
uimea
asta e
nevoie
de
putere
; și noi
n-o
avem.
Trebui
e u
bilă,
noi
însă
am
ajuns
atît de
liberali
, înfît
am
înlocui
t

dintr-o dată bîta milenară prin niște avocați și prin închi-soare, datorită cărora acești mujici nevrednici și puturoși sînt hrăniți cu supă bună și li se socotește și volumul de aer trebuincios !

— De ce crezi dumneata, zise Levin, încercînd să re-vină la chestiune, că nu s-ar putea stabili astfel de rapor-turi cu forța de muncă, încît munca să ajungă rentabilă ?

— Așa ceva n-are să se întîmple niciodată cu poporul rus. N-avem destulă autoritate, răspunse moșierul.

— Dar ce raporturi noi s-ar mai putea găsi ? întrebă Sviajski, după ce-și bău laptele bătut și-și aprinse o țigară, apropiindu-se din nou de musafiri. Toate raportu-rile posibile cu forța de muncă sînt precizate și studiate, adăugă el. Rămășițele barbariei, comunitatea primitivă cu răspunderea ei obștească se destramă de la sine. Iobăgia a fost desființată. Rămîne numai munca liberă, ale cărei forme sînt precizate și puse la punct. Trebuie să le pri-mim. Argat, lucrător cu ziua, fermier — n-ai cum să ieși din asta.

— Însă Europa e nemulțumită de aceste forme.

— Fie, e nemulțumită, caută alte forme și desigur că are să le găsească.

— Același lucru spun și eu, răspunse Levin. De ce să nu căutăm și noi ?

— E ca și cum ai încerca să inventezi metode noi de a construi căi ferate, cînd ele sînt inventate de mult.

— Dar dacă nu ni se potrivesc, dacă sînt proaste ? în-trebă Levin.

Konstantin Dmitrici prinse din nou o tresărire de spaimă în ochii lui Sviajski.

— ■ Asta-i ! Să ne fudulim ! Noi am găsit ceea ce căuta Europa. Cunosc toate astea. Dar, iartă-mă, dumneata știi tot ce s-a făcut în Europa în chestiunea organizării mun-citorilor ?

— Nu, știu prea puțin.

— Chestiunea asta preocupă astăzi cele mai luminate minți din Europa. Campania Schulze-Delitzsch...¹ Pe urmă ,

¹ *Schulze-Delitzsch, Hermann* (1808—1883) — economist burghez german, și cunoscut prin campania pe care a dus-o printre muncitori și meșteșugari,

în vederea organizării unor asociații cooperatiste.

392

■ ii, -l literatura asta uriașă în problema muncitorească, , lud cea mai liberală atitudine lassalliană... Organizația • lin Mulhausen e un fapt realizat, pe care-l cunoști probabil.

— Da, dar foarte vag.

— Nu. Spui numai așa. Cunoști desigur toate astea Iul, II Ut de bine ca și mine. Nu sînt profesor de sociologie, bineînțeles, dar mă interesează. Dacă te interesează cumva pe dumneata, ocupă-te de problemele astea.

— Dar la ce concluzii au ajuns ?

~ Iartă-mă, te rog...

Cei doi moșieri se ridicară în picioare ; iar Sviajski, ipilndu-l iarăși pe Levin în neplăcuta-i încercare de a lin mea priviri dincolo de camerele ele primire din mintea Iul, NO duse să-și petreacă musafirii.

XXVIII

Iu seara aceea, Levin se plictisi de moarte cu doamnele, îl frămînta mai mult ca oricînd gîndul că nemulțumirea lui în privința gospodăriei sale nu era numai un caz personal, ci reprezenta o stare generală din Rusia, iar crea-CPfi unor condiții în care lucrătorii să muncească așa cum Nti muncea Ia mujicul unde se oprise în drumu-i spre Hv'lnjski nu era un vis, ci o problemă care trebuia rezol-V'Hlft. Dezlegarea acestei probleme grele nu-i părea un lu-l'ti di; neînvinc și simțea că trebuie să încerce a o rezolva.

Levin spuse noapte bună doamnelor și le făgădui să ră-liilnft și pe a doua zi, ca să meargă împreună călare pentru n vi'tli'a o interesantă surprare de teren într-o pădure a statului, înainte de a se duce la culcare, Konstantin Dmi-Irlel intră în biroul gazdei, ca să ia cărțile despre problema muncitorească, pe care i le propusese Sviajski.

Illroul acestuia era o cameră foarte mare, plină de du-i ipuri cu cărți. Se aflau acolo două mese : un birou masiv ■ II mijlocul odăii și o masă rotundă, pe care erau așezate II [urmă de stea, împrejurul lămpii, ultimele numere de ,i de reviste în diferite limbi. Lîngă birou se găsea

un dulăpior cu sertare și etichete aurii, pentru fel de fel de dosare.

Sviajski scoase cărțile și se așeză într-un balansoar.

— La ce te uiți ? îl întrebă el pe Levin, care se oprise lângă masa cea rotundă, răsfoind revistele. Ah, da. E acolo un articol interesant, zise Sviajski despre revista pe care o ținea Levin în mână. S-a constatat, urmă el cu însuflețire, plin de voieșie, că principalul vinovat al împărțirii Poloniei n-a fost Frederic. S-a constatat...

Și Sviajski îi expuse pe scurt, cu claritatea lui obișnuită, această nouă teorie, atât de importantă și de interesantă.

Deși era preocupat mai ales de problema agrară, ascultându-l pe Sviajski, Levin se întreba : «Oare ce-o fi în mintea lui ? Și de ce-l interesează împărțirea Poloniei ?»■

Cînd Sviajski isprăvi, Levin îl întrebă, fără voie : «Ei, și ce e cu asta ?» Nu era nimic mai mult. îl interesase articolul și atîta tot. Și Sviajski nu-l lămuri și nici nu se simți obligat să-i dea vreo lămurire.

— Moșierul cel mînios m-a interesat foarte mult, zise Levin oftînd. E deștept. A spus multe lucruri adevărate.

— Vezi-ți de treabă ! E un partizan ascuns și înveterat al iobăgiei, ca toți ceilalți, răspunse Sviajski.

— Pe care-i conduci dumneata ca mareșal al nobilimii...

— Numai că-i conduc în altă parte, spuse Sviajski rîzînd.

— Mă interesează un lucru, urmă Levin. El are dreptate cînd spune că treburile noastre, adică gospodăriile raționale, nu merg. Merg numai gospodăriile cu camătă, ca aceea a moșierului care face pe omul cuminte, sau cele mai simple. Cine e vinovat de asta ?

— Se înțelege că noi înșine. Dar nu e adevărat că nu merg. La Vasilcikov merge...

— Fabrica...

— Nu știu ce te miră ? La noi poporul se află la un nivel atât de scăzut de dezvoltare materială și morală, încît nu-i de mirare că se împotrivește la tot ce-i este străin. În Europa, gospodăria rațională merge, fiindcă poporul e

instruit. Prin urmare, la noi trebuie să instruim poporul —
asta este !

- Dar cum să instruiști poporul ?

- Ca să instruiști poporul îți trebuie trei lucruri :
Bll, școli și iar școli.

— Ai spus chiar dumneata că poporul se află la un |
lv<>l scăzut de dezvoltare materială. Atunci, la ce i-ar foni
școala ?

- Știi, dumneata îmi amintești o anecdotă despre
tulturile date unui bolnav : «Ce-ar fi să încerci un purga-
lv ?•► «A luat, dar i-a făcut mai rău». «încercați niște li-
l uri.» «Am încercat și i-a fost și mai rău.» «Atunci nu vă
»l răm in e decît să vă rugați lui Dumnezeu.» «Am fă-i
ut -o și pe asta, dar i-a fost încă și mai rău.» Eu vorbesc
■ m economie politică, iar dumneata spui : e și mai rău.
i și vorbesc de socialism — e și mai rău... de instrucțiune —
tncu și mai rău.

■ Dar la ce-ar putea folosi școlile ?

- Vor da poporului cerințe noi.

Iată ce n-am înțeles niciodată ! răspuse Levin în-i
rindu-se. Cum pot școlile să îmbunătățească starea i
i'ulă a poporului ? Dumneata spui că școlile și știința
i irte le vor da cerințe noi. Cu atît mai rău, fiindcă po-
I I nu va fi în stare să și le satisfacă. Niciodată nu mi-a
I ii în cap cum ar putea țăranul să-și îmbunătățească
'\i materială dacă va ști adunarea, scăderea și catehis-
i " Alaltăseară am întîlnit o femeie cu un copil de țîță.
i întrebato : «Unde te duci ?» Mi-a răspuns : «Am fost
: li. ibă : băiatul plînge întruna. L-am dus să mi-l le-
i i .,-. Am întrebato : «Ce-i face baba ?» «Pune copi-
i I • stinghii în poiată, între găini, și—l descîntă.»

I'U, vezi... singur spui. Ca femeia să nu-și mai ducă ¹
1111 ca să-l pună baba pe stinghii, pentru asta avem <ie
de... zise Sviajski rîzînd voios.

A, nu ! răspuse Levin cu ciudă. Leacul acesta,
.l mine, are analogie cu tratarea poporului cu școli.
nrul e sărac și incult. Ne dăm seama de asta întocmai
i femeia care vede.boala copilului, fiindcă plînge. Dar
înteleg la ce ar ajuta școlile împotriva sărăciei și a in-
nrll, după cum nu înțeleg la ce ar ajuta unui copil bol-
nliuțuhule și găinile. Poporul trebuie ajutat ca să scape

ii Mtrfci.

395

— Cel puțin în privința asta te apropii de Spencer, care nu-ți place deloc. Și după părerea lui cultura nu poate fi decît o urmare a bunăstării materiale și a comodității de trai, a unor băi dese, după expresia lui, dar nu a științei de a citi și a socoti...

— îmi pare foarte bine sau, dimpotrivă, foarte rău <■•■
mă potrivesc cu Spencer. Numai că știu de mult asta. Șc
Iile, deocamdată, nu ajută la nimic. Ar ajuta o organiza
economică astfel întocmită, ca poporul să se îmbogățească
și să aibă mai mult timp liber. Atunci vor fi și școli.

— Totuși învățămîntul este azi obligator în toată Europa.

— Dar dumneata ești de acord cu Spencer în această privință ? îl întrebă Levin.

O expresie de spaimă fulgeră în ochii lui Sviajski. Răspunse zîmbind :

— Ei, dar cazul cu copilul care urlă e extraordinar ! L-ai auzit chiar dumneata ?

Levin își dădu seama că nu va putea găsi niciodată vreo legătură între viața și principiile acestui om. Discuta probabil din plăcerea discuției și-i era indiferent la ce concluzii ajungea ; îi era neplăcut numai ca argumentația lui să fie împinsă într-un irnpas ; numai și numai de lucrul ăsta se temea și se ferea de el, schimbînd îndată vorba, trecînd la un subiect distractiv, vesel...

Levin era adînc tulburat de impresiile acestei zile, începînd cu mușicul la care poposise la jumătatea drumului și care-i lăsase o impresie atît de puternică, încît influențase toate gîndurile sale din cursul zilei. Apoi simpaticul Sviajski, cu ideile pe care le enunța pentru alții și cu principii de viață desigur altele — deși ascunse lui Levin — după care trăia, ceea ce nu-l stingherea ; și, ca mulți alții, conducea opinia publică cu ajutorul unor idei cu totul străine lui. Și moșierul acela veșnic mînios care, după Levin, avea perfectă dreptate în judecățile sale trase din experiența aspră a vieții, deși îl găsea nedrept și prea pornii împotriva unei clase întregi, cea mai bună clasă din RusLi. în sfîrșit, propria lui nemulțumire în conducerea gospodariei sale și nădejdea nelămurită că va găsi un leac aceste;

stări de lucruri. Toate acestea se contopeau într-un senti-

i-ii'tit de adîncă tulburare lăuntrică și de așteptare a unei ipmpiale dezlegări.

Rămas singur în odaia pregătită pentru dînsul, culcat 'iilr-un pat cu somieră, eare-1 sălta pe neașteptate la fie-ire mișcare a trupului, Levin nu putu să adoarmă multă i'ume. Nimic din discuțiile cu Sviajski nu-1 interesase, i'Vji acesta spusese multe lucruri inteligente ; în schimb, ",nmeritele moșierului îi reveneau mereu în minte și se mica la răspunsurile pe care ar fi trebuit să le dea.

■Da. Ar fi trebuit să-i spun așa : Dumneata crezi că ;ricultura noastră nu merge, fiindcă mujicul urăște toate i'ii'ccționările, care trebuiesc introduse cu forța. Dacă i incultura n-ar fi mers deloc fără aceste perfecționări, iimnoata ai fi avut dreptate. Totuși, ea merge, însă merge mimai acolo unde lucrătorul muncește după cum e deprins, ca la bătrînul la care am poposit venind încoace. Nemul-țumirea noastră comună în ce privește agricultura arată n\ vinovați sîntem noi, nu lucrătorii. De mult muncim după capul nostru, europenește, fără să ne gîndim la însu-șirile lucrătorilor. A venit timpul să ținem seamă de nccaslă forță de muncă și să nu ne bizuim pe forța unui lucrător ideal, ci pe aceea a *mujicului rus*, cu instinctele MIP, și să ne organizăm gospodăria potrivit cu aceasta.»

•Inrhipuiește-ți, ar fi trebuit să-i spun că dumneata îți porți gospodăria ca și bătrînul acela. Ai găsit mijlocul să cointerezezi pe lucrători la rodul muncii lor și ai găsit, în materie de perfecționări, o soluție acceptată de toți. Atunci f] obține și dumneata de două și de trei ori mai mult de- it m trecut, fără să-ți secătuiești pămîntul. împarte-ți .■mitul pe din două. Dă lucrătorilor jumătate. Diferența ■fire-ți va rămîne va fi mai mare decît ceea ce cîștigi acum, UI¹ lucrătorii vor avea mult mai mult decît înainte. Ca să l/hutești, însă, trebuie să cobori nivelul gospodăriei și să cointerezezi pe lucrători la rodul acesteia. Curn s-o faci, iuta e o problemă de amănunt. Dar nu încape îndoială că <-Br putea face.»

Cîndul acesta îl tulbură adînc. Nu dormi jumătate din UOăpte, chibzuind pînă în cele mai mici amănunte înfăp-tuirea ideii sale. N-avusese de gînd să plece a doua zi ; dar,

tfl clipa aceea, se hotărî să plece dis-de-diminează. Afară

397

de aceasta, cumnata gazdei — cu decolteul rochiei sale -îi stîrnea un fel de sentiment de ruşine şi de căinţă, ca cum el ar fi săvîrşit o faptă rea. Dar mai cu seamă trebu să plece fără zăbavă, ca să aibă cînd propune mujicilu. noul proiect, înainte de însămînţările de toamnă, care urmau să se facă pe noile temeuri. Hotărî să aşeze pe baze noi toată gospodăria lui de pînă atunci.

XXIX

Levin întîmpină multe greutăţi în îndeplinirea planului său. Se zbatu însă din răputeri şi izbuti să facă, dacă nu întocmai ceea ce dorea, cel puţin atît cît să poată crede, fără să se înşele singur, că acţiunea aceasta merită osteneala lui. Una din cele mai mari greutăţi stă-n faptul că gospodăria era pornită şi nu se mai putea opri ca să ia totul de la capăt, ci lucrurile trebuiau drese din mers.

În aceeaşi seară, cînd Levin ajunsese acasă şi împărtăşi logofătului planurile sale, acesta încuviinţă cu o vădită plăcere partea din cuvîntare în care stăpînul arăta că tot ceea ce făcuse pînă atunci fusese fără rost şi nerentabil. Logofătul spuse chiar că el susţinuse de mult acest lucru, dar că nimeni nu-l luase în seamă. În ceea ce priveşte propunerea făcută de Levin ca toţi muncitorii să participe ca asociaţi la întreaga gospodărire a moşiei, logofătul se arătă mîhnit şi, fără să-şi dea anume părerea, spuse numai de cît că a doua zi dimineaţa trebuiau căraţi şi cei din urmă snopi de secară şi că trebuia întors pămîntul. Levin îşi dădu seama că acum nu era încă timpul potrivit pentru a vorbi despre aceste schimbări.

Intrînd în vorbă cu mujicii şi propunîndu-le să le dea pămînt în condiţii noi, Levin se lovi de aceeaşi greutate : mujicii erau prea prinşi de munca obişnuită a zilei, ca să

aibă
vreme
să se
gîndea
scă la

foloasele și la ponoasele unei noi organizări.

Numai un mujic nătîng, Ivan, îngrijitorul vitelor, parcă înțelese mai bine propunerea lui Levin de a lua parte — împreună cu familia — la cîștigurile aduse de fermă și încuviință în totul planul acesta. Cînd însă Levin începu

arate foloasele de mai tîrziu, pe chipul lui Ivan se
■ ndiră spaima și părerea de rău că nu poate
urmări

■ le sale pînă la capăt. Omul își găsi repede treburi care
u fereau amînare : luă o furcă și se apucă să pună fîn
o boxă, să aducă apă sau să scoată bălegar.

Altă greutate sta în neîncrederea tenace a țăranilor,
presupuneau că moșierul nu putea să urmărească alt
" decît de a-i jecmăni cît mai mult. Erau adînc încre-
i. i li că adevăratul scop al moșierului (orice li s-ar fi
•) era ascuns în dosul acestor vorbe. Ei înșiși, arătîn-
l părerile, vorbeau multe, dar nu-și dădeau niciodată
i. i lă adevăratul lor gînd. Afară de aceasta (Levin înțe-
i, i că moșierul cel mînios avea dreptate), țăranii puii
ca primă condiție pentru orice înțelegere : să nu fie ii
a se folosi de vreo metodă agricolă nouă sau de vreo
■ altă nouă. Țăranii, deși recunoșteau că plugul de fier
mai bine și că mașina lucrează mai repede, găseau to-
i mii de pricini ca să arate de ce nu se puteau folosi
i de una, nici de alta. Deși era încredințat că trebuia
coboare nivelul gospodăriei, lui Levin îi părea rău să
unțe la perfecționări, ale căror foloase erau atît de
li te. Cu toate aceste greutateți, el își impuse punctul său
vedere, și la începutul toamnei lucrurile erau puse la
• wau, cel puțin, așa i se părea lui.

hevin se gîndise întîi să-și dea toată gospodăria, așa
II .•;<' găsea, mușicilor, argaților și logofătului, pe baza
>i noi condiții de tovărășie. Se convinse însă în foarte
ii timp că acest lucru era cu neputință. Atunci hotărî
i împartă moșia în cîteva părți : ferma cu vitele, li-
l. i, grădina de zarzavat, fînețele și ogoarele, urmînd ca
ire să fie o întreprindere deosebită. Ivan cel nătîng,
i ijitorul vitelor, care — după cum credea Levin —
în-.se.sc chestiunea mai bine decît toți ceilalți, își găsi
to-

■ vfi mai ales printre membrii familiei sale și se
făcu

"■irit la ferma de vite.

< 'împul din fund, care rămăsese de opt ani pîrloagă, a

! hiat în noile condiții de șase familii țărănești sub con-
rmi unui teslar deștept numit Feodor Rezunov. Iar
11 i cui Șuraev luă, în aceleași condiții, toate grădinile
zarzavat.

Restul moșiei rămase ca în trecut ; dar cele trei exploatări, care constituiau începutul noii sale organizări, îi dădeau mult de lucru lui Levin.

E drept că la fermă treaba nu mergea mai bine decât înainte. Ivan era cu totul împotriva grajdurilor încălzite pentru vaci și a untului scos din frișca, susținând că, la frig, vaca are nevoie de mai puțin nutreț și că untul din smântână e mai spornic. Apoi, el își cerea leafa, ca și înainte, nevrînd să înțeleagă că banii primiți nu erau leafă, ci un avans asupra părții lui de câștig.

E drept că asociația lui Feodor Rezunov nu ara de două ori pământul pentru însămînțări, după învoiala făcută, spunînd că timpul era prea scurt. Deși noile condiții de muncă fuseseră bine stabilite, membrii acestei tovărășii nu socoteau pământul drept un bun comun, ci ca luat în dijmă și nu o dată mujicii din tovărășie, și însuși Rezunov îi spuneau lui Levin : «Dacă ați fi primit bănișori pentru pământul ăsta, dumneavoastră ați fi avut liniște, iar noi am fi scăpat de griji». Pe lângă aceasta, mujicii tărăgănau prin felurite tertipuri construirea unui grajd de vite și a unei șuri pe pământul acela, după cum se învoiseră, și intrară tot așa în iarnă.

E drept că Șuraev încercase să împartă la mujici, în loturi mici, grădinile de zarzavat luate de el, înțelegînd cu totul greșit, sau, mai curînd, prefăcîndu-se că a înțeles greșit, condițiile în care primise pământul.

E drept că, de cîte ori stătea de vorbă cu mujicii și le explica foloasele întreprinderii lor comune, Levin își dădea seama că aceștia îi ascultau numai mlădierile glasului, neclintiți în hotărîrea lor că, orice le-ar spune boierul, totul e să nu se lase trași pe sfoară. Simțea acest lucru mai ales cînd vorbea cu Rezunov, mujicul cel mai deștept, și prindea jocul ochilor săi, care arătau limpede o ironie față de Levin, precum și convingerea fermă că, dacă unul dintr-înșii va fi înșelat, acesta nu va fi în nici un caz el, Rezunov.

Cu toate acestea, Levin era destul de mulțumit de mersul treburilor și se gîndea că totul e să țină cu strictețe

socotelile și să stăruiască în planurile sale, ca să poată dovedi mai târziu țăranilor foloasele unei astfel de organizări, și atunci treburile vor merge de la sine.

Problemele acestea și treburile restului gospodăriei ră-
 liui.'-io în seama lui, la care se adăuga și lucrul la cartea sa,
 Il prinseră pe Levin într-atît în timpul verii, încît aproape
 ■i nu se duse la vînat. Află la sfîrșitul lui august, de la
 uti l care aduse înapoi șaua, că familia Oblonski plecase
 Moscova. Făcînd nepoliteța de a nu răspunde la scri-
 it'ca Dariei Alexandrovna, lucru de care nu-și putea
 lini i fără să roșească de rușine, el își dădea seama că
 i;i.st! astfel toate punțile și că nu se mai putea duce la
 i;.ii. Tot așa de prost se purtase și cu Svajski, plecînd .l
 să-și ia rămas bun. Și era hotărît să nu mai calce pe i'I.
 Acum îi era totuna. Problema relativă la reorgani-y.ni'c.'i
 gospodăriei sale îl preocupa cum nu-l preocupase I jilua
 atunci nimic în viață. Reciti cărțile pe care i le dăduse
 Svajski, ba comandă și altele, a căror lipsă o simțea.
 Ut'citi despre același subiect tratate de economie politică și
 de doctrină socialistă și — după cum se așteptase — nu
Rfi.si nimic în legătură cu acțiunea întreprinsă de
 dînsul. n cărțile de economie politică, de pildă la Mill,
 pe care-l jilmliase în primul rînd cu multă rîvnă,
 nădăjduind mereu să găsească dezlegarea problemelor ce-
 l preocupau, HA.si numai legi deduse din situația
 economică a Europei ; il.'ir nu putea să înțeleagă nici în
 ruptul capului de ce aceste |i'i;i, inaplicabile în Rusia, erau
 socotite legi generale. în-Iilnca același lucru și în cărțile de
 doctrina socialistă. Nu l{ii::cii acolo decît fantezii
 minunate, dar inaplicabile, de ciic se pasionase încă de pe
 vremea cînd era student, sau i'orerlive 'aduse situației din
 Europa, fără nici o legătură t'U agricultura din Rusia.

Economia politică spunea că legile după care s-a dez-
 voltat și se dezvoltă bogăția Europei sînt legi generale și
 Incontestabile. Doctrina socialistă susținea că o dezvoltare
 potrivit acestor legi duce la ruină. Nici una, nici alta nu
 numai că nu dădeau un răspuns, dar nici cea mai mică în-
 drumare după care să se ia Levin precum și toți mujicii și
 proprietarii de pămînt ruși, ca să știe ce să facă cu milioa-

nele
 lor de
 brațe
 și
 deseat
 ine de
 pămîn
 t,
 pentru
 ca
 aceste
 a nA
 fio cît
 mai
 produ
 ctive
 pentru
 bunăst
 area
 genera
 lă.

Od
 ată
 pornit
 pe
 treaba
 asta,
 Levin
 reciti
 conști
 incios
 lut ce
 privea
 proble
 mele
 care-l
 frămî
 ntau
 și

chiar hotărî

401

să plece la toamnă în străinătate pentru a studia problema și la fața locului, ca să nu i se mai întâmple ce pățise adesea : cum începea să înțeleagă gândul interlocutorului și să-și expună și el părerea, i se spunea deodată : «Dar Kaufmann, dar Jones, dar Dubois, dar Micelli ? Nu i-ai citit ? Citește-i. Au studiat temeinic problema asta.»

Vedea acum foarte limpede că nici Kaufmann, nici Micelli n-aveau ce să-i spună. Știa ceea ce vroise să știe. Vedea că Rusia are un pământ foarte bun și muncitori admirabili și că în unele cazuri, ca la mușicul la care se oprise în drum spre Svajski, muncitorii și pământul produc mult. În majoritatea cazurilor însă, când capitalul intră în funcțiune, ca în Europa, se produce puțin. Aceasta se întâmplă numai din pricină că muncitorii înțeleg să lucreze și lucrează bine numai după o metodă a lor. Împotrivirea lor la noile sisteme nu era întâmplătoare, ci își avea obârșia în obiceiurile adânc înrădăcinate în spiritul poporului. Credea că poporul rus, care avea chemarea să populeze și să lucreze nesfârșite întinderi libere, respecta, în mod conștient, pînă la ocuparea tuturor terenurilor, anume metode cerute de asemenea împrejurări, și care nu sînt chiar așa de proaste cum se crede de obicei. Vroia să dovedească teoretic acest lucru în cartea sa, iar practic — în gospodăria lui.

XXX

La sfîrșitul lui septembrie fu adusă lemnăria pentru clădirea grajdului pe pământul dat tovarășiei de țărani, se vîndu untul de vacă și se împărțiră beneficiile. În practică, treburile gospodăriei mergeau minunat sau, cel puțin, așa i se părea lui Levin. Ca să pună însă la punct teoretic chestiunea și să-și sfîrșească lucrarea care, după cum visa, trebuia să revoluționeze economia politică, dacă nu chiar s-o desființeze, punînd bazele unei noi științe cu privire la legăturile dintre popor și pământ, Konstantin Dmitrici

urma să facă o călătorie în străinătate și să studieze la fața
locului ceea ce se înfăptuise în această direcție și să gă-
sească dovezi convingătoare că tot ceea ce se făcuse acolo

ora bine întemeiat. Aștepta numai predarea griului ca primească banii și să plece peste graniță. Se porniră și ploile, care împiedicară strângerea grânelor și a carlor rămași pe câmp, ba chiar toate muncile, pînă și predarea griului. Drumurile erau desfundate. Apele mari luau două mori. Vremea se strica din ce în ce. În dimineața zilei de 30 septembrie ieși soarele. Nădăjdui că vremea se va schimba, Levin începu să se pregătească serios de drum. Porunci să se încarce griul, trimise și ierul la negustor după bani și se duse pe moșie, ca să ia ultimele dispoziții înainte de plecare. După ce-și isprăvi toate treburile, către seară, văd learcă ploaia care se strecurase sub gulerul mantalei de piele înă în carîmbii cizmelor — dar în cea mai vioaie și în-loțită stare sufletească — Levin luă drumul spre casă. Vremea se stricase și mai tare ; mazăricea și fichiua cros calul și-l făcea să se ferească într-o parte și să-și lure mereu urechile și capul.

Iar Levin se simțea bine cu gluga în cap și se uita veșnic în jur : ba la suvoaietele tulburi de apă care curgeau și ieșeau prin făgașuri, ba la picăturile de ploaie atîrnate ■ !

- ■ crengile dezgolate, cînd la pata albă de mazărice neto-
și de pe scîndurile unui pod, cînd la frunzele de ulm
și în iude de sevă încă, așternute în straturi groase la picioare
și copacilor despuiați. Și cu toate că natura din juru-i
« și mohorîță, el se simțea nespuse de voios. Convorbirea
(învulă cu mușcii din satul de la margine îi dovedise că
fîcîlia începuseră să se deprindă cu noile învoieli.

Un rîndaș bătrîn, la care intrase ca să se usuce, părea
și încuviințeze planul lui Konstantin Dmitrici și se arătă
ilic să între și el în noua tovărășie de cumpărare
ilic vite.

«Trebuie numai să merg cu stăruință spre țelul meu
și voi atinge, se gîndi Levin. Ai la ce munci. Ai pentru
■ ! ■ trudi. Nu-i vorba de o chestiune personală, ci de bi-
• obștesc. Toată agricultura, dar mai ales situația în-
ului popor trebuie să se schimbe în întregime. În locul
ici — bogăție generală, îndestulare ; în locul vrajbei —
«uuunie și comunitate de interese. Într-un cuvînt, va fi o

revoluție fără sînge, o revoluție uriașă — la început în cercul restrîns al județului nostru, pe urmă în gubernie, în Rusia, în lumea întreagă, căci o idee dreaptă nu poate să nu dea roade. Da, ăsta e un scop pentru care face să muncești. Și n-are a face că tocmai eu, Kostea Levin, fac asta — acel care s-a dus la bal cu cravată neagră, pe care l-a respins domnișoara Șcerbațkaia și care, în sinea lui, se socoate atît de umil și de neînsemnat ! Sînt convins ca și Franklin se simțea la început neînsemnat și n-avea prea mare încredere în puterile sale creatoare. Asta n-are nici o importanță ! A avut și el poate o Agafie Mihailovna a lui, căreia îi împărtășea toate planurile.»

Cu astfel de gînduri, Levin se apropie pe înnoptate, de casă.

Logofătul, care fusese la negustor, se înapoiase și adușese o parte din banii de pe grîu. Se făcuse înțelegerea] cu arendașul. Pe drum, logofătul aflase că pretutindeni] grîul rămăsese pe cîmp, așa că cele o sută șazeci de căpițe] ale sale erau o nimica toată pe lîngă ceea ce rămăsese] la alții.

După masă, Levin se așeză în fotoliu, ca de obicei, cu] o carte în mîină și, citind, se gîndea mai departe la călătoria plănuită în legătură cu lucrarea lui — cartea pe căreia o scria. Toată însemnătatea acțiunii sale i se înfățișa, în] ziua aceea, cu o deosebită limpezime, și ideile se înche- ' gau de la sine în minte, în fraze care-i exprimau cu clari-) ta te miezul gîndirii. «Trebuie să notez ideile acestea, so gîndi Levin. Le voi folosi pentru o scurtă introducere care, mai înainte, mi se părea de prisos.» Se ridică în picioare] cu gîndul să se ducă în birou. Laska se sculă și ea de l; i picioarele sale și, întinzîndu-se, se uită la dînsul, întrebîndu-l parcă încotro să pornească. Dar Levin n-avu timp sa scrie, fiindcă venîră vătășeii. Ieși în antreu să stea de vorbă cu ei.

După ce dădu porunci cu privire la muncile de a doua zi și după ce primi pe toți mujicii care aveau treabă cu dînsul, Konstantin Dmitrici intră în birou și se așeză la lucru. Laska se culcă sub masă. Agafia Mihailovna, cu un ciorap în mîină, se aciui la locul său obișnuit.

După ce scrisese câțva timp, își aminti deodată dureros **viu** de Kitty, de refuzul ei și de ultima lor întâlnire. Se **lică** și începu să se plimbe prin odaie.

— De ce te frământă ? îl întreabă Agafia Mihaiiovna. ce stai acasă ? Du-te la băi, în țări calde, cum aveai **gînd**.

— Plec poimîine, Agafia Mihaiiovna. Trebuie să-mi iz-
z treburile.

-- Ce treburi ? Puțin ai dat pînă acum mujicilor ? Știi
;o spune ? Pe boierul nostru are să-1 răsplătească pe-
smnc țarul pentru asta. E în adevăr ciudat : de ce te ll-
jrijești atîta de mujici ?

-- Nu mă îngrijesc de ei, o fac pentru mine.

Agafia Mihaiiovna cunoștea pînă în cele mai mici amă-
junte toate planurile economice ale lui Levin. Konstantin
Irnitrici îi expunea adesea ideile lui cu toate amănunțele,
illscuta de multe ori cu dînsa, care nu se împăca totdeauna

■ II planurile sale. Acum însă ea înțelese pe dos
spusele lui

— Se înțelege că mai întîi trebuie să te îngrijești de

■ uflot, rosti Agafia Mihaiiovna oftînd. Uite la
Parfen De-

uisîri, cu toate că nu era știutor de carte, dar cum a murit
< I, să dea Dumnezeu să moară orice om, povesti ea despre
un argat din curte, mort de curînd. S-a spovedit și s-a îm-
itih'lășit...

— Nu mă gîndesc la așa ceva, răspunse Levin. Zic că
i'ne asta în folosul meu. Trag foloase mai mari, dacă mu-
icii lucrează mai bine.

— Orice ai zice, dacă omul e leneș, bate apa în piuă.

¹¹ne are obraz, muncește, iar cine nu, n-ai ce-i face !

— Dar chiar dumneata mi-ai spus că Ivan are acum
mai multă grijă de vite.

- îți spun una și bună, încheie Agafia Mihaiiovna, nu
l. i mtîmplare, desigur, ci dintr-o adîncă și veche convin-
i ' i i ' . Trebuie să te însori. Asta e !

Cuvintele Agafiei Mihaiiovna, care-i aminteau tocmai
i" "priile-i gînduri de adineauri, îl umplură de amărăciune

. i I jigniră. Se posomori și se așeză iarăși la lucru, fără
; . i i răspundă, repetîndu-și tot ce gîndea despre însemnă-
Inlua lucrării sale. Din cînd în cînd auzea cum țacăne an-

dreaua Agafiei Mihailovna în tăcerea odăii, și aceleași gânduri pe care voia să le alunge îi frământau mintea, făcându-l din nou să se încrunte.

La ora nouă se auzi un clinchet de clopoței și huruitul năbușit al unei trăsurii care se legăna înotînd prin noroi.

— Uite, ți-au venit musafiri. N-are să-ți mai fie urît, zise Agafia Mihailovna, ridicîndu-se și îndreptîndu-se spre ușă.

Dar Levin i-o luă înainte. Lucrul nu mai mergea ; orice musafir era binevenit pentru dînsul.

XXXI

Coborînd în goană scara pînă la jumătate, Konstantin Dmitrici auzi în antreu o tuse cunoscută ; o prinse însă nelămurit, din pricina zgomotului pașilor săi și nădăjdui că s-a înșelat. Văzu în urmă întregul trup, lung, osos, așa de cunoscut, că nu se mai putea îndoii ; dar tot mai nădăjduia să se fi înșelat, atît se temea să recunoască în acel bărbat înalt, care tușea în timp ce-și scotea blana, pe fratele său Nikolai.

Levin își iubea fratele, însă traiul împreună cu dînsul era totdeauna un adevărat chin. Iar acum, din pricina gândurilor care-l frământau și răscolit de cuvintele Agafiei Mihailovna, se găsea într-o stare sufletească tulbure și încurcată : de aceea apropiata revedere cu fratele său îi părea deosebit de trudnică. În locul unui musafir vesel, sănătos și străin, care l-ar fi putut scoate din starea lui de tulburare sufletească, după cum se aștepta, trebuia să-și revadă fratele, care-l cunoștea pînă în fundul sufletului și—1 va sili să-și dezvăluie cele mai tainice gânduri, să-i spună tot ce are pe inimă, adică tocmai ceea ce nu vroia el cu nici un chip.

Mînios pe sine însuși pentru acest sentiment urît, Konstantin coborî în fugă în antreu. Dar cum își văzu fratele de aproape, sentimentul de dezamăgire se preschimbă în

milă. Oricât de îngrozitoare ar fi fost înfățișarea fratelui
său Nikolai mai înainte, acum însă el era așa de dărîmat

ți cu puterile sleite din pricina slăbiciunii și a bolii, că
II |unsesese numai pielea și oase.

Stătea în picioare în antreu și, desfăcându-și fularul
il în jurul gâtului slab și lung, surîdea ciudat de jalnic.

Văzîndu-i zîmbetul smerit și supus, Levin simți un nod

In nit.

- Uite-mă, am venit la tine, îl salută Nikolai cu gla-
sul 'lins, fără să-și ia ochii nici o clipă de la fratele său. De
lun i vroiam să vin, dar tot nu mă simțeam bine. Acum
in un înzdră venit cu totul, adăugă Nikolai, ștergîndu-și
IMII ha cu palmele sale mari și slabe.

-- Da, da ! răspunse Levin și o spaimă și mai mare
..II i aprinse cînd, sărutîndu-și fratele, simți cu buzele uscă-
ri una pielea acestuia și-i văzu de aproape ochii mari lu-
cînd .straniu.

i 'u cîteva săptămîni mai înainte, Levin scrisese frate-
lu i ;ău că, după vînzarea unei mici părți de pămînt, ră-
iu.i.; a indiviză pînă atunci, Nikolai avea să-și primească
MI uni partea lui, vreo două mii de ruble.

Nikolai spuse că venise după banii aceștia ; dar, mai
<.s, să-și revadă cuibul și să atingă pămîntul natal, ca să
indă, ca vitejii din poveste, puteri noi pentru viitoarea i
activitate. Cu toate că Nikolai părea și mai adus de i IM
to decît înainte și de o slăbiciune de speriat față de sta-i i i ru
lui, mișcărilor sale erau repezi și vijelioase ca totdeauna.
Levin îl conduse în birou.

Fratele își schimbă hainele cu o deosebită grijă — ceea
■ " nu se întîmpla altădată — își pieptănă părul rar și as-
i ■ i"U și se urcă la odăile de sus, zîbind.

Era într-o stare sufletească foarte prietenoasă și ve-
tfl, așa cum și—l amintea Levin adesea din copilărie. Vorbi
i .l răutate pînă și despre Serghei Ivanovici. Cînd o văzu
• Agafia Mihailovna, Nikolai glumi cu dînsa și o întrebă
■ ■ ■;|ire unele slugi bătrîne. Știrea morții lui Parfen Denisîci
H impresiona în chip neplăcut. O umbră de spaimă îi trecu
I" ■ lă, însă își reveni numaidecît.

Era doar bătrîn, zise Nikolai și schimbă vorba. Așa-
m să stau la tine o lună, două... și pe urmă plec la
i i >va, unde Meahkov mi-a făgăduit un post, așa că am

' iutru în serviciu. Acum am să-mi orînduiesc viața cu

407

totul altfel, urmă el. Știi că m-am descotorosit de femeia aceea ?

— De Măria Nikolaevna ? Cum așa ? De ce ?

— Ah, era o femeie rea ! Mi-a făcut multe neazuri.

Nu povesti însă ce anume neazuri îi făcuse. Nu putea să spună că o gonise pe Măria Nikolaevna fiindcă-i dădea ceaiul prea slab și, mai cu seamă, fiindcă îl îngrijea ca pe un bolnav.

— Pe lângă asta, vreau să-mi schimb cu totul viața. Se înțelege că am făcut prostii, *ca* toată lumea. Dar averea e lucrul cel mai puțin însemnat. Nu-mi pare rău după ea. Numai să fiu sănătos ! Acum, slavă Domnului, m-am înțremit.

Levin îl asculta și se frământa să găsească un cuvânt de răspuns ; dar nu știa ce. Nikolai simți pesemne acest lucru și începu să-l întrebe despre treburile sale. Levin era bucuros să vorbească despre el însuși, fiindcă putea răspunde fără să se prefacă. îi povesti ce planuri avea și ce încercări făcuse pentru realizarea lor.

Nikolai îl asculta, însă parcă nu-l interesa ce-i spunea Levin.

Acești doi oameni erau atât de înrudiți și de apropiați sufletește, încât cel mai mic gest, ba chiar și tonul vocii lor le spunea mai mult decât tot ce-ar fi putut rosti prin cuvinte.

Pe amândoi îi stăpânea acum un singur gând : boala și apropiata moarte a lui Nikolai, gând care copleșea toate celelalte lucruri. Dar nici unul, nici celălalt nu îndrăzneau să vorbească despre asta. De aceea, din tot ce-și vorbeau, nimic nu exprima ceea ce simțeau ei înșiși.

Niciodată nu fusese Levin mai bucuros că se sfârșea seara și că trebuia să se ducă la culcare. Niciodată, nici față de un străin, nici la o vizită oficială, nu fusese atât de nenatural și de fals ca în seara aceea. Conștiința acestei lipse de naturalețe, deși îl întrista adânc, îl făcea și mai neferesc. Sfișiat de milă pentru fratele său iubit pe care-l vedea în pragul morții, trebuia să-l asculte și să vorbească cu dînsul despre planurile acestuia de viitor.

Fiind umezeală în aer și deoarece în casa nu făcuse foc
iluminat într-o singură odaie, Levin își culcă fratele în iatacul
unui, după un perete despărțitor.

Nikolai se culcă și, fie că dormea, fie că nu dormea,
se /vîrcolea în pat ca orice bolnav, tușea și, cînd nu putea
să expectoreze, bodogănea ceva. Uneori, cînd ofta adînc,
spunea : „Of, Doamne !” Alteori, cînd îl înăbușea tușea, iz-
bucnea cu ciudă : „Ei, drăcia dracului !” Ascultîndu-l, Le-
vin nu putu să adoarmă mult timp. îi veneau fel de fel de
Kînduri ; toate însă se învîrteau în jurul aceluiași punct :
luoarta.

Moartea, inevitabilul sfîrșit a tot ce există, i se înfă-
țișa pentru întîia dată cu o putere de nebiruit. Moartea
vvi aici — cuibărită în fratele său iubit care gema prin
Ninn și chema din obișnuință cînd pe Dumnezeu, cînd
pe dracul — moartea fiind mai aproape de dînsul decît
ciczu.se pînă acum. Era și în el însuși. O simțea. Dacă nu
■uzi ~- mîine... dacă nu mîine — peste treizeci de ani... Nu
r totuna ? Dar ce reprezenta această moarte de neînlătu-
l'ii, Levin nu numai că nu știa și nu se gîndise vreodată,
lii.sa nici nu putea și nici nu îndrăznea să se întrebe.

„Muncesc, urmăresc un țel, dar am uitat că totul se va
ifuși, că totul duce spre moarte.”

Levin ședea pe pat în întuneric, gheboșat, ținîndu-și
genunchii cu mîinile. în încordarea gîndirii, își stăpînea
fftsuflarea și medita. Cu cît își încorda mai mult mintea
CU ntît Konstantin Dmitrici vedea mai limpede că în con-
rrpția sa de viață uitase într-adevăr și trecuse cu vederea
amst amănunt : moartea, de neînlăturat, care va veni să
pună capăt la toate. Așa că nici nu face să-ți dai osteneală
A Începe ceva ! Da, este îngrozitor, dar așa este.

„Cu toate acestea, eu sînt încă viu. Ce-i de făcut acum ?
Co-i de făcut ?” se întreba Konstantin Dmitrici, deznă-
dăjduit.

Aprinse luminarea, se sculă cu băgare de seamă și se
iluse la oglindă. începu să-și cerceteze fața și părul ; avea
lin: albe la tîmple. Deschise gura ; măselele din fund
începuseră să i se strice. își dezgoli brațele vînjoase — erau,
qc-l drept, puternice. însă Nikolinka, fratele său, care res-

piru acum cu ce*i mai rămăsese din plămni, avusese și el

409

Un trup sănătos. Și deodată își aduse aminte cum se culcau împreună când erau copii și nu așteptau decât ca Feodor Bogdanîci să iasă pe ușă ca să se bată cu pernele și să rîdă din toată inima... încît nici frica de Feodor Bogdanîci nu putea opri această bucurie de a trăi care se revărsa dintr-înșii în izbucniri de veselie. „Iar acum, acest piept scofilcit și goi... și eu, care nu știu nici ce-i cu mine, nici ce mă așteaptă...”

— Chî, chî ! Ei, drăcia dracului ! Ce te tot foiești ? De ce nu dormi ? se auzi glasul fratelui său.

— Nu știu. Am insomnie.

— Ba eu am dormit foarte bine. Nu mai transpir. Pune mîna pe cămașă. Așa-i că nu-i udă ?

Levin îi pipăi cămașa, apoi trecu în dosul peretelui despărțitor și stinse luminarea, dar încă mult timp nu putu să adoarmă. Abia își găsisese o soluție a problemei de a trăi și iată că se ivise o nouă problemă, fără dezlegare : aceea a morții.

«Da, moare... va muri la primăvară... cum să-l ajut ? Ce-i pot spune ? Ce știu eu ? Eu, care uitasem chiar că trebuie să mori !»

XXXII

Levin observase încă mai demult că tocmai acei oameni care te stingheresc printr-o îngăduință și o supunere excesivă, nu trece mult, și ajung să se poarte de nu le mai poți răbda pretențiile și nazurile. Presimțea că așa avea să se întîmple și cu fratele său i într-adevăr, blîndețea lui Nikolai nu ținu mult timp. Chiar de a doua zi dimineață, Nikolai se arătă arțăgos și începu să-l sîcîie pe fratele său, atingîndu-l în punctele cele mai sensibile.

Levin se simțea vinovat și nu putea îndrepta lucrurile își dădea seama că dacă amîndoi nu s-ar fi prefăcut, < — cum se spune — și-ar fi deschis sufletele, împărtășindu-și ceea ce gîndeau și simțeau de fapt — ei s-ar fi uitat

numai unul în ochii celuilalt și Konstantin i-ar fi spus atât :
«Ai să mori, ai să mori, ai să mori !»■ Iar Nikolai i-ar fi
răspuns : «Știu că am să mor, dar mă tem, mă tem, mă

i"m». N-ar fi avut ce să mai adauge, dacă și-ar fi vorbit
i'.scliis. Așa însă nu era de trăit. Konstantin se străduia
i facă ceea ce încercase toată viața și nu izbutise, dar
ceea

■ !• Toarte multă lume — după observațiile sale — știa să
I.K■;('... lucru fără de care nu-i chip de trăit : se silea să nu
i |Mi ;iă ceea ce gîndea. Simțea însă mereu că fratele său își
11.111 (>a seama și se enerva.

A treia zi, Nikolai își îndemnă fratele să-și expună din
imu planul pe care el începu nu numai să-l condamne, dar
;:fl-l și confunde intenționat cu comunismul.

— N-ai făcut decît să iei ideile altora, le-ai denaturat
ți vrei să le aplici acolo unde nu se potrivesc.

— Dacă-ți spun că asta n-are nici o legătură cu co
munismul ! Ei neagă dreptul de proprietate, capitalul, moș-
lonirea, pe cînd eu nu sînt împotriva acestor stimulente
principale ; caut numai să reglementez munca. (Pe Levin
ii dezgusta întrebuițarea unor asemenea termeni ; de
< ind se pasionase însă pentru lucrarea lui, începuse să în
trebuițeze din ce în ce mai des cuvinte străine.)

— Asta-i ! Ai luat ideea altuia, i-ai tăiat tot ceea ce-i
fficea puterea și vrei să mă convingi că-i ceva nou,
tulaugă Nikolai, sucindu-și mînios gîtul legat cu cravată.

— Dar ideea mea n-are nimic comun...

— Acolo, urmă Nikolai Levin, cu ochii seînteietori de
rfiutate, zîbind ironic, acolo găsești cel puțin farmecul
K"ometric al clarității și al certitudinii. Poate e o utopie-
Par să admitem că poți face *tabula rasa* tot trecutul : nu-i
proprietate, nu-i familie, dar munca se reglementează. La
li ne însă nu-i nimic...

— De ce confunzi ? N-am fost niciodată comunist.

— Parcă eu am fost, dar cred că comunismul e pre
matur ; are însă logică și viitor, ca și creștinismul din pri
mele veacuri.

— Iar părerea mea este că forța de muncă trebuie pri
vită dintr-un punct de vedere identic cu cercetarea știin-
țvlor naturii, adică trebuie studiată, se cuvine să i se recu
noască proprietățile ,și...

— Dar nu e deloc nevoie de așa ceva. Forța asta își

gflsoște singură un anumit fel de activitate, potrivit gra
dului său de dezvoltare. Pretutindeni au fost robi, apoi

411

*metayers*¹. Avem și noi muncă în dijmă, arendă, muncă de argat... Ce mai vrei ?

Deodată Levin se aprinse la aceste cuvinte — deoarece se temea în fundul sufletului să n-aibă cumva dreptate fratele său, învinuindu-l că vroia să aleagă o cale de mijloc între comunism și formele actuale de lucru, și că aceasta nu va izbuti.

— Caut metode ca munca să fie productivă, atît pentru mine, cît și pentru lucrători. Vreau să întemeiez... rosti Levin cu căldură.

— Nu vrei să întemeiezi nimic. Ca totdeauna, vrei să faci pe originalul. Vrei să arăți că nu exploatezi mujicul pur și simplu, ci că-l exploatezi cu idei.

— Ei, dacă tu crezi așa, lasă-mă-n pace ! răspunse Levin și simți un mușchi al obrazului stîng zbătîndu-i-se nestăpînit.

— N-ai avut și nici nu ai convingeri. Vrei numai să-ți satisfaci amorul-propriu.

— Foarte bine ! Lasă-mă-n pace !

— Te și las. Trebuia s-o fac de mult. Du-te dracului ! îmi pare foarte rău că am venit.

Oricît s-a silit pe urmă Levin să-și potolească fratele, Nikolai nu vroia să știe de nimic. Spunea că e mult mai bine să se despartă. Și Konstantin își dădu seama că fratele său nu-și mai putea îndura viața.

Nikolai își isprăvisse pregătirile de plecare cînd Konstantin veni la dînsul și-l rugă pe un ton oarecum constrîns să-l ierte dacă-l jignise cu ceva.

— Ah, ești mărinimos ! făcu Nikolai zîmbind. Dacă ții numaidecît să ai dreptate, am să-ți fac plăcerea asta. Ai dreptate. Totuși plec.

În clipa plecării, Nikolai îl sărută și-i spuse, privindu-l deodată drept în ochi, și privirea lui era ciudată și gravă :

— Dar, Kostea, să nu mi-o iei în nume de rău, și gla sul îi tremura.

Erau singurele cuvinte rostite cu sinceritate. Levin înțelese ce vroiau să spună aceste vorbe : «Vezi și știi că

---

¹ Aici cu înțelesul de : arendași (fr.).

nit îi pe moarte, poate n-o să ne mai vedem niciodată». în-i lese — și lacrimi îi izbucniră din ochi. își sărută încă o

■ iiii fratele, dar nu-i putu spune nimic și nici nu știa ce i-i spună. A treia zi după despărțirea de fratele său, plecă și Levin în străinătate. întâlnindu-se în tren cu Șcerbațki, un prieten al lui Kitty, acesta fu impresionat de aerul lui puțin înviorat.

— Ce-i cu tine ? îl întrebă Șcerbațki.

— Nimic. E puțină bucurie pe lumea asta.

— Cum puțină ? In loc să te duci undeva la Mulhouse, să te uiți cu mine la Paris. Ai să vezi ce veselie e acolo.

— Nu. Eu am isprăvit. E timpul să mor.

— Asta-i bună ! izbucni Șcerbațki rîzînd. Eu abia mă pregătesc să încep a trăi.

— Așa credeam și eu nu demult. Dar acum știu că am «A mor curînd.

Levin spunea ceea ce gîndea de fapt în ultimul timp. Nu vedea în fața lui decît moartea sau un pas spre ea și

■ Ir aceea se dăruia cu totul acțiunii începute de dînsul.

Tiebuia să-și folosească într-un fel viața, în așteptarea morții. Pretutindeni nu vedea decît întuneric. Singurul fir de înțelegere în bezna din juru-i era această operă de reînnoire înjghebată de el și se agăța de ea cu toate puterile lui.

PARTEA A PATRA

I

SOȚII KARENIN locuiau mai departe sub același acoperământ, *se* vedeau în fiecare zi, dar erau cu totul străini și unul de altul. Alexei Alexandrovici hotărîse să-și vadă zilnic soția, ca să nu dea slugilor prilej de vorbe, dar se ferea să ia masa acasă. Vronski nu venea niciodată în casa lui Alexei Alexandrovici ; Anna îl întâlnea însă în afară și soțul său știa asta.

Era o situație chinuitoare pentru tustrei. Nici unul din tre ei n-ar fi putut-o răbda nici o singură zi, să nu fi nădărdit într-o schimbare, să n-o fi socotit ca o perioadă dureroasă și grea, dar trecătoare. Alexei Alexandrovici aștepta ca patima asta să treacă, așa cum trec toate, ca lumea *s-o* uite, iar numele lui să rămînă nepătat. Anna, care purta toată vina acestei situații și care se chinuia cel mai mult, o îndura, fiind adînc încredințată că totul se va limpezi în scurt timp. Nu știa ce anume va lămuri situația, dar nu se îndoia că se apropie deznodămîntul — și asta cît de curînd. Supunîndu-i-se fără voie, Vronski aștepta și el ceva, în afară de voința lui, care va dezlega și înlătura toate greutățile.

În mijlocul iernii, Vronski petrecu o săptămînă foarte plictisitoare. Fusese atașat pe lîngă *un* prinț străin sosit la Petersburg și trebuise să-i arate curiozitățile cele mai de seamă ale orașului. I se încredințase această misiune lui Vronski, datorită înfățișării sale distinse, ținutei impecabile, purtării demne, curtenitoare și obișnuinței sale de a frecventa cea mai înaltă societate. Această însărcinare însă îi păru grea. Prințul nu voia să scape nimic din lu-

irurile despre care ar fi putut fi întrebate, odată întors în
< I ucasă, dacă le-a văzut în Rusia. Și mai ales vroia să se
l'icure din plin de plăcerile rusești. Vronski era dator să-l
'inducă peste tot : dimineața se duceau să vadă monu-
mentele de seamă, iar seara gustau din plăcerile rusești,
i'i-ințul se bucura de o sănătate neobișnuită chiar pentru
ii prinț. Prin gimnastică și o igienă perfectă a trupului
iunseseră să poată face față tuturor exceselor de plăceri și
■ i rămînea proaspăt ca un castravete olandez, mare, verde și
lucios. Prințul călătorea mult și era de părere că unul ■
între principalele avantaje ale căilor de comunicație ac-i
Hale era ușurința cu care puteai gusta plăcerile specifice
i l m fiecare țară. Fusese în Spania, unde făcuse serenade și
■:e împrietenise cu o spaniolă care cînta din mandolină,
împușcase în Elveția o capră neagră. În Anglia, îmbrăcat
ml.r-un frac roșu, sărise peste multe garduri și împușcase,
111 urma unei prinsori, două sute de fazani. Vizitase în Tur-
> i a un harem. Călătorise în India pe un elefant și vroia să
cu.ste acum, în Rusia, plăcerile specific rusești.

Vronski, în calitate de mare maestru al ceremoniilor
atașat pe îngă prinț, alcătuita cu greu programul plăcerilor
rusești oferite prințului : trăpașii și blințele, vînătorile de
urși, troicile, țiganii și chefurile cu spargerea veseliei după
obiceiul rusesc. Prințul își însușise cu nespusă ușurință
Hpiritul rusesc : spărgea tăvi încărcate cu veselă, își culca
pe genunchi cîte o țigancă și părea să întrebe dacă nu mai
erau și alte plăceri rusești de gustat, sau asta era tot ?
De fapt, dintre toate plăcerile rusești, prințul prefera
actrițele franțuzoaice, baletul și șampania cu pecete albă.
Vronski era deprins cu prinții. Dar, fie din pricină că el
însuși se schimbaseră în ultima vreme, fie din cauză că tre-
buia să-și petreacă tot timpul cu prințul, săptămîna aceea
II păruse neînchipuit de grea. În toată săptămîna aceea în-
cercaseră mereu un sentiment asemănător aceluia pe care
l-ar avea un om silit să trăiască pe lîngă un nebun primej-
dios, căruia i-ar fi frică de acest nebun și totodată, din pri-
cina apropiării lor, s-ar teme și pentru propria-i minte.
Vronski simțea neîncetat nevoia de a nu părăsi nici o clipă
Ionul oficial respectat riguros, ca să nu fie jignit, căci —

ne surprinderea lui — prințul se purta disprețuitor toc-

••<?!

415

mai cu persoanele care se dădeau peste cap ca să-i organizeze petreceri rusești. Părerile sale despre femeile rusoj pe care prințul le privea cu o deosebită atenție, îl făcure pe Vronski, nu numai o dată, să roșească de indignare. Dai] motivul principal pentru care tovărășia prințului îi părea lui Vronski o povară era faptul că, fără voie, el se vedea într-însul pe sine însuși. Și ceea ce vedea în această oglindi nu-i măgulea amorul-propriu : vedea un om foarte mărginit, foarte încrezut, foarte sănătos, foarte îngrijit și nimic mai mult. Era într-adevăr un «gentleman» ; Vronski nu putea tăgădui acest lucru. Se purta cu demnitate și fără lingușire față de superiori, nestingherit și simplu în raporturile cu egalii și binevoitor, cu o nuanță de dispreț, față de inferiori. Vronski se purta la fel și socotea asta drept un merit. însă în relațiile cu prințul, Vronski îi era inferior, iar tonul lui de binevoitor dispreț, purtarea față de dînsul îl revoltau.

«Un bou tîmp ! Oare și eu sînt ca el ?» se gîndea Vronski.

în orice caz, a șaptea zi, cînd își luă rămas bun de la prinț înainte de plecarea acestuia la Moscova și primi mulțumiri, Vronski se simți foarte fericit că scăpa din această situație jenantă și de această oglindă neplăcută.

Se despărțiră la gară, înapoindu-se de la o vînătoare de urși, după o noapte de dovezi strălucite ale vitejiei rusești.

II

ii

Cînd se întoarse acasă, Vronski găsi un bilet de la Anna. îi scria : «Sînt bolnavă și nefericită. Nu pot să ies, dar nici nu mai pot îndura să nu te văd. Vino diseară. La șapte, Alexei Alexandrovici se duce la un consiliu, unde rămîne pînă la zece». După ce se gîndi o clipă la ciudățenia faptului că Anna îl chema la dînsa, cu toată interdicția formală a soțului ei de a-l primi acasă, Vronski hotărî să se ducă.

în iarna aceea fusese înaintat colonel, se retrăsese de la regiment și locuia singur. După ce luă o gustare, se în-

tinse | pe divan, și peste câteva minute gândurile i se împă-

lenjeniră. Scenele scandaloase la care asistase în zilele din Ufnă se amestecară în mintea lui cu chipul Annei și cu cel al unui mujic care avusese un rol însemnat la vânătoarea de urși din ajun. Pînă la urmă adormi. Se trezi pe întuneric, tremurînd de spaimă, și aprinse în grabă o luminare.

•Dar ce s-a întîmplat ? Ce a fost ? Ce grovăzie am visat ? Da, da. Era acel mujic, dacă nu mă înșel — mic, murdar, cu barba încîlcită — stătea aplecat și făcea nu știu ce, cînd deodată a început să rostească niște cuvinte ciudate în franțuzește. N-am visat nimic altceva, își zise el. Dar de ce a fost așa de penibil ?» își amintea iarăși de mujic și de neînțelesele cuvinte franțuzești pe care le rostise acesta, și un fior rece de groază îi trecu prin tot trupul.

«Ce prostii !» gîndi el și se uită la ceas.

Era opt și jumătate. Sună feciorul, se îmbracă repede și ieși, uitînd cu totul de vis, necăjit numai că întîrziase. În timp ce se apropia cu sania de casa lui Karenin, se uită la ceas și văzu că era nouă fără zece.

La scară era tras un cupeu înalt și îngust, cu doi cai suri. Recunoscuse numaidecît cupeul Annei. «Se pregătea să vină la mine, gîndi el. Ar fi fost mai bine. Nu-mi face plăcere să intru în casa asta. Dar n-are a face, nu mă pot uscunde», își zise el și, cu atitudinea unui om deprins din copilărie să n-aibă de ce se rușina, coborî din sanie și se îndreptă spre intrare. Ușa se deschise, și portarul, cu un pled pe braț, chemă cupeul.

Vronski, neobișnuit să observe amănunte, băgă totuși de seamă expresia de mirare cu care îl privise portarul. Chiar în ușă, Vronski aproape se ciocni piept în piept cu Alexei Alexandrovici.

O lampă de gaz aerian lumina fața palidă și slăbită a lui Karenin, sub pălăria-i neagră, și o cravată albă care strălucea în contrast cu gulerul de biber al paltonului. Ochii neclintiți și șterși ai lui Karenin se opriră asupra lui Vronski ; acesta se înclină. Alexei Alexandrovici, mește-

rind parcă ceva în gură, duse mîna la pălărie și trecu înainte. Vronski îl văzu pe Karenin cum se urcă în cupeu fără să întoarcă privirea, cum luă pe fereastră pledul și binoclul, și apoi dispăru.

Vronski intră în antreu. Avea sprâncenele încruntate. În ochii lui ardea o strălucire mândră și răutăcioasă.

«Ce situație ! se gândi el. Dacă s-ar fi luptat, dacă și-ar fi apărat onoarea, aș fi putut lua hotărâri, mi-aș fi putut arăta sentimentele, dar cu slăbiciunea și josnicia lui ce pot face ? Sînt pus într-o postură de înșelător — ceea ce n-am vrut și nici nu vreau să fiu.»

Gîndurile sale se schimbaseră mult după explicația avută cu Anna în grădina doamnei Wrede. Supunîndu-se cu totul slăbiciunii Annei, care i se dăruia cu totul și nu aștepta de la dînsul decît să-i hotărască soarta, Vronski încetase de mult să mai creadă că legătura dintre ei s-ar¹ putea desface, așa cum își închipuise pînă atunci. Planurile sale ambițioase erau din nou lăsate deoparte, activitatea lui încetă de a mai avea un țel, și Vronski se lăsă dus cu totul de sentimentul care îl lega din ce în ce mai strîns de Anna.

Auzi încă din antreu pașii ei care se îndepărtau... înțelese că Anna îl aștepta. Venise să asculte, iar acum se întorcea în salon.

— Știi ! exclamă Anna văzîndu-l, și la primul cuvînt lacrimi îi izbucniră din ochi. Știi, dacă lucrurile merg tot așa, atunci e cu neputință... cu neputință...

— Ce anume, draga mea ?

— Ce?. Te aștept și mă chinuiesc de un ceas, poate] clouă... Nu, n-am să mai fac. Nu mă pot supăra pe tine. Probabil că n-ai putut. Nu, n-am să mai fac.

Își puse mîinile pe umerii lui și se uită îndelung la dînsul cu o privire adîncă, plină de dragoste, scrutîndu-l pînă în fundul sufletului. Îi privea chipul pentru tot timpul cît nu-l văzuse. La orice întîlnire a lor, Anna contopea într-o singură imagine chipul lui, așa cum și-l închipuia (incomparabil mai frumos decît în realitate), cu fața lui, așa cum era într-adevăr.

— L-ai întâlnit ? întreabă Anna, după ce se așezară la masă sub lampă. Asta-i pedeapsa fiindcă ai întârziat.

— Dar ce s-a întâmplat ? Trebuia să fie la consiliu.....

5» A fost, s-a întors și a plecat iar undeva. Dar nu-i nimic. Să nu mai vorbim de asta ! Unde-ai fost ? Tot cu lențul ?

Anna cunoștea toate amănuntele vieții sale. El vru să-i pună că nu dormise toată noaptea și că-l furase somnul ; înșii privind-i fața înduioșată și fericită, lui Vronski îi fu

■ n.-iine și îi spuse că fusese nevoit să se ducă pentru a da i i portul despre plecarea prințului.

— Dar acum s-a isprăvit ? A plecat ?

— S-a isprăvit, slavă Domnului ! N-ai să mă crezi cât € i • - nesuferită mi-a fost toată săptămîna asta.

— Adică de ce ? Doar asta-i viața obișnuită a bărbați-i 'M' tineri, zise Anna, încruntîndu-și sprîncenele și luînd 'i' i-fji lucrul de mîna de pe masă. Apoi, fără să se uite la

■ unsul, trase croșetul care se agățase în ghem.

— M-am lăsat de mult de viața asta, răspunse Vron- l. i, surprins de schimbarea de expresie de pe fața ei și • .mînd să înțeleagă de ce. Recunosc, urmă el, arătîndu-și iiiiLt'-un zîmbet dinții albi, puternici, că în săptămîna care .l Irocut, privind viața asta, am avut impresia că mă văd iiiiLr-o oglindă... și nu mi-a făcut plăcere.

Anna ținea lucrul în mîini, dar nu croșeta. Se uita nu-mai la el cu o privire stranie, strălucitoare, neprietenoasă.

— Liza a trecut azi-dimineață pe la mine ; ea nu se h'iiH' să mă viziteze, în ciuda contesei Lidia Ivanovna. Mi-a povestit despre serata voastră ateniană. Ce dezgustător !

— Tocmai vroiam să-ți spun...

! ', Anna îl întrerupse :

| ■ — Era și Therese, pe care o cunoșteai mai demult ?

! • — Vroiam să-ți spun...

— Ce groaznici sînteți voi, bărbații ! Cum credeți că 0 femeie poate uita așa ceva, adăugă Anna, înflăcărîndu-se din ce în ce mai mult și dezvăluind astfel pricina ener vării sale. Mai ales o femeie care nu-ți poate cunoaște Vin ta. Ce știi eu ? adăugă ea. Numai ceea ce-mi spui tu. Ditr de unde pot ști că mi-ai spus adevărul ? !...

— Anna, mă jignești. Nu mă crezi ? Nu ți-am spus că

n-«m nici un gând pe care să nu ți—l împărtășesc ?

— Ba da, răspunse ea, încercînd să-și înăbușe gelozia.
Dacă ai ști însă ce greu îmi vine ! Te cred, te cred... Dar
c«ai vrut să spui ?

El însă nu-și putu aminti numaidecât ceea ce vroise să spună. Accesele acestea de gelozie, care o apucau din ce în ce mai des în vremea din urmă, îl îngrozeau și-i dădeau o răceală față de Anna, oricât s-ar fi silit s-o ascundă, deși știa că pricina geloziei era tocmai dragostea ei pentru dînsul. De cîte ori își spusese că dragostea aceasta este fericirea lui ! Și iată că Anna îl iubea cum poate iubi o femeie care a jertfit totul pentru dragostea sa, și cu toate acestea el ez*a mult mai departe de fericire decît atunci cînd plecase după dînsa de la Moscova. Atunci, Vronski se socotea nenorocit, dar fericirea era înaintea lui. Acum însă el își dădea seama că fericirea cea mai mare rămăsese în urmă. Anna era cu totul alta de cum fusese la început. Se schimbase moralmente și chiar fizicește ; se îngrășase ; iar în clipa cînd vorbi despre actriță, o expresie de răutate îi schimonosi fața. Vronski se uita la ea ca un om care privește o floare ruptă de el, veștejită, în care de-abia recunoștea frumusețea pentru care o răpise și o făcuse să piară. Înțelegea că atunci cînd dragostea lui era în plină putere ar fi putut — poate — să și-o smulgă din inimă : acum însă, cînd i se părea că n-o mai iubește, el știa că legătura dintre dînșii nu mai putea fi ruptă.

— Ei, spune, ce-ai vrut să-mi povestești despre prinț ? L-am alungat, am alungat «diavolul», adăugă Anna (așa numeau între ei gelozia Annei). Ei, ce-ai început să-mi povestești despre prinț ? De ce nu ți-a fost plăcut ?

— Uf, a fost ceva insuportabil ! începu Vronski, cău-tînd să-și prindă firul scăpat al gîndurilor. Prințul te dezamăgește cînd îl cunoști mai de aproape. Dacă ar fi să-l definesc, l-aș asemui cu un animal foarte bine hrănit, unul din exemplarele care iau premiul întîi la expoziții, și atîta tot ! adăugă el cu necaz, ceea ce o intrigă pe Anna.

— Dar de ce ? se miră ea. Totuși e un om instruit, care a văzut multe.

— Instrucțiunea lui e cu totul specială. Am impresia

că dacă e instruit, este numai ca să capete dreptul de a disprețui cultura, așa cum disprețuiesc aceștia totul, afară de plăcerile animalice.

— Dar vă atrag pe voi toți aceste plăceri animalice.

Și Vronski surprinse din nou privirea ei posomorită, uare se ferea de dînsul.

— De ce-l aperi atîta ? o întrebă el zîmbind.

— Nu-l apăr. Mi-e totuna. Cred însă că, dacă ție în-Miti nu ți-ar fi plăcut aceste distracții, ai fi putut să nu iei *url*, dar mărturisește că ți-a făcut plăcere s-o privești pe Therese în costumul Evei...

— Iar, iar a venit «diavolul» ! zîmbi Vronski, luînd tîna pe care Anna o pusese pe masă și sărutîndu-i-o.

— Așa e, dar asta-i peste puterile mele. Nu știi cît m-am chinuit așteptîndu-te ! Cred că nu sînt geloasă. Nu Mînt geloasă. Te cred cînd ești aki, cu mine ; cînd ești de parte însă și-ți duci singur această viață neînțeleasă pen tru mine...

Anna își feri privirea. Scoase în sfîrșit croșetul înfipt în lucrul ei, lîna lunecă iute pe degetul arătător, și ochiurile albe, strălucitoare la lumina lămpii începură să se înșire vortiginos, în ritmul febril al mîinii gingașe ce ieșea din inîneca brodată.

— Spune odată, cum a fost ? Unde l-ai întîlnit pe Alexoi Alexandrovici ? răsună deodată, nefiresc, glasul ei.

— Ne-am ciocnit în ușă.

— Și te-a salutat așa ?

Anna își lungi fața, închise pe jumătate ochii și, schimbî ntlu-și deodată expresia, își împreună mîinile. Pe chipul ci frumos se ivi o clipă întocmai aceeași expresie pe care ii avusese Alexei Alexandrovici cînd îl salutase. Vronski /imbi, iar Anna izbucni într-un rîs vesel și încîntător, acel ris proaspăt, care era unul din farmecele sale cele mai mari.

— Nu-l înțeleg deloc, zise el. După mărturisirea ta, de la Peterhof, dacă ar fi rupt relațiile cu tine, dacă m-ar fi provocat la duel... Dar așa, nu înțeleg cum poate suporta NII nația asta ! Suferă. Se vede.

— El ? făcu Anna cu un zîmbet ironic. E perfect mul țumit.

— De ce ne chinuim tustrei, cînd totul ar putea fi atît de frumos ? !

— Nu-i convine lui. Îi cunosc firea. E numai minciună... Dacă ar simți ceva, cum ar putea trăi așa cum trăiește el cu mine ? Nu înțelege nimic, nu simte nimic. Ce

om cu simțire ar putea răbda să locuiască în aceeași casă cu soția sa care a păcătuit ? Ar putea vorbi cu ea ? I-ar putea spune : *tu* ?

Apoi, fără voie, îl imită din nou : «Tu, *ma chere* ; tu, Anna !»

— Nu e bărbat, nu e un om, ci un manechin. Nimeni nu știe, dar eu știu. Ah, să fi fost eu în locul lui, aș fi ucis de mult, aș fi sfîșiat în bucăți o soție ca mine, însă nu i-aș fi spus : «Tu, *ma chere* Anna !» Nu-i un om, e o mașină ministerială. Nu pricepe că eu sînt soția ta, că el e un străin pentru mine, un om de prisos... Dar să nu mai vorbim de asta, să nu mai vorbim !...

— N-ai dreptate, n-ai dreptate, draga mea, spuse Vronski, încercînd s-o liniștească. Oricum, să nu mai vorbim de el. Spune-mi, ce-ai mai făcut ? Ce-i cu tine ? De ce boală suferi și ce ți-a spus doctorul ?

Anna se uită la dînsul cu o veselie ironică. își amintea, probabil, și de alte trăsături caraghioase și urâte ale soțului ei de care ar fi vrut să-și bată joc.

Dar Vronski urmă :

— Eu nu cred să fie o boală.. Cred că asta face parte din starea ta. Pe cînd aștepți... ?

Sclipirea ironică din ochii ei se stinse. Un alt zîmbet, care trăda un lucru neștiut de dînsul, și o tristețe potolită, luă locul expresiei de mai înainte.

— In curînd, în curînd. Spuneai că situația noastră e grea... că trebuie să-i punem capăt. Dacă ai ști cît mă apasă ! Ce n-aș da să te pot iubi fără piedici, pe față ! Nu m-aș frămînta atîta și nu te-aș chinui cu gelozia mea... în curînd, totul se va dezlega, însă nu cum credem noi.

La gîndul acesta, Anna se înduioșa atît de mult de sine însăși, încît o podidiră lacrimile. Nu mai putu urma. Puse pe brațul lui Vronski mîna sa, care, în lumina lămpii, strălucea de inele și de albă ce era.

— N-are să fie așa cum credem noi. N-aș fi vrut să-ți

spun, dar m-ai silit. în curînd, în curînd se va sfîrși totuL
Avem să ne liniștim cu toții ; nu ne vom mai chinui.

— Nu pricep, zise Vronski, înțelegînd-o totuși.

— M-ai întrebat : cînd ? în curînd, și n-am să supra
viețuiesc acestui lucru. Nu mă întrerupe ! Anna vorbea

foarte repede. Știu, știu sigur. O să mor și-mi pare bine
Ol o să mor. Am să mă izbăvesc și am să vă izbăvesc și pe
Voi. Ochii i se umplură de lacrimi.

Vronski se aplecă asupra mîinii ei și o acoperi de să-
rulări, căutînd să-și ascundă emoția pe care nu și-o putea
Ntâpîni, deși, n-avea, desigur, nici un temei.

— Dealtminteri... e mai bine așa, șopti Anna, strîngîn-
clu-i mina cu putere. E singurul lucru care ne-a mai rămas.

Alexei își reveni și ridică fruntea :

— Ce copilării ! Ce absurdități spui !

— Ba e adevărat.

— Ce e adevărat ?

— Că am să mor. Am avut un vis.

— Un vis ? repetă el și-și aminti numaidecît de mu-
in'ul din visul său.

— Da, un vis, răspunse ea. L-am avut mai demult. Se
l.nrea că intrasem în fugă în odaia de culcare ca să iau
«■(■va, sau să aflu ceva. Știi cum se întîmplă în vis, adăugă
DU îngrozită, deschizînd ochii mari. Acolo, în colț, era ceva...

— Ah, ce absurdități ! Cum poți să crezi...

Dar ea nu se lăsa întreruptă. Lucrul pe care-l povestea
«ra prea important pentru dînsa.

— Și acest ceva se întoarse : era un mujic cu barba în-
elicită, un omuleț mic și înfiorător. Am vrut să fug, dar
el s-a aplecat asupra unui sac, căutînd ceva cu mîiniie...

Anna arătă cum umbla omul cu mîiniie în sac. O ex-
presie de groază i se întipări pe față. Amintindu-și de visul
•fiu, Vronski simți că aceeași groază îi umple și sufletul lui.

— Scormonea cu mîiniie și spunea ceva în franțuzește,
foarte repede, și graseind : «*Il faut le battre le fer, le bro-
!H'-r, le petrir...*»¹ înspăimîntată, am vrut să mă trezesc și
ui-am deșteptat, dar tot în vis. Am început să mă întreb :
<•<»-() fi însemnînd asta ? Kornei îmi spunea : «Ai să mori
din facere, măicuță, din facere». Atunci m-am deșteptat cu
adevărat...

— Copilării ! Absurdități ! izbucni el, dîndu-și însă
că nu avea nici o putere de convingere.

¹ **Trebuie** să bați flerul, să-l sfărîmt, să-l frămînt!... (fr.).

■— Dar să nu mai vorbim de asta, încheie ea, sună, te rog, voi spune să ne aducă ceaiul. Mai stai puțin, acum nu mai avem mult de...

Dar ea se opri brusc. Expresia feței sale se schimbă dintr-o dată ; groaza și emoția făcură loc unei expresii de calmă, gravă și fericită atenție. El nu putea înțelege pricina acestei schimbări. Anna simțise înlăuntrul său mișcarea unei vieți noi.

IV

După ce se întâlni cu Vronski în ușa casei sale, Alexei Alexandrovici se duse, cum își propusese, la Opera Italiană. Stătu două acte și văzu pe toți aceia de care avea nevoie.

Întors acasă, el se uită cu luare-aminte la cuier și, obișnuit văd că mantaua militară nu mai era acolo, intră ca de obicei în birou.

Dar, împotriva obiceiului, Karenin nu se culcă, ci se plimbă încoace și încolo prin odaie pînă la trei noaptea. Mînia împotriva soției sale, care nu respectase buna-cuviință și singura condiție pe care i-o pusese el, aceea de a nu-și primi amantul acasă, îl frămînta. Anna nu respectase cerința lui ; trebuia deci s-o pedepsească, să pună în execuție hotărîrea cu care o amenințase : de a da divorț și de a-i lua copilul. Cunoștea toate greutățile legate de această chestiune, dar era hotărît să se țină de cuvînt, să-și îndeplinească amenințarea.

Contesa Lidia Ivanovna îi dăduse a înțelege că aceasta ar fi soluția cea mai bună. În vremea din urmă, practica divorțurilor se perfecționase într-atît, încît Alexei Alexandrovici întrevedea puțința de a birui greutățile de formă.

Afară de aceasta, cum o nenorocire nu vine niciodată singură, chestiunea organizării celor străini de neam și aceea a irigării ogoarelor din gubernia Zaraiskaia îi pricinuiseră neplăceri atît de mari la serviciu, încît Karenin se

afla în ultimul timp într-o stare de extremă enervare.

Nu dormi toată noaptea ; și mînia lui, sporind într-o progresie uriașă, ajunse spre dimineață la limită. Se îm-

hrftcă în grabă și de îndată ce află că Anna se sculase, în-
IrA la dînsa vrînd parcă, s-ar spune, să-i ducă cupa plină
ilc mînie, de teamă să nu se reverse peste margini și să
nu-și piardă, odată cu mînia, și energia necesară explica-
IU'i cu soția sa.

Anna, care credea că-și cunoaște așa de bine bărbatul,
rămase uimită de înfățișarea lui, cînd intră la ea. Fruntea,
11 ora încruntată și ochii săi posomorîți se uitau înainte,
ferindu-se de privirea ei. Avea gura strînsă cu tărie și cu
dispreț. Mersul și mișcările sale trădau o hotărîre pe care
tu nu i-o văzuse niciodată.

Alexei Alexandrovici se duse de-a dreptul la biroul
ei, fără să-i dea bună ziua, luă cheile și deschise sertarul.

— Ce vrei ? strigă Anna.

— Scrisorile amantului dumitale, răspunse Karenin.

— Nu sînt aici, zise ea, închizînd sertarul.

După acest gest, Karenin înțelese că ghicise. Dîndu-i
cu brutalitate mîna în lături, Alexei Alexandrovici apucă
repede o servietă în care știa că Anna își ținea hîrțile cele
mai importante. Ea vru să-i smulgă servieta, dar el o îm-
pinse la o parte.

— Stai jos ! Am să-ți vorbesc, începuse Karenin, punîn-
tlu-și servieta subsuoară și strîngînd-o atît de tare cu cotul,
Incît umărul i se ridică în sus.

Anna îl privea în tăcere, cu mirare și teamă.

— Nu ți-am spus că nu îngădui să-ți primești amantul
acasă ?

— Trebuia să-1 văd, ca...

Se opri, neștiind ce să născocescă.

— Nu vreau să intru în amănuntele pentru care o fe-
meie are nevoie să-și vadă amantul.

Anna izbucni.

— Am vrut numai... numai... Brutalitatea lui o enervă
ț.i-i dădu curaj. Nu vezi cît e de ușor pentru dumneata să
mii jighești ?

— Poți să jighești un om cinstit și o femeie cinstită.
I)ar să spui unui hoț că e hoț, asta nu e decît *la constatation
d'un fait*.

—¹ Constatarea unui fapt (fr.).

— N-am cunoscut pînă acum la dumneata această tră
sătură nouă de cruzime.

— Dumneata numești cruzime faptul că un bărbat dă
soției sale libertatea și pavăza unui nume cinstit, cu sin
gura condiție să respecte bună-cuviința ? Asta e cruzime ?

— Ba e mai rău decît cruzime. E o ticăloșie, dacă vrei
.să știi ! strigă Anna cu o răbufnire de răutate și, sculîn-
du-se, vru să plece.

— Nu! răcni Karenin cu glasul său pițigăiat, care se
ridică acum cu o notă mai sus decît de obicei. îi apucă
atît de puternic mîna în degetele lui mari, încît îi rămase
la încheietură urma roșie a brățării pe care i-o strânsese.
O așeză cu sila la loc. E o ticăloșie ? Dacă vrei să între
buițezi acest cuvînt, e o ticăloșie să-ți lepezi bărbatul și
copilul pentru un amant și să mănînci pîinea soțului !

Anna lăsă capul în jos. Nu numai că nu repetă ceea ce-i
spusese ieri amantului, și anume că *el* îi e soț, iar bărba-
tul său e un om de prisos, dar nici nu se gîndi la asta. Sim-
țea toată dreptatea cuvintelor sale și spuse numai atît :

— Nu poți să judeci situația mea mai aspru decît o
condamn eu însămi. Dar de ce-mi spui toate astea ?

— De ce ți le spun ? De ce ? adăugări tot atît de mî-
nios. Ca să știi că, întrucît nu mi-ai respectat hotărîrea în
ce privește păstrarea bunei-cuviințe, am să iau măsuri ca
să pun capăt acestei situații.

— In curînd, în curînd are să se sfîrșească și așa.
zise Anna.

La gîndul unei morți apropiate, dorită de ea acum, o
podidiră iarăși lacrimile.

— Are să se sfîrșească mai repede decît ai plănuit cu
amantul dumitale ! Voi nu vreți decît să vă satisfaceți pofta
animalică...

— Alexei Alexandrovici, nu fac apel la mărinimia du-
mitale, dar nu se cade să lovești pe cel căzut.

— Da. Nu te gîndești decît la dumneata. Dar de su

ferințele omului care ți-a fost soț nu vrei să știi. Nici nu-ți
pasă că i-ai distrus viața... că el a *sufeli... sufeli... sufelit*.

Vorbea așa de repede, încât se bîlbîia și nu izbuti să
rostească acest cuvînt. Rosti în cele din urmă *sufelit*.

Annei îi veni să rîdă și se rușina numai de cît că găsise «•va de rîs într-un astfel de moment. Pentru întâia oară ea îl înțelese, se transpuse în sufletul lui și i se făcu milă tk> dînsul. Dar ce putea să spună sau să facă ? Își lăsă capul în pămînt și tăcu. Tăcu și el cîteva clipe. Începu apoi să vorbească rece, cu glas mai puțin pițigăiat, accentuînd cuvintele alese la întîmplare, care nu aveau nici o însemnătate deosebită.

— Am venit să-ți spun... începui Karenin.

Anna îl privea. «Mi s-a părut, se gîndi ea, amintindu-și expresia feței sale cînd se încurcase pronunțînd *sufelit*. Oare poate simți ceva un om cu ochi atît de spălăciți, cu calmul ăsta suveran ?»

— Eu nu pot schimba nimic, șopti Anna.

— Am venit să-ți spun că mîine plec la Moscova și că nu mă mai întorc în casa asta. Ai să afli hotărîrea mea de U avocatul căruia am să-i încredințez chestiunea divorțului. Copilul are să stea la sora mea, îi spuse el, amintindu-și cu o sforțare ceea ce vroise să-i spună despre copil.

— Mi-1 iei pe Serioja numai ca să mă chinuiești, zise <<n, privindu-1 pe sub sprîncene. Nu-1 iubești... Lasă-mi-1 pe Serioja !

— Da. Mi-am pierdut pînă și iubirea pentru fiul meu, fiindcă dezgustul față de dumneata se revarsă și asupra lui. Totuși, am să ți—1 iau. Adio !

Karenin vru să plece, dar de data asta Anna îl reținu.

— Alexei Alexandrovici, lasă-mi-1 pe Serioja ! șopti Anna încă o dată. Altceva nu mai am ce să-ți spun. Lasă-tii—1 pe Serioja pînă la... Am să nasc în curînd. Lasă-mi-1 !

Alexei Alexandrovici se aprinse la față și, smulgîndu-și mina din mîna ei, ieși tăcut din odaie.

V

Cînd intră Alexei Alexandrovici, sala de așteptare a vestitului avocat din Petersburg era plină. Trei doamne : mia bătrîna, alta tînăra și o negustoreasă, precum și trei domni : un bancher neamț cu inel în deget, un negustor cu barbă și un slujbaș mînios, în uniformă și cu cruce la gît,

așteptau probabil de mult. Doi secretari scriau la birouri, scîrînd din penițe. Garniturile de birou — Alexei Alexandrovici era mare amator de asemenea lucruri — erau deosebit de frumoase și Karenin nu se putu împiedica să le admire. Fără să se ridice și închizîndu-și pe jumătate ochii, unul dintre secretari îl întrebă rău dispus pe Alexei Alexandrovici :

— Ce doriți ?

— Am treabă cu domnul avocat.

— Domnul avocat e ocupat ! răspunse scurt secretarul arătînd cu tocul la cei ce așteptau, și continuă să scrie mai departe.

— N-ar putea să-și facă timp ? întrebă Alexei Alexandrovici.

— N-are timp liber. Tot timpul e ocupat. Vă rog să așteptați !

— Fiți bun și dați-i cartea mea de vizită ! rosti cu demnitate Alexei Alexandrovici, văzîndu-se nevoit să-și descopere identitatea.

Secretarul luă cartea de vizită și, aruncînd asupra-i o privire nemulțumită, ieși din cameră.

În principiu, Alexei Alexandrovici era un partizan al justiției publice. Nu aproba însă în totul unele amănunte cu privire la aplicarea ei la noi, din punctul de vedere al prestigiului serviciilor superioare ; le critica însă numai în măsura în care își îngăduia el să critice o instituție sancționată de puterea de sus. Toată viața și-o petrecuse în activitatea administrativă. De aceea, cînd nu aproba ceva, dezaprobarea lui era atenuată prin faptul că el înțelegea că greșelile sînt lucruri firești și cu puțință de îndreptare, în orice chestiune. La noile instituții judecătorești, Karenin critica locul de seamă acordat corpului avocaților. Nu avusese însă pînă acum de-a face cu avocații și de aceea critica lui era pur teoretică ; acum, însă, părerea lui era întărită prin neplăcuta impresie pe care o încercase în

sala de așteptare a avocatului.

— Vine numaidecât, anunță secretarul,

într-adevăr, peste două minute se iviră în ușă silueta
deșirată a unui jurist bătrîn, care avusese o consfătuire
cu avocatul, și în urmă avocatul însuși.

Avocatul era un bărbat mărunț, îndesat și chel, cu barba neagră-roșcată, sprâncene stufoase blonde și cu fruntea bombată. Era gătit ca un mire, de la cravată și lanțul dublu, pînă la ghetele de lac. Avea o figură deșteaptă de mujic, și îmbrăcămintea lui de filfizon era de prost-gust.

— Pofțiți ! se înclină avocatul către Alexei Alexandrovici și, posomorit, îl lăsă pe Karenin să treacă înainte ; apoi închise ușa după dînsul.

— Nu doriți să luați loc aici ?

Arătă un fotoliu lîngă biroul încărcat de hîrtii, iar el însuși se așeză solemn în fotoliul său, frecîndu-și mîinile mici cu degete scurte, acoperite de peri albicioși, și aplecîndu-și capul într-o parte. Dar abia se așezase, cînd o molie trecu în zbor pe deasupra biroului. Avocatul, cu o rezecziune neașteptată, desfăcu mîinile, prinse molia și-și reluă atitudinea de la început.

— înainte de a începe să vă vorbesc despre chestiunea mea, zise Alexei Alexandrovici, urmărind mirat cu ochii mișcarea avocatului, vreau să vă atrag atenția că problema despre care am să vă vorbesc trebuie să rămînă secretă.

Un zîmbet abia schițat înfiora mustățile roșcate, pleoștite, ale avocatului.

— N-aș fi putut să fiu avocat, dacă n-aș fi fost în stare să păstrez secretele ce mi se încredințează. Dar dacă doriți o confirmare.

Alexei Alexandrovici îl privi drept în față și văzu că ochii săi cenușii și inteligenți rîdeau, cunoscînd parcă totul.

— Mă cunoașteți ? urmă Alexei Alexandrovici.

— Vă cunosc și știu, ca orice rus — avocatul prinse încă o molie — și activitatea domniei-voastre, atît de folositoare, răspunse avocatul, înclinîndu-se.

Alexei Alexandrovici oftă, adunîndu-și puterile ; apoi urmă, odată hotărît, cu vocea-i pițigăiată, fără sfială, fără opriri și accentuînd unele cuvinte :

— Am nenorocirea, începu Alexei Alexandrovici, să l'iu un soț înșelat și doresc să rup legal raporturile cu soția mea, adică să mă despart, însă în așa fel, ca copilul

MU nu rămîna cu mama.

Ochii cenușii ai avocatului se sileau să nu rîdă, dar **jucau** înviorați de o bucurie nestăpînită. Alexei Alexandro-

viei observă la dînsul nu numai satisfacția omului care pune mîna pe un proces mănos, ci și un triumf și- o închin-tare. In ochii săi scapără o strălucire asemănătoare cu seînteierea sinistră pe care o surprinsese și în ochii so-ției sale.

— Doriți concursul meu pentru obținerea divorțului ?

— Exact ! Dar trebuie să vă previn, cu riscul de a abuza de atenția domniei-voastre, că am venit să vă con-sult numai în prealabil. Doresc să divorțez, însă mai îna-nte de toate este important pentru mine să știu sub ce formă este cu putință divorțul. Și s-ar putea ca, în cazul cînd formele n-ar coincide cu cerințele mele, să renunț la un demers legal.

— Așa e întotdeauna, zise avocatul. Acest lucru e ori-cînd în căderea domniei-voastre.

Avocatul plecă ochii spre picioarele lui Alexei Alexan-drovici, simțind că și-ar putea jigni clientul prin expresia lui de nedomolită bucurie. Se uită la o molie care trecu pe sub nasul clientului. Mîna îi tresări. N-o prinse însă, din considerație pentru situația lui Alexei Alexandrovici.

— Deși, în linii generale, îmi sînt cunoscute legile noas-tre referitoare la această chestiune, adăugă Alexei Alexan-drovici, totuși aș vrea să aflu formele în care se rezolvă în deobște, practic, asemenea chestiuni.

— Doriți, răspunse avocatul, fără să-și ridice ochii, în-sușindu-și cu plăcere tonul clientului, să vă arăt căile cu ajutorul cărora dorința domniei-voastre ar putea fi înde-plinită.

Văzînd că Alexei Alexandrovici înclină capul în semn de aprobare, avocatul urmă, privindu-i din cînd în cînd fața care se acoperise de pete roșii.

— După legile noastre, începu avocatul cu o ușoară nuanță de dezaprobare la adresa legilor noastre, divorțul este posibil, după cum știți, în următoarele cazuri... Aș-teaptă ! se adresă el secretarului care vîrî capul pe ușă. Se

ridică totuși, îi spuse câteva cuvinte și se așeză din nou. În următoarele cazuri : defectele fizice' ale soților, dispariția fără urmă, timp de cinci ani, adăugă el, îndoind un deget scurt, acoperit cu păr ; apoi adulterul (roști acest cuvânt cu o vădită plăcere). Subîmpărțirile sînt următoarele (avocatul continua- să-și îndoie degetele groase, deși cazurile și sub-

împărțirile, evident, nu puteau fi clasificate împreună): defectele fizice ale bărbatului sau ale soției, după aceea adulterul din partea bărbatului sau a soției. Întrucât în-iloise toate degetele, el le dezdoi și continuă : acesta e punctul de vedere teoretic. Presupun că mi-ați făcut onoa-i «'a de a vă fi adresat mie ca să vă indic o aplicare practică. De aceea, avînd în vedere antecedentele, trebuie să vă comunic că toate cazurile de divorț se reduc la urmaloarele : defecte fizice nu există, după cît înțeleg ? Nici dispariție ?...

Alexei Alexandrovici lăsă capul în jos în semn de încuviințare.

— ...Se reduc la următoarele : adulterul unuia dintre soți și dovedirea vinovăției prin înțelegere reciprocă și, în lipsa unei astfel de înțelegeri, prin dovedirea necredinței. Trebuie să vă spun că ultimul caz se întâlnește rar în practică, zise avocatul și, aruncînd pe furiș o privire lui Alexei Alexandrovici, tăcu întocmai ca un vînzător de pistoale care așteaptă ca clientul să-și aleagă revolverul după ce i-a descris avantajele a două sisteme diferite de arme.

Dar Alexei Alexandrovici tăcea. De aceea avocatul urmă :

— Sînt de părere că lucrul cel mai obișnuit, cel mai simplu și cel mai rațional este adulterul prin înțelegere reciprocă. Nu mi-aș fi îngăduit să mă exprim astfel față de un om necultivat, adăugă avocatul, dar îmi închipui că dumneavoastră înțelegeți aceste lucruri.

Alexei Alexandrovici era însă atît de tulburat, încît nu înțelese dintr-o dată rațiunea unui adulter prin înțelegere reciprocă și-și arătă nedumerirea printr-o privire. Avocatul însă îi veni numaidecît în ajutor :

— Oamenii nu mai pot trăi împreună, iată realitatea. Dacă amîndoi sînt de acord. În această privință, detaliile și l' D finalitățile nu mai contează. În același timp, asta-i soluția cea mai simplă și cea mai sigură.

Alexei Alexandrovici înțelese acum totul. Dar considerații de ordin religios îl împiedicau să accepte o asemenea soluție.

— În cazul de față, soluția asta n-are ce căuta, zise

Karenin. O singură soluție e cu puțință : dovedirea necre^-
Uinței confirmate prin scrisorile pe care le am.

431

i!

Auzind de scrisori, avocatul își strânse buzele și scoase un sunet subțirel de compătimire și de dispreț.

— Vedeți dumneavoastră, începu avocatul, asemenea chestiuni se rezolvă, după cum știți, de forurile duhovni cești. Dar părinții protopopi sînt amatori de cele mai mici amănunte în chestiuni de acest fel, continuă el cu un surîs care arăta o deplină înțelegere a gustului protopopilor. Fără îndoială că scrisorile pot însemna o oarecare confirmare. Dovezile însă trebuie obținute direct, adică de la martori. În genere, dacă îmi veți face onoarea să mă învredniciți cu încrederea domniei-voastre, e mai bine să lăsați în seama mea alegerea mijloacelor de care ne vom folosi. Cine urmărește un scop admite și mijloacele de a-l atinge.

— Dacă-i așa... începu Alexei Alexandrovici, pălind dintr-o dată.

Dar în aceeași clipă avocatul se ridică și se duse din nou la ușă, vorbind secretarului care-l întrerupsese.

— Spune-i că nu sîntem la tarabă ! zise el și se întoarse la Alexei Alexandrovici.

În timp ce se înapoia la locul său, avocatul mai prinse pe nesimțite o molie. «Ce o să se aleagă din ripsul meu de pe mobilă, la vară ?» se gîndi el, posomorîndu-se.

— A c hotărîrea mea în scris, răspunse

şad Alexei Alexandrovici, ridicîndu-se, şi se sprijini de birou.

ar, Rămase cîtva timp tăcut, apoi adăugă : Prin urmare, din
aţi spusele domniei-voastre pot trage concluzia că obţinerea
spu divorţului este posibilă. V-aş mai ruga să-mi spuneţi şi
s... condiţiile domniei-voastre.

zise — E posibil orice, dacă-mi daţi deplina libertate de
avo acţiune, urmă avocatul fără să răspundă la întrebare. Pe
catu cînd aş putea conta să primesc veşti de la domnia-voastră ?
l. îl întrebă el, în timp ce se apropiau de uşă. Iar ochii îi stră

— A luceau ca şi ghetetele de lac.

m să — Peste o săptămînă. Şi v-aş ruga să fiţi bun a-mi co
vă munica răspunsul domniei-voastre : dacă-mi luaţi procesul
comuni şi în ce condiţii.

— Prea bine.

Avocatul se înclină respectuos, făcu loc clientului să Jiisă pe ușă și, rămînînd singur, se lăsă în voia bucuriei. Era asa de vesel, încît — împotriva obiceiului său — făcu o reducere cucoanei care se tocmise cu el și încetă de a mai prinde molii, hotărînd la urma urmei să-și îmbrace spre iurnă mobila cu catifea, ca la Sigonin.

VI

' Alexei Alexandrovici cîștigase o izbîndă strălucită în ședința comisiei de la 17 august, dar urmările acestei victorii îi subminară poziția la minister. Noua comisie, însărcinată să cerceteze felul de trai al celor străini de neam, fusese constituită și trimisă la fața locului cu o neobișnuită repeziciune și energie, fiind stimulată de Alexei Alexandrovici. Trei luni după aceasta, raportul era întocmit și prezentat. Traiul acestor locuitori fusese cercetat din punct de vedere politic, administrativ, economic, etnografic, material și religios. Toate întrebările primiseră răspunsuri perfect formulate și care nu îngăduiau nici un dubiu, deoarece nu erau opera gîndirii umane, mereu supusă greșelilor, ci opera activității administrative. Răspunsurile rezultau din date oficiale, din rapoartele guvernatorilor și ale arhierilor, întemeiate pe referatele autorităților județene și ale protopopilor, care se întemeiau, la rîndul lor, pe relatările administrațiilor de plasă și ale preoților parohi. De aceea aceste răspunsuri erau indiscutabile.

Toate problemele, de pildă : de ce sînt recolte proaste, de ce se țin locuitorii de credința lor etc, probleme care nu se dezleagă fără intervenția aparatului de stat și nu pot fi dezlegate de veacuri, căpătară o rezolvare limpede și neîndoioasă. Dezlegarea era în favoarea lui Alexei Alexandrovici. Dar Stremov, simțindu-se atins în ultima ședință, adoptă, cînd se primiră rapoartele comisiunii, o tactică la care Alexei Alexandrovici nu se așteptase deloc. Atrăgînd de partea sa pe cîțiva membri din comisie, Stremov trecu dintr-o dată de partea lui Karenin și nu numai

că apăra eu căldură aplicarea măsurilor propuse de Alexei Alexandrovici, dar mai propuse încă și alte măsuri în același spirit, duse însă la extrem. Aceste măsuri, exagerate față de teza inițială a lui Alexei Alexandrovici, au fost adoptate și abia atunci s-a demascat tactica lui Stremov. Măsurile, împinse la extrem, se dovediră dintr-o dată atât de absurde, încât și oamenii de stat, și opinia publică, și doamnele din societate, și ziarele le condamnară, iar indignarea sfîrmită împotriva acestor măsuri se revărsa și asupra lui Alexei Alexandrovici, părintele lor.

Intre timp, Stremov se dăduse la o parte, prefăcîndu-se că nu făcuse altceva decît să urmeze orbește planul lui Karenin și că acum, cînd se văzu ce ieșise, el însuși era surprins și revoltat. Aceste împrejurări subminară moralul lui Alexei Alexandrovici. Totuși, cu toată starea proastă a sănătății sale și cu toate neplăcerile lui familiale, Karenin nu se dădu bătut. O sciziune se produse în comisie. O parte din membri, în frunte cu Stremov, își justificau greșeala prin faptul că s-ar fi încrezut în comisia de revizuire condusă de Alexei Alexandrovici, care prezentase raportul. Ei susțineau că raportul comisiei era plin de absurdități — numai hîrtie stricată degeaba. Karenin, împreună cu un grup de oameni care vedeau primejdia unei astfel de atitudini revoluționare față de acte, continuau să susțină datele prezentate de comisia de revizuire. Datorită acestei situații, atât în cercurile înalte, cît și în societate chiar, vederile se încurcară. Deși toată lumea se interesa de această problemă, nu mai putea să înțeleagă nimeni dacă străinii de neam o duceau într-adevăr prost și se prăpădeau, sau dacă, dimpotrivă, erau într-o stare înfloritoare. Din pricina aceasta, cît și a disprețului căzut asupra lui provocat de necredința soției sale, situația lui Alexei Alexandrovici ajunsese foarte șubredă.

În această împrejurare, Karenin luă o hotărîre mare. Spre surprinderea comisiei, el anunță că va cere încuviin-

țarea să se ducă personal la fața locului, spre a cerceta chestiunea ; apoi, primind aprobarea, Alexei Alexandroyici plecă spre acele gubernii îndepărtate.

Plecarea- lui Karenin sfârni mare vîlvă, cu atît mai mult cu cît restituise în mod oficial, chiar înainte de ple-

oare, cheltuielile de deplasare și alocarea pentru doisprezece cai.

— Cred că e o faptă foarte nobilă, comentă acest lucru Betsy cu prințesa Meahkaia. De ce să se dea bani pentru cai de poștă, când toată lumea știe că acum sînt pretutindeni căi ferate ?

Dar Prințesa Meahkaia nu era de aceeași părere, ba chiar o enervă reflecția prințesei Tverskaia.

— Iți vine ușor să vorbești când ai nu știu cîte milioane, zise ea, dar eu sînt foarte bucuroasă când se duce bărbatul meu vara în inspecții ; e plăcut și sănătos pentru ol să călătorească, și-mi dă și mie bani cu care să-mi țin trăsura și vizitiul.

În drumul său spre guberniile îndepărtate, Alexei Alexandrovici se opri pentru trei zile la Moscova.

A doua zi după sosire, Karenin se duse în vizită la generalul-governator. La o răspîntie, lîngă ulicioara Gazetnaia, unde se înghesuiau totdeauna trăsurile mari și birjele, Alexei Alexandrovici își auzi deodată numele strigat de un glas atît de puternic și de vesel, încît nu putu să nu întoarcă privirea. Vesel, tînăr, strălucitor, purtînd un palton scurt, la modă, cu o pălărie cu marginile înguste, de asemenea la modă, înclinată ușor pe o ureche, și cu fața luminată de un zîmbet care-i descoperea dinții albi între buzele roșii — Stepan Arkadici stătea la marginea trotuarului și—1 striga cu atîtă stăruință, că fu nevoit să se oprească. Oblonski ținea o mîină pe marginea ferestrei unui cupeu care se oprise în colț, în care se zărea un cap de femeie cu o pălărie de catifea și două căpșoare de copii, iar cu cealaltă mîină făcea semne cumnatului său. Doamna zîmbi cu un surîs bun și dădu și ea din mîină. Era Dolly i:u copiii.

Karenin nu vroia să vadă pe nimeni la Moscova și cu atît mai puțin pe fratele soției sale. Ridică pălăria și vru aă-și urmeze drumul, dar Stepan Arkadici făcu semn vizitiului să stea și alergă spre Karenin prin zăpadă.

— Cum se poate să nu mă anunți ? ! Ai venit de mult? Am fost ieri la Dussot. Văd pe tablă : *Karenin*. Dar nici nu mi-a trecut prin minte că ești tu, zise Stephan Arkadici,

băgându-și capul pe fereastra cupeului. Altfel aş fi intrat.
Ce bine-mi pare că te văd ! adăugă el, lovindu-și picioarele

unul de altul, ca să scuture zăpada. Cum se poate să nu mă anunți ? ! repetă el.

— N-aveam cînd. Sînt foarte ocupat, răspunse rece Alexei Alexandrovici.

— Vino pînă la soția mea ! Ține așa de mult să te vadă! Karenin își desfăcu pledul în care erau înfășurate picioarele sale sensibile la frig și, coborînd din cupeu, se îndreptă prin zăpadă spre Daria Alexandrovna.

— Ce înseamnă asta, Alexei Alexandrovici ? De ce ne ocolești așa ? îl întrebă Dolly zîbind.

— Am fost foarte ocupat. Îmi pare bine că te văd, zise Karenin pe un ton care dezmințea cuvintele sale. Cum o mai duci cu sănătatea ?

— Dar ce mai face scumpa mea Anna ?

Alexei Alexandrovici mîrîi ceva și vru să plece, dar Stepan Arkadici îl opri.

— Știi ce să facem ? Dolly, poștește-l pe mîine la masă ! Să chemăm și pe Koznîșev, și pe Pestov, ca să-l tratăm cu intelectualitatea moscovită.

— Vino, te rog ! zise Dolly. Te așteptăm la cinci sau la șase, cînd vrei. Dar ce face scumpa mea Anna ? E atît de mult...

— E bine, mormăi Alexei Alexandrovici, posomorit. Mulțumesc !

Apoi Karenin se îndreptă spre cupeul său.

— Atunci vii ? îi strigă Dolly.

Alexei Alexandrovici spuse ceva, dar Dolly nu auzi nimic din pricina trăsurilor în mers.

— Trec mîine pe la tine ! îi răcni din urmă Stepan Arkadici.

Alexei Alexandrovici se urcă în cupeu și se înfundă în el, ca să nu vadă nimic și nici să nu fie văzut.

— Un original, încheie Stepan Arkadici și, după ce se uită la ceas, făcu un gest de adio, prietenos, dezmiertător, cu mîna către soția și copiii săi și porni voinicește pe trotuar.

— Stiva, Stiva ! îl strigă Dolly roșind.

El întoarse capul.

— Trebuie să cumpăr paltoane pentru Grișa și Tania.

Dă-mi bani.

436

— Nu-i nevoie. Spune că trec eu să plătesc. Și Stepan Arkadici dispăru, salutînd voios din cap pe un cunoscut i.'ure trecea cu trăsura.

VII

A doua zi era duminică. Stepan Arkadici intră la Teatrul Mare, la o repetiție de balet și oferi Masei Cibisova, o dansatoare drăguță, angajată prin protecția lui, perlele făgăduite în ajun. între culise, el avu timp, în nepusculul diurn al teatrului, să-i sărute mutrișoara drăgălașă, înseninată de darul primit. Pe lîngă asta, trebuia să se înțeleagă cu dînsa asupra întîlnirii de după spectacol, li explică de ce nu poate veni la începutul baletului și îi făgădui că va veni la ultimul act ca s-o invite la un supeu împreună. De la teatru, el trecu pe la Ohotnîi Riad ^i alese singur peștele și sparanghelul pentru prînz ; iar la ora douăsprezece ajunse la Dussot, unde trebuia să vadă trei persoane care, spre norocul lui, locuiau la același hotel : pe Levin, reîntors de curînd din străinătate și care trăsese acolo, pe noul său șef, abia numit în acest post înalt, care inspecta Moscova, și pe cumnatul Karenin, ca să-l aducă neapărat la dejun.

Lui Stepan Arkadici îi plăcea să mănînce bine, dar mai ales îi plăcea să dea cîte o masă intimă, nu încărcată, însă cu mîncăruri delicate, băuturi fine și invitați aleși. Meniul dejunului era cu totul pe gustul lui : bibani cumpărați vii, sparanghel — și *la piece de resistance*¹ — un *roastbeef* simplu, minunat, precum și vinurile respective. Ca invitați urmau să vină Kitty și Levin ; apoi, ca să nu pară anume potrivit, o vară a gazdei și tînărul Șcerbațki, iar *Za piece de resistance* era alcătuită din Serghei Koznîșev și Alexei Alexandrovici. Serghei Ivanovici, moscovit și filozof, iar Karenin — petersburghez și mare politician. Mai invitase i; i pe un vestit original, Peștov — un «tînăr» extrem de fermecător de cincizeci de ani — om entuziast, liberal, vorbăreț, muzician și istoric, care trebuia să fie «sosul»

¹ Aici cu înțelesul de : felul de nădejde (fr.).

sau «garnitura», să facă și să-i stîrnească la vorbă.

Rata a doua pentru pădure sosise de la negustor și familia Oblonski nu cheltuiseră încă toți banii. Dolly era foarte drăguță și bună în timpul din urmă. Gîndul acestui prînz îl bucura pe Stepan Arkadici din toate punctele de vedere. Era într-o minunată stare sufletească. Numai două împrejurări erau oarecum neplăcute, dar acestea se înecau în marea de veselie care umplea sufletul lui Stepan Arkadici. Prima era atitudinea rece și severă, de ieri, a lui Karenin, cînd se întîlnise cu el pe stradă ; expresia feței sale, • faptul că nu venise la dînsul și nici nu-i anunțase sosirea, Stepan Arkadici le puse în legătură cu unele bîrfeli pe socoteala Annei și a lui Vronski, care-i ajunseseră la urechi, și bănuia că se petrecuse ceva grav între soți.] A doua era faptul că noul șef, ca toți șefii noi, avea

Ireputația unui om teribil, care se scula la șase dimineața, luncea ca un cal și cerea subalternilor săi să facă același acru. Afară de aceasta, se zvonea că noul șef ar fi un șdevărat urs în raporturile lui cu oamenii și că ideile sale ar fi diametral opuse acelor pe care le avusese predece-

5urul său, ale cărui vederi le împărtășise pînă atunci Stepan Arkadici. În ajun, Oblonski se dusesse la slujbă în uniformă, eful fusese foarte drăguț și vorbise cu el cum ai vorbi tu o cunoștință veche, și de aceea Stepan Arkadici se «pedea obligat să-i facă o vizită în redingotă. Gîndul că aoul șef ar putea să nu-l primească bine îl nelinișteea. Dar Stepan Arkadici simțea instinctiv că o să fie bine. «Oare sîntem toți oameni, nu sîntem toți păcătoși ? De ce ș-am căuta pricină și ne-am dușmăni ?» gîndi el, intrînd în hotel. ■

— Noroc, Vasili ! spuse el unui om de serviciu, cu noscut, trecînd prin sală cu pălăria pe-o ureche. Ți-ai lăsat favoriți ? Levin stă la numărul 7 ? Nu ? Condu-mă, te rog.

Și întreabă dacă mă poate primi contele Anicikin (acesta era noul șef).

— Prea bine, răspunse Vasili cu un zîmbet. N-ați mai fost de mult pe la noi.

— Am fost ieri, dar am intrat pe altă ușă.. Ai' numărul 7?

43S

Cînd antră, îl găsi pe Levin stînd în **mfipiful** camerei cu un-mujic din gubernia Tver și măsurîrțțttu arșinul o **blană** de urs, încă proaspătă. 'ife

— Ah, l-ați împușcat ? strigă Stepan Arkadici. Frumos **exemplar** ! E ursoaică ? Noroc, Arhipe !

Dădu mîna cu mujicul și se așeză pe un scaun, păstrîndu-și paltonul și pălăria.

— Dar scoate-ți-le odată ! zise Levin, luîndu-i pălăria **din** cap.

— N-am cînd. Am venit numai pentru o clipă, răspunse **Stepan** Arkadici.

Își deschise paltonul ; pe urmă și-l scoase și rămase nu **mai** puțin de o oră, vorbind cu Levin despre vînat și despre **alte** chestiuni mai intime.

— Dar ia spune-mi, te rog, ce-ai făcut în străinătate ? **Unde** ai fost ? îl întrebă Stepan Arkadici după ce plecă mujicul.

— Am fost în Germania, Prusia, Franța, în Anglia, dar nu **în** capitale, ci în orașe industriale, și am văzut multe **lucruri** noi. Îmi pare bine că am fost peste graniță.

~p-Da, îți cunosc ideile cu privire la organizarea muncitorilor.

— Aici e cu totul altceva : în Rusia nu poate exista o **problemă** muncitorească. în Rusia totul stă în legătura **dintre** poporul muncitor și pămînt. Problema există și **acolo**, Dar la ei e vorba de dres un lucru stricat, pe cînd **la noi-**

Stepan Arkadici îl asculta cu luare-aminte.

—»rDa, da ! încuviință el. Se prea poate să ai dreptate. **Dar** m\$ bucur că ești bine dispus : umbli după urși, **mun-**cești și te pasionezi. Șcerbațki mi-a spus că s-a întîlnit cu **tine**. Brai mîhnit. Nu vorbeai decît de moarte...

— Ei, da, și acum mă gîndesc mereu la moarte, răspunse **Levin**. E adevărat că a sosit timpul să mor. Totul e zădărnicie. Drept să-ți spun, îmi prețuiesc foarte mult ideile și

munca, dar de fapt gîndește-te și tu : toată lumea noastră nu-i țjecît o pătură subțire de mucegai care s-a întins pe o **pjaotă** minusculă. Cînd mă gîndesc că ideile, faptele **noastre** ■— ceea ce credeam că se poate înfăptui măreț... **nU-8** <lșcît fire de nisip !...

r- _ Dragul meu, ăsta-i un cîntec vechi de qînd lume,

r ■•' — O fi vechi ; dar, știi, când îți dai bine seama de asta, totul ți se pare neînsemnat. Dacă te gîndești că azi-mîine ;ai să mori și n-are să mai rămîină nimic, atunci totul ți se pare atît de neînsemnat ! Eu îmi socot ideile foarte importante, dar ele sînt de fapt tot atît de neînsemnate, chiar flacă le-aș realiza, ca și împușcarea acestei ursoaice. Atunci îți petreci viața luîndu-te cu vînatul, cu munca, numai ca să nu te gîndești la moarte.

Ascultîndu-l pe Levin, Stepan Arkadici zîmbea ușor și blînd :

— Bineînțeleș ! Vezi că ai ajuns la părerea mea ? îți mai aduci aminte cum ai tăbărît asupra mea fiindcă nu fcaut în viață decît plăceri ? «O, moralistule, nu fi așa de sever !»

— Și totuși viața are o parte frumoasă, și anume... Le- vin se încurcă. Nu mai știi nici eu ce. Atîta știi : că avem «să murim în curînd.

— De ce în curînd ?

— Știi ceva ? Cînd te gîndești la moarte, viața are mai puțin farmec, dar ești mai liniștit.

— Dimpotrivă, trebuie să știi a te bucura cît mai ai timp s-o faci. Dar acum trebuie să plec, zise Stepan Arkadici, ridicîndu-se pentru a zecea oară.

— ? Să te rog să vii negreșit azi la mine la dejun. Are să
 Nu fie și fratele tău, și cumnatul meu, Karenin.

, mai — E aici ? răspunse Levin și vru să întrebe de
 stai ! Kitty.

făcu Auzise că la începutul iernii Kitty fusese la
 Levin, Petersburg,

opri; la sora ei măritată cu un diplomat, și nu știa dacă s-a
 u-1. întors,

Cînd ori nu. Se răzgîndi însă și nu mai întrebă nimic. «Are
 ne maisă
 vedem •vină, n-are să vină, mi-e
 ? Plec totuna.»

mîine. . —

■■■ Vii?

— Ei, — Bineînțele !

pofti ^ — Atunci la ora cinci, în redingotă.

m, era Stepan Arkadici se ridică și se duse jos, la noul
 să său

uit ! șef. Instinctul nu-l înșelase. Noul șef, omul acela
 Știi teribil, era cît se poate de sociabil și binevoitor.

de ce Oblonski luă o gustare la dînsul și zăbovi atît, încît
 am abia pe la trei ajunse

venit "la Alexei Alexandrovici Wiefel au- i ?3% i , X i

VIII

După ce se întoarse de la biserică, Alexei Alexandrovici își petrecu toată dimineața acasă. Avea în dimineața aceea două lucruri de făcut : mai întâi să primească și să trimită la Petersburg o delegație a celor străini de neam, care se găsea la Moscova. În al doilea rând, trebuia să scrie avocatului scrisoarea fâgăduită. Această delegație, deși chemată din inițiativa lui, prezenta multe puncte slabe și chiar pri mejdioase — așa că era foarte mulțumit că o găsisese la Moscova. Membrii delegației n-aveau nici cea mai mică idee de rolul și de îndatoririle lor. Erau încredințați, în naivitatea lor, că misiunea delegației se mărginea la expunerea nevoilor locale și a adevăratelor stări de lucru, cerînd sprijinul guvernului, și nu înțelegeau deloc că unele declarații și cereri veneau în sprijinul grupului ostil și duceau de rîpă toată chestiunea. Alexei Alexandrovici pierdu mult timp cu ei, le dădu un program scris, din care nu trebuiau să iasă ; și, după ce îi concedie, trimise la Petersburg scrisori de recomandare pentru delegați. Principala lui colaboratoare în chestiunea aceasta trebuia să fie contesa Lidia Ivanovna. Era specialitatea ei să se ocupe de delegații. Nimeni nu știa mai bine decît ea să le facă reclamă și să le dea îndrumări bune. După ce isprăvi cu delegația, Karenin scrisese și avocatului. Îl împuternici fără nici o șovăială să procedeze cum va crede de cuviință. Vîrî în plic și trei bilete de ale lui. Vronski, adresate Annei, pe care le găsisese în servieta luata din sertar.

De cînd își părăsise casa cu gîndul de a nu se mai întoarce în ea, de cînd fusese la avocat — singurul om cărui îi împărtășise intenția lui, dar mai ales de cînd prefăcuse această problemă a vieții sale într-o chestiune de hîrtii, se deprinsese din ce în ce mai mult cu planul său și vedea acum limpede puțința de a-l realiza.

Tocmai lipise plicul adresat avocatului, cînd Karenin auzi glasul puternic al lui Stepan Arkadici. Acesta se certji

cu servitorul lui Alexei Alexandrovici, cerîndu-i stăruittp
să fie anunțat.

|

»

«Mi-e totuna, se gîndi *Kâtknin*, și cu atît mai bine : am sS-i spun care e situația mea față de sora sa și am să-jl explic de ce nu pot lua masa la dînsul.»

— Poftește-1 ! rosti el tare, strîngîndu-și hîrțiile: nîndu-le în mapă.

— Vezi că minți ? Domnul e acasă, se auzi glasul Stepan Arkadici muștrînd pe feciorul care nu-l lăsa între. Scoțîndu-și din mers paltomil, Oblonski intră în cameră, îmi pare foarte bine că te-am găsit. Sper... încep vesel Stepan Arkadici.

— Nu pot veni ! îl întrerupse rece Alexei Alexandrovici, care rămăsese în picioare, fără să arate musafirului un scaun.

Alexei Alexandrovici avusese de gînd să stabilească

• numaidecît cu dînsul raporturile rezervate, convenite față de fratele unei soții împotriva căreia intentase proces de divorț. Nu prevăzuse însă oceanul de voie bună care se revărsa din sufletul lui Stepan Arkadici.

Oblonski își deschise larg ochii senini și strălucitori. } • ' — De ce nu poți ? Ce vrei să spui ? îl întrebă el ne-dumerit în franțuzește. Doar ai făgăduit. Toți contăm pe tine.

l — Vreau să spun că nu pot să vin la voi, fiindcă raporturile de familie care erau între noi trebuie să înceteze.

j — Cum ? Cum adică ? De ce ? întrebă Stepan Arkadici zîmbind.

— Fiindcă am intentat proces de divorț surorii dumitale, soția mea. Am fost nevoit...

.[£] Dar Alexei Alexandrovici nici nu avu timp să isprăvească, deoarece Stepan Arkadici se purtă cu totul altfel de cum se așteptase el. Acesta scoase un oftat și, lăsîndu-se în fotoliu, strigă :

*t — Vai, Alexei Alexandrovici, ce spui ? ! Și pe fața lui Stepan Arkadici se arătă o expresie de suferință adîncă.

*• — Așa e.

— Iartă-mă, dar nu pot, nu pot crede...

6 Karenin se așeză, dîndu-și seama că vorbele sale nu fiftmseseră efectul așteptat, că va fi nevoit să dea explicații fi că, oricare ar fi fost aceste explicații, raporturile dintre

și cumnatul său vor rămâne aceleași.

—>■ ffet am fost pus în greua situație d<tsj|sfî nevoit să cer (icvorț, zise Karenin.

«*s Alexei Alexandrovici, vreau să-ți spun un singur lucru. Te cunosc ca pe un om admirabil și drept. O socotesc pe Anna o femeie bună, superioară. Iartă-mă, dar nu-nsi pot schimba părerea despre dînsa. De aceea, iartă-mă, dar nu pot crede așa ceva. Aici trebuie să fie o neînțelegere.

>*** Dacă ar fi numai o neînțelegere !

— Te rog, pricep, îl întrerupse Stepan Arkadici. De bună seamă... Un singur lucru : nu trebuie să te grăbești. Nu feebuie, nu trebuie să te grăbești.

i

-*- Nu m-am grăbit, răspunse rece Alexei Alexandrovici. uDar într-o asemenea chestiune nu te poți consulta cu nimeni. Hotărîrea mea e definitivă.

— îngrozitor ! exclamă Stepan Arkadici, oftînd din greu, Știi ce aș face eu, Alexei Alexandrovici ? Te rog din suflet, fă asta ! adăugă el. După cîte am înțeles, nu e încă: introdusă acțiunea. înainte de a o intenta, stai de vorbă cu soția mea. O iubește pe Anna ca pe o soră, te iubește și pe>tine. E o femeie cu mult bun-simț. Pentru numele lui Dumnezeu, stai de vorbă cu ea. Fă asta, în numele prieteniei noastre, te rog din suflet.

Alexei Alexandrovici căzu pe gînduri și Stepan Arkadicii se uită la el, plin de compătimire, fără să-i întrerupă tă-; cerea.

— Ai să treci pe la dînsa ?

,

— Nu știu. De aceea n-am venit pe la voi. îmi închipuit că raporturile noastre trebuie să se schimbe.

t

— Adică de ce ? Nu văd motivul. Dă-mi voie să cred: că, afară de relațiile noastre de rudenie, tu ai pentni mine,; măcar în oarecare măsură, aceleași sentimente de prietenie?

pe care le-am avut și eu totdeauna pentru tine... și o sinceră considerație, adăugă Stepan Arkadici, strângându-i mina. Chiar dacă cele mai rele presupuneri ale tale ar fi; adevărate, eu încă nu mi-aș lua dreptul să judec o parte sauf alta și nu văd motivele pentru care raporturile noastre ar trebui să se schimbe. Dar acum fă asta : du-te la soția mea.

— Dealtfel, privim lucrurile în mod deosebit, răspunse? rece Alexei Alexandrovici. Dar să nu mai vorbim de asta.

m

■'■■* ~ St fce săS«f <!*!*? îftâS'măcar azi la dejun. Soția mea te așteaptă. Te rog, vino ! Și, mai ales, vorbește cu ea. E o femeie superioară. Pentru numele lui Dumnezeu, te rog în genunchi !

— Dacă ții atât de mult, am să vin, consimți Karenin offînd.

; Vrînd să schimbe vorba, Karenin îl întrebă despre ceea Ce-i interesa pe amîndoi, și anume : despre noul șef al lui Stepan Arkadici, un om încă tînăr, care primise pe neașteptate un post atît de important.

Alexei Alexandrovici nu-l simpatizase nici înainte pe lîntele Anicikin și nu împărtășise niciodată părerile sale, rar acum nu-și putea stăpîni un sentiment de oarecare animozitate împotriva acestuia — lucru de înțeles pentru un ujbaș care suferise o înfrîngere în serviciu față de altul înaintat în grad.

— Ei, l-ai văzut ? îl întrebă Alexei Alexandrovici ci zîmbet veninos.

— Cum de nu ! A fost ieri la noi ia serviciu. Mi se pare că-i foarte priceput în slujba sa și că e foarte activ.

— Bine, bine ! Dar în ce direcție e îndreptată activitatea lui ? Ca să facă treabă, sau ca să schimbe ceea ce a fost făcut ? Nenorocirea țării noastre este administrația asta cu prea multe hîrtii și forme, al cărei vrednic reprezentant este el.

—• La drept vorbind, nu știu ce aș putea condamna la dînsul. Nu-i cunosc ideile, dar știu că e băiat bun, răspunse Stepan Arkadici. Vin chiar acum de la dînsul. Crede-mă, e băiat bun. Am luat o gustare împreună. L-am învățat să facă băutura aceea, știi — vin cu portocale. E grozav de răcoritoare. Mă mir că încă n-o cunoscuse. St nic i-a plăcut ! Zău că e băiat de treabă !

Stepan Arkadici se uită la ceas :

■ — Vai, Dumnezeule, e trecut de ora patru și trebi mai trag o fugă și pînă la Dolgovușin ! Atunci, te rog, te dejun.

Nici nu-ți închipui cât ne-ai necăji, pe miii de soția mea,
dacă n-ai veni.

— Alexei Alexandrovici îl petrecu pe cumnatul său |
i)tul altfel de cum îl primise. *•« — Am făgăduit și «în să
vin,

«««sCrede-mă că prețuiesc asta. Sper că n-*i
rău, zise Stepan Arkadici zîmbind.

Imbrăcîndu-se cu paltonul din mers, Oblonski atinse
cu mîna, în treacăt, capul feciorului, și ieși rîzînd.

— La ora cinci și, te rog, în redingotă ! mai strigă el.
întorcîndu-se din ușă.

IX

Trecuse de ora cinci. Cînd sosi amfitrionul, cîtiva mu
safiri și veniseră. Stepan Arkadici intră împreună cu Ser-
ghei Ivanovici Koznîșev și cu Peștov, care se întîlniseră
lingă scară. Erau cei doi reprezentanți principali ai inte-
lectualității moscovite, cum le spunea Oblonski. Amîndoi
erau oameni respectați, atît pentru caracterul, cît și pentru
inteligența lor. Și ei se prețuiau unul pe altul, deși nu s*p
înțelegeau aproape asupra nici unei chestiuni — nu fiindelj
ar fi făcut parte din curente opuse, ci tocmai fiindcă erau
din aceeași tabără (cel puțin asta era părerea adversarilor^
și fiecare își avea nuanța lui proprie. Dar, fiindcă nimeni0'
nu e mai greu de împăcat decît deosebiriile de nuanță îťj
discuțiile abstracte, ei nu numai că nu cădeau vreodată d«
acord, ci se deprinsesem de mult să se atace și să se ironi*^
zeze reciproc pentru incorigibilele erori ale fiecăruia, însă
fără vreo supărare. f

Tocmai intrau pe ușă vorbind despre vreme, cînd Ste*"
pan Arkadici îi ajunsese din urmă. s"

Prințul Alexandr Dmitrievici, socrul lui Oblonski, tî*ș'
nărui Șcerbațki, Turovțîn, Kitty și Karenin se și aflau în -
salon. £

Stepan Arkadici își dădu numaidecît seama că, fără el;"
lucrurile nu mergeau bine în salon. Daria Alexandrovna
în rochia ei de gală de mătase gri, îngrijorată din pricina»
copiilor, care trebuiau să ia masa singuri în odaia lor, șiș
fiindcă soțul său încă nu sosise, nu izbutise în lipsa lui să
dezmorească atmosfera ce domnea între invitați. Toți șe-
deau ca fetele de popă în vizită (cum spunea bătrînul prinț),
întrebîndu-se ce căutau acolo și scoțînd cuvintele cu cleș-
tele, numai ca să nu tacă. Nici jovialul Turovțîn ©j4 se

.....'

' 445'

simțea în jurul gâtului său. Zâmbetul buzelor lui groase, «u care în-
împină pe Stepan Arkadici, părea a spune : «Ce ți-a venit
Să mă pui aici printre oameni deștepți ? Mi-ar conveni
smai bine un chef la *Château des fleurs* !» Bătrînul prinț
ședea tăcut, uitându-se ponciș la Karenin cu ochii săi stră-
lucitori. Stepan Arkadici ghici că prințul și pregătise o
poreclă acestui bărbat de stat, în cinstea căruia, ca pentru
cegă, erau invitați musafirii. Kitty se uita la ușă, silin-
• Su-se din toate puterile să nu se îmbujoreze când va intra
Konstantin Levin. Tînărul Șcerbațki, care nu fusese
prezentat lui Alexei Alexandrovici, încerca să arate că
asta ; » u-l stingherește cîtuși de puțin. Numai Karenin purta
frac , fi cravată albă, după moda din Petersburg, cînd
erau și

- . idoamne la dejun. Uitându-se la el, Stepan Arkadici
înțe-l'ese că Alexei Alexandrovici ^venise numai ca să se
țină de
- . * «uvînt și că acest lucru constituia pentru dînsul o datorie
Neplăcută. Mai ales prezența lui Karenin îi înghețase pe
■ y 'Jtoți pînă la sosirea lui Oblonski.
- * i ' Intrînd în salon, Stepan Arkadici se scuză că întîrziase,
spunînd că fusese reținut de prinț, țapul ispășitor al tu-
tutor întîrzierilor și absențelor sale, și într-o clipă îi făcu
pe toți să se simtă la largul lor. Apropie pe Alexei Ale-
xandrovici de Serghei Koznîșev, sugerîndu-le drept su-
• biect de discuție problema rusificării Poloniei — temă de
care se agățară amîndoi numaidecît, susținuți de Pestov.
Bătîndu-l pe umăr pe Turovțîn, Oblonski îi șopti ceva
hazliu la ureche și-l așeză lîngă Dolly și bătrînul prinț.
Spuse lui Kitty că e foarte frumoasă în ziua aceea ; îl pre-
zentă pe Șcerbațki lui Karenin. Cît ai bate din palme,
Oblonski frămîntă acest aluat social în așa fel, încît salo-
■ nul își pierdu aspectul funebru și conversația se însufleți.
Lipsea numai Konstantin Levin, dar și întîrzierea aceasta
veni în ajutorul gazdei, căci Stepan Arkadici, intrînd în
sufragerie, văzu cu groază că sticlele de Porto și Xeres
fuseseră cumpărate de la Despres și nu de la Levet. După '
ce dădu dispoziții ca vizitiul să fie trimis cît mai repede la
Levet, Oblonski se îndreptă din nou spre salon. În sufragerie îl

întâlni pe Konstantin Levin.

— Am întârziat ?

— Dar poți tu să nu întârzi ? rîse Oblonski, luîndu-1
de braț. * -■, ^-M .M>< ** . m *#&)<

— E multă lume la tine ? Cine e ? întrebă Levin, roșind și scuturându-și cu mânușa zăpada de pe căciulă.

— Numai ai noștri. E și Kitty. Vino să te prezint lui Karenin.

Cu tot liberalismul lui, Stepan Arkadici știa că era măgulitor să-1 cunoști pe Karenin. Iată de ce el își trata prietenii cei mai buni cu această cunoștință. În clipa aceea însă, Konstantin Levin nu era în stare să simtă toată plăcerea noii cunoștințe. N-o mai văzuse pe Kitty de la serata aceea neuitată, la care îl întâlnise pe Vronski, dacă nu socotim clipa când o zărise pe șosea. Deși în fundul inimii era sigur că o va întâlni astăzi aici, el căutase să-și păstreze libertatea de gândire, încercând să se convingă că nu știa nimic. Acum însă, când auzi că se afla acolo și Kitty, simți deodată o bucurie atât de mare și în același timp o spaimă încă și mai intensă, că i se tăie răsuflarea și nu mai putu rosti ceea ce vroise. să spună.

«Oare cum... oare cum o fi ? Așa cum a fost înainte sau așa cum am văzut-o în cupeu ? Dar dacă Daria Alexandrovna a spus adevărul ? Adică, de ce să nu fie adevărat ?» se gândi el.

— Da, te rog să mă prezinți lui Karenin, rosti cu greutate Konstantin Dmitrici și, intrând în salon cu o deznađăduită hotărâre, o văzu numai decît pe Kitty. :

Nu era nici ca înainte, nici ca în cupeu — era cu totul altfel.

"Părea speriată, sfioasă, stingherită — și de aceea încă și mai fermecătoare. îl văzu de cum intră în salon. îl aștepta. Se bucură și se tulbură într-atît de bucurie, încît pentru o clipă (cînd Levin se îndreptă spre gazdă" și se uită iarăși la dînsa) și el, și Dolly, care observa totul, crer zură că Kitty n-o să se poată stăpîni și o să izbucnească în plîns. Kitty roși, păli, roși din nou și încremeni în așteptare ; numai buzele îi tremurau ușor. Levin se duse la dînsa, se înclină și-i întinse mîna, tăcut. Dacă n-ar fi fost

tremurul ușor al buzelor și umezeala ce-i sclipea în ochi,
sporindu-le strălucirea zîmbetul său ar fi fost aproape liniștit, cînd îi spuse :

.w-âlDi& cînd nu ne-am văzut ! în timp ce mîna-i rece îi strînse'mîna cu o hotărîre deznădăjduită. ;

— Dumneata nu m-ai văzut, dar eu te-am văzut, zise Levin, cu fața luminată de un zîmbet de fericire. Te-am văzut cînd te duceai de la gară la Ergușovo.

— Cînd ? îl întrebă ea mirată.

— Cînd te duceai la Ergușovo, răspunse el, simțind că I se îneacă în fericirea ce-l copleșea. «Cum de am îndrăznit să mă îndoiesc de puritatea desăvîrșită a acestei ființe înduioșătoare ? Da, cred că e adevărat ceea ce mi-a spus | Daria Alexăndrovna», gîndi el.

Stepan Arkadici îl luă de braț și-l duse la Karenin : |

— Dați-mi voie să fac prezentările !

Le spuse numele.

— îmi pare bine că vă revăd, rosti rece Alexei Alexan-1 drovici, strîngînd mîna lui Levin.

— Vă cunoașteți ? întrebă mirat Stepan Arkadici.

— Am călătorit împreună trei ore cu trenul, zise zîmbind Levin ; dar ne-am despărțit intrigați, ca de la un bal mascat... cel puțin eu.

— Așa ? Pofțiți, vă rog ! îi îndemnă Stepan Arkadici, arătînd spre sala de mîncare.

Bărbații intrară în sufragerie și se apropiară de masai cu aperitive, unde se găseau șase feluri de votcă și tot! atîtea soiuri de brînzeturi, cu cuțitașe de argint și fără| cuțitașe, felurite icre, scrumbii și tot felul de conserve și farfurii cu felii subțiri de franzeluțe franțuzești.

Stînd în picioare lîngă rachiurile aromate și gustări, domnii începură să ia din ele, iar discuția cu privire la rusificarea Poloniei, încinsă între Serghei Ivanovici Koznîșev, Karenin și Peștov, lîncezea în așteptarea prînzului.

Pentru a pune capăt celei mai abstracte și mai serioase discuții, Serghei Ivanovici se pricepea ca nimeni altul să presare pe neașteptate sare atică, schimbînd astfel starea sufletească a interlocutorilor — ceea ce făcu și acum.

Alexei Alexandrovici demonstra că rusificarea Poloniei n-ar putea fi îndeplinită decît conform unor principii de ordin superior, care urmau să fie introduse de administrația rusă.

Peștov susținea că un popor nu poate asimila pe altul decît atunci cînd populația lui este mult mai densă decît

a celuilalt.

WS

. Koznîșev recunoștea amîndouă punctele de vedere, însă cu unele rezerve. Ieșind din salon, ca să încheie discuția, Koznîșev spusese zîmbind :

. — De aceea, pentru rusificarea străinilor nu există decît un singur mijloc : să facem cît mai mulți copii. În privința asta, fratele meu și cu mine nu sîntem la înălțime ; dar dumneavoastră, oameni însurați, și mai ales dumneata, ' Stepan Arkadici, vă purtați ca niște adevărați patrioți. Câți copii ai ? îl întrebă Koznîșev pe stăpînul casei și, zîmbin-du-i cu veselie, îi întinse un păhăruț.

Toată lumea începu să rîdă, în frunte cu Stepan Arkadici, mai voios decît toți.

— Adevărat ! E cel mai bun mijloc, zise Oblonski, gustînd niște brînză și turnîndu-și un soi deosebit de votcă în * păhăruțul care îi fusese întins. Discuția se curmă astfel printr-o glumă. Brînza asta nu-i rea. Nu doriți ? întrebă gazda. Mai faci încă gimnastică ? îl întrebă pe Levin, pipăindu-i cu mîna stîngă mușchii brațului.

Levin zîmbi și-și încorda brațul. Sub degetele lui Stepan Arkadici se ridică o bulbucătură rotundă, ca de oțel, Mb postavul subțire al redingotei.

"

— Ce biceps ! Un adevărat Samson ! • , • — Cred că trebuie o strașnică putere pentru vînătoarea de urși, spuse Alexei Alexandroviei, care avea ideile cele mai vagi despre cinegetică ; și, luînd brînză, o întinse pe ' o felie de pîine, care se rupse de subțire ce era. Levin zîmbi.

— Nici o putere. Dimpotrivă, și un copil poate ucide unu urs, răspunse el, dîndu-se la o parte cu o ușoară înclinare , îți fața doamnelor care, dimpreună cu stăpîna casei, se . apropiiau de masa cu aperitive.

''' — Am auzit că ai ucis un urs, spuse Kitty, căznindu-se ' să prindă cu furculița o ciupercă recalcitrantă și lunecoasă,' fluturîndu-și dantelele mîneții, care lăseau să i se vadă brațul alb. Sînt urși la dumneata la țară ? adăugă ea, pri- ' vindu-1 pe Levin dintr-o parte, cu căpșorul ei frumos și ,? îmbitor întors spre dînsul.

Deși nu era nimic deosebit în vorbele ei, pentru Leviry-țnșă, fiecare sunet, fiecare mișcare a buzelor ei, a ochilor și a mîinii căpăta o semnificație extraordinară. Păreau să cuprindă o rugă de iertare, încrederea îtlf'^te

, "făgăduință, nădejde și dragoste,^{5]}

(^ e] nu putea să nu creadă și care-l copleșeau de rîcire.

— Nu. Am fost în gubernia Tver. La întoarcere, întîlnit în tren pe cumnatul dumitale sau, mai bine zis, cumnatul cumnatului dumitale, răspunse Levin zîmbînd. A fost o întîlnire comică.

Konstantin Dmitrici povesti cu haz cum — după ce nu dormise o noapte întreagă — năvălise, îmbrăcat cu un cojoc, în compartimentul lui Alexei Alexandrovici.

— Văzînd cum sînt îmbrăcat, conductorul a vrut să mă dea afară. Atunci a trebuit să-l iau de sus. Și dumnea voastră... adăugă Levin, uitîndu-i numele, către Karenin, la început ați fost bucuros să mă scoateți din vagon din pricina cojocului ; dar pe urmă mi-ați luat apărarea — lu cru pentru care vă sînt foarte recunoscător.

— In general, dreptul călătorilor *la* alegerea locurilor este foarte neclar fixat, zise Alexei Alexandrovici, șter-
«gîndu-și cu batista vîrf ui degetelor.

— Am văzut că erați plin de îndoială în privința mea, adăugă Levin, zîmbind cu bunăvoință. Atunci m-am hotărît să încep o discuție savantă, ca să mi se ierte cojocul.

Continuînd discuți* cu gazda, dar atent la ceea ce spunea fratele său, Serghei Ivanovici se uită la el cu coada ochiului. -«Ce e cu dînsul astăzi ? De unde și-a luat ținuta asta de cuceritor ?» Nu știa că Levin simțea că-i cresc &ripi. Konstahtin Dmitrici își dădea seama că Kitty îi as-țulta cuvintele și că-i plăcea să-l audă, și nu-l mai interesa nimic afară de asta. Pentru Levin nu numai în odaia aceea, •tlar chiar în întreaga lume nu mai existau decît ea și cu tJ. Avea impresia că se găsea *la* o înălțime amețitoare, în 4imp ce undeva, jos, departe, se zăreau toți acești oameni Simpatici și cumsecade : Karenin, Oblonski și restul lumii. ■^f: Liniștit, fără să pară c-o face anume, ca și cum n-ar fi avut unde să-i așeze, Stepan Arkadici îl puse pe Levin

,#ngă Kitty. ^ — Uite, tu aşază-te aici ! îi spuse lui
Konstantin

Felurile de mâncare au fost tot atât de pe masă, de care Stepan Arkadici era' il Supa *Marie-Louise* reușise minunat ; patei care șfc topeau în gură, erau ireproșabile. Doi feciori și Matvei, ?u cravate albe, serveau mîncările și vinurile cu> â repede și fără zgomot. Din toate punctele d^ și al celui spiritual — masa era foarte izbutită! ia, eînd generală, cînd parțială, nu lîncezea ; iar la sfîrșitul prînzului ajunse atât de însuflețită, încît bār-f bații se ridicară de la masă fără să-și întrerupă vorba;- Chiar și Ailexei Alexandrovici se învioră.

»

X

Luf 'f?eștov îi plăcea să discute un lucru pînă la capăt.* Nu se mulțumi cu ceea ce spuse Serghei Ivanovici, cu atât mai mult cu cît simți slăbiciunea argumentării sale.

— Nu m-arn gîndit niciodată numai la densitatea! populației, spuse Peștov lui Alexei Alexandrovici, în timp ce se servea supa. M-am referit la mijloace, nu la principii.

— Mi se pare că e același lucru, răspunse încet și mo latic Alexei Alexandrovici. După părerea mea, numai un; popor care se află la un nivel superior poate influența uni alt popor care...

— Tocmai asta e problema, îl întrerupse Peștov cu glasul său de bas și cu atîta foc, de parcă-și punea tot su fletul în cele ce spunea. Dar ce se înțelege prin nivel su perior ? Englezii, francezii, nemții ? Ce popor se află la cel mai ridicat nivel ? Care popor va deznaționaliza pe celălalt ? Vedem că Rinul a devenit francez, deși nici nem ții nu sînt mai prejos ! strigă Peștov. Aici trebuie să fie altă lege.

■*— Mi se pare că influența o exercită totdeauna ade- vărata cultură, zise Alexei Alexandrovici, ridicînd ușor

din sprîncene.

>■»», Da? în ce putem vedea semnele adevăratei culturi ?

lftwbă Plișov.

■MUOTICA -
CENTRAU
-UNIVERSITASA

Crea 'BgffMi acestea sînt cunoscute, ri&jptir i Alexandrovici. ,fj — sînt oare în adevăr cunoscute ?
interveni Serghei' Ifanovici cu un zîmbet fin. Astăzi nu se recunoaște ca ade- . ♦(rată cultură decît cea clasică. Totuși asistăm la dispute', icene între cele două tabere și nu se poate tăgădui că țfărul advers are argumente puternice în favoarea lui. Serghei Ivanovici, dumneata ești pentru clasici. rești vin negru ? îl întrebă Stepan Arkadici.

— Nu-mi exprim părerea nici pentru, nici contra, zise Serghei Ivanovici, surîzînd cu îngăduință, ca și cum ar fi vorbit cu un copil, și-și întinse paharul Spun numai că amîndouă părțile au argumente puternice, adăugă el, adresîndu-se lui Alexei Alexandrovici. Am școala clasică. Însă în discuția asta nu mă pot pronunța categoric. Nu văd motivele convingătoare pentru care învățămîntul clasic ar fi superior celui al științelor pozitive.

— Științele naturale au o influență tot atît de pedagogică și de instructivă, interveni Peștov. Luați astronomia, i>otanica, zoologia cu sistemul ei de legi generale...

— Nu pot fi cu totul de părerea asta, răspuse Alexei Alexandrovici. Aș crede că nu se poate nega că însuși procesul de studiu cu privire la formele limbilor are o înrî- j\$re deosebit de favorabilă asupra dezvoltării spirituale. Afară de asta. nu se poate tăgădui nici faptul că influența scriitorilor clasici este cît se poate de morală, pe cînd studiul științelor naturale se leagă, din nefericire, de teorii primejdioase și false, care sînt plaga epocii noastre.
fi Serghei Ivanovici vru să spună ceva^ dar Peștov îl în- H^rupse cu vocea sa răsunătoare de bas. începu să de- i^nstreze cu înflăcărare nedreptatea acestei păreri. Ser- ghei Ivanovici își așteptă liniștit cuvîntul, pregătind de bună seamă o ripostă triumfătoare.

— Dar trebuie să recunoaștem, adăugă Serghei Ivanovici cu un surîs discret, întorcîndu-se spre Karenin, că e greu să cîntărești exact toate avantajele și dezavantajele

unei culturi sau ale altătelCît despre a hotărî care este cea preferabilă, chestiunea n-ar fi fost dezlegată atît de repede

(.

și sigur, dai a
tajul pe care l-ați pomenit acum,
*disons le mot*¹, antinihilistă, #

— Fără îndoială.

— Dacă n-ar fi existat acest avantaj al influenței antlf
nihiliste pe care o exercită cultura clasică, ne-amîfi gîndit
mai mult și am fi cîntărit argumentele celor d#aăjpăr^
adause Serghei Ivanovici cu un zîmbet fin. Am fi dat]]*
bertațg și unui curent și celuilalt, dacă n-am socoti cultuwk
clasică un soi de pilule împotriva nihilismului, pe care li
prescriem cu bărbăție pacienților noștri... Dar dacă n-a^u
nici o putere tămăduitoare ? încheie Serghei Ivanovici,
presărînd din sarea-i atică. v>

Comparația cu pilulele, a lui Serghei Ivanovici, făcu pț
toată lumea să rida, mai ales pe Turovțîn, care aștepta d«
la începutul discuției un prilej să se veselească, și acum
izbucni în sfișit într-un ris comunicativ și zgomotos.

î

Ștepan Arkadici nu se înșelase poftind pe Peștov. Cu>
el o conversație interesantă nu putea lîncezi nici o clipă.*

Îndată ce Serghei Ivanovici încheie discuția cu o glumă/
Peștov găsi o temă nouă.

— Nu pot fi de acord, zise Peștov, nici măcar cu pă
rerea că guvernul urmărește țelul acesta. Guvernul
condus, evident, de considerații generale, de opinia
blică, și rămîne indiferent față de influența pe care o politii
avea o măsură luată de el. De pildă, problema învățămftfir'
tului feminin ar fi trebuit să fie socotită drept primejett-
oasă, guvernul înființează însă cursuri și universități p«8»
tru fete. f^-i

,ăfo

Astfel, conv««»ația ițecu ia ion subiect nou : învățieg
mîatMJ: feminin^ t . s-., ■. fș

Alexei Alexandrovici își <\$gprimă părerea că învățfts
mîntul femininje ^onfundat de obicei cu problema eman-
cipării femeii și,jșpnai de aceea poate fi socotit primejdie^

— Ba dimp<ōtî^ă, eu cred că amîndouă chestiunile sîrjșî
stiins legate, a<M&gă Peștoy^ E un cerc vicios. Femeia «

m

lipsită de drepturi din lipsă de cultură, iar lipsa de cultura își are obârșia în lipsa de drepturi. Nu trebuie să uităm că starea de robie a femeii este atât de înrădăcinată și de veche, încât deseori nu vrem să vedem prăpastia care o desparte de noi.

— Ai spus «drepturi», interveni Serghei Ivanovici prinzând o clipă de tăcere a lui Peștov, adică dreptul de a «cupa locul de jurat, de membru și de președinte al comitetului municipal, dreptul de a intra în serviciu, de a fi membru al parlamentului... ?

v — Fără îndoială.

»r — Dar dacă femeile ar putea în mod excepțional să ocupe asemenea funcții, atunci mi se pare că ai întrebuit greșit cuvântul «drepturi», ar fi fost mai potrivit să spui : datorii. Oricine va admite că, îndeplinind o funcție oarecare : de jurat, membru al consiliului comunal, slujbaş la telegraf, îndeplinim o datorie. De aceea, ar fi mai exact să spui că femeile caută să cîștige îndatoriri — ceea ce e perfect legitim. Nu pot decît să simpatizez pe femeile care doresc să-și ajute bărbații în munca lor obștească.

— Foarte just, întări Alexei Alexandrovici. După părerea mea, chestiunea e dacă femeile sînt capabile să îndeplinească aceste îndatoriri.

— Vor fi probabil foarte capabile, interveni Stepan Arkadici, atunci cînd cultura se va răspîndi printre ele. Vedem asta...

— Dar cum rămîne cu proverbul, întrebă prințul, care asculta de mult discuția, privind pe toți cu ochii săi mici, strălucitori și ironici. Pot s-o spun față de fetele mele : pâr lung, minte...

— Tot așa s-a crezut și despre negri pînă la emanciparea lor ! zise mînios Peștov.

— Mi se pare ciudat însă faptul că femeile umblă după noi îndatoriri, spuse Serghei Ivanovici, cînd vedem, <fin nefericire, atât de des că bărbații caută să scape de ele.

*■' — Datoriile sînt legate de drepturi : putere, bani, onoruri, și toctbai asta caută femeile, adăugă Peștov. ■ -

— Exact,

ca și

f

ș

*

fcp

fiu doleă.și îfr*âș<^k*ipfrH eă femeilor li se plăteșt*|i mief «uf?
observă .prințul Ștafîbățki. siJi .\$.■..;

Turovîin izbucni în hohote de rîs. Lui Sergh#Jt'anof&«is
îi păru rîu că nu spusese el asta. Pină și Alejoși Alexia i
drovica zimbi. ; î «;^?

— • într-adevăr, dar bărbatul nu poate alăpta, spuse
Peștov^pB cînd femeia...

-<- Nfi~i adevărat. Un englez și-a alăptat copilul pe o,
corabie, povesti bătrînul prinț, îngăduindu-și această li^
cență de limbaj față de fetele sale.

— Cîți englezi și-au alăptat copiii, tot atîtea femei vor
ajunge funcționare, zise Serghei Ivanovici.

--~ Bine, bine, dar ce să facă o fată care n-are familie ?
interveni Stepan Arkadici, aducîndu-și aminte de domni-
șoara Cibisova, pe care o avusese tot timpul în vedere cînd
dădea dreptate lui Peștov și—1 susținea.

—Pacă ați cerceta bine istoria unei astfel de fete, ați
vedea că ea și-a părăsit familia, sau familia surorii sați??
unde și-ar fi putut găsi o îndeletnicire femeiască, se amafen
tecă pe neașteptate în discuție Daria Alexandrovna ener
vată, bănuind pesemne la ce fată se gîndește Stepan Af^f
kadicL ' fi

— Par noi apărăm un pricipiu, un ideal, spuse Peștojt/
cu glasul său sonor de bas. Femeia vrea să aibă dreptvîl
de a fj: independentă și cultă, și e stingherită și apăsată ag;
gîndul că asta-i cu neputință. ic-

— Și eu sînt stingherit și apăsat de gîndul că nu sîjttv
primit ca doică la orfelinat, zise din nou bătrînul prinfeș
spre nisrea veselie a lui Turovîin care, de atîta rîs, scăpă
sparanghelul cu capătul cel mare în sos.

XI

'-r

Toată lumea lua parte la conversația generală, afarfo
de Kitty fi 4e Levin. La început, cînd se vorbise de influența
exercitată de un popor asupra altuia, Konstantin

Dmitrici gândi, fără să vrea, că ar avea și el os*» de spi I)ar
idei, care mai înainte i se păruseră foarte irtiportantq îi
fulgerau acum prin minte ca prin vis, fără să mai ait pentru
dînsul vreun interes. I se părea chiar ciudat cjM lumea se
pasionează pentru asemenea lucruri de prisos| Pe Kitty ar fi
trebuit de asemenea s-o intereseze disci ția despre drepturile
și învățămîntul femeilor. De cîte ori nu se gîndise ea la aceste
probleme, aducîndu-și amint de Varenka, prietena sa din
străinătate, și de greaua-i si-¹.ffuație dependentă ! De cîte ori
nu se gîndise și la ea însășif Ia viitorul său, dacă nu s-ar
mărita ! De cîte ori nu dis* Cutase aprins cu sora sa despre
aceleași lucruri ! Acum'f însă problema asta n-o mai interesa
cîtuși de puțin. VoH ttea cu Levin, și conversația lor era mai
curînd o tainică Comuniune, care din clipă în clipă îi lega mai
strîns, tre-*l aând într-înșii un sentiment de bucurie și de
teamă y iața necunoscutului în care intrau.

H La început, întrebă de Kitty cum se întîmplase s-o ||
fădă anul trecut, Levin îi povesti că, venind de la cosit,
pe șosea, o zărise în cupeu.

el — Era dimineață, în revărsatul zorilor. Cred că abia*|
te deșteptaseși. Mama dumitale dormea într-un colț. Era¹f
O: dimineață minunată. Mergeam și mă gîndeam : «Cine
#4ne oare în cupeul ăsta cu patru cai ?»■ Erau niște cai
ftumoși, cu zurgălăi. Mi-ai fulgerat o clipă pe dinainte.*!
Ite-am văzut la fereastră. Ședeai uite așa, și țineai cu mîi-^{F*}|
Mile panglicile bonetei. Erăi adînc îngîndurată, rosti e!³
ztmbind. Mult aș da să știu la ce te gîndeai atunci ! Era
IB^va important ? f

|
s# «N-oi fi foat zburlită ?» se gîndi Kitty. Văzînd însă*f
a&nbetul entuziast, stîrnit de aceste amănunte în amin-s
tirea lui, ea simți că impresia pe care o făcuse fusese, dim-
potrivă, foarte frumoasă. Roși și izbucni voioasă în rîs :

— Zău că nu-mi aduc aminte !

d'U — Strașnic mai rîde Turovîn ! zise Levin, privindu-i

JHii umezi și trupul care i se cutremura. . <J|M:* •; —îl
cunoști de mult ? îl întreabă Kitty. v,,» %■<>., 4 >>!

— Ai «Mjfrasta ca și cum l-ai socoti un om rău. ,m,u^

— Nu e rău, dar e un om de nimic. •"

— Nu-i adevărat ! Să nu crezi una ca asta ! adăugi Kitty. Și eu am avut o idee foarte proastă despre dînsuli dar e un om drăguț și de o bunătate rară. Are o inimă 06 aur. ■ "P

— Cum i-ai putut cunoaște inima ?

— Sîntem cei mai buni prieteni. îl cunosc foarte biiw? lama trecută, nu mult după ce... ai fost la noi, adauii Kitty zîmbind cu un aer vinovat și, în același timp, plîn de încredere, toți copiii lui Dolly se îmbolnăviseră de sca [latină. Turovțîn a trecut într-o zi pe la ea. Și, închipuie- Urmă Kitty în șoaptă, i s-a făcut așa milă de dînsa, în A rămas acolo și a ajutat-o să-și îngrijească copiii. A st trei săptămîni la ea și a îngrijit de copii ca o dădacă. povestesc lui Konstantin Dmitrici despre Turovțîn, p vremea scarlatinei, spuse Kitty surorii sale, aplecîndu-»|f •pre dînsa.

— într-adevăr, a fost extraordinar, e un om minunată adeveri Dolly, uitîndu-se cu un zîmbet la Turovțîn, care-tf dădu seama că se vorbește de dînsul.

*§

Levin se uită la Turovțîn și se miră cum nu-și dădu u scama mai înainte de farmecul acestui om.

— Am greșit, am greșit. N-o să mai am niciodată pă reri proaste despre oameni ! spuse el voios, exprimînd CU sinceritate ceea ce simțea în clipa aceea. b

XII

în discuția începută despre drepturile femeilor eratf probleme delicate de dezbătut, față de doamne, cu pri vire la inegalitatea drepturilor în căsnicie. în timpul prîrP⁸ zului, Peștov atinse de cîteva ori aceste chestiuni, dd£ Serghei Ivanovici și Stepan Arkadici le ocoliră cu băgare de seamă. iW

După ce se ridică lumea de la masă și doamnele ieșiră din sufragerie, Peștov — fără să le urmeze — începu tf

expună lui Alexei

inegalități. După părerea lui, ea se datora faptului că necredința femeii și necredința bărbatului nu sînt pedepsit la fel de lege și nici de opinia publică.

Stepan Arkadici se apropie repede de Alexei Alexandrovici și-i întinse o țigară.

— Mulțumesc, nu fumez, răspunse calm Karenin ; și dorind parcă într-adins să arate că nu se teme de această discuție, îi spuse lui Pestov cu un surîs rece : Cred că temeiurile unei astfel de păreri se află în însăși esența lucrurilor, răspunse el și vru să treacă în salon.

Dar Turovțîn, înviorat de șampania băută și așteptînc de mult un prilej să rupă tăcerea ce-l apăsa, întrebă neașteptate pe Alexei Alexandrovici, musafirul de vază

— Ați auzit de Preacinikov ? Vasea Preacinikov spuse el cu un zîmbet bun pe buzele-i umede și roșii. Mi s-a povestit chiar astăzi. S-a bătut în duel cu Kvitskij la Tver, și l-a ucis.

După cum ți se pare totdeauna că te lovești parcă într-adins tocmai în locul care te doare, tot așa și Stepan Arkadici simțea că în ziua aceea discuția, ca un făcut, atinge mereu punctul sensibil al lui Alexei Alexandrovici. De aceea, el căută din nou să-și scoată cumnatul din încurcătură, dar Alexei Alexandrovici întrebă curios :

— De ce s-a bătut Preacinikov ?

— Din pricina soției. S-a purtat cavalierește. L-a provocat la duel și l-a ucis.

— Ah ! făcu nepăsător Alexei Alexandrovici și, ridicînd din sprîncene, trecu în salon.

— Ce bine îmi pare că ai venit ! îi spuse Dolly cu un zîmbet sfios, întîlnindu-l în salonul de trecere. Trebuie să-ți vorbesc. Să stăm aici.

Cu aceeași expresie de nepăsare pe care i-o dădfl sprîncenele ridicate, Karenin se așeză lîngă Daria Alexandrovna și zîmbi în silă.

— Cu atît mai bucuros, zise Karenin, cu cît toc
vroiam să-mi cer scuze și să mă retrag. Plec mîne.

Dolly era absolut convinsă de nevinovăția Annei. Sir
te\$ ci pălește. Buzele îi tremurau 4ș minte fcnpotr

acestui om rece, nesimțitor, care avea de;ft»d. cu aAJtâ nepâsafti, să-i ducă la pieire prietena nevift&vată.

~ Alexei Alexandrovici, începui Dolly, privind-I drept M ochi cu o deznădăjduită hotărîre. Te-am întrebat de Anna și nu mi-ai răspuns. Ce mai face ?

— Mi fie pare că e sănătoasă, Daria Alexandrovna, răspunse Karenin fără să se uite la dînsa.

— Alexei Alexandrovici, te rog să mă ierți... știu că n-am dreptul... dar eu o iubesc și o respect pe Anna ca pe o soră. Te rog, te implor să-mi spui ce e între voi ? Ce în vinovățiri îi aduci ?

Alexei Alexandrovici făcu o schimă și, aproape închi-Bîndu-și ochii, își lăsă capul în jos.

— îmi închipui că soțul dumitale ți-a comunicat mo* tivele care mă fac să găsec de cuviință a schimba raporturile dinainte dintre mine și Anna Arkadievna, răspunse Karenin fără să o privească în ochi, dar aruncînd fără voie o privire de nemulțumire spre tînărul Șcerbațki, care tocmai trecea prin salon.

— Nu cred, nu cred... Nu pot să cred așa ceva ! spuse Dolly, înapreunîndu-și cu putere mîinile slabe. Se ridică repede și atingînd cu mîna mîneca lui Alexei Alexandrovici : Afcu eîntem tulburați. Poftim, te rog, dincolo.

Emoția lui Dolly se strecură și în sufletul lui Alexei Alexandrovici, care se sculă și o urmă supus în camera de studiu a copiilor. Se așezară la o masă acoperită cu o mușama scrijelită cu briceagul.

— N» cred, nu pot să cred așa ceva, începui iarăși Dolly, căutîndu-i privirea care se ferea de ea.

— Cum să nu crezi în fapte, Daria Alexandrovna ? zise Karenin, accentuînd cuvîntul -«fapte».

— DWT ce-a făcut ? întrebă Dolly. Ce anume a făcut ?

—* Șfot nesocotit îndatoririle și și-a înșelat bărbatul. Iată ©affect, răspunse Karenin.

— Nu, nu. Nu se poate ! Nu, pentru numele lui Dum-

ncigeu 1 ft o eroare ! exclamă Dolly, ducându-și mâinile la
Umple și Mchizându-și ochii.

Alejsgi Alâxandrovici zîmbi rece, ntaaaai cu buzele,
vrind siarat^ firi|*-ti« Însuși, fcrtfftat[(a c«ivîftg>_nlor lui.

— —

ii

Dar această apărare înflăcărată, deși nu-l clinti în părrea lui, îi răsuci pumnalul în rană. De aceea urmă multă vioiciune :

— Ce eroare mai poate fi când însăși soția mărturisește bărbatului că cei opt ani de viață trăiți împreună și copilul sînt o eroare... și că vrea să-și reînceapă viața de la capăt, zise Karenin mînios, sforăind pe nas.

— Anna și păcatul... nu pot apropia aceste două noțiuni. Nu pot să cred.

— Daria Alexandrovna, adăugă Karenin, privind de astă dată drept în față chipul bun și tulburat al lui Dolly și simțind că limba i se dezleagă fără voie. Ce n-aș da ca să mai fie cu puțință vreo îndoială ! Pe cînd aveam încă îndoieli, situația mea era desigur grea, dar mai puțin decît acum. Cînd mă îndoiam, aveam nădejde. Astăzi însă, nu mai am nici o nădejde și totuși mă îndoiesc de orice. Am atîtea bănuieli, încît am ajuns să-mi urăsc fiul. Uneori nici nu cred că e copilul meu. Sînt foarte nenorocit !

Nici nu era nevoie s-o spună. Daria Alexandrovna înțelese asta de cum se uită în ochii lui. I se făcu milă de dînsul și încrederea în nevinovăția prietenei sale i se clătină în suflet.

— Vai, e îngrozitor, îngrozitor ! Dar e , adevărat că te-ai hotărît să divorțezi ?

— Am hotărît să iau o măsură extremă. Altceva nu pîi e nimic de făcut.

— Nu mai e nimic de făcut, nu mai e nimic de făcut... repetă Dolly cu lacrimi în ochi. Și totuși mai e ceva de făcut !

— în astfel de dureri, ceea ce e mai groaznic este faptul că nu-ți poți purta crucea ca în orice altă durere — o pierdere, o moarte — ci trebuie să iei hotărîri, zise Karenin, ghicindu-i parcă gîndurile. Trebuie neapărat să ieși din situația umilitoare în care ești pus. Nu se poate trăi în trei.

„j — înțeleg, înțeleg asta foarte bine, răspunse Dolly, și-și lăsă capul în jos. Tăcu un răstimp, gîndindu-se la ea însăși și la durerea ei conjugală. Deodată Dolly își ridică

«nergic capul și-și împreună mâinile într-un gest de rugă:

Dar ascultă » Ești ct*? tirt. Gîwiețte-t^-la«a?-C«-are; fii faci
dacă o părăsești ? *W**

P-

— M-am gîndit, m-am gîndit mult, Daria ^{flexan*£s}drovna, zise Alexei Alexandrovici. Obrajii i se acoperir[^]. de pete roșii, iar ochii săi tulburi o priveau drept în față." Acum Dolly îl compătimea din adîncul sufletului. După, ce ea singură mi-a mărturisit dezonoarea, am lăsat totuîcum a fost, i-am dat puțința să se îndrepte, am încercat să salvez ! Urmarea ? N-a îndeplinit cererea mea cea mat⁸⁻⁰ ușoară, aceea de a respecta buna-cuviință, urmă Karenin" înfierbîntîndu-se. Poți să salvezi un om care nu vrea să piară, dar dacă firea ei este atît de stricată și de desfrînată, încît însăși pieirea îi apare ca o salvare, ce poți să faci ?

— Orice, afară de divorț ! răspuse Daria Alexandrovna.

— Dar care e acest «orice» ?

— Vai, asta e îngrozitor ! O să ajungă femeia nimănui[^] Are să se piardă.

— Dar ce pot face eu ? întrebă Karenin ridicînd din umeri și din sprîncene. Amintirea ultimei greșeli făcute de soția sa îl învenina într-atît, încît el deveni iarăși rece, ca la începutul convorbirii. Îți mulțumesc că-mi împărtășești necazurile ; dar trebuie să plec, adăugă el ridicîndu-s[^]

— Mai stai ! Nu se cuvine s-o împingi la pieire. Aș[»] teapță să-ți spun ceva despre mine însămi. M-am măritat și bărbatul meu m-a înșelat. Într-un acces de mînie și de gelozie, am vrut să părăsesc totul, am vrut chiar... Dar m-am dezmeticit. Cine crezi că m-a salvat ? Anna. Și, iacal trăiesc ; copiii cresc mari, bărbatul meu se întoarce la casa lui, își recunoaște greșeala, e mai curat, mai bun, și trăiește... Eu l-am iertat. Trebuie să ierți și dumneata. ;

Alexei Alexandrovici o asculta, dar cuvintele ei nu-l impresionau. În suflet i se ridicase iarăși mînia din ziua cînd se hotărîse să divorțeze. Scutură din cap și urmă c(ț voce tare și pițigăiată :

c|

— INu pot și nu vreau să iert ; ar fi nedrept. Am fânț
totul pentru femeia asta, dar ea a călcat totul în picioar^f

g umplut de noroi. Nu sînt om răufe g^nm urît nicio-
cjată pe nimeni, dar pe ea o urăsc din toate puterile inimii
tjgele și nu pot s-o iert, fiindcă o urăsc prea mult pentr
f; răul pe care mi l-a făcut ! rosti el cu lacrimi de mț "

ac — Iubiți pe cei ce vă urăsc... șopti cu sfială Daria
jjpndrovna.

f.r. Karenin zîmbi disprețuitor. Știa de mult acest prec dar
el nu putea fi aplicat în cazul său.

— Poți să iubești pe cei ce te urăsc, dar să iubești^
acei pe care-i urăști, asta-i peste putință. Iartă-rnă te-
am necăjit. Fiecăruia îi ajunge partea lui de amă ciune
!

Apoi, stăpînindu-se, Alexei Alexandrovici își luă
niștit rămas bun și plecă.

XIII

Cînd toată lumea se ridică de la masă, Levin vru s-o
urmeze pe Kitty în salon ; dar, temîndu-se să nu-i displacă
printr-o atitudine prea stăruitoare, rămase în cercul băr-
baților și luă parte la conversația generală. Deși nu se
uita la Kitty, Konstantin Dmitrici îi simțea mișcările, pri-
virile și locul pe care-l ocupa ea în salon.

Fără cea mai mică sfortare, Levin își îndeplinea făgă-
duiala pe care i-o făcuse, de a avea totdeauna cele mai
bune gînduri despre aproapele său și de a iubi pe toată
Jumea. Se vorbea despre obște. Peștov vedea aici un ele-
ment nou, deosebit, pe care-l numea element coral, de an-
samblu. Levin nu dădea dreptate nici lui Peștov, nici fra-
telui său, care, după obiceiul lui, recunoștea și nu recu-
noștea însemnătatea obștei rusești, dar discuta cu dînșii,
încercînd numai să-i împace și să le îndulcească obiecțiile.
Nu-l interesa deloc ceea ce spunea el însuși și cu atît mai
puțin ceea ce vorbeau ceilalți ; dorea numai ca toată lu-
țnea să fie mulțumită. Știa acum un lucru ; că o singură

ființă avea însemnătate pentru el, aceea care fusese mai

|62

te.,,

întâi acolo, în saloni, și după aceea se apropiase și se oprise în dreptul ușii. Fără să-și întoarcă ochii, îi simțea privirea și surîsul îndreptate spre dînsul. Nu se putu stăpîni să nu «e întoarcă. Kitty stătea în ușă cu Șcerbațki și-l privea.

— Credeam că te duci la pian, zise Konstantin Dmitrici, înaintînd spre dînsa. Acesta e singurul lucru ce-mi lipsește la țară : muzica.

— Nu. Veneam numai să te chemăm la noi, răspuns* Kitty, răsplătindu-l cu un zîmbet ca un dar. Îți mulțum*af că ai venit singur. Ce plăcere în discuțiile astea ? Nu c<aS*ving niciodată pe nimeni.

— într-adevăr, răspunse Levin. De cele mai multe ori, discutăm cu înflăcărare tocmai fiindcă nu înțelegem ce vrea să demonstreze adversarul.

Aăstînd la discuții lungi între oamenii cei mai inteligenți, Levin observase adesea că, după sforțări uriașe de logică, nenumărate subtilități și mare risipă de cuvinte, participanții la dezbateri ajungeau în sfîrșit să recunoască singuri că ceea ce se străduiseră mult timp să-și demonstreze unul altuia le era cunoscut de mult, încă de la începutul discuției ; dar că, avînd preferințe deosebite, nu vroiau să și le dea pe față, ca să nu fie cumva învinși în discuție. El însuși băgase de seamă că, uneori, în timpul dezbaterilor, prinzi gîndul adversarului, rămîi deodată captivat și-i dai dreptate. Dar, dacă recunoști acest lucru, atunci toate argumentele cad și ajungi să spui contrariul celor ce ai vrut să dovedești. Altă dată, dimpotrivă, *b& irvtîmpiâ c&*, expunîndu-ți părerea întemeiată pe argu^mente serioase, formulate frumos și sincer, adversarul tău Să-ți dea deodată dreptate și să înceteze a te mai combate, fiindcă tocmai asta vroise să susțină și el.

Kitty își încruntă fruntea, cercînd să-i prindă gîndul. Inșă de îndată ce Levin începu să explice, Kitty pricepu numaidecît. "

3

— Am înțeles : trebuie să gh&wști ce susține, ce*i place, și atunci poți... *.tom-j.*

Kjffety îi descoperi în întregta#?flndul greoi formulat
și îl exprimă limpede. I^vinzUlfae teWMTOL.i jf«t-lie sur-

juvinzătoare i se părea trecerea aceasta de îa-¹ Beția
dovinte și de la disputa întortocheată dintre Peștov și fre
lele său, la explicația laconică și clară, aproape fără ci
finte, a celor mai complicate idei. " Șcerbațki se îndepărtă
de dînșii, iar Kitty se apropie" ke o masă de joc întinsă, se
așeză și începu să deseneze cu creta niște cercuri pe
postavul verde, nou. ș Amîndoi reluară convorbirea din
timpul prînzului despre libertatea și ocupațiile femeilor.
Levin era de părerea Uariei Alexandrovna, că o fată
nemăritată și-ar putea găsi ' 4 îndeletnicire de femeie în
familie. își întărea afirmația »rin considerația că nici o
familie nu se poate lipsi de o putoare, deoarece în
fiecare familie, săracă sau bogată; sînt și trebuie să fie
dădace tocmite sau vreo rudă. j; — Nu ! zise Kitty
roșind, și ochii săi cinstiți îl priviră Cți și mai multă
îndrăzneală. O fată poate fi într-o situa-Jje care să nu-i
îngăduie a intra într-o familie fără să se jjmă înjosită, pe
cînd ea însăși... „■• Konstantin Dmitrici îi înțelese aluzia : „f
— O, da ! zise el. Da, da, da... ai dreptate, ai dreptate ! j/f
El înțelese tot ceea ce Peștov încercase să demonstreze |\$
timpul prînzului cu privire la libertatea femeilor, ci-||nd
în inima lui Kitty teama de a rărnîne nemăritată

Pjosită. Intuia prin dragoste această temere de înjosir
nuntă numaidecît la argumentele sale.

Se făcu tăcere. Kitty desena întruna cu creta pe mi
Ochii ei aveau o strălucire blîndă. Supunîndu-se st!
sale sufletești, Konstantin Dmitrici simți în toată ființa?!
încordarea fericirii care sporea mereu.

— Vai, am mîzgălit toată masa ! zise Kitty și, lăsf
creta, făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să se ridice ăS
scaun.

«Cum să rămîn singur, fără dînșia ?» se gîndi Levin|j
groază și puse mîna pe cretă.

— Stai puțin, spuse el, așezîndu-se la masă. Vroiaî
de mult să te întreb ceva.

O privi drept în ochii săi mîngîietori, deși cam speriați.
— întreabă-mă, te rog.

— Uite ! urmă Levin și scrise literele : c.m.r. : c.n.a.S.
«n».s.«n.a.» ? fiecare literă fiind inițiala unui cuvânt.

Aceste litere însemnau : *Cînd mi-ai răspuns : cu nepvt
tlnță, asta însemna «niciodată» sau «numai atunci» ?* PO
rea cu neputință ca ea să poată înțelege această frază eonii
plicată ; dar Levin o privea ca și cum viața lui ar fi atîp*
nat de descifrarea acestor cuvinte. 'j

Kitty îl privi grav, apoi își sprijini în mîină fruntea ÎB?
cruntată și începu să citească. îl privea din cînd în eînș|
întrebîndu-l din ochi : «Oare asta e ceea ce cred eu ?» ;

— Am înțeles, zise în sfîrșit Kitty, roșind. >

— Ce cuvînt e ăsta ? o întrebă Levin, arătînd lite\$|
«n», cafe însemna «niciodată».

—,ț!uvîntul ăsta înseamnă «niciodată^», răspunse Kittj^
dar nu e adevărat. 3-

Levin șterse repede literele scrise, îi întinse creta și ap
ridică în picioare. Kitty scrise : a.n.p.r.a.

Dolly, văzîndu-i pe amîndoi, pe Kitty cu creta în mînji
privind pe Levin de jos în sus, cu un zîmbet sfîos și fericij^
și alături de ea frumoasa statură a lui Konstantin Dm||
frici, aplecată asupra mesei, uitîndu-se cu ochii arzători
ațintiți cînd la masă, cînd la ea, simți că i se alină cu de-
săvîrșire durerea pricinuită de convorbiră cu Alexei Ale->
xandrovici.

i Deodată, fața lui Levin se luminează de fericire. înțele
sese. Cuvintele însemnau : «*Atunci mc puteam răspund^
altfel*». îi aruncă o privire sfîoasă, întrebătoare :

<— Numai atunci ? "

.— Da, răspunse zîmbetul ei.

•>

— Dar a... Dar acum ? o întrebă el. /

— Citește ! Am să scriu ceea ce aș dori... aș dori c\$J
mai mult. J

Kitty scrise literele inițiale-: n.d.a.p.u.ș.i.c.c.a.f. Aceasta
însemna : *Numai dacă ai putea uita și ierta ceea ce a fost.*

Konstantin Dmitrici apucă creta cu degetele încordate,
tremurătoare și, sfîrîmînd-o, scrise inițialele următoareloj¹

cuvinte : *N-am ce uita și ierta. N-am încetat să te iubesc*®.

Kitty îl privi ee *ui zîmbet încrenienit,pe buzău

J —ffjyn înțeles, rosti ea în șoaptă.

Levin se așeză și scrise o frază lungă. Kitty înț lotul și, fără să-1 întrebe dacă pricepuse bine, luă crc jfc&spunse numaidecît. *•' Konstantin Dmitrici se strădui îndelung să înțeleagă țtele scrise de Kitty ; întorcea mereu ochii spre dînsa. farcă i s-ar fi întunecat mintea de fericire. Nu era în stare ÎS ghicească în nici un fel vorbele scrise de ea. Înțelese Jhâă din ochii ei frumoși, strălucitori de fericire, tot ceen Ce vroia să știe. Scrise trei litere. înainte de a le isprăvi, Kitty le citi, urmărindu-i mîna ; le sfîrși în locul lui și •Crise răspunsul : «Da».

î — Jucați *secrtaire* ? îl întrebă bătrînul prinț, Șiindu-se^de dînșii. Hai să mergem, dacă vrei să ajuii| Ut timp la teatru !

*f Levin se ridică și o însoți pe Kitty pînă la ușă. jț în această convorbire ei își spusera totul. Kitty îi Mărturisise că-1 iubește și că va vorbi cu tatăl și cu mama ia. Konstantin Dmitrici îi făgăduise că va trece a doua zi dimineață pe la ei.

XIV

'''f' După plecarea lui Kitty, Levin — rămas singur — simți 6 neliniște atît de puternică și o dorință atît de arzătoare de a ajunge mai repede a doua zi dimineață, cînd o va în-tîlni din nou și-și va uni viața pentru totdeauna cu dînsa, încît aceste paisprezece ore pe care urma să le petreacă .fără ea îl înspăimîntau ca moartea. Simțea nevoia să aibă pe cineva aproape, sa stea de vorbă, ca să nu rămînă singur, să-și amăgească într-un fel vremea. Stepan Arkadici si-ar fi fost cel mai plăcut tovarăș, dar se ducea la o serată, Cum spunea el (de fapt, la un spectacol¹ de balet). Levin 4vu timpul să-i spună numai că e fericit, că-1 iubește și că niciodată, niciodată nu va uita ceea ce făcuse pentru dîn-feul. Privirea și ajcibetul. **Iui** Stepan Arkadieii arătau lui Levin că

— Țuțwil ISha venit ȚunpuLș* HM^i.? Țl Țntjrebâ Ștepan Arkadici, strȚngȚnd cu Țnduioșare rhȚna lui Levin. •> ,

— Nuuu !

;"

LuȚndu-șȚ rȚmas bun de la dȚnsul, Daria Alexandrovna. ' pȚrea sȚ-1 felicite, spunȚndu-i : ■ ;' !

— Dacă ai șȚti ce bine-mi pare cȚ ai revȚzut-o pe KittȚfl Trebuie sȚ preȚuieșȚi vechile prietenii. yȚ_

Dar aceste cuvinte ale Dariai 'Alexandrovna nu-i plȚcurȚ lui Levin. Dolly nu putea pricepe cȚt de Țnalte șȚ de inaccesibile erau pentru ea toate acestea. N-ar fi trebuit nici sȚ ȚndrȚzneascȚ a le pomeni mȚcar.

Levin ȚșȚ luȚ rȚmas bun de la gazde ; dar, ca sȚ nu rȚmȚnȚ singur, se agȚȚȚ de fratele sȚu.

T, jȚmde te duci ?

— ■ jta o șȚdinȚȚ.

— ifylerg șȚ eu. Se poate ? Țfl''

— ȚȚe ce nu ? Hai ! zise zȚnraȚȚel Serghei Ivanovici. Dar ce e cu tine astȚzi ? ȚȚ*

— Ce e cu mine ? SȚnt fericit! ȚȚ rȚspunse Levin, lȚsȚnd Țn jos fereastra cupeului cu care mergeau. Nu ȚȚ-e frig ? Aici e un aer ȚnȚbușȚtor. SȚnt fericit! De ce nu te-ai Țnsurat pȚnȚ acum ?

Serghei Ivanovici zȚmbi. •

— ȚȚmi pare foarte bine. Am impresia cȚ e o fatȚ drȚ... Țncepu Serghei Ivanovici.

— Taci, taci, taci ! strigȚ Levin, apucȚndu-i cu amȚndouȚ mȚinile gulerul blȚnii șȚ acoperindu-i faȚa. «E o fatȚ drȚguȚȚȚ»- erau nișȚe cuvinte atȚt de simple șȚ de pȚmȚnteșȚti, care nu corespunceau deloc sentimentului sȚu.

Serghei Ivanovici rȚse vesel — ceea ce i se ȚntȚmpla rar de tot.

— TotușȚi, lasȚ-mȚ sȚ-ȚȚi spun cȚ-mi pare foarte bine,

— Bine, dar mȚine, mȚine, atȚȚa-ȚȚi spun ! Acum, nimic, nimic. Nici un cuvȚnt ! zise Levin șȚi, acoperindu-l ȚncȚ o datȚ cu blana, adȚugȚ : Te iubesc foarte mult! Pot sȚ vin șȚ eu cu tine la șȚdinȚȚȚ ? :

-w BineȚȚȚeles.

— Despre ce discutaȚȚi astȚzi ? ȚȚ ȚntrebȚ Levin zȚmbindȚ

întruna.

31*

Intrară la ședință. Levin ascultă cum secretarul, bîlbîindu-se, citi un proces-verbal pe care, după cît se vedea, Bu-l înțelegea nici el însuși. Își dădea însă seama, după lata lui, că secretarul era un om drăguț, bun și cumsecade. Asta reieșea din felul cum se încurca și se zăpăcea citind procesul-verbal. Pe urmă începură cuvîntările. Se discută despre alocarea unor sume de bani și despre instalarea unor conducte. Serghei Ivanovici atacă pe doi membri și vorbește ceva fără de sfîrșit, cu un aer victorios. Alt membru, după ce-și notă ceva pe o hîrtiuță, se intimida la început, apoi îi răspunde foarte spiritual, deși cam veninos. După aceea, Svijaški (era și el acolo) vorbește de asemenea cu multă eleganță și distincție. Levin, ascultîndu-i, înțelege perfect că sumele alocate și aceste conducte despre care vorbeau n-aveau mare importanță pentru ei, că era numai un prilej de a aduna pe acești oameni plăcuți, care se înțelegeau de minune și se simțeau bine împreună. Levin îl surprindea numai faptul că în ziua aceea parcă pătrundea pînă în adîncul sufletului fiecăruia și după un timp semne mărunte, fără însemnătate, pe care nu le băgase în seamă pînă atunci, vedea limpede că toți erau niște oameni cumsecade. Dar mai ales în ziua aceea toți îl iubeau nespus de mult pe Levin. Asta reieșea din felul cu vorbea toată lumea cu el, din privirile duioase și pline de simpatie ale tuturor, pînă și la cei ce nu-l cunoșteau. — Ce zici ? Ești mulțumit ? îl întrebă Serghei Ivanovici.

— Foarte mulțumit. Nici nu mi-aș fi putut închipui că e atât de interesant ! A fost foarte plăcut, foarte frumos !

Svijaški se apropie de Levin și-l poartă la dînsul la ceai. Levin nu-și mai poate aminti ce-l nemulțumise mai înainte la Svijaški. Știa numai că era un om inteligent și extraordinar de bun.

— Cu plăcere, -răspunse Levin și întrebă de soția cumnata lui.

Printr-o asociație ciudată de idei (fiindcă în imaginația sa gîndul la cumnata lui Svijaški era legat de căsătorii) Levin își zise că nimănui nu părea mai nimerit să-și

tăinuiască fericirea decît soției și fecurmfătei lui de aceea primi invitația cu bucurie.

îșg

Sviajski se interesă de treburile lui de la țară, nevrîn-4 ca de obicei, să creadă că s-ar putea găsi ceva în Rusia care nu se afla încă în Europa. În ziua aceea însă, lucrul acesta nu-l nemulțuini pe Levin. Dimpotrivă, înțelegea că Sviajski are dreptate și că, la drept vorbind, toată problema aceasta era lipsită de orice însemnătate. Levin prețui delicatețea și rezerva cu care Sviajski își exprimă punctul său de vedere. Doamnele casei Sviajski se arătară față de el extrem de drăguțe. Levin avea impresia că ele știu totul, îl sii^p patizează și numai din delicatețe nu-i vorbesc despre acqîij lucru. Petrecu la ei o oră, două, trei discutînd fel de fel de chestiuni, făcînd mereu aluzii la singurul gînd car%jj umplea sufletul și nici nu băgă de seamă că-i plictisea fte moarte și că ai casei vroiau de mult să se culce. Sviajski îl însoți căscînd pînă în antreu, surprins de starea în csstș se afla prietenul său. Trecuse de ora unu noaptea. Le\3B se duse la hotel. îl speria gîndul că trebuia să petread| singur, cu nerăbdarea sa, cele zece ore ce-i mai rămîneau. Omul de serviciu, care veghea, îi aprinse luminările și v*Ji să iasă, dar Levin îl opri. Cameristul acesta, Egor, pe Levin nici nu-l băgase în seamă mai înainte, îi părea un om deștept și bun, mai ales un om bun la suflet. j»...

— ' Ce zici, Egor ? îți vine greu să nu dormi ?

— Ce să fac ? Așa e meseria noastră. Dacă servești h» case particulare ești mai liniștit. În schimb, slujba astae mai bănoasă.

Levin află că Egor are familie, trei băieți și o fată, pe care vroia s-o mărite cu un vînzător de la o prăvălie de hamuri.

Cu acest prilej, Levin îi împărtăși părerea că în căs- nicie lucrul principal este dragostea și că, dacă există dra- goste, e și fericire, deoarece fericirea n-o afli decît în tine însuți.

. Egor îl asculta cu luare-aminte și, după cît se vedea, înțelegea foarte bine ideea lui Levin ; însă, drept confir-

mare, el fiCU o observație cu totul neașteptată,, șt^Ujme :

469

; r| .
că Ori de câte ori avusese boieri buni, fu#§8e totdeauna mulțumit de ei, după cum este și acum foarte mulțumit de patronul său, deși e francez.

«E un om din cale-afară de bun», se gândi Levin.

— Ascultă, Egor, când te-ai însurat ți-ai iubit nevaj||

— Cum să nu, răspuse omul de serviciu. - ^

Levin văzu că și Egor se simțea cuprins de aceeași frigurare și era gata să-i împărtășească cele mai ascunse sentimente.

— Am avut și eu o viață interesantă. De mic copil... începui Egor cu ochi strălucitori, molipsindu-se probabil de entuziasmul lui Levin, așa cum te molipsești de căscat.

Dar în aceeași clipă îl sună cineva. Egor ieși, iar Levin rămase singur. Nu mîncase aproape nimic la prînz, refuzase ceaiul și masa la Svajski, dar nici nu se putea gândi la mîncare. Deși nu dormise toată noaptea trecută, nici nu 7 putea fi vorba de somn. În cameră era răcoare : el însă nu mai putea de căldură ; deschise două ochiuri ale ferestrei și se așeză pe masă, în fața lor.

În dosul unui <<e&periș plin de zăpadă se vedea crucea, lucrată în fier și p*fa*să în lanțuri, a unei biserici și, ridicându-se deasupraNip triunghiul constelației Vizitiului cu steaua galbenă și strălucitoare, Capra. Levin se uita ba la cruce, ba la stea. Trăgea în piept aerul proaspăt și geros care intra valuri-valuri în cameră și urmărea ca în vis imaginile și amintirile ce-i răsăreau în minte.

După ora trei, Levin auzi pași pe sală și scoase capul pe ușă. Era Miaskin, un cartofor pe care-l cunoștea și care se întorcea atunci de la club. Mergea tușind mereu, încruntat și posomorit. «Bietul om, nenorocitul \>> își zise Levin. Îi dădură lacrimile, de iubire și de milă pentru omul acesta. Ar fi vrut să-i vorbească și să-l mîngîie. Dar, cîndu-și aminte că era numai în cămașă, Konstantin Dr trici se răzgîndi și se așeză din nou în fața ferestrei, caMj

se scalde în aerul rece și să privească crucea aceea tâ
formă atît de HftSunată, plină de semnificație pentru dl
sul, în tăcereaMtfBpții, precum *fi* steaua galbenă care!
înălța strălucia\$P^\$« 'WJ :■:> ;«;jf-<rwcf< u_ _ _>

4TI

După «s-rșase, slugile îneparS sftiek» parchetijU **șinf** făcă zgomot. Prinseră să bată și clopotele la o biserlfttji^e utrenie. Levin era pătruns de frig. închise fereastp»,* St spălă, pe îmbrăcă și ieși în stradă.

hi

XV

Străzile erau încă pustii când Levin porni spre casa familiei Șcerbațki. Ușa de la intrarea principală era închis&. Totul dormea. Levin se întoarse la hotel și comandă, cafeaua. Servitorul de zi (nu mai era Egor) i-o aduse. Le-, vin vru să intre în vorbă cu el, dar cineva sună și servito- rul ieși. Konstantin Dmitrici încercă să guste cafeaua șiș luă în gură o bucățică de chiflă, dar nu putu s-o înghită ;■ scui pă îmbucătura, își puse paltonul și porni din nou în; oraș, Când ajunse pentru a doua oară în fața casei familiei- Șcerfeățki, trecuse de ora nouă. Lumea abia se sculase.; Bucătarul pleca după tîrguieli. Trebuia să aștepte cel pu-; țin încă două ore.

Petrecuse toată noaptea și întreaga dimineată într-o stare de completă inconștiență, cu totul în afara condițiilor vieții materiale. Nu mîncase o zi încheiată, nu dormise două nopți, stătuse cîteva ceasuri dezbrăcat, în ger, și nu; numai că se simțea proaspăt și sănătos, dar parcă descă*! tușat de robia trupească, stăpîn pe toate puterile sale, în! stare de a săvîrși faptele cele mai extraordinare, cum aff fi de pildă : să zboare ori să înlătore la un semn zidurile pe lîngă care mergea. Ca să treacă timpul, rătăci pe străzii uitîndu-se mereu la ceas și privind în dreapta și în stînga.

Cum văzu el atunci lucrurile, n-avea să le mai vadly niciodată în viață. îl înduioșară în chip deosebit niște copH care se duceau la școală, cîțiva hulubi porumbaci care se lăsaseră de pe acoperiș pe trotuar și niște pînișoare presă- rate cu făină, pe care le așeza în vitrină o mîină nevăzuții Pînișoarele, porumbeii și copiii aveau ceva magic. în

aceeași clipă un băiat alergă spre un porumbel și se uită
zâmbind la Levin. Porumbelul fiifii din aripi și se

părtă, sclipind în soare prin pulberea de zăpada ce tre-
tnura în aer. Printr-o fereștrică veni o mireasmă de pînă
caldă și o mînă așeză pînișoarele. Toate acestea laolaltă
erau atît de neobișnuit de frumoase, încît Levin începu să
rîdă și să plîngă de bucurie. După ce făcu un mare ocol
pe ulicioara Gazetnaia și pe Kislovka, Konstantin Dmitric
se întoarse iarăși la hotel, își puse ceasornicul în față și se
așeză, așteptînd să se facă ora douăsprezece. În camera de
^lături cineva vorbea despre niște mașini și despre o în«
"șelăciune, tușind așa cum se tușește dimineața. Oameni*
aceia nici nu-și dădeau seama că acul ceasornicului se
"■apropia de ora douăsprezece. În sfîrșit, acul ajunse la
îmiază.

; Levin ieși în capul scării. Birjarii știau probabil totul.
fi înconjurată cu chipuri fericite, sfătuindu-se între dînșii:
\$bți vroiau să-1 ducă. Căutînd să nu supere pe ceilalți bin⁵
«J^ri și făgăduindu-le că-i va lua altă dată, se urcă într-un^
pin trăsuri și porunci birjarului să-1 ducă la Șcerbațki. Birfj
jjftrul era un bărbat foarte frumos ; gulerul alb al cămășii|
pare ieșea de sub caftan, îi strîngea ceafa vînjoasă și roșiei
Sania era înaltă, bine înjghebată — Levin n-avea să ma|
jișeargă niciodată cu o alta la fel — și calul.era foarte bun,?
jș silea cît putea să meargă în goană, dar parcă abia se
Jjjrnea din loc. Birjarul cunoștea casa familiei Șcerbațki șiijj
rcuindu-și brațele într-un anumit fel, în semn de respect
ață de mușteriu, făcu : «Ptru !» și opri calul la scară. Por-j
Jarul lui Șcerbațki știa desigur totul : se vedea după zîm-j
Setul ochilor săi și după felul cum spusese : j

— Konstantin Dmitrici, n-ați mai dat de mult pe
la noi.

Nu numai că știa totul, dar era fără îndoială îneîntat
și făcea eforturi să-și ascundă bucuria. Privindu-i ochii bă-
trîni și blînzi, Levin simți un nou adaos la fericirea lui.

— S-au sculat ?

— Pofțiți ! Lăsați-o aici, îl rugă portarul zîmbind,
Levin vru să se întoarcă după căciulă. Asta însemna c«

— La cine să vă anunț ? întrebă un fecior.

Deși tînăr, fercheș, de modă nouă, feciorul era uni
foarte cumsecade și desigur pricepuse și el totul.

— Prințesei... prințului... tinerei prințese... răspuse Levin.

întîlni, cum intră, pe *mademoiselle* Linon. Trecea prin salon, cu buclele și cu fața strălucind de bucurie. Îndaț ce Levin intră în vorbă cu dînsa, un foșnet de rochii se auzi. În dosul ușii : *Mademoiselle* Linon dispăru din ochii lui, și-1 cuprinse o spaimă încîntătoare în fața fericirii care se apropia. *Maăemoiselle* Linon se grăbi să iasă pe o altă ușă. În aceeași clipă, pași ușori și repezi lunecară pe parchet și fericirea lui, viața lui, partea cea mai bună din ei. Însuși, ceea ce căutase și așteptase atîta vreme, se apropia acum de el. Nu mergea, ci părea dusă spre dînsul de o tere nevăzută.

El nu vedea decît ochii ei limpezi și cinstiți, de aceeași bucurie a dragostei care-i umplea și lui inima. Ochii aceștia luminoși străluceau din ce în ce mai aproape, orbindu-1 cu flacăra lor. Ea înainta pînă la dînsul și-și puse încet mîinile pe umerii săi.

Nu mai avea putere. Alergase spre el și i se dăruia astfel toată, sfioasă și fericită. Levin o îmbrățișa și buzele sale întîlniră gura ei întinsă spre el.

Nici Kitty nu închisese ochii noaptea întregă și—1 așteptase întruna toată dimineața. Mama și tatăl ei, fericiți, fericirea fiicei, consimțiră amîndoi. Kitty îl așteptase, vrînd să fie ea cea dintîi care să-i vestească fericirea lor. Dorise să-1 întîmpine singură. Se bucura la gîndul acesta, dar se temea și se rușina, și nu știa cum va face. Auzindu-i pașii și glasul, se ascunse în dosul ușii, așteptînd să plece *mademoiselle* Linon ; apoi, fără să se mai gîndească, fără să se mai întrebe, venise spre el...

— Să mergem la *maman* ! zise ea, luîndu-1 de mînă.

Mult timp Levin nu putu să spună nimic, nu fiindcă se temea să micșoreze prin vorbe intensitatea sentimentului său, ci fiindcă de cîte ori vroia să spună ceva, simțea cum se scurgeau înăuntru lacrimi de fericire. Ii luă mîna și i-o sărută.

— Oare e adevărat ? zise el în cele din urmă cu glas înăbușit. Nu-mi vine să cred că tu mă iubești.

Kitty zîmbi la acest «tu» și la sfialadin privirea lui.

— Da ! răspiaw» ea încet # cu gP»?itate.^'.8te*' atît de fericită !

Fără să-i lase mîna, Kitty intră împreună cu dînsul în salonul cel mic.

Văzîndu-i, prințesa răsuflă mai iute și izbucni deodată în plîns, dar numaidecît începu să rîda și, cu un pas energetic, care îl surprinse pe Levin, veni în fugă la ei. Cuprinzînd capul lui Levin, prințesa îl sărută și-î udă obrajii cu lacrimi.

— Va să zică, s-a sfîrșit. îmi pare bine. S-o iubești...
Îmi pare bine... Kitty.

— Repede s-a făcut ! spuse bătrînul prinț, încercînd să pară nepăsător.

Dar Levin observă că prințul avea ochii umezi în timp ce-i vorbea.

— Eu am dorit-o de mult și totdeauna, urmă prințul luîndu-1 de mîna pe Levin și atrăgîndu-1 spre el. încă de atunci cînd flușturatica asta își pusese în gînd...

— *Papa !* exclamă Kitty, și-i astupă gura cu mîinile.

— Bine, nu mai spun nimic ! adăugă prințul. îmi pare foarte bi... Vai, cît sînt de prost...

O îmbrățișa pe Kitty, îi sărută fața, mîna, iarăși fața și o binecuvîntă.

Pe Levin îl cuprinse un nou sentiment de iubire pentru bătrînul prinț, un om pînă mai ieri străin, cînd o văzu pe Kitty cum sărută îndelung și cu duioșie mîna lui grasă.

XVI

Prințesa ședea într-un fotoliu și zîmbea în tăcere. Ţul se așeză lîngă ea. Kitty stătea în picioare, Ungă | liul tatălui său, fără să-i lase mîna. Toți tăceau.

Prințesa rupse tăcerea cea dintîi, întorcîndu-le durile și sentimentele la viața reală. La început, ao le păru tuturor' un lucru ciudat și chiar supărător.

— Atunci,, pe dfad nunta •? Trebuie să-i
și să anunțăm logodna. Și căsătoria pe cînd-fi'Uafl; creți,
Alexandr ?

-; Uite-1 ! zise bătrînul prinț, arătînd sgiim^fvin. El
e personajul principal.

•"-tCînd ? întrebă Levin roșînd. Mîine, dacă mă între-
bați pe mine. Eu cred că astăzi să ne binecuvîntați, ist
mîine să fie nunta.

— Lasă glumele, *mon cher* !

— Atunci peste o săptămînă.

— Parcă a înnebunit !

•—*■ Dar de ce nu ?

— Cum se poate una ca asta ? răspunse mama, zîm-
bind din pricina acestei grabe. Dar trusoul ?

«G&re trebuie numaidecît trusou și toate acestea ? își
zise Levin îngrozit. Dealtfel, nici trusoul, nici binecuvîn-
tarea și toate acestea... nu pot să-mi știrbească fericirea.
Nimicului mi-o poate știrbi !» Se uită la Kitty și văzu că
aluzia la trusou n-o supărase cîtuși de puțin. «înseamnă
că-i nSYoie și de asta», se gîndi el.

—* Eu nu mă pricep la asta. N-am făcut decît să-mi
arăt «terința, zise Konstantin Dmitrici, cerîndu-și iertare.

—' Hotărîm noi. Deocamdată trebuie să facem logodna
și să anunțăm nunta. Așa rămîne.

Pltoțesa se apropie de soțul ei, îl sărută și vru să se
îndepărteze ; dar prințul o opri, o îmbrățișa și o sărută du-
ios cUfr eîteva ori, zîmbind ca un tînăr îndrăgostit. Bătrîrii
se tulburaseră proba-bil și nu mai știau bine dacă ei erau
din nou îndrăgostiți sau numai fata lor. După ce prințul și
prințesa ieșiră din odaie, Levin se apropie de logodnica lui
și o luă de mînă. Era iarăși stăpîn pe sine și putea să-i
vorbească. Avea să-i spună multe. Rosti însă cu totul alffft
ceva decît ar fi trebuit.

■—Am știut că va fi așa. Nu îndrăzneam să nădăjdotfe
lese ; dar în fundul sufletului meu am fost totdeauna si-

gur de asta, adăugă el. Cred că era un lucru predestinat.

— Dat eu ? spuse Kitty. Chiar atunci... se opri, dar urmă, privindu-l hotărâtă cu ochii «i cfnstiți, chiar atunciJ«ând

,mi-am respins fericirea. Eu te-am iubit totdeauna nfenai
pi: dumneata, dar am fost răpită de o iluzie trecătoare.

Vreau să te întreb... Poți să uiți asta ?

— Poate că totul a fost spre mai bine. Dumneata tre
buie să-mi ierți mie multe. Trebuie să-ți spun...

Era unul din lucrurile pe care hotărîse să i le mărturi-
sească. Hotărîse să-i spună, chiar din primele zile, două
^lucruri, și anume : că nu e așa de curat ca ea și că nu ere ;
în Dumnezeu. Era ceva greu de mărturisit, dar Levin soc tea
că trebuie s-o facă. > — Nu, nu acum. Pe urmă, adăugă
Konstantin DmitriJ

— Bine, fie și mai tîrziu. Dar să-mi spui neapărat,
mi-e frică de nimic. Trebuie să știi totul. Acum s-a sfîrșî

° Levin preciza :

— S-a sfîrșit.. în sensul că ai să mă iei oricum aș fi ?
N-ai să renunți la mine ? Nu ?

— Nu, nu !

Mademoiselle Linon le întrerupse convorbirea. Veni cu "un
zîmbet duios, deși prefăcut, să-și felicite eleva preferată.
Nu apucă să iasă, că veniră și slugile s-o felicite. Pe urmă
sosiră neamurile și începu o zăpăceală fericită, din 'care
Levin nu se dezmetici decît a doua zi după nuntă.

Konstantin Dmitrici, deși mereu stingherit și plictisit,
simțea că frigurile fericirii sporeau din ce în ce mai mult.
își dădea seama că n-avea idee de ce se cerea să facă ; de j
aceea îndeplina tot ceea ce i se spunea, și asta îl făcea
«fericit. își spusese că logodna lui nu trebuia să semene
întru nimic cu logodnele altora și că obiceiurile tradițio-
nale ale logodnei i-ar strica fericirea lui deosebită ; dar
pînă la urmă făcea și el ceea ce făceau toți logodnicii, și
fericirea îi creștea și era tot mai mare, fără pereche pe
lume.

j., — Hai să luăm acum niște bomboane ! îi spunea *ma-*
Îtlemoiselle Linon ; și el se ducea să cumpere bomboane.

— îmi pare foarte bine, îl felicită Sviajski. Te sfăti]""

Să iei florile de la Fomin.

Z_t — Trebuie și flori ?

său îi spuse ca trebuie să împiufiși;
oarece va avea o mulțime de cheltuieli, H ! ț &

— Trebuie și cadouri ?

Și Levin pornea în goana cailor la Fuld. fe

La cofetar, la Fomin, la Fuld, Levin vedeMBțș#>#ștept
tat... că toți se bucurau și erau încântați de feșjișrea lui, c£
și acei cu care avea de-a face în zilele acelea. <

^1

S?i, lucru extraordinar : nu numai toată lumea îl iubea,
ci chiar și acei pe care, mai înainte, îi socotea anti® patici,
reci și indiferenți, îl admirau acum, îl aprobau m . toate,
aveau o atitudine duioasă și delicată față de sentțș mentul său
și—i împărtășeau părerea : că el putea fi socotit , omul cel mai
fericit de pe lume, deoarece logodnica sa era culmea
perfecțiunii. Același lucru îl simțea și Kitty. CîiîS contesa
Nordstone își îngăduise să facă o aluzie la faptul ât dorise o
partidă mai bună pentru Kitty, ea se aprinse în-tr-atît și-i
dovedi cu atîta înflăcărare că nimeni pe lume nu se putea
compara cu Levin, încît contesa trebui să recunoască acest
lucru și, din ziua aceea, îl întâmpina totdeauna pe Levin, față
de Kitty, cu un zîmbet de mare admirație.

Explicația făgăduită de dînsul a fost singurul eveni-
ment neplăcut din perioada aceea. Levin se sfătui cu bă~
trînul prinț și, primind dezlegare de la dînsul, înmîină lui
Kitty jurnalul său intim, unde erau notate toate chestl*
unile care-l chinuiau. Jurnalul acesta fusese scris anume
pentru viitoarea lui logodnică. îl chinuiau două lucruri :
lipsa lui de nevinovăție și necredința religioasă.

Mărturisirea necredinței sale religioase trecu neob-
servată. Kitty era credincioasă și nu se îndoise niciodată
de adevărurile religiei, iar necredința lui aparentă n-o ița*-
presiona deloc îi cunoștea inima prin dragostea ei și șflț
că se găsește în ea tot ce dorea. Nu-i păsa că această sts&k
sufletească el o numea necredință.

Mărturisirea cealaltă însă îi pricinui lacrimi amare.

Levin îi înmîină jurnalul după o îndelungată luptă
lăuntrică, Știa că între ei nu trebuie să existe secrete ; de
aceea, hotărîse să prțjcdgze astfel, fără să se gîndească «e»

ar putea avea acest lucru asupra ei. Și abia într-o
teară când, înainte de a se duce la teatru, intră în odaia
fi și îi văzu fața drăgălașă plînsă și tristă din pricina ire-
jbarabilei dureri pricinuite de dînsul... abia atunci își dădu
tema de prăpastia care se deschidea între rușinosul lui
Itecut și puritatea ei de porumbiță. Se îngrozi de ceea
«Se făcuse.

— la-le, ia-le caietele astea îngrozitoare ! îi spus
itty, arătîndu-i caietele împrăștiate pe masa din fața ei le
ce mi le-ai dat ?... Totuși e mai bine așa, adăugă ea
ioșîndu-se în fața chipului său deznădăjduit. Dar grozitor,
îngrozitor !

Levin își lăsa capul în pămînt și tăcu. Nu putea si
fească nimic,

— N-ai să mă ierți ? șopti el. ;<, — Ba da, te-am iertat,
dar e un lucru groaznic ! _, Fericirea lui era însă așa de
mare, că această mărturisire nu i-o zdruncină, ci o întări
cu încă o nuanță. Kitty H iertă. De atunci însă Levin se
socoti și mai puțin vred-oic de dînsa, se închină și mai
adînc, sufletește, în fața ei,

i prețui și mai mult nemeritata fericire. .sf ■

41

XVII

"T"

Aiexei Alexandrovici se îndreptă spre singuratica lui
cameră de hotel, rumegînd fără să vrea în minte discuțiile
«Un timpul dejunului și de după-prînz. Cuvintele Darieil
jdJexandrovna cu privire la iertare îl încludaseră numai]
4Kplicarea moralei creștine la cazul său era o chestiune
. grea, care nu putea fi dezbătută cu- ușurință și pe
el o dezlegase de mult în mod negativ. Din tot ce se
spusese, i se întipăriseră mai adînc în minte cuvintele lui fl
Țurovîn, omul mărginit, dar cumsecade : «S-a purtat ca-
2. L-a provocat la duel și l-a ucis.» Desigur că toată
aproba acest gest ; și n-o mărturiseau toți numai
din politețe.

«Dealtfel, chestiunea asta e' incertă. N-am de'fee să mă mai gîndesc la ea», își zise Alesifji Alexandrovici. Gîndindu-se numai la plecarea și la înclinația în perspectivă,, intră în camera lui și întrebă pe piftarul care-l conducea Unde era valetul său. Portarul răspunse că valetul ieșise tocmai atunci. Alexei Alexandrovici porunci să i se aducă ceaiul, se așeză la masă și, luînd ghidul lui Frum, începu să-și alcătuiască itinerariul călătoriei.

— Aveți două telegrame, spuse valetul, care tocmai se întoarse, intrînd în cameră. Iertați-mă, excelență! Am plecat cu puțin mai înainte.

Alexei Alexandrovici luă telegramele și le desfăcu. Prima îi vestea numirea lui Stremov tocmai în locul pe care îl rîvnea Karenin. Aruncă depeșa și, aprinzîndu-se la față, începu să se plimbe prin cameră. «*Quos vult perdere, dementat*»¹, gîndi el, înțelegînd prin «*quos*» persoanei* care sprijiniseră această numire. Nu-i era ciudă că nu primise el postul, că fusese înlăturat, ci îi părea un lucru uimitor și nu putea înțelege cum de nu-și dăduse nimeni seama că un flecar și un palavragiu ca Stremov se potrivea cel mai puțin pentru un asemenea post. Cum de n-au *vkișâk* că se compromit... că-și scad prestigiul cu această nuiiflre !

«Trebuie să fie ceva asemănător», își zise el cu necaz!, desfăcînd a doua depeșă. Era o telegramă de la soția sa. Ii sări în ochi, în primul rînd, iscălitura scrisă cu creionul albastru : «Anna».

«Mor. Te rog, te implor, vino. Iertată, voi muri mai liniștită», citi Karenin.

Își făcu cu dispreț și aruncă telegrama, convins la început că era numai o minciună și un șiretlic.

«Nu e înșelăciune în fața căreia să se dea înapoi. Trebuie să nască. Poate că e o boală în legătură cu nașterea. Dar care e scopul lor ? Să legitimez copilul, să mă compromit și să zădărnicesc divorțul, se gîndi Karenin. Dar, acolo scrie : mor...»

---

* [Zeul] ia mințile celor .pe ., <^re vrea să4 piardă (lat).

' - Reciti telegrama. Deodată, adevăratul înțeles al celor scrise îl izbi. -«Dar dacă e adevărat ? își zise el. Dacă <■ adevărat că se căiește sincer în clipa suferinței și în preajma morții ; iar eu, luînd cîința ei drept înșelăciune, . "fr. 'z să mă duc ? Din partea rnea ar fi nu numai o cruzime, pentru care m-ar condamna toată lumea, dar și o prostie.*

— Piotr, adu-mi o trăsură ! Plec la Petersburg, spuse el feciorului său.

?

Hotărî să se ducă la Petersburg și să-și vadă soția. Dacă boala era o minciună, el va tăcea și va pleca. Dacă însă era în adevăr bolnavă pe moarte și vroia să-l vadă înainte de a închide ochii, o va ierta, în cazul că o va mai afia în viață ; iar dacă va sosi prea tîrziu, își va îndeplini ultima datorie.

După ce luă această hotărîre, Karenin nu se mai gîndi în tot timpul drumului la ceea ce avea de făcut.

Cu senzația de oboseală și de murdărie pe care și-o dă o noapte petrecută în tren, Alexei Aîxandrovici mergea, prin ceața dimineții, pe Nevski Prospekt și se uita înaintea lui, fără să se gîndească la ceea ce-l aștepta. Nu se putea gîndi, fiindcă atunci nu mai putea goni din minte ideea că moartea ei ar dezlega deodată problema grelei sale situații. Brutari, prăvălii închise, birje de noapte, rîndași care măturau trotuarul se perindau pe dinaintea ochilor săi. Karenin observa toate acestea, încercînd să-și înăbușe gîndul ce-l urmărea, să nu se gîndească la ceea ce-l "aștepta... ceea ce nu îndrăznea să dorească și totuși dorea, în sfîrșit ajunse la intrarea casei sale. O birjă și un cupeu cu un vizitiu care dormea pe capră se aflau în fața casei.; Intrînd în vestibul, Alexei Aîxandrovici își scoase parcă dimr-un colț îndepărtat al creierului hotărîrea sa rezumată astfel : «Dacă e înșelăciune, să arăt un dispreț calm și să plec. Dacă e adevărat, să respect regulile bunei-cuvînțe.»

Portarul deschise ușa chiar înainte ca Alexei Alexandrovici să fi sunat. Portarul Petrov, Kapitonîci, cum i se j mai spunea, avea o înfățișare ciudată în redingota sa veche, fără cravată și în

— Ce e cu con ița ?

— A născut ieri cu bine. "I*

Alexei Alexandrovici se opri și păli. Abia atunci își dădu seama cu câtă tărie îi dorea moartea.

— Dar cu sănătatea cum o duce ?

Kornei, îmbrăcat cu șorțul de dimineață, coborî în fugă scara.

— Îi e foarte rău, răspunse feciorul. Ieri a fost un consult de doctori. Și acuma e un doctor aici.

— Ia bagajul ! porunci Alexei Alexandrovici și, oare cum ușurat, aflînd că nu era pierdută orice nădejde de moarte, intră în antreu.

În cuier atîrna o mantie militară. Alexei Alexandrovici observă și întrebă : \ — Cine e aici ?

— Doctorul, moașa și contele Vronski.

> Karenin intră în celelalte odăi. În salon nu era nimeni.

La zgomotul pașilor săi, moașa, • care purta o bonetă cu panglici violete, ieși din budoarul Annei. Se apropie de Alexei Alexandrovici și, cu familiaritatea din preajma morții, îi luă de braț și-i condusa în odaia de culcare.

— Slavă Domnului că ați venit ! Nu vorbește decît de dumneavoastră, zise moașa.

— Aduceți-mi gheață odată ! se auzi din dormitor glasul poruncitor al doctorului.

Alexei Alexandrovici intră în budoarul soției sale.

La biroul Annei ședea pe un scaun scund, întors într-o parte, Vronski. cu fața ascunsă în mâini, și plîngea.

Cînd auzi glasul medicului, Vronski sări în sus, își luă mâinile de pe față și dădu cu ochii de Karenin. Văzîndu-l pe soț, el se tulbură într-atît, încît se așeză din nou și-și vîrî capul între umeri, vrînd parcă să intre în pămînt. Apoi cu o mare sforțare de voință, se ridică și zise :

— Moare. Doctorii spun că nu mai e nici o speranță. Sînt cu totul în mâinile domniei-voastre. Dar vă rog să-mi dați voie să rămîn aici. Dealtfel, sînt la dispoziția domniei-voastre... sînt...

Cînd văzu lacrimile lui Vronski, Alexei Alexandrovici se simți cuprins de acea sfișiere lăuntri#-. {M\$IMto'i-o pri-

481

An:>u Karcnina, voi. I

dnulatJ suferințele oamenilor. întoarse capul și, fără să asculte pînă la sfîrșit cuvintele lui Vronski, porni repede spre ușă.

Din dormitor se auzea vocea Annei care vorbea. Era un glas vesel, plin de vioiciune, cu intonații clare. Alexei Alexandrovici intră în odaia de culcare și se apropie de pat. Anna zăcea cu fața întoarsă spre el. Ii ardeau obrazii, ochii îi străluceau. Mîinile ei mici și albe, care ieșeau din mînecele camizolei, se jucau cu colțul plapumei, frămîntîndu-1. Ai fi zis nu numai că e sănătoasă și plină de frăgezime, dar că se află chiar în cea mai bună stare sufletească. Vorbea repede, sonor, cu intonații foarte exacte și pline de însuflețire :

— De aceea, Alexei... vorbesc de Alexei Alexandrovici (ce soartă ciudată și grozavă : amîndoi se numesc Alexei, nu-i așa ?) Alexei nu m-ar fi refuzat. Eu aș fi uitat și 'Jel m-ar fi iertat... Dar de ce nu vine ? E bun. Nici el nu știe i ,cît e de bun. Ah, Doamne, ce plictiseală ! Dați-mi mai repede apă ! Vai, asta are să facă rău fetiței mele ! Ei bine... tocmiți-i o doică ! Da, sînt de aceeași părere, ba chiar e «mai bine. Are să vină. Are să sufere, văzînd-o. Luați-o, de aici !

— Anna Arkadievna ! A sosit. Iată-1 ! zise moașa, cău-tînd să-i atragă atenția asupra lui Alexei Alexandrovici.

—* Vai, ce minciună ! urmă Anna, fără să-și vadă soțul. X>ar dați-mi odată fetița, dați-mî-o ! încă n-a sosit ! îmi spuneți că n-are să mă ierte, fiindcă nu-1 cunoașteți. Nu jj-a cunoscut nimeni. Numai eu îl cunosc și tot îmi vine greu. Trebuie să-i vedeți ochii pînă-n fund. Serioja are jpchii lui. De aceea nu-i pot privi. I-ați dat lui Serioja să jgîănînce ? Știu că uitați toate cele. El n-ar fi uitat Trebuie să-î mutați pe Serioja în odaia din colț și să rugați pe Majiette să doarmă cu el.

], Deodată Anna își strînse tot trupul, tăcu și, speriată, <țșteptîndu-se parcă la o lovitură, ridică mîinile în dreptul

feței, într-un gest de apărare ; își văzuse bărbatul i !,,Y
rr~ Nu, nu. zise ea. De el nu mi»« frică. Mi-e frică de
4Mflrte. Alexei. apropie-te de fliaa fc Mă grăbesc, fiindcă

n-am «ihife Nu-.mai.awiBiolt di
și n-o să mai înțeleg nimic. Paf -i....imifH»V«g\r >nițih)f Ho-
tul și vă#totul. ft*sș*&ra>)!<*<£>!*&-fH';

Fața zbîrcită a lui Alexei Alexandrovici căpătă o expre*
•te de suferință. Îi luă mâna și vru să-i spună ceva, dar nu
putu să scoată nici un cuvînt. Buza de jos îi tremura. 3*
lupta să-și stăpînească emoția. Nu se uita la Anna decît di#
cînd în cînd. Ori de cîte ori își ridifli privirea spre ea, Ka-
renin îi vedea ochii care-1 priveafcjîte o duioșie supusă ft-
exaltată în același timp, așa cura n-o văzuse niciodatfl
în viață. " ^

Ș*

— Stai puțin, tu nu știi. Stați, stați... Anna se opri, adUt-
nîndu-și parcă gîndurile. Da, începu ea, da, da, da ! Uill
ce vroiam să-ți spun. Să nu te miri de mine. Sînt aceeași...
dar în mine mai este o femeie : mă tem de dînsa, căci s4|'
îndrăgostit de altul. Vroiam să te urăsc, dar nu puteam uiff
pe aceea care fusesem mai înainte. Cealaltă nu sînt eu. Acum
sînt eu, cea adevărată, întreagă... Acum mor... știu că mor^"
întreafcă-1 pe dînsul. Simt de pe acum o greutate care ml¹
apasS pe mîini, pe picioare, pe degete. Uită-te la degeteU"
mele ! O, ce enorme sînt ! Dar toate acestea au să se sfil*i
șească în curînd... Am nevoie de un singur lucru : să nȘâ'
ierți, sft mă ierți cu adevărat. Sînt grozav de vinovată ; dar
dădaca îmi .spunea că o sfîntă mucenică, nu știu cum*!*"
chema, a fost și mai rea. Am să plec la Roma. Acolo e puiffc*'
tiu. Atunci n-am să stingheresc pe nimeni. Am să iau nu
mai pe. Serioja... și fetița... Nu ! Tu nu mă poți ierta. Știu
că asta nu se poate ierta. Nu, nu. Pleacă ! Tu ești prea bun !
Cu o mînă fierbinte, ea îl ținea de mînă, iar cu cealaltă
îl respingea.

*\$

Tulburarea sufletească a lui Alexei Alexandrovici spp> rea
din ce în ce mai mult, pînă ajunse la culme, așa că rttl i se
mai împotrivi. înțelese într-o clipă că ceea ce socotise drept
o tulburare sufletească era, dimpotrivă, o stare d*
beatitudine a inimii, care-i dădu dintr-o dată o fericiH'
nouă, nemaîncercată. Nu se gîndea că legea creștină, pe

vtcAs

e s-o

urmez

e în

tot

cursul

vieții

sale, îi

porun

cea

Jet

totf

l

să-

și

iube

atffl

Nvr

ăjm

așii,

dar

un

sent

ime

nt

îtlfc

>

. . '

■

m

Wtorător de iubire și de iertare pentru dușmanii săi îi umplu
•ttfletul. Stătea în genunchi, cu capul culcat pe cotul el
Citre ardea ca focul prin camizol, și plîngea cu hohote, ca
un copil.

ti < Anna îi cuprinse capul, care începea să chelească, se
aplecă spre dînsul și-și ridică ochii în sus cu o mîndrie >|
provocatoare :

— Uite-1 ! Știam eu ! Și acum adio, adio !... Iar au ve
nit. De ce nu pleacă ?... Dar zvîrliți odată de pe mine blă- |
nurile astea !

Medicul îi luă mîinile, o culcă încet pe pernă și-i aco-
peri umerii. Supusă, Anna rămase culcată pe spate, privind
înainte cu ochi scânteietori :

— Să știi un lucru : am avut nevoie numai de iertare.
Altceva nu mai vreau... Dar de ce nu vine și *el* ? zise Anna,
prin ușă, lui Vronski. Vino mai aproape, mai aproape !
Dă-i mîna !

Vronski se apropie de marginea patului și, văzînd-o,
își j acoperi iarăși fața cu mîinile.

—■ Descoperă-ți fața ! Uită-te la dînsul ! E un sfînt,
adăugă Anna. Dar descoperă-ți, descoperă-ți odată fața !
urmă ea supărată. Alexei Alexandrovici, descoperă-i fața !
Vreau să-1 văd.

Karenin luă mîinile lui Vronski și le trase în jos de pe
fața lui, îngrozitoare din pricina suferinței și a rușinii în-
tipărite pe ea.

— Dă-i mîna ! Iartă-1 !

Alexei Alexandrovici îi întinse mîna, nemaiputîndu-și
stăpîni lacrimile care-i curgeau din ochi.

—■ Slavă Domnului, slavă Domnului, rosti Anna. Acum
totul e gata. Numai să-mi mai întind puțin picioarele. Uite
așa, minunat ! Cît de lipsite de gust sînt florile astea. Nici
de departe nu aduc cu toporașii, urmă ea, arătînd spre ta-
petul de pe perete. Doamne, Doamne ! Cînd are să se sfîr-
șească ? Dați-mi morfină ! Doctore, dă-mi odată morfină !
.Doamne, Doamne !

* Și Anna începu să se zvîrcolească în pat. *i* Medicul
casei și ceilalți medici spuneau că avea febră puerperală,
care în nouăzeci și nouă de cazuri dintr-o șuta

se sfârșe|t#^«il«iaîflt^^

bințea, - aiura și zăcu aproape fără cunoștință. Spre mie-»
zul nopții își pierdu complet cunoștința și pulsul era slab
de tot. ;-"

Deznodământul se aștepta din clipă în clipă.

Vronski se duse acasă, dar a doua zi dimineața veni să
se intereseze de starea bolnavei. Întâlnindu-l în antreu,
Alexei Alexandrovici îi spuse :

-*- Rămii aici ! Poate întrebă de dumneata, și-l con-
duse singur în budoarul soției sale.

Spre dimineață, Anna intră într-o stare de agitație
și de vioiciune. Gîndurile și vorbele ei curgeau repede.
Apoi căzu din nou în inconștiență. A treia zi, același luesetfc
Medicii le dădură speranțe.

În ziua aceea, Alexei Alexandrovici intră în budoafttl
unde se afla Vronski și, după ce încuie ușa, se așeză în
fața lui.

—• Alexei Alexandrovici, începu Vronski, simțind că se
apropie explicația. Nu pot să vorbesc, nu sînt în stare să
înțeleg nimic. Ai milă de mine. Oricît de greu ți-ar veni
dumitale, situația mea, crede-mă, e și mai groaznică.

Vru să se ridice în picioare, dar Alexei Alexandrovici îl
apucă de mîină și-i spuse :

—' Te rog să mă ascuți. E necesar. Trebuie să te lă-
muresc asupra sentimentelor care m-au condus și mă vor
conduce, ca să n-ai o părere greșită despre mine. Știi că
mă hotărîsem să divorțez și am început chiar procesul.
N-am să-ți ascund că, înainte să intentez procesul, am șo-
văit mult și am suferit. Mărturisesc că mă urmărea gîndul
să naă răzbun pe dumneata și pe ea. Cînd am primit tele-
grama, am plecat încoace cu aceleași sentimente, ba mai
mult— îi doream moartea ! Dar... Karenin tăcu, șovăind
daca trebuie ori nu să-și dea pe față sentimentul. Dar am
văzttt-o și am iertat, iar fericirea iertării m-a făcut să-mi
dau seama de datoria mea. Am iertat cu adevărat. Vreau

să, întind și obrazul celălalt, vreau să-mi dau și cămașa,
Cînd mi se ia numai haina, și mă rog lui Dumnezeu să nu
lipsească de fericirea iertării. Avea lacrimi în ochi.

Primirea Itti sefcină și Hniștjtfcfl uitefcf>e Vjmpi. Iată care e situația mea. Poți să mă tșșiști îanoroi, poți să mă de rîsul lumii, dar eu tot *mmn* s-o părăsesc, iar dumital n-am să-ți spun niciodată un cuvînt de mustrare, continu#| Alexei Alexandrovici. Datoria mea îmi apare limpede î ■ trebuie să rămîn lîngă dînsa și voi rămîne. Dacă va dori să *ie* vadă, te voi anunța. Acum însă cred că e mai bine si te retragi.

"i Karenin se ridică în picioare; hohote de plîns îi curmară cuvintele. Vronski se sculă șl el. îndoit de mijloc, privin* «6i-l pe sub sprîncene. Nu înțelegea sentimentele lui Alexei Alexandrovici. Simțea însă că era în ele ceva superior, ofriar inaccesibil lui, cu felul său de a vedea.

▷:

xvili

« După discuția cu Alexei Alexandrovici, Vronski ieși din casa soților Karenin și se opri la scară, amintindu-și cu greu unde se află și încotro trebuie să pornească, pe jos sau cu trăsura. Se simțea rușinat, înjosit, vinovat și lipsit de putința de a-și spăla umilința. Se simțea zvîrlit din făgașul său, pe care mersese pînă atunci cu atîta mîndrie, fără nici o piedică. Toate obiceiurile și regulile vieții sale, care i se păruseră pînă în ziua aceea inatacabile, se dovediseră dintr-o dată false și vulnerabile. Soțul înșelat, pe care-l privea mai înainte ca pe o ființă vrednică de milă, ca pe o piedică întîmplatoare și oarecum ridicolă în calea fericirii lui, fusese chemat de ea însăși, și ridicat pe culmi demne de invidiat. Și acest soț, așezat atît de sus, nu se arătase rău, fals și caraghios, ci bun, simplu și nobil. Vronski nu putea să nu-și dea seama de acest lucru. Rolurile se schimbaseră dintr-o dată. Vronski simțea superioritatea soțului și propria-i înjosire, dreptatea soțului și propria sa vină. își dădea seama că soțul fusese mărinimos pînă și în durerea lui, în timp ce el fusese josnic și meschin în înșelă-«âunea sa. Dar conștiința propriei inferiorități față de omul disprețuiseU* nedrept'«iflera deci#»%onică parte a

m

durerii *Mm* Se totaâ nesptad» nelerWlț^ncic* patiira
lui pentru Anna, care i se păruse că se răcise în timpiiB
din urmă, ajunsese acum, când știa că o pierde pentru tot#
deauna, mai puternică decît oricînd. O cunoscuse pe depliș
în timpul bolii, îi cunoscuse inima și i se păruse că n-4
iubise destul pînă atunci. Dar acum, când o cunoscuse și o
iubea așa cum merita să fie iubită, se simțea înjosit înairt*
tea ei și o pierdea pentru totdeauna, lăsîndu-i numai O
amintire rușinoasă. Scena ridicolă și umilitoare, cînd
Alexei Alexandrovici îi luase mîinile de pe fața-i rușinată,
fusesse groaznică. Stătea pierdut pe scara casei la familia
Karenin, neștiind ce să facă.

./

—• Doriți o birjă ? îl întrebă portarul.

— Da. O birjă.

Intorcîndu-se acasă după trei nopți nedormite, Vronskî
se întinse cu fața în sus pe divan, fără să se dezbrace, își
împreună mîinile și le puse sub cap. Avea capul greU;
Imaginile, amintirile și gîndurile cele mai ciudate îi trei
ceau prin minte una după alta, cu o repeziciune și cu o clas»
ritate extraordinară : ba era un medicament pe care îl
turna pentru bolnavă și care se revărsa din linguriță... bl
mîinile albe ale moașei... ba poziția stranie a lui Alexe!
Alexandrovici, în genunchi, înaintea patului.

„Să adorm ! Să uit !" își zise el, cu calmul și încrederea
omului sănătos, care știe că, dacă-i obosit și vrea să se
culce, are să și adoarmă numaidecît. într-adevăr, gîndurill
începură să i se împăienjenească în cap și simți că se prăvale
în hăul uitării. Valurile vieții inconștiente începuseră să si.
împreune deasupra capului său cînd, deodată, se simț!
zdruncinat ca de o puternică descărcare electrică și tresări
atît de violent, încît tot trupul îl săltă pe telurile divanului!
Sprijinindu-se în mîini, speriat, Vronski se aruncă dintr-d
săritură în genunchi. Avea ochii larg deschiși, ca și cuni

nici n-ar fi dormit. Greutatea capului și moliciunea mem-
brelor îi dispăruseră ca prin farmec.

■

„Poți să mă tîrăști în noroi”, auzi el cuvintele lui
Aliatei-Alexandrovici și-1 văzu înaintea ochilor. Văzu chi-
pul Annei, obrajii aprinși, ochii săi strălucitori care sd

uitau cu duioșie și cu dragoste nu la dînsul, ci la Alexei Alexandrovici. I se păru că-și vede propria față, stupidă și caraghioasă, cînd Alexei Alexandrovici îi luase mîinile de pe obraji. Își întinse iarăși picioarele, se trînti pe divan în poziția de mai înainte și închise ochii.

„Să dorm ! Să dorm !” repeta în sinea lui Vronski ; dar, cu ochii închiși, vedea și mai limpede figura Annei, așa cum i se arătase în seara aceea neuitată, înainte de alegeri. «Ce a fost atunci s-a dus și n-o să se mai întoarcă. Ea vrea să șteargă asta din amintirea ei. Dar eu nu pot trăi fără toate acestea : Cum să ne împăcăm ? Cum să ne împăcăm ?» rosti el cu gîas tare și, inconștient, repeta mai departe aceste cuvinte. Această repetare de cuvinte stăvilea năvala imaginilor și amintirilor ce-i roiau în cap. Dar repetarea cuvintelor nu-i înfrîna închipuirea mult timp. Clipele cele mai frumoase i se înfățișară, una după alta, cu iuțeala fulgerului, odată cu umilirea din acea zi. «Ia-ți mîinile», spunea glasul Annei. El își lăsa mîinile în jos și-și simțea expresia de rușine și de stupiditate de pe față.

—> Stătea mai departe culcat, căznindu-se să adoarmă, deși pierduse nădejdea că va izbuti, și repeta mereu în șoaptă jiuvinete luate intîmplător dintr-o frază, căutînd să împie-

*dice astfel ivirea unor noi imagini. își asculta propriile cuvinte, repetate halucinant, într-o șoaptă stranie de nebun : f' N-ai știut s-o prețuiești, n-ai știut să te bucuri — n-ai știut s-o prețuiești, n-ai știut să te bucuri».

T«Dar ce e asta ? Nu cumva înnebunesc ? își zise Aîexei. Toate. Dealtfel, de ce înnebunește omul, de ce se îm-fușcă ?»își răspunse el și, deschizînd ochii, văzu cu mirare ngă capul lui o pernă brodată de cumnata sa, Varea. Pipăi igiucurii pernei și încercă să-și aducă aminte de Varea : cînd g, văzuse ultima oară ? Dar era un chin să se gîndească la ||tceva. «Nu. Trebuie să dorm !» Trase perna mai aproape și-și lipi capul de ea. Dar trebuia să facă o sfortare ca să țină ochii închiși. Se sculă dintr-un salt și se așeză. «S-a(sfîrșit cu mine, își zise el. Trebuie să chibzuiesc ce-i de făcut. Ce-mi mai rămîne ?» Și străbătu repede, cu gîndul, -i viață, afară de dragostea sa pentru Arma.

«**Ambiția** ? Serpuhovski ? Societat(l)t. putu opri la nimic. Toate acestea avufeterlT un înainte ; acum, însă, nu mai însemnau nimic. Se sculă de pe divan, își scoase haina, își slăbi cureaua și, descoperin-du-și pieptul păros ca să respire mai ușor, se plimbă prin odaie. «Așa înnebunește omul, repetă Alexei. Așa se împușcă... să scape de rușine», adăugă încet și răspicat.

Se duse la ușă și o închise ; apoi, cu privirea fixă și cu dinții încleștați, se apropie de masă, luă revolverul, se uită la el, întoarse țeava încărcată în jos și căzu pe gânduri. Vreo două minute stătu nemișcat cu revolverul în mână, meditănd cu capul plecat, cu o expresie de concentrare încordată a gândirii. «Bineînțeleș», hotărî Vronski, ca și cum după matură și lungă gândire ar fi ajuns la această încheiere logică. De fapt, acest «bineînțeleș»- atât de convingător pentru dînsul nu era decît urmarea rejpetării acelorași amintiri și imagini care se învolburau în cerc închis, de un ceas încoace, în mintea lui. Erau amintirile fericirii pe veci pierdute, gîndul viitorului searbăd ce-l aștepta și mai ales strivitoarea umilință suferită. Aceași înlănțuire de idei și de sentimente.

«Bineînțeleș», repetă el cînd gîndul intră pentru a treia oară în același cerc închis al amintirilor și al judecăților sale ; apoi, apăsînd revolverul în partea stingă a pieptului și strîngînd cu putere mîna făcută deodată pumn, apăsă pe trăgaci. Nu auzi detunătura, dar o puternică izbitură în piept îl doborî la pămînt. Vru să se prindă de colțul mesei, scăpă revolverul, se clătină și se așeză jos, privind mirat în juru-i. Nu-și mai recunoștea odaia, uitîndu-se de jos în sus la .picioarele curbe ale biroului, la coșul de hîrtii, la blana-de tigru.

Un servitor, care trecea prin salon cu pași repezi și scîrțîiind, îl făcu să-și vină în fire. își încorda gîndirea și—și **dădu** seama că e așezat pe podea. Văzînd sînge pe blana de **tigru**.și pe mîna, el înțelese că se împușcase.

■y
Ce-:pr
ostie !
N-am
nimerit
! rosti
el cu
glas
tare,
um-
bînd
cu
mîna
după
revolv
er.

v

ⁱ Arma se afla lângă dînsul, dar el o căuta mai depar
Aplecîndu-se să caute în partea cealaltă, nu-și mai pxxx
ține echilibrul și se prăbuși, sîngerînd.

■ Un servitor elegant, cu favoriți, care se plînsese ade
Cunoscătorilor săi că are nervii slabi, se sperie așa de tar
văzîndu-și stăpînul întins jos, încît îl lăsă să-și piardă sîr
gele și fugi după ajutor. Peste un ceas, Varea, cumnata li
.Vronski, veni însoțită de trei doctori, după care trimisese:
•toate părțile și care sosiră în același timp. Cu ajutorul lojyl
ea îl culcă pe rănit în pat și rămase lângă dînsul ca să-1 îr '
grijească. '

XIX

Alexei Alexandroviei, cînd se hotărîse să-și revadă so-
ția, nu prevăzuse împrejurarea că remușcările ei vor fi
Sincere, că el o va ierta și ea nu va muri. Această eroare,
ăe care își dădu pe deplin seama după două luni de la în-
toarcerea sa de la Moscova, se datora nu numai lipsei lui dî
prevedere, ci și faptului că nu-și cunoscuse inima pînă îtt
Mua în care își regăsise soția pe moarte. La căpătîiul soției',
Bolnave, Karenin se lăsase stăpînit, pentru întîia oară în.
1?iață, de sentimentul acela de compătimire duioasă p»|
iiiare-1 trezeau într-însul suferințele omenești și de care si
Mușinase pînă atunci ca de o slăbiciune dăunătoare. Miljț?|
jpjeritru dînsa, remușcărde lui de a-i fi dorit moartea și maM
Mes bucuria iertării — toate acestea îl făcură să simtă j
jiu mai o alinare a suferințelor, ci și o liniște sufletească*"!
CSim nu mai avusese niciodată. înțelese deodată că ceea
ftisese izvorul suferințelor sale se preschimbasese într-uit j
Izvor de bucurie sufletească... iar ceea ce-i păruse de ne-
dezlegat cînd condamna, muștra și ura îi părea acum 3
jSimplu și limpede de cînd iertase și începuse să iubească; i
își iertase soția. îi era milă de ea pentru suferințele și
temușcările ei. îl iertase și pe Vronski. îi era milă de el, maf

muștra fiindcă se ocupase prea puțin de dânsul. Iar p
fetița"nou-născută avea un sentiment deosebit, nu numai
de milă, ci și de duioșie. La început, mila îl făcuse să fiș
îngrijească de fetița asta plăpîndă, abia născută, care nștt
era fiica lui și care, uitată în timpul bolii maică-si, ar n
murit, fără îndoială, dacă n-ar fi avut el grijă de ea. Și fără
să-și dea seama, Alexei Alexandrovici începu s-o iubească.
Se ducea de cîteva ori pe zi în odaia copilului și stătea mult
acolo, așa încît doica și dădaca, sfioase la început față de el,
ee deprinseră cu dânsul. Privea uneori cîte o jumătate dt
ceas nutrișoara roșie, puhavă și zbîrcită a copilei adofc*
mite ; urmărea mișcările frunții încruntate și ale mînuțS»
lor grăsulii, cu pumnișorii strînși, cu care își freca ochișpftt
și năsucul. În clipele acelea, Alexei Alexandrovici se siiffS
țea deosebit de liniștit, împăcat cu sine însuși, și nu vedea
în situația lui nimic neobișnuit, nimic care ar fi trebuit
schimbat.

Dar, pe măsură ce trecea vremea, înțelegea tot mai lim-
pede că, oricît de firească ar fi fost pentru dânsul situația
asta, lumea nu va îngădui să rămînă așa. Simțea că, în
afară de blinda forță spirituală care-i călăuzea sufletul,
mai există o forță brutală, încă mai puternică poate, care-i
călăuzea viața, și că această forță nu-i va aduce liniștea
smerită pe care o dorea. Își dădea seama că lumea îl pri-
vea cu o mirare întrebătoare, nu-l înțelegea și aștepta ceva
de la dânsul. Simțea mai ales lipsa de trăinicie și de firesc
a relațiilor dintre el și soția sa.

După ce trecu înduioșarea trezită în ea de apropierea
morții, Alexei Alexandrovici începu să observe că Anna
se temea de dânsul, că o apăsa prezența lui și nu putea să-l
privească în ochi. Părea că vrea să-i spună ceva, fără să se
poată hotărî s-o facă ; parcă presimțea și ea că relațiile lor
actuale nu puteau să dureze și aștepta ceva din partea lui.
i La sfîrșitul lunii februarie, fetița Annei, pe care o
chema tot Anna, se îmbolnăvi. Alexei Alexandrovici fusese

dimineața în odaia copilului și, după ce porunci să se trimită după medic, se duse la minister. Cum își isprăvi treburile, Karenin se întoarse acasă ; era peste ora trei. Ut

• ■: . . Uf

trînd în antreu, el văzu un lacheu frMitis, cu galoane și cu o pelerină scurtă de blană de urs, ținînd o capă albă de blană de cîine american.

— Cine a venit ? întrebă Karenin.

— Prințesa Elisaveta Feodorovna Tverskaia, răspunse lacheul zîmbind, după cum i se păru lui Alexei Alexandrovici.

În această perioadă grea, Karenin observase că toți cunoscuții din societate, mai cu seamă femeile, manifestau o simpatie deosebită pentru dînsul și pentru soția sa. Remarca la toți acești cunoscuți un fel de bucurie pe care și-o ascundeau cu greu, acea bucurie pe care o surprinsese în ochii avocatului său și, acum, în ochii lacheului. Toți păreau încîntați, parcă s-ar fi pus la cale o nuntă. Cînd se întîlnea cu vreun cunoscut, acesta îl întreba de sănătate, cu o veselie abia stăpînită.

Prezența prințesei Tverskaia era neplăcută pentru el din pricina amintirilor legate de ea și fiindcă îi fusese totdeauna antipatică. De aceea el intră de-a dreptul în odaie ■ jpopiilor. în prima odaie, Serioja, cu pieptul culcat pe masă și cu picioarele pe scaun, desena îngîmnd ceva vesel. Englezoaica — în timpul bolii Annei, franțuzoaica fusese înlocuită — ședea lîngă Serioja și croșeta. Se ridică repede ^ / făcu o reverență și—1 trase de mîna pe Serioja. r_ Alexei Alexandrovici mîngîie băiatul pe cap, răspunșj Ifi. o întrebare a englezoaicei cu privire la sănătatea soțieijjj Bale și se interesă de ceea ce spusese medicul despre *baby*, \

— Doctorul a spus că nu e nimic grav. I-a prescris •< niște băi.

— Dar fetița suferă încă, observă el, ascultînd plînsul, copilului, din odaia de alături.

— Cred că doica nu face două parale, rosti cu hotărîre| englezoaica.

— De ce crezi asta ? o întrebă Karenin, oprindu-se] în loc.

— Așa s-a întâmplat și la contesa Paul, domnule. Copilul era căutat de doctori și când colo, nici mai mult, nici mai puțin, copilul era flămînd. Doica n-șya.lapte»

49a

Alexei Alexandrovici căzu pe gânduri și, după câteva clipe, trecu în camera cealaltă. Fetița stătea în brațele doicii, cu capul pe spate, zbătându-se. Nici nu vroia să se atingă de sînul rotund ce i se întindea și nu contenea cu plînsul, în ciuda îndemnurilor doicii și ale dădacei, aplecate asupra ei.

— Tot nu se simte mai bine ? întrebă Alexei Alexandrovici.

— E tare neliniștită, răspuse bătrîna dădacă în șoaptă. — *Miss* Edwards crede că s-ar putea ca doica să nu aibă lapte, adăugă el.

— Și eu cred, Alexei Alexandrovici. ;

— Atunci, de ce n-ai spus ?

— Cui să spun ? Anna Arkadievna e tot bolnavă, rosti dădaca supărată.

Aceasta era o veche slugă a casei, și lui Alexei Alexandrovici i se păru că și în aceste cuvinte simple era o aluzie la situația lui.

Copilul începu să țipe și mai tare, înecîndu-se și horcîind. Dădaca se îndreptă spre copil, îl luă în brațele doic și se apucă să-l legene din mers.

— Trebuie să cerem doctorului s-o examineze pe doica și să zise Alexei Alexandrovici. .rjw

Doica, o femeie sănătoasă la înfățișare, dichisită, ieșise sperie că-și va pierde slujba. Bombăni ceva printre dinți și, ascunzîndu-și sînul abundent, zîmbi cu dispreț față de bănuiala că n-ar avea lapte. Karenin văzu și în acest surîs o ironie în legătură cu situația lui.

— Sărăcuța de ea ! șopti dădaca, îndemnînd fetița să tacă și pășind mai departe prin odaie.

Alexei Alexandrovici se așeză pe un scaun, uitîndu-se mîhnit, cu o expresie de suferință, la femeia care se plimba încoace și încolo.

În sfîrșit, fetița se liniști. Dădaca o așeză în leagănul adînc, îi îndreptă perna și se îndepărtă de lîngă dînsa. Alexei Alexandrovici se sculă și, călcînd cu grijă în vîrfurile picioarelor, se apropie de copil. Tăcu vreo câteva clipe, privind fetița cu aceeași mîhnire ; deodată un zîmbet îi desșj»

creți fruntea, luminându-i fața ; apoi *Ksasgg&n* ieși încet din odaie,

■ i în sufragerie, sună și porunci servitorului să trimită din nou după doctor. Era necăjit că soția sa nu se îngrijea de acest copil fermecător și nu-i venea să se ducă la dînsa în starea asta sufletească. Nu vroia s-o vadă nici pe prințesa Betsy. Anna însă s-ar fi putut mira că soțul ei nu vine ca de obicei la dînsa. De aceea, făcînd o sforțare, Karenin se îndreptă spre dormitor. Apropiindu-se de ușă, pe covorul moale, auzi fără voie o convorbire pe care n-ar fi dorit s-o audă.

ț — Dacă n-ar fi fost hotărît să plece, aș fi înțeles refuzul dumitale și al lui. Dar soțul dumitale trebuie să fie mai presus de asta. zise Betsy.

: — Nu din pricina soțului meu am refuzat, ci pentru mine. Să nu mai vorbim, răspunse glasul emoționat Annei.

— Bine, bine. Dar cum poți să nu dorești a-ți lua i mas bun de la omul care s-a împușcat din pricina dii mitale...

— Tocmai de aoea nu vreau.

Alexei Alexandrovici se opri speriat, ca și cum ar fost vinovat. Vru să se îndepărteze pe nesimțite. Se ră gîndi însă, fiindcă aceasta ar fi fost ceva nedemn. Se îi toarse din nou și, tușind, se îndreptă spre dormitor. Gll kirile amuțiră. Karenin intră...

' într-un capot cenușiu, cu părul negru tuns scurt, perie deasă pe capul ei rotund, Anna ședea pe o canape. Ca totdeauna cînd își vedea soțul, vioiciunea îi pieri dintf-i tiată de pe față ; își lăsă capul în jos, aruncînd o priviv îngrijorată spre Betsy.

% Prințesa Tverskaia era îmbrăcată după ultima modă. Purta o pălărie care parcă plutea deasupra capului ei, țin abajur pe o lampă. Îmbrăcată într-o rochie care bătc. Într-un albastru-vînat, cu dungi piezișe, de culoare vie, *io*

parte a corsajului și în partea cealaltă a fustei, Beta
ședea alături de Anna, ținându-și foarte drept bustul sut
țire și lung. Cu capul ușor înclinat într-o parte, ea privi
Alexei Alexandrovici cu un zîmbet ironic.

— A ! făcu Betsy, mirându-se parcă. îmi pare foarte bine că ești acasă. Nu te mai arăți nicăieri. Nu te-am văzut de când s-a îmbolnăvit Anna. Ani aflat cum ai îngrijit-o. Da, ești un soț admirabil ! spuse Betsy cu un aer solemn și totodată duios, ca și cum ar fi distins pe Karenki cu ordinul generozității pentru purtarea lui față de soție.

Alexei Âîxandrovici se înclină rece și, sărutînd mîna Annei, se interesă de starea sănătății sale. J*WPPV

— "Parcă mi-e mai bine, răspunse Anna, ferindȘUtiite privirea lui. illțis e»

— Dar ai fața îmbujorată ca de friguri, adăugă KKîfertMt, accentuînd cuvîntul «friguri». -«*«

— Am vorbit prea mult, zise Betsy. Văd că am fost egoistă, așa că plec.

Prințesa Tverskaia se ridică. Dar Anna, roșind deodată, o apucă repede de mîna.

— Nu, te rog, mai rămîi ! Trebuie să-ți spun... nu ei, ci dumitale, spuse Anna, întorcîndu-se către Alexei Âîxandrovici. Gîtul și fruntea i se acoperiră de roșeață. Nu vreau și nu pot avea nimic ascuns față de dumneata, urmă Arma.

Alexei Âîxandrovici își trosni degetele și-și lăsă capul în jos.

— Betsy spunea că contele Vronski ar dori să ne vadă, ca să-și ia rămas bun înainte de a pleca la Tașkent. Nu-și privea soțul și se vedea că se grăbea să spună tot, oricît de grei îi venea. I-sm răspuns că nu-l pot primi.

— Draga mea, ai spus că asta atîrnă de Alexei Alexandrovki, o corectă Betsy.

*^- Nu, nu. Nu-l pot primi. N-ar avea nici un... Anna se opri deodată,, și-și privi întrebător soțul, care nu se uita'ia ea. Într-un cuvînt, nu vreau...

Alexei Âîxandrovici se apropie și vru să-i ia mîna.

€5el dintîi gest al Annei fu să-și ferească mîna de mîna lui Umedă, cu vine mari și umflate, care o căuta ; dar se stăpîni și-i strînse mîna. /

*— îți mulțumesc foarte mult pentru încrederea durni» tale, dar... rosti zăpăcit Karenin, dîndu-și seama cu ciuda că gîndurile sale își pierdeau limpezimea și judecata față

De prințesa Tverskaia, care pentru el avea forța
de a-l împiedica să se dădă în voia sentimentului său de dragoste și de ier-
dare. Se opri, uitându-se la prințesa Tverskaia.

— * — Atunci, rămâi cu bine, scumpa mea ! zise Betsy, rî-
dindu-se. O sărută pe Anna și ieși din odaie. Karenin
soț. Alexei Alexandrovici, te cunosc ca pe un om cu ade-
vărat generos, adăugă Betsy, oprindu-se în salonul inie și
rîndu-i încă o dată mina cu o deosebită putere.
Sînt străină pentru voi, dar o iubesc atît de mult pe
Anna, și
E dumneata te stimez atît, înțit îmi îngădui un sfat. Pri-
mește-l. Alexei Vronski este cinstea personifică și pleacă!
acum la Tașkent.

— Îți mulțumesc, prințesă, pentru simpatia și sfatu-
rile dumitale, dar numai soția mea poate hotărî dacă-l va
primi ori nu.

Karenin vorbi, ridicînd cu demnitate sprîncenele, ca
de obicei. Se gîndi însă numaidecît că, oricare ar fi cuvîn-
tele lui, demnitatea era incompatibilă cu situația sa ac-
tuală — ceea ce înțelese și din zîmbetuî stăpînit, ironic și
răutăcios cu care-l privea Betsy după fraza aceasta.

XX

Alexei Alexandrovici se înclină în fața lui Betsy în sa-
lonul cel mare și se întoarse la soția sa. Anna ședea cul-
cată. Auzindu-i pașii, ea se așeză repede în poziția de di-
naintea și se uită la dînsul cu spaimă. Karenin își dădu seama
cînd plînsese.

— Îți sînt foarte recunoscător pentru încrederea care
mi ai în mine, repetă el cu blîndețe, în rusește, fra-
ză în franțuzește față de Betsy și se așeză lângă dînsa. Cînd
Karenin vorbea rusește și o tutuia, acest «tu» Scotea din
fire. — Îți sînt foarte recunoscător pentru hotărîrea ta.
Și

sînt de părere că, dacă contele Vronski pleacă, nu e|
fvoie șã mai treacã pe.

— Dar am spus o dată. De ce să mai rep[^]t ?¹R
rupse brusc Anna, cu o întăritare pe care nu avu timpul *si*
și-o stăpînească. *f_t*

«Nu e nevoie, se gîndi ea, ca un bărbat să vină să-și ia
rămas bun de la femeia pe care o iubește, pentru care s-^{*}S
pierdut, a vrut să moară și care nu poate trăi fără el. *N%*
nu e nevoie !»

Își strînse buzele și-și coborî ochii strălucitori asupra
mîinilor cu vine umflate ale soțului său, pe care acesta și
le freca încet una de alta. *f*

— Să nu mai vorbim niciodată de asta, adăugă ea m[^]
liniștită.

'■--!— Te-am lăsat liberă să hotărăști tu în chestiunea ast#
și-mi pare foarte bine să văd... Începu Alexei Alexandrovici
■— Că dorințele noastre coincid, încheie Anna repede,
enervată că el vorbește așa de rar, cînd ea știa dinainte tot
ce va spune. *i*

•— Da, întări Karenin, Dealtfel, prințesa Tverskaia se
amestecă în chip cu totul nepotrivit în cele mai delicate
chestiuni de familie. Mai ales ea...

—!• Nu cred nimic din cele ce se zvonesc pe socoteala
ei, adăugă repede Anna. Știu atît, că Betsy ține sincer la
mine.

Alexei Alexandrovici oftă și tăcu. Anna se juca, neli-
niștită, cu ciucurii halatului ei, privindu-și bărbatul cu un
chinuitor sentiment de dezgust fizic — sentiment pe care
și—l imputa, dar pe care nu-i putea birui. Nu mai dorea
acum decît un singur lucru : să fie scutită de prezența lui.

— Am trimis adineauri după doctor, o anunță Alexei
Alexandrovici.

— Sînt sănătoasă. De ce să vină doctorul ?

— Nu pentru tine. Micuța plînge și se spune că doica
nu prea are lapte.

— D
e ce nu
m-ai
lăsat s-
o
alăptez
cînd
te-am
implo
rat ?
Oricum
(Karenin
n
înțelese
ce
însemn
a acest
«oricu
m»),
e un
copil
și au
să-l
omoar
e.
Anna
sună și
porunc
i să-i
aducă
fetița.
Am
cerut s-
o
alăptez,

n-am fost lăsată, și acum
mi se fac muștrări.

.....

— Nu-ți fac nici o muștrare... i: — Ba da, mă muștri.
Dumnezeule ! De ce n-am murit? „Anna izbucni în hohote de plîns. Iartă-mă, sînt nervoasă, «înt nedreaptă, adăugă ea, venindu-și în fire. Dar pleacă... «Nu, lucrurile nu mai pot merge așa», își zise hotărît cAlexei Alexandrovici, ieșind de la soția sa. ;. ; Niciodată nu i se înfățișase atît de vădit ca acum neputința de a prelungi această stare de lucruri în ochii lumii, îtepulsia Annei față de el și atotputernicia acelei stihii bru-etale și misterioase, care, împotriva sentimentelor sale, îi fîfliriguia viața, îi călca voința și îi porunca să schimț ^aporturile dintre el și soția sa.
j,l își dădea bine seama că toată lumea și soția sa îi cereaij ceva, dar nu înțelegea bine ce anume.

Simțea că din pricina asta se isca în sufletul lui un sentiment de răutate, care-i tulbura liniștea și nimicea m« ritul jertfei sale.

Se gîndise că ar fi fost mai bine ca Anna să rupă legă| Auri le cu Vronski. Dar dacă opinia generală socotea lucru cu neputință, el era gata să tolereze din nou acest Belații, numai cu condiția să nu cadă rușinea pe capul ce piilor, să nu-i ia de la el și să nu-i zdruncine viața.

Oricît de rea ar fi fost soluția aceasta, ea era totuși maf faună decît o ruptură, care ar fi pus-o pe Anna într-o situ-' lie rușinoasă și fără ieșire ; iar el ar fi pierdut tot ce-f •ra drag. Se simțea însă fără putere. Știa dinainte că toată fornea e împotriva lui și nu-l va lăsa să facă ceea ce-ț pfirea firesc și frumos, ci-l va sili să facă ceea ce era rău| &&r necesar, după părerea lor.

XXI

Betsy tocmai vroia să iasă din salonul cel mare, cîndj Stepan Arkadici, care abia venise de la Eliseev, unde se Seră stridii proaspete, o întîlni în ușa.

— Ah, prințesă ! Ce întîlnire plăcuță ! Începu Oblor Am fost pe la dumneata.

— tetîlnire de o clipă, fiindcă plec, Iile Belsy
In timp ce-și trăgea mînușă.   îrtî i   ■•!■

◇

— Prințesă, mai zăbovește puțin cu pusul mînuși^
Dă-mi voie să-ți sărut mînuța ! Dintre toate obiceiurile
vechi care au revenit la modă, pentru sărutatul mîinii a
cea mai mare recunoștință. Oblonski îi sărută mîna. Cin
ne mai vedem ?

— Nu meriți, răspuse Betsy rîzînd.

— Ba încă cum, fiindcă m-am făcut omul cel mai se^
rios de pe lume. Nu numai că-mi vād de treburile mele de
familie, dar chiar și de ale altora, adăugă Stepan Arkadicf
cu o privire plină de înțeles.

*- Ah ! Îmi pare foarte bine ! răspuse Betsy, pricepîn^
numaidecît că era vorba de Anna. Se întoarseră în salo*
și s* opriră într-un colț.

~b

— O omoară, îi suflă Betsy cu o șoaptă plină de eon-j
vingere. E o situație imposibilă, imposibilă...

— îmi pare foarte bine că ești de părerea asta, urmi
Stepan Arkadici, clătînînd din cap cu o expresie de gravij
tatf, suferință și compătimire. Tocmai pentru asta am
venit la Petersburg.

— Tot orașul vorbește... zise Betsy. E o situație impofr
sibilă. Anna se topește vādînd cu ochii. El nu înțelege el
Anlîa e una dintre acele femei care nu pot glumi cu senti-
merttele lor. Una din două : ori să se hotărască să plece cil
ea de aici, ori să divorțeze ! Dar situația asta o înăbușafe,

•>■— Da, da... exact,, făcu Oblonski oftînd. Tocmai de,
aceea am venit. De fapt, nu numai pentru asta... Am fosl,
miiftit șambelan și tot trebuia să vin pentru a mulțumi;
Daf esențialul este să pot limpezi chestiunea asta.

m}

;->- Ei, să-ți ajute Dumnezeu, îi ură Betsy.

f_

După ce petrecu pe prințesa Betsy pînă în vestibul
Stepan Arkadici îi mai sărută o dată mîna deasupra mîi

nușii, acolo unde bate pulsul, și mai îndrugă niște glumi.
atît de indecente, încît Betsy nu știa dacă trebuia să se
supere ori să rîdă ; apoi Oblonski intră la Anna. O găsi în
lacrimi*."

Cu toată veselia care-i răbufnea din suflet, Stepan Arkadici trecu numaidecît în mod firesc la un ton de comi

pasiune și de poetică exaltare, care se potrivea cttîstar ei sufletească. O întrebă de sănătate și cum își petrecuse dimineța.

s — Foarte, foarte prost. Și ziua, și dimineța, și toate zilele din trecut și din viitor, răspuse ea. ; — Mi se pare că te lași copleșită de tristețe. Trebuie să te scuturi, se cuvine să privești viața drept în față. Știu că-ți vine greu, dar...

! — Se spune că unele femei iubesc pe bărbați chiar pentru viciile lor, începu deodată Anna. Eu îl urăsc pentru virtutea lui. Nu mai pot trăi cu dînsul. înțelege-mă ! Prezența lui fizică mă enervează, mă face să-mi ies din fire. Nu pot, nu mai pot trăi cu el. Ce să fac ? Eram nefericită și mă gîndeam că mai nenorocită nu pot fi, însă niciodată nu mi-am putut închipui situația groaznică în care mă aflu acum. Gîndește-te că, deși știi că este un om bun, admirabil... eu, care nu ajung nici măcar la degetul lui cel mic, totuși îl urăsc, li urăsc tocmai pentru generozitatea lui ! Nu-mi rămîne decît...

Anna vru să pronunțe cuvîntul : moartea, dar Stepan Arkadici n-o lăsă să sfîrșească.

— Ești bolnavă și nervoasă, zise el. Crede-mă că exagerezi peste măsură. Nu e nimic în situația ta care să fie atît de grav.

Stepan Arkadici surise. în fața unei asemenea deznădejdi, nimeni afară de Stepan Arkadici n-ar fi îndrăznit să zîmbească (de teamă să nu pară brutal), dar el punea în zîmbet atîta bunătate și o delicatețe aproape feminină, încît zîmbet ui lui nu jignea, ci ușura și potolea. Cuvintele sale blînde și liniștitoare, ca și zîmbetul lui, aveau un efect calmant, ușurător, ca uleiul de migdale dulci. Anna simți numaidecît acest lucru.

— Nu, Stiva, răspuse ea, sînt pierdută, pierdută... Mai rău decît atît, fiindcă nu sînt încă cu desăvîrșire pierdută. Nu pot spune că totul s-a sfîrșit ; simt, dimpotrivă, că nu

s-a sfîrșit. Sînt ca o coardă prea întinsă, care trebuie să plesnească ! Nu s-a sfîrșit încă... dar se va sfîrși îngrozitor..

■*— Nu e nimic. Poți să slăbești coarda pe nesimțite. Nu există situație care să n-aibă o ieșire.

— M-am gândit și m-am tot gândit. Nu există decît una singură... *t*

Stepan Arkadici înțelese iarăși din privirea ei plină de spaimă că singura scăpare pe care o vedea era moartea, și n-o lăsă să isprăvească.

S— Ba deloc. Ascultă-mă un moment, adăugă el. Tu nil poți să-ți vezi situația ca mine. Dă-mi voie să-ți spun sincei? Părerea mea. Zîmbi din nou, grijuliu, cu zîmbetul lui dulce. Am s-o iau de la capăt : te-ai măritat cu un bărbat cu douăzeci de ani mai în vîrstă decît tine. Te-ai măritat fără dragoste sau fără să știi ce e dragostea. Să zicem că asta a fost o greșeală.

— O greșeală groaznică, spuse Anna.

— Dar repet : ăsta e un fapt împlinit. Mai tîrziu, să zicem că ai avut nefericirea să iubești pe un altul decît pe soțul tău. E o nenorocire, asta e de asemenea un fapt împlinit. Bărbatul tău a recunoscut acest lucru și te-a iertat.

Oblonski se oprea după fiecare frază, așteptînd o obiecție ; Anna însă nu răspundea nimic.

— Aceasta este situația. Acum, se pune întrebarea : poți să trăiești mai departe cu soțul tău ? E dorința ta ? E dorința lui ?

— Nu știu, nu știu nimic.

— Dar n-ai spus adineauri că nu poți să-1 mai suporti ?

—' Nu. N-am spus. Retractez. Nu știu nimic și nu mai pricep nimic.

— Dar dă-mi voie...

— Tu nu poți înțelege. Simt cum mă prăbușesc cu capul în jos într-o prăpastie, cred că nu trebuie să mă salvez și nici nu pot.

— Nu face nimic. Întindem noi ceva dedesubt și te

prindem. Pricep. înțeleg că nu poți lua asupra ta sarcina
de a-ți arăta dorințele și sentimentele.

— Nu doresc nimic, nimic... numai să se sfârșească
Odată !

— Crezi că el nu vede și nu știe, crezi că asta-l apasă
puțin decât pe tine ? Te chinuiești, se chinuiește și el.

țife poate ieși din asta ? în vnetne ce dftvorful ar soluționa totul, își exprimă cu oarecare sforțare Stepan Arkadici ideea principală și se uită la Anna ca să vadă cum o primește.

Ea nu răspunse nimic, ci clătină numai în semn de negație capul ei, cu părul scurt. Inșă după expresia feței sale, luminată deodată de frumusețea-i de odinioară, el înțelese că Anna nu dorea divorțul, numai fiindcă aceasta i se părea o fericire inaccesibilă.

— Tare mi-e milă de voi ! Ce fericit aș fi dacă aș putea descurca lucrurile ! zise Stepan Arkadici, zîmbind cu mai multă îndrăzneală. Nu vorbi. Nu mai spune nimic. Numai să-mi ajute Dumnezeu a exprima ceea ce simt. Mă duc la dînsul.

Anna îl privi cu ochi îngîndurați și strălucitori, fără Postească vreun cuvînt.

XXII

li Stepan Arkadici intră în biroul lui Alexei Alexandro-4fici, cu aerul oarecum solemn pe care îl lua cînd se așeza în fotoliul prezidențial la ședințele serviciului său. Cu mî-
Mle la spate, Karenin se plimba prin odaie și se gîndea și *f_ la* lucrul despre care discutase Stepan Arkadici cu Anna.

— Nu te supăr ? îl întrebă Oblonski, simțind dintr-o dată un sentiment neobișnuit de tulburare în prezența cumnatului său. Ca să-și ascundă tulburarea, Stepan Arkadici scoase o tabacheră cumpărată de curînd, care se deschidea după un sistem' nou, îi mirosi pielea și luă o țigară.

— Nu. Ai vreo treabă cu mine ? răspunse în silă Alexei Alexandro viei.

— Da. Aș fi vrut... trebuie să-ți... trebuie să-ți vorbesc, începu Stepan Arkadici, simțindu-se, cu mirare, în timidat.

Acest sentiment era atît de neobișnuit și de ciudat pen-

rtu el, îneît nu-și dădu seama că pornea din conștiința
.care-1 vestea că *eee&mavm de gksdM* îndeplinească

aceeași nedumerire, neștiind ce să spună. Tăcerea ageasta
îi apăsa pe amîn^es^. că* buzei*.4ui

tD3

*t Mk&âiei Î*Woepiiră să tremure nervos și, fără unj
vînt, nu-și lua ochii de la fața lui Karenin.

— Iată ce am vrut să-i spun, adause Alexei Alexan
drovici, întorcînd capul.

— Da, da... făcu Stepan Arkadici, drept unic răspur
simțind că-l îneacă lacrimile. Da, da. Te înțeleg, izbutii
să spună în cele din urmă.

— Vreau să știu : care e dorința ei ? întrebă Ale||
Alexandrovici.

— Mă tem că nici ea însăși nu-și dă seama de situație.
Nu e în stare să judece, continuă Stepan Arkadici reve-
nindu-și în fire. E strivită, pur și simplu strivită de gene
rozitatea ta. Dacă ar citi scrisoarea asta, n-ar putea rosti
nici un cuvînt, și-ar pleca numai capul și mai jos.

— Bine, dar atunci ce e de făcut ? Cum să ne expl
căm ? Cum să-i aflăm dorința ?

— Dacă-mi dai voie să-mi spun părerea... cred că
tine atîrnă să indici de-a dreptul măsurile pe care le gi
sești de cuviință, ca să pui capăt acestei situații.

— Prin urmare, găsești că trebuie să se pună capi
situației ? îl întrerupse Alexei Alexandrovici. Dar cum!
întrebă el, acoperindu-și cu un gest neobișnuit ochii
mîna. Nu văd nici o ieșire posibilă.

, ■ — Din orice situație există o ieșire, zise Stepan Arka|
dici, ridicîndu-se și însuflețindu-se. Era o vreme cînd vroie
să rupi... Dacă acum ești convins că nu mai puteți fi ferii
citi împreună...

— Fericirea poate fi înțeleasă în mai multe feluri. Să
zicem însă că primesc orice, că nu vreau nimic. Care ar fi
ieșirea din situația noastră ?

— Dacă vrei să cunoști părerea mea, adăugă Stepan
Arkadici cu același zîmbet potolit, duios și mîngîietor pe
care-l avusese în convorbirea cu Anna, și acest zîmbet bun
era atît de convingător, că Alexei Alexandrovici, fără să
vrea, cu toate că-și dădea seama de slăbiciunea lui, era
subjugat de el și gata să creadă tot ce ar spune Stepan
Arkadici, Anna n-o să-și arate niciodată dorința, dar uni

singur lucru e posibil să fie dorit de ^g^Ș^f
dici, și anume : suprimarea raporturilor actuale și a tuturor
amintirilor dureroase legate de ele. După părerea mea, ;J|
nevoie neapărat să clarificați noile raporturi dintre voi, și
asta nu se poate face decît recăpătîndu-vă fiecare libertatea!

— Prin divorț, îl întrerupse cu dezgust Alexei AlexaiP
drovici. *

*

■— Da, cred că prin divorț, repetă Stepan Arkadici ro-
șind. Aceasta ar fi soluția cea mai înțeleaptă din toatășiș
punctele de vedere pentru doi soți care se găsesc în situațj;
ția voastră. Ce e de făcut dacă soții socotesc că nu m^f
pot trăi împreună ? Și asta se întîmplă adeseori...

'Alexei Alexandrovici oftă adînc și închise ochii. -=

•— Aici un singur lucru trebuie luat în considerați^
adăugă Stepan Arkadici : dacă dorește vreunul dintre soțf
să se recăsătorească. Dacă nu, chestiunea e foarte simplăf
urmă el din ce în ce mai dezghețat.

j,

Cu fața crispată de emoție, Alexei Alexandrovici mor->f
măi ceva, dar nu răspunse. Frămîntase în mintea lui de
mii și mii de ori ceea ce lui Oblonski îi părea atît de sim-f
piu ; și, departe de a găsi acestea toate foarte simple, \®,
socotea cu totul imposibile.

^

Divorțul, ale cărui amănunte le cunoștea, îi părea cu>.
neputință acum, deoarece un sentiment de demnitate și de
respect pentru religie nu-i îngăduia să ia asupra-și vina,
unui adulter fictiv și cu atît mai puțin să admită ca soția,
sa, iertată de dînsul și pe care o iubea, să fie învinuită și
făcută de rușine. Divorțul îi părea imposibil și din altei,
motive și mai importante.

Care ar fi fost situația fiului său în caz de divorț ? Era
cu neputință să-l lase mamei. Această mamă divorțată va
avea familia ei nelegitimă, în care situația copilului vitreg
ar fi grea și educația ar lăsa, desigur, de dorit. Să-l oprească
la dînsul ? Știa că aceasta ar fi fost un act de răzbunare

din partea lui — ceea ce nu dorea. Dar, afară de asta, divorțul i se părea imposibil, fiindcă, acceptându-l, însemna s-o împingă pe Anna la pieire. I se întipăriseră. în minte

S05

„Cuvintele rostite de Daria Alexandrovna în Moscova anume că, hotărînd să divorțeze, nu se gîndea decît la dînsul, fără să-și dea seama că prin asta o distruge pe Anna și cum, cînd își iertase soția și se atașase de copii, Karenin se înțelegea altfel. A consimțit la divorț și a dat Annei libertatea însemna — pentru dînsul — să rupă ultimele sale legături cu viața : cu copiii, pe care-i iubea ; iar pe dînsa s-o lipsească de ultimul sprijin în calea binelui și s-o dea pierzării. Știa că Anna, odată divorțată, s-ar uni cu Vronski și că legătura aceasta ar fi nelegiuită — deoarece, după pravila bisericească, femeia nu se poate recăsători cît timp fostul său bărbat este în viață.

„Anna nu se va uni cu dînsul. După un an, doi, ori Vronski o va părăsi, ori ea va avea o legătură nouă, se gîndi Alexei Alexandrovici ; iar eu, consimțind la acest divorț nelegiuit, m-aș face vinovat de decăderea ei.”

¹ Alexei Alexandrovici se gîndise la toate acestea de sute de ori și era încredințat că d'orțu! nu numai că nu era un lucru simplu, cum spunea cumnatul său, dar era absolut imposibil. Nu credea nici un cuvînt de-al lui Stepan Arkadici ; i-ar fi putut face mii de obiecții la fiecare vorbă a lui ; totuși îl asculta, simțind că prin cuvintele acestuia exprima acea stihie brutală și copleșitoare care-i diriga viața și căreia va fi nevoit să se supună.

— Toată chestiunea se reduce la condițiile în care ai fi dispus să divorțezi. Anna nu vrea nimic. Nu îndrăznește să te roage *ceva*, lasă totul pe seama generozității tale.

„Doamne ! Doamne ! De ce ?” se gîndi Alexei Alexandrovici, aducîndu-și aminte de procedura divorțului în cazul cînd soțul ia vina asupra-i și, cu același gest ca Vronski, de rușine, își acoperi și el fața cu mîinile.

— Ești tulburat, te înțeleg. Dar dacă stai și chibzuiești!

„Aceluia care te lovește peste obrazul drept, întinde-i și pe cel stîng, iar aceluia care-ți ia haina, dă-i și cămașa își zise Alexei Alexandrovici.

— Da, da ! strigă Karenin cu glas ascuțit. Iau rușinea
asupra mea, îi dau și băiatul, dar... n-ar fi mai bine să
lăsăm asta ? Dealtfel, fă cum vrei,,

întorcându-se în așa fel ca să nu-l poată vedea **cumnatul** său, Alexei Alexandrovici se așeză la fereastră. Suferea și-i era rușine. Odată cu durerea și cu rușinea, încerca însă un sentiment de bucurie și de înduioșare din pricina jertfei sale mărețe.

Mișcat Stepan Arkadici tăcu un răstimp.

— Alexei Alexandrovici, crede-mă : Anna are să-ți pretuiască generozitatea. Se vede că așa a vrut Dumnezeu, adăugă Stepan Arkadici ; dar, spunînd aceste cuvinte, își dădu numaidecît seama de stupiditatea vorbelor sale și—și stăpîni cu greu zîmbetul provocat de propria-i prostie.

Alexei Alexandrovici vru să-i răspundă ceva, lacrimile însă îl împiedicară.

— E o fatalitate. Eu unul recunosc această nenorocire ca un fapt împlinit și caut să vă ajut pe amîndoi, încheie Stepan Arkadici.

Cînd ieși din odaia cumnatului său, Stepan Arkadici era mișcat; dar asta nu-l împiedică să fie mulțumit că-și încheiase cu izbîndă misiunea, deoarece nu se îndoia cîtuși de puțin că Alexei Alexandrovici nu-și va călca cuvîntul.

La această mulțumire se mai adăugă și ideea un« gîtpe, care-i venise în minte, de spus soției sale și cunof* cuțiilor apropiați :

„Ce deosebire e între mine și țar ? Țarul acordă divorțul, dar nimeni nu se simte mai bine, pe cînd eu am pus **IM cakt** un divorț și am fericit trei persoane...”

Sau : „Ce asemănare există între mine și țar ? Cînd..¹? Da* am să găsesc eu ceva mai izbutit”, își zise el surîzînd/
Ir

XXIII

Rana lui Vronski era primejdioasă și, deși glonțul mi atttfeese inima, prințul fusese cîteva zile între viață și md#te. Cînd, în sfîrșit, putu rosti cîteva cuvinte în *odai*Ș seiSHftJHimai cumnata4tJf.¹³VareiLS <~ ■■ -■■'i.■*><¥ <k>%u>jk ■ %

— Varea ! îi spuse Vronski, privind-o cirp-teveritate. Ștf-am împușcat din imprudență. Să spui la toată lumea că a fost un accident. Altfel ar ieși ceva prea stupid.

Fără să-i răspundă, Varea se aplecă asupra-i și-l privi idrept în față, cu un zîmbet de bucurie. Ochii lui nu mai erau înfrigurați, ci senini, dar aveau o căutătură aspră.

— Ei, slavă Domnului ! exclamă Varea. Nu te doare ?

— Mă doare puțin aici.

Vronski arată la piept.

— Lasă-mă să te pansez.

Strîngîndu-și fălcile puternice, el o privea pe Varea cum îl pansa. Cînd isprăvi, îi spuse :

— Nu aiurez. Te rog fă așa ca să nu se spună că m-aș fi împușcat într-adîns.

— Nimeni n-o spune, dar nădăjduiesc că n-ai să te mai împuști din imprudență, îi răspunse Varea, zîmbind în trebător.

— Cred că nu, deși ar fi fost mai bine...

Și zîmbi amar.

În ciuda acestui zîmbet și a cuvintelor care o speriară într-atît pe Varea, după ce trecu primejdia și se simți mai bine, Vronski își dădu seama că scăpase cu desăvîrsire de o parte a durerii sale. Parcă își spălase, cu fapta sa, rușinea și înjosirea care-l chinuseră mai înainte. Putea să se gîndească acum în liniște la Aîxei Alexandrovici. Ii recunoștea întreaga mărinimie, dar nu se mai simțea înjosit. Pe lîngă aceasta, el intra iarăși în vechiul făgaș al vieții sale. Vedea putința de a se uita, fără să se rușineze, în ochii oa-menilor și de a putea trăi ca odinioară călăuzit de regulile vieții sale. Singurul lucru pe care nu și-l putea smulge din inimă, deși nu înceta să se lupte cu acest sentiment, era părerea de rău, deznădăjduită, că o pierduse pentru totdeauna pe Anna.

İspășindu-și vina față de Alexei Alexandrovici, Vronski era ferm hotărît să renunțe la ea și să nu mai stea de

acum înainte în calea lui Karenin și a Annei, pocăită. Nu-și putea însă smulge din inimă părerea de rău după dragostea ei pierdută. Nu-și putea șterge din amintire clipele acelea

de fericire pe care le trăiseră împreună, prețu-
puțin pe atunci și care acum îl urmăreau cî-
mecul lor. rada!

Serpuhovski avu ideea numirii lui Vronski lă"Tașkeiw
și acesta primi propunerea fără cea mai mică șovăire. D4\$■
cu cît se apropia vremea plecării, cu atît mai apăsătoare-
îi părea această jertfă pe care se simțea dator s-o faoflț

Rana i se vindecase. Ieșea din casă și începu să-și faw
pregătirile de plecare pentru Tașkent. ,
jfe

«S-o mai văd o dată și pe urmă să mă îngrop, să mor», se
gîndea el și, făcînd vizitele de plecare, împărtăși lai*
Betsy dorința lui. Prințesa Tverskaia se duse la Anna cri-'
această solie și se întoarse cu un răspuns negativ.

«Cu atît mai bine, zise el, primind știrea. Era o slăbi-
ciune care mi-ar fi secat ultimele puteri» •

A doua zi însă Betsy veni dimineața la dînsul și—1 în-
cunoștință că Oblonski îi dăduse o veste pozitivă : Alexei
Alexandrovici hotărîse să divorțeze. Deci Vronski putea s-o
vadă pe Anna. ¶»

Fără să se gîndească măcar să o petreacă pe Betsy, ui-
tîndu-și toate hotărîrile, fără să întrebe cînd o va putea
vedea pe Anna și unde era soțul său, Vronski alergă ÎU
familia Karenin. Urcă în fugă scara, fără să vadă nimic ff'
pe nimeni și, abia stăpînindu-și pasul, intră în odaia Anneli
Fără să se gîndească și fără să bage de seamă dacă rnâSt
era cineva în odaie ori nu, el o îmbrățișa și începu să-i
acopere cu sărutări fața, mîinile și gîtul.

Anna se pregătise pentru această întîlnire, se gîndise
. la cele ce vroia să spună, dar n-avu cînd să rostească vreun
cuvînt : patima lui o cuprinse și pe dînsa. Vroia să-1 potolească,
vroia «ă se potolească ea însăși, dar era prea tîrziu;
Sentimentul lui trecuse și în sufletul ei. Buzele ei tremurat! ■
așa de tare, .că mult timp nu putu rosti nici un cuvînt.

— Da. M*ai cucerit. Sînt a ta ! rosti Anna într-un tîr*
ziu, strîngîndu-i mina la piept. «

— Așa a fost să fie, răspunse el. Și cît vom trăi, așa
va fi. AcuoîfMjittJ,.' >■ ' ', , 'i: *.. ■■ • ,:• ,

50\$

Și cuprinzându-i capul cu brațele. Totuși ceea ce se întâmplă cu noi este ceva spaimântător, după cele ce s-au petrecut aici.

- — Totul are să treacă, totul o să se uite. Vom fi atât de fericiți ! Dragostea noastră, dacă ar putea să sporească ar spori prin faptul că are în ea ceva spaimântător, adăugi Vronski, ridicându-și capul și descoperindu-și cu un zîmbet •; dinții puternici.

, Anna nu putu să nu răspundă cu un zîmbet, nu cuvintelor, ci ochilor săi îndrăgostiți. Îi luă mâna și-și mîngîi <și ea obrazii reci și părul tuns.

”

— Nici nu te mai recunosc cu părul ăsta scurt. Îți sade fisa de bine ! Ești ca un băiețel, dar atât de palidă ! * * — Da. Sînt foarte slăbită, răspunse ea surîzînd, și busole îi tremurară din nou. ji — O să plecăm în Italia și ai să te îndrepti. ji — Ar fi oare cu putință să fim ca doi soți, numai noi* familia noastră ? întrebă ea, privindu-1 de aproape în ochi: ',j — Mă miră cum de a putut fi altfel pînă acum. fa — Stiva spunea că el consimte la orice, dar eu nu pot JBimi generozitatea lui, zise Anna privind gînditoare peste țșpul lui Vronski. Eu nu vreau divorțul, dar acum mi-e totuna. Nu știu numai ce are să hotărască în privința lui Serioja.

Vronski nu putea pricepe cum era Anna în stare, în clipele acestea ale revederii, să-și aducă aminte de fiul ei și de divorț, să se gîndească la așa ceva. Oare nu-i era • totuna ?

m — Nu mai vorbi de asta. Nu te mai gîndi, urmă el, în- JfiFcîndu-i mâna în mâna lui și căutînd să-i atragă atenția •țliupra sa. Dar Anna tot nu-1 privea.

j, — Ah, de ce n-am murit ! Ar fi fost mai bine ! zise Anna, și lacrimi tăcute îi curseră pe obraji. Dar se sili să surîdă, ca să nu-1 întristeze.

Renunțarea la măgulitoare și în același timp periculoasă numire la Taşkent er»««n 'teçna ruşinq»t0iBaposil(fi

51Q

după vechile concepții ale **lui** Vronski. Acum **însă** renunță la post fără să stea pe gânduri o singură clipă și, observînd la superiorii săi semne de dezaprobare pentru **actul** lui, **își** dădu numaidecît demisia.

Peste o lună, Alexei Alexandrovici rămase singur în locuința lui împreună cu fiul său, iar Anna și Vronski plecară în străinătate, fără să obțină divorțul și renunțînd categoric la el. , -

f>!,;*, '! : l- .J," "> ri- r

e>: [■ ■ ■] .) ■ 'O

,» '«TV'X'fl